

biblioteca rao

STEFAN AUST

COMPLEXUL
BAADER–MEINHOF

Traducere din limba germană
GABRIEL FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

AUST, STEFAN

Complexul Baader Meinhof / Stefan Aust ; traducere: Gabriel Florescu –
București: Editura RAO, 2011

ISBN 978-606-8251-79-0

I. Florescu, Gabriel (trad.)

821.112.2-31=135.1

Editura RAO

Grupul Editorial RAO

Str. Turda nr. 117-119, București, ROMÂNIA

www.raobooks.com

www.raobooks.ro

STEFAN AUST

Der Baader-Meinhof Komplex

© 1985, 1997, 2008 by

Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg

Toate drepturile rezervate

© RAO International Publishing Company, 2008
pentru versiunea în limba română

2011

ISBN 978-606-8251-79-0

Cuvânt-înainte

Această carte a fost publicată pentru prima dată în 1985, la opt ani de la sinuciderea deținuților de la Stammheim, Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Jan-Carl Raspe, la nouă ani după ce Ulrike Meinhof și-a pus capăt zilelor în celula sa. Acea „Toamnă Germană” sângeroasă a reprezentat punctul culminant al unui drum marcat de violență, care a început inițial cu proteste pașnice împotriva războiului americanilor din Vietnam. Revolta morală s-a transformat mai întâi încet, dar apoi tot mai rapid într-o crasă lipsă de moralitate.

Începând din 1967, am urmărit – mai întâi la publicația *konkret*, apoi în calitate de colaborator al magazinului *Panorama* de la postul de radio NDR – evoluția protestului de la rezistență la acte de terorism. Astfel, i-am cunoscut pe mulți din cei ce au ieșit întâi pe stradă din revoltă politică și morală, după care s-au îndreptat spre ilegalitate. Pe unii i-am reîntâlnit cu prilejul documentării pentru această carte, alții se aflau în închisoare, în vreme ce o parte se aflau din nou în libertate după mulți ani de arest. Am realizat interviuri, am adunat și stocat mulți metri de documente și am încercat să reconstitui povestea grupului Baader–Meinhof, care s-a transformat apoi în Frațiunea Armata Roșie.

Această carte nu se dovedește a fi o scriere acuzatoare și nici pledoaria unui apărător. Nu este nici un verdict dat din punct de vedere juridic sau moral. Trebuie să fie un raport, o cronică a evenimentelor care și-au avut apogeul în sângeroasa „Toamnă Germană”

din 1977, în răpirea și uciderea președintelui patronatelor Hanns Martin Schleyer, precum și în răpirea și eliberarea pasagerilor și echipajului avionului Lufthansa Landshut.

Între timp s-au scurs treizeci de ani, iar evenimentele de-atunci permit o reconstituire mai exactă decât a fost posibil până în 1990. Odată cu căderea zidului, a căzut în mâna urmăritorilor din vest un grup de foști membri RAF, care până atunci trăiseră în RDG fără a fi recunoscuți. O unitate specială a Ministerului pentru Securitatea Statului MfS reintegrase în societatea socialistă teroriștii membri ai RAF dați în urmărire generală în vest, atribuindu-i-le o identitate falsă. Și câțiva membri activi au fost adăpostiți de Stasi în RDG și li s-a permis să se întoarcă în „zonele de operațiuni” din vest. Întreaga amploare a cooperării Stasi cu teroriștii retrași, dar și a celor încă activi din diferite țări a devenit cunoscută doar în cursul următorilor ani.

Cu ajutorul actelor MfS astăzi se pot lămuri o serie de substraturi ascunse, deoarece membrii RAF au dezvăluit unele aspecte tovarășilor din minister. De asemenea, noii cetățeni resocializați în RDG odată ajunși în arestul din vest, au făcut mărturisiri detaliate. Unii făceau parte dintre răpitorii lui Hanns Martin Schleyer. Mărturiile unora l-au determinat pe unul dintre principalii făptași să facă noi dezvăluiri. Peter Jürgen Boock, condamnat pe viață pentru participarea sa la răpirea lui Schleyer, a făcut în fața procurorilor un fel de „confesiune de viață”.

Cu ajutorul documentelor Stasi și a interviurilor amănunțite cu participanții, am completat concepția inițială a cărții în 1997. În special Peter Jürgen Boock a prezentat în amănunt pregătirile pentru răpirea lui Schleyer, fapta în sine, ascunderea ostaticului în diferite locuri, fuga grupului principal al răpitorilor la Bagdad și uciderea președintelui patronatelor. Mărturiile lui Boock corespund în esență cu rezultatele cercetărilor și cu declarațiile altor membri ai grupului, precum și a singurei supraviețuitoare a răpitorilor avionului Lufthansa, care a ajuns în fața justiției la aproape douăzeci de ani de la comiterea faptei.

Toate aceste materiale le-am inclus în carte ca pasaje sau capitole în completare, alte părți ale textului au fost revizuite și completate. Acum, la peste treizeci de ani de la „Toamna Germană“, am reluat cartea, îmbogățind-o cu noile cercetări. Noi sunt îndeosebi numeroasele indicii despre activitățile serviciilor secrete în jurul aripii de maximă securitate de la penitenciarul Stammheim. Informațiile inițiale privind ascultarea deținuților în celule s-au aprofundat.

Opinia mea privind istoria RAF și reacția statului referitoare la grup nu s-a schimbat prea mult de-a lungul timpului și al noilor informații – poate doar în două puncte: cât de amănunțit se cunoștea în interiorul RAF realitatea sinuciderii deținuților din Stammheim și cât de sistematic s-a țesut legenda omorului. Și: ce dereglare incredibilă a aparatului de urmărire a condus la eșec în cazul Schleyer, deși la mai puțin de 48 de ore de la răpire a existat o urmă concretă privind ascunzătoarea în care a fost transportat.

Unele întrebări rămân până astăzi neelucidate. Așa, de pildă, unele aspecte legate de implicarea serviciilor secrete. Ca și supoziția că deținuții din Stammheim au fost ascultați în celulele lor, în timpul răpirii lui Schleyer – și că există o înregistrare pe bandă de magnetofon din ultima lor noapte.

Avem un acces limitat la evenimentele trecute, iar acest lucru l-am resimțit atât când am scris prima versiune a cărții, cât și cu prilejul actualizării și completării ei. Ba nu există disponibilitatea de a da relații, ba rapoartele martorilor oculari sunt redată subiectiv. Am încercat atunci și acum să filtrez din diferitele mărturii ce s-a întâmplat cu adevărat. Dacă au existat contradicții flagrante, atunci le-am pus față-n față. Pe cât posibil, în cursul povestirii am indicat izvoarele pe care m-am sprijinit. O serie de informatori au dorit să rămână anonimi.

Am încercat să evit aprecierile. Cu toate acestea, selectarea și punerea în ordine a materialului a fost decizia mea.

Hamburg, mai 2008, Stefan Aust

Capitolul 1

Drumuri în ilegalitate

1. Decese la Stammheim

„Este ora zero și 38 de minute. Aici Radio Germania cu o știre importantă. Cei 86 de ostatici răpiți de teroriști împreună cu un avion Lufthansa au fost eliberați. O confirmă un purtător de cuvânt al Ministerului de Interne de la Bonn. Un comando special al Poliției de frontieră a declanșat la ora zero o acțiune pe aeroportul din Moga-discio. După primele informații, trei teroriști ar fi fost uciși.“

După două minute, programul nocturn al postului ARD a repetat știrea. Era marți, 18 octombrie 1977. La etajul șapte al peniten-ciarului Stuttgart-Stammheim era de pază Hans Rudolf Springer la deținuții Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Jan-Carl Raspe și Irmgard Möller. Stătea în cabina de pază separat de deținuți prin pereți, zăbrele și uși. Cu ajutorul monitoarelor de televiziune avea posibilitatea să controleze coridorul din fața ușilor celulelor. Nimic nu se mișca.

Informația difuzată în cadrul programului muzical de la miezul nopții l-a făcut pe Springer să sară din scaun. S-a dus în aripa din spate a celulelor și s-a oprit în fața zăbrelelor coridorului. Totul era liniștit. Springer s-a întors în încăperea de pază și s-a uitat în conti-nuare pe monitoare.

La ora 6.30, a fost schimbat de un coleg. Încet, instituția s-a trezit.

La ora 7.15 angajații Miesterfeld, Stapf, Stoll, Griesinger și Hermann au intrat în tură. Secretarul principal Klaus Miesterfeld a preluat de la conducerea instituției cheile celulelor și a semnat de

primire. Apoi a deconectat sistemul de alarmă și a deschis grilajul de la coridorul celulelor. Gardienii au îndepărtat plăcile de placaj din fața ușilor cu ajutorul cărora se împiedicau discuțiile între deținuți.

Miesterfeld a deschis zăvoarele de siguranță la toate cele patru celule. La ora 7.41, secretarul superior a deschis ușa la numărul 716. Lângă el se afla secretarul principal Willi Stapf. Cei doi aduceau căruciorul cu micul dejun cu cafea, pâine neagră și un ou fiert. Li s-a părut ceva suspect. Deținutul Raspe nu se afla, ca de obicei, la ușă. Colegii lor, între care gardiana Renate Frede, care în timpul nopții au fost de serviciu, se aflau la câțiva pași în spate. Stoll a aruncat o privire în celulă, apoi s-a întors brusc spre ceilalți.

– Veniți aici. Uitați-vă, s-a întâmplat ceva!

Gardienii s-au îngrămadit în deschizătura ușii. Patul lui Raspe se afla de-a curmezișul intrării. Raspe se afla cu picioarele întinse pe pat. Capul era puțin întors spre dreapta și atârna în jos. Din stânga craniului curgea sânge. Pe peretele din spatele capului era o pată de sânge. Stoll a observat că Raspe respira și l-a auzit gemând.

– Închide imediat! a ordonat secretarul principal Miesterfeld.

Nici un gardian nu a intrat în celulă. Stoll a închis ușa și l-a informat pe adjunctul directorului, Horst Bubeck. Miesterfeld a chemat serviciul sanitar. Gardienii discutau pe un ton scăzut, pentru ca deținuții din celelalte celule să nu afle despre cele întâmplate. Peste nici două minute au sosit sanitarii însoțiți de inspectorul Erich Götz și de secretarul principal Heinz Munzing. Ușa s-a deschis din nou și s-a intrat în celula lui Raspe.

– Aici se află un pistol! a strigat unul dintre gardieni.

– Acesta mai trăiește, a constatat Götz. Din prevedere iau pistolul.

Cu batista a luat arma ținând-o de țevă. Miesterfeld a adus un șervet în care s-a învelit pistolul. Götz și-a pus batista la loc. Nu se vedea nici o urmă de sânge.

Mai târziu, gardienii nu au fost de aceeași părere în ce privește locul unde s-a aflat pistolul. Unul dintre sanitari opina că a fost în mâna deschisă a lui Raspe. Inspectorul Götz și-a adus aminte că l-a tras din mâna închisă. Amprente nu au mai putut fi stabilite. Raspe

sângera din gură, urechi și nas. Avea cheaguri la ambii ochi, mari cât un pumn de copil. La prima vedere, sanitarii n-au observat nici o rană de împușcătură. Fără a modifica poziția lui Raspe, au alarmat salvarea.

În jurul orei 8, a sosit ambulanța Crucii Roșii. Doi sanitari l-au așezat pe Raspe pe targă și i-au montat perfuzia. Puțin mai târziu a apărut și medicul. Însoțit de doi funcționari de la Justiție, Raspe a fost dus la Spitalul Katharina. Două mașini ale Poliției deschideau convoiul.

În sala de operație totul era pregătit. I s-a făcut o radiografie și i s-a acordat primul ajutor. Dar orice intervenție a fost zadarnică. Jan-Carl Raspe a decedat la ora 9.40.

După transportarea lui Raspe, la ora 8.07 s-a deschis ușa la celula lui Baader. Din interior, o saltea din burete era proptită în cadrul ușii. Sanitarul Soukop a împins salteaua și a intrat. Ferestrele erau întunecate. În celulă era atât de întuneric, încât de-abia se vedea. Baader se afla întins pe jos, cu capul într-o baltă de sânge. Gura era deschisă, ochii ficiși priveau în sus. Sanitarul a încercat să-i ia pulsul, dar Baader era deja mort. Mâna-i era rece. În stânga sa se afla un pistol.

– Priviți, avem aici surpriza, aici e un alt pistol, a remarcat un funcționar de la Justiție.

La indicația unui membru al conducerii instituției, ușa celei a fost din nou închisă. Deoarece în celula lui Baader nu mai era nimic de salvat, cu toții s-au îndreptat spre celula 720 de vizavi. Din nou sanitarul a intrat primul în încăperea semiîntunecată. În stânga intrării se afla un fel de perete despărțitor, în spatele căruia Gudrun Ensslin își avea salteaua. Soukop a pipăit în semiîntuneric peretele și s-a uitat în spatele lui. N-a descoperit deținuta și a strigat-o. Nici un răspuns. Când s-a întors, a observat două picioare atârând de sub pătura ce acoperea fereastra din dreapta a celei. În acest moment a intrat doctorul Wolf Majerowicz. A prins mâna deținutei. Era rece.

Între timp, gardienii s-au grăbit spre celula 725. Irmgard Möller, în jeanși și un tricou, era ghemuită pe saltea, cu pătura trasă până

sub bărbie. Sanitarul i-a atins umărul drept și a tras pătura. Irmgard Möller a gemut. Adolf Sourkop a simțit sânge pe mâini. A presupus că și-a tăiat venele și i-a cercetat încheietura. Cum n-a găsit nici o rană, a ridicat tricoul deținutei și a văzut că are mai multe răni de înțepături în regiunea inimii. A simțit pulsul și a constatat 80 de bătăi pe minut. A încercat să-i vadă pupilele, dar Irmgard Möller a strâns ochii. Între timp, medicul Majerowicz a intrat în celulă și a consultat rănita. A ajuns la concluzia că nu există răni ce-i puneau viața în pericol. După părerea sa, Irmgard Möller era conștientă. I-a făcut o injecție și i-a pansat rănile.

Între timp a apărut și a doua ambulanță. Irmgard Möller a fost transportată la spitalul Robert Bosch. În dreapta saltelei din celula lui Irmgard Möller se afla un cuțit al penitenciarului plin de sânge. În secția de cardiologie a Clinicii chirurgicale a Universității medicii au constatat că Irmgard Möller prezintă patru răni de 1,5 – 2 cm adâncime în sfertul inferior al pieptului stâng. În cursul operației s-a constatat că țesutul din jurul pericardului este inundat de sânge, dar pericardul propriu-zis n-a fost atins.

2. Eliberarea

În 14 mai 1970, gardianul principal Günter Wetter asigura paza în clădirea I a penitenciarului Tegel din Berlin. Cu prilejul discuției la intrarea în schimb la ora 6.30, șeful său i-a ordonat să-l conducă pe arestatul Andreas Baader la Institutul Central German pentru Probleme Sociale din strada Miquel din Dahlem. Acolo, Baader urma să o întâlnească pe jurnalista Ulrike Marie Meinhof pentru a studia împreună documente. Baader și Meinhof și-au propus să scrie împreună o carte despre „tinerii marginalizați”.

Gardianul superior Karl-Heinz Wegener urma să-l însoțească pe Wetter. Înainte de plecare, Wetter trebuia să mai poarte o discuție cu șeful său. I-a mai rămas puțin timp în care să studieze documentele lui Baader. Pe o hârtie și-a notat data nașterii, 6 mai 1943, acuzația

de „incendiere cu pericol de omucidere“, precum și posibila dată de încheiere a pedepsei, respectiv începutul anului 1972. În plus, semnalmente ale lui Baader: înălțimea 1,76 m, zvelt, cap oval, frunte înaltă, bărbie proeminentă, păr șaten, dinți lipsă.

Apoi a scos din acte o fotografie a lui Baader, după cum era prevăzut în astfel de ocazii. A preluat de la directorul instituției Wilhelm Glauberecht autorizația de ieșire în care se prevedeau amănuntele. Deținutul trebuia să fie îmbrăcat civil, gardienii în uniformă și înarmați. Aceștia aveau asupra lor cătușe pentru a le folosi în situații deosebite.

Baader a fost instruit cum trebuie să se comporte.

– Nu este nici un pericol, a asigurat Baader. Nu mă gândesc să evaderez. Am un contract cu editorul. Pentru carte primesc o mulțime de bani, de care pot avea urgent nevoie.

Wetter știa despre contract, cu toate acestea l-a atenționat pe Baader, conform regulamentului, că în cazul unei încercări de evadare, gardienii vor face uz de arme.

Până la sosirea mijlocului de transport, Baader a fost închis într-o celulă a clădirii de la poartă. Gardienii și-au luat pistoalele și au introdus un încărcător plin. La puțin timp, a început drumul spre Dahlem. La ora 9.20, autovehiculul a oprit în fața institutului.

– Cel mai târziu la ora 13.30 ne puteți prelua, i-a spus Wetter șoferului.

Gardianul superior Wegener și-a pus o cătușă la mâna stângă, iar capătul celălalt la dreapta lui Baader și au coborât amândoi din mașină. Wetter a sunat, iar după scurt timp Georg Linke, angajatul institutului, a deschis. Cei doi gardieni s-au legitimat și au explicat scopul vizitei. A apărut și bibliotecara Gertrud Lorenz și a condus grupul de trei în sala 9.

Acolo, Ulrike Meinhof consulta deja niște cartoteci. Wetter a verificat o a doua ușă și a constatat că este închisă. Apoi a închis fereastra. După ce încăperea a fost astfel asigurată, i-a scos cătușele lui Baader pentru a-i permite să scrie. Baader a cerut o cafea, iar un

angajat i-a pregătit un ness. Între timp, Meinhof s-a interesat dacă gardienii sunt însurați, dacă au copii.

– Da, au răspuns aceștia, soție și copii.

Erau surprinși de o astfel de întrebare și s-au mirat mai ales de faptul că jurnalista părea iritată de răspuns. Ulrike Meinhof a părăsit de câteva ori încăperea pentru a aduce alt material. Apoi s-a așezat lângă Baader și a discutat cu el pe un ton scăzut.

A sunat la intrare. Angajatul institutului, Georg Linke, s-a dus să deschidă. În fața sa au apărut două femei tinere care s-au aflat în institut și zilele precedente. Au vrut să treacă pe lângă Linke direct în sala de lectură, dar acesta le-a oprit și le-a trimis la bibliotecară.

– V-am spus de ieri să veniți numai după-masă, le-a zis ea, deoa-rece sala e ocupată.

Cele două femei au luat loc la o masă în sala de-afară. Linke s-a întors în camera sa de lucru. Gardienii aveau impresia că Baader și Ulrike Meinhof lucrează intens. Amândoi fumau țigară de la țigară. Pentru a aerisi, unul dintre gardieni a întredeschis fereastra. Între timp s-a scurs o oră. Deodată, Linke a auzit zgomote în anticameră. A crezut că cineva a lăsat ușa de-afară deschisă și și-a părăsit biroul pentru a vedea ce se întâmplă. Cele două tinere se aflau lângă ușa de la intrare. Imediat, cineva a deschis-o și un bărbat cu o cagulă verde, ce lăsa loc doar ochilor, a năvălit în anticameră. L-a urmat o femeie, de asemenea cu cagulă.

– Rapid în sală, le-a strigat bărbatul celor două tinere.

Linke a încercat să-l oprească, deși a văzut în mâinile sale două pistoale. Atunci s-a auzit o împușcătură. Mascatul a vrut să tragă cu pistolul cu aer comprimat. A tras însă cu celălalt, cel cu amortizor. L-a nimerit pe Georg Linke. În ciuda rănii, acesta a fugit în camera sa și a încuiat ușa pe dinăuntru. Apoi a încercat să încuie ușa pe coridorul ce ducea la șefa sa. Cum n-a găsit cheia, s-a așezat pe podea și a încercat să blocheze clanța ușii.

– Săriți pe fereastră, a strigat la cele două colege din camera sa.

Femeile au sărit. Când au ajuns în grădină, s-a cățărat și Georg Linke pe fereastră. Cei trei au încercat apoi să alerteze vecinii despre atac. De-abia atunci a observat Linke sângele de pe hainele sale.

Cele două femei, identificate ulterior de Poliție ca fiind Ingrid Schubert și Irene Goergens, au alergat în sala de lectură trăgând cu pistoale cu gaze lacrimogene. Le-au urmat cei doi mascați. Femeia avea o armă de calibru redus. Era Gudrun Ensslin. Gardianul Wegener, care stătea chiar lângă ușă, s-a ridicat brusc și a prins-o pe femeie.

– Trag, a strigat ea și l-a îngrămădit pe gardian într-un colț al camerei.

Acolo a avut loc o scurtă îmbrânceană, prilej cu care Wegener i-a smuls femeii peruca roșie de pe cap, scoțând la iveală șuvițe de păr scurt, blond.

În acest timp, Wetter l-a prins pe bărbatul mascat și l-a depozitat de un pistol, o Beretta cu amortizor. Wetter și-a scos arma de serviciu și a încercat să o armeze. În acest moment, bărbatul cu cagulă a descărcat din imediata apropiere o încărcătură cu gaz lacrimogen în obrazul lui stâng. Deși orbit, Wetter a tras două focuri întâmplătoare ce s-au oprit în perete. Primul a sărit pe fereastră Andreas Baader, l-a urmat apoi Ulrike Meinhof. Ceilalți au mai tras câteva focuri cu gaze lacrimogene, apoi au sărit și ei. Două mașini cu motoarele supraturnate au demarat rapid, apoi s-a făcut liniște.

După cum se stabilise, un complice se afla în fereastra Institutului de Artă Teatrală de vizavi, pentru a le face semn dacă nu există pericol. El era însă decis să nu dea în nici un caz „undă verde”. A vrut să saboteze acțiunea de eliberare, deoarece aflase cu puțin timp în urmă că se va face uz de arme de foc. În zadar. Actorii din casa de vizavi n-au așteptat semnalul, ci au tras imediat.

Nimeni din cadrul Institutului de Artă Teatrală n-a observat ceva din situația dramatică. De-abia când s-au auzit împușcături, colaboratori și vizitatori au alergat la fereastră. Au văzut doar persoane parțial mascate care alergau pe stradă. Au crezut mai întâi că este vorba despre o parodie a unor studenți, dar după aceea au pus mâna pe telefon și au alertat Poliția.

Pe stradă, patru femei și doi bărbați tocmai săreau într-un Alfa Romeo Sprint gri metalizat și într-o altă mașină cu patru uși. La volan se aflau de asemenea femei.

În această dimineață, Astrid Proll își parcase mașina Alfa Romeo cu două uși achiziționată mai demult în fața Institutului pentru Probleme Sociale pentru a-i aștepta pe cei eliberați. Una după alta s-au înghesuit pe bancheta din spate trei femei, iar bărbatul a stat în față. Astrid Proll cunoștea drumul prevăzut pentru evadare pe care îl parcursese de câteva ori înainte. Pe scurtul drum ce l-au străbătut, mașina a săltat în viteză peste pavaj și a luat curbe strânse. Irene Goergens, crescută în căminul Eichenhof din Berlin, s-a așezat în spatele lui Astrid. Deodată, i s-a făcut rău și ceva cald i s-a prelins pe ceafă. Ea a început să înțeleagă că ceva nu este în regulă.

În mașina strâmtă pasagerii și-au schimbat măștile și perucile și și-au ascuns armele și jachetele. În mijloc stătea Ingrid Schubert, cea care șapte ani mai târziu avea să se spânzure în penitenciarul München-Stadelheim, după moartea deținuților de la Stammheim în 1977. Gudrun Ensslin se afla în partea stângă, mută și încordată. Totul s-a derulat foarte repede. Astrid a oprit de câteva ori, prilej cu care câte unul sau câte doi, pasagerii ei au părăsit mașina, înainte de a oprit într-o stradă liniștită, unde a închis-o și a plecat.

La ora 12.45, a sosit la fața locului și brigada omucideri. Angajatul institutului Georg Linke (62 ani) a fost transportat cu o rană gravă la Spitalul Martin-Luther.

Acțiunea de eliberare a lui Andreas Baader a fost încununată de succes.

3. Andreas Baader

Tânărul care a sărit pe fereastră spre a deveni liber la 14 mai 1970, lăsând în urmă studiul problemelor sociale și un bătrân împușcat, împlinise cu puțin timp în urmă 27 de ani.

Andreas Baader s-a născut la 6 mai 1943 la München ca fiu al istoricului și arhivarului dr. Berndt Phillipp Baader, rămas dispărut după ce a ajuns în 1945, soldat fiind, în prizonierat sovietic.

Mama nu s-a recăsătorit niciodată.

Andi, cum era alintat, a devenit copilul răsfățat al mamei Anneliese Baader, al bunicii și al unei mătuși. Inteligent, dar neastâmpărat, așa suna caracterizarea educatorilor și rudelor, leneș dacă ceva nu-l interesa, dar cu o voință deosebită.

Tatăl său a studiat la începutul războiului la Universitatea din München. Când frații Scholl au fost arestați, a venit acasă surescitat și i-a spus soției sale că trebuie să treacă în rezistență.

„În acest fel pui existența familiei în joc“, i-a replicat soția, forțându-l să renunțe la ideea de rezistență.

„Deoarece i-a fost frică, avea să spună Anneliese Baader despre soțul ei. Asta era diferența dintre cei doi. Lui Andreas nu i-a fost niciodată frică.“

Pe când era copil, Andreas nu accepta indicații sau ordine, fără să întrebe de ce. Cândva, mama a renunțat să mai folosească măsuri educative. Îi era greu să prevadă acțiunile și reacțiile sale. Uneori împărțea tot ce avea, își scotea puloverul dacă îi era frig cuiva, alteleori fura bani fără să gândească. Se răzvrătea împotriva multor ritualuri ale gospodăriei feminine: protesta împotriva spălării, trebuia adus de urechi la masă, nu mânca ceea ce nu-i plăcea. Nu a vrut să primească prima împărtășanie, deoarece ura educația religioasă, nu-și serba ziua de naștere și a încercat să o convingă pe mama sa să renunțe la sărbătorirea Crăciunului. În discuții, avea o părere fermă pe care o susținea până-n pânzele albe. Adesea se bătea, dar nu numai pentru propriul interes.

Bunica sa nu-l considera deloc brutal, ci mai degrabă moale. Îi reproșa o lipsă de exercițiu sportiv. Ura sportul, iar atunci când alții făceau excursii în munți, el rămânea acasă.

Deși în școala generală Andreas a fost nevoit să repete o clasă, mama lui era de părere că trebuie să dea bacalaureatul. În clasa a cincea a rămas din nou repetent „din cauza neglijării temelor și a

dificultăților cu profesorii“. Drept urmare, mama sa l-a înscris la internatul de la Königshofen. Locuiește la căminul evanghelic. Nici în noua companie nu se schimbă. Dirigintele îi scrie în iulie 1956 în foaia matricolă: „Elevul care repetă clasa are o paloare bolnăvicioasă. Adesea lipsește pe motive medicale. Aptitudinile sale sunt medii, fantezia – vie. Gândirea sa este umbrită de o vizibilă somnolență. Dorința de a munci și participarea la ore este extrem de scăzută; atrage atenția mai ales prin comportament gălăgios. Lasă impresia unui copil răsfățat fără speranță, care se eschivează de la orice dificultate“. Perspectivele pentru continuarea studiului erau, deci, minore.

Mama nu renunță și îl înscrie la Gimnaziul Maximilian. Dirigintele clasei manifestă o oarecare simpatie pentru băiatul dificil: „Posedă o inteligență peste medie, are aptitudini, gândește logic și e critic în aprecieri. Fantezia bine dezvoltată“. Cu toate acestea, Baader atrăgea mereu atenția. Cele peste douăzeci de adnotări în foaia sa matricolă nu încăpeau pe o singură pagină: vociferări continue, dezordine, deranjarea orelor, observații deplasate cu prilejul morții unui profesor. Înțelegător, dirigintele a notat: „Faptul că a eșuat în clasa a doua nu este vina sa. Băiatului îi lipsește acasă mâna puternică a unui tată. Tatăl este dispărut. Mama lucrează și nu are forța de a înlocui după orele de muncă un tată absent“.

Andreas Baader a fost nevoit să părăsească din nou școala. Mama l-a înscris într-un gimnaziu particular. Acolo a rezistat trei ani, în ciuda unor rezultate mediocre și a deficiențelor de comportament.

În 1959, dirigintele a remarcat: „Glumele sale copilărești nu se deosebesc de ale altora, dar sunt pline de umor. Impresia generală: simpatice. Corespunzător aptitudinilor, elevul ar putea atinge nivelul de liceu“.

La 17 ani, Baader a dorit să scrie o carte despre metode mai bune de educație. Asemenea multor tineri de aceeași vârstă, a scris poezii, s-a interesat de literatură și filosofie, citea Sartre, Nietzsche, Balzac, Thomas Wolfe și mai ales Raymond Chandler.

Un coleg și-a amintit că „Andreas era mai inteligent decât media. Dar era arogant și nu se supunea regulilor. Era un tip întunecat,

arăta precum un francez sau irlandez și lăsa impresia de a fi oarecum romantic. O perioadă a jucat rolul unui bolnav de cancer sau tuberculoză. Umbla prin München cu fața unui om care știa că trebuie să moară. Se prefăcea că scuipă sânge în batistă, dar aceasta rămânea albă“. La școală, Andreas se bătea atât de des, încât directorul i-a scris mamei lui: „Școala mea n-ar suporta un al doilea Baader“. În același timp, directorul considera că „era un tânăr extrem de dotat. Pe atunci credeam că va deveni cândva jurnalist sau scriitor. Scria compuneri excelente“. În timpul ultimului an de liceu, Baader a descoperit atracția motocicletelor. Cu un asemenea vehicul a gonit prin Grădinile Englezești cu 120 km/h. A fost prins fără permis și condamnat la trei săptămâni de arest juvenil. Delictul de circulație erau specialitatea sa. Nu a obținut niciodată un permis, în orice caz nu unul valabil.

Școala a trebuit să o părăsească. A fost catalogat ca fiind insuportabil. Și-a îndemnat colegii să fure motociclete, la ore participă rar și atunci deranja. S-a înscris pentru puțin timp la o școală de artă privată și a încercat să devină redactor de texte publicitare. Noaptea se învățea prin boema müncheneză, acolo unde se întâlneau reprezentanți ai lumii interlope, dar și ai artelor.

Existau și homosexuali care se afixau cu plăcere în compania acestui băiat agresiv și exotic, care îi ironiza acid. El făcea adesea referire la o origine dubioasă, la faptul că undeva îl așteaptă un viitor fantastic și o mare moștenire.

În cafenele se afla alături de cei care plănuiau un mare viitor artistic. Pe Rainer Werner Fassbinder, pe atunci un necunoscut, îl întâlnea adesea. Peste cincisprezece ani, Fassbinder a scris vizavi de filmul său despre terorism *A treia generație*: „Nu arunc bombe. Eu fac filme“.

4. Saltul în ilegalitate

Eliberatorii lui Andreas Baader au prevăzut în acel 14 mai 1970, dată considerată ziua de naștere a RAF, pentru cazul în care se va

întâmpla ceva neprevăzut să se retragă într-o locuință a unei prietene a lui Ulrike Meinhof. Ea era actriță și locuia la câteva străzi de Institutul central. Dar nimeni nu a întrebat-o înainte.

Din cauza împușcăturilor, a rănirii grave a unui om și cum atacul-surpriză s-a transformat într-o tentativă de omor, autorii eliberării s-au refugiat în această locuință.

Ulrike Meinhof a sunat la ușa locuinței. Prietena a deschis.

– Avem nevoie de sprijinul tău, i-a spus Ulrike femeii surprinse. Ea fost de acord.

– Așa nu aveți cum umbla pe-afară, le-a spus actrița în vârstă de 32 de ani.

Andreas Baader s-a așezat pe capacul WC-ului lăsându-se tuns. Femeile au fost machiate și costumate. Ulrike Meinhof, care a participat la acțiune cu părul lăsat liber, cu jeanși și pulover, a fost îmbrăcată în cele mai fine obiecte de îmbrăcăminte ale actriței, un costum albastru cu fustă strâmtă și bluză albă. După-amiaza urma să călătorească cu un autobuz la Charlottenburg. Acolo, grupul voia să se reunească în locuința cabaretistului Wolfgang Neuss, care locuia împreună cu o fotografă, sora lui Kurt Groenewold, avocatul lui Ulrike Meinhof. Amândoi erau moștenitorii unui imperiu imobiliar în Hamburg și Berlin.

În timp ce Poliția a declanșat una din cele mai masive acțiuni de urmărire postbelice, toți cei căutați se aflau într-o locuință la câteva sute de metri de institutul încercuit de Poliție.

În rapoartele Poliției Judiciare din Berlin, se află o notă extrem de interesantă din 26 mai 1970: „S-a aflat că la 14 mai 1970 – ziua eliberării forțate a lui Baader – în Cunostraße nr. 33 din Berlin, în dreptul terenului nr. 107, a parcat pentru puțin timp un Volkswagen albastru decapotabil. Dintr-un Alfa Romeo care s-a apropiat de broscuță au coborât o femeie și un bărbat care s-au suit în Volkswagen și au plecat în direcția Kirchstraße“.

Persoanele s-au îmbarcat în mare viteză. Una i-a strigat șoferului:

– Rapid, rapid, trebuie să ne grăbim!

Aceasta a fost, conform raportului, Ulrike Meinhof. Șoferul Volkswagenului a fost identificat ca fiind Matthias L. Puțin mai târziu, mașina Alfa Romeo a fost abandonată la câteva sute de metri.

În timp ce Ulrike Meinhof a fost condusă într-un Volkswagen albastru în stația de autobuz, restul trupei a rămas în locuința Dahlemer. Ca după o premieră reușită, s-a deschis o sticlă de șampanie. Baader l-a bătut pe umăr pe trăgătorul până atunci necunoscut:

– Omule, s-a desfășurat foarte bine.

Bărbatul era cu nervii la pământ.

– Ai dreptate, a răspuns el și i-a dat una peste umăr atât de tare, încât Baader s-a trezit pe jos.

Eliberatorii lui Baader ascultau frecvența de radio a Poliției, numai trăgătorul i-a părăsit. A luat cu el două arme de calibru redus care n-au fost folosite în cursul acțiunii și s-a urcat în primul autobuz. Bărbatul a reușit să ducă armele într-un sac de camping fără să fie remarcat. A coborât și ultimii 200 de metri până la locuința sa i-a parcurs pe jos.

Seara, eliberatorii lui Baader s-au întâlnit într-o locuință dosnică. Erau prezenți toți, cu excepția lui Ulrike Meinhof. Atmosfera era bună dat fiind că acțiunea a reușit. Faptul că un om a fost rănit grav nu i-a afectat.

Se discuta despre viitor. Toți erau de acord că grupul trebuie să părăsească Berlinul cât mai repede. De asemenea, era clar încotro să se îndrepte: în Orientul Apropiat. Încă dinainte s-au purtat discuții cu un reprezentant al palestinienilor pentru a face rost de arme. Acesta i-a informat că Al Fatah presupune înainte de orice livrare o instruire militară în Iordania. S-au împărțit sarcinile pentru ziua și săptămânile următoare. Unii trebuiau să organizeze călătoria, alții să asigure documentele necesare.

Seara, un susținător care nu a participat la acțiune l-a întâlnit într-un local pe cel ce a tras în Georg Linke, angajatul institutului.

Cu ochii în lacrimi, trăgătorul a mărturisit că el n-a vrut să tragă, a folosit din greșeală pistolul cu glonț, în locul celui cu gaz lacrimogen.

Între timp, urmărirea lui Baader și a eliberatorilor săi era în plină desfășurare. Pe diferiți stâlpi au fost lipite afișe cu fotografia lui Ulrike Meinhof și inscripția: „Tentativă de omor în Berlin – recompensă 10 000 DM“. Însă Ulrike Meinhof a rămas dispărută – nu numai pentru Poliție. Timp de două zile, nimeni din grup nu a știut unde se află. Bănuielile că Ulrike s-a dat la fund au fost excluse. În definitiv ea era mult prea implicată în acțiune. Nu se mai putea retrace.

Un prieten al lui Ulrike Meinhof a fost însărcinat să afle unde și-a găsit un refugiu. După mai multe încercări, a sunat la ușa unei negrese americane, simpatizantă a Black Panthers, o organizație militantă pentru drepturile oamenilor de culoare din SUA.

– Ulrike este aici? a întrebat el.

– *No*, a răspuns americanca.

– Sunt însă de părere că e aici, a afirmat vizitatorul.

Femeia s-a întors și a plecat în bucătărie. După un moment, a apărut Ulrike și l-a poftit pe prieten în casă. Dădea impresia că este liniștită. Pe masa din bucătărie se aflau ziarele cu titluri mari privind evadarea lui Baader. Cei doi au discutat un sfert de oră, după care Ulrike a zis:

– Ceilalți mă pot lua de aici.

N-a suflat o vorbă despre motivul pentru care nu s-a arătat timp de două zile. Seara târziu, Ulrike a fost căutată de ceilalți. Împreună, s-au retras într-o altă locuință. Unii au rezolvat aprovizionările necesare, în timp ce nucleul grupului, cel căutat de Poliție, a rămas acasă. Acolo se mânca aproape zilnic friptură de vițel, deoarece Andreas Baader suferea în continuare de un vechi icter și trebuia să respecte un regim ușor.

Serile, Ulrike Meinhof, Ingrid Schubert și Irene Goergens jucau adesea skat.

Avocatul Horst Mahler era încă „legal“, dar și el plănuia trecerea în ilegalitate. Într-o stație de tramvai, s-a întâlnit cu un avocat coleg care peste mulți ani avea să ajungă membru al guvernului. La

scurt timp, Astrid Proll l-a condus cu mașina în Ludwigkirch Platz, unde urma să se întâlnească cu Ulrike Meinhof. Ea purta o perucă blondă.

– Eram speriați și nepregătiți din cauza afișelor de căutare a lui Ulrike, își amintea Astrid Proll. Nici unul nu îndrăznea să-și închipuie că prețul pentru eliberarea lui Andreas Baader ar fi privarea de libertate a lui Ulrike Meinhof. Priveam numai înainte, pentru reflecții nu exista loc.

Înainte de arestarea lui Baader, Astrid a locuit împreună cu el și Ensslin pe strada Jena, nu departe de locuința lui Ulrike de pe strada Kufsteiner. Cât timp Andreas s-a aflat în arest, a locuit singură cu Gudrun. Ori de câte ori se discuta seara despre aspectele logistice ale eliberării lui, noaptea târziu Gudrun stătea pe pat și scria scrisori iubitului ei în închisoare. Astrid i-a stat alături prietenei sale, chiar dacă nu știa toate amănuntele discuțiilor ei cu Meinhof și Mahler.

După eliberarea lui Baader, locuința de pe strada Jena a fost transformată provizoriu în sediul central al celor urmăriți. În cele șase săptămâni înainte de plecarea în Orientul Apropiat și-au petrecut timpul îndeosebi în locuri ce nu erau vizitate de cei din stânga berlineză. Pe Kurfürstendamm se plimbau printre turiști, se afundau în cinematografe sau cafenele.

– Am renunțat la viața noastră de tineri și am trăit mai mult în grup, își amintea Proll. Ne-am cumpărat haine pentru călătoria în Iordania, Gudrun i-a luat lui Andreas un șort prin care mai târziu a atras atenția în bazin. Lui Ensslin îi plăcea să facă cumpărături, atât pentru prietenul ei, cât și pentru alții. Cumpăra lucruri de calitate. Și în Frankfurt l-am surprins adesea pe Baader cu pantaloni noi. Cumpărăturile de haine și alimente bune jucau un rol psihologic important în acei ani.

Baader devenise un tipic produs masculin al anilor '70.

– Prietena lui se ocupa de gospodărie și cumpăra de toate. Ea îi lua și îmbrăcăminte, îi ducea lucrurile la curățătorie și le călca. Gudrun plătea întotdeauna, el nu purta bani la el. Privit din acest unghi, el era un tânăr bine îngrijit.

Gudrun Ensslin nu uita niciodată lucrurile normale ale vieții.

– Când, după un atac asupra unei bănci din Kassel, a trebuit să părăsim rapid locuința, ea a mai spălat repede podeaua.

Între timp, jumătate din grup era căutat febril. Era o vară fierbinte, așa că uneori mergeau cu toții să înoate într-un lac. Adesea, Baader era singurul bărbat prezent.

– Ne ascundeam pistoalele sub haine, săream în apă și înotam liniștiți sub cerul înstelat. Era frumos, firesc și o cale de a exprima bucuria noastră de viață, povestea Astrid Proll. La una din excursiile noastre, pe una din femei a prins-o un cârcel în apă și aproape s-a înecat. Am reușit cu greu să o salvăm.

Între timp, pregătirile pentru călătoria în Iordania s-au încheiat. Palestinianul Said Dudid a stabilit contacte în Iordania, biletele au fost asigurate la compania est-germană Interflug și s-au comandat nouă camere la un hotel din Beirut.

În 8 iunie 1970, la ora 9.20, primul grup urma să decoleze de pe aeroportul Schönefeld din Berlinul de Est. Mai înainte s-a dorit o precizare pentru opinia publică. Jurnalista franceză Michèle Ray, fost manechin la Chanel, pe care Ulrike Meinhof a cunoscut-o pe vremea cât a lucrat la *konkret*, a fost sunată la Paris. I s-a cerut, în engleză, să călătorească la Berlin „într-o chestiune importantă ce privește stânga“. Michèle Ray, pe-atunci în vârstă de 31 de ani, gravidă în luna a șasea, a decis să călătorească după ce i-au fost amintite câteva nume proeminente ale stângii germane. Ray, căsătorită cu regizorul Costa-Gavras, scria, în calitate de militantă angajată de stânga, mai ales despre ce se întâmplă în spatele frontului. Așa a relatat pentru *Nouvel Observateur* din Vietnam, a urmărit în Bolivia urmele vânătorii asupra lui Che Guevara, iar din Orientul Mijlociu a scris despre Al Fatah.

În 4 iunie, la ora 11, Michèle Ray a ajuns pe aeroportul Tempelhof din Berlin. O persoană de contact cu pseudonimul „Lothar“ o aștepta. Semnul de recunoaștere era un volum din operele lui Lenin pe care „Lothar“ îl ținea în mână. Timp de o oră și un sfert, jurnalista a fost plimbată prin oraș cu metroul, taxiul, iar cu metroul.

Apoi a trebuit să aștepte până după prânz într-un apartament. În fine, a fost sunată, apoi plimbată din nou prin oraș cu metrourul și taxiul. La un etaj superior al unui bloc i-a întâlnit pe Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof. Toți trei s-au deghizat în așa fel încât cu greu ar fi fost identificați după fotografiile răspândite pentru căutarea lor. Ulrike Meinhof purta o perucă cu păr lung, blond și o rochie mini. Horst Mahler, care a venit, de asemenea, și-a pus și el o perucă pe părul puțin pe care îl mai avea. Între timp, și avocatul a ajuns să fie urmărit; nu oficial, deoarece pentru eliberarea lui Baader avea un alibi: a avut un proces în Justiție. Cu toate acestea, era urmărit.

Jurnalista franceză a băut ceai și a mâncat căpșuni cu cei urmăriți. Apoi a fost condusă de „Lothar“ înapoi la prima locuință. Seara a apărut Horst Mahler și i-a adus o bandă de magnetofon promisă de Ulrike Meinhof. În dimineața următoare, era vineri, 5 iunie, s-au reîntâlnit la micul dejun și Michèle Ray a aflat ce are de gând să facă grupul în viitorul apropiat: să părăsească Berlinul și să meargă în Orientul Apropiat.

Michèle Ray a trimis banda revistei *Spiegel*, care i-a publicat conținutul în fragmente.

Răspunsul lui Ulrike Meinhof la întrebarea de ce a fost eliberat Andreas Baader:

– Se poate spune că din trei motive: în primul rând, deoarece Andreas Baader este un membru. Și deoarece am arătat celor care au înțeles acum ce trebuie făcut și ce este corect. Al doilea motiv al organizării primei acțiuni de eliberare a unui deținut este acela că am vrut să subliniem ce reprezintă azi o problemă politică. Apoi, dacă începem cu eliberarea unui deținut, atunci motivul este acela de a exprima cu claritate că avem intenții serioase.

Apoi, Ulrike Meinhof a vorbit despre Poliție:

– Dacă avem de-a face cu copoii, se argumentează că sunt prin natura funcției brutali, prin natura funcției trebuie să bată și să tragă și prin natura funcției lor trebuie să promoveze supunerea, dar asta se datorează uniformei și este numai o funcție, iar omul poate

fi acasă un companion agreabil. Aceasta este o problemă și noi susținem, bineînțeles, că tipul în uniformă este un porc, nu este un om și, deci, trebuie să ne confruntăm cu el. Asta înseamnă că nu avem ce vorbi cu el și este greșit să vorbești în general cu acești oameni, dar, bineînțeles, se poate trage.

Banda de magnetofon cu declarația devenită celebră a lui Ulrike Meinhof nu mai este de găsit. Dar o a doua cu vocea ei s-a descoperit peste ani în arhiva *Spiegel*. Pe aceasta ea citea un text prefabricat: „Organizarea luptei armate, descoperirea luptei de clasă, construirea Armatei Roșii. Întrebarea dacă este corect să organizezi grupe de rezistență înarmate, respectiv ilegale, în Germania Federală și Berlinul de Vest este întrebarea dacă e posibil așa ceva. Răspunsul nu poate fi dat decât practic, restul sunt speculații. Unii tovarăși au decis să se alăture acestei practici. Astfel se va dovedi dacă pot fi determinați să se implice destui oameni, suficientă energie psihică și fizică, destulă violență, suficientă disciplină, destulă nemulțumire și suficientă ură de clasă din rândul masei de studenți, ca o consecință a ascuțirii luptei de clasă internaționale și naționale. Pentru a ataca în realitate imperialismul din Germania Federală [...] Numai oportuniștii au putut considera eliberarea lui Baader ca aventuroasă, pucistă, anarhistă. După ce succesul a demonstrat că ea a fost efectuată potrivit propriilor prevederi corecte și evaluării forțelor Polițienești care au fost trase pe sfoară. Să faci răspunzător pentru eliberarea lui Baader un angajat apolitic al unui institut, acesta este un gest ce contravine justiției de clasă. [...] Puterea politică provine din forța armelor. Trimiteți tovarășilor din arest țigări, ciocolată cu lapte și nucă, fructe, tablete cu vitamine, ziare, cărți și bani“.

5. Ulrike Meinhof

Ulrike Marie Meinhof s-a născut la 7 octombrie 1934 în Oldenburg. Tatăl ei provenea dintr-o veche familie din Württemberg cu strămoși teologi evanghelici.

Werner Meinhof și-a întrerupt studiile și s-a specializat în lăcătușerie de artă și în construcții. La presiunea familiei, a susținut bacalaureatul și a studiat istoria artelor în Halle. A devenit membru al Partidului Național Popular, a obținut un post de profesor de desen la Halle și și-a dat doctoratul în istoria artei. În martie 1928, a devenit, după mai multe încercări nereușite de a obține o poziție, asistent științific la Muzeul Landului pentru Artă și Istoria Culturii din Oldenburg.

La 24 de ani, Werner Meinhof a cunoscut-o pe tânăra de 16 ani Ingeborg Guthardt, care s-ar fi măritat imediat cu el. Părinții i-au impus să-și dea mai întâi bacalaureatul. În 1926, cei doi s-au logodit și s-au căsătorit în 28 decembrie 1928 la Halle. Peste un an se aflau împreună la Oldenburg, un oraș în care național-socialismul dădea tonul. În iulie 1931, Ingeborg Meinhof a născut primul copil, o fetiță care a primit numele de Wienke.

Werner Meinhof a intrat în Partidul Național-Socialist la 1 mai 1933, având numărul de membru 285 63 34, la trei luni după ce Hitler a devenit cancelar. La 7 octombrie 1934, s-a născut a doua fată, Ulrike Marie Meinhof. Cu o lună mai devreme, familia s-a alăturat unei mici comunități creștine locale. Acestui grup îi aparțineau nici mai mult, nici mai puțin decât opt membri, între care și familia Meinhof. Lui Werner Meinhof i-au displicut – după cum povestea mai târziu sora lui Ulrike, Wienke – amestecul statului în problemele credinței. El ar fi vrut ca admiratul, „genialul Führer“ Adolf Hitler să privească cu seriozitate Biserica Evanghelică Germană. În rest, Werner Meinhof era satisfăcut de condițiile politice.

La finele lui ianuarie 1936, tatăl lui Ulrike a devenit director al Muzeului din Jena. La mijlocul lunii mai, l-au urmat soția și fiicele. Timp de opt luni a condus acolo cercul cultural al partidului. Familia locuia la un etaj superior al unui fost cămin de bătrâni, cu o grădină mare la marginea centrului orașului. În primăvara lui 1938, casa a fost vândută de administrația orașului conducerii armatei, iar familia Meinhof s-a mutat într-o vilă cu patru etaje.

Când Ulrike de-abia a împlinit cinci ani și jumătate, tatăl a murit în urma unui cancer de pancreas.

Mama n-a beneficiat de pensie de stat, Werner Meinhof nefiind funcționar, ci numai angajat al orașului. I s-a oferit totuși posibilitatea de a-și continua studiile întrerupte cu prilejul căsătoriei. Bursa era mică, chiria a devenit prea mare, așa că studenta în istoria artei Ingeborg Meinhof a căutat un subchiriaș. La universitate a cunoscut o tânără colegă, arătoasă, inteligentă și plină de energie, care studia istoria, germanistica și istoria artei: Renate Riemeck. Femeile s-au înțeles și au început o poveste de iubire. Ulrike și sora ei au avut din acel moment două mame.

La începutul prieteniei lor, Ingeborg a întrebat-o pe Renate:

– Credeți că vom câștiga războiul?

– Nu, nu cred.

– Dar eu cred.

Renate a dat drumul la radio și a căutat postul BBC.

– Nu vă cred când spuneți că sperați ca Germania să câștige războiul. Dar, dacă vreți, puteți merge la Gestapo să le spuneți că am ascultat BBC.

Ingeborg Meinhof nu s-a dus la Gestapo. Așa a povestit ulterior Renate Riemeck și a accentuat că, fără prea multă vorbă, ea și Ingeborg s-au aliat împotriva nazismului. Au existat și contacte cu un grup de rezistență de la Uzina Optică Zeiss/Jena, nu în măsura în care ar fi putut deveni periculoase, dar faptul că au respins împreună războiul și regimul lui Hitler le-a pecetluit prietenia.

În această imagine antifascistă, descrisă mai târziu de profesoara de stânga Renate Riemeck, nu se potrivea faptul că la 1 octombrie 1941, cu puține zile înainte de a împlini 21 de ani, a fost primită în Partidul Național-Socialist cu numărul de membru 891 51 51.

Ambele femei au luat examenul de stat. La sfârșitul războiului, Jena a fost ocupată în prima fază de americani. Dar, conform înțelegerii de la Yalta, americanii s-au retras și Jena a ajuns în zona

de ocupație sovietică. Cele două femei și copiii au încărcat câteva lucruri absolut necesare într-un camion și au plecat spre vest, la Oldenburg, unde trăiau prieteni și cunoștințe. Au găsit o locuință într-o casă cu o grădină neîngrijită. Orașul era plin de refugiați din est, școlile suprapopulate. Pentru Ulrike nu s-a mai găsit loc decât într-o școală condusă de călugărițe catolice. Renate Riemeck și Ingeborg Meinhof au susținut un al doilea examen de stat și au devenit profesoare. Amândouă s-au înscris în Partidul Socialist German.

În martie 1949, mama lui Ulrike a decedat în urma unei operații de cancer. De atunci, Renate Riemeck a devenit mama celor două fete.

Mai târziu, Ulrike Meinhof ar fi spus: „Când a murit mama mea, întreaga lume a murit“.

Renate Riemeck a fost un pedagog de succes, care și-a făcut un nume și cu lucrări științifice. În 1951, a devenit docentă la Școala Superioară Pedagogică din Oldenburg, iar în același an, profesoară la Braunschweig. Ulrike a rămas la Oldenburg. „Reversul singurătății a însemnat o relativă libertate“, a scris mai târziu Jutta Dittfurth în biografia lui Meinhof din 2007, în care s-a bazat pe informațiile primite îndeosebi de la sora lui Ulrike, Wienke. Ulrike s-a interesat pe-atunci de băieți, „dar a fost și o fată, Maria, drăguță, deșteaptă și caldă“. Ulrike s-a îndrăgostit de Maria. Mai târziu, Ulrike a afirmat că a ieșit cu câțiva băieți înainte de a o cunoaște pe Maria.

În 1952, Renate Riemeck a devenit profesoară la Institutul Pedagogic din Weilburg. Ulrike s-a mutat împreună cu mama sa adoptivă și a admirat-o atât de mult, încât a încercat să o imite. Renate purta pantaloni, Ulrike de asemenea. Renate s-a tuns scurt, Ulrike de asemenea. Ulrike a încercat să-i copieze și scrisul.

A învățat mult de la profesoara cu numai 14 ani mai în vârstă, care i-a făcut cunoscute istoria și literatura secolului al XIX-lea. În școală, Ulrike era deosebit de iubită și era considerată o fată neobișnuită, care impresiona prin șarm și inteligență. Citea clasici și moderni, puținii bani de buzunar îi cheltuia pe cărți și se simțea atrasă de catolicism după anii petrecuți la Oldenburg.

Fetița serioasă avea însă și preferințe ce păreau neobișnuite. Trăgea din pipă și fuma țigări răsucite de ea, iar uneori dansa până la epuizare Boogie-Woogie. Și se revolta în școală atunci când ceva i se părea nedrept. Unui profesor, care înlocuia cunoștințele și autoritatea cu urlete și a strigat la ea, i-a răspuns:

– Nu se cade să vorbești atât de tare unei eleve din cursul superior.

Profesorul s-a înroșit și a strigat în continuare. Ea și-a luat lucrurile, s-a ridicat și a zis:

– Atunci, eu am plecat.

Și a părăsit clasa. S-a ținut ședință și Ulrike urma să fie exmatriculată. A intervenit Renate Riemeck și i s-a permis să rămână. Ea lucrat în cadrul administrației elevilor, a devenit membră a Mișcării Europene, a fost coeditor al unui ziar al elevilor. În lucrarea sa de bacalaureat, a scris în 1955: „Întâlnirea cu catolicismul a fost pentru mine o sursă de îmbogățire sufletească. Elevele evanghelice au găsit acolo adevărata toleranță în conștiința comună a adevărului real al creștinătății...” În timpul primului semestru al studiilor s-a angajat în mișcarea de reformare inițiată de tineretul evanghelic privind admiterea unor elemente catolice în liturgia protestantă.

Imediat după bacalaureat a părăsit Weilburg și pe Renate Riemeck, s-a mutat la Marburg într-o minusculă cameră mobilată și a început să studieze pedagogia și psihologia. Ca orfană și talentată, ea a obținut o bursă a Fundației Poporului German. În cantina universității, ea se ruga înainte de masă. Avea 20 de ani.

În acest an 1955, când SPD a votat pentru serviciul militar general și a renunțat la lupta de mulți ani pentru reînarmarea Republicii Federale, Renate Riemeck a părăsit partidul. Reînarmarea constituia pentru ea un pas fatidic în escaladarea Războiului Rece. În calitate de luptătoare pentru o împăcare cu Polonia prin recunoașterea liniei Oder-Neiße și adversară a planurilor lui Adenauer de înarmare atomică, a fost adesea contrată – dar și recunoscută. Din acest motiv, la sfârșitul anilor '50 a intrat în conflict cu angajatorul ei, landul Renania de Nord-Vestfalia. În 1960, când a fost

aleasă în directoratul DFU (Uniunea pentru Pace a Germaniei), Renate Riemeck a renunțat la cariera de profesor.

Pentru semestrul de iarnă 1957, Ulrike Meinhof s-a mutat de la Marburg la Münster. La fel ca în alte orașe studențești, și acolo s-a constituit în jurul Asociației Studenților Socialiști din Germania (SDS) al organizației studențești a SDS, un „Comitet Anti-Moarte-Atomică“. Ulrike Meinhof a fost aleasă purtător de cuvânt.

Anul 1957 a fost unul al unei dezvoltări dramatice a Germaniei din punct de vedere politic. La 12 aprilie a fost dată publicității *Declarația de la Göttingen*. 18 savanți din domeniul atomic și deținători ai premiului Nobel s-au pronunțat împotriva oricărei înarmări atomice: „O țară mică precum Germania credem că se apără mult mai eficient dacă promovează pacea mondială și renunță de bunăvoie și necondiționat la deținerea armelor atomice. De asemenea, nici un semnatar n-ar fi dispus să participe la producerea, experimentarea sau folosirea armei atomice în orice fel...“

De Paști, Albert Schweitzer a citit la Radio Oslo un „Apel pentru încetarea experiențelor nucleare“.

Apelul lui a întrunit aprobarea a numeroase sindicate.

În iulie, a urmat o chemare a profesorilor, artiștilor și scriitorilor.

În mai 1958, Ulrike s-a înscris în SPD. A publicat articole despre problemele atomice în numeroase ziare studențești, a organizat întruniri, a adunat semnături și a pregătit declarații împotriva înarmării cu arme atomice.

La sfârșitul lui mai 1958, în unsprezece orașe universitare au fost organizate manifestații împotriva înarmării cu arme atomice. La Münster, 5 000 de studenți au manifestat într-un marș al tăcerii. La sfârșitul demonstrației acestor studenți îmbrăcați corect – băieții cu guler și cravată, fetele în fuste – a urmat un spectacol de senzație pentru acele timpuri. În urma unui pastor, a unui sindicalist și a unui profesor, pe podium a urcat o studentă de douăzeci de ani care a ținut o cuvântare. Ulrike Meinhof a pășit în arena politică.

Vestea despre tânăra activistă pentru pace a ajuns și în redacția revistei studențești de stânga din Hamburg, *konkret*, angajată, de asemenea, în mișcarea antiatomică.

6. Redactor-șef

La începutul anilor '50, a fost înființată la Hamburg revista *Curierul studențesc*. Începutul a fost sprijinit prin subvenții colectate de Klaus Hübötter, un tânăr funcționar. Împreună cu el s-au aflat printre fondatori Klaus Rainer Röhl și Peter Rühmkorf. Redactorii acestui „Magazin pentru cultură și politică” gândeau și scriau în tradiția unui jurnalism literar de stânga promovat de *Weltbühne* al lui Carl von Ossietzky. Poetul Arno Schmidt a scris redacției: „Sunteți cea mai bună revistă germană de cultură. De ce vă numiți *Curierul studențesc*? Trebuie să vă cumpere revista și cei care nu sunt studenți”.

În toamna lui 1957, s-a produs rebotezarea în *konkret*. La o conferință de presă a adversarilor înarmării atomice, redactorul-șef Röhl de la *konkret* a făcut cunoștință cu studenta Ulrike Meinhof, devenită cunoscută datorită activismului ei din Münster. Peste câteva săptămâni, Röhl, împreună cu alți colaboratori, și Ulrike au fost în Berlinul de Est pentru a se întâlni cu membri ai Partidului Comunist German interzis. Scheppel, alias Manfred Kapluck, devenit ulterior un funcționar important în nou înființatul DKP în Germania Federală, era entuziasmat: „Ea are perspectiva unei mari cariere politice. O mare carieră”.

Într-adevăr, Ulrike Meinhof a jucat un rol important în comisia centrală a studenților care protestau împotriva înarmării atomice. Pentru 3/4 ianuarie 1959 s-a făcut mobilizarea în vederea organizării în Berlinul de Vest a unui mare congres studențesc împotriva înarmării atomice. Acolo s-au aflat față-n față în special două fracțiuni: studenții liniei oficiale a SPD și gruparea *konkret* a SDS, reprezentați în discuții aprige îndeosebi de Ulrike Meinhof.

Fracțiunea SPD n-a îndrăznit decât exprimarea unui vag „Împotriva unei morți atomice în est și vest“ cu tot felul de manevre de „învăluire“ în legătură cu RDG. La inițiativa fracțiunii *konkret*, cercul de lucru „Înarmarea atomică și reunificarea Germaniei“ a prezentat congresului o rezoluție ce a stârnit discuții: „Situația politică internațională va obliga în scurt timp ambele părți ale Germaniei să negocieze. Pentru ca asemenea negocieri să fie posibile, este necesar ca formulări de genul «cu Pankow nu se negociază» să dispară din argumentația politică“.

După discuții până în miez de noapte, după tactici și strategii diverse, fracțiunea *konkret* și-a impus punctul de vedere. În rezoluția finală s-au cerut tratative cu RDG. Consensul anticomunist din perioada Adenauer a fost pus sub semnul întrebării. Presa din vest era șocată.

„Scandal la Universitatea liberă – studenți protestatari pentru o confederație Bonn-Pankow.“

„Congres studentesc cu tentă de stânga și scandal.“

„Idealiști exagerați.“

„Prostii periculoase.“

„Congresul șarlatanilor politici.“

SPD a răspuns prin eliminarea tuturor colaboratorilor revistei *konkret* din SDS. Colaborarea la *konkret* a fost declarată incompatibilă cu aceea de membru al SPD. Luptele din SDS privind orientările au continuat. După întrunirea partidului la Godesberg, în noiembrie 1959, prilej cu care s-a schimbat orientarea SPD din partid muncitoresc în partid popular, s-a stabilit și incompatibilitatea între a fi membru SDS și SPD. A fost constituită o nouă asociație social-democrată numită SHB.

În toamna lui 1959, premierul Nikita Hrușciov a vizitat SUA și s-a întâlnit la Camp David cu judecătorul american Eisenhower. Era un semnal pentru vremuri mai bune între est și vest. Războiul Rece părea să se apropie de sfârșit. Ulrike Meinhof a scris în *konkret* primul ei editorial cu titlul „Pacea face istorie“.

„Trăim un moment de schimbare, pacea a devenit un factor determinant al tratatelor politice. La Camp David au câștigat forțele rațiunii și ale umanismului. Cei care le slăbesc se află în poziții perdante. Cei care le întăresc au mandatul istoriei de a negocia în interesul viitorului“.

În ianuarie 1960, Ulrike Meinhof a devenit redactor-șef la *konkret*. La 27 decembrie 1961, Ulrike Meinhof și Klaus Rainer Röhl se căsătoreau.

În 1960, a fost ales un nou președinte în SUA. John F. Kennedy a știut să trezească cu politica sa de „New Frontier“ speranțe pentru un nou curs: încheierea Războiului Rece, dreptate pentru țările sărace din lumea a treia, eliminarea sărăciei și a discriminării rasiale în propria țară.

În cadrul vizitei sale de stat în Republica Federală, Kennedy a ținut un discurs și în Berlinul de Vest și a fost aclamat de studenți în iunie 1963 cum n-a mai fost nici un politician înaintea sa – în orice caz după terminarea războiului.

La cinci luni de la vizita sa în Bonn și Berlin, judecătorul Kennedy a fost ucis în Dallas (Texas). Ulrike Meinhof a comentat în *konkret*:

„Tristețea trece, golul rămâne. Omul despre care popoarele lumii credeau că va aduce pacea este mort... Ce trebuie găsit acum sunt căile de ieșire din impas, alternativele... Trebuie înțeles în Germania că destinul nostru este mai bine să se afle în mâinile noastre decât în cele ale unui frate mai mare, la rândul său determinat de evenimente care îi scapă de sub control. Este timpul ca Germania Federală să folosească în mod suveran independența sa câștigată cu opt ani în urmă“.

În același timp, în Berlinul de Vest a apărut un manifest sub formă de foaie volantă într-o cu totul altă tonalitate. Purta titlul:

„Și tu l-ai împușcat pe Kennedy“.

„Șocul că și semizeii pot muri din cauza unui glonț își găsește expresia în consternarea că mortul este cu adevărat mort. În realitate, într-o lume a marionetelor schimbătoare, un Kennedy n-ar

putea fi înlocuit și un individ ar putea face istorie dacă fiecare ar dori doar ce trebuie și mecanismele autonome ale societății repressive s-ar reproduce automat în fiecare individ. (...) Prin acest manifest anunțăm că nu ne lăsăm duși de nas.“

Aceasta era o nouă culoare în paleta argumentațiilor de stânga. Autorii: Dieter Kunzelmann, Rudi Dutschke, Bernd Rabehl și alți membri ai SDS din Berlinul de Vest. O nouă generație de studenți s-a adresat opiniei publice.

În acea perioadă, SPD, aflată în opoziție, se pregătea ca în alegerile parlamentare din 1965 să învingă coaliția CDU/FDP, slăbită și erodată printre altele de afacerea *Spiegel* din octombrie 1962.¹

Günter Grass a fondat „Contorul de alegeri al scriitorilor“, milita pentru „Es-Pe-De“ și candidat la funcția de cancelar Willy Brandt. La acest „contor“ a lucrat în Berlin și o tânără studentă în germanistică. Gudrun Ensslin venise la începutul anului 1964 din Suabia în vechea capitală imperială.

7. Gudrun Ensslin

Localitatea Bartholomä se află la marginea estică a muntelui Schwäbische Alb. Satul a fost distrus în timpul Războiului de 30 de ani, după care s-a repopulat. În cronica satului se poate citi: „Călători de toate tipurile, oameni fără țară și vagabonzi – din Württemberg, Saxonia, Ungaria, Spania, Croația – pleava tuturor războaielor din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea – au fost acceptați pentru o taxă de un gulden.

Evangelica Bartholomä, denumită astfel după biserica sătească luterană, a redevenit catolică. Avea aproximativ 2 000 de locuitori,

¹ Afacerea Spiegel din 1962 a adus pe tapet în Germania Federală de după război pentru prima dată libertatea presei, după ce câțiva jurnaliști ai renumitului mensual fuseseră acuzați de înaltă trădare. (n.red.)

dintre care două treimi erau catolici. Partidul Creștin Democrat (CDU) obține de regulă majoritatea absolută. Lângă biserică se află clădirea parohială cu grădină. Din 1937 și până în 1958 aici a locuit familia pastorului evanghelic Helmut Ensslin și a soției sale, Ilse. Familia avea șapte copii. Gudrun, cel de-al patrulea, s-a născut în 1940.

Adesea, pastorul Ensslin se ocupa în timpul liber cu pictura. Mama era considerată o femeie puternică, având înclinație spre misticism. În casa parohială se citea în anii '50 revista religioasă de stânga *Glasul comunității* editată de Martin Niemöller, în care se cerea realizarea înțelegerii cu Moscova, se ataca politica pro-vest a lui Adenauer și se polemiza împotriva reînarmării.

Gudrun Ensslin a frecventat gimnaziul la Tuttlingen și a urmat exemplul părinților, participând la drumeții și citind *Biblia* cu tineretele fete evanghelice. Pe noptiera ei se afla o revistă a tinerelor evanghelice, pe care a citit-o până la vârsta de 22 de ani.

Când pastorul Ensslin s-a mutat, la cumpăna anilor 1958/59, la biserica luterană din Stuttgart-Bad Cannstadt, Gudrun se afla ca elevă în Statele Unite. Locuia într-o comunitate metodistă din Pennsylvania. Americanii o plăceau, chiar și peste ani erau entuziasmați de ea. Gudrun era considerată inteligentă, angajată social, vorbăreacă, deschisă și drăguță. Ea însăși privea Lumea Nouă cu ochi critici, puritani, observând de exemplu lipsa de modestie a celor care veneau în haine arătoase la liturghie.

În casa părintească a învățat că creștinismul nu se oprește la ușa bisericii, ci incumbă acțiune politică și socială. Era speriată de naivitatea politică a mediului ei american în era Eisenhower.

Revenită în țară, ea și-a pregătit bacalaureatul. Profesoarele gimnaziului de fete o considerau talentată și hotărâtă. În 1960, a început studii de germanistică, anglistică și pedagogie la Tübingen.

Cu prilejul unei vizite în casa părintească în 1962, ea l-a întrebat pe tatăl ei: „Spune-mi, cunoști un scriitor Vesper?”

Pastorul cunoștea un poet cu acest nume. Antirăzboinicul și antifascistul tată își amintea și de o poezie a acestui Vesper scrisă atunci când Hitler a atacat Polonia.

Gudrun a cunoscut la Tübingen un tânăr student la germanistică: Bernward Vesper, fiul poetului. El îl ura pe nazistul său tată și edita în același timp opere alese ale acestuia. Cei doi au efectuat o primă călătorie în Spania. După întoarcere, pastorului Ensslin i s-a părut că fiica sa este „puternic erotizată“, iar atunci când Gudrun l-a prezentat pe noul ei prieten în casa parohială și acesta a apărut de mai multe ori acolo, tatăl i-a arătat ușa „din cauză că se făcea vinovat de concubinaj“.

Logodna a împăcat familia. Logodnicii și-au făurit planuri de viitor. Tinerii doreau să înființeze o editură. Pentru a avea posibilitatea să studieze în continuare, Gudrun Ensslin s-a străduit să obțină o diplomă de la Fundația de studiu a Poporului German.

În CV-ul ei a scris: „Scopul meu profesional este să devin profesoară. Această dorință trăiește în mine începând de la vârsta de 13 ani; numai motivele s-au adâncit... Timpul petrecut în SUA a fost marcat de trei coordonate: școală, familie, biserică... Personal, m-am trezit în școala americană... unde îmi alegeam singură obiectele de studiu. Deși sistemul de specializare timpurie este facilitat, totuși nu vreau să pierd «momentul propice». Cântărește greu împotriva realitatea că oamenii tineri vor și trebuie să simtă o mână conducătoare pentru a nu întreprinde numai ceea ce le place, ci inclusiv ceva al cărui sens îl vor pricepe peste mulți ani“.

În prima fază, Gudrun nu a fost acceptată. A susținut mai întâi examenul pentru a profesa în școala generală, obținând media „suficient“.

La scurt timp, în 1963, Bernward Vesper și Gudrun Ensslin au întemeiat editura Studio pentru noua literatură. A apărut și prima carte: *Împotriva morții. Voci ale scriitorilor germani împotriva bombeii atomice*. Gudrun a corespondat cu scriitori precum Horst Bingel, Max Brod, Hans Magnus Enzensberger, Stephan Hermlin, Anna Seghers, Erich Fried și mulți alții, cerându-le colaborări la această antologie.

Fragment din colaborarea lui Rudolf Rolfs: „S-ar putea enumera o întreagă listă de lucruri, de la corupție, trecând prin minciună și înșelătorie, considerate astăzi ca fiind «relativ normale», deci nu trebuie să te rușinezi dacă ești considerat «nebun» deoarece ești

pacifist. «Normal» este egoismul! «Normal» este afacerismul, lipsa de scrupul. Din acest motiv nu există compliment mai mare decât să fii numit în acest context drept «nebun»!“

Din contribuția lui Günther Anders, Gudrun Ensslin a fost fascinată de fragmentul: „Adevărul strigat este mai real decât adevărul nerostit. Păcatul disperat este mai virtuos decât virtutea care nu disperă niciodată“.

Pe lângă interesul pentru literatura de avangardă, tânăra pereche manifesta înțelegere și pentru tradiție. În cartea sa *Die Reise (Călătoria)*, apărută postum, Bernward a scris: „Povestea mea se împarte în două părți. Una este legată de tatăl meu, cealaltă începe odată cu moartea sa. Când a murit, i-am șoptit la ureche numele Gudrun, pe care tocmai am cunoscut-o. Am stat opt zile la patul său și am plâns“.

În 1963, Gudrun și Bernward au plănuit editarea operei tatălui în șapte volume.

Era toamna „Afacerii Spiegel“, când mii de oameni au ieșit în stradă să protesteze împotriva autoritarismului statului lui Adenauer și împotriva lui Franz Josef Strauß. Printre demonstranți s-au aflat și Gudrun Ensslin și Bernward Vesper. Publicația *Deutsche Studentenanzeiger* apropiată de Partidul Național German (NPD) a denumit protestele ca fiind „conduse din est și acțiuni trădătoare de agitare a țării“, ceea ce l-a determinat să scrie publicației un mesaj de protest. N-a fost publicat „din considerație față de mult stimatul Will Vesper“. În replică, Gudrun i-a răspuns la 28 decembrie redactorului responsabil asemănând poziția poetului nazist cu cea a studenților protestatari.

Când Gudrun Ensslin a obținut la următoarea încercare bursa fundației studențești, ea s-a mutat cu logodnicul ei în Berlinul de Vest și s-a înscris la Universitatea Liberă.

La scurt timp după sosire, ambii au intrat într-o organizație a scriitorilor lucrând pentru victoria SPD în alegerile parlamentare din 1965. După aproape un an, a intervenit răsturnarea. Cancelarul Erhard s-a retras, apoi s-a format Marea Coaliție. Dintr-odată, Brandt și Schiller, pentru care s-au angajat ei politic, s-au aflat alături de adversarii de ieri, Kiesinger și Strauß.

– A trebuit să trăim clipa, povestea Gudrun mai târziu, când conducătorii SPD au devenit ei înșiși prizonieri ai sistemului și au trebuit să țină cont de forțele economice și extraparlamentare din fundal.

Relația lui Gudrun Ensslin cu Bernward Vesper semăna cu încheștarea mortală față de Andreas Baader de mai târziu. În jurnalul său este vorba despre „relația sa sado-masochistă cu Gudrun“. După călătoria lor în Spania, Gudrun a scris un jurnal cu cheie „Isabella și eu“. Aici, Bernward vine peste ea: „Lupul care sfârâamnă oița, o omoară, bea sângele cald“. Ea își face reproșuri că „nu îl iubește destul“, că nu este „aptă pentru dăruire de sine“. Ea cerșește „o ultimă șansă“ – până când lupului îi este milă și se pleacă în poala ei și o învață o dragoste nețărnută, ce se sacrifică.

Peste zece ani, în 1972, fanteziile sado-masochiste au devenit realitate sângeroasă.

Ei au plonjat în viața studenților revoltați politic și personal – deloc diferit față de mulți pentru care mișcarea antiautoritară a anilor '60 era echivalentă cu eliberarea.

Este greu de înțeles ceea ce s-a întâmplat mai târziu fără a arunca o privire asupra fundalului protestant. Primarul de atunci al Berlinului, pastorul Heinrich Albertz, spunea că „este o apariție colaterală extrem de periculoasă a parohiei evanghelice faptul că acolo cresc astfel de oameni. Poate deveni ceva cu totul extraordinar, răul poate fi extraordinar, sau extraordinarul rău. Iar aceia... ajung apoi... la ideile nebunești și cred că prin violență se poate schimba ceva într-o țară în care n-a existat niciodată o revoluție și probabil nici nu va exista“.

8. Protestul

La sfârșitul anilor '50, în societatea orientată spre posteritate a Germaniei au apărut figuri neobișnuite: tineri cu păr lung și cu haine ponosite care cutreierau Europa de Vest și întâlneau în anumite

puncte la Paris, Amsterdam, München, Hamburg, Copenhaga sau Stockholm prieteni cu aceleași tendințe, pe care cetățeanul normal îi ocolea. Fetele care îi însoțeau respingeau ceea ce oferea piața modei și a cosmeticii. Tinerii rebeli nu lucrau, nu se interesau de politica oficială, dormeau ziua, iar noaptea erau pe drum. În bagajele lor apăreau primele pachetele cu hașiș care ajungeau după un drum de contrabandă prin Africa de Nord în nordul Europei Occidentale.

Împreună cu „American Way of Life“, a sosit în Europa Occidentală și contradicția sa: protestul față de bunăstare, surplus și conformism. *On the Road (Pe drum)* era titlul unei cărți de Jack Kerouac, care a devenit un bestseller mai întâi în SUA, apoi în Europa Occidentală.

Trăsăturile esențiale ale revoltei tinerilor de mai târziu, mișcarea de protest, rebeliunea studențească, noua mișcare socială se auzeau în manifestele generației *beat*. În centrul respingerii se aflau posibilitățile amenințătoare ale autodistrugerii ale bombei atomice, vânătoria de vrăjitoare anticomunistă a erei McCarthy, ideologia de consum, goana după profit: „Unde milioane se înghesuie și se împing în goana după dolari ca într-un vis nebunesc“.

Consensul societății postbelice nu le mai convenea „să trebuiască să consume ceea ce se produce și să se lucreze pentru a avea voie să consume, acest lucru pe care nu îl doreau... prinși cu toții într-un sistem al muncii, producției, consumului, muncii, producției, consumului“. (Kerouac)

La începutul anilor '60, opinia publică germană s-a revoltat față de acești tineri rebeli, care apăreau provocator în centrul marilor orașe – cu plete, cu haine ponosite și nespălate. Cancelarul Ludwig Erhard a anunțat: „Atâta timp cât conduc, voi face totul pentru a distruge această monstruozitate“.

În vara lui 1962, doi chitariști urmau să fie arestați pentru tulburarea liniștii publice pe Leopoldstraße din München. Tineri au încercat să împiedice arestarea. Poliția a intervenit cu un batalion și a declanșat bătaia. Precum fulgerul s-a răspândit în oraș știrea despre intervenția Poliției. Mii de tineri s-au îndreptat spre locul

acțiunii. Alte batalioane de polițiști au fost scoase din cazărmi și trimise la locul confruntării. Patru nopți fierbinți de iunie a durat bătălia cu Poliția. Andreas Baader a luat, de asemenea, parte la luptele din München.

9. Andreas Baader pleacă la Berlin

La doar 20 de ani, în 1963, Andreas Baader a venit în Berlinul de Vest. Nu este clar care a fost motivul care l-a determinat la acest pas: furtul de motociclete, accidentele cu mașini furate, continuile dispute cu Poliția din München sau desele lupte din capitala bavareză. În orice caz, el a reușit prin această mutare să scape de înrolare.

Berlinul de Vest a atras după construcția zidului mulți tineri din Germania Federală: doreau să plece din casa părintească, chirie și locuințe studentești mici, voiau să scape de armată sau pur și simplu să trăiască într-un oraș care era departe de uniformitatea și plictiseala din orașele vestice reconstruite. Berlinul de Vest oferea o mulțime de localuri și scene de artă sălbatice, cum nu existau în alte orașe, precum și o mulțime de locuințe mari pe care mulți cetățeni înstăriți le-au părăsit după construirea zidului. Așa se găseau locuințe care altundeva ar fi fost inaccesibile. Viața de noapte nu era deranjată de Poliție și, în comparație cu vestul, incredibil de ieftină.

Andreas Baader lua parte la această viață de noapte. La început a lucrat pentru puțin timp ca practicant la ziarul *Bild-Zeitung*. A fost dat afară, potrivit propriei mărturisiri, deoarece, beat fiind, l-a călcat pe față pe un redactor responsabil. Mai târziu, l-a întâlnit din nou în Kleist-Kasino, un bar tradițional al homosexualilor, și l-a bătut.

Tot în Kleist-Kasino i-a cunoscut în 1964 pe Ellinor M. și pe Manfred H. Ellinor („Ello“) picta pânze naive care se vindeau bine. Era căsătorită cu Manfred H. de asemenea pictor, care își făcea un

nume în lumea artistică. Perechea avea un copil și trăia într-o locuință uriașă cu opt camere la Schöneberg.

În curând, Manfred, Ellinor și Baader au devenit nedespărțiți. Baader s-a mutat la ei. Comunitatea dădea impresia în exterior ca o căsnicie în trei, marcată de beții și bățai, nimic neobișnuit în boema berlineză de la începutul anilor '70. Neobișnuite erau aparițiile lui Andreas Baader în localuri îmbrăcat cu jachete scumpe, care nu se încadrau într-o asemenea ambianță. În mod evident îi făcea plăcere să combine aparițiile sale mitocănești cu îmbrăcămintea elegantă. Purta încălțăminte italiană, cămăși de mătase, iar din cauză că nu se găseau pantaloni strâmți, îi ajusta singur. Chiloți nu purta deoarece considera că „fundul și toate celelalte trebuiau puse în evidență”. Se machia, își lipea uneori sprâncene false și folosea cu plăcere parfumuri.

În 1966, l-a cunoscut tânărul scriitor Peter O. Chotjewitz:

„Era plin de contradicții. Intelctual și spontan, amabil și agresiv, glumeț și nerăbdător. Destul de sexy.“

În haină de piele, cu blugi și T-shirt, slab și cu coapse înguste dădea impresia că a ieșit la o ocazie. Baader a încercat să-l atace.

„Era clar că o făcea deoarece i-am plăcut, iar aceasta îmi plăcea mie. Eu aveam trăsături de fetișcană pe-atunci. El venea cu o femeie înaltă, care avea un copil și era însoțit de un tip și era de presupus o situație bisexuală care mă dădea gata.“

Cu o pălărie cu boruri largi gen Humphrey Bogart trasă pe față, Andreas trecea pe Kurfürstendamm. În locuința comună s-a etalat pentru câțiva ani un gen de salon artistic antiburghez. La un așa-numit *jour fixe* se întâlneau în prima duminică din lună chiar și o sută de oameni, artiști și comercianți de artă, critici, psihiatri, avocați și jurnaliști. O adunătură colorată de ariviști sociali, care se amestecau cu cei agățați de Ello, Andreas și Manfred cu prilejul raidurilor prin nopțile berlineze, travestiți și prostituate, primii comercianți de droguri din preajma U.S. Army, actori de la Living Theatre. Baader

se prezenta adesea drept urmaș direct al filosofului Joseph von Baader, bine cunoscut în cercurile literare, un inventator și gânditor religios care l-a influențat pe Schelling. Povestea că mama sa ar fi procuror. Despre sine prezenta portretul unui copil minune provocat la discuții aprinse de renumiți filosofi, pe când avea 16 ani. În funcție de anturaj, se prezenta și ca un experimentat hoț de mașini sau spărgător dibaci. Îi făcea o deosebită plăcere să șocheze intelectualii complexați cu descrierea unor experiențe sexuale incredibile; proprii, inventate sau auzite de la alții. Materie primă îi oferea *Neue deutsche Gerichtszeitung* (*Noua revistă de justiție*), o foaie sado-masochistă care prezenta cu mândrie, sub pretextul sentimentelor populare sănătoase ale nemților, cauzele de deviație sexuală ajunse în sălile de judecată.

Stânga tradițională sau ceea ce se dezvolta la vremea respectivă în preajma mișcărilor de protest nu i-a trezit în nici un fel interesul.

În 1965, prietena sa Ello a născut. Andreas era tatăl copilului. Împreună cu soțul au așteptat ore-n șir în fața maternității. Aproape doi ani, cei doi bărbați au trăit împreună cu femeia și cei doi copii.

Mișcarea de protest în devenire a captat și scena artistică. Dintr-odată, oameni absolut necunoscuți au ajuns în prim-plan și au devenit peste noapte renumiți. În vara lui 1967, Manfred, prietenul lui Andreas, și-a ars tablourile în public, pe Kurfürstendamm. Acțiunea s-a numit: „Pictorul aruncă pensula și creează comuna!” O parte a scenei artistice s-a amestecat în mișcarea de protest.

Baader s-a aflat alături, dar nu a marșat pe aberațiile politice ale comunarzilor. Un tovarăș de drum de-atunci, pictorul și autorul Peter Homann, l-a descris precum „un tip cu care discuți cu plăcere, pe care îl găsești uneori și puțin nebun”.

Mama lui Andreas, Anneliese, spunea:

„În orice caz, era un băiat care nu se adapta niciodată prea ușor, care întreba mereu și era întotdeauna gânditor. Știam că atunci

când întreprindea ceva o făcea cu toate consecințele. Întotdeauna mi-a fost puțin frică“.

Un copil răsfățat de mamă, mătușă și bunică, care se elibera de agresivitate în școală, iar mai târziu în scena de stânga din Berlin. Avocatul opoziției extraparlamentare Horst Mahler își amintea:

„El spunea mereu: Ești în stare? Trebuie să fii. Pentru el nu constituia o problemă. Văzută astfel, el avea... așa, o vână criminală“.

Peter Homann își petrecea în perioada asta foarte mult timp împreună cu Baader. Își amintea de o scenă dintr-un local în care a fost vorba de multe lucruri politice și nu numai.

„Baader era mereu prezent ca un tip care nu se interesează deloc de politică, ci prefera să se învârtă în aventuri psihice sau sexuale, despre care povestea mereu, dar despre care noi habar n-aveam. Era o figură cu care discutai cu plăcere, pe care îl găseam câteodată destul de nebun. Era unul dintre mulții fanfaroni ce se găseau în această scenă.“

10. Napalm și budincă

Aviația Statelor Unite a început din 1963 bombardamentele la sol în unele zone din Vietnamul de Sud. Din august 1964, avioanele americane B-52 au atacat orașele din Vietnamul de Nord. În primăvara lui 1965, au bombardat și digurile Fluviului Roșu. Teroarea la care era supusă populația civilă din Vietnam a declanșat proteste în SUA și în multe alte țări.

La 5 februarie 1965, 2 500 de studenți au mărșăluit pe străzile Berlinului de Vest. 500 dintre aceștia au părăsit ruta admisă de Poliție și au demonstrat în fața Casei Americii. Au așezat steagul SUA în bernă, iar cineva a aruncat cinci ouă în clădire.

Opinia publică, îndeosebi ziarele editate de Axel-Springer, era consternată. Primarul în exercițiu Willy Brandt a prezentat scuze la comandantul american al orașului.

Noaptea, membrii SDS au lipit afișe: „Erhard și partidele din Bonn susțin omoruri. Omor datorat bombelor cu napalm. Omor prin gaze toxice. Cât timp vom permite să se ucidă în numele nostru?“ Războiul americanilor în Vietnam a devenit tot mai mult o temă ce-i preocupa pe studenții rebeli.

Protestul lor se îndrepta împotriva războiului americanilor în Vietnam, de unde proveneau imagini de o cruzime fără margini – în numele lumii libere.

Printre protestatari se afla întotdeauna și avocatul Horst Mahler. Mai întâi de stânga, apoi de dreapta.

„Eram cu toții foarte morali. Deci nu ne-a lăsat reci. Îmi mai aduc aminte de scena cu Ulrike Meinhof, când la o emisiune TV cu astfel de imagini groaznice din Vietnam a sărit în sus plângând și spunând că nu acceptă așa ceva, nu acceptă denigrarea și a zis că trebuie să facem ceva, nu avem voie să rămânem pasivi.“

Războiul din Vietnam. Cea mai puternică mașină de război din lume în luptă cu o armată de gherilă. Bombe, napalm, distrugerea junglei, imagini ce înconjurau lumea și care cereau luarea unei poziții. Vietnamul ca piatră de hotar a moralei vestului liber. Deodată, pentru unii a apărut din nou „războiul drept“.

Jurnalista Ulrike Meinhof a luat atitudine în cadrul unei discuții televizate: „Ne angajăm în favoarea celor care încearcă să se elibereze de teroare și violență. Iar dacă nu le rămâne un alt mijloc decât cel al războiului, atunci suntem în favoarea războiului. Și ne manifestăm împotriva celor care escaladează teroarea până la utilizarea armelor nucleare, așa cum se discută în legătură cu Vietnamul“.

Revolta s-a transformat în protest, protestul în rezistență, din rezistență s-a trecut în violență. Încă de la început s-au făcut paralele cu cel de-al Treilea Război Mondial. Iată ce spunea Ulrike Meinhof:

„În momentul în care solidaritatea cu poporul vietnamez este luată în serios, când se va acționa pretutindeni în lume pentru slăbirea poziției americane oriunde este posibil, astfel încât poporul vietnamez să beneficieze de un avantaj, atunci știu, atunci nu mai văd deosebirea dintre teroarea Polițienească pe care am trăit-o în Berlin și care încă ne amenință și teroarea SA din anii '30“.

În accepția studenților protestatari și a purtătorilor lor de cuvânt, statul s-a transformat în stat Polițienesc. Provocatorii din cadrul Comunei I vedeau dușmanul în polițiști. A devenit un joc de-a violența.

În aprilie 1967, vicepreședintele american Hubert Humphrey și-a anunțat o vizită în Berlin. Comisia generală a studenților (AstA) de la Universitatea Liberă a chemat la demonstrații de protest. Alții s-au pregătit în felul lor pentru primirea vicepreședintelui.

La începutul anului 1967, comunități de studenți din Berlin au constituit Comuna I. Era vorba despre: „Încercarea de revoluționare a individului burghez“. În cadrul Comunei urma ca „cerințele sexuale să se manifeste fără rețineri, să se renunțe la separări, iar lupta pentru eliberarea de constrângeri specifice societății capitaliste să fie dusă mai pregnant“.

Dieter Kunzelmann, pe atunci inițiator al Comunei I, iar peste 15 ani deputat în Parlamentul din Berlin din partea Listei Alternative, a lansat chemarea:

„Trebuie să vă dezrădăcinați! Renunțați la burse! Scăpați de siguranța voastră! Renunțați la studiu! Riscați-vă personalitatea!“

La masa comunei se pregătea budinca ce urma să fie aruncată în Hubert Humphrey. La Grunewald, grupul a experimentat atentatul cu budincă asupra unor copaci seculari. Acțiunea s-a încheiat înainte de a începe. Ziarele din Berlin, dar nu numai ele, s-au revoltat, iar atentatul cu budincă a devenit dintr-odată un atentat cu explozibil. Pe baza unor astfel de informații false, ziarul *Bild*

a comentat: „Cu acești atentatori cu bombe ne descurcăm! Majoritatea germanilor înțeleg lupta americanilor în Asia...”

Conspiratorii au fost arestați, dar în scurt timp a devenit clar că explozibilii nu erau altceva decât budincă și frișcă.

În *konkret*, Ulrike Meinhof a comentat: „Nu este criminal să arunci bombe cu napalm asupra femeilor, copiilor și bătrânilor, ci să protestezi împotriva acestora. Nu distrugerea recoltelor vitale, ce înseamnă foamete și moarte prin înfometare, este un act criminal, ci să protestezi împotriva acesteia. Se consideră ca lipsit de fair-play să țințești politicieni cu budincă și frișcă, dar în nici un caz să întâmpini politicieni care radiază sate de pe fața pământului și bombardează orașe... Napalm da, budincă nu”.

Incendiul din centrul comercial À l’Innovation din Bruxelles la 22 mai 1967, când au murit peste 300 de persoane, i-a inspirat pe comunarzi să comită o nouă înscenare macabră. Au conceput o mulțime de foi volante pe care le-au împărțit în Universitatea Liberă. Prima foaie volantă purta titlul *Noi forme de demonstrație exersate pentru prima oară la Bruxelles*. A doua avea ca titlu: „*De ce arzi, consumatorul?*” „Un magazin în flăcări cu oameni arzând transpune pentru prima dată într-un mare oraș european acel sentiment înfricoșător din Vietnam (a fi prezent și a arde împreună) de care am dus lipsă până acum în Berlin. Pe cât este de adevărat că înțelegem durerea supraviețuitorilor din Bruxelles totuși noi, cei care ne-am alăturat celor noi, avem posibilitatea, atâta timp cât nu se depășește măsura, cu tot tragismul care se degajă din incendiul magazinului, să nu ne reprimăm admirația...”

În cea de-a treia foaie, comunarzii au supralicitat: „Când vor arde marile magazine din Berlin?” Până acum, americanii au crăpat în Vietnam pentru Berlin. Nu ne-a plăcut că bieții de ei au fost nevoiți să ude jungla vietnameză cu sângele lor de coca-cola. Din acest motiv am mărșăluit la început cu pancartele noastre pe străzi pustii, am aruncat din când în când ouă în Casa Americii, iar în

final am fi privit cu satisfacție cum HHH (Hubert Horatio Humphrey) își dă duhul în budincă. Prietenii noștri belgieni au reușit, în sfârșit, să trezească cu adevărat populația din viața ei veselă și să o atragă în ceea ce se întâmplă în Vietnam: incendiază un magazin, trei sute de cetățeni suprasaturați își încheie viața agitată și Bruxelles devine Hanoi. Nici unul dintre noi nu mai trebuie să verse lacrimi pentru poporul vietnamez. Începând de azi, fiecare merge în raioanele de confecții de la KaDeWe, Hertie, Woolworth, Bilka sau Neckermann și își aprinde discret o țigară în cabina de probă. Dacă apoi undeva începe să ardă, dacă undeva o cazarmă sare în aer, dacă într-un stadion o tribună se dărâmă, să nu fiți surprinși. La fel ca în cazul bombardării centrului orașului Hanoi. Bruxelles ne-a dat singurul răspuns: *burn, ware-house, burn!*“

Procuratura din Berlin a pus șapte comunarzi sub acuzație. Acestora li se impută că au acționat în comun pentru răspândirea de tipărituri ce îndemnau la acțiuni penale, anume la incendierea de spații închise la ore din zi când acestea sunt populate. „Îndemnul, arăta procuratura, n-a avut succes până în acel moment.“

Cu toate acestea, gluma macabră a comunarzilor a făcut carieră pe scena politică berlineză. Pe peretele centrului SDS de pe Kurfürstendamm se afla expresia: „Arde, arde, un magazin arde...“ În fața acesteia stătea Rudi Dutschke pe o masă și acorda un interviu televizat pe tema violenței. Cu vocea sa răgușită, sonoră, el a accentuat: „Noi, cei din metropolă, suntem obligați, dacă avem o cât de mică urmă de conștiință, să acționăm cu toată violența împotriva acestui sistem care ne împinge spre catastrofă. Și, de parcă ar fi fost cel mai normal lucru din lume, a adăugat: „Din capul locului nu ne este permis să renunțăm la propria violență, deoarece acesta ar fi un cec în alb pentru violența organizată a sistemului“.

11. „Tovarăși, am comis și greșeli“

„Extraordinar“, spunea jurnalista Ulrike Marie Meinhof în mai 1967, când s-a întors în redacția *konkret* de la o adunare de protest a studenților din Berlin. Ceea ce a entuziasmat-o pe jurnalista de 33 de ani a fost primul „site-in“ ce a urmat unei cuvântări devenite celebră. A fost susținută de scriitorul Peter Schneider la 5 mai 1967, în marea aulă a Universității Libere din Berlin:

„Am făcut greșeli, trebuie să recunoaștem: am fost delăsători, am încercat să ne adaptăm, nu am fost radicali... Am informat despre războiul din Vietnam, deși am fi putut cita incredibilele amănunte despre politica americană în Vietnam, fără ca fantezia vecinilor noștri să fi fost trezită.

Noi am cerut în mod civilizat o reformă universitară, deși am descoperit că putem vorbi mult și bine despre statutul universității, fără să se conceapă o inițiativă legislativă, dar trebuie să acționăm împotriva măsurilor Polițienești pentru a produce zgâlțâirea întregului edificiu universitar.

Am socotit de cuviință că trebuie să distrugem mai întâi gazonul, înainte de a demonta minciunile despre Vietnam, că trebuie schimbată direcția de marș înainte de a reuși să modificăm ceva la legile stării de criză, că mai întâi trebuie să spargem ordinea casei înainte de a sparge ordinea universitară“.

La sfârșitul cuvântării, Peter Schneider a îndemnat auditoriul să se așeze pe dușumea și să rămână așa. Cei 2 000 de studenți s-au așezat și au rămas așa și atunci când li s-a cerut să părăsească imobilul. Rectorul a chemat Poliția. A fost prima intervenție a organelor de ordine pe teritoriul Universității Libere din Berlin.

În primăvara lui 1967, Germania Federală aștepta vizita șahului Persiei, Reza Pahlavi, și a soției sale, Shahbanu. Împărăteasa Farah Diba și-a prezentat viața de familie într-un „reportaj personal“ pentru revista ilustrată *Neue Revue*. În Berlin, studenții se pregăteau

pentru demonstrații împotriva potențailor iranieni. Ulrike Meinhof a publicat în *konkret* o „Scrisoare deschisă lui Farah Diba“:

„Povestiți că vara este foarte fierbinte în Iran și că ați călătorit ca majoritatea iranienilor, împreună cu familia pe riviera persană de la Marea Caspică. La fel ca majoritatea persanilor – nu este asta cumva o exagerare? Majoritatea iranienilor au un venit anual cu puțin peste 100 de dolari. Iar majoritatea copiilor – 50 din 100 – mor de foame, sărăcie și boli. Și copiii care lucrează 14 ore la confecționarea covoarelor merg vara – majoritatea? – pe riviera persană de la Marea Caspică?

Scrieți: «În acest punct, Constituția iraniană este foarte strictă. Șahul Persiei trebuie să aibă un fiu». Este surprinzător că în alte privințe Constituția nu reprezintă mare lucru pentru șah, cum ar fi, de pildă, faptul că nici o pagină tipărită nu poate să apară necenzurată, nu mai mult de trei studenți au voie să se întâlnească pe culoarele Universității din Teheran, ministrului Justiției i-au fost scoși ochii, procesele penale au loc cu excluderea opiniei publice, schingiuirea este la ordinea zilei în justiția persană...

Nu vrem să vă jignim, dar nici nu dorim ca opinia publică germană să fie jignită prin reportajele dumneavoastră din *Neue Revue*. Cu adânc respect, Ulrike Meinhof.“

12. Editorialista

La începutul anilor '60, numele Ulrike Meinhof a devenit deodată foarte cunoscut. Într-un articol de fond din *konkret*, ea a scris în mai 1961 sub titlul „Hitler din voi“:

„Așa cum noi îi întrebam pe părinții noștri despre Hitler, așa vom fi întrebați într-o zi despre domnul Strauß“.

Franz Josef Strauß a reclamat. În iunie 1961, au început investigațiile, procuratura a decis începerea procedurii principale. În

calitate de apărător, Ulrike Meinhof l-a angajat pe Gustav Heinemann, fost ministru în cabinetul Adenauer, care demisionase în semn de protest față de politica de înarmare a cancelarului. Apoi, Heinemann a fondat un partid neutru, pacifist, Partidul Popular al Tuturor Germanilor. Mai târziu, Heinemann s-a alăturat SPD și a devenit președinte federal în 1969.

Heinemann a câștigat procesul pentru Meinhof. Răspunzând protestului său, judecătoria Hamburg a decis neînceperea deschiderii procedurii. Disputa dintre Strauß și Meinhof a fost reflectată în toate ziarele, făcând cunoscut numele editorialistei. Și a crescut tirajul revistei.

Foștii colaboratori au prezentat prestația lui Ulrike în calitate de redactor-șef ca fiind a unei tinere socialiste conștientă de sine, care urma neabătut linia partidului. „Era întotdeauna univocă, lipsită de umor.“

Tânăra de 26 ani a știut să se impună, era autoritară, atotștiutoare și arogantă. „Ești apolitic“ – acesta a fost și mai târziu verdictul ei în cazul unor opinii care se depărtau de ale ei.

Când Ulrike Meinhof aștepta un copil – era în 1962 – a început să sufere de puternice dureri de cap și tulburări de vedere. Un consult al reflexelor a dus la concluzia că deficiența se află la nivelul creierului. A fost pusă în fața alternativei să accepte o intervenție sau să nască. Ulrike s-a împotrivit renunțării la sarcină. Simptomele au devenit tot mai grave, ochii se mișcau necontrolat, migrenele erau tot mai puternice, de-abia mai deschidea gura.

După șapte luni și jumătate de sarcină, s-a internat în spital. Prin cezariană i-au fost extrase două gemene. După ce fețișele, Bettina și Regine, s-au maturizat suficient pentru a nu mai trebui să fie alăptate, Ulrike Meinhof s-a supus unei operații pe creier. Intervenția a durat cinci ore. Presupusa „tumoare“ s-a dovedit a fi un hematom care, din cauza pericolului unei hemoragii, nu putea fi îndepărtat, ci numai suturat cu o clemă de argint. A trebuit să rămână în clinică

aproape trei luni. Gemenele erau îngrijite între timp de Renate Riemeck. După externare, Ulrike Meinhof și-a reluat activitatea intensă.

„Lucra mult prea mult, a fost de părere mama ei adoptivă, Renate Riemeck. După operație a dorit să-și recâștige încrederea în sine. Era aproape decisă să se întoarcă la viața normală, însă îi era teamă că povestea se va repeta. Încrederea în sine nu a fost niciodată atât de mare precum lăsa să se întrevadă. Avea nevoie întotdeauna de sprijinul unei personalități mai puternice. A fost un copil inteligent, cu un caracter pozitiv, dar era influențată de mediul din jur. Într-un fel, aceasta era forța ei. Dorea să-și testeze limitele, să vadă până unde poate merge într-un mod feminin. Nu a avut niciodată un intelect rece.“

Ulrike Meinhof intrase în 1958 în Partidul Comunist interzis. Judecătorul partidului, Max Reimann, conducea activitatea ilegală din RDG. Ulrike nu a devenit membru al partidului ilegal cu un „intelect rece“. În orice caz, nu după o dezbatere științifică a operelor lui Marx, Engels, Lenin sau Luxemburg. Marxismul l-a învățat practic ca neo-marxism în cadrul mișcării studențești. Comuniștii ilegali, între care se aflau mulți care au luptat în rezistența împotriva lui Hitler, reprezentau pentru ea antifascismul consecvent într-o republică în care mulți foști naziști ocupau funcții de conducere.

Peste ani, ea povestea despre oamenii pe care i-a cunoscut în partidul ilegal. Pentru mulți a avut sentimente familiare. Își amintea de micile întâlniri în locuința unor muncitori, unde la intrare se descălțau, primeau papuci încălziți și găseau masa acoperită cu prăjituri și cafea.

La începutul anului 1964, Ulrike tocmai și-a reluat activitatea redacțională, când s-a declanșat o mare dispută cu Partidul Comunist ilegal. Într-un articol apărut în *konkret*, autorul Jürgen Holtkamp și-a exprimat simpatia față de scriitorii primei primăveri de la

Praga. Partidul a cerut despărțirea de Holtkamp. Röhl a refuzat. Drept urmare, s-a cerut și îndepărtarea lui Röhl, dar Ulrike n-a fost de acord să conducă ziarul singură.

În această situație, Berlinul de Est a închis robinetul cu bani. În iunie 1964, „donația“ lunară de 40 000 mărci a fost sistată. Röhl a decis să continue editarea ziarului fără sprijin financiar din est. Fete cu sâni proeminenți apăreau pe copertă, în interior Röhl alterna politica și cultura cu sexul. Tirajul a crescut în câteva luni de la 20 000 la 100 000 exemplare.

Ulrike scria editorialele, dar s-a retras din activitatea redacțională. Scria reportaje pentru radio și a colaborat cu postul de televiziune Panorama. Își căuta temele îndeosebi în domeniul social: educația orfanilor, munca pe bandă rulantă, dezavantajarea femeilor la locul de muncă. Era ceva relativ nou în jurnalismul german de după război. Era invitată la dezbateri televizate, avea talentul de a argumenta convingător. Acum avea trecere și în societatea hamburgheză, la editori liberali, jurnaliști, oameni de afaceri și avocați.

Intra în rolul tipic al editorialistei de succes, spunea Peter Rühmkorf. Era o femeie admirată, care își exprima opiniile politice destul de rigide într-o societate care nu avea ce face cu astfel de păreri. A ajuns cu siguranță o răsfățată a societății. Nu era numai tolerată, ci și invitată des. Nu numai ca o reprezentantă a stângii, ci ca o parte a paletei pluraliste. Pe de-o parte, era o componentă a acestei societăți alese, pe de altă parte, avea contacte cu orfanii, făcea reportaje despre munca pe banda rulantă și trăia practic în două lumi.

Educația în căminele închise a devenit pentru Ulrike Meinhof un fel de prototip al asupririi. Atmosfera căminului avea pentru ea un caracter sado-masochist. Ea a scris: „Sado-masochismul înseamnă pentru unul ceea ce îl chinuie, altuia îi produce plăcere, dar înseamnă să-ți faci și plăcere să fii chinuit, iar cei care chinuie să fie la rândul lor chinuiți, astfel încât în cel chinuit să se dezvolte nevoia de a chinui“.

În descrierea izolării din căminele pentru orfani prevede ceea ce va trăi ea însăși mai târziu în penitenciar: „O educație autoritară consecventă presupune izolarea orfanilor. În măsura în care sunt izolați, sunt și lipsiți de apărare, adică influențabili. Fetele din cămin sunt izolate radical. Nu numai vizavi de exterior, dar chiar și grupurile trăiesc izolate unele de altele. Astfel, în această izolare își spune cuvântul caracterul terorist al educației autoritare, impulsionându-i pe orfani să meargă pe aceeași cale“.

Era ideea principală privind transformarea represiei în rebeliune.

Inițial, nimic nu indica faptul că această viață dublă i-ar fi displicut. Din banii câștigați la radio și-a cumpărat la începutul anului 1967, împreună cu Klaus Rainer Röhl, o vilă pe care a mobilat-o cu mobilă veche și antichități. Vara a plecat cu soțul și copiii în concediu la mare.

Într-o zi, Röhl a găsit jurnalul ei: „Relația cu Klaus, acceptarea în societate, colaborarea cu studenții – trei lucruri care par de nedespărțit, dar care mă sfâșie, mă rup. Casa, petrecerile, excursiile, toate acestea fac doar parțial plăcere, dar constituie alături de altele baza mea de a fi un element subversiv. Apariții la televiziune, contacte, aprecieri aparțin de meseria mea de jurnalist și socialist, îmi asigură audiență prin radio și televiziune. Interacțiunea umană este îmbucurătoare, dar nu acoperă cerința mea de căldură, de solidaritate, de apartenență la un grup. Rolul care îmi conferă apreciere corespunde ființei mele și cerințelor numai foarte parțial, pentru că mă obligă să spun cu zâmbetul pe buze lucruri care îmi sunt cumplit de serioase: așadar, rânjind și purtând mască“.

13. Șocul lui 2 iunie

La începutul primăverii anului 1967, guvernul federal a adoptat măsuri de siguranță pentru vizita șahului Persiei, măsuri ce

aduceau cu practicile unui stat Polițienesc. Iranieni opozanți au fost trimiși în arest preventiv fără vreun temei juridic. Autostrăzile pe care urma să circule convoiul imperial au fost închise pentru circulația normală. Șahul a trăit plăcerea de a circula pe străzi absolut goale – în timp ce pe benzile alăturate circulația era blocată de mulțimea de mașini.

În dimineața zilei de 2 iunie, Reza Pahlavi a zburat la Berlin. Persani fideli șahului au obținut permisiunea să-l întâmpine pe aeroport cu steaguri și ovații de bun venit.

În jurul orei 14.30, Majestățile Lor au ajuns la Primăria din Schöneberg, de unde au salutat populația Berlinului. În piața din fața primăriei s-au adunat sute de studenți veniți la o demonstrație, ținută la respect de grilaje de fier roșii-albe. În spatele acestora patrulau polițiști, sprijiniți de susținători ai șahului, în majoritate agenți ai serviciului secret iranian Savak. Erau înarmați cu bâte din lemn. Din mulțime se auzeau rare proteste ale demonstranților: „Șah ucigaș“, „Mo-Mo-Mossadegh“, menite să amintească de premierul demis, și cum au zburat câteva ouă colorate fără a-l atinge pe șah, imediat susținătorii acestuia au intrat în acțiune. Cu bâtele au lovit fără discernământ și milă. Sângele a curs, studenții au căzut la pământ. Iar Poliția germană privea fără să intervină, neîncercând să oprească bătaia.

De-abia după minute bune a intervenit și Poliția – de partea iranienilor. Oamenilor cu bâtele li s-au alăturat polițiști cu bastoane de cauciuc. Bătăușii iranieni n-au fost arestați, nici legitimați.

Seara, li s-a permis să facă parte din coloana oaspeților de onoare la Opera Germană, unde perechea imperială a asistat la un spectacol cu *Flautul fermecat*. Din nou, aplaudacilor înarmați cu pistoale și indicații ale serviciilor secrete li s-a permis să se organizeze în spatele grilajului, iar mai târziu au participat la vânarea demonstranților.

La ora 19.56, totul era pregătit. Perechea imperială a venit cu un Mercedes 600 în fața intrării. Pe partea cealaltă a străzii, la mai bine de 30 de metri de oaspeții de stat, s-au făcut auzite sloganurile: „Șah, șah, șarlatan“, „Uciș, uciș“. Pe stradă au fost aruncate roșii, ouă colorate și explodau pungi de făină, departe de ținta imperială. Din când în când mai zbura și câte o piatră. Înălții oaspeți au intrat însă fără probleme în clădirea Operei. De asemenea, șefii Poliției, Erich Duensing și Hans-Ulrich Werner. Ei își îndepliniseră misiunea.

Treptat, demonstrații s-au retras în localurile din împrejurimi cu intenția de a reveni la ora 22, după terminarea spectacolului Mozart pentru a se despărți de șah. Deodată, au apărut 14 ambulanțe. Poliștii, care formau un cordon în fața demonstrațiilor, au scos bastoanele. Câțiva gură-cască au încercat să dispară în spatele grilajului, dar au fost împinși înapoi.

Apoi a atacat Poliția. Fără atenționările legale, au început să-i bată pe cei prezenți.

Șeful Poliției Duensing s-a ridicat în cinstea familiei imperiale și a ascultat Imnul Național Iranian; știa ce se întâmplă în fața Operei. El a dat ordinul de atac. L-a denumit „Tactica cremvurștului“: „Să privim demonstrații precum lebevurștii, trebuie să-i înțepăm la mijloc pentru a plesni la capete.“

El a pus la cale cea mai brutală luptă pe care a cunoscut-o Berlinul după război.

Mulți demonstrați s-au prăbușit însângerați. O femeie tânără a fost scoasă din aglomerație de poliști și și-a găsit fotografia a doua zi în ziare cu explicația că poliști curajoși au salvat-o din ploaia de pietre aruncate de demonstrați inumani. Ambulanțele s-au umplut în câteva minute. Demonstrații alergau cuprinși de panică – în măsura în care nu erau împiedicați de poliști.

Când șeful Poliției Duensing a părăsit Opera și s-a întors la locul de comandă, a avut posibilitatea să observe faza finală a tacticii sale.

A început acțiunea Vânătoare de Vulpi. Trupele de Poliție s-au apropiat de demonstranții care fugeau. Criminaliști în civil s-au constituit în grupe de atac și i-au atacat pe presupușii conducători de haită. Ei i-au oferit pe cei arestați, îndeosebi cei care atrăgeau atenția prin păr lung și barbă, colegilor în uniformă pentru „prelucrare“. Din nou, aplaudacii iranieni s-au amestecat între polițiști și i-au atacat pe cont propriu pe demonstranți.

În întinericul nopții, studenții deslușeau cu greu care sunt polițiștii, care erau „civili“, respectiv agenții șahului. Unul dintre cei fără uniformă era criminalistul Karl-Heinz Kurras, 39 de ani, din secția 1, Poliția Politică. Împreună cu colegii săi, alcătuia o trupă de atac. Spre ora 20.30, ei se aflau în apropierea imobilului din strada Krumme nr. 66/67. De o parte se afla un lanț de polițiști, vizavi – un ultim mănunchi de demonstranți. Aceștia strigau: „Ucigaș“ și „exercițiu de stare de necesitate“. Pietre zburau în direcția polițiștilor.

Un polițist a bănuț că a dat de un conducător al demonstranților: purta mustață, o cămașă roșie și sandale fără șosete. Un criminalist s-a repezit la acesta. Karl-Heinz Kurras l-a urmat pe colegul său. L-au oprit pe suspect și l-au pus la pământ. Polițiști în uniformă le-au venit în ajutor. Au venit și demonstranți înconjurându-i pe polițiști și s-a ajuns la îmbrânceli. Studentul trântit la pământ a încercat să scape. Polițiștii de pază l-au urmărit și l-au lovit. A rămas nemișcat în mâinile lor, căzând la pământ ca un sac.

În acest moment a ajuns și Karl-Heinz Kurras în acel loc, având în mână un pistol de calibru 7,65 armat. Țeava se afla la doar o jumătate de metru de capul demonstrantului, după cum li s-a părut martorilor oculari. Deodată arma s-a declanșat. Gloțul a lovit deasupra urechii drepte, a pătruns în creier și a distrus craniul. Un polițist a auzit pocnetul și l-a văzut pe Kurras cu arma în mână.

– Ești nebun să tragi aici? a strigat el.

Kurras a răspuns:

– S-a descărcat singură.

Demonstrantul a fost transportat la spitalul municipal din Moabit, i s-a cusut rana, iar cauza morții a fost stabilită „fractură de craniu“.

Avocatul Horst Mahler a reprezentat-o încă din acea noapte pe văduva studentului decedat. Dimineața, a fost prezent la autopsie.

– Am auzit glonțul căzând în vasul de la capul său. Deci, era evident: a fost o împușcătură.

Numele celui decedat era Benno Ohnesorg, 26 de ani, student la romanistică, un pacifist și un membru al comunității studențești evanghelice. Luase pentru prima dată parte la o demonstrație.

Primarul în exercițiu, pastorul Heinrich Albertz (SPD), a declarat încă din noaptea de 3 iunie: „Răbdarea orașului a luat sfârșit. Demonstranții și-au câștigat tristul renume de a-l fi înjurat și jignit în capitala țării pe un oaspete al Republicii Federale Germania, dar în contul lor se înscriu un mort și numeroși răniți...”

2 iunie a devenit o dată istorică, un punct de referință pentru gândirea și sentimentele multora, nu numai ale studenților. Și primarul în exercițiu al Berlinului, a cărui demisie ulterioară a fost o consecință a evenimentelor din iunie, a cunoscut transformări profunde după moartea lui Ohnesorg. În amintirile sale a scris: „Zvonul împușcării unui student, apoi că un polițist ar fi fost ucis, a pătruns până în Operă. Stăteam împietrit lângă o Farah Diba împietrită. Niciodată în viață n-am văzut și auzit atât de puțin dintr-o operă. Cred că a fost Mozart. Când am părăsit clădirea, strada era goală de demonstranți. I-am condus pe judecătorul federal și pe șah la mașinile lor. A mea se afla păzită de polițiști. Am plecat spre casă. Da, am plecat spre casă. De ce acasă? De ce nu la sediul central al Poliției – de ce n-am plecat de-acolo la spital, la studentul mort? Privit din exterior era clar: nu știam sigur dacă cineva a fost împușcat. Trebuia să o conduc acasă în siguranță pe soția mea. Eram

mort de oboseală, chestionat de toți în privința întâmplării. Dar va trebui să port povara acestei vinovății ca o răspundere personală până când voi sta în fața judecătorului suprem“.

A doua zi, Albertz a trebuit să-l conducă pe șah la aeroport. L-a întrebat dacă a auzit despre mort.

„Da, dar acest lucru nu trebuie să vă influențeze, în Iran se întâmplă zilnic așa ceva“, a răspuns șahul.

Bătuți, deznădăjduiți și plini de ură, demonstrații s-au întâlnit încă din acea noapte în sediul SDS de pe Kurfürstendamm. Se discuta agitat privind reacția la moartea lui Benno Ohnesorg. O tânără zveltă, cu păr lung blond, plângea în neștire și striga:

„Acest stat fascist este pregătit să ne omoare pe toți. Trebuie să organizăm rezistența. Violenței i se poate răspunde numai cu violență. Aceasta este generația de la Auschwitz – cu ăștia nu se poate argumenta“.

Gudrun Ensslin a dat glas la ceea ce mulți simțeau și gândeau. A doua zi era prezentă când un grup de opt studenți și studente a întreprins o acțiune de protest pe Kurfürstendamm, deși s-a anunțat o interdicție generală pentru demonstrații.

Peter Homann, care a studiat artele la Hamburg, iar în 1962 s-a mutat la Berlin, a avut ideea cum poate fi dejucată interdicția de a mărșălui cu pancarde. S-au pictat litere mari pe tricouri albe. Fiecare purta astfel o literă. Aflați alături, rezulta numele primarului A – L – B – E – R – T – Z . Pe spate rezulta A – B – T – R – E – T – E – N (demisia). La un semnal, toți se învârtteau în jurul propriei axe. Seara, televiziunile au prezentat în toată țara acțiunea „Albertz abtreten“. Au apărut fotografiile în cotidiane. Gudrun Ensslin se afla pe extrema dreaptă, în fustă mini și cizme albe.

A fost una din primele întâlniri ale lui Homann cu Gudrun Ensslin:

– Ea a însemnat pentru mine înainte de toate fiica unui pastor. Venea cu astfel de propuneri: puneai degetul în *Biblie*, după care ea

începea o exegeză despre capitolul unde ai deschis. Deși exista mișcarea studențească, într-un alt timp, însă ea se mai ocupa cu astfel de lucruri.

În septembrie 1966, Bernward Vesper, logodnicul lui Gudrun Ensslin, a acceptat oferta de a deveni lector la editura Luchterhand. De bucurie – așa i-a spus tatălui ei – au conceput conștient un copil.

Cu două luni înainte de a naște, Gudrun a respins cererea în căsătorie a lui Bernward Vesper. Tatăl ei a înțeles, mai ales că nici el nu-l simpatiza pe logodnic. La 13 mai 1967, s-a născut copilul. „Puțin mai devreme, deci era mic și firav“, a scris Gudrun în raportul semestrial pentru fundația ce îi acorda bursa. Ea spera să-și termine lucrarea de doctorat în anul următor, dar depindea și de cerințele copilului. Cu excepția fiului ei, lunile după aceea au fost marcate de evenimentele politice din Berlinul de Vest.

În timpul săptămânilor și lunilor fierbinți ce au urmat vizitei șahului, Andreas Baader nu s-a aflat în Berlin. Era închis pentru conducere fără permis și furt de motocicletă. În vara lui 1967, a reapărut pe neașteptate. Grupul care a executat acțiunea „Albertz – Abtreten“ s-a întâlnit în locuința lui Bernward Vesper, care mai trăia alături de Gudrun Ensslin. Se fuma hașiş.

Andreas Baader a venit și el și atunci a cunoscut-o pe Gudrun Ensslin. Se dezbătea ce acțiune urma să se întreprindă în viitorul apropiat. Cineva a avut ideea unui transparent uriaș cu inscripția „Privatizați Springer“, care să fie lansat de pe turnul unei biserici la ora 12. Lui Baader nu-i era suficient și a lansat o acțiune mai revoluționară: să fie aruncat în aer întregul turn. Celorlalți ideea li s-a părut prea radicală. În final, s-a ajuns la consensul aruncării „simbolice“ în aer a turnului aprinzând lumânări.

Baader a invitat-o pe prietena lui Ello să vină cu copiii la ora 14 fix la biserică.

„La început n-am vrut“, a spus pictorița.

Din curiozitate a privit, totuși, de la o distanță acceptabilă cum turnul fumea. Baader a construit bomba fumigenă cu aprindere electrică și ceas. În timpul acțiunii, Baader și Gudrun au stat de pază la intrare, jucând rolul unor îndrăgostiți. A fost prima lor acțiune comună.

14. Agentul

Cândva, la începutul anilor '60, un lăcătuș s-a angajat la căile ferate germane ce aparțineau de RDG și asigurau funcționarea metroului de suprafață din Berlinul de Vest. Se numea Peter Urbach.

Majoritatea angajaților din vest erau membri ai SED (Partidul Socialist Unit din Berlinul de Vest). Nou-veniții trebuiau să obțină și ei carnetul roșu de membru.

Peter Urbach a fost primit atât la societatea de tramvai, cât și în Partidul Clasei Muncitoare. Asemenea celorlalți colegi și tovarăși s-a abonat la organul de presă al partidului *Die Wahrheit* (*Adevărul*). Foaia se adresa cititorilor cu sloganul „Găsește claritatea, citește *Adevărul*“. Dar Peter Urbach dorea să prezinte lucrurile clar și altora stabilind o altă relație de muncă. El raporta în mod regulat autorităților despre activitatea comuniștilor din Berlinul de Vest. Peter Urbach era agent.

Trăia retras cu soția și doi copii într-o locuință cu chirie. La mijlocul anilor '60, serviciul l-a obligat să se infiltreze în mișcarea studențească. Aptitudinile meșteșugărești erau apreciate pretutindeni, în nou-înființatul „Club Republican“, în locuințele studențești ce necesitau renovări și mai ales la Comuna I din Stuttgarter Platz. Peter Urbach era oricând gata să ajute. El repara instalații sanitare și aparate electrice defecte.

Conform povestirilor sale, furtişagurile şi alte „mici abateri“ l-au costat postul la metrou şi excluderea din SEW. Într-un proces de muncă împotriva societăţii unde lucrase, Urbach a fost reprezentat de avocatul Horst Mahler. Începând din 1967, a lucrat cu normă întreagă la Serviciile Secrete ale Landului. Era întotdeauna gata să satisfacă cerinţele studenţilor: haşiş şi droguri tari, explozibili şi bombe, pistoale inofensive şi arme de calibru mare. El aprovizionea scena drogurilor, asigura materiale pentru acţiunile Comunei I, iar mai târziu pentru gherila urbană în formare.

Relaţii strânse şi prieteneşti l-au apropiat pe Urbach de Comuna I, în special de Rainer Langhans, Fritz Teufel şi Dieter Kunzelmann. A fost de faţă când comunarzii au pregătit „atentatul cu budincă“. Planul s-a destrămat rapid.

În vara lui 1967, Urbach a meşterit un coşciug din carton purtat în mod provocator, în cortegiu după înhumarea fostului preşedinte al Parlamentului, Paul Löbe, de studenţi machiaţi strident. Coşciugul în care era culcat Dieter Kunzelmann a fost purtat şi de Andreas Baader.

În această perioadă, Urbach i-a cunoscut pe Andreas Baader şi Gudrun Ensslin şi pe viitorul atentator cu bombe Michael „Bommi“ Baumann în preajma Comunei I şi a localului La Scoţian. Baader, aşa îşi amintea Bommi, monologa ore-n şir despre aventurile sale trecute şi viitoare, toate având de-a face cu teroarea. Seara târziu, se întâmpla ca Baader să însoţească la toaletă câte un beţiv şi să „pescuiască“ portmoneul acestuia. Cealaltă specialitate a sa era furtul de maşini. Studenţii din anturaj nu se arătau deranjaţi de faptul că cineva se dovedeşte a fi om de acţiune.

Cum a apărut Baader pe scena berlineză s-a şi decretat: „Este un nebun, vorbeşte numai despre terorism“. Alţii, despre care s-a vorbit abia mai târziu cu prilejul incendierilor, consumau droguri.

„Baader era un gen de Marlon Brando“, l-a descris Bommi. În localuri îi plăcea să provoace oameni, se ajungea la bătaii, dar majoritatea studenților se retrăgeau înainte ca lucrurile să devină prea serioase. Aceasta i-a conferit lui Baader o oarecare autoritate. Andreas se comporta adesea precum eroii din filme sau literatură. Una din cărțile lui preferate în acel timp era *Nu există drum de întoarcere* de Thomas Wolf. Despre unul din eroii romanului se spunea: „Poate că Rumford Bland a căutat în întuneric viața, nu pentru că ar fi existat în el ceva rău (deși avea cu siguranță ceva rău în el), ci din cauza binelui care nu a murit în el. El a sperat să găsească în noapte ceva mai bun: căldură și camaraderie, o taină întunecată, emoția aventurii, senzația de a fi urmărit, poate chiar să fie prins, împlinirea poftelor sale“.

Andreas Baader se simțea acasă în Berlin, iar în fantezia sa, în multe lumi. Cu șarmul său brutal descris atât de des, înțelegea să-i atragă pe oameni și să-i îndepărteze, legându-i de el.

În februarie 1968, s-a ajuns la despărțirea definitivă între Gudrun și Bernward. Mama lui Ensslin a trimis o scrisoare tristă în care o conjura pe Gudrun să nu devină o problemă a familiei. Doi frați ai lui Gudrun avuseseră deja probleme psihice. La sfârșitul anului, fratele ei s-a spânzurat pe când Gudrun se afla în arest preventiv din cauza incendierii unui magazin. În martie, Ilse Ensslin s-a adresat lui Vesper pentru a contribui la crearea a ceva constructiv, deoarece Gudrun a suferit puternice răni psihice și corporale care necesită un proces îndelungat de însănătoșire. Vesper a răspuns că este încă foarte legat de Gudrun, însă ea a dezvoltat o „dependență asemănătoare“ față de Andreas Baader, „fapt ce nu-i permite să-și revină“. În nervozitatea ei temporară, el vede „pericolul latent al deficiențelor psihice“ și ajunge la concluzia: „Ceea ce o atrage la Andreas este iregularitatea vieții lui, dar nu știu... dacă poate rezista acesteia în timp“.

15. Incendierea sau: Nu există drum de întoarcere

Între timp, Baader s-a ridicat, așa cum a spus mai târziu un fost comunard, la rangul de „figură plăcută“ a scenei berlineze. La începutul lui martie 1968, s-a reluat la tribunalul Moabit procesul întrerupt în iulie 1967 împotriva comunarzilor Rainer Langhans și Fritz Teufel, proces intentat din cauza foilor volante prin care îndemnau la incendierea de magazine. Trei zile după începerea procesului, pe 6 martie, la etajul superior al tribunalului s-a aprins un cocktail Molotov aflat într-o servietă. Era prevăzut cu o baterie de lanternă și fițil, aidoma cu cel folosit peste o lună în două magazine din Frankfurt. S-a produs o flacără mică, dar cu pagube minore. Încă la începutul toamnei trecute, comunardul Ulrich Enzensberger văzuse pe o masă din locuința lui Gudrun Ensslin și Andreas Baader sârme, bandă izolatoare și un clește multifuncțional, dar nimeni n-a bănuțit că Baader ar fi așezat cocteilul Molotov în tribunal.

La 22 martie 1968, comunarzii Rainer Lanhans și Fritz Teufel au fost găsiți nevinovați de acuzația „îndemn la incendiere“.

În timpul procesului, Langhans l-a întrebat pe judecător:

– Îmi permiteți să întreb cum ați ajuns la supoziția că ar fi fost vorba de un îndemn la incendiere?

– Ce înseamnă asta? a întrebat judecătorul.

– Asta înseamnă că îi considerăm proști pe oamenii care se simt îndemnați de noi să provoace incendii, iar din acest punct de vedere tribunalul a mers tare departe.

Spectatorii au râs.

Langhans a explicat modul cum i-a venit ideea de a împrăștia foi volante.

– În dimineața respectivă, am luat ziarul și am văzut fotografiile groaznice de la incendierea magazinului din Bruxelles. Extraordinare fotografii pentru cel ce le-a executat. Apoi au apărut indiciile

că ar fi fost vorba de un incendiu. Iar asta ne-a condus la o idee. Ne-am întrebat cum poate fi concretizată. Mai întâi, am interpretat.

– Ați interpretat? a întrebat judecătorul. Cum se incendiază un magazin?

Langhans a început să se bâlbâie:

– Bineînțeles... bineînțeles că nu. Ci cum pot fi lămurii oameni, ce interrelații se stabilesc. Noi am scris acest lucru și am multiplicat.

Judecătorul a conchis:

– Ați scris că acest sentiment apăsător al Vietnamului care nouă, celor din Berlin ne-a lipsit – este doar o dorință?

– Nu știu, a încercat o repliere Langhans, dacă ați observat, aici am încercat să parodiem limbajul reclamelor. Am încercat să prezentăm lucrurile sub forma unei ficțiuni într-un limbaj persiflant.

– Noi, cei mai în vârstă, am trăit să vedem și case în flăcări, a replicat judecătorul.

– Dar ați uitat, a răspuns comunardul.

A intervenit cel de-al doilea judecător:

– Susțineți că foile volante nu erau de luat în serios. Vreți să ne spuneți unde începe gluma?

În final, acuzații Fritz Teufel și Rainer Langhans au fost achitați. Chiar dacă acuzații îndeplineau cerințele pentru a fi condamnați, nu s-a putut demonstra că ar fi acționat în consecință. Foile volante prin care comunarzii îndemnau la incendierea de magazine au fost catalogate drept satiră. Au găsit și imitatori literari și practici.

Thorwald Proll, fiul unui arhitect, student la Berlin, a scris în jurnalul său o poezie, citată ulterior de instanța din Frankfurt ca dovadă a „lumii imaginare a acuzaților“. Proll s-a împrietenit cu Gudrun Ensslin și Andreas Baader. În săptămâna în care Teufel și Langhans au fost achitați, ei au vizitat Comuna I și au anunțat trecerea de la teorie la practică.

Propunerea lui Baader de a se începe cu magazinul KaDeWe din strada Tauentzien a fost respinsă chiar și de Dieter Kunzelmann. Se pare că acesta ar fi spus: „Dacă faceți asta, atunci merg la Poliție“.

Și fosta prietenă a lui Baader, Ello M., a fost strict împotriva unei incendieri în Berlinul de Vest. Ca urmare, Baader, Ensslin și Proll au decis să plece în Germania Federală și să incendieze acolo magazine. Au întrebat dacă cineva dorește să-i însoțească. Nimeni n-avea chef, cu excepția lui Bommi Baumann. Acesta avea însă alt program.

Proll, Ensslin și Baader au călătorit singuri și s-au oprit mai întâi la München, pentru a-l întâlni pe un vechi prieten al lui Baader, Horst Söhnlein, care conducea Action-Theater. Cei patru au închiriat un Volkswagen cu care au plecat spre nord. În portbagaj se aflau mai multe obiecte incendiare. La Stuttgart-Bad Cannstatt, s-au oprit la părinții lui Gudrun.

Marți, 2 aprilie 1968, în jurul orei 5.30 au ajuns la Frankfurt. Obosiți, au plecat în căutarea unui adăpost.

După-amiază, s-au plimbat împreună prin centrul orașului și au vizitat câteva magazine din preajma arterei comerciale. Andreas Baader și Gudrun Ensslin au urcat cu scara rulantă din magazinul Schneider până la etajul al treilea, unde se afla raionul de mobilă, au încercat câteva obiecte de camping, au trecut rapid prin celelalte etaje, după care au părăsit magazinul.

Cu puțin înainte de închidere, spre ora 18.30, s-au întors. Magazinul era aproape gol. Scările rulante fuseseră oprite, așa că cei doi întârziați au urcat scările mână-n mână. Îmbrăcămintea lor ponoșită, studențească a atras atenția. Mirate, câteva vânzătoare s-au uitat la ei.

Cei doi aveau cu ei o sacoșă. Când au simțit că nu sunt observați, au scos din ea un explozibil și l-au așezat la etajul întâi în raionul lenjeriei de damă, pe un dulăpior. Cel de-al doilea explozibil a fost

depus în raionul de mobilă pe un vechi dulap german. Ceasurile detonatoare au fost fixate la miezul nopții. Înainte de închiderea ușilor magazinului, cei doi au dispărut din nou pe stradă.

În aceeași seară au fost așezați explozibili și la magazinul Kaufhof. Cine au fost făptașii – nu s-a clarificat în procesul ce a urmat.

Cu puțin înainte de miezul nopții, proprietarul unei firme de taxiuri a observat din biroul său o flăcără la etajul trei al magazinului Schneider. El a sunat pompierii. Când au sosit aceștia, a izbucnit focul și la etajul întâi. Aproximativ în același timp, o femeie a sunat la biroul Agenției de presă germană (DPA) din Frankfurt să anunțe: „Imediat vor arde Schneider și Kaufhof. Este o acțiune de răzbunare politică“.

La puține minute după declanșarea focului la Schneider, a început să ardă și Kaufhof. Un angajat al casei era în drum spre etajul patru, unde lucrau pictori, când a auzit în spatele său o explozie. S-a întors și a văzut la distanță de nici zece metri un perete de flăcări ce ajungea până la tavan. Fumul s-a îndreptat spre el, a început să tușească, ochii îi lăcrimau. A fugit din raionul în flăcări. Între timp a izbucnit focul și la raionul de jucării. Sistemul de stingere s-a declanșat automat. La rândul lor, pompierii au ajuns în scurt timp și au pus incendiul sub control. Nu au fost oameni răniți. Pagubele au fost minore – îndeosebi ca urmare a soluției de stingere. Focarele de incendiu au fost cercetate de specialiști încă în aceeași noapte. Firma de asigurări a plătit pagubele: 282 339 mărci la Schneider, iar la Kaufhof – 390 865 mărci.

Andreas Baader și Gudrun Ensslin au avut posibilitatea să audă sirenele popmpierilor la Club Voltaire. S-au grăbit spre locul incendiului și s-au amestecat în grupul curioșilor. Apoi, s-au întors la Club Voltaire, unde au rămas până la ora închiderii. O cunoștință i-a condus în locuința ei.

În seara următoare, s-au întâlnit din nou cu toții la Club Voltaire. Femeia și-a adus și copilul, iar la o oră înaintată Baader și prietenii săi s-au oferit să-l ducă acasă, astfel încât mama să mai poată rămâne în club.

În jurul orei unu, ea a plecat spre casă cu prietenul ei. Oaspeții dormeau deja pe saltele. Perechea s-a strecurat în pat lângă copil. Prietenului nu-i convenea deloc vizita străinilor. Comportamentul lor dubios, remarcile lor și incendiile din magazine l-au făcut bănuitor. În pat a întrebat-o pe prietena lui:

– Crezi că ei au fost aceia?

– Fii liniștit și nu vorbi despre așa ceva, a răspuns ea.

Dimineața, cei doi au părăsit locuința. Sperau că oaspeții vor pleca până seara.

Cu puțin înainte de ora 10, Poliția din Frankfurt a obținut „un indiciu concret“ privind incendiarii. Peste câteva minute, Baader, Ensslin și ceilalți doi au fost arestați în locuință. Atât ei, cât și mașina au fost percheziționați. În poșeta lui Gudrun Ensslin a fost găsit un șurub al cărui duplicat se găsea la una din bombele incendiare. Investigatorii au descoperit componente de ceas, părți de baterie, resturi de bandă izolatoare cu care au fost înfășurate bombele și alte materiale necesare pentru construirea unui explozibil.

La scurt timp după arestare, Poliția din Frankfurt a obținut un mandat de percheziție pentru locuința lui Baader și Ello din Berlin. La 5 aprilie, doi polițiști din Berlin au solicitat proprietarei deschiderea locuinței. Camerele erau în dezordine și aveau puțin mobilier. Ello urca scările. Când a constatat că întreaga locuință este plină de polițiști, a părăsit casa. Nimeni nu a văzut-o.

Pe 10 aprilie, Poliția a arestat-o. Ello a spus că nu mai are relații cu „B“, deși el era tatăl copilului ei nelegitim. Îi era teamă de el, deoarece „se purta fără considerație față de mine și m-a și bătut“. O propoziție din declarația ei a trezit atenția polițiștilor: „Impresia

mea a fost că Baader avea din naștere astfel de înclinații, de a influența oamenii și a-i supune voinței sale“.

După arestare, Baader a negat orice participare la incendieri, ceilalți au refuzat depozițiile. Ziarele au comunicat imediat că cei arestați sunt membri ai SDS, ceea ce nu era corect. Conducerea SDS s-a distanțat de incendieri: „SDS este profund consternat că în Republica Federală Germania există oameni care cred că pot exprima opoziția lor față de situația politică și socială din țară prin acțiuni teroriste nefondate“.

Comuna I, dimpotrivă, și-a declarat solidaritatea: „Avem înțelegere față de situația psihică ce determină individualități să apeleze la astfel de mijloace“.

În cercurile interne, membrii CI s-au exprimat ceva mai critic la adresa incendiatorilor din Frankfurt: „Aceasta este doar o cădere psihică, oamenii vor în realitate în închisoare. Problema poate fi explicată numai psihologic. În esență nu mai este vorba despre politică, deoarece s-au comportat ca niște diletanți care au fost rapid arestați“.

Dar chiar acest punct de plecare psihic putea fi înțeles de mulți dintre cei care au participat la acțiunile APO și au constatat că Poliția din Berlin a lovit cu prilejul demonstrațiilor, cum ziarele editurii Springer au creat atmosferă împotriva studenților prin titlurile lor, cum Benno Ohnesorg a fost împușcat, iar Kurras, cel care a tras, a fost achitat. Bommi Baumann, membru marginal al Comunei 1 a descris lucrurile în felul următor: „Dacă aceștia au incendiat sau nu un magazin, mi-a fost indiferent. Incendierea este și o chestiune de concurență. Cel care produce acțiunile cele mai dure acela determină și direcția“.

Total a devenit serios. Cât de serios, s-a dovedit după o săptămână de la incendiere.

16. Un atentat

Era 11 aprilie 1968, dimineață la ora 9.10, când un tânăr de 24 de ani, Josef Bachmann, a sosit cu trenul de la München în gara Zoo din Berlin. Avea o față palidă, păr tuns scurt, îngrijit, iar sub jacheta de piele purta un pistol. Într-o geantă avea muniție și încă o armă. Alături se afla un extras din ziarul radical de dreapta *Deutsche Nationalzeitung*, ediția din 22 martie 1968, în care se scria:

„Opriți-l pe Dutschke acum!

Altfel va fi război civil.

Imperativul zilei este: Opriți revoluția radicală de stânga acum! Altfel, Germania va deveni Mecca nemulțumiților din toată lumea“.

Sub titlu, se aflau cinci fotografii ale lui Rudi Dutschke.

Josef Bachmann a părăsit gara, a intrat într-un magazin și și-a amanetat aparatul de radio pentru 32 de mărci, și-a cumpărat mâncare și a luat micul dejun pe o bancă. Apoi s-a dus la un birou de evidență a populației, unde a aflat că Dutschke locuiește în Berlin 31, Kurfürstendamm 140. Cu autobuzul s-a întors la gara Zoo, a mâncat o farfurie de supă de linte și a plecat pe jos spre sediul central al SDS. Era ora 16.35.

Bachmann l-a văzut pe Dutschke venind cu o bicicletă din casa de pe Kurfürstendamm 140. Bachmann a alergat spre acesta. Dutschke tocmai mergea la o farmacie pentru a cumpăra medicamente pentru fiul său de trei luni. Bachmann s-a postat în fața lui.

– Sunteți Rudi Dutschke?

– Da.

– Porc comunist, a zis Bachmann, după care a scos un pistol.

Dutschke a făcut câțiva pași spre el. Primul foc l-a nimerit în obrazul drept. A căzut de pe bicicletă pe stradă, i s-au rupt pantofii și ceasul de la mână. Bachmann a tras încă de două ori, l-a nimerit în cap și umăr.

Apoi a fugit și s-a refugiat după câteva sute de metri în pivnița unei clădiri în construcție.

Rudi Dutschke s-a ridicat, a încercat să se îndrepte spre sediul SDS, a strigat tare după tatăl și mama sa și:

„Trebuie să merg la frizer“. După câțiva metri a căzut, spunând: „Soldați, soldați“.

Josef Bachmann a fost arestat după câteva minute de Poliție. În ascunzătoarea sa din pivniță a înghițit douăzeci de somnifere. În spital a fost salvat.

Rudi Dutschke a fost operat în spitalul Westend. Medicii s-au luptat pentru viața sa. Vestea despre atentat s-a răspândit ca fulgerul. La centrul SDS, în fața căruia pantofii lui Rudi Dutschke se aflau în mijlocul unui cerc desenat cu cretă, s-au adunat studenții. Era liniște mormântală. Nu se auzeau discuții, nu se țineau discursuri emoționante. Tăcere din furie și deznădejde. Stăteau lipiți unul de altul. Unul a răspândit vestea că Rudi e mort.

La 18.30, radioul a difuzat știrea că este în viață. Șansele sale erau de 50%. De-abia acum s-au declanșat discuții în centrul SDS. Ce era de făcut? Să se demonstreze? Să fie blocată circulația în Berlinul de Vest? Să se ocupe primăria? Să fie lansată o chemare la rezistență?

Dintr-odată, tuturor le-a fost clar ce-i de făcut: să se demonstreze împotriva editurii Springer, să se împiedice difuzarea ziarelor.

Printre cei adunați în centrul SDS se afla și editorialista de la *konkret*, Ulrike Meinhof. N-a scos un cuvânt. Când au pornit-o cu toții spre aula mare a Universității Tehnice, unde manifestația planificată urma să devină un forum al protestului, ea li s-a alăturat.

Aula era plină de două mii de oameni debusolați, șocați de evenimente. Unii plângeau. Prin împușcarea lui Rudi Dutschke fusese doborât un simbol, un om pe care toți, indiferent de fracțiune, l-au

respectat și iubit. A fost un atentat împotriva tuturor, a mișcării extraparlamentare.

Cineva a răspândit informația că la Casa de Presă Springer se întinde sârmă ghimpată pentru protecție. Au izbucnit râsete.

Bernd Rabehl, de la SDS, s-a dus la microfon:

„Casa Springer este deja înconjurată de sârmă ghimpată. Springer se așteaptă, așadar, să-l atacăm. Ce ne va aștepta acolo? Vom da de lanțuri de polițiști. Poliția se va abține însă astăzi, deoa-rece are conștiința încărcată...”

Toate discuțiile purtate la această întâlnire s-au păstrat: agențiile de securitate au înregistrat fiecare cuvânt pe bandă și au folosit înregistrările în acuzațiile împotriva conducătorilor demonstrației anti-Springer. Alte amănunte au fost obținute ulterior de la o serie de jurnaliști, dispuși să depună mărturii incriminatorii împotriva liderilor studenților.

Îndeosebi avocatul Horst Mahler a devenit ținta procurorilor. Deși n-a luat cuvântul la adunarea de la Universitatea Tehnică, a mărșăluit inofensiv la demonstrație fără să arunce pietre sau să desfășoare alte acțiuni violente, totuși, a fost condamnat la zece luni închisoare cu suspendare.

De la Universitatea Tehnică, demonstrația s-a îndreptat în direcția străzii Koch. „Ucigaș! Springer – Ucigaș! Afară cu Springer din Berlinul de Vest! *Bild* e copârtaș la împușcături!”

Demonstranții au mărșăluit alături într-un front lat purtând steaguri roșii și făclii. Ulrike Meinhof s-a ținut mai la o parte. S-a deplasat cu un coleg de la *konkret* din Hamburg în direcția străzii Koch. Acolo se adunaseră deja 40–50 de demonstranți așteptând sosirea grosului. Unii au parcat mașinile în așa fel încât au blocat ieșirea camioanelor cu ziare. Studenții au lansat parola: „Nici un ziar nu are voie să părăsească tipografia Springer”. Ei i-au îndemnat pe posesorii

de mașini să parcheze strâns unul lângă altul pentru a nu permite trecerea camioanelor. Ulrike s-a uitat iritată la colegul ei.

– Mașina mea? a întrebat ea. Omule, mai am nevoie de ea. După aceea nu va fi bună de nimic.

– Fii atentă, am o idee, a răspuns el. Parchează aici în spate, pe trotuar, cât mai aproape de peretele casei. Atunci face parte cumva din baricadă, dar nu blochează direct ieșirea.

Ulrike a aprobat, a urcat cu mașinuța R4 pe trotuar și a oprit-o lângă perete. A închis cu grijă ușa și s-a reîntors la colegul ei. Împreună, au privit cum baricada s-a închis. Tot mai multe vehicule au fost așezate alături. Polițiștii s-au poziționat în apropiere de ieșire, dar nu au intervenit.

Studentii discutau în liniște și se mirau că polițiștii se uită calm la ridicarea baricadei. Deodată, s-a apropiat din direcția tipografiei Springer un vehicul de aprovizionare. Fulgerător, polițiștii au alergat înainte, s-au grupat câte zece, după care au răsturnat mașini din blocadă, le-au lovit cu picioarele și cu bâtele, după care le-au împins din drum. Când strada a fost decongestionată, camioanele au trecut prin deschiderea ce s-a format. Ulterior, Ulrike Meinhof a primit o amendă pentru parcare incorectă. La proces, ea a declarat că, deși mașina ei era parcată greșit, n-a făcut parte din baricadă. Procurorul a pledat pentru neînceperea urmăririi. Tribunalul a fost de acord.

În jurul orei 22.30, convoiul de demonstranți a ajuns în strada Koch. Clădirea editurii era înconjurată de puternice forțe polițienești. Peste o mie de demonstranți s-au înghesuit spre intrare. Au zburat pietre, s-au spart ferestre. Ulrike Meinhof și colegul ei se aflau departe, în spatele mulțimii, de unde aprovizionau cu pietre de macadam pe cei din față.

La marginea demonstranților s-a postat o mașină de transmisiuni a radioului. Reporterul transmitea live:

„Au intervenit tunuri de apă, iar un demonstrant a încercat să se urce pe unul din ele. A reușit chiar să întoarcă tunul spre polițiști. Și acum sunt în acțiune tunuri de apă. După ce s-a liniștit la un moment dat, situația a devenit din nou incontrollabilă când câteva grupuri s-au retras în străzile laterale și au conceput planul diabolic de a incendia ceva, anume garajul editurii...”

„Planul diabolic“ despre care vorbea reporterul nu a fost conceput de demonstrații anti-Springer. El provenea din cu totul altă parte, mult mai de sus. În acest 11 aprilie 1968, agentul Peter Urbach căra cu sine un coș mare plin cu cocteiluri Molotov. A găsit printre demonstrați doritori să-i preia „marfa“.

Puțin mai târziu, mașinile de transport ale editurii Springer ardeau incendiate de cocteilurile aduse de Urbach. Fotografiiile cu camioanele în flăcări au făcut înconjurul redacțiilor care relateau despre violențele studenților berlinezi. O zi mai târziu, Ulrike Meinhof declara în aula Universității Tehnice:

– Dacă se aruncă cu o piatră – este vorba despre o infracțiune. Se aruncă o mie de pietre, atunci e o acțiune politică. Se aprinde o mașină – este o infracțiune, dacă se incendiază sute de mașini, atunci e o acțiune politică.

Acțiunea politică din timpul acelei săptămâni pascale a costat viața a doi oameni în München, fotoreporterul Klaus Frings și studentul Rüdiger Schreck. Amândoi au fost victimele unor lupte de stradă, unde au fost grav răniți și au decedat apoi în spital. Cine a fost vinovat de moartea lor nu s-a clarificat niciodată pe de-a-ntregul și fără dubii.

Horst Mahler a afirmat atunci în cadrul unei conferințe de presă că o revoluție presupune și victime. A exemplificat acest lucru în felul următor:

– Dacă mă așez la volanul mașinii mele, trebuie să iau în calcul faptul că un cauciuc poate exploda.

Ulrike Meinhof și-a intitulat editorialul din *konkret* după atentatul asupra lui Dutschke: „De la protest la rezistență”.

„Protestul înseamnă când spun că asta și asta nu-mi place. Rezistența înseamnă când am grijă ca ceea ce nu-mi place să nu se întâmple în continuare. Contraviolența, așa cum s-a practicat în aceste zile de Paști, nu este propice pentru a trezi simpatii sau pentru a atrage liberali speriați de partea opoziției extraparlamentare. Contraviolența riscă să devină violență, când brutalitatea Poliției determină regula acțiunii și furia înconștientă înlocuiește rațiunea, intervenția paramilitară a Poliției primind replica acțiunilor paramilitare...”

Noțiunile de „luptă” și „violență” însoțeau în acele luni ca niște laitmotive editorialele lui Ulrike Meinhof din *konkret*: „Contraviolență” (februarie), „Lupta în metropole” (martie), „De la protest la rezistență” (mai), „Stare de urgență – lupta de clasă” (iunie).

17. Procesul incendiatorilor

La 23 aprilie 1968, Bernward Vesper a vizitat-o pe fosta sa logodnică Gudrun în penitenciarul Frankfurt-Preungesheim. Apoi i-a scris mamei ei: „Gudrun oferă o imagine jalnică, a îmbătrânit și a slăbit mult, îi cade părul și, cumva, relația ei față de lume se destramă”.

Gudrun și-a comandat la editura Melzer povestirea pornografică *Povestea lui O* cu specificația că a încercat în urmă cu mulți ani să citească lucrarea în franceză, dar a fost foarte dificil. Baader i-a scris și lui Thorwald Proll, evident despre Gudrun: „Cum spun, bătrâna se veștejește dacă nu se regulează”.

Bernward Vesper părea să înțeleagă foarte bine psihicul lui Gudrun. El i-a scris: „Iubire, tu trebuie să termini povestea cu el: pentru a te elibera... Trebuie să pornești de la ideea că nimic și nimeni nu te poate ajuta (încă nu faci asta în sinea ta, de aceea treci

de la o lipsă de libertate la următoarea)“. El i-a trimis cu prilejul zilei de naștere „28 de trandafiri incredibili de frumoși“ și „tone de cârnați nemaipomeniți“, cum a mulțumit Gudrun. O supravegheatoare i-a spus: „Un asemenea bărbat nu mai găsești“. Fotografiele copilului lor i-au amintit cât de mult va mai dura toată povestea: „Doamne... Orice, numai să nu înnebunesc, să nu scap din ochi drumul lung“.

50 000 de oameni au participat la demonstrațiile din mai în Berlin și Bonn, greve și ocuparea de instituții în semn de protest împotriva planurilor guvernului de a declara starea de necesitate la majoritatea facultăților, congres SDS la Frankfurt cu o rebeliune a femeilor, palma dată de Beate Klarsfeld cancelarului Kiesinger, demonstrații la Frankfurt împotriva decernării Premiului pentru pace a comercianților de carte din Germania președintelui senegalez Senghor.

În timpul acestei veri agitate din 1968, incendiatorii magazinelor din Frankfurt se aflau în închisoare. Gudrun Ensslin s-a integrat destul de bine în activitatea atelierului instituției. Participa la cercul politico-literar al deținuților, având parte la început de resentimentul celorlalți deținuți proveniți din pături sociale diferite, dar a reușit să depășească rezistența. Directoarea instituției de la Preungesheim, Helga Einsele, a apreciat-o ca fiind „un om impresionant“.

Din detenție i-a scris avocatului său, profesorul Ernst Heinitz din Berlin, pe care l-a cunoscut în calitate de consilier la Fundația de studiu a Poporului German:

„Mult stimată domnule profesor Heinitz, nu mai vreau să aștept, deoarece mă bucur cu adevărat să vă mulțumesc pentru nemaipomenita ciocolată și minunatele țigări! Astfel de lucruri conferă celei și mie o strălucire foarte benefică – dar acest lucru îl știți. Sincere salutări, a dumneavoastră Gudrun Ensslin“.

Între timp, Rudi Dutschke, grav rănit cu prilejul atentatului, era pe drumul însănătoșirii. Compozitorul Hans Werner Henze i-a pus la dispoziție domeniul său din apropiere de Roma. Acolo i-a primit pe Bernward Vesper și pe Ulrike Meinhof. Vesper dorea să editeze volumul *Scrisori către Rudi D. Dutschke* a notat în jurnalul său, la 18 august: „Ulrike dorea un interviu, a venit cu Vesper. Mi-a fost greu să scriu și introducerea la scrisori“.

În cursul călătoriei, Vesper a încercat să se apropie de Meinhof. Mai târziu a scris: „Nu vreau să trebuiască să mă convingi cu vorbe ca să mă bagi în pat, a spus Ulrike. Camera era albastră. Era deja *high* de la primul fum. Mai târziu a plâns. Deasupra găurii din craniu se întindea o piele subțire, spunea Klaus Rainer Röhl...“

La 14 octombrie 1968, a început procesul împotriva incendiatorilor. Gudrun Ensslin era îmbrăcată cu o jachetă roșie militărească. Râzând, cei patru s-au îmbrățișat. Nouă avocați se aflau în boxa apărătorilor, între ei – Otto Schily, Horst Mahler și profesorul Heinitz.

Pentru început, acuzații nu s-au exprimat cu privire la fapta lor.

„Împotriva unei justiții de clasă în care rolurile sunt împărțite, au declarat ei, nu merită să ne apărăm.“

Andreas Baader a rugat-o pe fosta lui prietenă, Ello, să-i ofere un certificat de bună purtare favorabil pentru tribunal. I-a scris la 16 octombrie, cu două zile înainte de începerea procesului: „Deoarece miza este de șapte ani sau, poate, numai de trei (iar tu vrei, eventual, ca vreodată să ne hârjonim, să ne certăm sau să ne iubim) este important ce imagine își vor forma despre mine și pentru că eu nu pot vorbi despre mine, va trebui să o faci tu“. Ar trebui să fie un „Cântec al minciunilor murdare“, aproximativ așa: din cât își amintea, el nu este omul căruia să-i treacă prin minte să incendieze un magazin. El a fost întotdeauna adeptul unor acțiuni jucăușe, nicidecum violente. Apoi a încercat să o determine pe Ello să-și

retragă declarațiile anterioare despre caracterul său violent: „Pisicuță – tu spui că te-am plesnit odată, când eram beat... că ei ți-au smuls acest lucru, ți-au pus în gură această mărturisire, la fel ca și ideea că eu sunt cineva care îmi impun voința altora“.

De-abia în a treia zi a procesului au luat cuvântul și acuzații. Gudrun Ensslin a spus:

– În înțelegere cu Andreas Baader, vreau să declar ceva: el și cu mine am acționat în magazinul Schneider. Nu a fost nimeni altcineva.

A mai declarat că n-a fost intenția lor să pună oameni în pericol, au vrut numai să producă daune materiale.

– Am făcut-o numai ca protest față de indiferența cu care oamenii privesc genocidul din Vietnam. Am învățat că vorba fără acțiune este nedreaptă.

A cerut să nu i se dea explicația ieftină că într-o democrație protestul poate fi exprimat cu glas tare. Cu toate acestea, ea recunoaște că acțiunea a fost o greșeală și o nebunie.

– Despre acest lucru nu voi discuta cu dumneavoastră, ci cu alții. Andreas Baader a completat:

– Recunosc că în 2 aprilie, după închidere, am așezat într-un vechi dulap german o pungă cu o mașinărie. Trebuia să distrugă dulapul, nu mai mult. Nu am avut intenția să punem oameni în pericol sau de a produce un adevărat incendiu.

Ceilalți doi acuzați au tăcut.

În ziua a patra, a fost audiat Bernward Vesper, fostul logodnic al lui Gudrun Ensslin. I-a înmânat trandafiri roșii lui Gudrun, după care a ținut o pledoarie fulminantă de o oră în favoarea acuzaților.

La puțin timp de la nașterea copilului lor, Gudrun a participat la o demonstrație pro-Vietnam. Un polițist a întrebat-o ce gândește, de ce merge la demonstrație dacă are un copil de șase săptămâni.

„Tocmai de aceea am o responsabilitate pentru copilul meu“, a răspuns Gudrun.

– Uneori m-am gândit că ei îi este imposibil să țină sub control contradicțiile din sufletul ei, a spus Vesper. Drumul lui Gudrun, a zis el în fața completului de judecată, este un lanț de frustrări ce sunt resimțite de o conștiință sensibilă și în același timp cu o voință puternică.

Deja în casa părintească a cunoscut antagonismul dintre ideologia religioasă și practică, care i-a devenit vizibilă atunci când nu i s-a permis evadarea din negarea sexualității, ci a fost îndemnată spre pasivitate și masochism. Prin contradicția dintre comunitatea bisericească și poetul Hans Henry Jahn i-a devenit clar că în cursul istoriei Bisericii au fost omorâți mai mulți oameni decât în lagărele de concentrare naziste.

Vesper a pus semnul egalității între Vietnam și Auschwitz și a ajuns la concluzia că „nu este combătută crima, ci acela care o comite cu bună știință“. În final, a ajuns la psihopatologia protestului:

„Fiecare analist al psihicului cunoaște faza în care un pacient îl atacă atunci când în cursul tratamentului se apropie de complexe care-și spun cuvântul. Același lucru se întâmplă cu accia care forțează societatea bolnavă să-și recunoască propria boală, riscă să fie judecați“.

Singura dintre cei patru acuzați care a acceptat să discute cu un expert a fost Gudrun Ensslin. Era psihiatrul și medicul judiciar Reinhard Rethardt. Acesta a vorbit de trei ori câte o oră-două cu Gudrun. Psihiatrul a avut impresia că ea este „foarte amiabilă, dar în interior este rece, lipsită de maleabilitate“.

Într-o discuție, Gudrun Ensslin a spus:

– Nu vrem să fim o frunză în istoria culturii.

– Acesta este strigătul omului pentru eternitate, a răspuns Rethardt.

Psihiatrul a ajuns la concluzia că: „Ea avea o nerăbdare eroică și suferă de insuficiența existenței noastre. Nu mai avea răbdare să aștepte. Dorea să transpună în realitate ceea ce a învățat în casa

părintescă. Incendierea a fost o încercare de a sări peste câteva trepte. Urmărește neabătut un gând până la capăt, până la perete“.

În cadrul procesului, Rethardt și-a exprimat și verbal aprecierea. Lui Gudrun Ensslin i s-a părut deodată penibil că a acceptat să discute cu psihiatrul atât de mult timp și atât de intensiv, motiv pentru care a încercat să-l încurce prin întrebări încuietoare. Psihiatrul și-a explicat faptul astfel: „A acționat așa pentru a reprimi biletul de intrare în cadrul grupului“.

Spre sfârșitul procesului, a fost rândul pledoariilor avocaților. Profesorul Heinitz, care o reprezenta pe Gudrun Ensslin, a spus:

„Acuzata nu este numai o făptașă din convingere, ci și conștientă“.

A fost evident că prin incendiere a dorit să trezească opinia publică din indiferență în legătură cu războiul din Vietnam. Aceasta a fost o decizie de conștiință a acuzatei.

Avocatul Horst Mahler a încercat, în calitate de apărător al lui Andreas Baader, să prezinte tribunalului motivele incendierii. Motivul principal n-ar fi fost protestul împotriva războiului din Vietnam, ci o rebeliune împotriva unei generații care a acceptat milioane de fărâdelegi și astfel a devenit copărtașă. Acuzații ar fi tras concluzia că nu se vor integra în nici un caz într-o societate care se bazează pe exploatare, nedreptate și supunere.

Judecătorii n-ar fi în situația să se adapteze unei asemenea gândiri, „altfel ar trebui să se dezbrace de robele lor și să treacă în fruntea mișcării de protest“. În final, apărătorul a pledat pentru o pedeapsă minoră.

„Închisoarea nu este locul potrivit pentru acești acuzați. Dacă, totuși, vor fi trimiși în închisoare, atunci se poate trage concluzia că ea este singurul loc în această societate pentru un om onest.“

Inițial, avocatul Mahler s-a gândit la o apărare literară a lui Andreas Baader. În biroul Colectivului de avocați socialiști din Berlin s-a găsit mai târziu o „Notă pentru pledoaria în procesul

incendiatorilor“ pe mai multe pagini. Potrivit acesteia, el urma să ceară permisiunea de a citi în sala de judecată un pasaj din romanul lui Hermann Hesse *Lupul de stepă*, deoarece conține o „reprezentare ascunsă a dimensiunii sociale a faptei acuzaților“.

Mahler a înfățișat în notițele sale conținutul bestsellerului de-atunci și l-a identificat pe Baader cu personajul principal: „Eroul și povestitorul, origine socială nesigură, profesor sau scriitor, este un străin în anturaj burghez... Devine cu timpul tot mai lipsit de viață, mai rigid, fără relații cu oamenii și lucrurile. Anturajul său burghez îl trăiește precum realitatea morții, ca o violare a visului uman. El aleargă în lumea sa singur, deznădăjduit, ca un lup de stepă. Îl întâlnește Hermine, o ființă bisexuală. Îl prezintă prietenului ei. Ajunge să cunoască cealaltă lume, subcultura antiburgheză. Cu timpul, lupta sa se estompează. Devine din nou viu... are acum forța să impună visul său despre viață împotriva mediului înstrăinat... Să impună viața împotriva forței distructive a acestei lumi, respectiv să distrugă sistemul acestei mașini distrugătoare, și așa i se alătură teologul pentru care teologia acestei lumi înseamnă acțiune...”

Mahler înfățișează punctul nodal al romanului, în care într-o noapte suprarealistă se declanșează o vânătoare împotriva automobilelor: „Cât de sălbatic vor fi împușcate și terminate împreună cu ocupanții lor... uciderea în această luptă înseamnă o anumită plăcere, chiar dacă din deznădejde... Certitudinea că acțiunea lor n-are valoare reală de succes. Ceilalți sunt mai tari... Dar ei știu că nu au alternativă... Înainte de toate este nevoie de acțiune... În final se află apoi tot vina. Însă o vină care se răsfârânge asupra lumii. Ei au ucis oameni din voința de umanitate“.

Nicicând n-a schițat un membru al RAF psihopatologia grupului atât de exact precum Horst Mahler în această pledoarie pe care n-a rostit-o niciodată. În final ajunge la concluzia, eliminată din manuscris, că: „Din postura umanismului burghez, individul se poate păstra ca om numai într-o negație abstractă a mediului

burghez, adică prin propria distrugere... Acuzații au mers mai departe decât lupul de stepă al lui Hesse...”

Mahler, pe-atunci departe de a fi terorist, a dat valoare literară motivului esențial: actul eliberării în actul distrugerii. Sinuciderea ca ultim act al rebeliunii.

Încă în timpul procesului, editorialista de la *konkret*, Ulrike Meinhof, a vizitat-o pe Gudrun Ensslin în detenție. Dorea să scrie un articol pentru *konkret* și a fost profund marcată de fiica de pastor, care avea atâtea în comun cu ea, cu modul ei de gândire, cu angajamentul ei. Numai că Gudrun Ensslin n-a rămas la stadiul de vorbe, ci a și acționat. Reportajul despre discuția cu Gudrun Ensslin n-a mai fost scris.

„Dacă se publică ceea ce mi-a spus ea, a explicat Ulrike Meinhof în redacție, atunci nu vor ieși niciodată din închisoare.”

Mai târziu, Röhl a povestit:

„La întrebarea: «Ați fi incendiat și dacă administratorii casei s-ar fi aflat acolo», răspunsul a venit sec și clar: «Da!» Aceasta era Gudrun Ensslin.”

În locul interviului, Ulrike Meinhof a scris un comentariu cu titlul: *Incendierea magazinului*:

„Argumentul împotriva incendierii este acela că pot fi periclitați cu acel prilej și oameni fără vină. Contra incendierii unui magazin se pronunță faptul că atacul împotriva societății de consum capitaliste nu are efect. Paguba – citește profitul – o plătește asigurarea... Privită astfel, incendierea unui magazin nu este o acțiune anticapitalistă, ci mai degrabă păstrătoarea sistemului și este contrarevoluționară. Momentul progresiv al incendierii unui magazin nu constă în distrugerea mărfurilor, ci în criminalitatea acțiunii, în infracțiune...”

Pe 31 octombrie 1968, s-a pronunțat verdictul împotriva incendiatorilor: câte trei ani închisoare, mai mult decât se așteptau observatorii procesului. Judecătorul a opinat că acuzații nu sunt cu adevărat făptași din convingere, altfel nu ar fi avut nevoie de șapte luni

pentru a-și recunoaște fapta. Pronunțarea verdictului a fost urmată de rumoare. Liderul studenților Daniel Cohn-Bendit a urlat:

„Ei ne aparțin!”

Baader și Söhnlein au sărit peste barieră și au alergat în zigzag prin sala tribunalului. S-a ajuns la îmbrânceli între spectatori și personalul justiției. Afară au fost lansate bombe fumigene, o studentă a fost scoasă la aer în stare de inconștiență.

18. O sfântă autoîmplinire

După anunțarea verdictului, un reporter TV l-a intervievat pe tatăl incendiatoarei.

– O condamnați pe fiica dumneavoastră?

– Incendierea o condamnăm, a răspuns pastorul Ensslin. Suntem mulțumiți că în cursul dezbaterii Gudrun s-a distanțat de incendierea ca mijloc de a-și crea audiență. Gudrun a fost de la început o fetiță care și-a urmat independent drumul. În calitate de părinte nu poți decât să te bucuri. Era talentată și un copil harnic.

– Care a fost relația dumneavoastră înainte de acțiune și cum este acum?

– În Berlin și-a dezvoltat un stil de viață care este greu de înțeles pentru generația noastră. Prin incendiere, a vrut să evidențieze punctul de vedere al studenților de stânga în societate. Ei au vrut să spună: Uitați-vă, aici suntem noi, aici ne-ați adus, acesta este locul pe care ni l-ați desemnat.

– Ca tată al lui Gudrun aparțineți de acea generație pe care ea a vrut să o atenționeze prin fapta ei. Considerați gestul ei motivat?

– Eu m-aș împotrivi, împreună cu toată Republica Federală, să mă las atenționat într-un asemenea mod. Ceea ce a vrut ea să transmită este faptul că o generație care a acceptat în numele poporului și împotriva propriului popor să se construiască lagăre de

concentrare, ura de rasă, genocidul, nu are voie să permită restaurația, după cum nu are voie să accepte ca speranța pentru un nou început să fie stopată. Aceștia sunt oameni tineri, care nu admit să înghiță încontinuu această frustrare și astfel să fie corupți. Pentru mine a fost stupefiant că Gudrun, care a raționat mereu inteligent, a trăit aproape starea euforică a unei autoîmpliniri, o sfântă autoîmplinire, aceasta este pentru mine o miză mai mare decât incendierea propriu-zisă.

Fapta ca mijloc al autoîmplinirii și autosatisfacerii. Și mama lui Gudrun Ensslin a avut ocazia să resimtă același lucru atunci când a discutat cu fiica ei în timpul arestului preventiv despre incendiere.

– Simt că prin acțiunea ei a generat o eliberare, chiar și în cadrul familiei, a spus mama Ensslin reporterului. Deodată, de când am văzut-o în urmă cu două zile în arest, mă simt și eu eliberată dintr-o strânsoare și teamă pe care o resimțeam în viața mea. Poate și o convenție bisericească. Toate acestea a vrut Gudrun să le arunce în aer, iar eu am vrut să o împiedic. Există oameni care sunt împinși de conformism la acțiuni pe care nu le pot trece cu vederea, dar pe care poate în zece ani va trebui să le recunosc ca îndreptățite. Așa ceva mi-ar fi fost în urmă cu un an sau poate chiar cu câteva săptămâni în urmă imposibil să spun. Dar ea mi-a luat teama, nu mi-a luat credința în ea.

În aceeași zi, reporterul a avut permisiunea să o intervieveze și pe Gudrun Ensslin. Fără cameră de filmare, dar cu aparatură pentru înregistrare fonică.

– Un motiv pentru care se spune că nu sunteți de înțeles este faptul că nu v-ați recunoscut fapta.

Gudrun Ensslin a replicat că ei și-au recunoscut fapta, însă într-un moment când li s-a părut lor oportun. O astfel de recunoaștere are o importanță secundară.

– Nu este vorba să oferi societății eroi sau martiri. Trebuie să demonstrezi că într-o situație absolut normală, fără euforie eroică, ceea ce gândești se poate argumenta.

Așa au procedat ea și Baader în timpul procesului.

– Dar chiar dacă am fi vorbit două ore, după aceea tot ar mai fi fost de spus câte ceva, fiind incert că ar fi vorba despre fapte din convingere. Țștia numai se prefac. Ei vor să se distreze. Nu s-au gândit la nimic, au acționat fără scrupule. Aceasta ar fi fost în orice caz argumentația părții adverse.

– Fapta a fost corectă?

– A fost corect că s-a întreprins ceva. Că am făcut ceva greșit, am spus-o destul de clar. Dar nu avem nici un motiv să discutăm despre așa ceva cu justiția sau cu statul. Așa ceva trebuie dezbătut cu oameni care gândesc ca și noi. N-ar fi avut sens să expunem judecătorilor în mai mult de cincisprezece minute motivele incendierii. Sunt ca toți cei integrați în această societate. Nu pot face ce vor, deoarece ei vor numai ceea ce trebuie.

– Ați respinge afirmația că fapta dumneavoastră – în condițiile lipsei de ieșire din situație – ar fi desemnată o acțiune eliberatoare?

– Da. Foarte hotărât. Au apărut între timp o mulțime de oameni care fac cu adevărat ceea ce gândesc și gândesc ceea ce fac. Această schizofrenie burgheză de a întreprinde mereu ceea ce nu gândești merge atât de departe încât se dorește o societate democratică și în același timp se clădește o societate fascistă. Fapta are de-a face cu o evoluție. Și înțelegerea faptului că nu a fost acțiunea corectă nu este ceva rușinos, ci înseamnă doar că pot spune asta fără să-mi fie rușine.

După o scurtă pauză a continuat:

– Cineva a spus că în cazul nostru nu este vorba despre nebuni care cred că s-ar putea schimba drumul istoriei cu o faptă glorioasă, să îndrepti istoria în alte făgașuri. Asta nu știe nimeni mai bine decât noi.

Tema eliberării se afla destul de sus pe agenda revoluționară. Un stagi în închisoare era considerat ca o adeverință pentru hotărârea politică. Asta a bănuț-o și tatăl lui Ensslin. Unui reporter i-a destăinuit efectul areștului asupra lui Gudrun:

– Cu siguranță, nu va rămâne consecvență opiniilor ei politice, iar penitenciarul nu va reuși să-i schimbe opțiunile. Ea a îndurat întreaga acțiune neașteptat de bine. Și sunt sigur că la fel se va întâmpla și în timpul detenției.

Horst Mahler, care a reprezentat-o și el pe Gudrun Ensslin în calitate de avocat, bănuia că nu se va rămâne la stadiul incendierii unui magazin:

„Când am purtat o discuție mai lungă, ea s-a despărțit cu un zâmbet. Și a zis: «Ei bine, veți lua cândva un Kalașnikov în mână».“

După verdict, apărătorii au trecut la revizuirea procesului și au încercat să obțină suspendarea executării pedepsei de către acuzați.

Procedura a durat. La începutul anului 1969, relația dintre Baader și Ello s-a răcit tot mai mult. În scrisori era frecvent vorba despre despărțire – de parcă el nu s-ar fi decis de mult pentru Gudrun. Baader i-a scris fostei iubite: „Este clar că mă chinuie faptul că alții se culcă cu tine. Nu vreau ca din această despărțire și din întreaga relație să rezulte în mod brutal o grămadă de gunoi și din acest motiv îți scriu și de aceea vreau să te văd“.

Fiica lor, Suse, urma să crească la partenerul anterior al lui Ello, pictorul Manfred Henkel. Baader a considerat acest lucru „bineînțele rău“. Ello ar fi fost mai bună ca tutore.

Lui Baader îi venea tot mai greu să suporte detenția. Căuta cu lumânarea cearta cu conducerea instituției și venea cu fel de fel de pretenții absurde. Avea nevoie de o bibliotecă bine dotată și de ziare proaspete. A reclamat că țiğările i-au fost deteriorate în cursul unei percheziții, ca și faptul că un supraveghetor transpirat l-a pipăit zece minute, ceea ce n-a fost deloc plăcut. Într-o scrisoare adresată

avocatului Mahler, a făcut referire la faptul că judecătorul desemnat să-l ancheteze ar fi autorul unei cărți despre protecția animalelor. Avea o idee cum ar putea fi întâlnit judecătorul: „Cu siguranță are un câine pe care îl iubește. Îi vom da foc, dacă încă mai trăiește“. Cerea să fie transferat într-un alt penitenciar și amenința: „Mă vor obliga la acțiune din cauza dezinteresului cu care sunt privite reclamațiile mele, care pentru ei sunt mai împovărătoare decât vorbele“.

Într-adevăr, Baader a fost mutat la Kassel, unde a avut de mai multe ori permisiunea să o viziteze pe prietena și coacuzata sa Gudrun Ensslin în penitenciarul Frankfurt Preungesheim. Așa ceva nu s-a mai întâmplat în penitenciarele germane, însă directoarea instituției, social-democrată și reformatoare a justiției, Helga Einsele, o aprecia pe Gudrun Ensslin în mod deosebit. Povestea că cei doi au dormit împreună n-a putut fi dovedită.

19. Horst Mahler și bătaia cu pietre pe Tegeler Weg

În același timp, la Berlin a avut loc procesul disciplinar împotriva avocatului Horst Mahler. În primul rând, din cauza rolului său în demonstrațiile anti-Springer după atentatul asupra lui Rudi Dutschke avea să i se anuleze dreptul de a profesa. Avocatul Josef Augstein, fratele editorului revistei *Spiegel* Rudolf Augstein, îl reprezenta pe Mahler. În timp ce înăuntru se dezbătea, afară, pe Tegeler Weg, s-a ajuns la cea mai dură luptă de stradă pe care a cunoscut-o Berlinul.

La „bătaia cu pietre de pe Tegeler Weg“ au fost răniți, în parte grav, 130 de polițiști și 22 de demonstranți. Pentru prima dată rockerii au luptat alături de circa o mie de studenți. Polițiștii au fost întâmpinați de o ploaie de pietre și au trebuit să se retragă. Pentru prima oară demonstranții au obținut supremația în lupta cu poliția. Conducerea politică a orașului a tras imediat consecințele. După

„bătălie“, poliștii au fost înzestrați cu echipament nou. Au primit căști speciale, apărătoare pentru față, scuturi din plastic și bastoane deosebit de lungi.

Horst Mahler s-a născut la 23 ianuarie 1936, în Silezia, ca fiu al unui medic stomatolog. În februarie 1945, familia s-a refugiat din fața Armatei Roșii la Naumburg an der Saale. După aproape un an s-au mutat la Dessau, iar după moartea tatălui, în 1949, în Berlinul de Vest. Tatăl lui Mahler, un înfocat nazist și antisemit, s-a împușcat.

Mahler și-a susținut bacalaureatul în 1955, apoi a studiat dreptul la Universitatea Liberă din Berlin. A devenit membru al Asociației Studenților Socialiști Germani (SDS) și s-a apropiat de aripa stângă a acesteia în lupta împotriva înarmării atomice. Mahler a devenit și membru al SPD, dar în 1960 a fost exclus, atunci când partidul a decretat incompatibilitatea între a fi membru al SDS și SPD.

În 1963, și-a deschis un cabinet de avocatură la Berlin și s-a specializat îndeosebi pe probleme economice. A devenit consultant juridic al firmei Hotel am Kaiserdamm, unde a avut succes. Unul dintre clienții de-atunci din domeniul construcțiilor, dr. Heinz Schindler, a declarat mai târziu, când Mahler s-a aflat în fața tribunalului din cauza implicării sale în activități de gherilă urbană, „că nu poate lăsa indiferent pe nimeni în Berlin sau Republica Federală evoluția unui bărbat cu aptitudinile intelectuale ale lui Mahler, astfel că nu putem decât dori ca bunul lui caracter, despre care m-am convins în decursul unei îndelungate colaborări, să învingă în cele din urmă“.

În 1966, când au început mișcările studențești, Horst Mahler s-a aflat printre fondatorii Clubului Republican, iar mai târziu a devenit unul dintre cei mai cunoscuți apărători ai studenților în justiție.

În calitate de avocat al unor investitori în construcții din Berlin, a susținut în 20 ianuarie 1967, când mișcările studențești au

atins apogeul, un discurs la inaugurarea unei clădiri de afaceri pe Kurfürstendamm 101:

„Lucrul cel mai deosebit la această construcție nu este faptul că îmbogățește prin arhitectonica sa imaginea orașului, ci istoria sa, urmare a sprijinului Republicii Federale, al cărei Parlament a creat legea ajutorului pentru Berlin, a fost promovat interesul investitorilor vest-germani să participe la reclădirea și impulsionarea economică a acestui oraș... Inițiativa, curajul și forța de acțiune demonstrate de acești afaceriști este dovada faptului că nu cei răi au devenit cetățenii potenți economic în orașul nostru“.

Aceasta se întâmpla în același timp când Horst Mahler mășcăluia cu prilejul demonstrațiilor ca o figură centrală a opoziției extraparlamentare – îmbrăcat cu pardesiu de ploaie, costum, cravată și umbrelă.

Un an mai târziu, Mahler și-a depus mandatul de avocat în construcții și a întemeiat cu colegii Hans Christian Ströbele și Klaus Eschen primul colectiv de avocați socialiști.

Cariera sa de avocat economic s-a încheiat.

Începând din mai 1968, au fost declanșate numai în Berlinul de Vest 1 900 de acțiuni penale împotriva opoziției extraparlamentare. Ca urmare a acestor procese, s-au constituit în universități comitete din care au rezultat grupele „Ajutor Roșu“.

După „bătălia de la Tegeler Weg“, părți din APO au acceptat conștient escaladarea disputelor cu Poliția și Justiția. Formula teoretică „Distrugeți justiția de clasă“ s-a transformat pentru unele fracțiuni din cadrul mișcărilor de protest în apel la luptă împotriva reprezentanților aparatului de stat.

Erau valabile cuvinte precum: „Distrugeți ceea ce vă distruge“ sau „Să fii sus, să fii liber, teroarea trebuie să fie prezentă“. Au fost desfășurate acțiuni sub diferite etichete. Grupurile se numeau, de exemplu „Tupamaros Berlinul de Vest“ sau „Sobolanii Negri“. Poliția a plecat de la premisa că participanții erau cel mai adesea idenți și schimbau ocazional numele grupurilor de comando. Atacurile

se îndreptau îndeosebi împotriva sediilor Poliției, organelor de justiție și a penitenciarelor. Armele erau cocteiluri Molotov și materiale incendiare și explozibile artisanale. Ca șefi de grupuri, Poliția îi avea în vizor îndeosebi pe Ralf Reinders, Georg von Rauch, Thomas Weisbecker și „Bommi“ Baumann. Sus de tot pe lista celor căutați se afla Dieter Kunzelmann. Mai târziu, a fost acuzat că ar fi amplasat împreună cu prietena sa o bombă incendiară la Balul juriștilor berlinezi, care însă nu s-a declanșat. Pe baza declarației fostei lui prietene, Kunzelmann a fost condamnat la nouă ani de detenție. Curtea Supremă a anulat însă verdictul. Procesul fiind reluat, Kunzelmann a fost absolvit de vină.

20. Ulrike Meinhof părăsește revista *konkret*

La începutul lui 1968, Ulrike Meinhof a divorțat de Klaus Rainer Röhl și a plecat cu copiii la Berlin. Scria în continuare editorialele, fiecare fiind plătit cu 1 500 mărci, deci 3 000 pe lună, publicația apărând bilunar.

În decembrie, Röhl le-a vizitat pe ea și pe fete la Berlin. Ulrike i-a pus în față un articol:

„Citește, Klaus! Sunt curioasă dacă îl publici“.

Röhl era consternat, deoarece Ulrike ataca însăși revista și contesta chiar rolul ei de editorialistă:

„La ce se așteaptă finanțatorul de la un editorialist? Că își formează un public propriu, posibil unul care fără el n-ar mai cumpăra publicația. Acesta este factorul profit. Un editorialist care nu reușește acest lucru va fi concediat mai devreme sau mai târziu. Reversul libertății editorialistului este lipsa de libertate a redacției“.

Bineînțeles, Röhl nu avea intenția să-și piardă editorialista și a încercat să împace ambele părți. A tipărit editorialul și a inscripționat

pe prima pagină cu litere mari: „Ulrike Marie Meinhof: poate fi salvat *konkret*?“

În aprilie 1969, Ulrike Meinhof a încetat colaborarea la *konkret*. A trimis o explicație la ziarul *Frankfurter Rundschau*:

„Încetez colaborarea, deoarece publicația se află în situația de a deveni un instrument al contrarevoluției, ceea ce nu vreau să susțin prin colaborarea mea, însă lucru ce nu poate fi împiedicat în momentul de față. Renunț la lupta pentru ziar spre a preîntâmpina pericolul ca prin colaborarea noastră să-i conferim imaginea de stânga, să-i asigurăm un credit de încredere. Un ziar care, atunci când vom avea nevoie de el, se va ridica împotriva noastră“.

Publicația *konkret* n-a fost ocolită de divergențele din cadrul mișcării protestatare de stânga. Solidaritatea existentă după atentatul împotriva lui Rudi Dutschke și a demonstrațiilor contra stării de necesitate în Bonn dispăruse. S-au constituit tot felul de cercuri de stânga, noi partide și runde de discuții care au ajuns în scurt timp să se preocupe doar de ele însele și pentru care tovarășii de ieri au devenit adversari mai mari decât cei împotriva cărora au luptat împreună – Springer sau Strauss.

konkret a apărut în context drept un exemplu clasic în acest sens, unde un editor, Klaus Rainer Röhl, „vinde“ o politică de stânga pentru care înainte alții au încasat lovituri din partea Poliției.

Pe 5 mai, Ulrike Meinhof a făcut o invitație la Clubul Republican din Berlin pentru o discuție asupra situației de la *konkret*. S-a preconizat ocuparea editurii, iar proprietarul publicației să fie confruntat cu cererile jurnaliștilor de stânga care nu erau dispuși la compromisuri. Ulrike Meinhof a vorbit cu mulți la telefon pentru a se asigura de susținere pentru acțiune.

În noaptea următoare, mai multe grupuri mici s-au adunat în diferite locuri din Berlin pentru a porni împreună spre Hamburg cu scopul de a împiedica apariția următoarei ediții a *konkretului*.

Röhl a aflat cu două zile înainte de acțiunea preconizată și a reacționat. A dispus golirea editurii și a difuzat un manifest: *konkret* intră în ilegalitate.

În jurul orei 10, berlinezii au ajuns la redacția *konkret* din Hamburg. Presa și Poliția erau deja prezente. Forțele de ordine, care n-au fost chemate de *konkret*, au blocat casa scărilor. Cei din Berlin au împărțit manifeste destinate redactorilor de la *konkret*.

După această acțiune nereușită, Ulrike Meinhof a devenit extrem de singuratică. Vechiul ei prieten, scriitorul Peter Rühmkorf, pe care îl numise odată „cel mai drept om din lume“, a chemat toți publiciștii de stânga cunoscuți, care au lucrat pentru *konkret*, să se decidă „să le spună acționarilor teroriști ce sunt în realitate: agenți provocatori“.

21. Baader, Ensslin și activitatea socială

Cei patru incendiatori au fost eliberați pe 13 iunie 1969. Ei au executat 14 luni de detenție, ceva mai mult de o treime din pedeapsă. În noiembrie, urma să se decidă asupra apelului lor de revizuire a verdictului; până atunci aveau dreptul să rămână în libertate.

S-au întâlnit într-o locuință din Frankfurt. Baader era agresiv și extrem de gelos. Mereu striga la Gudrun:

„Te-ai regulat cu fiica directoarei penitenciarului. Recunoaște!“

Gudrun a înghițit fără o vorbă acuzațiile. În realitate, ea s-a împrietenit în închisoare cu Nele, fiica directoarei, care predă cursuri de limbi străine. Proprietara locuinței își amintea:

„Baader era o mizerie de om. Gudrun a acceptat acest comportament. Nu spunea nimic“.

Incendiatorii eliberați s-au cazat apoi în atelierul unui creator de benzi desenate. Dieter Kunzelmann și prietena lui din acea perioadă, viitoarea teroristă Ina Siepmann, au venit de la Berlin pentru a participa la cheful eliberării, iar în ziua respectivă au sărbătorit și

prin injectarea unei porții de tinctură de opiu. Seringa n-a fost sterilă, așa că perechea s-a îmbolnăvit în scurt timp de hepatită.

În Frankfurt, studenții apropiați de gruparea SDS se ocupau de situația din orfelinat. Cu ajutorul unor tipărituri și prin discuții au încercat să-i atragă pe tineri spre politică. În cercurile de la marginea societății considerau că au găsit potențial pentru schimbări sociale. Cei care nu beneficiau de un cămin părintesc ocrotitor urmau să învețe să se apere singuri de abuzurile educatorilor din căminele administrate de stat.

Sub aripa mișcării extraparlamentare o serie de tineri au părăsit căminele și trăiau mai mult sau mai puțin legal. Studenții s-au ocupat de ei, le-au făcut rost de locuințe, au încercat să-i îndrume în afara instituțiilor de îngrijire.

Proaspăt eliberați din închisoare, Baader și Ensslin au apărut în cadrul „colectivului de ucenici“. Ei aveau posibilitatea să prezinte alte experiențe decât teoreticienii de la universitate. Baader era unul de-al lor, chiar dacă mai în vârstă, și nu le cerea să se supună normelor burgheze. El nu dorea să-i determine pe tineri să desfășoare o activitate lucrativă regulată și nici să discute cu ei numai politică.

„Grupul Baader i-a ademenit pe adolescenți cu jocuri aventuroase, a povestit unul dintre ei mai târziu, cu acțiuni sălbatice și curse de automobile împotriva oricui se afla tocmai în calea lor. Într-o cafenea se lansau împotriva chelnerului ori a unui sau altui „liberal de rahat“. Cât erai cu Baader se întâmpla întotdeauna ceva. De aceea îi atrăgea pe toți tinerii.

Baader și Ensslin au preluat, și în relația cu autoritățile, conducerea proiectului cu tinerii. Administratorului Biroului municipal pentru tineret din Frankfurt, Herbert Faller, i-a trezit atenția îndeosebi Gudrun ca „o femeie deosebită cu simț pedagogic“, care prezenta „o înclinare reală vizavi de tineri“.

A avut loc o creștere rapidă a numărului de asistați care au fugit din cămine și s-au grupat în jurul incendiatorilor. Gudrun a încercat

în mod repetat să obțină pentru aceștia sprijin financiar de la autorități. Ea era de părere că nu este indicat să fie lăsați în ilegalitate și a înfățișat pericolul de a fi lăsați să se îndrepte spre lumea drogurilor și criminalitate. Atunci când negocierile nu au condus rapid la un rezultat, Baader și Ensslin au ocupat într-o zi cu protecția lor sediul șefului biroului pentru tineret.

În consecință, Faller a asigurat câteva locuințe în care și-au găsit adăpost împreună nouă tineri. În total, 33 de asistați fugiți au locuit în asemenea colective. Câțiva s-au înscris în școli serale, iar mai târziu au obținut diplome. În paralel, Baader și Ensslin au strâns bani pentru tineri, astfel încât să se asigure fiecăruia 5 mărci pe zi pentru hrană. Angajarea lor l-a impresionat pe șeful biroului pentru tineret care a considerat că este o încercare „de a continua activitatea politică într-un loc nou“.

Și șeful Diaconiei din Frankfurt a sprijinit proiectul și a asigurat o locuință pentru Baader și Ensslin. Îl impresiona îndeosebi Gudrun:

„Ea căuta discuțiile. Dacă ar fi avut loc o amnistie, aș fi angajat-o la Biserica Evanghelică, la Diaconie, ca asistent social. Eram interesat de o colaborare pe termen lung“.

Dar activitatea colectivului de tineri nu i s-a părut prea convingătoare:

„Nu aveau viitor, deoarece erau dependenți de studenți și nu ajungeau la independență individuală. Impresia mea despre colectiv: ziua dormeau, noaptea își făceau de cap, cei mai mulți nu lucrau“.

Asistații au devenit grup-țintă al unor ambiții revoluționare. Era începutul unei alianțe între intelectuali cu cei ajunși la marginea societății: recruți pentru războiul copiilor burghezi.

Peter Jürgen Boock se afla pe-atunci între asistați. Baader și Ensslin i-au oferit un loc de refugiu după evadarea din cămin. Mai târziu a spus:

„Telul luptei era clar modificarea societății cu orice mijloace... adică inclusiv cu mijloacele luptei armate“.

Conducătorul germano-francez al studenților, Daniel Cohn-Bendit, a recunoscut planurile care se ascundeau în spatele activității sociale:

„Baader s-a văzut deja general al Armatei Roșii. Aici și-a găsit soldații. Mă gândesc la cei de optsprezece ani: este vârsta la care bolșevicii au făcut Revoluția Rusă. Acestea erau fanteziile puse-n joc. Ensslin a organizat totul, iar Baader a încercat să le insuffle flerul revoluției. Nu numai că a încercat, ci chiar a reușit cu acești tineri“.

22. Peter Jürgen Boock

Părinții săi au avut un local, undeva în Schleswig-Holstein, când s-a născut, la 3 septembrie 1951, Peter Jürgen Boock. Cu doi ani înainte, tatăl său a revenit din prizonierat. A încercat să se angajeze în nou înființata armată federală, însă n-a fost acceptat, drept urmare a optat pentru un post la poșta din Hamburg. Peter a rămas pentru doi ani la bunica sa, după care a fost luat înapoi de părinți.

A crescut la marginea orașului, într-o zonă de blocuri pentru beneficiari de ajutor social.

S-a aflat aici până la începutul sălbaticilor ani '60. Un profesor de biologie, care cânta în formația Jailhouse Jazzband, i-a făcut cunoscută muzica din scena underground. Dar apoi a fost influențat și el de politizarea omniprezentă. La doar 15 ani, Boock a înființat un „Cerc de acțiune al elevilor independenți“, prescurtat AUSS, organizația elevilor a SDS. În scurt timp, părinții au avut impresia că Lenin personal s-a mutat în casa lor, conflictele s-au înmulțit, iar Peter s-a decis să plece în RDG. La Lauenburg s-a furișat prin câmpul de mine în paradisul muncitorilor și țăranilor. A vrut să ajungă la unchiul său, dar nu s-a oprit decât... într-un lagăr al RDG. Deoarece nu avea încă 16 ani, l-au trimis înapoi în vest. Dacă ar fi fost mai în vârstă, ar fi avut permisiunea să rămână – și să se scutească pe sine și pe alții de multe necazuri.

După revenirea din RDG, relația cu tatăl său nu s-a îmbunătățit. Acesta prefera seara compania alcoolului în locul activității sale mai degrabă plictisitoare de la poștă. În asemenea momente devenea adesea brutal. Între timp s-a mutat în casa lor și bunica. Era bolnavă de reumatism și, când au început suferințele cauzate de boală, Peter a preluat sarcina de a o îngriji. O iubea pe bătrână, dar îi venea greu s-o îngrijească. Nu o dată s-a gândit că în cazul morții ei va fi din vina lui și atunci el se va spânzura.

Boock a pierdut un trimestru la școală din cauza evadării în RDG. A ratat examenele și a decis să renunțe la școală după obținerea diplomei de absolvent de gimnaziu. Pe atunci, școala și cariera nu reprezentau un scop pentru tineri. Boock a cunoscut oamenii din cadrul Comunei I, pe Langhans și Teufel, ca și pe fete în timpul demonstrației de la Bonn.

A început ucenicia într-o firmă care producea strunguri. Dar viața sa era determinată tot mai mult de lumea politică extraparlamentară. S-a întâlnit cu tot felul de oameni pe care i-a cunoscut apoi în drumul său spre terorism. De pildă, Karl-Heinz Roth, un student la medicină extrem de inteligent care conducea organizația SDS din Hamburg, iar mai târziu s-a dat la fund deoarece credea că este urmărit de Poliție. Sau Margrit Schiller care a activat la început în cadrul RAF. Și a mai cunoscut și altceva, asemenea multor tineri din acea perioadă: trecerea de la vin roșu la droguri, la hașiș.

Peter Jürgen Boock s-a despărțit încă o dată de casa părintească. De data aceasta direcția era Olanda, țara la care visau mulți hipioți târzii. Atmosfera de entuziasm de la sfârșitul anilor '60 s-a transformat într-o adâncă depresie. Și Broock a fost printre cei care au scandat până la răgușire în demonstrațiile de după atentatul asupra lui Rudi Dutschke: „Ho-Ho-Ho-Și-Min... Ho-Ho“, însă elanul s-a stins. Precum veteranii bătăliei de la Stalingrad, își aminteau de zilele revoluției care avusese loc abia în urmă cu câteva luni.

Între timp, revolta s-a atenuat. În Olanda însă, s-au constituit comune și s-a întărit viața în comun, s-au degajat străzile de pavaj și s-au plantat în loc copaci. Peter Jürgen Boock, mereu activ, plin de idei, a fost acceptat în comună, o adunătură colorată de care se vorbea că s-ar fi apropiat și Jim Morrison de la Doors.

Boock nu era un comunard tipic al anilor '60. Era jenat să se dezbrace în fața celorlalți. Comunarzii olandezi s-au dovedit sensibili și l-au ajutat să se debaraseze de temerile sale mic-burgeze. Au ajutat și drogurile. Cu prilejul Crăciunului, grupul a intrat pentru trei zile într-o grevă a foamei împotriva războiului din Vietnam. Aceasta a pus la grea încercare chiar și compasiunea toleranțelor olandezi.

În Olanda, Peter Jürgen Boock a cunoscut o femeie provenită din lumea prostituției și a revoltei politice. Era cu câțiva ani mai în vârstă decât el. Odată, lui Boock i-a venit ideea de a pleca cu ea la Hamburg și de a o prezenta părinților săi. Aceștia s-au arătat deznădăjduiți de mediul în care ajunsese fiul lor și au informat Biroul pentru tineret. De-abia s-a întors în Olanda, că Boock a și fost căutat de Poliție. Membrii Comunei din Haga erau filați pentru droguri și tocmai în buzunarul lui Boock s-au descoperit câteva prize. A fost extrădat și preluat la graniță de colaboratori ai Biroului pentru tineret din Hamburg.

Peter Jürgen Boock avea 17 ani când a fost dat de părinții săi în grija unui cămin pentru adolescenți. Acolo s-a terminat cu libertatea: o clădire mare în formă de U în mijlocul unui spațiu înconjurat de ziduri, dormitoare cu câte 20–30 de tineri care au evadat deja din mai multe cămine sau se aflau acolo în urma comiterii unor delikte pentru care nu ajungeau în penitenciar. Boock a cunoscut ucigași de 15 ani și proxeneți de 14 ani. În haine de lucru albastre, cu saboți din lemn, tinerii trebuiau să împletească plase de pescuit și primeau drept premiu patru țigări pe zi. Sau aveau posibilitatea să aleagă munca la țărani pentru o sticlă de bere și patru țigări pe

zi. Cine avea chef să stea la aer avea varianta de a lucra la pescărie, acolo unde și mulți educatori lucraseră înainte. Adeseori, unii dintre ei rămăseseră prinși în sulurile de plase și își lăsau acolo degete, brațe sau picioare. Asta nu-i împiedica să-i bată pe tinerii din cămin cu bastoanele de cauciuc ori de câte ori se ivea ocazia.

Revolta nu s-a oprit însă în fața ferestrelor zăbrelete ale căminului. Atunci când un tânăr a primit un pachet de-afară, iar supraveghetorul grupei a refuzat să i-l dea, s-a ajuns la ceartă, iar apoi la răscoală. Tânărul a aruncat cu o piatră în căpățâna supraveghetorului, după care și-a luat pe pachetul. După câteva minute, s-a dezlănțuit iadul. S-a pus mâna pe orice servea drept armă. Cineva a vărsat lichid incendiar pe scările de lemn și i-a dat foc.

Conducerea căminului a chemat Poliția, dar aceasta nu s-a simțit îndreptățită să acționeze și a chemat în sprijin soldați din marină. S-au lansat bombe cu gaze lacrimogene. Cu puțin înainte de a se sufoca, Boock și câțiva colegi au reușit să spargă dușumeaua și să ajungă la etajul inferior. Au scăpat cu viață, dar s-au trezit în buncărul instituției. O suprafață de trei pe trei, o saltea din iarbă de mare, o găleată, o fereastră de 30x30 cm în tavan. Fără lumină. Fără țigări. Fără plimbare prin curte.

După 14 zile – asta era limita superioară – au fost scoși din celula lor. Educatorii s-au postat pentru o bătaie cu bâtele. După bătaie, tinerii au fost duși înapoi în gaură. Un tânăr de 15 ani s-a prezentat după aceea voluntar să lege plase în celulă. A primit ace și sfoară și s-a spânzurat. După a doua sinucidere în cămin, deputatul responsabil din Parlamentul de la Kiel a devenit atent. O comisie de anchetă urma să clarifice situația din Glückstadt.

Peter Jürgen Boock n-a mai aflat ce s-a descoperit. A fost transferat în Hessen. Boock a început imediat să conceapă planuri de evadare. Dar noile timpuri pătrunseseră în social-democratul land Hessen, până la poarta căminelor pentru tineri.

De-abia trecuseră două săptămâni de când se afla acolo și a apărut un grup de la Seminarul pedagogic al Universității din Frankfurt. Unii studenți au trezit atenția de la prima vedere: purtau scurte din piele și jeanși, prezentându-se lejer și războinic. Numele lor Boock le mai auzise: Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Astrid și Thorwald Proll.

În mod evident, incendiarii eliberați și-au concentrat elanul revoluționar asupra eliberării asistaților. Boock a povestit întâmplările de la Glückstadt, ceea ce le-a plăcut vizitatorilor.

– Cine sunteți? a întrebat Boock.

– Suntem incendiarii.

Boock știa că Baader, Ensslin și Thorwald Proll au fost lăsați în libertate până la intrarea în vigoare a verdictului în procesul lor.

– Ne-au făcut o propunere, a explicat unul din grup. Activitate în domeniu social. Asta facem acum. Vă scoatem de aici. Apoi vom vedea ce putem face.

Incendiarii au adus cu ei cola, tabac și operele lui Mao. Însă lui Boock i-au rămas ochii îndeosebi la scurta din piele a lui Baader.

– Ce jachetă grozavă! a spus el.

Baader a dezbrăcat-o.

– Poftim, a zis el și i-a întins-o lui Boock – care a știut imediat că aceștia erau oamenii lui.

Unii studenți au deschis discuția despre posibilitățile de îmbunătățire a situației din cămin, dorind să afle ce propuneri au asistații. Aceștia se gândeau la un fel de autoguvernare, dar Baader și colegii săi au respins o asemenea idee. Ei nu doreau să îmbunătățească situația din cămin, ci să-l desființeze. Peter Jürgen Boock era de acord:

– Luați-vă gândul că am lupta pentru condiții mai bune. Oamenii vor să fie eliberați. Nu vor să înfrumusețeze căminul sau mai multe flori la ferestre. Ei vor să plece de aici.

Sub privirile educatorilor, tinerii și revoluționarii lor vizitatori au discutat pe gazon un întreg sfârșit de săptămână. Thorwald Proll

a împărțit o mulțime de biblii ale lui Mao. Nimeni nu avea intenția să le citească, însă simpla posesie a cărțulicii roșii era o provocare.

Boock se simțea atras printr-un fir invizibil de Baader și Ensslin. Modul cum aceștia se înțelegeau fără un cuvânt, numai din priviri, cum comunicau prin gesturi, cum își completau frazele, își ridicau mingi l-a fascinat pe Boock încă din prima zi. Cei doi nu trebuiau să se aprobe, nici să discute. Nu individualitățile lor l-au atras pe Boock, nu slăbuța Gudrun cu părul ei blond și lung, nici brunetul Andreas Baader cu ochelarii săi gen John Lennon, ci simbioza celor doi.

– Să plecăm de aici, să găsim ceva nou.

– Da, dar ce?

– Comuna, a murmurat Peter Jürgen Boock.

– Nu, a replicat Gudrun, aceasta este doar o vorbă ce n-ar trebui folosită. Hai să-i spunem mai bine colectiv.

Peste două săptămâni, tinerii au declanșat un protest refuzând să intre în biserică la slujba de duminică. Educatorii i-au atacat cu crose de hochei și i-au lovit. Boock s-a trezit din nou în carceră. Conducerea căminului a declanșat demersuri pentru a fi mutat din nou la Glückstadt.

În următorul sfârșit de săptămână, asistenții sociali din Frankfurt au apărut din nou. Boock i-a tras deoparte.

– Țștia vor să mă trimită înapoi. Dacă reușim să constituim un grup puternic, putem evada noaptea. Dar n-am nici un chef să mă întorc la Glückstadt. De acolo nu scap până la 21 de ani.

Astrid i-a dat un număr de telefon. Trebuia să sune la acesta după ce va evada, urmând ca ei să-l aștepte la podul de pe autostradă.

Când a sosit vestea că va fi acceptat din nou la Glückstadt, Boock a desprins împreună cu un coleg o fereastră și au evadat. La locul convenit nu îi aștepta nimeni, deoarece Astrid Proll a greșit punctul de întâlnire. Au mers pe jos până la Baader, Ensslin și Proll. Apoi s-au stabilit într-un „cuib“ în cadrul unui proiect de locuințe conceput

de un grup de asistenți de la universitate. Tot mai mulți tineri din cămin au evadat, iar proiectul de supraveghere a avansat în faza următoare. Au apărut și tineri din München, Berlin și Hamburg, astfel încât în curând discuțiile au ajuns la lupta armată.

Andreas, Gudrun și ceilalți dădeau o impresie bolnăvicioasă, părând slăbiți. În penitenciar și-au imaginat visuri sălbatice despre cum vor acționa când vor fi din nou în libertate. Unul dintre acestea era o injecție cu tinctură de opiu. Chiar în ziua după eliberarea lor și-au injectat o porție, cu toții cu aceeași seringă, iar aceasta n-a fost curată. Toți au făcut icter.

În seara când Peter Jürgen Boock a apărut în vilă, Gudrun tocmai făcea baie.

– Hei, ai venit. Unde este Astrid?

– Nu știu. Nu ne-am întâlnit.

Boock a întrebat dacă poate să se îmbăieze și el.

– Intră și tu, a răspuns Gudrun. Este destulă apă. Putem discuta.

Peter s-a înroșit, dar s-a dezbrăcat și s-a așezat lângă Gudrun în vană. Puțin mai târziu a venit Thorwald. Fusesse la o întâlnire în care s-a discutat despre desființarea SDS, precum și despre cum trebuie dusă lupta în continuare. Teoreticienii s-au impus în fața „fracțiunii jachetelor”. Thorwald fierbea de furie.

După câteva zile, Andreas s-a întors dintr-o călătorie la Berlin. S-a întâlnit cu Jan-Carl Raspe, care activa în rândul celor tineri. Baader era intrigat și vorbea furios despre ce a văzut acolo: Antje și idioții de la Comuna 2, Ulrike... Pentru Boock lucrurile acestea erau povești ca din 1001 de nopți.

Cu o oră înainte de miezul nopții, Baader a zis deodată:

– Ce ziceți de asta? Plecăm acum la Darmstadt și golim „underground“-ul.

– Ce facem? a întrebat cineva. Dar n-avem nici mașini.

– Nu face nimic. Furăm două sau trei.

Astfel, întreaga trupă s-a îndreptat cu trei mașini furate spre Darmstadt. Doisprezece oameni care au răvășit o întreagă discotecă, au agresat oameni, au aruncat pahare în stânga și-n dreapta până ce toți ceilalți consumatori au părăsit localul. Barmanul privea neputincios cum se serveau. Să cheme Poliția era exclus. În zori, grupul a pornit-o spre casă, fericit și binedispus.

În cea de-a patra zi, Boock a contactat prima boală venerică. Deoarece s-a petrecut în interiorul grupului, infecția s-a răspândit rapid, astfel că în final s-au aflat nu mai puțin de nouă oameni în cabinetul unui medic.

Vestea despre viața lejeră din afara orfelinatelor s-a răspândit repede. Evadarea și fuga la Frankfurt era visul multora. Când Boock a ajuns la Baader și Ensslin, munca în folosul societății consta dintr-un grup obligat de 30 de tineri. Peste o săptămână au ajuns la 80, iar după încă o săptămână erau 120. Cu timpul, resursele financiare s-au împușinat. Asociațiile de locatari unde erau găzduiți tinerii au început să protesteze: dispăreau colecțiile de discuri, din rafturi lipseau cărți, instalațiile stereo erau demontate.

Andreas îi sprijinea moral pe protejații săi când săreau peste cal:

– Nu vă faceți probleme! Sunt viitorii voștri medici, avocați. Ei trăiesc oricum pe pielea voastră. Deci serviți-vă. Fără scrupule.

Și așa s-au și comportat. Dacă le plăcea ceva, atunci puneau mâna și lua. Dacă cineva se împotriva, urmau lovituri. Numai puțini se opuneau. Era neplăcut, dar oarecum șic de a fi jefuit de proletariatul militant sub conducerea unui incendiator renumit. Într-o seară, Peter Jürgen Boock a mers într-o locuință în care locuia și Evelyn. Ea lucra ca fotomodel, dar era angajată social.

– Pe aia o cucerești ușor, i-a spus un tânăr lui Boock.

Au fumat și apoi au făcut sex.

După ocuparea Biroului pentru tineret din Frankfurt s-au găsit fonduri suplimentare pentru locuințe. Pentru fiecare proiect trebuia să existe un asistent social. Astfel s-a ajuns ca fiecare fracțiune a stângii din

Frankfurt să fie reprezentată, colectivul marxist-leninist, colectivul Sponti, colectivul Uniunii Umaniste. În mod corespunzător se desfășurau și dezbaterile: Cum se va continua? Însă totul avea o limită.

Între timp, alte colective erau pregătite să-și radicalizeze activitatea. Dar Gudrun și Andreas erau cu un pas înainte. În cercul asistaților lor eliberați discuția a revenit mereu asupra luptei armate. America de Sud, gherila urbană, tupamaros... Boock asculta discuțiile, uneori intervenea. Totul era nou pentru el. Dar, deoarece ceilalți o doreau, voia și el. Deși nu avea o opinie proprie. Peter Jürgen Boock făcea parte dintre cei dintâi tineri din cămine trecuți în rândul celor neurmăriți. O lucrătoare socială din Frankfurt s-a dus la Hamburg pentru a negocia cu Biroul pentru tineret ca Boock să primească permisiunea de a trăi în grupul social condus de Baader și Ensslin. S-a înființat și o asociație sub denumirea de „Ajutor de muncă și educație“, astfel încât activitatea socială revoluționară să beneficieze de finanțare din partea statului.

În acest timp, contactele cu Berlinul au devenit tot mai strânse. Acolo, drumul spre lupta armată era mult mai avansat. S-a cristalizat încet prima formație de gherilă urbană. Tinerii erau chemați să participe. În special Jan-Carl Raspe vorbea în stilul său calm și așezat despre perspectivele unei lupte în ilegalitate după exemplul tupamaros. Ulrike Meinhof turna filmul ei *Bambule* care avea ca temă o răsccoală într-un cămin pentru fete. Pentru Boock, Ulrike era doar teorie. Baader și Ensslin erau practica.

Într-o zi, Gudrun Ensslin i-a zis tânărului ei protejat:

– Să nu-ți faci probleme dacă noi trebuie să dispărem de pe o zi pe alta. Nu te uităm. Vom reveni la tine. Să nu-ți faci gânduri.

Peter Jürgen Boock, care avea 17 ani, putea aștepta. Când Andreas Baader, Gudrun Ensslin și cei doi frați Proll au dispărut dintr-odată din peisaj, el a plecat din vilă și s-a mutat într-o locuință comună. Știa că vor veni după el când va fi nevoie. Avea încă în minte o

discuție cu Gudrun, când el s-a plâns că se întâmplă ceva fără ca el să știe, deși ar fi vrut. Gudrun a râs și i-a spus:

– Îmi închipui. Însă tu ești încă puțin prea tânăr pentru așa ceva. Nu vreau să te implic. Nu îmi pot asuma răspunderea.

– Termină cu asta, a replicat el. Până acum n-am vorbit nicio dată despre vârstă, iar acum începi tu pe neașteptate.

– Ceea ce avem noi în vedere, a continuat foarte serios Gudrun, are asemenea dimensiuni încât nici nu-ți poți imagina. Este ceva în legătură cu experiența de viață. Dar și cu faptul dacă te poți angaja într-o acțiune. La vârsta ta încă nu poți așa ceva. Ai văzut încă mult prea puține pentru a avea posibilitatea să decizi. Dar ar trebui să te decizi și nu vrem să-ți facem așa ceva.

23. Pe fugă

În noiembrie 1969, Curtea Supremă a respins revizuirea verdictului în cazul incendiatorilor. Astfel, verdictul de la Frankfurt a rămas valabil. Baader și Ensslin au înaintat în prealabil o cerere de amnistie, dar de-acum se puteau aștepta oricând să fie obligați la executarea pedepsei. Au decis, împreună cu Proll, să dispară pentru moment. În garajul subteran al magazinului Hertie au urcat în mașina unui prieten, care i-a dus la Hanau. Acolo au schimbat mașina și au călătorit la Saarbrücken. Un alt vehicul era pregătit să-i treacă granița în Franța. Unul dintre cei care i-a ajutat la evadare a plecat înainte și le-a asigurat găzduire. Fără alte opriri, grupul a ajuns la Paris; nici o surpriză, deoarece la vremea respectivă nici un incendiator nu era căutat.

Au trăit mai multe săptămâni în locuința din Paris a scriitorului și teoreticianului revoluției, Regis Debray, tovarăș de luptă al lui Che Guevara. În 1967, Debray a fost luat prizonier în Bolivia și

condamnat la închisoare pentru 30 de ani. În 1970, ca fiu al unei familii influente, a fost eliberat.

Locuința din Quartier Latin era considerată ca fiind sigură.

– Aici nu vine Poliția Judiciară, a povestit Gudrun Ensslin unei vizitatoare, deoarece tatăl lui Regis este politician.

Cei trei evadați au păstrat legătura telefonică cu prietenii lor din Germania. Una din primele convorbiri Andreas le-a purtat cu sora lui Thorwald Proll, Astrid. A fost rugată să aducă la Paris cărți, documente și un Mercedes lăsat într-un atelier din Frankfurt.

Fratele ei Thorwald a așteptat-o – în mijlocul unui parc de mașini de patrulare – în fața sediului Poliției și a condus-o la locuința Debray. În zilele următoare, cei patru au străbătut orașul. Într-o cafenea s-au fotografiat reciproc și s-au amuzat de părul lor tuns perie. Baader a dezvoltat fotografiile, în timp ce Gudrun a ordonat arhiva personală, un geamantan plin cu extrase din presă, îndeosebi despre procesul incendiatorilor.

La un moment dat a apărut o delegație a tinerilor protejați care dorea ca ei să se întoarcă.

„Ei nu au vrut să priceapă că noi ne-am propus această ilegalitate ca un scop, și-a amintit mai târziu Thorwald Proll. Au vrut să ne întoarcem și totul ar fi părut extrem de nevinovat. Aveau nevoie de noi. Își închipuiau că pot face orice cu noi. Apoi, i-am părăsit și s-au simțit abandonati.“

Grupul s-a sfătuit ce era de făcut. Unuia i-a venit ideea să plece în Orientul Apropiat și să i-a legătura cu Al Fatah, formațiunea armată a Organizației de Eliberare a Palestinei. Gudrun Ensslin opta însă pentru o fază ceva mai liniștită. Voia să scrie o carte despre campania în rândul tinerilor. În graba plecării, majoritatea documentației a rămas în Frankfurt, astfel încât din dorința ei s-a ales praful.

Astrid și un însoțitor au fost însărcinați să călătorească la Amsterdam și să facă rost de documente de la un expert cunoscut în cercurile de stânga. Pașapoarte ale unor tovarăși germani, anunțate

ca fiind pierdute, urmau să primească fotografiile noi. Înainte să părăsească Amsterdamul, au urmărit producția originală a filmului american *Easy Rider* cu subtitrare olandeză. Apoi au revenit la Paris.

Când a reapărut sora sa Astrid, Thorwald s-a simțit „înlocuit“, așa resimțea el situația: „Am pierdut legătura. A fost ceva în legătură cu așteptarea. A fost o eliberare. Iar acum?“

Thorwald Proll s-a gândit că vor continua, dar, când a ajuns Astrid cu mașina, nu s-a simțit în stare să rămână alături.

„N-am vrut acest lucru, m-am simțit izolat. Probabil, era slăbiciunea mea. În orice caz am rămas pe loc, iar sora mea mi-a luat locul. Ea a plecat cu mașina. A fost un moment trist. Eram singur.“

Se aștepta ca Andreas să-i spună că n-are importanță, că totul a fost doar o joacă între frați. Dar Andreas n-a spus nimic. Mai târziu, Thorwald Proll, asemenea celui de-al patrulea incendiator, Horst Söhnlein, s-a prezentat pentru executarea pedepsei. Nici unul n-a mai apărut vreodată în legătură cu trupa Baader-Ensslin.

Baader, Ensslin și Astrid Proll au plecat mai departe, în Italia. Acolo s-au cazat la niște cunoștințe din Berlin și au vizitat-o și pe scriitoarea Luise Rinser, care a scris apoi familiei Ensslin: „Gudrun a găsit în mine un prieten pe viață“.

În ianuarie 1970, unul din colectivul de tineri din Frankfurt a vizitat-o pe Ulrike Meinhof, în Berlin. Ea tocmai se pregătea pentru filmările la filmul ei de televiziune *Bambule*. În toamnă, a urmărit proiectul educativ din Frankfurt și a încercat să dea sfaturi, a purtat discuții îndelungate cu Baader și Ensslin privind munca lor. Acum, odată cu dispariția principalilor promotori, când proiectul părea să se destrame, jurnalista trebuia determinată să se mute la Frankfurt și să continue activitatea de educație. Dar Ulrike Meinhof a refuzat. Ea era ocupată până peste cap cu filmul ei, în plus trebuia să aibă grijă de fiicele sale. Ea s-a declarat de acord să sprijine o cerere de amnistie pentru incendiatori: „Îl cunosc bine pe Heinemann (pe

atunci președintele Republicii Federale Germania), de pe când era în Partidul Popular al întregii Germanii“.

Și alții, precum conducătorul Biroului pentru tineret din Frankfurt, Herbert Faller, au trimis scrisori membrilor guvernului și au cerut clemență pentru incendiatori. Faller a lăudat în special activitatea cu grupul de tineri, care, în lipsa lor, nu putea fi continuată.

La începutul lui februarie 1970, ministrul justiției din landul Hessen, Hempfler, a respins cererea de amnistie. Condamnații au aflat verdictul în timp ce erau în Italia. Gudrun a sunat la Frankfurt pentru a afla amănunte:

– Noi am auzit ceva la radio în legătură cu amnistia, dar n-am înțeles exact.

Interlocutorul a confirmat că încercarea lor a fost respinsă.

– Atunci trebuie să continuăm, a răspuns Gudrun.

Cum să acționeze în continuare, le-a propus un turist din Berlin. Ei urmau să se întoarcă și să se alăture unui grup militant care tocmai se înființa. Turistul se numea Horst Mahler.

În Roma, a fost furat un Alfa Romeo alb care avea în torpedou și actele mașinii. Astrid Proll intenționa să călătorească cu el în Germania. În Austria, pe o ninsoare abundentă, o altă mașină s-a ciocnit de ea. Un geam s-a spart, iar ușa a fost îndoită. Astrid a plecat spre niște prieteni vechi care locuiau în apropiere. La un post de pompieri, au ajutat-o să acopere fereastra spartă cu folie din plastic. Fără dificultăți, a trecut granița Germaniei cu mașina furată și s-a îndreptat mai întâi spre Frankfurt.

Andreas Baader și Gudrun Ensslin au părăsit Italia câteva zile mai târziu. În mijlocul nopții, au ajuns la casa parohială din Stuttgart. Surprins, tatăl lui Gudrun i-a sfătuit pe cei doi să execute restul de pedeapsă.

– Duceți-vă și efectuați cele zece luni, i-a îndemnat el fără succes.

– Nu mergem în închisoare, a replicat categoric Gudrun. Plecăm la Berlin și ne dăm la fund, apoi vom vedea.

După ce au făcut un duș și au mâncat ceva, au plecat în aceeași noapte mai departe.

24. *Bambule*

La începutul anului 1970, Ulrike Meinhof s-a mutat din cartierul Dahlem mai aproape de centrul Berlinului. Acum locuia cu gemenele în Schöneberg, strada Kufsteiner nr. 12. Un timp a locuit acolo și Peter Homann, acel fost student din Hamburg care a participat la 2 iunie 1967, împreună cu Gudrun Ensslin și alții, la acțiunea „Albertz – demisia“. Nu a găsit în Berlin un cerc de prieteni precum cel din Hamburg. De altfel, ea nici nu voia așa ceva. În multicolora scenă politică din Berlinul de Vest, în care schimbările erau frecvente, persoanele cunoscute care nu proveneau din subcultura politică berlineză erau privite cu suspiciune.

Ulrike Meinhof continua să fie o jurnalistă extrem de ocupată. De mai mulți ani se ocupa de problema educației orfanilor, a scris numeroase articole și a realizat emisiuni radiofonice despre tinerii din orfelinate.

În căminul Eichenhof din Berlin a cunoscut trei fete, Jynette, Irene și Monika, al căror destin a devenit baza scenariului pentru filmul *Bambule*. Filmările la singurul film de televiziune a lui Ulrike Meinhof au început la sfârșitul anului 1969.

Ulrike nu mai voia o despărțire de obiectul reportajelor sale și de persoanele care așteptau din partea ei mai multă implicare. În scurt timp, s-au aflat la ușa ei. Tineri din cadrul proiectului de la Frankfurt și din Berlin, care solicitau să fie primiți. Unii au primit găzduire, s-au culcat în paturi, s-au servit din frigider, au furat și au adus obiectele furate în locuință, s-au dovedit zgomotoși, aruncau în

vecini cu ouă din balcon. Lui Ulrike îi venea greu să-i dea afară. Avea suficiente probleme. S-a angajat în numeroase proiecte și discuții, era pe drumuri până târziu în noapte. Câteva ore mai târziu, gemenele intrau în dormitorul ei cu strigătul: „Scularea!“ Ajungeau de regulă târziu la școală. Ulrike Meinhof avea sentimente de vinovăție deoarece se ocupa prea puțin de copii.

Cu câteva zile înainte de Crăciunul din 1968, a trimis scenariul pentru filmul de televiziune. „Aveți aici, în sfârșit, manuscrisul“, i-a scris redactorului responsabil Dieter Waldmann. A adăugat câteva indicații pentru înscenare: „La Irene este important să înceapă cu un permanent uriaș pe cap... Iar Jynette arăta ca un bărbat... Am renunțat total la ideea de a filma cu amatori. Amatorii mi-i închipui ca simpli figuranți. În rest, sunt adepta actorilor. Acesta nu este un scenariu de film documentar.“

Dacă redactorul găsește un titlu mai bun decât *Bambule*, ideea o interesează. La sfârșit ura Crăciun fericit și a avut o rugămintă: „Dacă vor fi bani, atunci numai anul viitor, din cauza impozitelor“.

Munca la film a durat mai bine de un an. În acest răstimp, Ulrike Meinhof s-a adâncit tot mai mult într-o depresie, căreia îi dădea o conotație politică.

Activitatea jurnalistică și scriitoricească o satisfăcea tot mai puțin. Nu în prezentarea realității își vedea menirea, ci în schimbare. Cel puțin teoretic. Ea nu a devenit activă aproape niciodată – cu excepția acțiunii ei nereușite împotriva publicației *konkret*.

Lucrând la film, Ulrike a ajuns să se îndoiască tot mai mult cu privire la esența activității ei. Odată și-a schițat opiniile din timpul filmărilor:

„Conform scenariului, fetițele sunt personajele principale. Acesta era scopul întregului: să se arate cum sunt de fapt aceste fete cărora nu li se acordă nici o atenție, care sunt tratate în cămin și în afara

lui ca niște gunoaie – niște ființe călcate în picioare, care suferă și opun mereu rezistență, o tinerețe persecutată care se apără“.

Intenția ei declarată a fost să spargă această izolare a fetelor, să stabilească o solidaritate cu ele. În mod amar, Ulrike Meinhof spunea:

– Intenția părea corectă, mijlocul – un film – s-a dovedit greșit încă din timpul filmărilor.

Adevăratele fete din cămin erau, la fel ca în viața reală, niște figurante, o grupă marginală. Personajele principale erau interpretate de profesioniste. Fețele lor netede au redat chipurile unor fete de origine burgheză.

– Vocile lor sunt voci ale fetelor obișnuite să converseze, nu voci ale unora obișnuite cu disputele și luptele. Împotrivirea lor este cochetă.

Pentru actrițe, filmările în cămin au fost o aventură exotică. Fetele din cămin ar fi cheltuit imediat cei 250 de mărci onorariu pe haine. Acest lucru l-a determinat pe educatorul din cămin să răspândească zvonul că fetele ar fi băut banii. După ce echipa de filmare a dispărut din cămin, acesta și-a continuat teroarea nestințit. Lupta cu el a fost continuată de fete de parcă cineăștii n-ar fi fost niciodată acolo. Intenția lui Ulrike fusese să schimbe ceva cu acest film. Experiențele de la filmări i-au clarificat faptul că filmul este un mijloc inadecvat.

Textul a relevat cât de mult s-a depărtat Ulrike Meinhof de activitatea ei publicistică. „Se va schimba ceva, a scris ea, doar dacă cei năpăstuiți acționează ei înșiși. Cine vrea să-i sprijine trebuie să o facă practic, trebuie să-i ajute să se organizeze pentru a-și impune revendicările. Nu este vorba să le arăți cum trebuie obținut, ci de a acționa împreună cu ei.“

Prin filmul *Bambule* publicului de televiziune i-a fost oferit spre consum pentru o scară întreaga mizerie a fetelor.

La cumpăna anilor 1969/1970, Ulrike Meinhof a fost interviuată în locuința ei din Dahlem de cineasta Helma Sanders.

Nervosă, a învârtit tot timpul cocloașe de hârtie între degete și a fumat țigară de la țigară. Pe fața ei se putea citi deznădejdea.

„Problemele personale sunt întotdeauna politice, spunea ea. Educația copiilor este nebănuț de politică, relațiile interumane sunt extraordinar de politice deoarece vorbesc despre faptul dacă oamenii sunt supuși sau liberi. Dacă pot să conceapă idei sau nu. Dacă pot face ceva sau nu. Privit din punctul de vedere al cerințelor copiilor, familia este locul stabil cu relații umane stabile atât de necesare și de neînlocuit.“

Ulrike Meinhof a făcut o pauză. Cu voce înceată a continuat:

„Greu, foarte greu, incredibil de greu. Bineînțeles, este mult mai simplu dacă ești bărbat și ai o nevastă care se ocupă de copii, dar este în ordine. Iar copiii au realmente nevoie de relații stabile și pe cineva care are destul timp pentru ei. Iar când ești femeie și nu ai soț, care preia asemenea lucruri, atunci trebuie să faci totul singură – este incredibil de greu“.

S-a oprit de parcă s-ar fi surprins că dezvăluie prea multe lucruri private. Deodată, a revenit la obiect și pe un curs politic:

„Așadar, este problema tuturor femeilor care activează politic – inclusiv a mea – că, pe de o parte, efectuează o muncă socialmente necesară, au capul plin de lucruri corecte pe care eventual le scriu sau despre care vorbesc. Dar, pe de altă parte, sunt la fel de neajutorate ca toate celelalte femei. Și foarte multe dintre aceste femei au aceleași dificultăți în interiorul familiei pe care le au celelalte femei. Și dacă privim din acest punct de vedere, dependența femeii se accentuează prin interpunerea vieții ei private cu o viață politică. În acest punct se poate spune și invers, că activitatea politică nu are nimic în comun cu viața privată, ceea ce nu corespunde, nu poate fi acceptat privind în perspectivă. Nu poți desfășura o politică anti-utoritară, iar acasă să-ți bați copiii. În același timp, nu se poate să nu-ți bați copiii, fără să faci politică, adică nu este posibil ca în cadrul familiei să renunți la relațiile concurențiale fără să fii nevoit

să lupți pentru renunțarea la relațiile concurențiale și în afara familiei, în care ajunge fiecare...”

A ezitat un moment și a adăugat apoi:

„... Care începe să-și părăsească familia”.

Peste câteva luni, Ulrike Meinhof avea să-și părăsească într-adevăr copiii.

Ulrike a căzut tot mai mult într-o stare de nesiguranță. Trebuia să redacteze încă două scurte texte pentru filmul *Bambule*. Le-a scris fără tragere de inimă și le-a expediat redactorului Waldmann.

„Problema este că filmările m-au terminat, de-abia acum am înțeles cum m-au corupt timp de un an și jumătate în măsura în care au reprezentat o interdicție nerostită de a transpune normalitatea, respectiv să trag consecințele practice din cunoștințele mele despre cămine. Acum mi-a devenit cu adevărat evident că o răzvrătire în cămin, organizarea tinerilor, este de o mie de ori mai importantă decât în filme.”

Ea nu mai avea chef să fie un simplu autor, care să ridice problemele, să le prezinte pentru ca alții să se împăuneze în scopul propriului renume.

„Înțelegi? Eu am priceput că prin acest film n-am creat altceva decât o relație estetică față de problemele acestui tineret proletar, la fel ca oricare scriitor – este pălăvrăgeală, pălăvrăgeală revoluționară. În asemenea condiții, nu-mi pot imagina realizarea unui nou film. Ceea ce îmi propun este să activez politic. Încearcă acum să nu fii foarte supărat pe mine, ci să înțelegi povestea. În esență este numai consecvență și, din fericire, nu atât de coruptă.”

Ulrike Meinhof a exprimat o problemă de bază care a fost discutată frecvent la sfârșitul anilor '60 de autori, jurnaliști și cinești. Însă numai puțini – cu precădere puțini cunoscuți – au reușit să extragă consecințe practice. În așa fel cum majoritatea revendicărilor stângii radicale au fost concepute teoretic, dar niciodată n-au fost

urmate practic. Astfel, cei prezenți la Tribunalul Vietnamului ce a avut loc în aula mare a Universității Tehnice au aplaudat afișul supradimensionat: „Este sarcina fiecărui revoluționar să facă revoluția“. Însă numai puțini au și încercat.

Redactorul de televiziune Waldmann și-a exprimat astfel simpatia față de îndoielile lui Ulrike:

„Dilema intelectuală în care te afli o pot înțelege foarte bine; eu trăiesc încontinuu într-o astfel de situație privind îndoiala legată de eficacitatea a ceea ce fac“.

Reacțiile la activitatea lui îl ajutau să depășească dificultățile. Găsea oarecum naiv dacă Ulrike ajungea la astfel de îndoieli abia după terminarea filmărilor. Modul în care Ulrike Meinhof a făcut observații asupra activității echipei de filmare l-au contrariat pe omul de televiziune: „Dragă Ulrike, tu învinuiești echipa mea de neimplicare, echipă care a lucrat din greu de dimineață până seara. Faptul că n-au fost impresionați de mizeria pe care au văzut-o este o simplă supoziție jignitoare. Numai tu poți să fii părtașă? Știi tu că actrițele pe care le denigrezi le-au invitat pe fetițe după filmări la cafea sau teatru? Că o machieuză vrea să o ajute în meserie pe o fetiță? Că tocmai ieri am discutat la mine că nu avem voie să întrerupem contactele cu ele după filmări? Ai așteptat cu adevărat ca echipa să însceneze cu fetele o adevărată revoluție și să-și pună în joc jobul, familia?“

Îmi creezi aceeași impresie, a scris Dieter Waldmann, ca și acei intelectuali îngâmfai care i-au îndemnat pe muncitorii de la Springer să se solidarizeze cu ei, fără să precizeze cine le va plăti salariul“.

În mod evident, ea îi învinuia pe toți cei din jurul ei, deoarece ea avea în față propria mizerie politică. Pentru ea, autoarea, *Bambule* ar fi un „joc de rahat“. Pentru el, era o încercare să realizeze în locul unor jocuri de prostit lumea o producție de deschis ochii. „De altfel, sper să vină ziua în care, lipsită de bani, vei scrie un al doilea scenariu pentru noi.“

Ulrike Meinhof scria însă propriul scenariu, care urma să devină o tragedie.

Filmările la *Bambule* s-au terminat în februarie 1970. La puțin timp, Ulrike Meinhof a primit o vizită din Italia. În fața ușii se aflau Andreas Baader, elegant ca de obicei, cu cămașă de mătase pe care o subtilizase la Roma din garderoba bine asortată a compozitorului Hans Werner Henze, și Gudrun Ensslin, energica fiică de pastor. Erau în căutarea unei camere. Ei credeau că în Berlin se vor putea învârti neobservați și în același timp să fie activi din punct de vedere politic. Bineînțeles, locuința jurnalistei trebuia să le ofere adăpost doar temporar. Ulrike Meinhof a fost de acord. Voia să-i ajute pe cei doi. Viața incendiatorilor i-a apărut mult mai consecventă decât a ei. Spera să învețe de la ei. Baader și Ensslin s-au obișnuit cu ocazia periplului lor prin Italia să mai tragă câte o „priză“. Au încercat să o atragă și Ulrike, dar de când suportase operația pe creier, ei îi era frică să experimenteze substanțe chimice. Într-o noapte, s-a lăsat însă convinsă și cu toții au luat câte o pastilă galbenă ce se găsea ușor pe scena drogurilor din Berlin sub numele de „Sunshine“: LSD.

În respectiva noapte, atmosfera s-a schimbat brusc. A devenit veselă, ironică, agresivă, brutală și apoi marcată de afinități comune. Ulrike a reușit numai cu mari eforturi să se concentreze, a trăit momente de mare teamă că efectul drogului nu va înceta. Era teama să nu înnebunească, pe care a cunoscut-o după operație.

Adevărul este că nu ar fi luat droguri cu Andreas Baader, dar era prezentă și Gudrun Ensslin, în viața căreia a descoperit afinități comune de care era fascinată. Ea a acționat fără nici un compromis, după cum opina Ulrike. În acea noapte a discutat cu ea și despre faptul că Gudrun și-a părăsit copilul pentru a o rupe în totalitate cu trecutul. Gudrun a reprezentat o nouă morală de misionar, morala revoluționarilor care trag o linie peste originea lor și ard toate

punțile în urma lor. De aceea, lipsa de proprietăți și ilegalitatea erau singura lor concepție de viață.

În decursul nopții de euforie, Ensslin a dezvoltat o nouă profesie: ne de credință care contravenea originii ei. Toate cele zece porunci trebuiau încălcate. Porunca biblică: „Să nu ucizi“ trebuia modificată în această lume a violenței în „Tu trebuie să ucizi“. Când efectul LSD s-a încheiat, au luat cu toții micul dejun la cafeneaua Kanzler.

Mulți dintre prietenii lor dinainte au renunțat temporar la viața studențească. Lucrau în fabrici pentru a-și plăti „datoria“ de a fi intrat într-o clasă greșită prin muncă fizică în mijlocul proletariatu-lui. Și scriitori în devenire erau decizi să efectueze „muncă în întreprindere“. Acest fapt, pe lângă posibilitatea de a agita spiritele, le permitea să-și câștige existența. „Să servești poporul“ era soluția maoistă din acea vreme.

Ensslin și Baader au rămas aproximativ două săptămâni în locuința lui Ulrike. Gemenelor Bettina și Regine, pe-atunci în vârstă de șapte ani, li s-a spus că cei doi au incendiat un supermarket și de aceea sunt căutați de Poliție. Din acest motiv nu trebuia să se spună la școală cine sunt, iar acasă să fie numiți „Hans“ și „Grete“. Aceste două nume au fost păstrate de Baader și Ensslin și mai târziu ca pseudonime.

Ulrike era de părere că cei doi oaspeți sunt „tovarăși“, chiar foarte buni. Gemenele nu l-au agreat deloc pe Baader. Era evident că nici el nu iubea copiii. Într-o zi, când Bettina a căzut și din genunchi i-a curs sânge, el nu a ridicat-o, ci a râs bucuros. Mai târziu, când fetele au citit cărțile lui Karl May, ele au găsit în volumul întâi din *Winnetou* o figură care le amintea de Baader. Era Rattler, un criminal fără scrupule și în același timp laș.

La vremea aceea, Baader și Ensslin nu aveau încă planuri concrete pentru construirea unei gherile urbane. Aveau în minte reprezentări vagi despre strategia grupurilor, deși în ilegalitate, militante,

dar în nici un caz militare. Scopul lor imediat era să găsească locuințe și bani și să stabilească contacte.

25. Probe de curaj

Într-o noapte, s-a ajuns la o întâlnire cu Dieter Kunzelmann, de asemenea căutat de Poliție. A avut loc o discuție dură și lungă pe tema dacă Baader și Ensslin și grupul din jurul lui Kunzelmann ar trebui să se unească. S-a constatat rapid că era aproape imposibil de realizat, dat fiind că acel curs radical-maoist a lui Baader și Ensslin – chiar dacă vag formulat – era incompatibil cu „Blues“.

„Blues“ era sinonim cu mișcarea militantă care s-a născut pe scena drogurilor, acea scenă din care a apărut mai târziu Mișcarea 2 Iunie.

Motivul principal îl constituia pretenția de conducător a lui Baader, fapt neacceptat de Kunzelmann, mai ales că el a adunat deja un grup în jurul său. Din colaborare nu s-a ales nimic.

Mahler a participat și el la discuție. Baader și Ensslin erau extrem de iritați de faptul că și avocatul avea un avans considerabil în ce privește constituirea unui grup. Aparținea de acesta și Manfred Grashof, un veteran dezertor din armată, pe care Mahler l-a reprezentat în justiție și care poseda un revolver ruginit, precum și prietena sa Petra Schelm, ca și prietena lui Mahler, Renate.

Faptul că Mahler era șeful unui mic grup nu era deloc acceptat de Baader. În cursul discuției a devenit rapid evident că rolul de conducător al lui Mahler nu era intangibil. Până atunci, acesta n-a condus nimic altceva decât un birou de avocați. În schimb, Baader și Ensslin au demonstrat practică revoluționară în magazine germane. Cea de-a doua discuție cu Mahler s-a încheiat cu înțelegerea ca în viitor să se pregătească împreună pentru lupta în ilegalitate. Ulrike Meinhof n-a fost de față.

*

Prima acțiune a însemnat pentru Horst Mahler o probă de curaj. Urmau să fie aruncate cocteiluri Molotov într-un birou din Märkisches Viertel. După terminarea discuției, au fost pregătite patru flacoane, după care trupa a pornit-o. Au zburat țandări când cocteilurile au ajuns în birou. Doar flaconul lui Mahler a zburat alături. Dar, oricum, l-a aruncat. Pasul spre acțiune a fost făcut. Nu după mult timp a devenit clar că Baader și Ensslin nu mai erau în siguranță în locuința lui Ulrike. Mahler a asigurat o nouă locuință. Baader și Ensslin s-au încartiruit într-un depozit de mobilă în care obiectele soldaților americani erau vândute la prețuri de discount. Horst Mahler i-a ajutat să-și amenajeze locuința. Administratorul îl cunoștea pe avocat. Casa a rămas și pentru mai târziu un loc de refugiu pentru grup și, chiar când Mahler era deja căutat, administratorul nu a anunțat Poliția.

Andreas Baader a dat prima dovadă a capacităților sale conspirative. Culoarul de intrare în locuință a fost amenajat cu bun-gust burghez, cu un covor cumpărat de la Ulrike Meinhof, o masă Biedermeier și cu aplece de perete. Trebuia avută în vedere imaginea care se prezenta unui vecin sau poștașului în cazul în care ar fi apărut în ușă. Celelalte camere au fost amenajate precum un lagăr cu saltele. Întregul trebuia să dea impresia unui birou-locuință. Pentru a accentua această imagine, Baader a înregistrat o bandă de magnetofon cu țcănit de mașini de scris care se auzea ore-n șir. În continuare, au fost închiriate alte locuințe și păstrate în rezervă. Cu timpul cercul apropiaților s-a extins, au venit oameni noi, unii au rămas, alții au plecat cum au venit. Rolul lui Ulrike Meinhof era acela al unui observator activ. Deși i s-a propus de mai multe ori, ea a refuzat intrarea în ilegalitate pe motivul grijii pentru copiii ei. Pentru ea era de neconceput să-și abandoneze fetele, așa cum procedase Gudrun Ensslin cu fiul ei. Discuțiile s-au centrat adesea

asupra acestui subiect. Dezvoltarea grupului a cunoscut însă o dinamică de la care nici ea nu s-a putut sustrage.

Pentru lupta ilegală erau necesare, bineînțeles, și arme. Cuiva i-a venit ideea să fie luate de la polițiștii care patrolau de-a lungul zidului. Unii s-au apucat să coasă săculeți pentru bile de plumb care susțineau, de regulă, perdelele. Andreas Baader, care își cosea mai demult singur pantalonii, a demonstrat o aptitudine deosebită în mânăuirea acului și aței. Săculeții asemănători unor cârnați bine burdușiți urmau să servească pentru lovirea din spate a capului polițiștilor care patrolau noaptea singuri, iar odată cu pierderea conștiinței aceștia erau deposezați de arma lor. Nu s-a pus problema folosirii unei bâte sau a unei răngi din fier pentru simplul motiv că membrii grupului nu se considerau barbari. După terminarea săculeților, a fost furat un automobil cu care au mers până la Neukölln – o zonă retrasă, foarte aproape de zid. În locul unor polițiști care patrolau individual, au observat numai grupuri de doi sau trei care efectuau rondul de noapte. Acțiunea a fost suspendată.

Unul dintre participanți își amintea astfel:

„Am vrut să anesteziem cu eter doi polițiști și să le luăm uniformă și pistoalele-mitralieră. Mahler a stricat tot planul. Cum stăteam în mașină și copoi se apropiau de noi, Mahler și-a pierdut cumpătul și a sărit din vehicul. Gudrun Ensslin s-a înfuriat nemaipomenit și ne-a insultat“.

Grupul a plecat spre o cafenea de pe Kurfürstendamm. La masa alăturată, stătea o turistă americană de aproximativ treizeci de ani care și-a așezat geanta pe un scaun de lângă ea. Femeia s-a ridicat și a plecat spre toaletă. Geanta a rămas pe loc. Andreas Baader a privit spre Mahler și i-a spus:

– Horst, acum este rândul tău.

Iar avocatul a îndeplinit sarcina. A tras geanta deoparte și a scos documentele și banii, după care a pus geanta la loc. Palid, a părăsit localul. Ceilalți au mai rămas un timp și s-au amuzat copios.

26. Căutând arme în cimitir

Prima acțiune de procurare de arme a eșuat, însă Horst Mahler a descoperit un nou izvor. Nebănuitorul avocat a afirmat că vechea sa cunoștință Peter Urbach poate asigura armele necesare. Într-un cimitir din Buckow, Urbach ar fi ascuns o ladă de pistoale din cel de-al Doilea Război Mondial, neruginite și bine ambalate. Baader a prins ideea din zbor. A avut loc prima întâlnire cu agentul. Apoi, Baader, Mahler și alți câțiva s-au îndreptat împreună cu Urbach spre cimitir. Agentul a indicat locul unde ar fi îngropate armele. Dar în ciuda orei târzii, locul nu era încă accesibil. Câțiva trecători întârziați au împiedicat acțiunea de dezgropare.

În după-amiaza zilei următoare, Baader a condus cu viteză mare prin Kreuzberg. Deodată a observat că este urmărit de o mașină a Poliției, de care a putut scăpa. Numărul mașinii sale a fost, însă, notat.

Seara, s-a dezbătut eșecul din cimitir și s-a pus problema dacă Urbach a indicat corect locul armelor, dar problema că ar putea fi un spion încă nu s-a pus cu seriozitate. Trebuia să i se acorde o nouă șansă.

Peste câteva zile s-au întâlnit din nou, de data aceasta târziu în noapte. Urbach a adus, la fel ca și prima dată, uneltele necesare.

Urbach a indicat o mică ridicătură. Apoi, Baader și cu el au început să sape, în timp ce un tovarăș făcea de pază cu o armă cu aer comprimat. După aproape o jumătate de oră a devenit evident că efortul este zadarnic. Armele nu erau îngropate în acel loc. Urbach nu-și putea explica faptul. A încercat să motiveze prin

faptul că cineva a săpat înaintea lor. Grupul s-a îndreptat apoi spre casă.

Mahler și Urbach s-au urcat împreună într-o mașină și au plecat înainte, Baader și ceilalți au pornit-o după ei într-o a doua mașină. Spre ora 3.15, o patrulă a Poliției i-a oprit. Polițiștii s-au comportat ca la orice control de rutină. În realitate, reținerea a fost ordonată prin stație de centrala Poliției. Urbach le întinsese o capcană.

– Prezențați-ne documentele, i-a cerut polițistul lui Baader. Ați consumat alcool?

Baader a negat. Polițistul a răsfoit documentele lui Baader, permisul de conducere și actul de identitate pe numele de Peter C. născut în 14 iunie 1934 la Berlin.

– Unde locuiți?

– La Roma, via Addia 4, a răspuns Baader.

– Sunteți căsătorit?

Baader a încuviințat.

– Câți copii aveți?

Baader n-a știut. Deși numărul copiilor era înscris în actul de identitate, nu se uitase niciodată.

Polițistul le-a cerut să meargă la secție pentru identificare. Singurul care a fost urcat în mașina Poliției a fost Baader. Ceilalți erau liberi. Mahler și Urbach au urmărit acțiunea de reținere de pe o stradă laterală. Agentul l-a luat cu el pe Mahler până în oraș unde s-au despărțit.

A doua zi, cu puțin după ora 9, Horst Mahler a sunat la secția de Poliție 221:

– În zori, domnul Baader a fost arestat de echipajul dumneavoastră, a explicat avocatul. Puteți să-mi spuneți unde se află el acum și dacă îl pot vizita?

Tocmai acest lucru aștepta polițistul, deoarece până în acel moment Baader nu fusese identificat pe baza amprentelor digitale.

– Dacă îmi confirmați, domnule avocat, că domnul Baader este persoana care a fost arestată în această dimineață de secția I, v-aș fi foarte recunoscător.

Mahler a încercat să-și repare scăparea vorbind în continuare numai despre „persoana reținută“, dar polițistul aflate destul. În ultimă instanță era clar cine a fost arestat. Baader a fost dus la penitenciarul Tegel. Urma să ispășească restul de pedeapsă.

În zilele următoare arestării lui Andreas Baader, s-a discutat mult despre modul în care el ar putea fi eliberat. Cineva a venit cu ideea că ar trebui aranjată o ieșire din închisoare, dar problema era cum să se procedeze. Altceva a propus ca Ulrike Meinhof să prezinte un proiect pentru o carte scrisă împreună cu Andreas, pentru realizarea căreia era absolut necesară o ieșire a acestuia din penitenciar. Ca loc al ieșirii a fost numit Institutul pentru Probleme Sociale din Dahlem.

Despre tema eliberării prizonierilor s-a discutat mult. La 31 martie, ambasadorul Germaniei în Guatemala, Karl Graf von Spreti, a fost răpit de gherilă. Pentru eliberarea lui s-a pretins punerea în libertate a 22 de combatanți închiși și o sumă de 2,5 milioane de mărci. Cum guvernul Guatemalei nu a acceptat cererile, Spreti a fost împușcat la 4 aprilie.

27. Pregătiri pentru eliberarea unui deținut

Baader suferea în continuare din cauza icterului contractat mai demult. Din această cauză a fost transferat după arestare în penitenciarul Moabit. Acolo avea celula alături de cea a lui Bommi Baumann, și el bolnav de icter, și de un om numit Eckehard L.

Au fost imediat de acord să evadeze împreună. Bommi începuse deja să lucreze la scoaterea ușii din ramă, dar apoi i s-a părut a fi

fără sens, deoarece gardienii lăsau permanent deschisă ușa celei. El era un deținut prietenos, care întreținea o relație amicală „ca de la proletar la proletar“ cu gardienii. Vecinul din celula alăturată, Andreas Baader, se comporta diferit. Îi înjura mereu pe gardieni cu cele mai abjecte expresii. În consecință, ușa sa era permanent închisă. Medicii instituției îl vizitau ocazional pe Bommi și dădeau glas opiniei lor:

„Domnule Baumann, dumneavoastră sunteți foarte simpatic, însă colegul Baader este îngrozitor“.

Bommi era de părere că, prin comportamentul său, Baader anula orice șansă de evadare.

„În loc să fie puțin drăguț cu ei, i-a atacat. Ne-am fi putut plimba toată ziua prin instituție. Cineva ar fi avut posibilitatea să vină cu o mașină lângă peretele exterior, să agațe o ancoră de grilaj și să o lege de spatele mașinii pentru a desprinde grilajul. Dacă ajungeam afară, nu mai era nici o problemă. Pur și simplu săream pe fereastră și duși eram. Aici nu era nici o pază.“

Serile stăteau la fereastră și vorbeau despre cele mai diferite posibilități de evadare. Vecinul lor „Ecke“ afla toate amănuntele.

Baader devenea tot mai nerăbdător, nu se acomoda deloc cu situația și atrăgea mereu atenția asupra lui.

Între timp, Gudrun Ensslin alerga de la o ușă la alta pentru a mobiliza oameni în vederea acțiunii de eliberare. Nimeni nu voia să participe cu adevărat. Din punct de vedere teoretic, eliberarea se afla în centrul discuțiilor politice. Dar să se planifice și organizeze? Cei mai mulți se fereau să se amestece.

Andreas Baader a fost transferat într-o celulă din aripa I a penitenciarului Tegel. În zilele și săptămânile următoare, a primit constant vizite. Au venit mama lui, Anneliese Baader, avocatul Horst Mahler, Ulrike Meinhof chiar de cinci ori.

Într-o zi, era 30 aprilie, la ora 12, la poartă s-a prezentat o femeie cu un act de identitate pe numele dr. Gretel Weitemeier. Nici un

gardian nu a observat că este vorba despre Gudrun Ensslin, de asemenea aflată în urmărire, care voia să-l viziteze pe Andreas Baader. Pentru o oră s-au aflat împreună, sub supravegherea unui gardian. Deoarece totul a decurs bine, Ensslin l-a mai vizitat de două ori, ultima dată cu o zi înainte de eliberare.

În acea zi de 30 aprilie, în Tegel se afla și un criminalist de la Poliția berlineză. Împreună cu un procuror, l-au interogat pe arestatul preventiv Eckehard L. Cei doi erau sceptici când s-au așezat în fața lui. Știau ce voia să le spună. În urmă cu o săptămână, deținutul i se adresase unui gardian:

- Un deținut din aripa I vrea să evadeze. Va fi ajutat de APO¹. A fost întrebat de numele deținutului.
- Baader, a sunat răspunsul.

Gardianul nu-l cunoștea pe Andreas Baader. Îl știa însă pe un alt deținut numit Bader, Paul. Și a scris în raportul adresat directorului instituției: „Deținutului Bader Paul urmează să i se mijlocească o evadare cu ajutorul APO“.

Polițistul de la Siguranța Statului, specialist în APO, a observat imediat eroarea și a atras atenția procurorului că nu este vorba despre Paul Bader, ci de Andreas Baader. Raportul a fost modificat. Pentru ca lucrurile să fie absolut clare, criminalistul l-a informat personal pe directorul instituției, Glaubrecht, despre evadarea planificată a lui Andreas Baader.

În aceeași zi, la penitenciar a sosit o scrisoare din partea editurii Klaus Wagenbach prin care se informa că Ulrike Meinhof și Andreas Baader vor scrie împreună o carte despre tinerii de la periferia societății. Cu prilejul unei vizite, Ulrike Meinhof s-a interesat despre posibilitatea ca Andreas Baader să părăsească penitenciarul pentru studierea literaturii de specialitate. Într-un institut științific din

¹ Opoziția Extraparlamentară (n.red.)

Berlin ar exista bibliografie din anii '20, a căror lectură ar fi indispensabilă proiectului. Directorul Glaubrecht a respins ideea:

– Ieșirea repetată este exclusă și din cauza lipsei de personal.

Avocatul lui Baader tocmai se afla la Tegel. N-a vrut să accepte ideea și a cerut să-l vadă imediat pe director. A folosit toate argumentele. N-ar exista nimeni care să-l înlocuiască pe Baader în alegerea autorilor din cartotecă.

Glaubrecht s-a arătat impresionat și a acceptat o singură ieșire de două, trei ore. Mahler l-a informat pe Baader, care tocmai primea vizita lui Ulrike Meinhof, despre succesul intervenției sale.

După plecarea avocatului, Glaubrecht a solicitat actele lui Baader. În aceeași zi, cineva din penitenciar a sunat la Institutul pentru Probleme Sociale și a stabilit o vizită a deținutului pentru ziua de joi, 14 mai, ora 9 dimineața.

Grupa de șoc care-și propusese eliberarea lui Andreas Baader era formată îndeosebi din femei. Faptul că avocatul Horst Mahler nu putea participa direct la acțiunea de eliberare le-a părut tuturor suspect. Cu toate acestea, era necesar ca și un bărbat să se afle printre eliberatori. Mahler a oferit un pont. Cu câteva zile înainte de eliberare, Gudrun Ensslin a discutat cu un bărbat la Clubul Republican. Ea știa că acesta a fost închis și făcuse câteva „lucruri tari“. Pentru acțiune, așa i se părea ei, acestea erau niște atuuri. Spontan, bărbatul a acceptat, dar nu avea cum să întrevadă întreaga dimensiune a deciziei sale.

Ceea ce lipsea erau armele, iar acelea se găseau foarte simplu în lumea interlopă. Două femei au mers pe urma unui indiciu și au căutat târziu în noapte într-un spațiu al radicalilor de dreapta un local pe numele său Wolfschanze (Bârlogul lupilor). L-au abordat pe patron, întrebându-l dacă le poate vinde un pistol sau un pistol-mitralieră. Acesta a reacționat negativ.

„Poți să te mai gândești“, i-a spus una și a dispărut.

Peste două zile, femeia s-a aflat din nou în „Bârlog“. De data aceasta, patronul i-a promis că: „Voi vedea ce se poate găsi“.

La 12 mai, spre ora 23, deci cu două zile înainte de eliberare, treaba era rezolvată. La barul din „Bârlog“ se afla Günter V., care îi oferise și altă dată arme patronului. La o masă se aflau cele două femei. Traficantul a venit lângă ele. După un timp, toți trei au părăsit localul. Bărbatul care se numea „Teddy“ le-a dus la locuința prietenei sale, unde avea un mic depozit de arme. Teddy le-a vândut două pistoale, o Beretta și un Reck, inclusiv cu amortizor. Bărbatul adusese ilegal armele din Elveția și le fabricase singur amortizoarele. Femeile au plătit 1 000 de mărci de bucată. Pregătirea pentru eliberare a intrat astfel în faza finală.

Pe 14 mai 1970, ora 9.00, a sosit timpul acțiunii. Andreas Baader a fost eliberat cu forța din Institutul pentru Probleme Sociale din cartierul berlinez Dahlem.

Georg Linke, angajatul Institutului, a fost grav rănit.

Baader și eliberatorii săi au reușit să scape.

Odată cu saltul prin fereastra institutului, Ulrike Meinhof și-a încheiat cariera jurnalistică și a trecut în ilegalitate. Filmul ei, *Bambule*, care urma să fie prezentat în zilele următoare, a fost scos intempestiv din program.

Capitolul 2

„Dominația tumultuoasă a terorii“

1. Călătoria în Iordania

În ziua de 8 iunie 1970, un grup de călători vest-berlinezi a decolat de pe aeroportul Schönefeld din Berlinul de Est cu destinația Beirut. Mai târziu, Poliția a găsit pe lista pasagerilor nume precum Bäcker, Grashof, Schelm, Mahler, Dudin și Ray.

În mod evident, jurnalista franceză și-a lăsat pașaportul la Berlin. Said Dudin, un om de legătură al Organizației Palestiniene de Eliberare Al Fatah, a cumpărat biletele de la biroul de turism Karim din Berlinul de Vest. O cunoștea pe Ulrike Meinhof încă din timpul mișcărilor studențești și din activitatea ei pedagogică la Institutul de Jurnalism al Universității Libere. Dudin o aprecia ca „jurnalistă și umanistă” și s-a speriat atunci când a văzut-o prima dată după eliberarea lui Baader:

„Era o ruină de om”.

Ulrike i-a mărturisit că o prietenă se va îngriji de copiii ei.

La ora 15.30, prima parte a trupei a aterizat la Beirut. De acolo urma să plece în Iordania, la Amman. Zborul a fost însă anulat, deoarece în Iordania au izbucnit primele confruntări dintre regele Hussein și OEP (Organizația pentru Eliberarea Palestinei). Trupele fidele regelui și luptători palestinieni s-au înfruntat în lupte sângeroase.

În mod neplanificat, călătorii au trebuit să părăsească spațiul de tranzit și să treacă printr-un control libanez. Trei dintre ei aveau în locul pașaportului doar actul de identitate din Berlin. Funcționarul a vrut să pună ștampila în pașapoarte, dar n-a găsit locul destinat.

A frunzărit înainte și înapoi până când i s-a părut că este depășit de situație și l-a chemat pe șeful său. Acesta a pus mâna pe întregul teanc al documentelor pasagerilor din Berlin și i-a închis. Said Dudin a protestat zadarnic. Comandantul nu a returnat actele de identitate. Grupul a fost încartiruit în camera vămii, la ferestrele căreia s-au îmbulzit arabi și se hlizeau la ei. Comandantul și-a privit ceasul și a constatat că s-a încheiat programul de lucru. În concluzie, a luat teancul de documente și l-a închis într-un birou metalic. Apoi a plecat.

Grupul conspirativ era nedumerit. Nu se putea adresa ca un grup normal de turiști reprezentanței consulare a Germaniei Federale solicitându-i sprijinul.

Horst Mahler a avut ideea de a implica reprezentanța RDG, despre care credea că era asigurată de Ambasada Franței. Aceasta era o eroare. După întreruperea relațiilor diplomatice dintre Republica Federală și Liban, Franța a preluat reprezentarea intereselor vest-germane.

Mahler a pus mâna pe telefon: „Aici avocatul Mahler din Berlin“. Hans-Jürgen Bäcker și Petra Schelm, care se aflau lângă el, au observat cu cine vorbește Mahler și au apăsas pe furcă. Funcționarul de la Ambasada Franței a auzit însă suficient. Imediat, reprezentanții intereselor germane au solicitat serviciilor de securitate libaneze reținerea grupului de turiști. S-au purtat discuții telefonice, ordine de reținere au fost trimise încolo și înapoi. Serviciile libaneze ale Poliției au fost însă prea puțin înclinate să intre în dispută cu grupările palestiniene, sub a căror protecție se aflau germanii.

În consecință, palestinianul Said Dudin, cel care venise cu ei din Berlin, a negociat cu un reprezentant la Ministerului de Interne libanez și au convenit ca grupul să fie eliberat și să părăsească țara în 24 de ore. Dudin și câțiva oameni ai serviciilor de securitate ai Organizației pentru Eliberarea Palestinei, membri ai Al Fatah, s-au îndreptat spre aeroport și i-au eliberat pe berlinezi. Unii s-au dus la vila funcționarului pe care îl credeau comandantul vămii. L-au bătut și i-au cerut cheile de la biroul metalic în care se găseau documentele. Acesta era însă numai adjunctul comandantului și nu avea cheile. În consecință, au încărcat întregul birou într-un camion și au plecat cu el.

Grupul de turiști a fost cazat la hotelul Strand. La miezul nopții, a apărut miliția libaneză și i-a arestat pe nemți. Au ajuns cu ei din nou la aeroport, de unde au fost încă o dată eliberați de palestinieni și trecuți imediat cu mașina peste granița libanezo-siriană până la Damasc. Acolo, grupul a fost încartiruit într-o locație secretă. Înainte de a continua călătoria, li s-au arătat germanilor plantațiile din apropierea orașului și au fost instruiți în ce privește utilizarea armelor. Între timp, călătorii au vizitat o piscină, unde s-au prezentat drept turiști suedezi sau din RDG. Din Siria au fost duși în Iordania. Călătoria a luat sfârșit într-o tabără de instrucție din apropierea Ammanului, pe șoseaua în direcția Ierusalimului. Terenul se găsea în mijlocul unui deșert muntos pe un platou înconjurat de dealuri. Două case de piatră, un spațiu liber pentru exerciții militare, o sală de trageri din beton, corturi. Asta era totul. Instrucția a început. Horst Mahler a lăsat să-i crească barba.

După aproximativ zece zile de la zborul primului grup, Said Dudin s-a întors la Berlin cu un teanc de pașapoarte cu sigla Republicii Arabe Unite, prevăzute cu fotografiile ale eliberatorilor lui Baader.

Pe 21 iunie, la ora 6.30, noul grup din care făceau parte Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof a fost transportat cu mașina la Neukölln. De-acolo s-au deplasat cu metroul la gara Friedrichstraße din Berlinul de Est. După o scurtă verificare, „arabii” cu părul vopsit și-au continuat tranzitul spre aeroportul Schönefeld. Poliția populară nu le-a creat nici un fel de probleme. Însă zborul spre Damasc a fost amânat în acea zi. Grupul a fost cazat în apropierea aeroportului.

S-a discutat puțin în Schönefeld. Arabii vorbind între ei nemțește ar fi trezit suspiciuni. Când se credeau neobservați de Poliție, Baader și Ensslin discutau între ei, schimbând opinii despre membrii grupului și vorbind deschis decizii despre calitățile și defectele lor, chiar dacă respectivii erau de față. Pe Ulrike Meinhof n-o vorbeau de bine.

– Ea nu este bună de nimic, repeta mereu Baader.

Ulrike a înghițit afrontul fără replică. Andreas Baader și Gudrun Ensslin erau personalitățile conducătoare, iar acest lucru nu se discuta.

Avionul încărcat până la refuz a aterizat a doua zi după-amiaza la Damasc. Au fost din nou probleme cu intrarea în țară. De data aceasta, funcționarii sirieni nu voiau să permită intrarea germanilor în țară. Însă pe-atunci palestinienii aveau un cuvânt greu de spus. Grupul a fost reținut puține ore pe aeroport. Said Dudin, singurul care avea permisiunea să părăsească aeroportul, a venit cu o aprobare și patru palestinieni înarmați. Călătorii au avut voie să treacă granița, s-au urcat în taxiuri și au plecat spre același lagăr secret unde au locuit cei din primul transport. Au primit un prânz sărăcăcios, după care s-au culcat într-o sală mare cu paturi suprapuse.

Călătoria a continuat în dimineața următoare. La granița dintre Siria și Iordania a fost suficient ca Said Dudin să prezinte un permis al Al Fatah. Toate posturile erau ocupate de palestinieni înarmați. În ambele țări exista la ora respectivă un fel de dublă dominație. După-amiaza, au ajuns la Amman, unde au fost primiți de conducători militari ai Al Fatah. Serviciul de siguranță al organizației i-a fotografiat pe oaspeți. Pe cartoteci au fost înscrise toate datele personale. Apoi, fiecare a trebuit să semneze cu numele real. Mai târziu, israelienii au cucerit cartierul general al serviciului secret al Al Fatah și au ajuns în posesia acestor documente.

După o călătorie de o oră, grupul a ajuns la tabăra din afara orașului. Era seara devreme și încă lumină. După câteva sute de metri au ajuns la intrare. Primul comando din Berlin îi aștepta și i-a salutat pe nou-veniți cu prietenie.

2. În tabără

Cu barba lui și un chipiu militar, verde, Horst Mahler semăna cu Fidel Castro în Sierra Maestra. Era fericit ca șef al unei unități de gherilă, acceptat de oamenii săi și recunoscut de palestinieni. După sosirea lui Baader, lucrurile s-au schimbat în decursul câtorva

ore. La prima masă comună, Andreas a declanșat atacul asupra conducătorului avangărzii. I-a reproșat pana de pe aeroportul din Beirut – despre care au relatat diferite ziare germane – ca dovadă a inabilității lui totale. Mahler n-a avut contraargumente. Șeful din ultimele zile al gherilei a fost retrogradat încă din aceeași seară.

Horst Mahler, avocatul atât de ofensiv în tribunal, nu s-a ridicat la nivelul acestui agresiv și autoritar Andreas Baader. El avea aptitudinea de a reproșa altora incapacitatea într-un mod care îi dezarma. Îi denigra pe ceilalți până când făcea spume la gură, la modul propriu. Argumente raționale nu-i stăteau la îndemână, iar în momentul în care nu mai știa cum să atace, îi sărea în ajutor Gudrun Ensslin și prezenta noua ei morală despre încălcarea tuturor legilor cetățenești, și al „voluntariatului total” căruia trebuia să i se supună fiecare revoluționar, iar ilegalitatea nu poate fi învățată decât în ilegalitate. După aceea urma lecția lui Gudrun Ensslin despre „Biblia lui Mao”. Cu o asemenea diviziune a muncii, Baader și Ensslin au devenit rapid liderii de necontestat ai viitorului RAF.

Pentru început, gazdele au pregătit un tur turistic cu obiective „revoluționare”. Le-au arătat, ca și altor străini înainte, uriașele orașe de corturi în care trăiau oameni alungați cu decenii în urmă din Palestina. Lazarete cu femei, copii și bărbați răniți, precum și școlile în care învățământul și instrucția militară formau o unitate. Toate acestea le-au fost arătate și germanilor. Aceștia au solicitat, însă, să participe la o instruire reală.

Cu toții au fost îmbrăcați regulamentar în uniforme verzi și cu chipiu. Doar Andreas Baader și-a păstrat pantalonii strâmți cu care a mărșăluit apoi prin deșert. Grupul german era alcătuit din peste 20 de femei și bărbați care ar fi trebuit, în opinia conducătorului algerian Ahmed, cazați separat. Niciodată n-au fost instruite femei în această tabără. A apărut primul protest. Baader și Ensslin au cerut să se doarmă împreună. Ei au considerat aprobarea drept un succes al emancipării și nu au observat că au pus bazele disensiunilor ulterioare.

Casa în care au fost cazați cu toții avea patru încăperi. Două serveau ca dormitoare, a treia era bucătărie, sufragerie și living, unde germanii se adunau să mănânce și să discute. A patra încăpere servea drept birou și dormitor pentru comandant.

Mâncarea consta din ceea ce palestinienii se hrăneau de ani de zile: carne din conserve, primită de la organizația pentru refugiați a ONU și amestecată cel mai des cu orez. Se adăuga pâine palestiniană din secară, apă, uneori fructe, niciodată carne proaspătă.

Bineînțeles, mâncarea nu le plăcea nemților și ei o criticau adesea. Una dintre fete a cerut înainte de toate să se monteze în deșert un automat cu cola.

Dimineața, la ora 6, primeau un ceai tare, foarte dulce, și apoi începeau antrenamentul cu o alergare de fond. Urmau exerciții de tragere cu arma sau pistolul-mitralieră. Fiecare a primit câte un Kalașnikov rusesc, pe care îl atârnavu seara în rastelul dormitorului. Se așteptau oricând la un atac.

S-a exersat și aruncarea grenadelor. Ulrike Meinhof a primit într-o zi o grenadă rusească cu inel. Instructorul i-a arătat cum se utilizează. Ulrike a tras inelul, dar, în loc să o arunce, s-a uitat la grenada fumegândă și a întrebat:

– Ce să fac acum?

– Aruncă! a strigat cineva.

Cu puțin înaintea exploziei, ea a reușit să arunce grenada la câțiva metri. Cu toții s-au adăpostit în spatele unor grămezi de pietre.

Mai ales Andreas Baader s-a amuzat de inabilitatea intelectuală. „Ulrike a fost tratată de ăia precum un gunoi, își amintea Peter Homann. Era strigător la cer să vezi așa ceva.”

Fără nici o reținere, Baader i-a strigat:

– Ești ultima scroafă bugheză.

Ulrike nu s-a putut apăra. Baader și Homann s-au luat la ceartă. Baader a început să-i care pumni. Homann nu s-a lăsat mai prejos și l-a nimerit în plin. Baader a căzut în nisipul iordanian. Ensslin și celelalte femei au început să vocifereze:

– Porcule, l-ai lovit pe Andreas!

Încă de-atunci Homann a fost considerat un trădător.

Said Dudin, omul de contact din Berlin, a vizitat grupul de trei ori în tabără.

„Comandantul Abu Ahmed era un porc, un mercenar care a luptat în Indochina pentru francezi în Legiunea Străină.“

În esență, comandantul s-a distrat pe seama germanilor punându-i să mășăluiască prin nisip. Când au existat tensiuni, Dudin a trebuit să devină mediator. I-a spus lui Abu Ahmed:

– Sunt oaspeții noștri, nu e voie să-i jignim sau să-i amenințăm.

Iar pe germani i-a avertizat:

– Voi sunteți aici oaspeți, deci comportați-vă ca atare.

Din când în când s-au exersat și tactici specifice gherilei, pe care grupul dorea să le aplice la întoarcere în marile orașe germane. În calendarul instruirii se specifica: „Cum jefuiesc o bancă“. Conducătorul algerian era familiarizat cu această temă. În timpul războiului algerian de independență a participat la numeroase astfel de „acțiuni de deposedare“. Baader urmărea cu atenție ca antrenamentele să aibă un puternic caracter practic.

Într-o zi, când se exersa târâtul prin deșert, iar palestinienii trăgeau, ca de obicei, cu muniție adevărată pentru a crea o impresie de realitate, Baader a protestat:

– Pentru condițiile de la voi exercițiul își are rostul, însă în marile noastre orașe nu se întâlnesc astfel de situații.

Ceva mai târziu, responsabilul pentru taberele de instruire, Abu Hassan, a efectuat o vizită în camp. În cinstea vizitatorului, în bucătărie s-a gătit o găină tăiată proaspăt. Baader a reclamat:

– Ce gloată autoritară avem aici? Când vine comandantul suprem, se găsește carne pentru el, iar noi nu primim nimic.

3. Prințul roșu

Abu Hassan se numea în realitate Ali Hassan Salameh. Era fiul legendarului șeic Hassan Salameh, unul dintre cei cinci conducători

ai răscoalei arabilor din 1936–39 împotriva dominației britanice și a politiciilor lor de colonizare a evreilor în Palestina. În sângeroasele lupte cu britanicii și sioniștii, șeicul Hassan s-a remarcat drept un erou național. După înăbușirea răscoalei, s-a refugiat în străinătate și a ajuns, împreună cu muftiul Ierusalimului, în Germania la începutul anilor '40. Acolo a participat la cursuri militare și a fost instruit în mod special în tactica de gherilă.

În 1948, la puțin timp după întemeierea statului Israel, șeicul Hassan a devenit comandantul suprem al trupelor arabe din Palestina.

Când șeicul a căzut în luptă, fiul său Ali tocmai împlinise șapte ani. Trăia împreună cu mama lui într-un cartier select din Beirut. Pentru familie era evident că Ali va prelua moștenirea tatălui său și va lupta pentru independența poporului său. După Războiul de Șase zile, acesta s-a alăturat Al Fatah, în cadrul Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

Yasser Arafat, șeful Al Fatah, era unul din admiratorii entuziaști ai eroului popular șeicul Hassan și l-a chemat alături de el pe fiul acestuia. Apoi, i l-a încredințat adjunctului său, Abu Iyad, care l-a luat pe tânărul Salameh alături de el în cadrul serviciului secret Jihad al Razd. Printre primele sarcini ale lui Ali Hassan s-a numărat căutarea presupușilor agenți israelieni din taberele de instruire ale luptătorilor palestinieni. Influența sa a crescut încontinuu. El alegea oamenii pentru acțiuni de comando în Israel și în scurt timp a ajuns să aibă controlul asupra taberelor de instruire.

Numele său de luptător a devenit Abu Hassan. Când organizația concurentă PFLP condusă de Georges Habash și-a extins activitățile de gherilă în toată lumea, a întreprins lovituri asupra unor obiective israeliene și a deturnat avioane, s-a constituit și în interiorul Al Fatah o unitate specială pentru operațiuni externe. Era un grup mic format din persoane atent selecționate, care a acționat ulterior sub numele de Septembrie Negru. Șeful de stat-major a devenit Abu Hassan. Ani în șir a fost vânat de serviciul secret israelian Mossad. Era considerat cel mai căutat terorist din lume. Israelienii îl numeau Prințul Roșu. În 1979, a fost aruncat în aer împreună cu mașina sa

printr-un atentat organizat de Mossad. Trecuseră nouă ani de când grupul din jurul lui Baader îl întâlnise în Iordania. Încă de-atunci el se număra printre figurile centrale ale Al Fatah. Nemții n-au bănuț nimic.

4. Scandal în tabără

Din când în când, palestinienii și oaspeții lor germani înarmați cu arme ușoare aveau ocazia să observe avioane de luptă israeliene efectuând zboruri de recunoaștere. La puțin kilometri de tabără au fost cazate trupe iordanene. Războiul plutea în aer. La puțină săptămână după ce germanii au părăsit țara a început lupta dintre trupele iordanene și Al Fatah – Septembrie Negru. În tabăra din apropiere de Amman au fost puțini supraviețuitori. A căzut și comandantul algerian Ahmed.

Mai înainte, în lunile iunie și iulie, în tabără s-au derulat scene ce nu aveau nimic de-a face cu realitățile țării. Grupul eterogen din Berlin a adus cu sine opinii politice diferite.

Toți aveau senzația înfrângerii mișcării de protest și o speranță vagă ca prin acțiuni exemplare să se restabilească unitatea pierdută, care în realitate nici n-a existat. Reacția publică de după eliberarea lui Baader i-a transpus pe participanții la acțiune într-o stare euforică. Actorii se considerau o avangardă chiar și în îndepărtata Iordanie.

La începutul perioadei de instrucție s-a pus la dispoziție muniție din belșug. Instructorii au constatat însă că risipa inutilă de muniție pentru pregătirea germanilor produce nemulțumire printre propriii oameni, obligați la un consum economic. În consecință, s-au împărțit oaspeților câte zece cartușe pe zi de persoană. Baader considera acest lucru un dezavantaj pentru gherila sa urbană și a declanșat o ceartă cu comandantul, amenințându-l cu o grevă în instruire. Comandantul s-a arătat mai întâi fără grai, apoi a decis să facă uz de forța sa în tabără. S-a menținut rația de zece cartușe.

A doua zi dimineața, oaspeții au refuzat să iasă la instruire, iar Baader a cerut să discute cu Abu Hassan ca de la un șef de partizani la altul.

Berlinezii au subestimat influența micuțului comandant de tabără. De la războiul algerian, el a fost prezent în aproape toate confruntările războinice din spațiul arab, fiind apreciat de palestinieni, în pofida rangului său inferior. Avea relații excelente cu Abu Hassan. El le-a creat germanilor mai multe facilități. Femeile și bărbații aveau permisiunea de a dormi împreună, au ocupat chiar o casă.

Oaspeții au înțeles extrem de puțin din tradițiile străine. În timpul „grevei”, femeile grupului au făcut plajă pe acoperișul casei în văzul palestinienilor, și încă goale. Cei mai mulți dintre tinerii luptători palestinieni nu văzuseră în viața lor femei goale și au devenit neliniștiți.

Algerianul a izbucnit: „Nu suntem la ștrandul turiștilor din Beirut”.

Plaja fără costum a trebuit întreruptă. Seara s-a ajuns la discuții aprige în jurul ideii că lupta antiimperialistă și eliberarea sexuală merg mână în mână. Nemții s-au gândit cum ar putea fi lămurii tinerii palestinieni cu privire la asigurarea sexuală la care erau supuși de către conducătorii militari.

Noaptea se suna adesea alarma de atac. Toți cei din tabără, inclusiv gherila urbană din Berlin, trebuiau să doarmă pregătiți de luptă și îmbrăcați. În cadrul grupului s-a ajuns la dispute aprige cu privire la practica din tabără și ce era de făcut pe viitor. Cea mai dură ceartă a avut loc cu Peter Homann, cel care a ajuns să fie urmărit după eliberarea lui Baader deoarece era considerat, greșit, ca fiind cel care a tras. El se opunea politiciii lui Andreas Baader și veleităților lui de conducător. A plecat în Iordania pentru a scăpa pe moment de urmărire. Îl cunoștea pe adevăratul trăgător, dar nu voia să-i divulge numele pentru a scăpa. Îl cunoștea bine, chiar foarte bine, pe Baader din timpurile comune petrecute în mediile artistice berlineze și nu vedea în el un viitor erou popular. S-au produs de mai multe ori ciocniri între ei.

În tabără, Homann s-a separat de ceilalți, îi vizita pe palestinieni în corturile lor și a stabilit o relație apropiată, spre dezaprobarea lui Baader și Ensslin, cu comandantul algerian. Când ceilalți s-au mutat într-o altă casă, a rămas să locuiască singur. Se ocoleau reciproc. Însă seara, când stătea pe terasa casei sale, vântul aducea crâmpoie din discuțiile celorlalți. A auzit ceva despre un „proces popular“ și despre un proces scurt, propus de Baader, ce trebuia să fie mascat drept un accident de tragere. O mare parte a discuției s-a pierdut în lătratul câinilor care sălășluiau în tabără.

Homann auzise corect. Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Horst Mahler, Ulrike Meinhof, Hans-Jürgen Bärker și alții au avut o discuție în care era vorba despre viața lui. Baader și Ensslin au cerut lichidarea lui Homann, socotindu-l un trădător. Horst Mahler, în calitate de avocat, a făcut o pledoarie pentru un proces, iar Bärker și Ulrike Meinhof au propus să fie predat palestinienilor și închis.

Mai târziu, Horst Mahler a spus:

– Mereu se argumenta cu Brecht. Cred că este vorba despre *Măsura*. Tratând comportamentul față de trădători – în acest caz un tânăr comunist care se supune colectivului, iar în final aprobă propria distrugere –, cartea a devenit o lectură de referință pentru RAF. „Era exact aceeași situație: el nu făcuse încă nimic, dar era considerat un pericol. Iar aici a fost lichidat în numele unei necesități superioare, spre a nu se periclita actul revoluționar.“

Seara târziu, una dintre femei a trecut pe lângă baraca lui Homann.

– Ei, ce se va întâmpla? a întrebat el.

Ea a scos din buzunar un cartuș și l-a ținut între degetul mare și arătător.

– Asta, a spus ea înainte de a dispărea în întuneric.

Nemții au încetat „greva“ lor după puțin timp. Într-o zi, Abu Hassan, comandantul taberelor de instruire, a venit într-un nou control. Cu această ocazie a dorit să dea oaspeților nemulțumiți o imagine generală despre situația politică și militară a luptei de

eliberare a palestinienilor, pentru a-i familiariza mai bine cu realitățile locale.

N-a reușit să-și încheie prezentarea. A fost mereu întrerupt. Germanii nu-l ascultau, în schimb ridicau noi pretenții. Din acel moment lucrurile s-au schimbat. Hassan i-a ordonat comandantului taberei să nu accepte nici un moft. A doua zi, când și-au exprimat nemulțumirea față de programul de instruire, gazdele au acționat. Un grup de palestinieni a atacat casa și i-a dezarmat pe oaspeți. Nu mai aveau voie să părăsească baraca. Două santinele păzeau ușa. Antrenamentul a fost anulat.

5. Stânga-mprejur pentru comando

Palestinienii au vrut să scape cât mai urgent de nemți. Hans-Jürgen Bäcker, cel care încă nu era căutat la Berlin, și-a reprimit pașaportul și a obținut permisiunea să se întoarcă drept iscoadă. Restul pașapoartelor au rămas sub cheie.

Bäcker a zburat, via Cipru, spre Berlin-Schönefeld. La controlul pașapoartelor a prezentat documentele arabe. Grănicerii est-germani i-au pus o întrebare la care a răspuns în engleză. A atras însă atenția prin accentul german și așa-zisul arab a fost trimis la un control amănunțit.

– Descheiați-vă! i-a ordonat un polițist.

– Domnilor, serviți-vă, a răspuns Bäcker și-a desfăcut jacheta de blugi, scoțând la iveală un pistol.

Funcționarii au reținut pistolul și au chemat colegii de la serviciul de securitate. Bäcker a fost dus cu un Wartburg la Karlshorst. Însoțitorii săi au sunat la o clădire aparent nelocuită. A deschis un tip în uniformă și Bäcker a fost condus într-o locuință cu ferestre zăbrelete. A fost poftit să ia loc și să servească țigări vestice. Apoi a început interogatoriul. A durat 24 de ore. Hans-Jürgen Bäcker s-a mirat cât de bine informați erau lucrătorii din Stasi cu privire la grupul Baader-Meinhof. Știa cine a participat la eliberarea lui

Baader și cine a tras. Cunoșteau numele de cod al membrilor grupului și erau informați în amănunt despre instruirea în tabăra palestiniană.

Întărit cu mâncare, țigări și Coca-Cola, Bäcker și-a scris un CV. Apoi, oamenii de la Stasi i-au pus întrebări despre grup. Bäcker a dat informații despre cele opt săptămâni de instrucție, n-a recunoscut însă că ar fi participat la eliberarea lui Baader:

– Nu-mi sunt cunoscute amănunte.

– Din ce motive ați călătorit joi, 6 august 1970, în capitala RDG?

– Din cauza intensificării bombardamentelor aviatice israeliene, instruirea noastră nu mai putea continua, a răspuns Bäcker. Siguranța noastră personală era în pericol.

Din acest motiv s-a decis reîntoarcerea imediată în Berlinul de Vest, a explicat el mai departe. Deoarece n-au existat suficiente locuri în avion, Baader și Mahler l-au însărcinat să meargă înainte și să pregătească sosirea celorlalți „care trebuiau să trăiască acolo ilegal”.

Oamenii serviciului secret i-au pus în față pistolul confiscat.

– Cu ce scop ați intrat în posesia acestei arme?

– Am avut intenția să mă apăr dacă Poliția din Berlinul de Vest ar fi încercat să mă aresteze, a răspuns Bäcker. De asemenea, era planificat să folosim aceste arme la acțiuni în Berlinul de Vest.

La fel voiau să procedeze și ceilalți membri ai grupului.

Oamenii din Stasi au mai dorit să știe ce acțiuni erau prevăzute după întoarcerea grupului Mahler.

„Conducătorul real al grupului nu este Mahler, ci Andreas Baader, a precizat Bäcker. Avocatul Mahler, Ulrike Meinhof și Gudrun Ensslin fac parte din așa-numitul prezidiu de conducere al grupului. După știința mea, de la Gudrun Ensslin provine propunerea de a numi grupul «Armata Roșie». Despre rolul meu nu exista nici o concepție. S-a prevăzut creșterea numerică a grupului de la 20 de persoane în prezent la 50–100 de persoane. Apoi urmează să se treacă la acțiuni în forță. Se dorește, de exemplu, desfășurarea unui atac cu explozibile asupra cartierului general al trupelor de ocupație americane de pe Clayallee. În continuare, se are în vedere

incendierea biroului companiei americane PanAm de pe strada Kant, deoarece grupul bănuiește că acolo s-ar afla un birou secret al serviciului secret CIA. Se mai intenționează să se facă inutilizabile aparatele speciale de tipărit de la editura Springer. S-a cântărit și posibilitatea răpirii senatorului Neubauer din Berlin pentru a obține eliberarea unor deținuți politici.“

Motivația prezentată de Bäcker:

„Prin aceste acțiuni se urmărește retragerea trupelor de ocupație americane din Berlinul de Vest din cauza războiului nedrept purtat de acestea în Indochina, zdruncinarea aparatului opresiv al Poliției din Berlinul de Vest și a justiției, precum și demoralizarea angajaților și îndepărtarea senatorului Neubauer.

După ce a răspuns în scris la toate întrebările, unul din oamenii Stasi a luat hârtia, s-a plimbat cu ea primppejur, apoi a zis:

– Aceasta va fi acum analizată. Dacă Procuratura Generală a RDG stabilește că totul este corect, sunteți liber.

Toate declarațiile lui Bäcker au fost înglobate într-un raport și trimis tovarășului ministru și conducător al departamentelor principale IX, VI, II/8 și II/2 al Stasi. În acest fel, Ministerul pentru Siguranța Statului a fost informat amănunțit despre planurile Frațiunii Armata Roșie în formare.

În ziua următoare, Hans-Jürgen Bäcker a fost condus la punctul de trecere a frontierei Friedrichstraße, unde i s-a dat înapoi pistolul și a primit permisiunea să părăsească RDG în direcția vest.

6. „Shoot him“

În același timp, Peter Homann a fost preluat de palestinieni din tabără și condus cu un vechi Mercedes la Amman. I s-a repartizat o cameră, a primit ziare englezești și un însoțitor. Apoi, opoziția extraparlamentară i-a dat însărcinarea să redacteze un raport despre grup și atitudinea acestuia față de situația politică din Germania Federală. A scris aproximativ zece pagini și nu a fost

deloc reținut în ce privește aprecierea sa negativă privind trupa Baader-Mahler-Meinhof. Când și-a predat raportul, Abu Hassan l-a invitat la masă. Cu această ocazie, palestinianul a revenit asupra conflictelor lui Homann cu grupul.

– Primești din partea mea posibilitatea de a asculta ce au de spus, inclusiv ce vor zice despre tine.

Întâlnirea a avut loc seara următoare pe terasa casei în care a fost cazat Homann. El a avut posibilitatea să asculte discuția lui Abu Hassan cu Baader, Ensslin, Mahler și Ulrike Meinhof prin fereastra deschisă, de la o distanță de cinci metri. Camera în care se afla era în întuneric, iar terasa luminată doar de cerul nopții din Amman. Din când în când se auzeau focuri de armă. Ceilalți nu aveau cum să-l vadă. La început, s-a vorbit despre întoarcerea grupului în Germania. Diplomat și reținut, Abu Hassan a explicat că Al Fatah va asigura reîntoarcerea grupului la Berlin. Gudrun Ensslin era purtătoarea de cuvânt a celor patru dat fiind că era singura care vorbea fluent engleza. Baader își formula observațiile în germană și o îndemna nerăbdător pe Gudrun să traducă. Gudrun a întrebat dacă Al Fatah va pune arme la dispoziția grupului. Abu Hassan a promis că va reflecta, fără a face însă promisiuni.

Apoi, Gudrun Ensslin a vorbit despre faptul că Ulrike Meinhof are doi copii, două gemene de șapte ani, ascunse în Sicilia. Ele nu puteau rămâne acolo mai mult timp. Era posibil ca gemenele să fie aduse în Iordania și crescute într-un cămin palestinian pentru copii orfani? Abu Hassan a acceptat ideea, dar a subliniat:

– Dacă se va întâmpla acest lucru, nu veți mai vedea copiii nici-o dată. Vor fi orfani palestinieni.

Hans-Jürgen Bäckert a spus mai târziu, referindu-se la săptămânile petrecute în Iordania:

„Ulrike era bulversată, deoarece nu știa ce se va întâmpla cu fetele ei. Nu dorea ca Röhl să primească fetele, dar nici nu voia să le trimită în Palestina. Noi am văzut în Iordania «Tinerii trandafiri», organizația Al Fatah pentru tinere fete, majoritatea orfane, care beneficiau de o pregătire militară“.

Chiar el a vorbit despre acest subiect cu Ulrike și a asigurat-o că, de îndată ce va avea timp, va pleca în Sicilia, unde fetele sunt cazate temporar.

Mai târziu, Horst Mahler a spus că Ulrike ar fi preferat să-și ducă copiii în RDG:

„Ea voia să împiedice cu orice preț ca Röhl să primească copiii. Nutrea față de el o ură nemăsurată. Avea o relație sentimentală cu ilegalul Partid Comunist din Germania, atât ea, cât și Röhl fiind membri. Ideea de mai târziu de a transfera fetele într-o tabără iordaniană pentru refugiați reprezenta o ultimă soluție“.

La finalul întâlnirii din tabăra iordaniană, discuția a alunecat asupra lui Peter Homann.

- Unde se află el? a întrebat Gudrun Ensslin.
- A trebuit să-l despărțim, deocamdată, de voi.
- *He is an Israeli spy. Shoot him*, a spus Gudrun.
- Asta ar fi trebuit să-mi spuneți mai devreme, a răspuns Abu Hassan.

În afară de Homann, încă doi membri ai grupului nu aveau intenția de a rămâne mai departe. Ei nu erau, însă, căutați de Poliție, iar reîntoarcerea lor nu constituia o problemă.

La puține zile de la convorbirea nocturnă de pe terasă, Abu Hassan a vorbit încă o dată cu Homann despre berlinezi și călătoria lor:

- Ei au venit ca prieteni și vor pleca tot așa, ca semn al ospitalității arabe.

Urma să aibă o nouă întâlnire cu el și cu ceilalți disidenți, dar și cu grupul, pentru a stabili împreună modalitățile plecării.

Negocierile într-un mic hotel din Amman au fost scurte. Homann dorea să meargă pe propriul drum.

Grupul a zburat la Berlin-Schönefeld și a continuat drumul spre partea vestică cu metroul. Poliția n-a observat nimic. Nu fuseseră descoperite nici măcar locuințele în care s-a cazat grupul înainte de plecarea în Iordania. Locuințele puteau fi folosite din nou.

Homann a primit din partea palestinienilor un pașaport arab pe numele Omar Sharif, pașaportul său german falsificat, 200 de dolari și un tichet de zbor pe ruta Beirut-Roma. La o săptămână după ce ceilalți au ajuns la Berlin, el a trecut prin vama din Roma. Și-a cumpărat bilet și seara s-a urcat în trenul pentru Hamburg.

Pe 17 august 1970, la ora 13.15 la punctul de frontieră Berlin-Friedrichstraße o femeie tânără a prezentat un pașaport francez pe numele Michèle Ray și a cerut să intre în partea de est a orașului. A susținut că este studentă și avea asupra ei o ediție a revistei *Spiegel* și *Frankfurter Allgemeine*. A fost supusă unei percheziții corporale. Femeia a reacționat „mânioasă”, cum a precizat vameșul în raportul său. El a constatat că „cetățeană” a intrat de mai multe ori în capitala RDG. Chestionată, ea a declarat că vrea să viziteze biroul Organizației pentru Eliberarea Palestinei și s-a interesat unde se află acesta.

– Nu vă pot da nici o informație, a spus el.

– Atunci, mă voi interesa la profesorul Kaul.

Vameșul a notat: „Cetățeană a lăsat o impresie medie. Vorbea bine nemțește”. Tipăriturile au fost reținute. Ulrike Meinhof a primit permisiunea să treacă. Ea s-a dus direct la sediul central al organizației de tineret (FDJ) de pe Unter den Linden și a cerut la intrare să stea de vorbă cu funcționarul superior Günther Jahn. A refuzat să-și decline identitatea și a specificat doar că vine din Berlinul de Vest și vrea să discute o situație absolut confidențială. Dacă nu exista posibilitatea unei convorbiri cu Jahn sau alt tovarăș din conducere, ar vrea să meargă la tovarășii Werner Lambertz sau Albert Norden. Ambii se aflau sus în ierarhia RDG. A fost trimisă la secretarul Comitetului Central al FDJ, Ernst Rau, căruia i-a spus numele ei real. Rau a întrebat-o asupra motivului pentru care a venit. Ulrike Meinhof a răspuns:

– FDJ are posibilitatea să ajute la stabilirea de relații cu tovarăși cu care să se poată purta discuții politice.

– Cum ai ajuns în RDG și unde veți sta?

– Domiciliul meu este în Berlinul de Vest. Acolo ne-am cazat, eu și prietenii mei.

Cei doi copii au fost duși la cunoștințe. Ea a intrat cu un pașaport francez pe numele Michèle Ray.

– Nu este treaba RDG să organizeze rezistența în Berlinul de Vest, a spus secretarul FDJ. N-a fost o idee bună din partea dumneavoastră să veniți la sediul central al FDJ. El nu poate fi partenerul dumneavoastră.

– Noi dorim discuții cu tovarășii din SED, a replicat Ulrike Meinhof. Este important din punct de vedere politic pentru noi. Nu vrem să împovărăm Comitetul Central al FDJ cu acțiuni ilegale în străinătate.

Ea a vorbit apoi despre „stânga intelectuală” care dezvoltă numai programe teoretice, dar nu este pregătită să desfășoare lupta armată.

Omul de la SED a precizat:

– Concepția și acțiunea multor grupuri disparate, care și-au scris în același timp pe frontispiciu antiimperialismul și anticomunismul nu sunt în favoarea luptei antiimperialiste.

– Trebuie să se ajungă la un acord în multe chestiuni politice.

Secretarul FDJ a notat într-un protocol confidențial privind discuția purtată: „Avusesem impresia că Ulrike M. căuta o cale de ieșire din situația precară în care se afla și era debusolată. Făcea impresia că este neajutorată”.

În final, Ulrike Meinhof a întrebat încă o dată dacă ar fi posibil să se ia legătura cu un tovarăș responsabil și a transmite dorința ei.

– Nu este posibil, a zis Rau. Îmi voi informa tovarășii și poate veniți mâine încă o dată.

Ulrike Meinhof a spus că se va întoarce a doua zi în jurul orei 10.30, dacă nu va fi oprită la punctul de trecere, caz în care va menționa numele tovarășului Rau.

După 20 de minute, întrevederea s-a terminat. Ulrike și-a luat rămas-bun. Rau a informat departamentul vestic al Comitetului Central al SED despre vizitatoarea sa. De acolo a fost informată conducerea spionajului extern al Ministerului pentru Siguranța

Statului. În jurul orei 20, Ulrike Meinhof a părăsit RDG prin gara Friedrichstraße. A fost informat și șeful Stasi, Mielke, și acesta a reacționat imediat: „La indicația tovarășului ministru, intrarea lui Meinhof în RDG, precum și tranzitarea capitalei, a fost interzisă. Măsurile corespunzătoare au fost aplicate de departamentul principal VI“.

În dimineața următoare, Ulrike Meinhof a venit din nou la punctul de frontieră de la gara Friedrichstraße. Și-a prezentat pașaportul francez, care a fost imediat fotografiat. Apoi i s-a comunicat că intrarea ei în RDG nu era dorită. Ulrike a fost consternată.

– Este de neînțeles. Este absolut necesar să fiu lăsată să trec. Am o întâlnire cu un membru al Comitetului Central al FDJ. Nu pot lipsi de la întrevvedere.

A cerut să stea de vorbă cu superiorul de la vamă sau cel puțin cu Rau la telefon.

A sosit și ofițerul superior, care a invitat-o fără multe discuții să se întoarcă în Berlinul de Vest.

– Atunci, vreau să vorbesc cu un reprezentant al Stasi, a cerut Ulrike. Nu plec dacă nu vorbesc cu unul.

A fost chemat un alt superior care i-a explicat că nimeni nu va sta de vorbă cu ea.

– Trebuie să vă întoarceți.

Ofițerul de la Stasi a notat că ea s-a comportat foarte corect, fără să fie gălăgioasă sau provocatoare.

Peste două zile, la 20 august 1970, șeful Stasi Mielke și-a schimbat strategia. S-a comunicat la trecerea frontierei că Meinhof avea permisiunea să intre. De îndată a fost informat șeful departamentului principal IX. Nu se știe ce avea de gând Stasi cu Meinhof. Nici ceea ce dorea ea de la tovarășii din RDG. Horst Mahler a susținut că lucrurile au fost discutate cu Baader, Ensslin și el. Ulrike ar fi dorit să afle dacă fetele ei în vârstă de opt ani ar putea fi găzduite în RDG. Dar nu există nici o dovadă a acestei intenții. Oricum, Meinhof n-a revenit niciodată în RDG.

7. Povești cu copii

După eliberarea lui Baader, magazinul TV *Panorama* m-a contactat să fac cercetări pentru un portret al lui Ulrike Meinhof, pe care am cunoscut-o din perioada (1966-69) când am colaborat la *konkret* (1966-69). Am încercat să-l găesc în Berlin pe Peter Homann, pe care l-am cunoscut de asemenea la *konkret* și despre care știam că se află în legătură cu Ulrike Meinhof. N-am reușit.

Peste aproximativ trei luni, în vara lui 1970, am fost sunat pe neașteptate la Hamburg. Trebuia să merg urgent într-o anumită locuință din Himmelstraße. Acolo se afla Peter Homann; tocmai își vopsea părul în baie. El m-a informat că grupul avea intenția să ducă gemenele lui Ulrike, pe Bettina și pe Regine, într-o tabără palestiniană pentru orfani din Iordania. Klaus Rainer Röhl, tatăl fetelor, le-a căutat zadarnic prin Interpol.

Pe 14 mai, înainte de masă, când a fost eliberat Baader, copilele au fost la școală. Când acțiunea de căutare a fost declanșată, o prietenă a mamei s-a dus la secția de Poliție din apropierea locuinței lui Ulrike Meinhof și a solicitat pașapoartele pentru copii cerute de mai mult timp. Funcționarul de serviciu n-a observat că pașapoartele erau pentru gemenele acelei femei care tocmai se afla în urmărirea întregii poliții berlineze.

Mai întâi, copiii au fost duși la Bremen, la o prietenă a lui Ulrike. Peste câteva zile, două femei din Berlin au preluat gemenele și au plecat cu mașina spre sud. S-a trecut la pas peste „granița verde” în Franța. Acolo, aștepta o a treia femeie cu o mașină. În seara următoare, au ajuns la granița cu Italia.

Șoseaua de trecere prin pas era încă închisă, urmând să fie redeschisă a doua zi dimineța. Din acest motiv nu exista control la graniță. Două femei au coborât și au direcționat mașina printre nămeți peste graniță. Copiii dormeau pe bancheta din spate. Călătoria s-a sfârșit într-o tabără de barăci din apropiere de vulcanul Etna din Sicilia. Acolo erau așteptați de tovarăși italieni care le-au repartizat o baracă fetelor și unei femei. Celelalte două femei

au plecat imediat înapoi în Germania. Timp de mai multe săptămâni, fata cu numele Hanna a rămas acolo cu gemenele. Mergeau la strand, făceau plajă, se jucau și învățau de pe manuale, iar seara aveau parte de cântece și muzică de chitară. Când Hanna a aflat că tatăl Klaus Rainer Röhl își caută fetele cu ajutorul Poliției, au început jocuri de-a v-ați ascunselea. Mai târziu, Hanna și gemenele au fost cazate într-o casă mare din piatră vizavi de vulcan.

Când Hanna a trebuit să plece înapoi la Berlin, fetele au fost duse iarăși la barăci în îngrijirea a patru hipioți germani. Doi au plecat rapid și gemenele au rămas în îngrijirea celeilalte perechi până la începutul lunii septembrie.

În primele zile din septembrie 1970, Peter Homann a luat legătura cu Hanna și a rugat-o să vină la Hamburg. Într-o sâmbătă ne-am întâlnit. Hanna a povestit că grupul s-a întors între timp la Berlin și voia să trimită pe cineva în Sicilia pentru a duce fetele în tabăra de orfani din Iordania.

Decizia a fost luată rapid. Era necesar să o luăm înaintea trimisului grupului. L-am sunat pe omul de contact din Sicilia, i-am indicat parola „profesor Schnase“ și i-am spus că a doua zi, la ora 14.14 cineva va ateriza la Palermo pentru a prelua gemenele.

Dimineață la ora 7, mă aflu în avion cu destinația Roma, iar de acolo mai departe spre Palermo. Pe aeroportul Palermo am întâlnit un bărbat îmbrăcat hippie, care părea german, și un italian.

– Sunt profesor Schnase, am spus eu.

– Cum de vii de la Hamburg, și nu de la Berlin? m-au întrebat, uitându-se la etichetele de pe geamantanul meu.

– Mai demult am lucrat la *konkret* cu Ulrike...

Cei doi nu aveau o părere prea bună despre grup.

– Luni de zile n-au dat nici un semn. Nu știam ce să facem cu copiii. Nici bani nu mai avem, a zis cel îmbrăcat hippie.

Cu un mic Fiat ne-am îndreptat spre litoral. Pe un strand gol ne aștepta un microbuz VW. Înăuntru se găseau două fete bronzate și cu păr blond. Fiicele lui Ulrike Meinhof.

Bettina și Regine m-au văzut adesea în redacția *konkret*, în vila soților Röhl și mai târziu la Berlin, unde am vizitat-o uneori pe Ulrike.

– Plecăm cu următorul avion, am spus.

– Asta nu se poate, a replicat hipiotul. Pe aeroport sunt controlate pașapoartele. Nu avem documente pentru copii. Ne-am interesat de legăturile de tren.

Dimineață la ora 7, am ajuns la Roma, unde ne-am cazat la niște cunoștințe. A durat cinci zile până când l-am putut contacta telefonic pe tatăl fetelor. Întâmplător, se afla în concediu în Italia. Într-o locuință din Piazza Navona a reușit să preia gemenele.

Între timp, cineva din Berlin a sunat în Sicilia.

– În zilele următoare vom veni după fete.

– Cum așa? Ați fost deja aici. Copiii au plecat.

În cadrul grupului s-a discutat cine ar fi cunoscut locul unde se aflau fetele. S-a ajuns la Hanna și au plecat în căutarea ei. La ușa locuinței, Baader a întrebat:

– Unde este Hanna?

Și a scos un pistol.

– Nu este aici, i s-a răspuns și i s-a indicat unde ar putea fi găsită.

Când au găsit-o, a fost și ea amenințată cu pistolul. Hanna a destăinuit cine a luat copiii.

La scurt timp, Baader și Mahler au plecat la Hamburg.

Am înnoptat în locuința mea; în total șase persoane au venit acolo în noaptea aceea. În zori, la ora 3, s-a sunat la ușă. Afară se află o veche cunoștință, activist al SDS, un munte de om, întotdeauna stăpân pe sine și calm. Acum era agitat.

– Trebuie să plecați. Imediat. Vor să vă omoare.

Baader și Mahler veniseră în locuința sa. Cu pistoalele scoase îl întrebaseră despre adresa mea. Le-a dat impresia că se aliază cu ei, au venit împreună la locuința mea și i-a convins să aștepte în mașină până când va cerceta dacă nu sunt polițiști la mine. Fără a aprinde lumina, am părăsit locuința pe o ieșire dosnică și am plecat la un hotel.

*

În ziua următoare, Homann și cu mine am plecat din Hamburg. Era o zi frumoasă, deci am decis să mergem la Sylt, unde aveam cunoștințe. N-am vrut să călătorim fără apărare, așa că am cumpărat o armă de calibru mic, cu zece gloanțe.

În localitatea Königreich Appen am cotit pe un drum de țară. Acolo se afla o rablă de furgonetă DKW. Am tras o serie de gloanțe spre ea. Deodată au apărut o duzină de vânători cu arme pregătite pentru tragere.

– Mâinile sus! a strigat unul dintre ei.

L-am ascultat. Unul ne-a luat armele și a strigat triumfător:

– În sfârșit, v-am prins.

– Ce vrea să însemne asta? a întrebat Peter Homann.

Vânătorii ne luaseră drept braconieri și au trimis după polițistul din sat. Acesta a venit cu o mașină de patrulare. Vânătorii ne-au predat ca pe o pradă. Polițistul s-a uitat la armele noastre, apoi l-a invitat pe Homann să stea lângă el. Eu trebuia să-i urmez la secție cu mașina. Polițistul era furios pe vânători. L-au deranjat de la cină. Considera acțiunea vânătorilor exagerată.

Homann se afla încă pe lista teroriștilor căutați de Poliție. Pe peretele secției se afla un afiș cu fotografia lui.

L-am întrebat pe polițist ce a mâncat la cină.

– Cartofi prăjiți, a venit răspunsul.

– Cu slănină și ceapă?

– Ca-ntotdeauna.

Am răs. Polițistul ne-a cerut pașapoartele și a început să scrie raportul. A telefonat la Poliția din Hamburg pentru a controla identitatea mea. Totul era în ordine. Pașaportul nu era furat, nu eram urmărit. Apoi a luat pașaportul lui Homann, emis la Bremen – și pe un nume diferit.

– Îmi puteți spune prefixul Bremenului?

Homann nu cunoștea prefixul orașului său.

– Ei bine, atunci trebuie să mă uit în cartea de telefon, a oftat polițistul.

Era trecut de ora 18, legătura de serviciu spre Bremen era ocupată. În fine, după o jumătate de oră de încercări, am zis:

– Știți ceva? Dumneavoastră vreți să mergeți acasă, și noi vrem să ajungem acasă. Scrieți totul pe numele meu și totul este OK. Voi plăti eu amenda.

Polițistul a fost de acord. Eu am semnat raportul, ne-am luat rămas-bun și am plecat spre Hamburg. Arma a rămas la polițist.

Când s-a aflat că Poliția nu îl mai suspectează pe Homann de implicare în eliberarea lui Baader, el s-a prezentat la Poliție și după o scurtă cercetare a fost eliberat.

8. Tripla lovitură

În Berlin, se pregătea lupta în ilegalitate. S-au închiriat locuințe și s-au asigurat mașini. Ulrike Meinhof a luat legătura cu stânga și liberalii pe care îi cunoștea din perioada gazetăriei. Unii erau oameni cunoscuți. Numai puțini simpatizau cu ideea de luptă armată, dar unei Ulrike Meinhof, chiar dacă era căutată de Poliție, nu i se închidea ușa în nas.

Acum și Ulrike umbla cu un pistol în poșetă. Într-o zi a cerut să fie învățată cum se fură o mașină. Neîndemânatică în probleme tehnice, a rupt volanul unei mașini și l-a adus acasă ca pe un trofeu.

Uneori lăsa să se înțeleagă că are un sentiment de vinovăție din cauza copiilor. Asemenea manifestări de slăbiciune au fost atacate cu duritate de Baader și Ensslin. Pe cât era de curajoasă în munca politică și publicistică, pe atât înclina să cedeze în cerc privat, în disputele personale. Influența ei în interiorul grupului era redusă, mult mai nesemnificativă decât lăsa să se întrevadă sloganul „Grupul Baader–Meinhof“.

Și Andreas Baader, și Gudrun Ensslin au apelat la vechile lor contacte. Au trimis un emisar și la Peter Jürgen Boock la Frankfurt.

Acesta a adunat între timp bani pentru gherilele Tupamaros din Uruguay, a ajutat negri americani înrolați pentru Vietnam să ajungă în Suedia neutră, a vândut droguri împreună cu negrii. Și a urmărit, bineînțeles, cum eroii săi din mișcarea pentru asistența tinerilor din orfelinate au devenit, în decursul câtorva luni, dușmanii statului.

– Cineva vrea să-ți vorbească, i-a spus emisarul. Cumpără-ți un *Herald Tribune*.

Cu ziarul sub braț, urma să apară la un punct de întâlnire. Apoi urma să fie condus mai departe. Deși n-a auzit de numele ziarului, Boock a îndeplinit toate condițiile corect. Baader și Ensslin l-au așteptat într-un apartament de bloc. La puțin timp stăteau toți trei pe o saltea ca mai demult. A trebuit să relateze cu ce se ocupa, apoi cei doi l-au informat cu privire la călătoria lor în Iordania și instrucția militară în tabăra palestiniană. S-au întors, trăiau în ilegalitate și plănuiau atacuri.

– Ți poți imagina ca unele acțiuni de ajutor să le faci pentru noi?

– Ce anume? a întrebat Boock.

– Să începem cu lucruri mici. Avem nevoie de cărți de la biblioteca universitară despre chimia anorganică. Iată o listă.

Boock a încuviințat și a și plecat. De dragul simplității, a luat pur și simplu cărțile din bibliotecă. Să fotocopieze ar fi fost mult mai dificil, a explicat el lui Baader și Ensslin. Cei doi au fost încântați și i-au dat următoarea sarcină. Trebuia să fure biciclete. Când să fie însă preluate, din ele rămăseseră doar cadrele. Restul fusese demonstrat de un alt hoț.

În colectivul său, Boock a început să aibă probleme din cauză că avea secrete față de ceilalți. Boock a rămas însă ferm pe poziție:

– Asta nu vă interesează. Este treaba mea. Nu vă pot introduce.

Era fericit că Andreas și Gudrun erau din nou prezenți și îi putea ajuta. În sfârșit, timpul de așteptare se încheiase.

La 14 august 1970, mecanicul auto Eric G. a primit o vizită în atelierul său din Berlin. Hans-Jürgen Bäcker, un prieten din Clubul Republican, venise cu doi bărbați. Soția a făcut cafea și l-a chemat

pe ajutorul Karl-Heinz Ruhland din atelier. După discuții privind situația politică, vizitatorii au trecut la subiect.

– Avem nevoie de mașini. Ele pot fi furate sau închiriate fără a le mai duce înapoi. În ambele cazuri, mașinile trebuie să devină de neidentificat. Puteți prelua astfel de munci?

Contra unor plăți consistente, vehiculele trebuiau parțial revopsite și prevăzute cu numere noi de motor și de șasiu. În plus, trebuiau schimbate cheile de la uși și de contact. Cei doi mecanici au acceptat.

Karl-Heinz Ruhland era extrem de îndatorat. El s-a interesat mai mult de perspectiva obținerii de bani peșin decât de intențiile politice ale lui Baader și Mahler.

„Kalle“ Ruhland, născut în 1938 la Berlin, a avut o viață destul de nefericită. Tatăl său fusese legător de cărți și de-abia reușea să-i hrănească pe cei opt copii. Încă de când era elev, Karl-Heinz a trebuit să lucreze, pentru învățat rămânându-i prea puțin timp.

A întrerupt școala, a devenit curier la o firmă, a lucrat într-o tâmplărie, apoi într-o gospodărie țărănească și a ajuns, în sfârșit, pe o navă fluvială. S-a însurat, a devenit tatăl a doi copii, a divorțat, s-a căsătorit a doua oară, schimbând rapid locurile de muncă. Apăsător de plata ratelor, s-a aflat de mai multe ori în fața justiției pentru delapidare și înșelăciune și a fost condamnat la pedepse scurte.

Discuția din atelier a durat până noaptea. Ruhland a bănuț că în spatele lui Baader și Mahler se află o „trupă de luptă“ mai mare și a fost deziluzionat aflând că sunt exact 25 de persoane care plănuiau o schimbare revoluționară în Germania. Discuțiile pasionale ale vizitatorilor lui îl plictiseau, așa că s-a dus la treaba lui.

În zilele următoare, au apărut acolo oameni noi. Irene Goergens, alias „Peggy“, Astrid Proll, numită „Rosi“, Gudrun Ensslin sub numele de „Grete“, Horst Mahler își zicea „James“, iar Andreas Baader – „Hans“. Ruhland a aflat numele real numai al ultimilor doi.

Primele mașini au intrat în atelierul de reparații. Au fost revopsite și au primit numere noi de motor și șasiu. Au ajutat inclusiv Hans și James.

În jurul datei de 1 septembrie, patronul atelierului i-a spus ajutorului Ruhland:

– Mi-au spus că plănuiesc atacul asupra unei bănci și m-au întrebat dacă vreau să particip.

– Și ce le-ai spus?

– Am spus da și că probabil vii și tu.

– Trebuie să mă gândesc mai întâi, i-a răspuns Ruhland surprins.

Peste o săptămână, James a venit din nou și le-a zis că vor să atace concomitent patru bănci în Berlin, astfel că se vor forma patru echipe. L-a întrebat pe Ruhland dacă e de acord să ia parte. Acesta a acceptat.

În dimineața zilei de 29 septembrie, totul era pregătit. Între orele 9.48 și 9.58 au fost atacate trei bănci. A fost una din rarele acțiuni la care au cooperat RAF și Mișcarea 2 Iunie.

La Berliner Sparkasse de pe strada Altonaer prada a fost de 8 115 mărci. Un pachet cu 97 000 de mărci a rămas neobservat. La acțiune au participat Ralf Reinders, Georg von Rauch și alți doi tipi, unul de la RAF, celălalt de la Mișcarea 2 Iunie.

La Berliner Bank din strada Rhein, Baader, Mahler, Grusdat, Ruhland și Irene Goergens s-au ales cu 154 182, 50 de mărci.

În fine, de la Berliner Sparkasse filiala Südwestkorso, Manfred Grashof, Petra Schelm, Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof au plecat cu 53 000 de mărci.

La o săptămână după „tripla lovitură“ s-au întâlnit cu toții pentru evaluarea manevrei într-o locuință din strada Kurfürsten. La o cafea și bere s-a discutat despre modul de derulare a atacurilor. Mahler și Baader erau de părere că lucrurile se puteau desfășura și mai bine. Mahler a vorbit cu tupeu despre latura morală a unor astfel de devalizări:

– Este vorba despre banii capitaliștilor. Omul simplu nu este păgubit.

Baader era de părere că grupul trebuie mărit. Apoi a povestit că Bäcker și cel ce s-a alăturat grupului în Iordania, Ali Jansen, au plecat la Munsterlager pentru a studia posibilitatea unei pătrunderi într-un depozit de armament al armatei federale.

Peste o zi, Karl-Heinz Ruhland a primit 1 000 de mărci din pradă. Era nemulțumit căci nu-i ajungea.

Bäcker și Ali Jansen s-au întors de la Munsterlager. Atacul a fost planificat pentru mijlocul lui octombrie. Ulrike Meinhof și Ali trebuiau să pregătească acțiunea. La 8 octombrie, cei doi au decolat de pe aeroportul Tempelhof, fără a fi recunoscuți.

9. „Complimentele mele, domnilor“

În aceeași zi, la ora 13.38, telefonul a sunat la comisarul criminalist Kotsch de la departamentul siguranței statului al Poliției din Berlin.

– Sunteți domnul Kotsch?

– Da.

– Aici Müller. Am să vă fac o comunicare importantă. La ora 2.30, Baader, Mahler și Ensslin se vor întâlni pe strada Knesebeck 89, în apartamentul lui Hübner. Baader este blond-roșcat și poartă mustață. Toți sunt bine înarmați. Locuiesc în Hauptstraße 19, etajul doi, la Wendt. Baader conduce un Mercedes B – MA 118, verde. Vă rog să întreprindeți în sfârșit ceva!

Kotsch era surprins.

– Ați transmis această informație și altcuiva?

– Da, dar se pare că mă consideră un idiot și nu sunt luat în serios.

– Domnule Müller, nu vă cunosc, a încheiat Kotsch.

– Este foarte bine așa, a spus apelantul și a închis.

După douăzeci de minute, observatorii au ocupat poziții în fața casei din Knesebeck 89. După-amiaza a trecut fără evenimente, așa

că trupa a decis să percheziționeze locuința. 14 polițiști au intrat în casa scărilor și s-au furișat la etajul întâi. Au sunat la Hübner, dar n-a deschis nimeni. Pe sub ușă se vedea însă o dâră de lumină, iar prin stația de radio s-a primit de la polițiștii de-afară informația că o femeie s-a arătat la fereastra balconului. S-a decis intrarea în forță. La 17.40 se aflau în antreul locuinței. Din camera cu balcon a apărut o femeie tânără care a prezentat fără multe discuții pașaportul și permisul de conducere pe numele „Dorothea R.“

– Nu locuiesc aici, a spus femeia. Îi aștept pe locatari. Între timp, am făcut baie.

– Vă rugăm să rămâneți aici pe timpul percheziției, i-a cerut șeful trupei de intervenție și i-a oferit un scaun.

Un polițist s-a așezat lângă ea.

Când a verificat o canapea, un polițist a găsit într-o pungă de plastic un pistol tip Llama, de calibrul 9 mm. În camera alăturată, se aflau mai multe plăcuțe cu numere de înmatriculare, dintre care una aparținea unei mașini ce a fost declarată furată. Într-o altă cameră se aflau împrăștiate peste tot un cocteil Molotov, diferite substanțe chimice și lichide incendiare. Femeia, ulterior s-a stabilit că este vorba de Ingrid Schubert, a fost condusă la Secția de Poliție 131 și percheziționată. Sub îmbrăcăminte avea un pistol încărcat.

Polițiștii din locuința de pe Knesebeck au fost însoțiți de un fotograf și oameni ai secției Recunoașteri. Au dat drumul la pick-up și s-au pus pe așteptat. Spre ora 18 a sunat. Polițiștii și-au scos pistoalele și au deschis cu atenție ușa. Afară se afla un bărbat cu păr întunecat, ceva mai lung și cu breton, și cu barbă. Purta o jachetă albastru-oțel, pantaloni de culoare închisă, cămașă albă și o cravată oranj în dungi.

Polițiștii l-au recunoscut imediat pe Horst Mahler. L-au adus în locuință și i-au cerut actele.

– Sunteți Horst Mahler.

Bărbatul a contestat aceasta. Imediat, un polițist i-a tras peruca de pe cap.

– Complimentele mele, domnilor, le-a zis Horst Mahler.

Fără nici o opoziție, fostul avocat a permis să fie percheziționat. În buzunarul din spate al pantalonilor se găsea un pistol Llama Especial încărcat și armat. În buzunarul jachetei mai avea două încărcătoare pline, în total 36 de cartușe și un teanc de bancnote.

Polițiștii i-au desfăcut cravata, i-au lărgit cureaua și l-au dus la secție. Alții au rămas pe poziție.

După o jumătate de oră, un polițist a observat în casa scărilor o femeie tânără care trăgea cu urechea la locuința ocupată. A dus-o înăuntru. În poșeta ei de piele s-a găsit un pistol marca Reck și o un buletin pe numele Monika Berberich.

După câteva minute a sunat din nou. Femeia a încercat printr-un strigăt să-l avertizeze pe nou-venit. Imediat, mai mulți polițiști au sărit asupra ei și i-au pus un căluș. Cu pistoalele pregătite au deschis ușa. În fața lor se afla un vecin, un om în vârstă, care a reclamat muzica prea zgomotoasă.

Spre ora 19.40, a sunat din nou și polițiștii au reușit să o aresteze pe Brigitte Asdonk, iar peste vreo 45 de minute a apărut Irene Goergens și a fost, de asemenea, reținută de polițiști. Între timp, o mulțime de reporteri și alți curioși s-au adunat în fața casei. Polițiștii nu mai sperau în astfel de condiții să mai prindă și alți membri ai grupului. Au început să preleveze amprente.

Alături de rețete și ingrediente pentru fabricarea de explozibili, ustensile pentru falsificat, broșuri și obiecte pentru uz cotidian au găsit și „contabilitatea“. Pe nouă bilețele mici și o hârtie un calcul total, membrii gherilei urbane și-au notat cheltuielile personale. „H“ și „G“, adică Hans și Grete, alias Baader și Ensslin, au cheltuit 2 484 de mărci în total pentru două jachete – 500 de mărci, doi pantaloni – 180 de mărci, șosete – 18 mărci, frizer – 9 mărci, țigări – 60 de mărci etc.

„Anna“, Ulrike Meinhof, a cheltuit 1 300 de mărci: un costum de 220 de mărci, două bluze – 120 de mărci, pantofi – 100 de mărci, palton – 330 de mărci, țigări, mâncare, taxe, telefon – 100 de mărci.

Cheltuielile totale ale grupului se ridicau la 58 230 mărci. Pe baza analizei grafologice s-a stabilit că Gudrun Ensslin era casiera.

La două zile după acțiunea de arestare, restul grupului s-a întâlnit pe Kurfürstenstraße pentru a analiza situația. Cineva trebuia să fi trădat despre locuința din Knesebeckstraße, iar acest lucru nu putea să-l facă decât unul din grup. Deodată a fost rostit numele „Harp“, adică Hans-Jürgen Bäcker. El știa despre întâlnirea planificată. În plus, era considerat nu prea de încredere. A fost unul din pușinii membri care s-au opus lui Baader și n-a acceptat necondiționat autoritatea lui.

– Harp nu este de încredere, a spus Gudrun Ensslin, din acest motiv poate fi bănuît de trădare.

Deodată, s-a deschis ușa și a apărut Hans-Jürgen Bäcker. A fost întâmpinat de o tăcere mormântală. Bäcker s-a uitat iritat la adunare și s-a așezat.

– Tu l-ai trădat pe Horst, i-a spus Baader și a început interogatoriul.

Bäcker a devenit furios.

– Sunteți nebuni!

S-a ridicat și a părăsit locuința. Reacția sa a fost catalogată de ceilalți ca fiind o recunoaștere a vinei. S-au făcut propuneri pentru cum ar putea fi eliberați Mahler și femeile arestate. Cineva a propus să se facă rost de planurile canalizării penitenciarului, pentru a-l salva pe Mahler pe sub pământ.

Eric, patronul atelierului, a avut încă o idee:

– Construim un mini-elicopter. Cu el aterizăm în timpul orei de pauză în curtea închisorii și îi scoatem pe tovarăși.

Ceilalți au râs, dar propunerea era serioasă.

– Am aici desene. Este posibil să reușim. Preluăm motorul și angrenajul de la un Volkswagen 1500. Restul componentelor vor fi procurate pe parcurs și asamblate.

Într-adevăr, încă din octombrie s-a apucat de treabă. Motorul și angrenajul erau pregătite. Caroseria a fost construită după schițele

dintr-o carte despre tehnica elicopterului provenită din Berlinul de Est. Ideea îi venise după o călătorie în Anglia, unde văzuse un mini-elicopter într-o expoziție aviatică.

Când Poliția a percheziționat atelierul la mijlocul lui februarie 1971 au găsit componente ale unui mini-elicopter neterminat. Polițiștii au fotografiat obiectul de zbor necunoscut.

10. În zigzag prin țară

Ruhland a pornit-o în microbuzul VW său spre Germania de Vest. La 1 noiembrie 1970, trebuia să o întâlnească pe Ulrike Meinhof la Hanovra. „Anna“, pe care o cunoscuse până atunci doar superficial, îl aștepta în fața unei cafele la primul etaj al restaurantului gării. Purta părul scurt, blond. Împreună, au pornit-o într-o călătorie fără rută precisă prin țară. În Köln, Oldenburg și Hanovra au vizitat vechi prieteni ai lui Ulrike care, pe baza mărturiilor făcute ulterior de Ruhland Poliției, au fost acuzați de sprijinirea unei organizații criminale. Unul era profesorul Peter Brückner, în vârstă de 49 de ani, de la catedra de psihologie a Facultății Tehnice din Hanovra. Profesorul a fost suspendat din post și i s-a interzis să mai predea la universitate.

Mai târziu, aflată în arest, Ulrike Meinhof a scris despre el: „Peter Brückner. Care își permite luxul de a avea o relație contemplativă cu formele pe care le îmbracă puterea. Nu e revoluționar“.

Sfârșitul anului 1970: vremea tratatelor cu estul. Cancelarul Brandt și ministrul de externe Scheel au semnat la Moscova Tratatul ruso-german; se discuta despre tratatele cu Polonia. Percepția privind inamicul extern din timpul Războiului Rece a început să se estompeze. În interiorul SPD se cerea revenirea la un partid muncitoresc și conștiință de clasă; conducerea partidului a decis la 14 noiembrie 1970: între social-democrați și comuniști nu există colaborare. A fost baza pentru viitoarea „radicalizare“.

*

Ulrike Meinhof și Karl-Heinz Ruhland și-au continuat periplul prin țară. În Oberhausen, Ali Jansen trebuia să le facă rost de pașapoarte. În localul Rex 2 din gara centrală, l-au întâlnit pe Jansen într-un cerc de petrecăreți. El era atât de beat încât vorbea cu greutate. Meinhof și Ruhland l-au cărat la mașina lor și au plecat spre Köln. Nu făcuse rost de pașapoarte și topise banii destinați acestui scop.

Împreună, au călătorit spre baza militară de la Munsterlager și s-au pus pe observat cu binoclul de noapte. La fiecare două ore paza trecea prin depozit. Ruhland a adus o scară și, în timp ce Ulrike stătea de pază, cei doi bărbați au trecut peste gardul din sârmă ghimpată.

Depozitul de armament se găsea într-o cazarmă mai mică. Ușa era confecționată din oțel și asigurată cu lacăt. Ruhland i-a șoptit lui Jansen:

– Asta o deschid în opt minute.

Acțiunea urma să pornească de îndată ce soseau întăriri din Berlin. Andreas Baader trebuia să fie prezent.

Au înnoptat de două ori în locuința profesorului Brückner, apoi s-au mutat într-o locuință închiriată de Ulrike Meinhof. Unul după altul, urmau să vină aici și cei din Berlin. Între timp, Jansen a plecat înapoi la Munsterlager. Când s-a întors cu trenul, era din nou beat. Lăsase mașina cu care plecase în câmp accidentată. Volkswagen-ul albastru aparținea unui redactor de radio, o veche cunoștință a lui Meinhof, care i-a împrumutat-o.

Din cauza accidentului, planurile pentru intrarea în depozitul de armament au fost schimbate, iar în final abandonate. Meinhof, Jansen și Ruhland au pornit în căutarea altor vehicule.

Aveau un sistem complicat, dar eficient de camuflare a mașinilor furate, așa-numita metodă a dublării. Oamenii de la Oficiul Judiciar Federal au reacționat mai târziu cu uimire și recunoaștere profesională.

Membrii grupului se postau în parcările blocurilor. De îndată ce apărea un vehicul de tipul dorit, îl urmau pe proprietar la locuința lui. Peste câteva zile sunau, prevăzuți cu legitimație de la un institut de sondare a opiniei publice și îl chestionau pe proprietar cu privire la mașina sa. În continuare, se confecționa o nouă carte de identitate cu datele corespunzătoare privind numele proprietarului, data eliberării, semnalmente, tip, culoare. Apoi se pornea în căutarea unei alte mașini, având exact aceleași caracteristici tehnice. Acest autoturism urma să fie furat și prevăzut cu însemnele primului vehicul. În acest mod existau două mașini cu aceleași caracteristici. Dacă cineva era oprit de Poliție într-o astfel de dublură și verificat, se primea răspunsul de la biroul central că un astfel de vehicul este înregistrat sub numele proprietarului menționat și nu a fost anunțat ca fiind furat.

Mai târziu, când grupului i-a venit peste mână să tot fure mașini, s-au închiriat adesea vehicule și ele au trecut printr-un proces de măsurire.

Între timp, grupul și-a simplificat sistemul: a renunțat la obținerea datelor prin practica interviului, le-au obținut prin intermediul stațiilor de radio ale Poliției, apoi s-au completat documente pentru dublură.

Urmând indicațiile primite de la Berlin, cei trei au căutat prin împrejurimi un birou de pașapoarte, în care să poată pătrunde prin efracție. Pentru a produce pașapoarte și legitimații false, grupul avea mare nevoie de documente goale și ștampile de serviciu.

În noaptea de 15 spre 16 noiembrie, Ruhland a deschis cu o simplă șurubelniță ușa din spate a primăriei Neustadt și s-a furișat în clădire, împreună cu Ulrike și Ali. Deodată, l-a apucat frica.

– Mi-am uitat mânușile în mașină, a șoptit el și a dispărut.

Peste câteva minute, Ulrike și Ali au apărut încărcăți cu pașapoarte, legitimații, ștampile și hârtie pentru scrisori. Nevătămați, s-au întors în locuința unde erau cazați. Ruhland a împachetat formularele într-o cutie și a expediat-o la o adresă din Berlin unde

locuiau Baader și Ensslin. Ulrike Meinhof a greșit însă codul adresei, astfel încât pachetul a ajuns nu la Berlin, ci în centrala din Bamberg unde erau depozitate astfel de pachete greșit expediate.

Din acest motiv, acțiunea a fost repetată după o săptămână la un alt birou de primărie. În biroul primarului au dat peste un fișet neînchis, gemând de documente necompletate. La lumina unei lanterne, au împachetat formularele, ștampila și un aparat pentru ștanțat cu niturile de rigoare pentru încopcierea fotografiilor de pașaport.

Ruhland a descoperit și o sticlă de coniac pe care a deschis-o rapid și a băut jumătate din conținut. Peste câteva zile, Jan-Carl Raspe a apărut într-un Renault 16. Avea mai multe aparate radio care urmau să fie montate în mașinile grupului. Din acel moment, el a luat parte la călătoriile de explorare a împrejurimilor. Unul după altul, li s-au alăturat ceilalți membri.

11. Jan-Carl Raspe

Jan-Carl Raspe s-a născut în 1944. Tatăl său, un comerciant, a murit înainte de nașterea copilului. A crescut într-o veche casă din Berlinul de Est, împreună cu două surori mai mari și mama sa. În aceeași casă mai locuiau două mătuși. După școala generală n-a fost primit la cursul superior din cauza originii sale burgheze și a lipsei de angajament social. Ca urmare, a mers în fiecare zi în Berlinul de Vest, unde a urmat cursurile școlii superioare Bertha von Suttner. Uneori mai rămânea la rude în vest și înnopta la ele. Când s-a construit zidul, în 13 august 1961, Jan-Carl i-a scris mamei sale rămasă în cealaltă parte a orașului: „Vreau să rămân neapărat aici. Nu văd nici un viitor în Berlinul de Est“.

Băiatul de 17 ani a rămas la rudele din vest, iar peste doi ani a dat bacalaureatul, după care a studiat la Universitatea Liberă, mai întâi chimie, apoi, peste două semestre, sociologie. Asemenea altor studenți, s-a angajat în protestele împotriva legii privind starea de

necesitate și a demonstrat contra vizitei șahului. Acel 2 iunie 1967, care a însemnat moartea lui Benno Ohnesorg ca urmare a unei împușcături a unui polițist, l-a schimbat și pe el. A devenit membru al SDS – Uniunea Studenților Socialiști din Germania.

În august 1967, a fost unul dintre întemeietorii Comunei II. Patru bărbați, trei femei și doi copii trăiau într-o veche locuință cu scopul de a se schimba, iar apoi de a schimba societatea. Viața lor, discuțiile, reflecțiile au fost înregistrate și publicate într-o carte ca redare a experienței lor.

Jan-Carl a fost coautor. A scris despre experiențele sale politice în comunitate. „Încercarea... a fost în mare parte un eșec, dar nevoia de a da curs intereselor exprimate era atât de puternică, încât fuga părea singura opțiune posibilă. Retragerea din Comună sau un activism amestecat.”

Raspe a părăsit Comuna II, a obținut diploma de sociolog cu calificativul „foarte bine“, după care s-a mutat cu prietena sa, Marianne, într-o mică locuință din strada Kurfürstenstraße.

Marianne era prietenă cu Ulrike Meinhof. După întoarcerea din Iordania, locuința a devenit un loc de refugiu pentru grup, iar din toamna lui 1970, Jan-Carl și Marianne au luat parte la acțiunile grupului.

12. Un control al Poliției

Acel „R 16“ adus de Raspe din Berlin a fost lăsat într-o parcare din localitatea Heinsen. Ruhland și Ulrike Meinhof au plecat să-l recupereze. Tocmai când Ulrike a vrut să urce în mașină a apărut o patrulă de Poliție. Polițistul a observat de mai multe zile aceea mașină și a abordat-o pe Meinhof. Ea a prezentat un pașaport și un permis de conducere pe numele Sabine M. și un certificat de înmatriculare al mașinii, pe numele lui Wolfgang B. din Berlin.

– Ați împrumutat mașina de la el? a întrebat polițistul.

– Nu, nu-l cunosc. Am mașina de la un om al cărui nume nu-l divulg din considerente private. Am lăsat mașina aici și am vrut să iau ceva din ea. Mașina va rămâne aici. Am venit cu cunoștința mea de la Hameln și vreau să plec mai departe cu ea la Holzminden.

Ea a indicat spre Ruhland. Femeia i s-a părut polițistului nesigură.

– Trebuie să verific spusele dumneavoastră, a spus el.

– Puteți să luați cheile de la mașină și documentele. Între timp mai rezolv ceva în Holzminden și mă întorc mai târziu.

Polițistul a răsfoit neîncrezător documentele.

– Sunteți profesoară în Suhlendorf?

– Da, a răspuns Ulrike, dar am fost mult timp bolnavă și n-am fost în acest răstimp în Suhlendorf.

– Văd. Ați fost de mai multe ori în RDG?

– Am, am vizitat cunoștințe.

Polițistul a rugat-o pe femeie să urce în mașina de serviciu până ce termină verificarea. Prin stație a sunat la centrală și a comunicat numele profesoarei. În acest timp, Ulrike Meinhof a încercat să coboare din mașina Poliției.

– Merg să mă plimb puțin, a spus ea.

– Vă rog să rămâneți aici.

Ulrike Meinhof a deschis ușa și a alergat în direcția unde o aștepta Ruhland. Împreună cu un coleg, polițistul a fugit după ea și au oprit-o. Împreună, au adus-o înapoi în mașină. Peste o jumătate de oră a venit prin stație anunțul că nu există nici o problemă cu Sabine M. și nici mașina nu a fost anunțată ca fiind furată. Polițiștii au percheziționat Renault-ul roșu, dar n-au găsit nimic suspect. În consecință, i-au dat drumul lui Ulrike. Ea a urcat în mașina lui Ruhland.

Polițiștii au mai observat cum arăta șoferul și au scris apoi în raport: „În cazul șoferului este vorba de un tip în jur de 40 de ani, înalt de 1,70 m, cu păr roșu pieptănat pe spate“. Pe-atunci, Ruhland încă nu era urmărit. Dar afișul cu fotografia și descrierea lui Ulrike Meinhof atârna în fiecare secție de Poliție.

În Frankfurt, Ruhland a lăsat-o pe Ulrike în fața localului Westend. Acolo intenționa ea să se întâlnească cu reprezentanți ai Al Fatah în vederea cumpărării de arme. Apoi trebuia să se întâlnească cu familia B. Când a ajuns acolo, avea în geantă 23 de pistoale Firebird, de calibru 9 mm, noi-nouțe.

Raspe și Ruhland au primit câte o armă, cinci au rămas în locuință, restul au fost duse la Lutzellinden, la o prietenă a lui Ulrike. Numărul ajutoarelor din vechiul ei cerc de prieteni s-a mărit.

13. „O anumită dispoziție psihologică“

În Berlin, s-au alăturat grupului oameni noi: Holger Meins, student la Academia de Film din Berlin, Beate Sturm, studentă la fizică, și Ulrich Scholze, de asemenea student la fizică.

Beate Sturm avea 19 ani și venea din Leverkusen, unde tatăl ei era fizician la firma Bayer. După bacalaureat, s-a înscris la specializarea fizică a Universității Libere din Berlin. La seminarii n-a înțeles nimic, se învățea fără țel prin universitate și s-a alăturat rapid unei grupe ad-hoc de studenți care se luptau cu dificultăți similare. Orașul Berlin cu clădirile sale vechi, cu curțile interioare asfaltate, grămezi de cărbuni și gunoi, șobolani și copii jucându-se în mizerie a fost un șoc pentru ea.

În septembrie 1969, l-a cunoscut pe Holger Meins, care căra mereu cu el un vraf de cărți. Odată a văzut la el patru volume de Mao. Pe aproape fiecare pagină erau subliniate propoziții ale marelui conducător.

Holger Meins s-a născut în 1941. După bacalaureatul susținut la Hamburg, a urmat Școala Superioară de Artă, iar la mijlocul anilor '60 s-a înscris la Academia de Film din Berlin. Era liniștit, timid și predispus la depresii. Cu aparatul de filmat era activ în cadrul mișcării studențești, fiind între altele coautor al unui film documentar despre vizita șahului în 1967. După doi ani a realizat un film de scurt-metraj despre prepararea cocteilurilor Molotov și utilizarea

lor, primit cu entuziasm de studenții Universității Libere prezenți în aula mare.

La puțin timp după eliberarea lui Baader, Poliția i-a percheziționat locuința. Meins a pus mâna pe telefon pentru a suna un avocat. Un polițist a îndreptat pistolul spre fruntea sa.

Raziile în locuințe au devenit tot mai frecvente. La ele participau polițiști cu armament greu, inclusiv mitraliere.

„Ieșiți din pat! Măinile sus!“ Așa a resimțit Holger Meins raziile Poliției. Nu peste mult timp s-a alăturat grupului Baader-Meinhof.

La sfârșitul lui octombrie, a invitat-o pe Beate Sturm la o discuție politică în strada Kulmbacher.

– Vreau să te prezint unor doi tipi interesați.

Holger Meins a condus-o într-o locuință „mobilată“ doar cu saltele. După un timp au apărut Ulrich Scholze, care i-a fost prezentat drept „Ulli“, și „Hans“. Discuția a început-o „Hans“ descriindu-și grupul drept o gherilă urbană de tipul celor din America Latină. Beate Sturm a avut impresia că Hans vrea să o racoleze. În orice caz, el îi impunea.

– Concret, ce vreți să știți? a întrebat Baader. Ceva despre substratul politic sau cum se fură o mașină?

– Cum se fură la modul concret o mașină, a răspuns Beate Sturm.

Iar Baader i-a explicat cum se realizează contactul la aprindere. Beate a avut impresia că el era bucuros că nu trebuie să vorbească despre politică.

„Cu aceasta, Baader a reușit să ne spulbere reprezentările politico-eroice, eram acum în plină acțiune de film polițist, își aducea aminte mai târziu Beate Sturm. Întrebarea privind ce anume vrem noi cu adevărat, bineînțeles, nu ne-am mai pus-o. Aluneci pur și simplu în acțiune. Și crezând că direcția politică este corectă, ți-a făcut plăcere te alături acestui curent.“

La mijlocul lui noiembrie, Beate Sturm era pregătită să intre în ilegalitate. Nu și-a făcut probleme privind consecințele. Spera ca

într-o bună zi să-și reia studiile. Nu voia să renunțe în nici un caz la contactul cu părinții și frații ei.

Pe 6 decembrie, a avut loc o nouă întâlnire în strada Kulmbacher. În locuință se aflau Andreas Baader, Holger Meins, o fată numită „Prinz“ – era Petra Schelm – și Ulrich Scholze, adunați pe saltele. Baader părea nervos și agitat.

– Berlinul a devenit un tărâm prea fierbinte, a spus el. Vrem să lucrăm mai departe în RFG. Acolo trebuie construită o structură.

Era nevoie însă de mașini și documentele necesare, precum și de bani. În același timp se cereau executate atentate pentru a atrage atenția opiniei publice asupra luptei grupului.

– Voi mergeți în două grupuri în RFG, a explicat Baader. Beate și Holger călătoresc separat spre Frankfurt, Teeny și Ulli pleacă la Nürnberg.

Ilse S., numită Teeny, era la 16 ani cea mai tânără membră a grupului. Meins i-a dat lui Beate Sturm un plic cu ceva bani, aproximativ 3 000 de mărci.

– Cu aceștia îți poți plăti și biletul de avion, a spus el.

– Mi se pare cam surprinzător, a răspuns ea. Eu aș fi vrut să zbor de Crăciun la părinții mei.

– Până atunci te-ai întors de mult, a liniștit-o Meins. A făcut o scurtă pauză, după care a reluat pe un ton mai dur: Ori mâine, ori deloc.

Dimineața următoare, Beate Sturm a zburat la Frankfurt. Acolo l-a așteptat într-un restaurant vizavi de gara centrală pe Holger Meins, care a sosit două ore mai târziu de la Berlin cu mașina. Împreună, au plecat spre o zonă verde în Westend. Meins și-a pus sub braț un exemplar din *Time Magazin* și s-a dus la o cabină telefonică, unde urma să o întâlnească pe „Anna“, pe care nu o cunoștea. Beate Sturm a așteptat într-o cafenea. După un timp, el s-a întors cu Ulrike Meinhof. Împreună, au plecat spre locuința familiei B., unde Beate a cunoscut alți tovarăși: „Fred“, Jan Carl Raspe, și „Kalle“, Karl-Heinz Ruhland.

– Mi-ai adus bani de la Berlin? a întrebat Ulrike Meinhof.
Beate Sturm i-a dat plicul.

Între timp, Ulli și Teeny au studiat băncile din Nürnberg. Ulrich Scholze s-a alipit grupului în aceeași zi cu Beate Sturm. Avea 23 de ani și audia cursurile de fizică la Universitatea Liberă. A constatat pe propria piele cât de ușor îi era grupului să recruteze noi membri.

„O premisă pentru a participa, povestea el după arestarea sa, o reprezintă o anumită dispoziție psihologică. Trebuie să fii convins emoțional că anumite încercări de reformă servesc numai stabilizării acestui sistem social și întăririi capitalismului. Unitatea care există apoi între rațiune și emoție constituie premisa pentru acțiuni hotărâte. Confirmarea deplină apare după aceea, când organele de urmărire penală exercită o presiune corespunzătoare. Rapoartele din presă și declarațiile oficiale denigratoare, de genul «inamicul statului nr. 1», îți dau sentimentul de a avea succes și te motivează pentru a acționa în continuare.“

Trecerea în ilegalitate se produce foarte repede. Mai întâi, este găsit cineva interesat să facă rost de o locuință. În continuare, va fi atras să participe la un furt de mașină, iar de aici până la atacul unei bănci nu mai este decât un pas.

Scholze l-a cunoscut pe Baader ca pe un tip inteligent, care pricepe repede, apreciază corect situațiile și beneficiază de vaste rezerve psihice. Înclina, însă, să se răstească la ceilalți. Gudrun Ensslin, tovarăsa sa de viață în ilegalitate, nu era atât de nerăbdătoare în discuții ca Baader. Ulrike, considera Scholze, are nervii cei mai slabi dintre toți și cea mai redusă forță de atracție. Era nervoasă în cel mai înalt grad, își freca tot timpul degetul mare, arătătorul și mijlociul. Adesea forma din bucățele de hârtie mici cocoloașe pe care le împrăstia pretutindeni.

Mai târziu, când Poliția a aflat și de la alți martori de acest obicei, în locuințele ilegale erau căutate astfel de cocoloașe.

14. În cartierul general din Frankfurt

Între timp, Andreas Baader și Gudrun Ensslin au pornit-o, de asemenea, spre Germania Federală. Ruhland și Ulrike Meinhof i-au întâmpinat la gara principală.

Baader avea părul altădată lung și închis la culoare scurt și blond-deschis, aproape alb, și privea prin niște ochelari fără ramă. Gudrun Ensslin și-a vopsit părul scurt în negru. Încă de la gară au stabilit o întâlnire pentru discuții într-o locuință închiriată de Ulrike Meinhof în Frankfurt.

La 10 decembrie, se aflau la ușa scriitorului Michael Schulte. Acesta i-a observat și a deschis fără să mai aștepte soneria. Afară se afla o femeie blondă cu ochelari.

– Aici locuiește R.W.? a întrebat ea.

– Vă gândiți la scriitor?

Ea aprobă.

– Acesta locuiește acum la Basel, în Elveția. Intrați să vă scriu adresa lui.

– Elveția nu mă ajută deloc.

– Ce vreți de la el?

– Am auzit că oferă găzduire oamenilor din cercurile de stânga.

– Este exclus, îl cunosc mult prea bine.

– Locuiți singur aici?

– Da.

– Ați primi astfel de oameni? Aveți destul spațiu.

– Aș primi dacă aș ști despre cine este vorba.

– Acum nu vă pot spune, deoarece nu știu cine sunteți și ce faceți.

Schulte i-a răspuns că este scriitor și i-a arătat unele din cărțile sale. Una se intitula *Femeia care mănâncă porcării numai culcată*. El a recunoscut:

– Îmi plac aventurile și cu toate acestea n-am avut parte de ele. Pericolele mă ocolesc, existența mea e ordonată, viața este obișnuită.

Ulrike Meinhof a început să-l tutuiască:

- Ce părere ai despre oamenii din jurul lui Mahler?
- Nu știi prea multe.
- Cu toate acestea ai primi câțiva oameni pentru câteva nopți în locuința ta?

Schulte ezita.

- Eu sunt Ulrike Meinhof.
- Nu cred, aia a fost arestată împreună cu Mahler.
- Te înșeli. A fost altcineva.

Femeia îi era simpatică scriitorului și a acceptat să-i primească pentru un timp. La despărțire, i-a dat cheia locuinței.

Într-una din nopțile următoare, Michael Schulte s-a întors acasă după ora 1. Când a deschis ușa, l-a întâmpinat Ulrike Meinhof.

- Te rog, nu intra în cealaltă cameră, l-a rugat ea. Avem o convorbire importantă la care e mai bine să nu participi.

Schulte s-a retras în dormitorul său care îi servea și drept cameră de lucru și auzea mai multe voci fără să înțeleagă despre ce este vorba.

Sosiseră unul după altul în locuința scriitorului. Raspe a adus și un detector pentru a depista eventualele microfoane ascunse. S-a cățărat pe mese și dulapuri și a verificat pereții. Într-un colț, aparatul a emis niște sunete puternice. S-au sfătuit mult timp dacă este vorba de un microfon sau nu. A reieșit că aparatul este sensibil și la instalațiile electrice. Baader a deschis apoi ședința:

- Renunțăm de-acum la Berlin și ne concentrăm asupra republicii.

Următoarele acțiuni urmau să aibă loc în regiunea Ruhr, unde erau planificate mai multe devalizări de bănci. În acest scop trebuiau procurate mai multe mașini.

În continuare, s-au dezbătut aspecte generale de natură politică, după care Baader a dat drumul unei benzi de magnetofon pe care o adusese de la Berlin. Din microfon se auzea vocea lui Baader care reproducea conținutul documentelor Poliției privind acțiunea de eliberare din Institutul pentru Probleme Sociale din Berlin.

Apoi discuția s-a concentrat asupra evenimentelor actuale. Cu câteva zile în urmă, Teeny condusese prea repede și ștersese în trecere mai multe mașini parcate. Deși Mercedesul a avut doar un far spart, ea a abandonat mașina în apropierea locului accidentului. Mai târziu, când Holger Meins a vrut să ia mașina, toate cele patru cauciucuri erau găurite.

Unii erau de părere că este vorba despre o acțiune de răzbunare a proprietarului uncea dintre mașinile avariate. Ulrike Meinhof a emis o argumentație cu conotații politice:

– Consider incidentul important și drept un act de apărare al cetățeanului, care nu mai așteaptă măsurile Polițienești.

Ea a făcut o paralelă cu acțiunile de autoapărare ale acțiunilor mișcărilor cetățenești americane.

Beate Sturm a replicat:

– Pentru mine nu este nimic altceva decât o mașinațiune fascistă.

– Nu, este un act al conștiinței politice trezite în rândul posesorilor de mașini în legătură cu șoferii bogați care conduc Mercedesuri. Este un progres în direcția proletariatului care acționează conștient politic.

Așa își amintea acest dialog Beate Sturm. Socotea astfel de argumentații tipice pentru Ulrike Meinhof.

Grupul s-a întâlnit de mai multe ori în locuința lui Schulte. El nu mai avea permisiunea să intre în camera respectivă. De altfel, a revenit cu neplăcere în propria locuință, rămânând cel mai adesea seară de seară în localul său preferat.

„Singurul lucru pe care îl aveam în locuință era patul meu, spunea el mai târziu. Restul a fost jertfit în interesul socializării.“

Îndeosebi Andreas Baader îi era antipatic.

„Arăta de parcă și-ar fi pus o pungă de făină pe cap.“

Baader a smuls copertele de la cărțile lui Schulte și și-a făcut notițe pe dosul lor.

Nici Astrid Proll nu i-a plăcut scriitorului. Într-o zi, aceasta a venit la el și i-a spus:

– Dormi altundeva, m-am săturat să dorm pe saltea.

Îl considera acceptabil, cu excepția lui Ulrike Meinhof, doar pe Jan-Carl Raspe pe care îl aprecia ca fiind un „om fin, sensibil“.

Membrii grupului îl tachinau pe literat din cauza cărților sale, între care se găseau prea puține de tendință stângistă, și a colecției sale de discuri. El avea în special muzică clasică. Când a vrut să asculte *Sinfonia a patra* de Ceaikovski, Prinz, Petra Schelm, l-a întrebat:

– Mai ai multe din astea?

Scriitorul a observat că „oaspeții“ săi cumpărau de la supermarketul de vizavi cele mai scumpe alimente. Băutura se rezuma la sucuri de fructe, doar Raspe degusta uneori câte o bere. Cu puțin înainte de Crăciun, Michael Schulte s-a săturat de toată situația și a evadat într-o casă a unchiului său din Mallorca.

– Nu ne-am înțeles că astfel vor decurge lucrurile în locuința mea, i-a spus el lui Ulrike Meinhof și a rugat-o să aibă în vedere eliberarea locuinței.

– Vom pleca cel mai târziu de Crăciun, l-a liniștit Ulrike Meinhof.

Când a revenit la Frankfurt în 10 ianuarie, Schulte și-a găsit locuința plină de oameni pe care nu-i văzuse niciodată. Scriitorul s-a hotărât să renunțe la locuința sa și să se mute altundeva. La insistențele lui Ulrike Meinhof, el a rămas încă un timp în mod oficial chiriaș și i se plătea chiria.

Mai târziu, când a fost arestat, a declarat:

„În esență, am făcut-o din bunătațe. Oamenii urmăriți de Poliție îmi erau mai apropiați decât polițiștii“.

Așa gândeau pe-atunci mulți care ofereau adăpost. În primul, rând vechi prieteni și cunoștințe ale lui Ulrike Meinhof. Ea și-a găsit în această activitate de căutare a unor locuințe, atribuție care era doar a ei, un refugiu, rămânându-i posibilitatea să argumenteze politic în discuțiile cu ceilalți. Acest lucru devenea tot mai dificil în interiorul grupului.

15. Discuții strategice în sanatoriu

„Dacă este corect să organizăm acum rezistența armată depinde de faptul dacă este și posibil.“ Asta se putea verifica numai practic.

În ilegalitate, „primatul practicii“ a devenit o banalitate. S-au făcut rost de locuințe, s-au furat mașini, s-au jefuit bănci. Organizarea vieții cotidiene în ilegalitate a eliminat orice discuții politice. Erau fugari și acest lucru a determinat viața grupului mai mult decât orice strategii.

Jan-Carl Raspe locuia la o veche prietenă a lui Ulrike, fiică a unui cunoscut psihanalist. La despărțire, ea i-a dat o ilustrată cu imaginea unui fost sanatoriu din Bad Kissingen. Pe verso, ea a scris că purtătorul acestei ilustrate are voie să intre în clădire. Era o casă goală, degradată, care servea numai vara drept locuință de vacanță pentru niște copii.

În după-amiaza zilei de 14 decembrie, Ruhland și Astrid Proll s-au dus la Bad Kissingen. În localitate au cumpărat ulei pentru sobe, lămpi și cablu. A doua zi au sosit Baader, Ensslin, Jansen, Raspe și fosta lui prietenă Marianne, seara târziu au apărut Meinhof, Meins și Sturm. S-a discutat despre viitoarele acțiuni. Lui Beate Sturm totul i s-a părut un fel de joacă. Ea a cunoscut grupul mereu pe fugă, membrii săi se simțeau tot timpul spionați și urmăriți, schimbând mereu domiciliul și întâlnindu-se întotdeauna după ce s-au luat măsuri de precauție. Faptul că se vorbea despre acțiuni mai mari și răpiri i se părea absurd.

Baader a cerut trecerea la acțiune. Eventual să fie răpit editorul Axel Springer, pentru a obține prin șantaj eliberarea deținuților din Berlin. Sau pe Franz Josef Strauß.

– Nimeni nu dă ceva pe eliberarea acestuia.

Toți au râs.

Cineva l-a amintit pe Willy Brandt:

– Acesta se plimbă adesea seara singur prin Bonn. Eventual, este însoțit de un funcționar.

Nici această propunere n-a fost aprobată. Răpirea cancelarului SPD nu putea servi decât creștin-democraților.

Dezbaterea strategică n-a progresat. Grupul s-a axat apoi pe planificarea concretă a unor atacuri asupra băncilor. Aceasta era o țintă rezonabilă. În afară de asta, fondurile erau pe terminate. Gudrun Ensslin ținea în continuare casa. Fiecare primea atât cât avea nevoie; viața în ilegalitate era scumpă.

Întâlnirile din „sanatoriu“ s-au încheiat fără planuri concrete. Casa era fără valoare, nu avea mobilă aproape deloc. Ruhland a instalat în trei încăperi sobe cu ulei, restul odăilor erau de nelocuit. După puține zile s-au săturat de traiul în comun în adăpostul neprimitor și abia așteptau plecarea spre zona Ruhr-ului pentru a trece la jefuirea băncilor.

16. Dorul de casă și arestarea

Ruhland și Beate Sturm au plecat cu un Mercedes. Kalle a povestit despre familia sa. Beate știa deja de la Ulrike Meinhof că soția lui era bolnavă de leucemie. Din această cauză, el ajunsese într-o situație financiară strâmtorată. Avea cazier și pierduse dreptul tutelar asupra copiilor. Beate Sturm și-a adus aminte că Ulrike Meinhof i-a spus că Ruhland este o „victimă a sistemului“.

Ajungând în apropiere de Leverkusen, Beate i-a spus:

- Aici locuiesc părinții mei.
- Ne putem opri puțin la ei, a propus Ruhland.

Au condus încet mașina pe lângă domeniul cu o casă modernă, aparținând unei familii și Beate a avut posibilitatea să se uite peste gard. Apoi, Ruhland a apăsat pe accelerație. Știau că excursia nu corespunde regulilor conspirative, dar Ruhland a liniștit-o spunându-i că totul rămâne între ei.

Spre ora 22, cei doi au ajuns la Oberhausen, unde trebuiau să se întâlnească cu Ali în localul Rex 2. Era deja închis și au bătut la ușă.

După un timp a apărut Ali, care era prieten cu patronul, și s-a așezat în mașina lor. Era beat. Ruhland l-a apostrofat.

Au plecat spre Oberhausen, unde au luat în vizor mașinile pe care Ali le-a ales să fie furate. Automobilele au corespuns pretențiilor lui Ruhland. Bărbații au vrut să se apuce de treabă încă din aceeași noapte. Lipseau numai uneltele necesare.

– Știi pe cineva care ne poate face rost de ele, a zis Ali.

– S-au întors la Rex 2. În local se aflau patru sau cinci consumatori. Ali l-a adus pe unul dintre ei. Cu viteză mare, Ruhland a condus mașina spre locuința acestuia într-un cartier din afara orașului. Deodată a apărut o patrulă de Poliție și a pornit în urmărirea lor. Ruhland a încercat să scape de ei, dar polițiștii au rămas în urma lor, apoi i-au depășit și i-au somat să oprească. Kalle și-a prezentat documentele. Erau pe numele lui, dar falsificate. Polițiștii l-au invitat să meargă la mașina lor pentru verificarea actelor. Când a coborât, Ruhland le-a șoptit celorlalți să o șteargă. De-abia s-au îndepărtat polițiștii și Ruhland, că Beate Sturm, Ali și prietenul acestuia au dispărut în întuneric. Ruhland s-a așezat în mașina patrulei. Polițiștii au observat rapid că ceva nu este în regulă cu actele sale.

– Trebuie să veniți cu noi.

Ruhland și-a scos de la brâu pistolul încărcat și l-a predat polițiștilor. A fost arestat. Nu peste mult a început să facă declarații.

Ali a urmărit arestarea de la depărtare. Beate și prietenul lui Ali s-au întors în oraș cu un taxi. Dintr-o cabină telefonică, Beate a sunat la locuința din Frankfurt. Ensslin a ridicat receptorul. Pe nerăsuflăte, Beate a povestit ce s-a întâmplat.

– Mai am patru mărci în buzunar. Ce să fac?

Gudrun l-a chemat pe Baader la telefon.

– Împrumută bani de la prietenul lui Ali și pleacă la Gelsenkirchen.

Acolo se afla un loc de refugiu pentru grup.

În dimineața următoare, au apărut Ulrike Meinhof și Jan-Carl Raspe. Și ei avuseseră de-a face cu un echipaj de control al Poliției.

– Când polițiștii au controlat actele, am avut suspiciuni, a explicat Ulrike Meinhof.

În timp ce polițiștii au controlat prin stația de radio datele personale, ea a apăsător pe accelerație și a părăsit locul. Actele au rămas la polițiști. În acest fel, organele de urmărire au intrat în posesia unei noi fotografii de urmărire a lui Ulrike Meinhof cu păr scurt, blond.

Beate Sturm era terminată, obosită de moarte, deziluzionată. Arestarea lui Karl-Heinz Ruhland o afectase foarte mult. Îi plăcea de Kalle și Ali; cu ei putea călători încolo și-ncă și râde. Nu-i plăcea felul cum erau catalogați în cadrul grupului: „Unul e veșnic beat, iar celălalt n-o să devină membru de elită“.

O atitudine asemănătoare a observat și referitor la cei ce acordau găzduire: „Oamenii erau fie activi din punct de vedere politic, în accepția lui Baader, sau erau considerați înguști la minte – atunci nu trebuia să se manifeste nici o considerație“.

Îndoielile lui Beate Sturm au crescut. A înnoptat la un prieten din Köln, care nu avea nici o legătură cu grupul. În ziua următoare, pe 21 decembrie, acesta a dus-o la Frankfurt. În locuința scriitorului i-a întâlnit pe Andreas, Gudrun, Holger, Marianne, Ulrike și Teeny. Planurile de atacare a băncilor în zona Ruhr au fost abandonate. S-au gândit să-și încerce norocul la Nürnberg. Uli Scholze și Astrid Proll au și plecat acolo.

Baader nu avea o părere prea bună despre Scholze. Atunci când a încercat să-l introducă în tehnica folosirii Kalașnikovului, Scholze i-a reproșat că îi împinge în ilegalitate pe membrii grupului într-un mod iresponsabil. Baader a reacționat furios:

– Nu poți să participi parțial la viața ilegală a grupului, iar apoi să te întorci în legalitate.

Ceilalți i-au dat dreptate lui Baader:

– Nu ai cum să participi într-o zi la jefuirea unei bănci, iar a doua zi să te întorci să-ți faci lucrarea de diplomă, a spus Beate Sturm.

În Nürnberg s-au reunit cu toții. Seara târziu, au sosit în Watzmannstraße Ulrich Scholze și Astrid Proll. Acolo așteptau Ulrike Meinhof și Ali Jansen. Au pus ochii pe un Mercedes. Au reușit să-i spargă ușa și să stabilească contactul, dar mașina nu a pornit. Zgomotul neașteptat l-a trezit pe stăpânul mașinii. A sunat Poliția, a deschis fereastra și a strigat după ajutor. Speriat, Ali a sărit din mașină și a alergat la un Ford. Ulrike Meinhof a fugit la un BMW, pe care Astrid Proll l-a pornit imediat. Femeile au oprit într-o parcare de hotel, iar bărbații s-au oprit mai departe și au coborât. Ulrich Scholze tocmai voia să închidă ușa, când un Volkswagen a oprit lângă ei. Doi polițiști în civil le-au cerut actele. Scholze le-a dat un permis autentic.

– În strada Watzmann a fost spart un automobil, a spus unul din ei. Vă rog să veniți cu noi, trebuie să vă confruntăm cu posesorul mașinii.

În acel moment a sosit o mașină a Poliției alarmată prin stație. Ali și Ulrich au fost somați să urce în câte o mașină a Poliției. Ali Jansen, care a prezentat un permis fals, a fost condus la mașina de patrulă. Unul dintre polițiști l-a controlat pentru a stabili dacă este înarmat. Ali și-a deschiat paltonul și l-a dat în lături. Fulgerător a pus mâna pe un pistol. Polițiștii l-au prins de încheietura mâinii și au încercat să-i ia arma. Jansen s-a apărut și a început să strige:

– Cărați-vă! Dați-mi drumul, sau trag!

Avea degetul pe trăgaci și îndrepta pistol când spre unul, când spre altul. Un polițist i-a strigat celuilalt:

– Pleacă!

Acesta a luat-o la fugă, iar după zece, cincisprezece metri s-a aruncat la pământ. Colegul său a căutat adăpost în spatele unui tufiș. Ali Jansen a început să tragă fără noimă, după care a sărit în mașina Poliției. Când a vrut să o pornească, polițiștii au început să tragă.

– Încetați! a strigat Jansen.

S-a tras pe locul de lângă șofer, apoi a ieșit din mașină și a ridicat mâinile. În mâna dreaptă avea un pistol.

– Aruncă arma!

Jansen i-a făcut vânt „Firebird“-ului. Polițiștii s-au aruncat pe el. Au alunecat pe pământul înghețat. Nasul lui Jansen a început să sângereze.

Un polițist a îngenuncheat pe el, pe când celălalt a adus cătușele. Ali a fost dus la biroul criminalistic. Acolo a fost dezbrăcat și i s-au percheziționat hainele.

Mai târziu, în verdictul pronunțat împotriva sa, se scria: „Se poate ca acuzatul să fi fost lovit“. Ali Jansen a fost condamnat în 1973 la zece ani de închisoare pentru tentativă de omor.

La Ulrich Scholze, polițiștii au găsit o legitimație falsă. A fost arestat preventiv, dar pus în libertate a doua zi. A plecat la mama sa, s-a săturat de aventurile cu grupul Baader–Meinhof și nu a mai apărut alături de aceștia.

Grupul a continuat însă. Viața în ilegalitate era solicitantă.

– Mereu se întâmpla să ne aflăm într-un loc, apoi se petrecea ceva și trebuia să ne schimbăm domiciliul, își aducea aminte Astrid Proll. După ce aproape că a fost cât pe ce să fie arestați la Frankfurt, ea a suferit o cădere psihică:

„Din nou eu făcusem ceva total greșit sau noi făcuserăm ceva greșit de am ajuns în situația respectivă“.

La fel ca îndeobște în toată stânga germană, și în cadrul RAF critica era permanentă: „În loc să găsești sprijin când ai nevoie de ajutor, ești făcut și mai mult cu ou și cu oțet. Așa se întâmpla și în grup“.

Astrid Proll, cunoscută ca bună șoferiță, era adesea prezentă când se jefuia o acțiune: „Eu stăteam adesea în mașină atunci când se devaliza o bancă“.

Odată, înainte de Crăciun, se afla pe drum cu Ulrike Meinhof. Era noapte și, deodată, Ulrike a spus: „Mi-a ajuns. Să stau flendura afară, să țin de șase, să umblu după mașini. Nu mai am chef de așa ceva, să ajung în închisoare din cauza unui asemenea teatru, din cauza unor asemenea nimicuri“.

Astrid avea aceleași sentimente, însă grupul nu admitea discuții. Autoritatea dublei conduceri Baader/Ensslin era și mai dură în ilegalitate. Astrid era fericită când avea un job, un proiect pe care să-l ducă singură la bun sfârșit.

17. Criza de Crăciun

A doua zi a Crăciunului 1970 la Stuttgart s-au întâlnit Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Ulrike Meinhof, Jan-Carl Raspe, Holger Meins, Astrid Proll, Marianne, Beate și Teeny. După ceva mai mult de o jumătate de an de ilegalitate erau mai mulți membri ai grupului arestați decât cei prezenți la întâlnire. Atmosfera era încărcată. Ulrike Meinhof critica, socotind că evenimentele din ultima vreme, arestările și accidentele trebuiau puse pe seama comportamentului greșit al grupului și a unei planificări generale eronate. Baader s-a împotrivit:

– Este ratarea unora.

El a propus să se continue în același fel ca și până atunci.

– Trebuie să acționăm mai planificat și mai sigur, a accentuat Ulrike Meinhof.

Baader s-a simțit atacat.

– Avem nevoie de mai multe măsuri de siguranță, a spus Ulrike. Noi nu putem merge pur și simplu într-un oraș și să declanșăm acțiuni fără să fim familiarizați cu condițiile locale.

Baader a devenit furios.

– Acțiunile trebuie desfășurate fulgerător. Rateurile se datorează comportamentului greșit al unora. Nu este vorba de greșeli de planificare generală.

Discuția a crescut în intensitate.

– Acum suntem cu toții împreună, a zis Ulrike Meinhof, să încercăm să discutăm. Dacă nu se poate continua înseamnă că am făcut greșeli.

– Greșeli, sigur s-au făcut greșeli. Dar individuale, nu de către grup. Deci trebuie să se schimbe persoane, nu grupul, a răspuns Baader într-o tonalitate tot mai ridicată.

Acum a ridicat tonul și Ulrike Meinhof:

– Această alergătură fără sens, această ațătare – dacă aici nu reușim, plecăm rapid în următorul oraș. Niciodată nu s-a analizat de ce am dat greș.

– Nenorocitelor, a urlat Baader, emanciparea voastră a constat doar în aceea că strigați la bărbații voștri.

Deodată s-a făcut liniște. Gudrun Ensslin a intervenit liniștită:

– *Baby*, tu nici nu poți să știi dacă e așa.

Asta i-a închis gura lui Baader. Astrid Proll a încercat să spună ceva, dar între timp ea devenise și așa un fel de pânză roșie în fața taurului Baader. Ceilalți stătea muți și îngroziți. În liniștea penibilă, Marianne i-a spus lui Baader:

– Ascultă, eu rezist la multe, dar asta e prea de tot. De ce nu poți fi obiectiv față de Ulrike?

– Cine face parte din grup trebuie să fie dur, a spus Baader. Trebuie să reziste. Dacă nu ești suficient de tare, nu ai ce căuta aici. Presiunea ilegalității conduce la blocaj agresiv, care trebuie eliberat, dar nu în afară din cauza ilegalității, ci în interiorul grupului, și atunci ies scânteii, cu asta trebuie să o scoți la capăt, e necesar să fii atât de dur.

S-a discutat mai multe ore. În final, Andreas Baader și-a impus opinia.

Era faza de exercițiu a gherilei urbane. Și nimeni nu putea bănuși că RAF va ține țara cu sufletul la gură timp de decenii. Lupta din umbră și-a dezvoltat propria dinamică. Niciodată grupul nu determina cursul lucrurilor, ci Baader și Ensslin.

„Bineînțeles că oamenilor le era teamă, povestea Astrid Proll, teamă de arestare, ori nu se simțeau bine din pricina presiunii grupului, dar asta nu se discuta. De așa ceva se temeau, spre a nu fi acuzați de trădare. Dornici să evite pericolul, membrii riscau mult.

Ilegalitatea a devenit scop în sine, un mijloc pentru a ține grupul împreună.

Noile sarcini au fost împărțite. Încă din Nürnberg Beate Sturm i-a sunat pe părinții ei pentru a afla cum au petrecut Crăciunul. Mama ei era îngrijorată:

– Poliția a fost la noi și a întrebat de tine. La cineva care a tras cu pistolul a fost găsită o scrisoare de-a ta.

Împreună cu ceilalți, Beate Sturm a plecat la Kassel să vadă condițiile pentru realizarea unui atac asupra unei case de economii. În timp ce Beate făceau un tur prin oraș, s-a gândit la situația ei. Pentru a conduce o mașină în viteză, experiența sa nu era suficientă. Pe de altă parte, în grup ea era considerată prea temătoare pentru a smulge banii din caserie. Ea și-a imaginat că rolul ei ar fi acela de a sta cu arma în mână în sala ghișeelelor dintr-o bancă. În fantezia ei s-a derulat ce s-ar putea întâmpla într-un asemenea caz.

Ar fi de ajuns ca cineva să devină nervos, și atunci s-ar declanșa canonada. Nu voia, însă, să se obișnuiască cu o astfel de imagine. Într-un asemenea caz nu ar fi lovit în dușmanul de clasă, ci în popor, în acest caz reprezentat de angajații casei de economii. I-au trecut prin minte lipsurile și scăpările în conceptul ideologic și teoretic.

Restul a fost completat de experiențele de la Stuttgart, de disputa dintre Baader și Meinhof. Ea era terminată. Pe de o parte, avea sentimentul că este cu adevărat emancipată deoarece femeile fac unele lucruri mai bine decât bărbații, sunt mai puternice, mai puțin temătoare și se ceartă mai puțin. Pe de altă parte, diferențele de rang o deranjau. S-a gândit la Stuttgart, unde au avut mai multe locuințe. Dar cum au fost repartizate? Exista una cu baie și era clar că ea revenea lui Andreas și Gudrun. Dar cum – întrebese cineva – doar această locuință nu corespundea prescripțiilor de siguranță ale lui Baader. Atunci de ce, doar pentru că are baie? De ce primește Andreas o baie, și noi nu? Era clar de ce: el a locuit odată într-o celulă, a suferit acolo, deci trebuie să aibă o baie.

Beate nu-l putea prețui pe Andreas din cauza acceselor lui de furie.

În Kassel i s-a umplut paharul. O mașină refuza să pornească; nu i se aprindea motorul. S-a săturat și s-a dus la culcare. La miezul nopții, a fost trezită de Ulrike. Timp de patru ore a dăscălit-o pe Beate, iar concluzia a fost că îi lipsește motivarea politică. Beate Sturm a avut impresia că Ulrike o întreba a mia oară același lucru.

– Spune-mi odată, a insistat Ulrike, există motivația politică sau nu?

– Nu pot să-ți spun, nu știu, a răspuns Beate.

Dar Ulrike dorea un răspuns clar: da sau nu.

– Gândește-te, i-a spus aceasta.

Acum totul a devenit clar pentru Beate.

Peste câteva zile, când ceilalți erau plecați la Frankfurt să fure niște mașini necesare atacării băncilor, Beate Sturm a sunat la părinții ei din Leverkusen.

– Vin acasă, a zis ea și a izbucnit în lacrimi.

– Vino! a spus mama ei.

La 15 ianuarie 1971, în Kassel au fost atacate două filiale ale aceleiași bănci. La ora 9.30, cinci membri ai grupului s-au îndreptat într-un Mercedes furat în Göttingen spre filiala din strada Academiei a casei de economii din localitate. Unul a rămas în mașină pe când ceilalți au intrat în sala cu ghișee. Toți erau îmbrăcați în haine de culoare închisă și purtau cagule. Cineva a strigat:

– Este un atac! Măinile sus și comportați-vă liniștit! Nu vi se întâmplă nimic!

Au fost trase două focuri de avertizare. Prada a însumat 54 185 de mărci. În același timp, un BMW furat la Frankfurt a oprit la filiala din Kirchweg. S-a repetat același scenariu, iar prada a fost de această dată de 60 530 de mărci.

În aceeași zi, Gudrun Ensslin a trimis două pachete cu bani la locuințele din Stuttgart, iar un pachet a urmat peste o săptămână.

18. Polițistul de familie

Alfred Klaus era un bărbat înalt, zvelt, care zâmbea cu plăcere și era deosebit de politicos. Se îmbrăca elegant, sportiv și purta adesea un fular subțire de mătase. Alfred Klaus era un om prietenos, care îl privea pe cel din fața sa cu ochi albaștri strălucitori. Când mergea în vizită, mai ales la femei, ducea adesea flori.

La sfârșitul anului 1970, Alfred Klaus și-a amenajat într-o dependință a Biroului federal de investigații criminale din Bonn un birou cu mobilier nou și plante de cameră. Avea în subordine doisprezece funcționari. Alfred Klaus și oamenii săi tocmai investigau uciderea unui politician algerian aflat în exil, când a fost sunat.

– Vino jos, trebuie să alcătuim o comisie specială, a sunat ordinul la telefon.

Era vorba despre combaterea terorismului. Până în acel moment, funcționarii Poliției și ai birourilor de investigații criminale au fost ocupați cu urmărirea grupului Baader–Meinhof. Deși de la eliberarea lui Baader în mai 1970 o duzină de membri ai grupului au fost arestați, Baader, Ensslin și Meinhof principalii actori, erau încă liberi. Acum, potrivit dispoziției ministrului de interne Genscher, Biroul Federal de Investigații Criminale urma să devină centrul de colectare a datelor.

În ochii șefilor săi, Alfred Klaus era omul potrivit pentru a contribui la crearea unei Comisii Speciale de Luptă Antiteroristă. Încă din anii '50, el s-a ocupat de faptele penale politice – sau ce se considera ca atare. El a acționat împotriva Partidului Comunist interzis și s-a ocupat de substratul ideologic, teoretic și practic al marxismului.

Klaus și colegii săi și-au amenajat birourile și au primit trei cutii mari de acte, mai ales din Berlin, de la secția politică a Poliției de „protecție a statului“.

Pentru început, Klaus și oamenii săi au dorit să stabilească ce fel de oameni erau cei care au făcut să se vorbească despre ei tot anul

1970 și să afle ce țeluri politice urmăresc și ce intenții se află în spatele acțiunilor lor. La 1 februarie 1971 și-a început activitatea și a filtrat din dosarele berlineze toate datele privind „Complexul Baader–Meinhof“, cum a fost denumit la scurt timp cazul în interiorul biroului.

La 19 februarie, raportul preliminar era gata. Pe 61 de pagini era prezentat istoricul mișcării, de la procesul incendiatorilor până la atacurile asupra băncilor din Kassel.

Într-un capitol, el a schițat „Substratul ideologic“:

„Motivele care au determinat acțiunile ilegale ale făptașilor și țelurile revoluționare urmărite își au originea în divergențele sociale din ultimii ani declanșate de mișcările studențești antiautoritare și de forțele opoziției extraparlamentare“.

Criminalistul Klaus a răsoit maldăre de cărți, reviste, foi volante și broșuri. Era de părere că Poliția poate avea rezultate numai dacă echipa de investigație se identifică cu modul de gândire al celor urmăriți de ei. El a citat pentru instruirea colegilor săi un manifest cu titlul *Organizarea rezistenței armate, desfășurarea luptelor de clasă, crearea Armatei Roșii*, pe care îl găsisese în locuința profesorului de psihologie Peter Brückner. „Cei mai mulți intelectuali de stânga i-au lăsat pe un plan secund pe Marx sau pe Mao. Pentru a nu fi nevoiți să pună sub semnul întrebării banala lor existență privilegiată, ei apelează – precum presa lui Springer – la modele interpretative psihoanalitice pentru a explica intransigența revoluționară.“

Atunci când Klaus a citat aceste propoziții în preambulul său, încă nu știa cui îi aparțin. Mai târziu, cercetând ani întregi scrierile RAF, el a ajuns să diferențieze stilul de exprimare al unor membri ai grupului – în primul rând stilul lui Ulrike Meinhof.

Alfred Klaus a prezentat și o imagine asupra activităților grupului până la acea dată. Din mai 1970 până în ianuarie 1971 acestea au fost: eliberarea lui Baader, atacuri asupra băncilor din Berlin și Kassel, spargeri la serviciile de pașapoarte, furturi de automobile, inclusiv de mașini închiriate. Până atunci nu existaseră morți. Doisprezece acuzați se aflau în detenție provizorie,

împotriva altor opt membri fugari erau emise ordine de arestare. Timp de mulți ani a rămas în sarcina lui Alfred Klaus să facă lumină în ce privește substratul personal și politic al membrilor RAF. În aprilie 1971, a întreprins un tur prin Germania Federală și a vizitat familiile acestora. A vorbit cu mama lui Andreas Baader, cu părinții lui Gudrun Ensslin, cu mama adoptivă a lui Ulrike Meinhof, Renate Riemeck, tații lui Astrid Proll și Holger Meins și părinții lui Manfred Grashof. El a vrut să afle cu ce fel de personalități are de-a face Poliția, nu pentru că ar fi crezut că aparținătorii îi vor trăda pe copiii lor, ci în speranța vagă că în eventualitatea în care aceștia luau legătura cu ei vor încerca să-i determine să pună capăt nelegiuirilor.

Alfred Klaus a fost primit aproape pretutindeni cu prietenie. Cu mama și bunica lui Baader a băut o sticlă de vin roșu și a aflat din discuții câte ceva despre dezvoltarea lui „Andi“. El a scris protocoale despre aceste convorbiri, folosite ulterior în definitivarea actelor personale.

În scurt timp, Alfred Klaus a ajuns să fie considerat specialist în privința substraturilor personale și politice ale activităților RAF. A susținut prelegeri, a încercat să lămurească funcționari ai Poliției, pentru care oamenii grupului Baader–Meinhof erau simpli criminali, asupra motivelor și structurii gândirii acestora. El însuși era tot mai mult fascinat de subiecții cercetării sale. Pentru Alfred Klaus s-a relevat un tablou cu totul nou despre criminalitate. Erau „personalități de făptași“ cu care Poliția nu a avut de-a face până atunci. Erau inteligenți și decisi, fără considerație privind propria viață. Poliția trebuia să țină seama de astfel de date.

Klaus avea impresia că acest lucru reușea mai bine Poliției decât justiției, deoarece unii judecători s-au recuzat pentru a nu deveni judecătorii care trebuiau să se lupte cu teroriștii.

Unitatea din Bonn de care aparținea Klaus era acum în primul rând răspunzătoare de vânătoarea teroriștilor. Funcționari din birourile de investigații criminaliste ale landurilor au fost adunați pentru mai multe luni la Bad Godesberg pentru a fi instruiți cum să

acționeze în localitățile lor. Așa s-au stabilit și relații personale care permiteau comunicarea rapidă între centru și birourile din landuri. Ministrul de interne Genscher și-a exprimat întreaga încredere că Oficiul Federal va coordona cu succes eforturile de combatere a criminalității. În 1969, acesta beneficia de un buget de 24,8 milioane de mărci. În 1970, bugetul a crescut cu o treime, ajungând la 36,8 milioane. În următorii doi ani, urma să crească anual cu câte 20 de milioane. În aceeași perioadă, personalul din Wiesbaden a sporit de la 934 la începutul anului 1970 la 1 779 de funcționari în 1972. În plus, au fost înființate în landuri comisii speciale de combatere a terorismului.

Alfred Klaus a rămas responsabil pentru substraturi, ideologie și relații cu familiile. Mai târziu, el a fost însărcinat și cu vizitarea membrilor arestați ai grupului. El dorea și trebuia să ajungă să converseze cu ei. În curând, s-a numit pe sine „polițistul de familie“.

Disputa cu terorismul a devenit aproape cel mai important scop al vieții. Citea mereu noile manifeste politice ale grupului și a încercat să-i convingă pe colegii săi că motivele politice nu trebuie neglijate. Mulți funcționari nu erau de acord cu o astfel de abordare. S-au auzit remarci de genul: „Tu ești ideologul șef al Fracțiunii Armatei Roșii. Tu le spui ălor ce vor“.

Mai târziu, după moartea întemeietorului RAF, Alfred Klaus a scris din însărcinarea Ministerului de Interne analize despre notițele deținuților de la Stammheim. S-a întâmplat adesea ca deținuți apropiați RAF să se adreseze Ministerului de Interne cerând să li se trimită materialele lui Klaus. Nicăieri nu s-ar fi putut documenta mai ușor cu privire la modul de gândire al primei generații a RAF.

19. Serviciile de informații

Funcționari de la comisia specială a Oficiului Federal Judiciar, BKA, polițiștii locali și colaboratori ai Serviciului de Informații Interne au alcătuit echipe comune de intervenție. În special cei de

la Serviciul de Informații din Berlin cunoșteau destul de bine lumea subterană de stânga. Unul dintre specialiști era Michael Grünhagen.

Încă din 1968 participase la diferite activități ale opoziției extraparlamentare. În comunitatea de muncă a tinerilor socialiști din cartierul berlinez Wilmersdorf îndeplinise funcția de vicepreședinte. La vremea respectivă, s-au constituit o serie de grupuri de bază ale zonei orășenești care se ocupau cu precădere de „agitații legate de închirieri“. Grünhagen s-a alăturat grupei de bază Wilmersdorf de care aparținea și avocatul Eschen, asociatul lui Horst Mahler și cofondator al foii subterane *Agit 883*, care avea să devină ulterior parlamentar din partea „Verzilor“, Dirk Schneider. Grünhagen activa sub pseudonimul Michael Hagen și a motivat schimbarea numelui prin aceea că Partidul Social Democrat i-ar fi luat în nume de rău dacă ar face parte dintr-o organizație a opoziției extraparlamentare. „Hagen“ mergea de obicei la ședințele săptămânale. Părea să aibă mult timp și explica acest lucru prin activitatea lui care-l solicita doar serile.

Într-o zi, baza de date de adrese a grupului Wilmersdorf a trebuit rearanjată. Grünhagen s-a oferit să efectueze el această muncă dificilă. Peste o săptămână a revenit cu un pachet de cartele corect ordonat. Dactilografierea acurată, realizată pe un aparat IBM foarte modern, a trezit suspiciuni. Acest lucru l-a pus pe gânduri pe Grünhagen, dar el a povestit rapid despre o mătușă care scria acasă adrese și avea o astfel de mașină de scris. Urmarea a fost bănuiala că este omul Serviciilor de Informații sau al Poliției politice. Grünhagen nu a mai apărut niciodată la grupa de bază. Ceva mai târziu, *883* a publicat o notă intitulată „Grünhagen demascat ca agent“. I se publica și adresa.

Grünhagen nu avea nevoie să-i fie explicate substraturile politice și motivațiilor grupelor ce operau ilegal. El cunoștea multe persoane care ulterior au apărut în anturajul grupului Baader–Meinhof.

20. Împușcături în Westend și consecințele lor

La 10 februarie 1971, funcționarul Michael Grünhagen de la Serviciile de Informații stătea la o masă a restaurantului Schulteiss am Westend din Frankfurt în fața unei farfurii cu supă. Plătise în avans. Când o pereche de tineri de la o masă vecină a părăsit localul, Grünhagen i-a urmat. Același lucru l-a făcut și comisarul Heinz Simons de la unitatea de intervenții din Bonn, care se afla într-o mașină din vecinătate. În apropierea unei străduțe, perechea a cotit spre Unterlindau, urmată de cei doi agenți. În fața casei cu numărul 28, bărbatul și femeia au ezitat un moment, s-au uitat înapoi și s-au grăbit mai departe. Grünhagen și Simons au pornit-o după ei și i-au oprit.

– Controlul documentelor!

Era ora 21.15. În acel moment, își amintea Simon, tânărul a scos un pistol și i-a strigat fetei:

– Fugi!

Simon a tras după fugari, dar nimeni n-a fost rănit. Perechea a dispărut. Erau Manfred Grashof și Astrid Proll. Grashof n-a tras, iar Astrid nu era înarmată.

Grashof a fugit printr-un șantier de construcții și s-a făcut nevăzut printre trecători. Ceva mai târziu, a întâlnit întâmplător un tânăr și i-a povestit ce i s-a întâmplat. Acesta i-a dat îndrumări cum să se îndepărteze de zona primejdioasă și i-a cumpărat un bilet de metrou.

Împușcăturile din Unterlindau au devenit principalul punct de acuzare peste doi ani jumătate în procesul contra lui Astrid Proll: tentativă de omor împotriva unui agent al statului. Deja în prima fază au apărut suspiciuni cu privire la credibilitatea celor doi agenți, existând mari diferențe în prezentarea evenimentelor. De-abia în al doilea proces contra lui Proll – acuzata fusese între timp eliberată din motive medicale și se refugiase în Anglia, dar fusese arestată și acolo – s-a renunțat la acuzația de tentativă de omor. La locul

acțiunii se mai aflaseră doi agenți, colaboratori ai Serviciilor de Informații. Într-un raport, ei au susținut că Astrid Proll n-a tras. Documentul a ajuns în instanță abia după opt ani de la eveniment.

După împușcăturile din Frankfurt a fost declanșată o mare acțiune de urmărire în întreaga țară. Locuințele indicate de Ruhland au fost percheziționate, cei care au oferit adăpost au fost arestați și interogați. S-a implicat și presa, amănunte din declarațiile lui Karl-Heinz Ruhland, scoase din context, distorsionate sau exagerate, au ajuns în paginile ei. *Hamburger Morgenpost* scria: „Între timp, căutările membrilor bandei s-au transformat într-un fel de isterie. O duzină de alarme false au pus pe jar Poliția și au ținut în alertă polițiștii din întreaga țară“. Un hangiu din satul Wiershausen a avut impresia că i-a văzut pe Ulrike Meinhof și pe Manfred Grashof în localul său. O pereche care se potrivea descrierii a intrat în local și a comandat ceva de băut. Când cei doi au observat pe teighea un ziar cu fotografia despre urmărirea grupului Baader–Meinhof, povestea hangiul, au plătit imediat și s-au urcat în mașină, pornind fără să aprindă farurile. O urmărire a Poliției nu s-a soldat cu nici un rezultat. Într-un hotel din preajma gării principale din Bremen, personalul a recunoscut-o printre oaspeți pe Ulrike Meinhof. În realitate, a fost vorba despre o femeie nevropată din Bonn. Când a auzit că este bănuită a fi șefă de bandă, a încercat să scape. Poliția a prins-o însă. Femeia a negat categoric că ar fi Ulrike Meinhof. I s-au pus cătușe și a fost dusă la Poliție. De-abia după două ore, când i s-au luat amprente, eroarea a fost clarificată.

Declarațiile lui Ruhland privind locuințele grupului au oferit zilnic presei bulevardiere titluri de senzație.

Bild: „Banda lui Baader șantajează persoane proeminente“

Die Welt: „Prietenii însuflețiți de aceleași idei îngreunează urmărirea bandei lui Baader“

Hamburger Abendblatt: „Personalități care apără banda lui Baader“

Bild: „Un preot ascunde prada bandei lui Baader“.

Urmărirea teroriștilor a devenit principală temă de politică internă. *Welt am Sonntag* scria: „Poliția secretă din Bonn vânează inamicul public nr. 1: banda lui Baader“.

Jurnaliști, politicieni, funcționari de la serviciul de siguranță, psihologi și filosofi s-au pus pe treabă să analizeze fenomenul.

Günter Nollau, pe atunci în Ministerul de Interne, iar mai apoi șeful Serviciului de Informații Interne, a constatat „ceva irațional în toată treaba“. A observat faptul că „sunt atâtea fete printre participanți“ și a găsit și o explicație: „Poate este un exces al emancipării femeii“.

Filosoful Alfred Schmidt din Frankfurt a ajuns la concluzia: „Este o rămășiță istorică a mișcării protestatare pe cale de dispariție. Unii vorbesc de revoluție, iar ceilalți trec la ordinea de zi. Este ca la fotbal când se înscrie un gol, iar 20 000 de oameni strigă: „Gol“ și apare unul care strigă două minute mai mult. Atunci ceilalți se întorc spre el și gândesc: „Ce l-a apucat?“

Sociologul Oskar Negt consideră acțiunea grupului Baader–Meinhof drept o „idioțenie periculoasă“ apărută dintr-o „falsă analiză a fascismului“. Iar profesorul Max Horkheimer a decis: „Nimeni nu poate fi atât de prost încât să nu simtă că se obține tocmai contrariul a ceea ce se dorește în realitate“.

21. Botezul – „Frațiunea Armata Roșie“

Opinia publică denumea în continuare trupa care se deplasa când într-o direcție, când în alta „Grupul Baader–Meinhof“ sau „Banda Baader–Meinhof“ în funcție de poziția politică a observatorului. Din momentul eliberării lui Baader, al interviului cu Michèle Ray, grupul nu mai luase poziție scrisă și teoretică.

La începutul anului 1971, Horst Mahler a redactat în celula sa din închisoare un document privind poziția lor, în care a încercat să definească țelurile gherilei urbane. Scrierea a fost publicată sub

titlul *O nouă ordine a circulației stradale*, iar mai târziu a fost tipărită la editura Klaus Wagenbach din Berlin. Mahler nu se consultase cu colegii aflați în libertate. Când Baader, Ensslin și Meinhof au văzut conceptul despre lupta lor realizat de Mahler au fost revoltați: „Asta n-are nimic de-a face cu noi. Este un concept despre gherilă, umflat precum jocul de-a indienii“.

Pe oriunde se întâlneau cu sprijinitori sau simpatizanți, ei se distanțau de concepția strategică a lui Mahler. Ulrike Meinhof a primit sarcina să creeze un manifest care să prezinte în mod corect concepția proprie a grupului, *Conceptul de gherilă urbană*. Aici a apărut pentru prima dată noțiunea de „Frațiunea Armatei Roșii“. Pe pagina de gardă a apărut un pistol-mitralieră pe care era încrustată prescurtarea „RAF“. Dar nu era vorba de un Kalașnikov, arma rusească a tuturor mișcărilor de eliberare din lume, ci de o armă germană Heckler&Koch. Simbolul și numele aveau să se impună.

Asupra numelui RAF s-au decis mai mult sau mai puțin împreună. Abia mai târziu s-a ajuns la dubiu în ce privește titulatura. RAF se numește și Royal Airforce, aviația militară britanică, cea care a lansat o perdea de bombe asupra orașelor germane. Nici trimiterea la „Armata Roșie“ nu trezea amintiri prea plăcute cetățenilor germani.

Un membru al trupei de bază a RAF spunea mai târziu despre botez: „Rahat. O glumă“.

Pe pagina întâi a *Conceptul de Gherilă urbană* apare un citat din Mao: „Dacă dușmanul ne atacă, este bine, nu rău“, iar mai departe: „Când dușmanul se împotrivește, ne zugrăvește în cele mai negre culori și nu acceptă nimic la noi, atunci este și mai bine, deoarece demonstrează nu doar că am trasat o linie de demarcație clară între noi, ci că munca noastră a fost încununată de succese deosebite“.

„Mulți tovarăși“, scria Ulrike Meinhof, răspândesc despre noi neadevăruri. Se împăunează cu faptul că am locuit la ei, că au organizat călătoria noastră în Orientul Apropiat, că ar fi informați cu privire la contactele noastre, despre locuințe, că ar face ceva pentru noi, deși nu fac nimic. Unii vor să arate astfel că fac parte din

grup. Alții vor să demonstreze că noi suntem proști, nedemni de încredere, neatenți și duși cu pluta. Astfel îi atâță pe alții împotriva noastră. În realitate, ei se disociază de noi.

Nu avem nimic în comun cu acești clevetitori care își închipuie că lupta antiimperialistă se desfășoară la cafenea. Sunt mulți cei care nu dau din gură, care au habar ce înseamnă rezistența, care simt că nu totul este în regulă și care ne doresc să reușim, deoarece știu că efortul de a se integra și adapta toată viața nu are nici o valoare...

Noi nu folosim armele de foc fără discernământ. Polițistul care se află în contradicția dintre sine ca «om neînsemnat» și slujbaș capitalist, ca mic salariat și apărător al monopolului capitalist, se găsește mereu în stare de alertă. Noi tragem când se trage asupra noastră. Pe polițistul care ne lasă să fugim îl lăsăm și noi să fugă.

Este adevărat că sub paravanul urmăririi noastre este vizată întreaga stângă din Republica Federală și Berlinul de Vest. Puținii bani pe care i-am fi furat, cele câteva mașini și documente subtilizate din cauza cărora suntem vânați, dar și tentativa de omor care ni se pune în cârcă sunt menite să justifice această urmărire.

Frica a pătruns în oasele asupritorilor..."

În rândul militanților, conceptul a fost aprobat.

Till Meyer, ajuns la Mișcarea 2 Iunie, era entuziasmat: „Steaua cu pistolul-mitralieră și RAF. Și o scriere care m-a entuziasmat. A fost o revelație. Era un concept care îndemna la acțiune, oferind și motivație teoretică, și practică, așadar: asta-i!"

22. Primul proces

În primăvara lui 1971, Horst Mahler a fost adus în fața justiției pentru participarea la eliberarea lui Baader în Berlin. Odată cu el au fost acuzate Irene Goergens și Ingrid Schubert, amândouă arestate împreună cu Mahler în urmă cu șase luni.

Tribunalul din Moabit a fost transformat pentru proces într-o fortăreață. Pe culoare și la intrări patrulau polițiști cu arme automate, în fața clădirii se aflau camioane cu motoarele pornite și funcționari cu aparate de emisie-recepție, iar în curtea interioară așteptau alte unități pregătite pentru intervenție în caz de forță majoră.

În fața clădirii, se îngărmădeau simpatizanții de stânga gata de acțiune. O tânără a exprimat în fața camerei unui reporter sentimentul multora: „Cred că grupul Baader–Meinhof a încercat să înfăptuiască până la un anumit grad ideile revoluționare. Celelalte grupuri stau cumiși și dau din gură“.

Mahler și cele două femei au fost aduși în sală cu cătușe la mâini. Avocatul lăsase să-i crească barba în cursul detenției, părea binedispus și a salutat asistența din sală cu pumnul ridicat. Când, după două luni de proces, se întrevedea o achitare a avocatului, senatorul berlinez Neubauer a declarat în presă existența unei „arme secrete“ pentru procesul lui Mahler: depoziția unui agent al Serviciilor de Informații.

Agentul Peter Urbach avea voie să relateze numai despre cele trei zile dinainte de arestarea lui Baader, alte întrebări ale apărătorului lui Mahler, Otto Schily au rămas fără răspuns.

– Ați oferit personal în cercul stângii arme, pistoale, ba chiar și mortiere cu grenade cu fosfor?

– Nu am voie să răspund la întrebare.

– Ați amplasat o bombă la Comuna I?

– Nu am voie să răspund la întrebare.

– Proveneau bombele de la Serviciul de Informații?

– Despre așa ceva nu am voie să vorbesc.

– Ați participat la festivitățile de înmormântare a lui Paul Löbe din fața primăriei Schöneberg și ați dus un coșciug fabricat de dumneavoastră?

– Nu vă pot spune nimic despre așa ceva.

– Ați incendiat autovehicule cu ocazia demonstrației la Springer în 1968?

- Nu am voie să vă dau nici o informație.
- Ați participat la incendierea unui grajd de cai ai Poliției, prilej cu care calul Zerline a fost grav rănit?
- Nu vă pot răspunde.

După depoziția lui Urbach, acuzatul Horst Mahler a rupt pentru prima dată tăcerea. În mod ironic și-a exprimat înțelegerea pentru poziția senatorului de a permite lui Urbach o mărturie trunchiată: „Altfel, Urbach ar fi trebuit să rupă secretul despre bomba incendiară găsită în noiembrie 1969 în comunitatea evreiască. Kurt Neubauer ar fi avut cu siguranță mari dificultăți să facă plauzibil pentru o opinie publică mondială consternată cum de o bombă care a speriat comunitatea evreiască din Berlin provenea din arsenalul Serviciilor de Informații.

Procesul împotriva lui Horst Mahler a necesitat 22 de zile de dezbateri. El a fost achitat. Cele două acuzate au fost condamnate pentru participarea la eliberarea lui Baader: Irene Goergens la patru ani și Ingrid Schubert la șase ani. Completul de judecată și-a justificat verdictul prin faptul că Mahler a știut despre planurile eliberării, fiind în perioada anterioară în contact strâns cu grupul lui Baader și Ensslin. Nu a putut fi dovedită participarea lui directă, în ciuda depoziției lui Peter Urbach.

După achitare, Horst Mahler n-a fost eliberat. Mai existau încă două mandate de arestare pe numele său.

23. „Nebuni, la arme!“

În februarie 1970, cu trei luni înainte de eliberarea lui Baader, dr. Wolfgang Huber înființase la Heidelberg Colectivul Pacienților Socialiști (SPK). Medicul în vârstă de 35 de ani, asistent științific la clinica psihiatrică-neurologică a Universității din Heidelberg, avea dificultăți cu șefii și colegii săi și a fost demis. Urmarea a fost că și-a mobilizat pacienții, preponderent studenți, pe care îi tratase în cadrul unei terapii de grup. Împreună, au ocupat încăperile directorului

administrativ al clinicii și au intrat în greva foamei. Conducerea universității a cedat, l-a plătit în continuare și a pus la dispoziția grupului patru încăperi pentru continuarea proiectului social-psihiatric.

La începutul verii, dificultățile cu universitatea au reizbucnit. Huber și pacienții săi au ocupat rectoratul. S-a propus un compromis, dar Ministerul Culturii al landului Baden-Württemberg nu l-a aprobat, căci între timp se aflase ce înțelegeau dr. Huber și al său SPK prin terapie.

În „Patienten-Info nr. 1“ se spunea: „Tovarăși! Nu poate exista nici o acțiune terapeutică nestabilă în prealabil clar și univoc drept o acțiune revoluționară... Sistemul ne-a îmbolnăvit, să-i dăm sistemului bolnav lovitura de moarte!“

Divergențele dintre SPK pe de-o parte și universitate și Ministerul Culturii pe de altă parte deveneau tot mai frecvente. Încăperile le-au fost luate, iar membrii SPK se așteptau zilnic la o acțiune a Poliției. Ei se simțeau respinși și desconsiderați, ceea ce inflama și mai mult atmosfera de luptă ce domnea în grup. SPK și-a schimbat structura: s-a creat un „cerc intern“ format din circa doisprezece oameni, care urmau să lucreze ca terapeuți și cadre politice de conducere. Existența „cercului intern“ a fost ținută în secret de ceilalți 300 de membri SPK și de pacienți. În plus, au fost formate „cercuri de muncă“, precum Cercul radiotehnicii, Cercul tehnicii explozive și Cercul fototehnicii, iar mai târziu Cercul de karate.

Organizația pacienților, așa cum a fost ea concepută inițial, s-a transformat tot mai mult într-un grup de luptă „revoluționară“. Cu prilejul unei reuniuni la Berlin, dr. Huber a declarat că există „o identitate între boală și capital“. Cu administratorii sistemului capitalist trebuie „să te porți precum cu niște ustensile ale morții; altfel zis, trebuie să te ferești de ele, să pleci din calea lor, dacă este posibil, iar dacă nu, să le faci inofensive“.

SPK a început să se înarmeze. În cadrul „cercului intern“ ce se reunea, regulat, miercuri seara la Huber, s-a discutat despre perspectivele unei revoluții. Huber credea că 1 000 de oameni bine

dirijați ar fi suficienți pentru un puci. Ca termen, el a fixat cumpăna anilor 1972/1973. Pentru stabilirea acestei date, membrii „cercului intern” au luat ca bază rata de creștere a SPK.

În momentul în care s-au pus bazele colectivului, în februarie 1970, existau 30 de membri. La începutul lui martie 1971, numărul lor crescuse, se pare, la 500. Huber vorbea în momentul respectiv despre necesitatea stabilirii de contacte cu alte grupuri având aceeași concepție, astfel încât să se acționeze împreună. În special grupul lui Baader, Ensslin și Meinhof i se părea adecvat în acest scop.

În primăvara lui 1971, legăturile sporadice între SPK și RAF au devenit mai strânse. Grupul Baader-Meinhof se împușinase în urma numeroaselor arestări, dar mai bine de o duzină de membri se aflau încă în libertate. În plus, grupul s-a autoizolat prin trecerea în clandestinitate, avea prea puține relații cu scena legală și astfel posibilități reduse de a recruta noi membri. Într-o zi, Andreas Baader și Gudrun Ensslin au plecat la Heidelberg pentru a purta discuții de recrutare. Unor membri ai SPK li s-a indicat locul de întâlnire și au venit acolo rând pe rând cu tramvaiul.

Era prezent Gerhard Müller, pe-atunci în vârstă de 23 de ani. Se născuse într-un mic sat din Saxonia, iar în 1955 s-a mutat cu părinții săi în Germania Federală. A urmat, după un scurt stagiul la gimnaziu, școala populară. A întrerupt un curs de mecanic, a plecat în Franța, s-a reîntors și a lucrat ca muncitor necalificat într-o fabrică de bere.

În mintea sa Gerhard Müller ordonase societatea în cercuri și a ajuns la concluzia că el se afla într-un cerc greșit. A început să idealizeze lumea subterană. Acolo, așa gândea el, oamenii trebuie să aibă o altă relație între ei decât în societatea burgheză. De mai multe ori a fugit de acasă și și-a considerat reîntoarcerile drept o înfrângere personală. De data aceasta el dorea să-și taie orice cale de întoarcere. Nu i se părea un lucru prea simplu, așa că a decis mai întâi să se îmbete. După ce i-a reușit acest prim pas, a trecut la

atacarea punctului doi. A pătruns într-o spălătorie din vecini și a furat 30 de mărci, apoi a adus din pivniță câteva sticle de vin, iar din următoarea casă, țigări. Pe drumul de întoarcere a fost recunoscut de un vecin trezit. Acest lucru nu l-a deranjat prea tare pe Gerhard deoarece oricum voia să dispară. S-a dus acasă, a mai împachetat câteva lucruri și a părăsit locuința pe fereastră.

În mintea sa turmentată, și-a imaginat o uriașă urmărire cu polițiști și câini și, pentru mai multă siguranță, a mărșăluit mai întâi zece kilometri prin pădure. Într-o gară mică a așteptat trenul și a călătorit spre Frankfurt. Acolo i-a devenit repede clar că relațiile din lumea interlopă capitalistă sunt cele mai brutale și dure. „Flă-mând, fără un pat, venit de la țară“, cum a formulat el mai târziu, se afla în oraș fără un ban în buzunar. „Cineva mi-a povestit odată că și bărbații se prostituează și câștigă astfel bani frumoși. Deoarece eram prea mândru să cerșesc, am devenit rapid ocazional un băiat bun pentru plăceri. Dar, după câteva experiențe de acest gen, treaba m-a scârbit atât de tare încât am fost fericit când m-a agățat Poliția.“

Pentru delikte mai mult sau mai puțin importante, el a fost condamnat la un an cu suspendare.

Müller a plecat apoi la Heidelberg, s-a întreținut din munci ocazionale și a intrat în contact cu mișcarea studențească. A început să citească *On the Road* de Jack Kerouac și și-a formulat din aceasta un fel de filosofie a vieții. Pentru scurt timp a ajuns și în lumea drogurilor, a încercat să se sinucidă și a decis să devină pictor. Cum nici pasiunea aceasta nu s-a dovedit prea bună, s-a dedicat politicii și a început să lucreze într-o întreprindere cu gândul de a agita acolo spiritele. Într-un grup socialist al muncitorilor și ucenicilor, SALG, și-a însușit primele noțiuni marxiste.

În acea perioadă, Gerhard Müller suferea de alergii, pentru care medicii de la clinica universitară din Heidelberg nu găseau o explicație. Disperat, el s-a adresat atunci inițiatorului și liderului SPK, Wolfgang Huber. La prima „consultație“ Huber i-a spus:

– În capitalism nu există vindecare. Din acest motiv trebuie mai întâi dărâmat capitalismul.

Müller a rămas cu alergia sa, a devenit însă membru al Colectivului Pacienților Socialiști prin intermediul căruia a găsit, la fel ca și alții, drumul spre RAF.

Cu prilejul discuției organizate în primăvara lui 1971, Müller s-a întâlnit pentru prima oară cu Baader și Ensslin. Andreas Baader susținea că RAF se află deja cu un pas înaintea SPK, se începuse consecvent să se treacă de la teorie la practică. Müller a fost impresionat de persoana lui Baader. Dădea dovadă de calm, siguranță și încredere. Gerhard Müller a devenit membru al RAF. Din 1971, l-au urmat încă o duzină de oameni din preajma SPK, o parte importantă a așa-numitei a doua generații a RAF: Elisabeth von Dyck, Knut Folkerts, Ralf Baptist Friedrich, Siegfried Hausner, Sieglinde Hofmann, Klaus Jünschke, Bernhard Rössner, Carmen Roll, Margrit Schiller, Lutz Taufer și alții.

În timp ce unii membri ai SPK se aflau deja în RAF, alții se alăturau unui proiect de sprijin al celor labili psihic. Unul dintre aceștia era Klaus Jünschke, născut în 1947, student la psihologie în Mannheim, fiul unui funcționar la căile ferate. A ajuns la SPK când se afla în puternic conflict cu administrația universității și Ministerul Culturii. În timpul unei prelegeri l-a auzit pe Wolfgang Huber spunând: „Există două posibilități: ori te alegi cu pietre la rinichi, ori arunci cu pietre în centrele capitalului. Feriți-vă de pietrele la rinichi!”

Auditoriul era entuziasmat. Să te aperi, să nu permiți să fii nimicit de sistem, aceasta corespundea unei poziții pe care mulți o vedeau drept întemeiată.

În încăperile SPK, se auzea mereu muzica grupului „Ton, Steine, Sherben“, cunoscut și ca „Die Scherben“ – „Cioburile“. „Distrugeți ceea ce vă distruge...”

„În această societate, spunea Huber, suntem cu toții bolnavi.”

Pentru a fundamenta această teorie apelau la cărțile psihiatrului englez Ronald D. Laing sau la expunerile italianului Franco Basaglia, cel care desființase clinica psihiatrică din Trieste și le-a dat drumul pacienților în societate, să fie liberi.

O fată, membră a SPK, a fost oprită de un polițist deoarece traversase pe roșu. Ea a urlat isteric la polițist. Drept urmare, a fost arestată și trimisă la clinica psihiatrică Wiesloch. Când vestea a ajuns la SPK, toți au fost convinși că o asemenea soartă îi așteaptă și pe ei. De îndată ce spațiul liber protejat al SPK va fi preluat de autorități, vor ajunge cu toții în secțiile închise, fiind considerați pacienți.

„Fiecare este pacient, spunea Huber, de la muncitor până la investitor.“

Într-o zi, când prin fața ferestrelor SPK demonstrau țărani cu tractoare, unul a strigat: „Suntem cu toții țărani!“

Ei se identificau cu toți asupriții, bolnavii și nedreptățiții. Bineînțeles, mai ales cu cei ce aveau porniri revoluționare. Negrii din America, de pildă. Atunci când Black Panthers s-au postat în combinezoane negre și cu arme în fața sediului lor central pentru a arăta opiniei publice că ei se împotrivesc puterii acelor „Pigs“, porci, a Poliției, și-au procurat și membrii SPK arme de calibru mic. Klaus Jünschke și prietena sa, Elisabeth von Dyck, au vrut să inițieze posturi de genul celor de la Black Power în fața SPK. Nu au făcut-o, în schimb s-au gândit tot mai mult să treacă în ilegalitate – precum Baader, Meinhof și Ensslin.

„Mahler, Meinhof și Baader sunt modelele noastre“, au strigat ei, mai întâi încet, apoi tot mai tare.

Bineînțeles, în acest fel au mobilizat comisia specială a Poliției și fiecare persecuției, fiecare arestare îi apropia tot mai mult de grupul Baader–Meinhof.

Existența lor lua tot mai mult caracter conspirativ, mai întâi în joacă, apoi foarte serios. Vara au mai mers împreună să înoate, sâmbăta dimineața plecau la țară. Furau legume, pe care ulterior le găteau împreună la SPK. Această plăcere s-a transformat însă în

mania persecuției, cu depresie și teamă. În aprilie 1971, o fată s-a aruncat dintr-un turn. În scrisoarea ei de adio a scris că nu reușește să-i înțeleagă pe Marx și pe Lenin. Se confruntase cu multe probleme psihice și se stabilizase pentru o perioadă destul de lungă în cadrul SPK. Dar a urmat presiunea din afară, pierderea spațiilor SPK, campania de presă. Iar nervozitatea s-a răsfrânt asupra tuturor. Atunci a decis să se sinucidă.

Pentru Huber și ceilalți din colectiv a devenit clar că administrația universității și Ministerul Culturii sunt răspunzătoare pentru sinuciderea fetei. În general, ei puneau pe seama statului și a societății decăderea fiecărui individ.

Nici de partea cealaltă nu se făcea economie de acuzații. Într-un raport al Poliției despre SPK se scria: „Nu se poate exclude presupunerea că Marlies L., bolnavă psihic, a fost împinsă cu bună știință să se sinucidă pentru a se atrage atenția asupra pericolului de suicid în rândul pacienților SPK“.

Într-o noapte, când se aștepta o razie a Poliției, membrii societății s-au baricadat în spațiile SPK. O parte din ei aduseseră sticle cu benzină.

– Cine vrea să plece, poate să o facă, a spus Huber.

El dorea să se convingă cât de dispuși erau membrii grupului să se apere. Câțiva membri s-au ridicat și au plecat. Între ei se afla și Klaus Jünschke. Ajuns pe stradă, s-a simțit copleșit de rușine. „Ori a fost corect ce am făcut până acum, s-a gândit el, și atunci trebuie să fim gata să mergem până la capăt. Sau a fost fals.“ A înțeles că cei care au rămas s-au angajat cu totul pentru cauza SPK, așadar, cei care nu se gândeau în paralel la studiu și la existența burgheză.

Când a ajuns acasă, la Mannheim, era pregătit pentru orice. A sunat la SPK.

– Nu avem nevoie acum de tine, mâine-dimineață poți veni, a sunat răspunsul sec.

Dimineața următoare, Klaus Jünschke s-a implicat din nou în activitățile SPK. Chiar dacă Poliția nu venise în noaptea anterioară

și nici nu se aruncase cu cocteiluri Molotov în polițiști, se trecuse de o limită.

La sfârșitul lui iunie 1971, spre ora trei dimineața, membrii SPK au fost opriți de o patrulă de Poliție rutieră. S-au legitimat cu acte false și au reușit să scape. Poliția a continuat să-i urmărească și, după o vânătoare sălbatică, s-au folosit armele. Unul dintre urmăritori a fost rănit în umăr. „Baader–Meinhof în Heidelberg?” s-au întrebat ziarele. Ceva mai târziu, un membru al SPK a depus o mărturie în fața Poliției, prezentând structura și strategia colectivului de pacienți și dând nume și adrese. Ca urmare, Poliția a apărut la sediul din Heidelberg. Klaus Jünschke era culcat, îmbrăcat, pe pat. Înarmați cu pistoale automate, polițiștii au năvălit în casă. Toți, cu excepția lui Jünschke, au fost arestați. Studentul care turnase la Poliție nu-i cunoștea numele. Au fost găsite arme și muniție. Poliția a ajuns la concluzia: „Pe baza dovezilor de până acum se poate porni de la premisa că numitele persoane au pregătit o acțiune de înaltă trădare împotriva Republicii Federale Germane“. Huber și soția sa au fost arestați. Deși ar fi avut timpul necesar să dispară, ei n-au făcut-o. Alți membri ai SPK, care s-au ascuns de Poliție, s-au alăturat RAF. Huber a lansat parola: „Nebuni, la arme!“

O altă membră SPK recrutată de RAF a fost Margrit Schiller. Născută în 1948, era fiica unui maior din Serviciul de Informații al Armatei, din Bonn. Avea 18 ani când, după bacalaureat, a plecat de-acasă deoarece tatăl ei „i-a luat aerul de respirat“. Mama era profesoară și deputată CDU.

A început să studieze. În memoriile sale, și-a reamintit vremea petrecută la RAF: „A fost o luptă dură cu amintirile“.

Într-adevăr, ea a făcut parte din cei puțini membri ai Fracțiunii Armata Roșie care, fără să se menajeze, și-a analizat viața în clandestinitate și în închisoare.

De când nu mai locuia acasă și și-a luat viața în propriile mâini, a încercat să „se scuture de tristețea care a însoțit-o peste ani“. Se simțea foarte singură: „Acesta este sentimentul esențial al vieții mele de când am ajuns să gândesc.“ A făcut câteva experiențe cu

droguri, hașiș și marijuana, a ascultat Deep Purple și Pink Floyd. „A fost frumos și groaznic de trist.“

Margrit Schiller a ajuns și la un grup pentru combaterea drogurilor numit Release. „Să evadeze, să trăiască altfel, nu individual, ci în colectiv“ – aceasta era maxima ei și a multora din generația sa. A încheiat de pe o zi pe alta relația cu prietenul ei, a avut mai multe aventuri scurte „una după alta și în același timp, mă culcam cu cine și când îmi plăcea“.

Mai mulți prieteni din Release erau membri ai SPK. Margrit Schiller s-a înscris acolo în cercul de muncă Agitația individuală. „În cursul ședințelor, scria ea mai târziu în jurnalul ei, simțeam nevoia imperioasă de a vorbi despre mine, despre povestea vieții mele, nesiguranțele, temerile și căutările mele.“ Îi devenise clar că „singurătatea și tristețea mea, problemele pe care le aveam cu mine, nu reprezentau irevocabil destinul meu personal“.

La începutul lui februarie 1971, un cunoscut a întrebat-o pe Margrit dacă nu și-ar împrumuta pașaportul câtorva persoane care aveau dificultăți cu Poliția. Fără a pune alte întrebări, ea a acceptat. Peste puțin timp, aceeași cunoștință s-a interesat dacă nu le-ar ceda acelorași persoane locuința sa. Din nou n-a cerut lămuriri. „Dar nu mi-a fost ușor. A fost un pas mai departe, care mă putea pune în pericol.“ Dar teama ei a fost mai mică decât „interesul de a cunoaște oameni care își construiesc viața altfel decât am cunoscut-o eu până atunci“.

După câteva zile de vagabondaj, ea a vrut să se întoarcă în locuința ei. Acolo se aflau Ulrike Meinhof, Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Jan-Carl Raspe.

Nici unul nu arăta așa cum îi știa Margrit de pe afișele cu persoane căutate.

Gudrun avea o frumoasă frizură afro care se potrivea perfect cu fața ei îngustă și ochii mari. Ulrike părea mică și delicată, purta un batic, fuma țigară de la țigară și își făcea mereu de lucru cu degetele.

– Am vrut să vă cunosc, a spus Margrit.

Toți patru erau palizi, de parcă n-ar fi văzut niciodată soarele. Unul a întrebat:

– Ei, ce vrei să știi?

Margrit nu se simțea în largul ei.

– Ce faceți în general. Am vrut pur și simplu să vă cunosc.

– Știi cine suntem?

Margrit a clătinat din cap.

– Putem folosi în continuare locuința ta?

Ea a aprobat. Aceștia erau, deci, oamenii căutați pretutindeni. Ea se simțea pe de-o parte intimidată, pe de altă parte „importantă prin ei”. Andreas, care tăcuse până atunci, a spus:

– Din motive de siguranță este mai bine dacă nu ne cunoști îndeaproape. Iar dacă polițiștii vor afla vreodată că am fost aici, este mai bine dacă vei ști cât mai puțin.

Baader îi părea sigur pe el și plin de energie. Apoi a fost întrebată dacă știe de ce vor ei să construiască o gherilă urbană și dacă îi este clar ce poate însemna pentru ea contactul cu ei. Margrit se simțea timidă și încăpățânată în același timp.

– Dacă vă cedez locuința, vreau să știu la ce să mă aștept.

Margrit Schiller a fost trimisă într-o cameră alăturată. După o scurtă consfătuire, a fost rechemată.

– Ne-am înțeles. Dar condiția este ca tu să dispari ori de câte ori vorbim despre lucruri care nu te interesează.

Fiecare avea un pseudonim, iar asta era suficient.

– Important este ce faci, nu cum te cheamă și de unde vii. Noi provenim cu toții din același gunoi, din acest motiv ne-am hotărât să luptăm. Dar nu suntem importanți individual, ci în grup. Viața noastră personală s-a transformat odată cu decizia de a lupta în ilegalitate într-o funcție a acestei lupte. Ceea ce a fost înainte nu mai contează.

Până în iunie 1971, cei patru și Holger Meins au revenit mereu în micuța locuință din subsol a lui Margrit Schiller pentru a citi, a studia desene tehnice și planuri ale orașului. Uneori voiau numai să se relaxeze, să asculte muzică sau să gătească împreună. Uneori se fuma hașis, mai rar se consuma alcool. Potrivit amintirilor lui Margrit Schiller, adesea se glumea și se râdea. „De pildă, despre

faptul că Ulrike Meinhof și-a petrecut mare parte din viață în fața mașinii de scris, iar acum a ajuns cea care fura cel mai rapid și mai profesionist o mașină.“

Cu toții citeau benzi desenate cu Donald Duck și se amuzau ca niște copii. Discuțiile politice, mânăuirea armelor, totul era nou pentru Margrit, dar existența în comun a atras-o în mod magic. Nu știa niciodată când apărea la ea vreunul din grup. Nu aveau cheie tocmai pentru ca, în cazul unei arestări, să nu se piardă locuința. Margrit a renunțat la contactele cu prietenii dinainte. Deosebit de greu s-a despărțit de prietena ei, Gabi. Gudrun Ensslin păru să bănuiască acest lucru și a întrebat-o:

– Sunteți tandre una față de cealaltă? Mă refer din punct de vedere fizic?

Încurcată, Margrit Schiller a aprobat. Gudrun i-a relatat că și între membrele RAF sunt colege care au relații lesbiene și lucrul acesta este în ordine.

– Odată cu revolta studențească și cu primele organizații proprii ale femeilor s-a născut și experiența unei alte vieți, cu noi valori și reprezentări.

Margrit era consternată de o astfel de deschidere. Și-a amintit ce au scris ziarele (cu precădere *Bild*) despre femeile din RAF: „Ele sunt femei masculinizate duse cu pluta, autoritare, pasionate de arme, lesbiene, dure, fără sentimente și ascultând de Andreas“. Margrit le-a întrebat pe Ulrike și Gudrun de ce ura se îndrepta mai ales împotriva femeilor.

– Atunci când femeile se ridică și luptă în mod consecvent, atunci sistemul pierde pământul de sub picioare. Femeile sunt baza reproducerii. Femeile trebuie să fie pasive, ascultătoare, disponibile și împăciuitoare. Femei care se răzvrătesc, se împotrivesc, ba iau și arma în mână – iată ce nu trebuie să existe. De aceea ne urăsc.

Margrit Schiller avea doar o idee vagă despre ce fac noii ei prieteni în afara locuinței ei pentru a promova lupta revoluționară, despre țelul lor de a realiza „o societate dreaptă, care poate fi obținută numai prin metode ilegale“. Pentru aceasta trebuiau jefuite

bănci, furate mașini și pusă la punct o infrastructură de locuințe. Margrit Schiller s-a declarat de acord să închirieze o locuință pentru grup într-un alt oraș. În timp ce ea a plecat cu trenul la Hamburg, Gudrun și Andreas au rămas în locuința ei ca să aibă grijă de câinele său: „Asta nu le-a plăcut, dar ce aș fi putut face cu el?”

Era la începutul lui martie 1971, când Holger Meins a întâmpinat-o la gară. S-a cazat într-un mic hotel și a început să studieze, împreună cu Meins, anunțurile imobiliare. Holger i-a spus ce căutau, anume o locuință într-un bloc mare.

– Aici Andreas și Ulrike ar putea sta fără nici un machiaj în fața afișului care anunță că sunt urmăriți și nimeni nu i-ar recunoaște. Toată lumea se gândește la problemele de la serviciu și de acasă.

Au găsit o locuință corespunzătoare în mijlocul unei zone triste de construcții noi în nordul Hamburgului și Margrit s-a dus îmbrăcată și machiată decent, cu părul strâns într-o coadă la administrația imobilului.

– Nu trebuie să atragi cu nimic atenția, cam ca o secretară, spunea Holger Meins.

Ea a închiriat locuința și s-a întors la Heidelberg. Acolo a vizitat-o de câteva ori Holger Meins, a rămas și peste noapte și au început o relație amoroasă.

„Ceea ce m-a atras la tovarășii din RAF, a scris ea mai târziu, a fost seriozitatea lor absolută. Trăiau așa cum spuneau, nu jucau teatru. Nu puteam pricepe dimensiunea politică a convingerilor lor, dar mă fascina modul cum se angajau pentru cauza lor. Gudrun a numit asta mai târziu «voluntariat puternic resimțit». Mă uitam cu ochii mari la disputele lor deschise și directe sau cum luptau pentru fiecare dintre ei.”

Într-o după-amiază, Andreas, Gudrun și Jan s-au întors după un exercițiu de tragere dintr-o pădure. Când și-a golit buzunarele, Gudrun a observat că a uitat să împacheteze pistolul lui Andreas. Acesta a devenit imediat furios:

– Ești o idioată, pentru ce ai cap? Dacă ajungem acum într-un blocaj stradal, nu-mi rămâne decât să mă las împușcat!

Gudrun a rămas liniștită. Margrit Schiller, deranjată de tirada lui, i-a spus lui Andreas:

– Las-o odată în pace!

Mai târziu, Gudrun a luat-o deoparte.

– Andreas a vorbit bineînțeles prostii, mai întâi de toate el este răspunzător pentru arma sa. Iar aceste insulte, ei bine, sunt deplasate. Dar știi, cel mai rău îmi pare faptul că le-am acceptat. Trebuia să ripostez, cel puțin atât. A fost o prostie din partea mea că am tăcut și n-am reacționat. Înțelegi?

Margrit Schiller n-a înțeles.

Nimeni din grup nu reacționa la răbufnirile și insultele lui Baader. Odată, așa își amintea Margrit Schiller, Andreas și un alt membru s-au întors în locuință după o tentativă de a fura un automobil. Abia trăgându-și respirația, au povestit cum Andreas se afla în mașină când s-a apropiat un polițist cu arma în mână. Andreas s-a strecurat afară din mașină și i-a înfipt polițistului un pistol în spate.

– Fugi! i-a strigat celuilalt.

Apoi s-a retras și el spre mașină, amenințându-l pe polițist cu pistolul, după care s-au năpustit amândoi în mașină și au demarat rapid.

Acum stăteau în locuință și priveau din când în când nervos pe fereastră. Andreas era furios:

– De ce n-ai scos arma? Sau de ce nu te-ai aruncat măcar în spatele mașinii? Sau ambele. S-a întors spre Margrit: S-a oprit ca un bou și a așteptat să i se pună cătușele. S-a întors apoi spre celălalt membru al grupului: Ce se întâmplă cu tine? Vrei să lupți sau ce vrei? Polițistul ți-ar fi pus pur și simplu cătușele. Cum să te bazezi pe un astfel de tip care, în momentele decisive, își bagă coada între picioare?! Trebuie să vezi clar ce se întâmplă cu tine.

Furios la culme, Baader s-a așezat, dar s-a ridicat de mai multe ori agitat. Celălalt își aprindea nervos țigară de la țigară.

Într-o zi, Ulrike Meinhof a venit singură în locuința lui Margrit Schiller din Heidelberg. S-a așezat la mașina de scris, avea alături

hârtie și cărți și a scris zi și noapte, aproape fără să doarmă. Între timp a băut cafea cu nemiluita și a fumat țigară de la țigară. I-a dat câteva pagini lui Margrit și i-a spus:

– Vreau să știu ce gândești despre asta.

Margrit Schiller s-a chinuit să înțeleagă textul intitulat *Conceptul de gherilă urbană*. Deși avea dificultăți să înțeleagă ce se intenționa, când i-a dat foile înapoi i-a spus:

– Este cu adevărat bun.

Nemulțumită, Ulrike a răspuns:

– Nu am nevoie de complimente, vreau să aud părerea ta.

Margit a ascultat ore-n șir cum Ulrike și Andreas au discutat pe marginea materialului. I s-a părut că celor doi le face plăcere să-și măsoare forțele. Odată, când Andreas a criticat-o prea intens, Ulrike a izbucnit:

– Atunci scrie tu!

Baader a râs:

– Știi foarte bine că eu nu pot să scriu ca tine. Eu am o viziune a ce trebuie să intre în text, dar de scris nu o poate face nimeni cu excepția ta.

În după-amiaza zilei de 30 aprilie 1971, Jan-Carl Raspe și Holger Meins au venit în locuința lui Margrit cu un teanc gros din *Conceptul de gherilă urbană* proaspăt tipărit. Jan a zis:

– Îți poți închipui să plasezi un asemenea pachet în universitate fără să te vadă nimeni?

Nu era permis să rămână amprente digitale pe pachet. Trebuia să învelească totul în hârtie de ziar, iar apoi să o îndepărteze cu atenție. Totul urma să se petreacă la o anumită oră, când ceilalți tovarăși vor face același lucru în alte locuri. Inima îi bătea să-i spargă pieptul când a executat prima sarcină revoluționară. Apoi s-a întors acasă.

Chiar și în această fază de început la RAF, Margrit continua să meargă și la SPK și discuta acolo nopți întregi despre imperialism și repercusiunile asupra individului. A observat cum în ea creșteau furia și ura, și presupunea că toate suferințele și depresiile ei

anterioare erau un rezultat al imperialismului și capitalismului mondial. Împotriva acestuia nu se putea opune decât violența: „Din suferință să dezvolți puterea de a lupta. Să ridici piatra singurătății mele și a deznădejdii vieții și să o arunci în cauza ei. Cauza era ordinea socială capitalistă“.

Margrit Schiller făcea parte din cei câțiva care și-au analizat mai târziu atât de deschis propria stare psihologică și au recunoscut-o drept declanșator pentru fanteziile lor despre violență și acțiunile revoluționare. Dar mecanismul dintre psihicul depresiv și eliberarea violentă din acesta era asemănător la mulți membri RAF: actul eliberării în actul distrugerii.

Limbajul manifestelor, după cum a recunosc Margrit Schiller, devenea tot mai dur:

„Revoluția trebuia înfăptuită acum și cine nu înțelegea acest lucru, era un prost sau un exploator. Noi i-am disprețuit pe toți cei de stânga care nu vedeau lucrurile la fel“.

Numeroși membri ai SPK au fost arestați. Pentru Margrit Schiller a devenit clar: trebuia să rupă toate relațiile cu SPK și să treacă la RAF.

„Știam încotro mă duce drumul meu: spre Hamburg“.

Încă din prima zi a apărut Holger Meins. I-a spus că RAF n-a folosit de mult timp locuința, deoarece s-au întrebat dacă Poliția n-a examinat-o între timp pe Margrit. A condus-o la o altă locuință. Acolo au apărut Gudrun Ensslin și Andreas Baader. El era indispus și a luat-o la întrebări:

– Spune clar: Ce vrei? Ce ți-a trecut prin minte să apari pur și simplu aici?

Margrit stătea în semiîntuneric și căuta să explice situația ei. O mașină de observație stătea în fața ușii ei. I-a fost frică să nu fie arestată. Acesta putea fi un motiv acceptabil, a recunoscut Andreas, dar ea trebuie să se decidă și ce dorește din partea grupului:

– Ai în minte vreo acțiune pe care o consideri realizabilă? Baader a devenit tot mai nerăbdător. Spune-ne ce gândești despre noi din punct de vedere politic. Cum vezi situația? Spune-ne!

Lui Margrit nu-i venea nimic în minte și Baader s-a supărat. Se plimba nervos prin cameră, fuma țigară de la țigară și s-a răstit la ea:

– Ești o proastă, crezi că la noi se poate intra așa, pur și simplu. Ce crezi, cine suntem noi? Îți închipui că este o joacă de copii ceea ce facem noi?

Margrit Schiller s-a apărat timid, iar după ce a făcut-o cu ou și cu oțet, Baader i-a spus nervos:

– Dacă n-ar exista pericolul să te salte Poliția, te-am trimite încă de azi înapoi la Heidelberg. Ce să facem acum cu tine? La dracu'. Nu o să ne faci decât probleme.

I s-a permis lui Margrit să rămână în locuință câteva zile. Apoi a venit după ea Holger Meins. Împreună, au călătorit cu mașina până la Frankfurt. Ea a locuit în locuința legală a unei femei, simpatizante RAF. Noptile cutreiera cu Holger orașul și acesta îi arăta cum se poate fura cel mai ușor o mașină. Margrit, spre deosebire de însoțitorul ei nocturn, încă nu poseda o armă. În condițiile astea, el nu prea voia să iasă noaptea. La un control al Poliției, ea trebuia să se arunce la pământ.

Peste câteva zile, au plecat înapoi la Hamburg. A întâlnit-o pe Ulrike Meinhof și aceasta i-a spus să constituie împreună cu alți trei oameni din SPK – colectivul partidului socialist –, care au părăsit Heidelbergul, o grupă aparte. RAF urma să-i ajute la intrarea în lupta de gherilă. Margrit și Holger stăteau într-o cămăruță pusă la dispoziție de tovarăși și nu prea știau ce să facă. Ulrike Meinhof i-a vizitat, le-a dat bani și le-a spus:

– Aceștia sunt banii revoluției. Vreau să știu exact pe ce îi cheltuiți. Nu sunt pentru distracție.

Ulrike le-a adus și unelte pentru furtul mașinilor și le-a explicat cum se obțin acte noi, falsificate și cum se ascultă frecvența Poliției, tot ceea ce fosta jurnalistă și-a însușit ca logistică în lupta de gherilă. Cei patru au pornit-o mai degrabă fără chef prin noapte, dar nu le-a venit nici o idee privind o acțiune comună pe care ar reuși să o declanșeze. Apoi a venit la ei Jan-Carl Raspe. Era vorba despre bani.

– Este clar că nu veți primi mereu biștari de la noi. Trebuie să vă puneți singuri pe picioare. V-ați gândit la acest lucru? Sunt diferite posibilități: transport de bani, curier bancar, în fața unui supermarket, o bancă.

Au plecat cu trenul la Hildesheim, unde și-au aruncat ochii pe casa principală a unui magazin. Apoi s-au orientat spre bănci. Lui Margrit Schiller i s-au părut obositoare multele deplasări cu trenul: „Adesea mă simțeam obosită, mestecam încontinuu jeleuri care mi-au stricat dinții. Nu reușeam să descopăr un țel care să dea un sens acțiunii noastre. Capul îmi era gol, fără fantezie. Totul a rămas cenușiu“.

24. Prima moarte

La 6 mai 1971, Astrid Proll a fost recunoscută la Hamburg de un angajat al unei benzinării și arestată de Poliție. Criminaliștii au vrut să țină secret arestarea ei. În geanta lui Astrid Proll au găsit un mănunchi de chei și au căutat locuințele potrivite și unde presupuneau că vor da peste mai mulți membri. Polițiștii au trasat un cerc cu diametrul de 500 de metri în jurul locului unde au făcut arestarea, după care s-au răspândit să găsească ușile unde se potriveau cheile. Timp de trei zile, polițiștii au încercat cele trei chei în 2 167 de zăvoare, fără ca proprietarii să bănuiască ceva. În cea de-a treia zi, au găsit zăvorul potrivit: o locuință la etajul trei de pe Lübecker Strasse nr. 139.

La Oficiul Federal Judiciar a fost conceput un nou plan pentru prinderea celorlalți nouă membri rămași în libertate. Operațiunea sub numele de cod „Știuca“ era strict secretă, doar șefii diferitelor secții au fost informați.

În dimineața zilei de 15 iulie 1971, 3 000 de polițiști au închis în nordul țării principalele străzi și au efectuat controale. Era a 425-a zi a urmăririi grupului Baader-Meinhof. La ora 14.15, s-a apropiat de unul din cele 15 baraje, pe strada Stresemann din cartierul

hamburghez Bahrenfeld, un BMW 2002 albastru. La volan se afla o fată blondă, iar lângă ea un tânăr cu barbă. Polițiștii aveau sarcina să oprească fiecare BMW. Rapidele mașini bavareze erau considerate la vremea respectivă vehicule preferate ale grupului. Fata de la volan a apăsât pe accelerație, a trecut de baraj și s-a apropiat de opt polițiști pregătiți să tragă cu pistoalele-mitralieră. O mașină a pornit în urmărire. O a doua mașină a Poliției, un Mercedes, a depășit BMW-ul și a oprit cu roțile scrâșnind de-a curmezișul străzii. Fata și însoțitorul ei au sărit din mașină și au luat-o la fugă. Concomitent, așa au susținut polițiștii mai târziu, au început să tragă cu pistoale ale armatei belgiene de tipul FN, de calibru 9 mm. Fata a fugit printr-o poartă, tânărul a alergat printr-un parc și s-a ascuns într-un șantier sub o macara. Din elicopter, polițiștii au urmărit fuga. Au trimis 80 de colegi să-i aresteze. Înconjurat, Werner Hoppe s-a predat. În timp ce i se puneau cătușele, îi înjura cum îi venea la gură. Fata a crezut că a scăpat de urmăritori și a ieșit de sub poartă. Un polițist a descoperit-o și a strigat:

– Stop, fată, oprește-te!

Ea a scos un pistol și a tras. Un al doilea polițist i-a strigat:

– Fată, nu face o prostie, predă-te!

Ea s-a întors și a tras, polițistul a replicat. Glonțul a nimerit-o sub ochiul stâng.

La ora 16.23, Agenția Germană de Presă DPA a anunțat: „Ulrike Meinhof – împușcată“. Dar moarta nu era Ulrike Meinhof, ci Petra Schelm. În urmă cu trei ani, Petra Schelm era coafeză în Berlin. După terminarea uceniciei, a lucrat pentru puțin timp într-un magazin. În continuare, când a împlinit 18 ani, a obținut un job ca ghid al unei grupe de turiști americani. A trimis ilustrate părinților din Roma, München, Paris și Madrid. S-a întors apoi la Berlin, a trăit într-o comună și s-a angajat în opoziția extraparlamentară. L-a cunoscut pe studentul la cinematografie și dezertorul din armata germană Manfred Grashof. Petra l-a prezentat părinților ei.

Mai târziu, după moartea fiicei sale, tatăl a declarat unui reporter: „Poate că am comis atunci o mare greșeală. Ea a vrut să se

căsătorească cu acel bărbat și eu trebuia să le dau binecuvântarea. Dar a fost peste puterea mea să spun da. Și cu aceasta s-a produs prima ruptură între mine și fiica mea. Băiatul s-a comportat foarte decent. S-a așezat modest la masă și a lăsat-o pe fiica mea să vorbească. De-abia după ce am spus nu și am fost puțin nepoliticos a încercat să discute. I-am tăiat avântul, ceea ce n-a fost corect și i-am spus că nu avem ce discuta. Apoi s-au ridicat amândoi și au plecat“.

Tatăl și-a revăzut fiica abia la Institutul medico-legal – moartă.

Petra Schelm a fost prima victimă în războiul „celor șase împotriva a 60 de milioane“, cum a spus mai târziu Heinrich Böll.

La zece zile după schimbul de focuri din Hamburg, Institutul de sondare a opiniei publice Allensbach a dat publicității rezultatul unui sondaj reprezentativ cu tema „Baader–Meinhof: delincvenți sau eroi?“ Din cei 1 000 de repondenți, 18% au considerat că grupul subversiv „acționează în primul rând din convingere politică“. 31% n-au exprimat nici o opinie. 82% cunoșteau grupul Baader–Meinhof. Fiecare al patrulea cetățean sub 30 de ani a admis „anumite simpatii“ pentru „Frațiunea Armata Roșie“. Fiecare al zecelea german din nord s-a arătat dispus să-i găzduiască pentru o noapte; la nivelul federației, fiecare al douăzecilea manifesta o asemenea opțiune.

Sociologii au ajuns la concluzia că sondajul lor a relevat „un climat social-psihologic dificil pentru cercetările Poliției. *Frankfurter Allgemeine Zeitung* și-a făcut probleme în legătură cu disponibilitatea de a-i ajuta a cetățenilor republicii: „Cinci procente au aici efectul a o sută de procente“.

Ulterior, RAF a făcut în toate actele sale referire la acest sondaj de opinie, care reflecta și reacția la moartea tinerei Petra Schelm. Chiar și peste ani, cu prilejul procesului de la Stammheim, Baader a folosit acest sondaj ca o dovadă privind răspândirea ideilor RAF în rândul populației.

Gerhard Müller, cel care a ajuns din Colectivul Pacienților Socialiști din Heidelberg la RAF, a relatat în cadrul procesului de la Stammheim despre reacția grupului la aflarea morții Petrei Schelm: „Planurile privind atentate cu bombă au apărut după moartea Petrei Schelm. Pe-atunci, în iulie 1971, așa își amintea Gerhard Müller, ne-am întâlnit cu toții în locuința lui Manfred Grashof. Când am ajuns, Grashof îi prezenta lui Baader planul pentru răzbunarea Petrei Schelm prin aruncarea în aer a elicopterelor Poliției la Hamburg. Baader s-a împotrivit și l-a convins în final pe Manfred Grashof să renunțe la acest plan. Grashof avea și intenția de a mina o locuință. Explozia urma să fie declanșată de îndată ce Poliția ar fi deschis ușa după un denunț“.

Aidoma altor membri ai grupului, Manfred Grashof a fost citat ca martor în procesul de la Stammheim pentru a demonta declarațiile martorului cheie Gerhard Müller. Grashof a afirmat: „După uciderea Petrei, exista în toate grupurile o nevoie puternică de a acționa. Era clar că polițiștii au declanșat o vânătoare după ce timp de un an și jumătate au suferit permanente înfrângeri. Noi știm că atunci a existat un ordin de a deschide focul. Am avut o discuție pe această temă și am respins o asemenea acțiune pur și simplu deoarece un atac asupra posturilor de Poliție sau a instituțiilor ei ar fi fost în contradicție cu linia principală, respectiv lupta armată împotriva dușmanului principal, imperialismul, și a prezenței militare a SUA în Republica Federală și în Berlinul de Vest“.

25. Prima discuție între RAF și Mișcarea 2 Iunie

În vara anului 1971, Bommi Baumann a fost eliberat din detenție. Ieșind pe poartă, a observat o fată de 18 ani, drăguță, care îl aștepta: Juliane Plambeck. Mai târziu, ea a trecut la RAF și a murit în urma unui accident de mașină.

– Să-ți cumpăr o înghețată? a întrebat Juliane.

După aproape doi ani de arest, Bommi avea altceva în minte.

Într-una din zilele următoare, el s-a dus la vechii săi prieteni, cei care între timp au format o organizație concurentă a RAF, Mișcarea 2 iunie, numită așa după ziua în care a murit studentul Benno Ohnesorg.

Peste puțin timp, un membru al RAF s-a prezentat la oamenii din Mișcarea 2 Iunie, cerându-le să sune la un anumit număr de telefon din Hamburg. Bommi și Georg von Rauch s-au conformat.

– Da, veniți cu toții la Hamburg și tundeți-vă, a spus Gudrun Ensslin.

– Voi nu sunteți normali, a răspuns Georg. De ce sunteți în Hamburg?

– Da, Hamburg este un oraș mare, a răspuns Gudrun tărăgănat.

– Este un argument nemaipomenit, a intervenit Bommi Baumann. Apoi putem merge toți la New York sau, și mai bine, la Calcutta. Și acestea sunt orașe mari. Este o nebunie. Noi rămânem aici.

Gudrun Ensslin a devenit arțăgoasă.

Membrii Mișcării 2 Iunie tocmai stabiliseră cum să acționeze în următoarele luni.

– Ne-am zis: hai să scoatem oameni din arest. Este singura șansă să mergem mai departe. Dacă *noi* vom intra la zdup, ei ne vor scoate afară. Atunci asigurăm o continuitate. Așadar, ne-am propus să organizăm o acțiune de eliberare, a înfățișat Bommi Baumann situația de-atunci.

26. Recoltă târzie

Când Colectivul Pacienților Socialiști din Heidelberg a aflat despre moartea Petrei Schelm, membrii săi s-au simțit întăriți în părerea lor că trebuiau să treacă în ilegalitate. Klaus Jünschke conducea Volkswagenul șefului SPK dr. Huber și se antrena pentru trasee accidentate. O patrulă de Poliție care nu-i scăpa din ochi pe membrii SPK l-a oprit și i-a cerut actele. Jünschke și-a scos permisul

și l-a dat polițistului. Acesta s-a uitat mai întâi la fotografie, apoi la el. Jünschke își schimbase fotografia cu aceea a lui Mao Tzedun. Imediat, Jünschke a fost arestat. A fost reținut câteva zile, apoi l-au eliberat.

Nu peste mult timp, foști membri ai SPK, care au trecut la RAF, s-au prezentat la el pentru a-l recruta. Dacă era de acord, atunci urma să se prezinte într-o anumită seară la ora 22 într-un parc din Frankfurt. Semnul de recunoaștere era un exemplar din *Welt am Sonntag* sub braț. Klaus Jünschke a decis să efectueze călătoria – o călătorie care s-a sfârșit cu o condamnare pe viață.

Mai târziu, după 13 ani de închisoare, el a mărturisit într-o convorbire în închisoare: „M-am gândit de mii de ori, așa cum o face oricine condamnat pe viață. Ai suficient timp să te chiniești. Exista o atmosferă în care dorința de a te jertfi era foarte pregnantă. Gândirea rațională în sensul unui calcul n-a jucat nici un rol. Pe viață? Ce-i asta? Pentru cineva care privește de pe margine, pare să fie ceva foarte neserios, dar disponibilitatea de a-ți jertfi viața era serioasă. După distrugerea SPK apăruse deznădejdea, deci trebuia făcut ceva. Când oamenii SPK au fost arestați, m-am aplecat pe fereastră cu Constituția în mână și am recitat paragrafele: «Demnitatea umană este intangibilă». Peste câteva luni eram la RAF“.

Jünschke s-a aflat la ora stabilită în parc. Nu a apărut nimeni. Pentru un asemenea caz era prevăzut un alt punct de întâlnire: trebuia să se afle peste o oră într-o cafenea. Jünschke a împăturit ziarul sub braț și a intrat în cafenea. Doi bărbați destul de ponosiți stăteau la o masă. Când l-au observat pe bărbatul cu ziarul, mai că nu s-au înecat cu înghetata. Jünschke s-a așezat la o altă masă și a așteptat. După o vreme, unul din cei doi bărbați a părăsit localul, dar a revenit în curând.

– Vino cu noi, i-a spus Jan-Carl Raspe. Holger Meins i-a urmat pe cei doi la vreo sută de metri.

Raspe a sunat la ușa unei locuințe într-un bloc nou. O femeie a deschis și i-a lăsat pe cei doi să intre în locuința absolut goală. Lui

Jünschke femeia i s-a părut americană. Purta o perucă gri, cu părul tapat înalt și deasupra o basma. Era îmbrăcată într-un pulover strâmt și pantaloni. Jünschke s-a rezemat de perete și a așteptat. S-a pregătit pentru această primă întâlnire cu mișcarea ilegală ca niciodată: purta un blazer, cămașă albă, cravată și pantaloni gri.

– Spune-mi cine ești și ce faci, a început Ulrike Meinhof.

Jünschke i-a povestit lucruri pe care ea, după cum a constatat din întrebări, le știa foarte bine. Când s-a ajuns la SPK, Ulrike Meinhof i-a zis fără nici o reținere:

– La noi nu există sex în grup.

– De unde tragi concluzia că aș fi interesat de sexul în grup?

Spre finalul discuției, ceilalți au făcut aluzie la ceea ce Jünschke ar putea face pentru grup.

– Sunt diferite lucruri importante pentru noi care trebuie rezolvate. Nu avem cum să le facem noi înșine fără să ne punem în pericol. Este vorba despre cumpărături. Ești de acord să rezolvi astfel de treburi?

Jünschke a fost de acord. În principal, era vorba despre numere de înmatriculare pentru mașini. Klaus Jünschke refuzase să satisfacă stagiul militar argumentând că nu poate omorî un om. N-au fost numai vorbe-n vânt, el a gândit-o foarte serios. Și deodată aparținea de un grup de oameni care umblau înarmați și nu făceau un secret că la nevoie vor folosi armele. Într-o noapte, umbla cu Holger Meins prin Frankfurt. Holger l-a întrebat:

– Ești înarmat?

– Nu, bineînțeles că nu.

– Trebuie să ai, totuși, ceva, cel puțin un cuțit.

Peste puțin timp, chiar înainte de a fi arestat, Holger Meins a ajuns să fie bătut de trei rockeri beți. Ulterior, s-a discutat în grup despre acest caz, despre ce trebuie făcut într-o atare situație. Deși nasul i-a fost spart, toți au răsuflat ușurați că Holger n-a folosit arma.

Klaus Jünschke a devenit conștient de dilema în care trăia. „Am ajuns într-o situație în care am făcut lucruri pe care nu le puteam justifica în fața mea. Aici am capotat. M-am chinuit ca un animal

în timpul detenției mele să nu înnebunesc. Nu am reușit să integrez într-un tot unitar RAF, viața mea și viitorul“.

În august 1971, Jünschke a primit sarcina să plece la Hamburg, unde grupul își avea încă din primăvară baza principală. Acolo s-a întâlnit cu ceilalți. Andreas Baader, cu părul vopsit blond, era în formă maximă. Jünschke a fost nevoit să-și povestească viața. Semăna cu o prezentare la angajarea într-o firmă. Jünschke a considerat tonul lui Baader ca fiind excesiv de autoritar. Klaus ar fi vrut să știe ce se va întâmpla cu el.

– Acum ești aici, ce vrei? a întrebat Baader.

Klaus Jünschke a avut impresia că Baader se lansa în astfel de discuții provocatoare în mod conștient pentru a pune la încercare autocontrolul novicilor. Jünschke a primit numele de „Spätleser“ (recoltă târzie).

În prima săptămână, a trebuit să facă cunoștință cu orașul. Călătoria zile întregi cu metroul prin Hamburg, schimba trenurile și se acomoda cu diferitele cartiere. Și-a cumpărat un plan al orașului, a însemnat cu stegulețe pozițiile tuturor secțiilor de Poliție. Din când în când îl vizita Gudrun Ensslin, care îi aprecia munca. Jünschke a primit un pașaport nou și i s-a dat permisiunea să se mute într-o locuință a grupului. Acolo a cunoscut-o pe Teeny. Au cutreierat împreună orașul și au observat împrejurimile punctelor lor de sprijin pentru a stabili dacă în împrejurimi se aflau mașini cu două antene, vehicule de observație. De regulă plecau în misiune noaptea, iar pe la trei, patru se duceau la culcare. Jünschke nu se simțea în largul său în timpul acestor tururi de recunoaștere și se gândea: „Practic suntem singurii care se află noaptea pe străzi“. I-a spus lucrul acesta lui Ulrike Meinhof, la care aceasta i-a răspuns: „Iarna este anotimpul meu preferat, atunci nu pot fi văzută, este întuneric pe străzi, chiar și ziua e întunecată“.

Cu precădere în Hamburg, unde locuise mulți ani și unde o cunoșteau mulți oameni, îi era teamă să nu fie recunoscută. O perioadă,

Jünschke a locuit împreună cu Ulrike și alți doi membri într-un apartament cu trei camere. El gătea pentru colegii săi, Ulrike i-a spălat părul cu peroxid, așa încât el, un tip negricios de la natură, a devenit blond. Manfred Grashof l-a introdus în arta falsificării și împreună efectuau anumite lucrări logistice: tapetau locuințele și cumpărau în magazinele cu mobilă folosită lucruri care le dădeau acestora un aer mic-burghez. Mai târziu, Jünschke spunea: „Mergi la gherila urbană și ajungi să amenajezi o locuință, timp de patru săptămâni, și mereu trebuie să faci cumpărături. Asta reprezintă 99 % din ceea ce se face“.

La tot pasul apăreau fotografiile celor căutați. Celor mai mulți membri ai grupului le era clar că la sfârșitul drumului lor nu poate fi decât închisoarea sau moartea. Pe unii i-a cuprins îndoiala, se gândeau să iasă din joc, dar fiecare se temea să-i spună celuilalt, deși probabil gândeau la fel. Jünschke se gândea câteodată dacă n-ar fi bine ca în locul ilegalității să meargă la cinematograful, în concediu, să se prăjească la soare patru săptămâni în Spania, fără armă și să se gândească la propria situație, să se relaxeze. „Asta ar fi însemnat să nu mă întorc.“

Vânați de stat și nu prea iubiți de stânga, erau condamnați să se bazeze unul pe celălalt. Grupul era tot ce aveau:

„Nu era ca-n viața normală, unde aveai prieteni, prietene“.

Dacă mergeau la colegii din perioada mișcării studentești sau al grupurilor de bază, cel mai adesea li se închidea ușa în nas. „Lăsați-ne în pace, spuneau cei mai mulți – sau cu tristețe: „Ăștia vă vor prinde pe toți“.

Jünschke: „Dar nici unul n-a spus: «Trezește-te, revino la realitate, ce prostie faci, rămâi câteva zile și odihnește-te». Noi eram o autoritate, noi eram în trupa luptătoare.

Ajutor și sprijin găseau în special la prietenii dinainte, care nu aparțineau nici unei grupări politice. La ei se putea înnopta. Iar dacă se exprimau critici referitoare la politica violentă a RAF, atunci se răspundea dur: „Ce știi tu? Să terminăm? Asta nu intră în

discuție. Să pleci capul? Niciodată. Mai bine mort decât să trăiesc în acest grajd al scroafelor care este societatea.“

Apoi a urmat sentimentul deziluziei. Când au ajuns în fața ușii unui fost tovarăș, acesta le-a dat trei minute să dispară, în caz contrar chema Poliția. Sau cei care au invitat-o la o manifestare pe Cathleen Cleaver, soția conducătorului Black-Panther-ului american Eldrige Cleaver și care a apărut ca o regină a răzbunării. Și cum a fost la Berlin? La Congresul privind Vietnamul din 1968 pe peretele din față al aulei mari de la Universitatea Tehnică se afla un citat din Che Guevara: „Este datoria unui revoluționar să facă revoluția“. Ce s-a întâmplat cu cei care au afișat citatul, dar cu cei ce l-au aplaudat? Puțini dintre liderii studenților din vremea opoziției extraparlamentare au avut curajul să recunoască deschis că au contribuit la organizarea a ceea ce „Baader și Meinhof“ au transpus în realitate.

De pildă, Peter Schneider. La 15 ani de la începutul luptei în ilegalitate i-a scris lui Peter Jürgen Boock, care a găsit drumul în cea de-a doua generație a RAF: „Ideea gherilei urbane și a luptei armate în metropole n-a apărut în mintea unor luptători izolați. Ea se afla încă de la început în mintea și sentimentele generației '68 și a fost discutată cu o libertate de neimaginat astăzi în fața a mii de participanți. Dar aceste discuții s-au purtat cu o anumită inocență: ele nu au fost pecetluite printr-o strategie a luptei armate și nu aveau cum să fie dimensionate în funcție de practica corespunzătoare“.

După ce grupuri precum Mișcarea 2 Iunie și RAF au luat lucrurile în serios, flirtul teoretic cu lupta armată s-a abătut rapid spre o delimitare evidentă. Această cotitură nu a fost rezultatul unei critici și autocritici energice. A avut loc la fel de liniștit și tăcut ca și despărțirea de alte idei din acele timpuri, care s-au dovedit iluzorii sau false. Iar în ceea ce privește folosirea propriului trecut, fiii nu au procedat cu mult mai bine decât părinții lor: ceea ce nu s-a dovedit valoros, de preferință era uitat sau abandonat selecției naturale a istoriei. După înfrângere, au devenit democrați din cap până-n

picioare, lipsiți de violență și cunoscători ai Constituției. Nu se mai numeau marxiști, ci de stânga, nu mai erau revoluționari, ci radicali, și au renunțat fără dificultăți la balast. Mersul lucrurilor a înlocuit procesul de învățare. Tăcerea în care s-au retras cei mai mulți purtători de cuvânt ai mișcărilor studențești de la mijlocul anilor '70 nu se explica doar cu simpla oboseală teoretică. Această oboseală este rezultatul unei refulări.

La mijlocul lunii octombrie 1971, Andreas Baader și Gudrun Ensslin s-au întors la Berlin. Între timp, acolo s-au făcut pregătiri pentru o mare acțiune a RAF: printr-o singură lovitură, urmau să fie răpiți comandanții militari americani, englez și francez. Restul grupului a rămas la Hamburg.

Între timp, Margrit Schiller a primit și ea un pistol. Din însărcinarea RAF ea trebuia să ajute la debarasarea în apropiere de Freiburg a unor mașini furate având amprentele lui Andreas Baader și Ulrike Meinhof, pentru a duce în eroare Poliția. În după-amiaza zilei de 25 septembrie 1971, Margrit Schiller și un alt tovarăș au pornit-o spre țelul propus, o parcare pe autostrada Frankfurt-Basel, unde au ajuns după miezul nopții. Margrit Schiller și-a lăsat mașina pe latura stângă a parcarii atrăgând atenția Poliției. Când a oprit motorul și farurile, a observat în oglinda retrovizoare o mașină apropiindu-se. Un polițist s-a apropiat și a îndreptat lanterna spre fața ei:

– Îmi puteți arăta permisul de conducere și actele mașinii? Aveți o pană sau din ce motiv ați oprit pe partea nereglementară?

Tremurând, Margrit Schiller a întins mâna pe lângă pistolul ei după permis. Cel de-al doilea polițist a trecut pe lângă mașină și a observat că și în BMW se afla o persoană.

– Aici ceva nu e în ordine, i-a strigat colegului său. De ce nu au cei doi aprins luminile?

Deodată s-au auzit împușcături. În jurul lui Margrit Schiller ploua cu cioburi. Ușa a fost deschisă și însoțitorul ei a strigat:

– Hai, trebuie să plecăm.

S-au aplecat, ferindu-se de împușcături, au fugit prin tufișuri și peste câmp. Cum se aprindeau faruri, ei se aruncau la pământ. După un timp au dat peste o mașină oprită în care se afla o pereche. Au întrebat dacă sunt dispuși să-i ducă în satul din apropiere. Acolo au comandat un taxi și s-au dus la Freiburg. Taximetristul n-a bănuț nimic. Dimineața devreme, au urcat separat în trenul de Hamburg. Într-un compartiment plin ochi, un bărbat a așezat pe măsuța de la fereastră un radio, din care se auzea muzică. Deodată programul a fost întrerupt pentru un anunț din partea Poliției. Era vorba despre împușcăturile de noaptea trecută dintr-o parcare. Urma apoi numele persoanei căutate: Margrit Schiller, vârsta, înălțimea 1,84 m, ochi mari, pomeți înalți, lungimea părului, îmbrăcămintea. Margrit Schiller a trecut prin toate spaimele. Dar nimeni din compartiment n-a sesizat că descrierea i se potrivește perfect. Margrit a părăsit compartimentul, la toaletă și-a schimbat jacheta și și-a legat o basma în jurul capului. Așa a ajuns la Hamburg, unde o aștepta Irmgard Möller. Seara a avut ocazia să-și vadă imaginea în *Tagesschau*. Margrit și-a tuns părul și l-a vopsit în negru.

În locuința unde se adăpostise se falsificau pașapoarte. L-a întâlnit acolo pe Manfred Grashof, care era „prietenos și răbdător, dar și închis și absent“. El suferea după moartea prietenei sale Petra Schelm. În locuință era un permanent du-te-vino.

„Numai eu am rămas ca împietrită, îmi aducea aminte Margrit. Capul meu era tot mai gol, stăteam acolo, mă uitam ore-n șir la pereți și îmi pierdeam timpul fără sens“.

Într-o zi, Ulrike s-a răstit la ea:

– Tu nu faci nimic!

Înainte ca Margrit să poată răspunde, ea a dispărut. Deși locuia în locuința aceea, Ulrike avea o relație amoroasă cu o altă femeie din grup. Majoritatea timpului cele două femei o petreceau închise într-o cameră. Câteodată, cealaltă femeie se alătura lui Margrit:

– Înțeleg că îți este greu, ar trebui să ne așezăm în liniște lângă tine și să discutăm despre toate. Dar înțelege, acum nu pot. Vezi că trebuie să alergăm pretutindeni, sunt mult prea multe lucruri care trebuie rezolvate. Nici Ulrike n-are pic de timp. Ea vrea să rezolve totul imediat. Nu-și permite nici un pic de pauză. Iar dacă avem aici o oră liberă, atunci vreau să fiu împreună cu ea.

Împușcăturile de pe autostradă nu-i ieșeau din minte lui Margrit:

„Eu n-am tras, dar s-a tras din cauza mea și spre mine. Toate împușcăturile au fost groaznice, o brutalitate de nedescris“.

După doar patru săptămâni, Ulrike a venit cu știrea că se vor muta cu toții într-o altă locuință.

– Tu trebuie să vii cu noi deoarece trebuie să discutăm ce vei face în continuare.

Margrit Schiller și-a cumpărat o rochie, un palton, pantofi și ștrampi. Întâlnirea trebuia să aibă loc pe 21 octombrie 1971.

27. Moartea unui polițist

Margrit Schiller se afla de o lună la Hamburg. După arestarea lui Astrid Proll și schimbul de focuri cu Poliția când a fost omorâtă Petra Schelm, orașul a devenit periculos pentru RAF. În vederea întâlnirii, Margrit Schiller a trebuit să părăsească pentru prima dată locuința. Și-a tuns părul castaniu și l-a vopsit negru. S-a machiat și a îmbrăcat o rochie mini roșie și un palton lung până la genunchi, deoarece în relatările despre ea se spunea că poartă mereu pantaloni.

În circulația intensă la oră de seară a pornit-o spre locul de întâlnire. A mers pe străzi întortocheate, a schimbat de mai multe ori metroul și tramvaiul până a ajuns la locul de întâlnire. Era deja întuneric. Unul după altul au sosit și Ulrike Meinhof, Jan-Carl Raspe, Irmgard Möller, Manfred Grashof, Holger Meins, Klaus Jünschke și alți trei, patru membri ai grupului. Dacă mai târziu au

apărut Andreas Baader și Gudrun Ensslin sau ei au rămas la Berlin, Margrit Schiller nu-și mai amintea.

Ferestrele locuinței erau prevăzute cu perdele groase, astfel încât de-abia se vedea o fantă de lumină prin care se putea observa strada. Pe podea se aflau saltele de burete, telefon, aparate de radio, geamantane, geți, scule, muniție și exploziv. Un aparat de radio era pus încontinuu pe frecvența Poliției. Membrii grupului și-au pus armele alături și au început discuțiile. Holger Meins s-a interesat de împușcăturile de la Freiburg. Margrit Schiller a început să povestească, dar Meins a întrerupt-o:

– De ce n-ai tras?

Margrit a roșit și n-a scos nici un cuvânt. Întrebarea i se învârtea prin minte chiar și când Holger a început să vorbească despre atacarea unei bănci. Grupul voia să rămână peste noapte în locuință. Dimineața urmau să părăsească cu toții ascunzătoarea. Ulrike Meinhof a intrat în cameră.

– Trebuie să dau un telefon, a spus ea și s-a întors spre Gerhard Müller. Tu vii cu mine. Apoi s-a adresat lui Margrit Schiller: Și tu.

Avea nevoie de însoțitori pentru drumul spre cabina telefonică. Telefonul din locuință nu a fost folosit de teamă să nu fie interceptat. Toți trei au părăsit locuința, apoi la ieșirea din bloc s-au despărțit. Ulrike Meinhof mergea înainte, la oarecare distanță urmau Margrit Schiller și Gerhard Müller. Când Ulrike a traversat strada, Müller a descoperit o mașină suspectă. I-a șoptit lui Margrit:

– Atenție la Fordul cu faza mică aprinsă. Sunt doi tipi în mașini, cu siguranță sunt poliști.

Era ora unu și jumătate și poliștii în Fordul civil erau Norbert Schmid și Heinz Lemke. La stația de tramvai au zărit o femeie tânără, cu păr de culoare închisă, înaltă de 1,80 m, cu palton negru și ochelari – Margrit Schiller. Norbert Schmidt a coborât și a încercat să o urmeze. După un timp a pierdut-o din ochi, așa că s-a întors în mașina de patrulare. Cei doi au controlat zona. Într-o piață au văzut-o din nou. Venea din garajul subteran al unui supermarket.

Ea a observat că este filată și a dispărut într-o grădină din apropiere. Polițiștii au controlat împrejurimile cu binocluri cu infraroșii.

Ulrike Meinhof a văzut și ea mașina și a dispărut în spatele unor tufișuri. După câteva minute a reapărut. Müller și Schiller s-au îndreptat spre ea. Deodată, a pornit și Fordul cu farurile aprinse. Ulrike a traversat strada, în timp ce Margrit Schiller și Gerhard Müller așteptau verdele la semafor. Apoi și-au continuat drumul. Fordul a urmărit-o pe Ulrike. Dintr-odată s-a auzit zgomot. Margrit Schiller a auzit pași și scrâșnet de cauciucuri. S-a uitat în urma ei. Ulrike Meinhof alerga spre ea și a strigat:

– La naiba, ăștia sunt polițiști!

Fordul a luat curba și a încercat să-i taie calea lui Ulrike. Polițistul Schmid a deschis geamul la portieră și a strigat:

– Stați, Poliția, opriți-vă!

Ușa mașinii s-a deschis, Schmid a sărit din ea și a pornit în urmărire. Ulrike Meinhof a sărit la o parte și le-a strigat colegilor să fugă. Apoi a alergat în jos, pe strada în pantă. Müller a urmat-o și amândoi au alergat pe un drum paralel cu șirul de case. Polițistul Schmid i-a urmărit, iar colegul său Lemke l-a însoțit. Margrit Schiller a rămas pironită locului și a privit cum primul polițist a ajuns-o pe Ulrike Meinhof, a prins-o de braț și a încercat să-i ia poșeta. Ulrike a reușit să se elibereze. Atunci a strigat Lemke:

– ăștia sunt înarmați!

Mai târziu, Margrit Schiller și-a amintit: „Gerhard, care alerga în fața lui Ulrike, s-a oprit, s-a întors cu arma în mână și a tras. Polițistul s-a prăbușit, iar celălalt, care îi urmărea, s-a aruncat la pământ. Am auzit și alte împușcături, apoi Ulrike și Gerhard au dispărut în întuneric. Am văzut ce s-a întâmplat și n-am reușit să înțeleg: a fost aceeași situație ca în urmă cu patru săptămâni la Freiburg“.

Lemke, rănit la picior, a șchiopătat la colegul său care zăcea într-o baltă de sânge și cerea ajutor. Lemke l-a întrebat:

– Ce-i cu tine, Norbert?

N-a mai primit răspuns. Bărbatul de 32 de ani murise. Lemke s-a târât până la cea mai apropiată casă și a sunat. Nimeni nu s-a mișcat. Apoi a strigat:

– Ajutor, Poliția!

Nici un răspuns. Margrit Schiller a alergat la mașina Poliției, unde cheile au rămas în contact, și a demarat în trombă. După doi kilometri, s-a oprit și a abandonat Fordul. La scurt timp a fost declanșată o urmărire de proporții. La ora două jumătate, echipajului unei mașini de patrulare i s-a părut suspectă o femeie care se afla într-o cabină telefonică nu departe de scena împușcăturilor. Polițiștii au scos pistoalele și i-au cerut actele.

– Am crezut că vreți să mă regulați, a spus femeia și și-a dus mâna la poșetă.

Polițiștii i-au smuls poșeta și au găsit în ea un pistol de calibrul 9 mm și cheia de la mașina furată. La secția de Poliție, femeia n-a scos nici un cuvânt. La orice întrebare a negat din cap. Legitimația ei era pe numele Dörte G. Însă criminaliștii știau de mult pe cine au prins. Spre ora cinci dimineață, femeia a semnat un formular – cu numele real: Margrit Schiller. Când a observat greșeala, a început să plângă.

Dimineața următoare, la ora 11, a fost dusă în fața presei. O funcționară o ținea de încheietură, iar un coleg a prins-o de picioare. Rochia i s-a ridicat, fotoreporterii au fotografiat-o, cei de la TV o filmau. Un reporter a strigat:

– Părul din față!

Un funcționar i-a ridicat părul de pe față. Seara, scena a fost transmisă de toate televiziunile.

Margrit Schiller a fost reținută, urmărirea perechii a continuat. Polițiștii din Hamburg au arborat doliu la mașinile lor. Primarul Schulz a declarat:

– Ar trebui, în sfârșit, dacă se demonstrează că grupul Baader–Meinhof este responsabil pentru acest omor, să nu li se mai

atribuie scopuri politice. Este un grup criminal în cel mai clar sens al cuvântului.

Pentru oferirea de informații care ar contribui la prinderea uci-
gașilor s-au oferit recompense în valoare de 10 000 de mărci.

Faptul că nu Margrit Schiller l-a omorât pe polițist a devenit clar în foarte scurt timp. Cercetările criminalistice au dovedit că pistolul ei n-a fost utilizat în ultimul timp. Și polițistul Lemke a scris în raport că un bărbat a fost cel care a tras asupra colegului său. Mai întâi bănuiala l-a vizat pe urmăritul Holger Meins. Apoi, Lemke l-a identificat după fotografii pe Gerhard Müller ca fiind cel ce a tras. Femeia care ar fi fost cu el a fost identificată ca Irmgard Möller. În realitate fusese Ulrike Meinhof.

În timp ce Poliția din Hamburg a periat cartierul Poppenbittel, membrii RAF se găseau într-o locuință din Heegbarg. Imediat după împușcături, așa au spus unii dintre ei mai târziu, Gerhard Müller a năvălit în locuință „cu pistolul fumegând“ și s-a lăudat „că a omorât un polițist“. În panica tuturor de a fi descoperiți, Manfred Grashof a preluat în calitate de „decan de vârstă“ conducerea operațiunilor de siguranță. Trei zile și trei nopți au rămas în locuință și s-au simțit ca într-o capcană.

28. Martorul principal

După mai bine de trei ani și jumătate, a început procesul lui Irmgard Möller și Gerhard Müller. *Morgenpost* titra: „Astăzi, în Hamburg, în fața justiției – iubitul lui Meinhof, care a împușcat un polițist“.

Procesul nu decurgea prea bine pentru acuzatul Gerhard Müller, deoarece polițistul Lemke văzuse de-aproape cum a fost împușcat colegul său Schmid. În plus, în locuința din Heegbarg au fost descoperite amprentele lui Müller, foarte aproape de locul faptei. În cursul cercetărilor preliminare, Lemke l-a identificat pe Müller ca autor al omorului.

În cursul procesului, Lemke și-a revizuit declarația. Procurorii au renunțat la acuzația de ucidere a polițistului. Și în celelalte capete de acuzare, precum participarea la atentatele cu bombe din primăvara lui 1971, care i-ar fi adus o condamnare pe viață, Müller a scăpat ca prin urechile acului. El a fost, totuși, condamnat la zece ani închisoare pentru repetate tentative de omucidere și alte delictе, din care a executat cu puțin peste jumătate.

În procesul din Stammheim, Gerhard Müller a devenit unul din martorii principali ai acuzării. Apărătorii se străduiau să-l deconspire ca un „martor cumpărat“. Ei presupuneau că lui Gerhard Müller i s-a făcut „cadou“ moartea polițistului din Hamburg pentru a-l câștiga ca martor al acuzării.

Margrit Schiller a declarat la procesul din Stammheim:

– Am văzut că în noaptea de 21 spre 22 octombrie 1971 Gerhard Müller l-a împușcat pe polițistul Schmid.

Ea a observat cum Schmid a urmărit perechea și a ajuns-o. Polițistul a smuls poșeta femeii.

– Müller se afla lângă ea, ținea pistolul în mână și a tras asupra lui Schmid. Schmid a dat drumul poșetei și a căzut la pământ. Müller și persoana au fugit mai departe și atunci am auzit alte împușcături.

În cursul procesului de la Stammheim, au ieșit la iveală o mulțime de nereguli în legătură cu martorul Müller. Așa, de pildă, declarațiile sale făcute Poliției din Hamburg în dosarul special 3 ARP 74/75 I au fost oprite și n-au fost puse la dispoziția completului de la Stammheim. Ministerul federal al Justiției le-a declarat drept secrete. De-abia după îndelungate pertractări, apărătorii au reușit să obțină documentele respective. 15 pagini au rămas însă și după aceea secrete.

Procurorul general Siegfried Buback ar fi spus în legătură cu aceasta într-o discuție la Procuratura Federală:

– Dacă aceste acte devin cunoscute, atunci ne putem pleca cu toții.

În calitate de martor în procesul de la Stammheim, Buback a menționat adesea – atunci când avocații se refereau la actele secrete – că dispune de drepturi limitate de a depune mărturie.

– Conțin actele, între care se află cu siguranță și protocolul interogatoriului domnului Müller, rezultate ale cercetărilor care, fie și numai pe departe, au legătură cu acest caz? a întrebat apărătorul Otto Schily.

– Domnule avocat, nu pot face nici o declarație în acest sens deoarece dreptul meu de a depune mărturie este limitat, a răspuns Buback.

– Cunoașteți actele 3 ARP 74/75 I? a întrebat avocatul dr. Hans Heinz Heldmann.

– Da, domnule avocat, dar se revine mereu la interdicția mea de a răspunde. Bineînțeles, existența acestor acte îmi este cunoscută.

– Întrebarea viza conținutul. Cunoașteți conținutul acestor acte?

– Doresc să revin asupra interdicției de a face declarații în acest sens.

– Ați dispus dumneavoastră, domnule martor, ca aceste acte să fie secrete?

– Am propus acest lucru.

– Ați solicitat ministrului federal de justiție sau i-ați sugerat să nu vă acorde permisiunea de a face declarații ca martor în acest caz?

– Nu vă pot răspunde la întrebare din cauza permisiunii restrânse de a face declarații.

Și Gerhard Müller a fost întrebat de apărare despre uciderea polițistului Norbert Schmid și a documentelor secrete 3ARP 74/75 I.

– Domnule Müller, unde ați fost în luna octombrie anul 1971? a întrebat avocatul Schily în cea de-a 126-a zi de dezbateri.

– În Kiel și Hamburg.

– Cunoașteți strada Heegbarg și digul Saseler?

– Da.

– Cunoașteți și marea parcare din spatele centrului comercial?

– Domnule președinte, cred că ne îndepărtăm cam mult, s-a adresat Müller judecătorului dr. Prinzing, cerându-i ajutorul.

Judecătorul i-a spus, că, potrivit paragrafului 55, el nu trebuie să se învinovățească. Müller a răspuns întrebării lui Schily cu un „Da“.

– Unde ați fost în noaptea de 21 spre 22 octombrie 1971?

Müller s-a întors spre avocatul său.

– Am închis microfonul, așa că puteți discuta, a remarcat Prinzing.

După o scurtă discuție cu apărătorul său, Müller a declarat:

– Întrebarea domnului Schily vizează evident omorârea polițistului Schmid. Procesul este în desfășurare. Până acum nu am făcut mărturisiri, contrar insinuărilor acestor avocați. În acest moment nici nu doresc să fac, deoarece procesul este în derulare. Adevărul este că nu eu l-am omorât. Refuz să răspund în continuare la întrebări privind acest subiect.

Schily n-a vrut să se dea bătut așa de ușor.

– Așadar, mai întâi întrebarea dacă l-ați împușcat pe polițistul Schmid?

– S-a răspuns deja cu „nu“, a intervenit judecătorul.

– Vi s-a imputat de către alte persoane omorul? Ați replicat că sunteți mândru pentru faptul că ați împușcat un polițist? nu s-a lăsat Schily.

– Este o nerușinare, a răspuns Müller.

Avocatul Heldmann a adresat o ultimă întrebare martorului Gerhard Müller:

– Dacă nu dumneavoastră, așa cum ați afirmat aici, nu l-ați împușcat pe Norbert Schmid, atunci cine l-a împușcat?

– Refuz să răspund.

– Nu mai sunt întrebări.

29. RAF și Mișcarea 2 Iunie – o cooperare nereușită

Andreas Baader și Gudrun Ensslin au plecat la Berlin cu o săptămână înaintea uciderii polițistului Norbert Schmid și au apărut într-o noapte la oamenii de la Mișcarea 2 Iunie. Ei au auzit că Bommi Baumann și Georg von Rauch plănuiesc eliberarea unor deținuți.

– Vreți să scoateți oameni. Dacă reușiți, ei rămân la voi. Asta nu e corect.

Baader și Ensslin erau de părere că cineva care a fost la RAF trebuie să se întoarcă la RAF, indiferent cine îl eliberează. Ei știau și cum:

– Fiți atenți, noi vă ajutăm. Dar oamenii vor fi duși imediat într-o locuință de-a noastră. Voi nu îi rețineți.

Era vorba despre Irene Goergens și Ingrid Schubert, care se aflau în închisoarea de femei din strada Lehrter. Horst Mahler nu se mai afla pe lista celor ce urmau să fie eliberați din cauza ideilor sale teoretice individualiste. Kunzelmann a refuzat oferta. „Nu este ceva serios“, i-a spus el lui Bommi Baumann. El simpatiza deja cu Partidul Comunist German al studenților maoiști. Mai târziu, la începutul anilor '80, când PCG s-a dizolvat, el s-a alăturat „Listei Alternative“ și a intrat în Camera Deputaților din Berlin.

Mișcarea 2 Iunie era dispusă la o colaborare cu RAF. Experții tehnici ai ambelor grupuri s-au așezat împreună la masă. Au dezbătut un sistem complicat de scări, cu ajutorul căruia să se treacă de zidul închisorii.

– Cum vor reuși femeile să înlăture grilajul? a întrebat cineva de la Mișcarea 2 Iunie.

– Avem pe cineva în Hamburg, au răspuns cei de la RAF. Este sculptor, are pânze de bomfaier cu care taie bronzul.

Ceva mai târziu, au făcut rost de sârme. Baumann a încercat una din ele. Ferăstrăul a funcționat. Celelalte sârme au fost introduse în închisoare. A urmat noaptea eliberării. Cu ajutorul a două camioane mici, comandoul s-a apropiat de închisoare. Baumann s-a postat cu un Kalașnikov pe strada întunecată. Ceilalți patru au încercat să aducă sistemul de scări în apropierea zidului. „Experții“ s-au înșelat însă. Au reușit să lipească de zid o scară, dar celelalte componente s-au dovedit prea grele chiar și pentru patru oameni. Deodată, s-au observat semnale luminoase din interior. Cele două femei n-au reușit să taie grilajul de la ferestre. Cu ajutorul unor

lanterne au semnalizat de cinci ori, ceea ce însemna: „Plan trădat“. Eliberatorii au sărit în mașini și au plecat rapid. Scările au rămas pe loc.

Înainte de începerii acțiunii, Andreas Baader a propus o manevră de distragere a atenției: cazarma Poliției de la Ruhleben urma să fie atacată cu foc de artificii. Dar atât RAF, cât și Mișcarea 2 Iunie duceau lipsă de astfel de material.

Chiar și după eșuarea acțiunii de eliberare, Baader și Ensslin s-au întâlnit de mai multe ori cu oamenii de la Mișcarea 2 Iunie, dar au renunțat la speranța de a-i integra în RAF. Stilul de viață al celor două grupări nu se potrivea.

– Ce faceți voi, alergați prin locuințe, regulați fetițe, fumați hașiș. Asta vă face plăcere. Însă nu e voie. Sarcina noastră este prea serioasă. Nu trebuie să facă plăcere, a spus Ensslin.

– Pesemne că ai luat-o razna, a replicat Bommi.

– Vai, cum umbli, a spus Ensslin, făcând referire la părul lung purtat de Baumann, la barba și înfățișarea lui dezordonată.

În comparație, ea era elegant îmbrăcată, cu pantaloni tricotați, largi ca o fustă și cu o jachetă din piele. Gudrun a vorbit despre promiscuitatea oamenilor din Mișcarea 2 Iunie.

– Noi sprijinim relațiile în doi, a spus ea dojenitor.

Ensslin și Baader apăreau aproape întotdeauna împreună. Deși discutau cel mai adesea într-un ton dur, totuși, era vizibil că aparțineau unul celuilalt și nimeni n-ar putea produce o ruptură între ei.

Limbajul lor vulgar a reușit să-l enerveze pe Baumann, suna prea puțin natural, artificial. Când Andreas Baader pornea unul din monologurile sale interminabile, Ensslin privea de la un ascultător la altul, întorcea capul de la stânga spre dreapta și înapoi. „Ca o cobră care-și măsoară din priviri victima“, se gândea Baumann. Apoi, ea dădea drumul fulgerător la o observație. „Ea surprindea

exact când cineva manifesta o slăbiciune psihică. În acel moment spunea ceva. Întotdeauna reușea. Era un psiholog nemaipomenit“.

Baumann își amintea cum Gudrun îl frâna pe Baader.

– Termină, *baby*, asta nu o poți spune așa, zicea ea.

Andreas Baader devenea între timp un pachet de nervi. Uneori apărea la întâlnirile stabilite sub influența unor substanțe energizante. Obişnuia să bea extrem de multă cafea și fuma fără întrerupere. Bommi Baumann își amintea cum stătea nopțile și vorbea fără să se așeze, de la Adam și Eva până la Iosif Stalin. În colțul gurii avea salivă și își trecea mâna prin păr.

La una din întâlnirile nocturne, Gudrun și-a luat o carte în mână și le-a arătat-o: *Numele Viktor Serge. Profesia revoluționar*.

– O carte, a zis ea scurt, cu dispreț în voce.

Apoi a lăsat-o să cadă la pământ.

30. „O găleată de smoală peste moacă“

Baader și Ensslin au rămas în Berlin. Acolo activau în RAF și Brigitte Mohnhaupt, și prietenul ei. O mulțime de cunoștințe din timpul mișcărilor studențești au ajutat la închirierea unor locuințe, iar o serie de membri RAF s-au făcut folositori. Inclusiv Edelgard G., 27 de ani, divorțată, mamă a unui băiat de cinci ani. Împreună cu prietena ei Katharina Hammerschmidt au închiriat după câteva întâlniri cu Baader și Ensslin locuințe pentru grup. Ea n-a vrut, însă, să treacă în ilegalitate și a argumentat acest lucru cu grija pentru copil.

– Activitatea mea de-acum m-a ajutat să-mi cunosc adevărata identitate, spunea Ensslin, care își părăsise copilul.

Edelgard n-a înțeles-o.

La scurt timp, pentru Edelgard și Katharina munca în cadrul RAF a devenit împovăratore. Locuințele închiriate adesea nu erau socotite

suficient de bune de cei care le comandau. Katharina Hammerschmidt și-a exprimat cu prilejul unei întâlniri cu Andreas Baader obiecțiile în legătură cu viața în ilegalitate. Baader i-a răspuns:

– Așa o viață nu poți duce decât absolut voluntar.

Când i-a povestit lui Edelgard, aceasta a completat:

– În urmă cu câteva luni, am căutat o locuință pentru mine și mi-am rupt picioarele de cât am umblat. Singura deosebire dintre atunci și acum constă în faptul că acum o fac din pur voluntariat.

Cele două femei au vrut să-și înceteze activitatea de sprijin la începutul lui noiembrie 1971. La 10 noiembrie, Edelgard și-a adus copilul de la grădiniță. Când s-au apropiat de locuința lor din strada Paris, ea văzut acolo o grămadă de polițiști. A parcat mașina și s-a dus spre curtea unui vecin.

– Willi, afară se află o mașină verde pentru tine, i-a strigat ea în glumă.

– Copoi sunt în locuința ta, a replicat el. La tine se caută arme.

Edelgard a lăsat copilul la vecin și a plecat în fugă spre Colectivul de avocați socialiști. Pe drum spre aceștia l-a întâlnit pe avocatul ei. Împreună s-au dus la locuință. Edelgard a fost arestată. La Poliție i s-a explicat că nu-și va mai vedea niciodată copilul dacă nu va face mărturisiri complete. Peste trei săptămâni a dat o declarație detaliată. I s-a permis să se întoarcă la copilul ei.

La 27 martie 1972, spre ora 20, la Agenția Germană de Presă a sosit o depeșă anonimă. „Aceasta este Edelgard G. Această denunțătoare se află în aceeași oală cu porcii ucigași. Trăiască RAF!“ Depeșa era însoțită de o fotografie a unei femei pe care a fost turnat un lichid întunecat. Redactorul de serviciu de la agenție a trimis fotografia la Poliție. Doi criminaliști au plecat în strada Paris. Poliștii i-au arătat lui Edelgard G. scrisoarea și fotografia.

– M-am așteptat să văd fotografia zilele următoare în *Berliner Zeitung*, a spus ea.

– Puteți spune ceva despre cum s-a făcut fotografia?

Femeia a negat.

– Este posibil să fie un fotomontaj?

Ea n-a răspuns. Când polițiștii au continuat cu întrebările, ea a început să tremure din tot corpul. În raportul polițiștilor se spunea: „Reacțiile ei ulterioare și informațiile vagi lăsau să se înțeleagă că ea a fost într-adevăr murdărită cu smoală și că nu era vorba despre o fotografie retușată. A refuzat să dea informații despre făptaș, locul sau momentul faptei. În continuare, a fost chestionată în legătură cu siguranța ei. Doamna G. a declarat că în respectivul moment nici ea nu știe dacă o asemenea acțiune se va repeta sau dacă ea este amenințată într-o mai mare măsură, poate chiar în ce privește viața ei“.

Protocolul Poliției se încheia astfel: „Măsura în care maltratarea învinuitei va avea consecințe asupra depozițiilor sale viitoare nu poate fi apreciată în acest moment. Se poate însă presupune că va refuza o mărturie ulterioară“.

Mai târziu, în procesul din Stammheim, Brigitte Mohnhaupt a fost întrebată despre tratamentul aplicat celor care s-au despărțit de grup.

– Știi dacă au existat despărțiri de grup și cum s-au desfășurat ele? a dorit să afle apărătorul Temming de la martoră.

– Nu s-a vorbit niciodată despre lichidare la nici o despărțire. Există istoria, de asemenea cunoscută, petrecută în Berlin. Edelgard G., care a denunțat o jumătate de duzină de oameni. Ea a trădat oameni, a trădat locuințe. S-a întâmplat apoi să primească o găleată de murdărie peste moacă și i s-a agățat o tăbliță de gât. Este absurd să presupui că unul care a plecat pur și simplu să fi fost lichidat când cineva care a trădat nu a avut parte de un tratament mai dur. Este exclus.

Prietena lui Edelgard G., Katharina Hammerschmidt s-a predat Poliției după o urmărire mai îndelungată. În închisoare, i s-a

dezvoltat o tumoare canceroasă pe care medicii penitenciarului nu au recunoscut-o, deși pe radiografia era foarte ușor vizibilă. Medici din afară n-au avut acces să o consulte. Ea a murit.

31. „Renunță, Ulrike!”

La mijlocul lui noiembrie 1971, mama vitregă a lui Ulrike Meinhof, Renate Riemeck, a trimis o scrisoare deschisă la *konkret* cu titlul „Renunță, Ulrike! “:

„Tu ești altfel, Ulrike. Cu totul altfel decât cred oamenii care ți-au văzut fotografia pe afișe și au auzit de tine din presă, radio și televiziune. Cine te cunoaște mai îndeaproape știe că tu nu lovești oamenii care îți stau în drum. Tu ai temeri, cum au toți oamenii. Dar ești curajoasă, mai curajoasă decât majoritatea. Iar tu îți susții prietenii. Tu ai avantajul față de tovarășii tăi mai tineri că ai fost angajată politic, pe când ei se aflau încă la școală. În mișcarea antiatomică din 1958/59 tu ai stat în față. Tu știi, așadar, că mișcărilor politice se pot naște instantaneu, apoi dispar și că printr-o acțiune necugetată nu se câștigă nimic. Să știi toate acestea este mult.

Tu nu ai fi putut să confuzi o răsccoală antiautoritară cu începutul unei mari revoluții.

Noi am fost – pe atunci mai vorbeai uneori cu mine – de acord cu privire la justetea atacurilor asupra instituțiilor și structurilor. Tu nu ți-ai făcut iluzii despre adevărata putere a aparatului puterii. Totul s-a întâmplat așa cum era de prevăzut: când mișcarea de protest nu a reușit să-i solidarizeze pe salariați, revoluția nu s-a mai produs și deziluzia a fost totală.

Republica Federală nu este un teren favorabil pentru o gherilă urbană de tip latino-american. Tu știi, Ulrike, că voi nu vă puteți aștepta din partea opiniei publice decât la dușmănie îndârjită. Tu știi, de asemenea, că voi sunteți condamnați să jucați rolul unei bande

de stafii care folosește reacțiunii ca un alibi pentru o masivă renaștere a acelei vânători de vrăjitoare anticomunistă, înlăturată prin mișcările studențești.

Cine – în afară de o mână de simpatizanți – mai manifestă înțelegere față de impulsul politico-moral al acțiunilor voastre?

Moartea Petrei Schelm și soarta lui Margrit Schiller trebuie să te afecteze. Voi nu aveți justificarea acelor tupamaros din Uruguay pentru acțiuni la care se trag focuri de armă și oamenii își pierd viața. Trebuie să vă corecțați.

Nu știu cât de mare este influența ta în cadrul grupului, cât sunt prietenii tăi de deschiși față de o gândire rațională. Dar tu ar trebui să încerci să evaluezi șansele gherilei urbane de pe cuprinsul Republicii Federale în contextul realității sociale a țării. Tu poți să o faci, Ulrike“.

32. „O mamă de sclavi își conjură copilul“

La trei săptămâni de când *konkret* se afla în chioșcuri, o angajată a unui birou de construcții de grădini a găsit într-un coș de gunoi din Wittenbergplatz din Berlin o pungă de plastic cu muniție și niște manuscrise. Pe lângă copiile unei scrisori adresate de RAF Partidului Muncii din Republica Populară Coreea, al cărei stil amintea de cel al lui Ulrike Meinhof și era prevăzută cu adnotări de mână aparținând tot ei, în pungă se afla și un manuscris cu titlul „O mamă de sclavi își conjură copilul“.

„Ulrike, tu ești altfel decât un mandat de urmărire, un copil de sclavi – tu însuși sclavă.

Cum să fii tu în stare să tragi asupra asupritorului tău?

Nu te lăsa amăgită de cei care nu mai vor să fie sclavi. Nu-i poți apăra.

Eu vreau ca tu să rămâi sclavă – ca mine. Eu și cu tine – noi am văzut cum domnii au înăbușit răscoala sclavilor, chiar înainte de a începe.

Mulți sclavi au murit, dar noi am supraviețuit. Ei, cei care se amărăsc din cauza domnilor, nu știu ce sentiment plăcut este să scapi încă o dată. Savurează – căci nimic nu ne mai rămâne să savurăm.

Revoluția este mare – noi suntem prea mici pentru ea.

Sufletele de sclavi sunt ca nisipul deșertului, pe care nu se poate clădi o victorie.

Când te-ai trezit și ai cerut libertatea, nimeni nu ți-a adus-o. De ce nu te-ai resemnat – așa precum ceilalți?

Uită-te la mine! Eu m-am opus, când domnii m-au bătut – am strigat.

Dar tu i-ai înfuriat pe stăpânitori, astfel încât ei doresc să lovească din nou.

Ești un copil cuminte. Nu te-ai cățarat peste gardul domnitorilor, alții au fost. Ei au asmuțit câinii asupra ta.

Vai, copilă, tu ai meritat ceva mai bun. Ce ai fi putut deveni...

Sigur ai fi ajuns supraveghetoare.

Nu vezi cât de puternici sunt cei din clasa dominantă? Toți sclavii îi ascultă. Chiar și cei care s-au revoltat și au câștigat își vor depune victoria la picioarele stăpânitorilor pentru a avea voie să rămână în continuare sclavi.

Sclavii îi urăsc pe cei ce vor să fie liberi. Ei nu te vor ajuta, pentru ca tu să înțelegi că revolta ta este fără sens.

Eu știu: tu vrei ca toți să fie liberi; dar ne vom simți mai bine?

Pe sclavii bătuți pe plantațiile din Asia, Africa și America de Sud, care i-au omorât pe supraveghetorii lor, Dumnezeu să-i ierte.

Noi, sclavii domestici, nu avem dreptul să-i gonim pe acei domni care i-au trimis pe respectivii supraveghetori.

Datoria noastră este să le ținem casa în ordine.

Ulrike, renunță!

Blestemat Domnul care i-a creat pe sclavi spre a-l distrage.“

În coșul de hârtie din Wittenbergplatz se afla răspunsul lui Ulrike Meinhof către mama ei vitregă, Renate Riemeck.

33. Președintele BKA și lumea computerelor

În acea toamnă a lui 1971, când RAF a împlinit un an jumătate, când au fost doi morți, în vreme ce jumătate din prima generație se afla în arest și când oameni noi s-au alăturat luptei de gherilă, la conducerea Oficiului federal Judiciar (Bundeskriminalamt – BKA) din Wiesbaden a fost numit un nou președinte.

Numele său era Horst Herold și a devenit un simbol al vânătorii de teroriști RAF, așa cum numele lui Baader reprezenta însuși RAF. Aproape zece ani a condus Biroul Federal, perioadă în care a ridicat instituția de la un nesemnificativ oficiu federal de coordonare la un puternic aparat de urmărire.

După pensionarea sa în martie 1981, Herold s-a retras pe un teren al unei cazărmi a Poliției în sudul Germaniei într-o casă apărată de un gard și un val de pământ antiglonț. În pivniță a amplasat echipament informatic, dezvoltând în continuare programe pentru combaterea criminalității. Atunci când își părăsea casa fortificată, era însoțit de oameni ai BKA înarmați cu pistoale mitralieră, care îl apărau de atacuri, deoarece chiar și pensionar fiind, Horst Herold era considerat una din persoanele aflate în cel mai mare pericol din Germania. Pentru limuzina blindată trebuia să plătească rulajul către organele federale.

Herold, omul care a câștigat războiul împotriva terorismului în anii '70, se simțea tratat necorespunzător de politicieni și opinie publică, dar mai ales neînțeles. Rețeaua de computere a BKA construită de el, considerată de unii drept încarnarea statului de supra-veghere a lui Orwell, nu constituia din punctul său de vedere nimic

altceva decât un instrument al Poliției pentru „sarcina de sanitizare a societății”.

De Andreas Baader, care a fost adversarul său principal în anii „războiului intrastatal” l-a legat ceva ce s-ar putea numi „dragoste și ură”. Uneori îi scăpau fraze precum: „Baader a fost singurul care m-a înțeles vreodată corect. Și eu sunt singurul care l-a înțeles corect”. El a făcut referire, aproape cu mândrie, la faptul că Baader a ales ca lectură obligatorie pentru RAF scrierile sale, ale lui Herold, despre combaterea terorismului.

Într-adevăr, între Herold și RAF au existat concordanțe remarcabile în aprecierea luptei dintre teroriști și stat. Astfel, avocatul apărării Schily cita în procesul de la Stammheim o cuvântare a lui Horst Herold la „Forumul Hessa” din timpul procesului, ca suport pentru teza RAF că în proces nu este vorba de un caz penal obișnuit, ci de o controversă politico-militară între statul burghezo-capitalist și adversarii săi cei mai radicali.

Herold a afirmat:

„Prima întrebare este dacă terorismul în formele sale de manifestare din Germania, dar și în întreaga lume, reprezintă un produs al minții făptașilor, al Baaderilor, al Meinhofilor, un produs al minții bolnave, cum se și afirmă, sau terorismul este o reflectare a anumitor situații sociale în lumea vestică, dar și estică, astfel încât terorismul în suprastructură reflectă în realitate problemele care apar în mod obiectiv. În acest caz ar trebui evidențiat cine trebuie să combată în primul rând terorismul – Poliția sau politicul. După părerea mea, forțele politice sunt cele care trebuie să schimbe condițiile care favorizează apariția terorismului... Atunci nu are efect să spargi capete sau, așa cum o cer unii, să tai capete, ci trebuie să se acționeze asupra cauzelor istorice și a legislației”.

Tot Herold s-a referit la problema „contraputerii” care încearcă să o construiască teroriștii: „Din acest motiv nu se folosesc în combaterea terorismului numai categorii militare, ci tot mai mult – o

spun fără plăcere, dar această tendință se manifestă – și categorii de drept internațional“.

După ce Otto Schily a încheiat prezentarea tezelor lui Herold, Baader și-a expus părerea cu privire la tezele șefului BKA. El a remarcat ironic că are dreptul să se refere la Herold după ce acesta „ne folosește de cinci ani în mod excesiv pentru a-și umfla aparatul“.

„Herold, polițistul, a spus Baader, este cel care luptă pentru normele de drept ale gherilei, în ultimă instanță norme de drept internațional, deoarece ele sunt funcționale pentru pretenția sa de putere. El afirmă că tendința este de a imprima un caracter polițienesc războiului și de a transfera disputele militare spre interior. Iar eu sunt omul care trebuie să ducă acest război, deci dați-mi aparatul, dați-mi banii și înainte de toate dați-mi putere politică. Herold este pe culmile reacțiunii.“

Horst Herold s-a născut pe 21 octombrie 1923 în Turingia. A urmat o școală cu profil real în Nürnberg și tot acolo și-a dat bacalaureatul. Din 1941 până în 1945 a fost soldat, în 1942, când era comandant de tanc, a fost grav rănit de schije la Voronej. A studiat dreptul și științele statului la Universitatea din Erlangen și și-a dat doctoratul în științe juridice în 1951. Un an mai târziu, a susținut la München examenul de stat în drept.

În 1953, a devenit procuror în Nürnberg-Fürth, în 1956 consilier, în 1957 consilier de stat în Nürnberg. La începutul anilor '60, a avut de-a face cu un proces complicat de fals cu cecuri și schimb valutar și a dezvoltat cu acest prilej un nou model de investigare, cu ajutorul căruia dezvăluia până în cele mai mici detalii căile și metodele folosite de făptaș. Ca urmare, în mai 1964, a fost numit director criminalist în Poliție, fiind adjunct al președintelui Poliției din Nürnberg, al cărui urmaș a devenit la 1 februarie 1967. Nu a durat mult până când Herold și-a făcut un nume în combaterea crimei prin prelucrarea datelor pe computer.

Într-o zi, la Herold s-a prezentat adjunctul ministrului de interne de-atunci, Hans-Dietrich Genscher, locotenentul major Ulrich Wegener de la Poliția Federală¹, care a devenit mai târziu șeful unității speciale de luptă antiteroristă GSG 9.

– Domnul ministru de interne va face o călătorie în zonă. Poate trece pe la dumneavoastră?

Herold, bucuros să prezinte inovațiile sale la cel mai înalt nivel, a răspuns:

– Da, cu multă plăcere.

Ministrul de interne era impresionat de programul pe calculator al lui Herold. Șeful Poliției l-a rugat pe Genscher să meargă la fereastră. Afară se găseau două divizii de polițiști. Încet, Herold a comandat într-un mic microfon:

– La stânga!

Ca mînuită de mîna unei fantome, trupa a îndeplinit comanda. Genscher era surprins. Așa ceva nu mai văzuse în viața lui. Mândru, Herold i-a explicat descoperirea sa. I-a înzestrat pe polițiști cu noi căști care aveau în interior un aparat de recepție. În acest fel, ofițerul de Poliție avea posibilitatea să-și conducă oamenii în timpul demonstrațiilor.

După două luni, Herold a fost convocat la o ședință. Erau prezenți șeful Poliției din München, Schreiber, și în jur de 50 de specialiști în criminalistică.

– Domnilor, a început ministrul de interne Genscher, trebuie să modernizăm combaterea crimei.

Demonstrația lui Herold avusese succes. S-a constituit o comisie pentru reformarea BKA. Herold a preluat conducerea acesteia. După un an de lucru, el a înaintat un raport al comisiei cuprinzând 300 de pagini care conținea propunerea înființării unui sistem electronic de prelucrare a datelor.

¹ Poliția Federală are și atribuții legate de protecția granițelor. (n.red.)

În iulie 1971, a sosit ora cea mare pentru Herold. În timpul unui prânz cu primarul din Nürnberg, acesta a fost chemat la telefon și a revenit cu informația:

– Horst, a fost Genscher la telefon. Vrea să te facă șef al BKA.

La 1 septembrie 1971, Herold a ajuns la Wiesbaden. Deținea cea mai înaltă poziție în lupta antiteroristă. El avea intenția să reconstruiască Biroul Federal din temelii. Genscher i-a promis sprijin deplin, politic și financiar. Timpul era propice. RAF provoca birourilor de Poliție din landuri probleme tot mai mari. Un fel de FBI german trebuia să acorde sprijin. Miniștrii de interne ai landurilor, de regulă neadmițând nici o atingere a autorității lor polițienești, au fost de acord să predea o parte a atribuțiilor lor către BKA.

Secția de combatere a terorismului a BKA opera la vremea respectivă din Bonn. 50 de oameni aparțineau de așa-numita grupă de unitate specială din Bonn. Herold zbura foarte des cu elicopterul de la Wiesbaden la Bonn pentru a se întâlni cu Genscher și șeful „SG“. Unitatea specială avea, practic, o viață proprie, era un fel de grupă de elită a BKA.

– Ce facem cu terorismul? a întrebat Genscher.

– Terorismul nu poate fi combătut de la Bonn, a răspuns Herold. Asta se poate doar descentralizat, de la bază.

Apoi, Herold a dezvoltat ideea unui sistem de raportare între BKA și unitățile de Poliție ale landurilor. Fiecare land ar trebui solicitat să formeze comisii speciale de „combatere a terorismului“, dirijate de Biroul Federal. Vechi funcționari din Ministerul federal de Interne au considerat ideea exagerată, știind cât de mult țin autoritățile Polițienești din landuri la independența lor. În mod evident, Herold n-avea habar de reticența oficiilor din landuri de a renunța la competențe.

Genscher era însă de partea lui Herold. El a decis să pună planul lui Herold în discuție la ședința miniștrilor de interne care avea loc la fiecare 14 zile, tot mai des la sediul Biroului Federal din Wiesbaden.

Ședința era coordonată pe-atunci de senatorul de Hamburg Heinz Ruhnau, care i-a convins rapid pe colegii săi să aprobe planul lui Herold. BKA a primit sarcina de a conduce comisiile speciale ale landurilor; nu prin indicații, deoarece o astfel de atribuție nu-i revenea unei autorități federale, ci prin informații. BKA trebuia să devină un punct central de adunare și prelucrare a indicilor și a rezultatelor investigațiilor în problemele terorismului și să transmită precum un super-creier polițiilor landurilor subordonate și unităților speciale ale acelora impulsuri informatice. În acest fel, chiar și fără o structură de conducere clară, se vor obține „reflexe de urmărire prin superioritate informațională“.

Herold obișnuia să lucreze până târziu în noapte. Oficiul trebuia clădit, un centru de calculatoare instalat și oameni noi – informaticieni și criminaliști – angajați.

În timpul dezvoltării sistemelor de calculatoare Herold a „clocit“, noi modele de folosire a creierelor sale electronice. El a pregătit condițiile preliminare și a explicat informaticienilor cum își închiuie, în linii mari, programul său.

– Când sunteți gata, să-mi prezentați succesiunea logică a pașilor de urmat, după care vreau să-mi propuneți un plan de acțiune.

Herold a controlat fiecare pas al lucrărilor și, prin urmare, a devenit el însuși un specialist în calculatoare. După ce și-a mutat și locuința particulară la serviciu, a părăsit doar rar „locul de baștină – Stammheim în limba germană –“, cum l-a denumit câteodată, și atunci doar în chestiuni oficiale, și chiar și noaptea își făcea de lucru la calculatoare. În baza de date a Biroului Federal, nu au fost introduse numai persoane care erau căutate prin ordin de arestare, ci și a celor împotriva cărora s-a declanșat procedura de cercetare sau se presupunea că reprezintă un pericol – sau ce se înțelegea prin acest termen.

Herold era creativ și perfecționist. El s-a dezvoltat într-un prelucrător de date care dorea să intre până în cele mai mici detalii, să aibă totul înmagazinat în minte sau în calculator. Dormea tot mai puțin. Inventa idei fantastice privind modul de luptă împotriva criminalității, nu numai de natură teroristă, încă din faza de prevenire. Ca bază trebuia să servească uriașul material documentar adunat timp de decenii de Poliție.

Uneori părea că Herold oscilează în aprecierea serviciului său și a lui însuși: între supraapreciere și subapreciere, între fantezii de putere deplină și renunțare. Uneori exprima ideea că un serviciu criminalistic de genul BKA ar fi putut stăvili dominația nazistă.

Herold înțelegea foarte bine motivațiile politice ale mișcărilor „Baaderilor și Meinhofilor”; poate tocmai de aceea a avut uneori atât de mult succes în urmărirea lor.

La apogeul vânătorii de teroriști, Herold se simțea la fel de prins ca și teroriștii deja închiși în închisori de maximă siguranță. Spre deosebire de teroriști, el se simțea nedreptățit că nu beneficiază de compasiune din partea opiniei publice. Lupta pe care o ducea cu teroriștii îl lega mai mult de aceștia decât de restul societății. Sarcina sa era ca, în limita posibilităților sale, să influențeze pe nesimțite, dar eficient, politica.

În 1971, când Herold a intrat în funcție la Wiesbaden, BKA avea un buget anual de 54,8 milioane mărci și 1 820 de posturi, din care erau ocupate 1 113. În 1981, la retragerea sa, bugetul se ridica la 290 de milioane de mărci și, deși dispunea de „doar” 3 289 posturi, pentru BKA lucrau în realitate 3 536 de funcționari și alți salariați.

Datorită sistemului de prelucrare a datelor pus la punct de Herold se împlineau pentru prima dată două visuri ale criminaliștilor: să adune cât mai multe date, deci să știe cât mai mult, și să poată pune cap la cap informațiile în cel mai scurt timp. În 1979, un raport al viitorului ministru federal Baum lista 37 de fișiere în care

se găseau 4,7 milioane de nume și aproximativ 3 100 de organizații. Multe apăreau chiar de mai multe ori. În baza cu amprente digitale se găseau 2,1 milioane de specimene. Există și o fototecă cu fotografii a 1,9 milioane de oameni. „Centrala de identificare a persoanelor“ (PIZ), înființată după uciderea procurorului general federal Buback în 1977, conținea numele a peste 3 700 de persoane, alături de scurte caracterizări și enumerarea datelor de identificare aflate la îndemână, precum fotografii, amprente, mostre caligrafice. Între acestea se aflau mulți dintre cei ce au devenit suspecți de terorism în 1970, fără ca bănuiala să fie confirmată.

S-a constituit și o „cartelă a Comunei“, în care s-au adunat date despre comunități locative care au ajuns să fie cunoscute de Poliție în legătură cu eforturile de combatere a terorismului. Conținea 1 000 de „obiecte“ și circa 4 000 de persoane. În cartoteca organizațiilor existau rapoarte ale autorităților despre cercuri de inițiativă, organizații pentru drepturile omului, comitete de soldați și rezerviști.

În Colecția centrală de manuscrise au fost adunate 60 000 de specimene de la persoane cunoscute sau necunoscute, care au lăsat înscrisuri în cursul desfășurării unei infracțiuni sau a tentativei de comitere a unei infracțiuni. La acestea se adăugau probe scrise de la teroriști, persoane suspectate de terorism și persoane de contact, în total 2 000. O parte însemnată a acestor documente a fost obținută de BKA din penitenciare – în condițiile așa-numitelor supravegheri a deținuților prin copierea biletelor de vizite completate de mână. Esența memoriei electronice a BKA au fost datele PIOS (persoane, instituții, obiective și obiecte).

PIOS/ terorism a obținut informații despre 135 000 de persoane, 5 500 de instituții, 115 000 de obiective și circa 74 000 de lucruri. Au fost introduse și informații din alte cartele. Rapoartele din serviciul special despre persoane turbulente cu comportament violent conțineau nu numai date personale, ci și informații despre motivul pentru care au fost raportate. În 1979, au fost introduse în baza de date 800 de persoane.

Cu mențiunea „Persoane de contact/supravegherea deținuților“ au fost înregistrate în ianuarie 1979 un număr de 6 632 de persoane care au vizitat măcar o dată un deținut suspectat de terorism, fie că era vorba de oameni cu concepții asemănătoare ori prieteni de școală, frați sau părinți.

Un extras de calculator din 15 ianuarie 1979 a listat 6 047 de persoane cu mențiunea «BEFA – 7 – persoană de contact». În realitate era vorba, de pildă, de persoane care au fost întâlnite în compania unor oameni aflați în cercetare și au fost la rândul lor înregistrate ca «BEFA – 7 – persoană».

Pe lângă acestea mai existau și alte numeroase date din domeniul criminalității generale.

Construcția întregului instrumental pentru „Marele Frate BKA“ a durat mulți ani. Câteva date, puține e drept, au fost ulterior șterse la indicația ministrului federal de interne Baum.

34. Solicitare pentru o colaborare militară cu Coreea

Punga de plastic găsită în Wittenbergplatz cuprinzând răspunsul lui Ulrike Meinhof la scrisoarea deschisă a Renatei Riemeck conținea și o altă scrisoare. După analiza BKA provine, de asemenea, cu o probabilitate foarte mare de la Ulrike Meinhof. Destinatarul scrisorii era desemnat printr-un cod numeric. De-abia după o jumătate de an a reușit un om al BKA, Alfred Klaus, să descifreze codul. Într-o locuință conspirativă s-au găsit două ediții ale revistei *Spiegel*, în cuprinsul căreia se afla textul unei „comunicări interne“ marcat prin numere.

Scrisoarea din punga de plastic purta data 17 noiembrie 1971. Klaus și-a procurat ediția *Spiegel* din 15 noiembrie și a numerotat literele „comunicării interne“. A marcat fiecare literă cu numere de

la 1 la 119. Destinatarul a putut fi descifrat: „Partidul Muncii din Republica Populară Coreană“.

RAF se prezenta ca „un grup încă în număr redus de muncitori comuniști și intelectuali, care a început lupta antiimperialistă armată în Germania Federală și în Berlinul de Vest. Noi suntem de părere că organizarea de acțiuni armate în metropola Republica Federală este calea corectă pentru sprijinirea luptei de eliberare în Africa, Asia și America Latină, contribuția corectă a comuniștilor vest-germani și vest-berlinezi la strategia socialistă a mișcării mondiale, pentru a sfârșîm forțele imperialismului prin atacuri din toate părțile...”

Esența scrisorii era următoarea: „Vrem să solicităm sprijinul Partidului Muncii. Ceea ce ne lipsește în cel mai înalt grad este instrucția militară. Și avem nevoie și de arme. Dar dacă reușim să ne asigurăm singuri arme, locuințe, bani și mijloace de transport, ne este extrem de greu să ne instruim din punct de vedere militar – îndeosebi în ce privește folosirea pistoalelor și a mitralierelor. Nu există în Republica Federală zone mai mari nelocuite, unde să putem efectua trageri fără a fi observați de Poliție“.

O parte a membrilor RAF au fost instruiți în 1970 de palestinieni, dar mulți dintre aceștia au fost între timp arestați. „Noi credem că ne-am face treaba mai bine dacă am fi instruiți militar.“

Nu se știe dacă Partidul Muncii din Coreea de Nord a reacționat la această scrisoare.

35. Moartea lui Georg von Rauch

Strigătul de ajutor spre tovarășii din Coreea de Nord nu a venit din senin, deoarece grupul a trebuit să suporte cu puțin timp înainte o lovitură puternică. După mutarea câmpului de acțiune înapoi la Berlin, susținătorii din Hamburg le-au trimis piese de armament prin poștă. Pachetele, cel puțin 15 bucăți, au fost atât de neglijent

pregătite, încât muniția s-a vărsat. Funcționarii de la Poșta Federală au alarmat imediat Poliția și toate pachetele au fost confiscate.

Conținutul era format din 16 pistoale de mărcele Firebird și Parabellum, trei puști-mitralieră, cu amortizoarele corespunzătoare și lunete, 3 280 de muniții de tragere de diverse calibre, zece peruci, numeroase bărbi artificiale, o pungă de plastic cu numere de înmatriculare din diferite landuri, diferite fiole cu substanțe halucinogene și anestezice. În afară de acestea, se aflau componente de uniformă, precum o jachetă de uniformă a Poliției bavareze, o jachetă a grănicerilor bavarezi, jacheta din uniforma unui locotenent major. Se adăugau și 15 cartușe de material explozibil și 16 capsule de explozibil. Câteva zile mai târziu, Poliția din Berlin a declanșat o razie. 3 000 de polițiști au fost mobilizați pentru această acțiune. Măsurile de siguranță și controalele persoanelor la trecerea graniței au fost întărite. Poliția a solicitat colaborarea agenților imobiliari, administratorilor de locuințe, benzinării, ateliere auto, ateliere de fabricat chei și producători de însemne pentru autovehicule. Populația trebuia să fie atentă cu deosebire la BMW-uri suspecte. Erau căutați nu numai membri ai RAF, ci și ai Mișcării 2 Iunie.

Acțiunea Poliției a început la 3 decembrie 1971. La nici o zi distanță a existat din nou un mort. Doi funcționari ai Poliției în mașini particulare și agenți ai serviciilor de informații au urmărit un Ford Transit anunțat ca fiind furat. În strada Eisenacher din Berlin, au oprit respectiva mașină, precum și un Volkswagen-Variant roșu, de asemenea furat. Poliția a încercat să-i aresteze pe toți cei patru ocupanți ai mașinilor. Unul a încercat să scape fugind, ceilalți trei au rămas pe loc cu mâinile ridicate. Unul din funcționari, în civil, i-a controlat de arme. Un locuitor a urmărit scena de la fereastră și a telefonat la Poliție. Surescitat, le-a spus:

– Pe strada Eisenacher, colț cu Fugger, trei tineri sunt amenințați cu pistolul de altul. Nu știu dacă nu este o urmare a hăituirii după Baader. Puteți veni imediat?

– Eisenacher, colț... a repetat funcționarul de la celălalt capăt.

– Fugger, magazinul de antichități vizavi de locul de joacă pentru copii, a strigat observatorul, care își luase telefonul la fereastră.

– Ce-i aici? a întrebat polițistul.

– Trei tineri sunt amenințați cu pistolul. Stau cu fața la perete cu mâinile ridicate.

– Amenințați cu pistolul, da.

– De un civil, nu de un polițist.

– Venim acolo.

Funcționarul a înțeles. În acel moment s-a tras.

– Se trage, repede, a strigat locatarul.

– Da, rămâneți la aparat.

– Unul este căzut, unul este căzut și se trage. Auziți, auziți, unul a fost împușcat... zicea cu vocea întretăiată apelantul.

– Rămâneți liniștit, mașina a și pornit.

– Ne uităm de la balcon. Repede, oh, omule! Nu mai rezist nervos, la naiba!

– Rămâneți liniștit, i-a spus polițistul. Mașina este pe drum. Puteți să faceți o descriere a făptașului?

– Nu, nu, nici un pic. Locuim mult prea departe, suntem la etajul trei...

– Rămâneți la telefon, fac anunțul prin stația radio...

– Unul își curăță mașina aici, jos. Unul se află întins pe jos.

– Mai sunteți la telefon? l-a întrebat polițistul.

– Unul este probabil mort. Stă întins, nemișcat.

– Este cineva pe jos?

– Mort în fața magazinului, vizavi de locul de joacă.

– Rămâneți la telefon.

– Da, bine.

– Pompierii sunt deja pe drum.

– Este o treabă serioasă, omule, și unii își curăță mașina mai departe de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat și oamenii sunt atât de liniștiți. Nu înțeleg nimic.

– Rușine, a zis polițistul. Așa se întâmplă în ziua de azi.

Convorbirea a fost înregistrată la centrala pentru apeluri de urgență a Poliției. Mortul era Georg von Rauch, fiul unui profesor din Kiel.

Fusese cel mai bun prieten al lui Bommi Baumann. Acum se afla întins pe pavajul străzii, mort, împușcat între ochi. Baumann a văzut că von Rauch a scos primul pistolul și a tras. Dar zadarnic. Baumann a fugit, având pistolul în mână. Pe Kurfürstendamm el a nimerit într-un grup de ucenici Hare-Krishna. Cu pistolul fumegând, el i-a determinat pe tinerii îmbrăcați în portocaliu să-l lase să treacă. Apoi s-a refugiat în locuința unor cunoștințe. În timp ce poliștii îl căutau pe stradă, el a trecut însoțit de două adolescente, direct pe lângă controlul Poliției. Fetele erau aproape de leșin.

Baumann s-a adăpostit într-o casă retrasă. După un timp a luat legătura cu Baader: Mișcarea 2 Iunie avea nevoie de ajutor.

Peste câteva săptămâni, s-au întâlnit înainte de amiază. Baumann și-a petrecut timpul până atunci îndrăznind să iasă pe străzi numai noaptea. În acea dimineață senină de iarnă, soarele îl orbea atât de tare încât de-abia vedea. Baader a apărut cu o pungă de plastic cu mere între care ascunsese un pistol-mitralieră. El mergea pe mijlocul străzii, iar pe trotuar patrulau câte trei din oamenii lui. Și aceștia aveau pungi de plastic cu pistoale-mitralieră de proveniență engleză.

Baumann îl cunoștea numai pe unul din însoțitori: Holger Meins. Ceilalți nu-i erau cunoscuți. Toți aveau paltoane cu gulerul ridicat, căciuli de blană și fulare.

Baumann s-a îndreptat spre Baader, care i-a spus după un scurt salut:

– Ei, l-ai pierdut pe cel mai bun om.

Se referea la Georg von Rauch. Aceasta era o temă despre care Baumann n-avea chef să discute.

– Fii atent, noi avem nevoie acum de cărți noi de identitate. Locuințele noastre sunt pierdute. Georg avea toate cheile la el, spuse el.

Baader i-a promis sprijinul, dar nu i-a mai dat nici un semn.

36. Revoluția ca ficțiune

Ministrul de interne Genscher și-a exprimat o speranță reținută:

– Nu spun în curând, dar în timp rezonabil.

Die Welt a făcut din această afirmație un titlu de primă pagină: „Genscher cheamă la atacul final asupra bandei de anarhiști“.

Deși la puțin timp după împușcăturile din Berlin, unele figuri secundare ale grupului au fost arestate, lovitura decisivă a întârziat. Nucleul grupului RAF s-a transferat din nou în Germania de Vest.

Andreas Baader a avut din ideea de a lăsa piste false pentru a deruta Poliția. El a dat sarcina să fie abandonate în München două mașini, un Volkswagen și un Mercedes 280 SL, furate în Hamburg. Toți membrii importanți ai grupului și-au lăsat amprentele în mașini.

După mai mult de un an și jumătate de existență în ilegalitate, timp ocupat mai ales de construirea unui nou sistem logistic de mașini, locuințe și documente falsificate, și asigurarea finanțelor necesare prin jefuirea de bănci, trebuia să se atragă atenția asupra țelurilor politice ale RAF prin atentate cu bombă.

Pentru început, grupul avea nevoie de bani. Deși jefuiseră ocazional în lunile de toamnă bănci, la sfatul criminaliștilor, lichiditățile din bănci au fost reduse considerabil, astfel încât atacurile s-au soldat cu mult mai puțină pradă.

Câteodată se întâmpla să fie numai bancnote proaspăt tipărite, deci periculoase să fie preschimbate. De aceea s-au gândit cum să transforme banii „noi“ în „vechi“. Bancnotele au fost îndoite și răsu-cite cu mâinile murdare. Într-o locuință, membrii grupului au întins bancnotele pe jos și au trecut de mai multe ori peste ele. Câteodată au făcut exces de zel, astfel încât bancnotele cu greu mai putea fi considerate mijloace valabile de plată.

Frankfurt am Main a devenit noul centru. Înainte de Crăciunul anului 1971, artistul Dierk Hoff, specializat în metaloplastică, a

primit o vizită în atelierul său bine echipat pentru realizarea de lucrări de artă. Acesta realiza lucrări din metal. Cu trei ani în urmă, în 1968, îl cunoscuse într-un magazin de vechituri pe studentul de la Facultatea de Film din Berlin, Holger Meins. Aproape că îl uitase. În acea zi de decembrie, Holger Meins a apărut deodată în atelier. L-a salutat prietenește pe Hoff, de parcă ar fi fost vechi prieteni. La început, Hoff nu și l-a amintit bine.

– De unde ne cunoaștem?

– Pe tine te cunoaște oricine în oraș.

Holger Meins i-a spus că tocmai lucrează la un proiect de film. Pentru aceasta avea nevoie de anumite lucrări tehnice. Dacă era interesat de proiect, ar putea primi el comanda. Dierk Hoff s-a declarat de acord.

După un timp, Holger Meins a revenit în atelier, de data aceasta în compania unui alt tânăr: Jan-Carl Raspe, pe care Holger l-a prezentat drept „Lester“. Holger nu și-a declinat nici numele său real, dar, din convorbirea cu cei doi vizitatori, Dierk Hoff a dedus că se numea „Erwin“. Cei trei s-au așezat în etajul de sus al atelierului format din două nivele și au discutat despre hipioți și subcultură. Au fumat puțin hașis și Hoff le-a arătat albumul cu lucrările sale. Unele semănau cu arme. Cei doi vizitatori le-au apreciat și i-au propus un contract pentru decorul la filmul lor. Proiectul ar urma să mai aștepte, între timp el ar putea confecționa un aparat pentru extragerea de nituri. Holger Meins a adus cu sine și un model, iar Hoff s-a declarat de acord să confecționeze șase exemplare. În realitate era vorba despre un speraclu cu ajutorul căruia se puteau deschide ușile mașinilor.

Câteva zile mai târziu, Holger a revenit, a lăudat munca lui Hoff și a plătit 200 de mărci.

– Cu filmul suntem pregătiți. Ne putem gândi la rechizite, a spus Erwin.

Hoff s-a interesat de subiectul filmului.

– Un fel de ficțiune a revoluției, a răspuns Holger Meins. În cataloagele de rechizite se găsesc numai lucruri primitive i-a mai spus el.

I-a arătat lui Hoff o bucată superioară a unei grenade cu un mâner de metal vopsit bleu. Arăta precum o jucărie. Meins i-a explicat modul de funcționare și l-a întrebat dacă obiectul poate fi realizat într-o formă mai apropiată de original. Hoff a realizat o duzină de exemplare și a fost recompensat cu 500 de mărci. În interiorul grupului el a primit pseudonimul „Piersică”.

37. „Șase contra 60 de milioane“

Pe 22 decembrie 1971, cel puțin patru persoane au atacat filiala unei bănci din Kaiserslautern. Au furat 100 000 de mărci și valută în valoare de aproximativ 35 000 mărci. Pentru ca acțiunea să se desfășoare în liniște, cu puțin înainte de atac, ajutoarele au blocat cu mașinile poarta secției de Poliție aflate în imediata vecinătate a băncii.

Atacul a debutat la ora 8. Un microbuz Volkswagen roșu a oprit în fața băncii. În afara șoferului, toți ocupanții mașinii aveau cagule și erau îmbrăcați în verde. Au atacat cu pistoalele la vedere:

– Este un atac! Mâinile sus! La perete!

Unul a sărit peste balustrada de la casă și a strâns bancnotele găsite în timp ce altul a avansat până la casa principală și și-a îndesat banii în servietă. Apoi, casierul a fost somat să deschidă trezoreria.

Între timp, unui polițist care trecea pe stradă i s-a părut suspect Volkswagenul roșu parcat în fața băncii ca să împiedice circulația. S-a apropiat de geamul însoțitorului. Deodată, din interiorul mașinii s-a tras un foc prin geam. Polițistul Herbert Schoner a fost rănit la gât și față de cioburi. Bărbatul de pe locul șoferului a tras un al doilea foc, care l-a nimerit pe polițist în spate. Rănit grav,

acesta a căzut. În cădere a mai reușit să scoată pistolul și să răspundă focului. S-a târât în sala caseriei din bancă. Pe tețghea se afla un alt hoț. Acesta a tras asupra polițistului. Mai târziu, medicii legiști au stabilit că fiecare împușcătură ar fi fost mortală.

Fără a aștepta deschiderea trezoreriei, prădătorii s-au grăbit să fugă lăsând în urmă o poșetă și un reportofon pus în funcțiune pe care le așezaseră pe masă. Au sărit în microbuz și au demarat.

Dimineața următoare – era Ziua Tuturor Sfinților 1971 – *Bild* a titrat: „Banda Baader-Meinhof ucide din nou. Atac asupra băncii: polițist împușcat“.

Graba cu care grupul Baader-Meinhof era învinovățit de tot și toate indica o nouă escaladare a climatului politic intern. Peste două săptămâni, *Spiegel* a tipărit un articol al lui Heinrich Böll cu titlul „Vrea Ulrike îndurare sau escortă liberă?“ Tema reflecta nedumerirea multor persoane de stânga sau liberali în legătură cu lupta purtată de RAF.

„Este o declarație de război a unor teoreticieni deznădăjduiți, scria Böll, ajunși între timp urmăriți și denunțați, care s-au lăsat împinși, au fost îngrămădiți la colț și ale căror teorii sună mult mai violent decât practica lor... Nu poate exista îndoială: Ulrike Meinhof a declarat război acestei societăți, știe ce face și ce a făcut, dar cine îi poate spune ce să facă acum?“

Scriitorul a făcut un calcul: șase oameni ai RAF împotriva a 60 de milioane de cetățeni ai țării.

„Este, într-adevăr, o situație periculoasă pentru Republica Federală a Germaniei. Este timpul să fie declarată starea de necesitate. Starea de necesitate a conștiinței publice, care este surescitată permanent de publicații precum *Bild*...“

Trebuie să se întâmple așa? Vrea Ulrike Meinhof să se întâmple așa? Vrea ea clemență sau cel puțin permis de liberă-trecere? Chiar dacă nu dorește nici una, nici alta, cineva trebuie să i le ofere. Acest proces trebuie să aibă loc, trebuie să i se facă lui Ulrike Meinhof cea

vie, în prezența opiniei publice mondiale. Altfel nu este pierdută numai ea, ci și restul grupului ei va puți în continuare în publicistica germană, va puți și în istoria dreptului german“.

Din această perioadă Heinrich Böll este considerat un simpatizant al grupului Baader–Meinhof, la fel ca mulți alții care au încercat să păstreze o logică a proporțiilor în isteria generală. Apelul lui Heinrich Böll a iscat un val de indignare în presa de dreapta. „Libertatea opiniei înarmate“ a fost un comentariu în *Welt*. În *Spiegel* a răspuns ministrul pentru relația cu Federația din Renania de Nord-Vestfalia, Diether Posser, la polemica declanșată de Böll: „Böll tratează într-un mod periculos de candid activitatea grupului. Supărarea i-a emoționalizat critica și a lăsat-o fără obiect. Polemica sa nu numai că a exagerat, ea a dăunat. A vrut să îndemne la luciditate, dar a scris nechibzuit“.

Heinrich Böll s-a corectat:

„Efectul articolului meu nu corespunde nici pe departe cu ceea ce am intenționat: de a ameliora atmosfera și de a determina grupul, chiar dacă printre rânduri, să renunțe. Admit că n-am evaluat măsura demagogiei pe care am declanșat-o... Probabil, m-am așteptat la mai multă înțelegere democratică decât era de anticipat. Eu sunt scriitor și noțiunile «urmărit», «clemență», «criminalitate» au pentru mine alte valențe decât le au în mod necesar în cazul funcționarilor, juriștilor, miniștrilor, inclusiv pentru agenții de poliție“.

Nu era vremea pentru liniștire. În fiecare zi, ziarele răspândeau teama de grupul Baader–Meinhof, accentuau emoțiile și le-au oferit astfel membrilor grupului, care studiau consecvent ecoul publicistic al acțiunilor lor, o continuare a propriei importanțe. Acțiunile de amploare ale Poliției se succedau, de regulă, fără efect. Pentru guvernul social-liberal de la Bonn condus de cancelarul Willy Brandt succesele vânătorii membrilor RAF au devenit o chestiune de prestigiu politic. Bănuiești că ar fi „frații de lapte ai terorismului“, social-democrații s-au grăbit să răspundă așteptărilor opoziției conservatoare.

Nu a fost o coincidență că tocmai pe 28 ianuarie 1972, președinții consiliilor de miniștri din landuri au adoptat, sub conducerea lui Brandt, sancțiuni împotriva unui grup inofensiv de comuniști germani.

38. Degetul mare al lui Andreas Baader

În ianuarie 1972, la Köln, a avut loc o nouă serie de împușcături. Un polițist a descoperit în zona portului Köln-Niehl un BMW 2000 cu numere de Berlin. El s-a gândit imediat la grupul Baader-Meinhof și și-a parcat motocicleta cu motorul pornit și farul ațintit spre spatele mașinii. Apoi și-a scos mănușile și a armat pistolul de serviciu. Din spate a ciocănit geamul șoferului. Baader a coborât geamul și l-a privit pe polițist.

– Vă rog, documentele dumneavoastră, a spus polițistul, îndreptând pistol spre el.

– Un moment, vă rog, a răspuns Baader și s-a aplecat spre torpedo de unde a scos un pistol și a tras. Polițistul a văzut arma și a avut timp să se ferească. Focul a trecut pe lângă el. Baader a demarat în viteză. Polițistul a tras după el, dar n-a nimerit.

La sfârșitul lui ianuarie, publicația *Bild* a găsit încă un subiect de senzație, susținând că Andreas Baader s-ar fi prezentat la un avocat din Hamburg cu intenția de a renunța la luptă și de a se preda. Baader a citit articolul și s-a indignat. A scris filialei din München a Agenției Germane de Presă DPA și a dezmințit cele scrise de *Bild*. Scrisoarea a fost semnată olograf cu „A. Baader” și a pus și amprenta degetului mare. El și-a început scrisoarea cu un citat din ideologul gherilei sud-americane Marighella: „Polițiștii vor bâjbâi în întuneric până când vor fi obligați să transforme situația politică în una militară”.

Apoi, Andreas Baader a trecut la detalii:

„Eu nu mă gândesc să mă predau. Nici un deținut din cadrul RAF n-a turnat. Știrile despre noi nu pot suna decât: arestat sau mort. Forța gherilei rezidă în hotărârea fiecăruia dintre noi. Noi nu suntem puși pe fugă. Noi suntem aici pentru a organiza rezistența armată împotriva orânduirii proprietății private și exploatării poporului. Lupta de-abia a început“.

Scrisoarea a fost tipărită de ziare în milioane de exemplare.

Günter Scheicher, director în poliție, a spus mai târziu:

– Când Andreas Baader a făcut o primă recunoaștere a faptelor sale și a adăugat, ca pe o pecete, amprenta sa, am spus: «Ce vrea tipul, acest derbedeu, acest student întârziat sau ce e el, declară el război Republicii Federale?» Dar, când faptele penale s-au înmulțit și tot mai mulți oameni au murit, inclusiv polițiști, atunci povestea a devenit chiar serioasă.

La 21 februarie 1972, opt membri ai RAF au atacat filiala Hypo-Bank din Ludwigshafen și au dispărut cu 285 000 de mărci. Se deghizaseră cu măști de carnaval.

39. Piersică

În primele săptămâni ale anului 1972, artistul Dierk Hoff a avut tot mai mult de lucru în atelierul său. În continuare, așa a declarat el mai târziu, se gândea că este vorba de recuzite pentru o „ficțiune despre revoluție“. Cu prilejul unei vizite a lui Holger Meins, care folosea pseudonimul „Erwin“, acesta îi povestea despre acțiunea filmului proiectat. Ei s-au gândit să construiască învelișul unei bombe ce ar putea fi agățat de o curea. În film, ar exista o scenă în care o femeie ar aduce un explozibil ascuns într-o toaletă, unde avea s-o dea jos și s-o înlocuiască cu un balon gonflabil.

Hoff s-a apucat de treabă. El a cumpărat un semiglob din metal și l-a fixat pe un fel de corset din pânză de vele. Apoi, și-a procurat

o minge din plastic de aceeași mărime, deși nu a găsit tocmai ușor fiind iarnă.

Erwin și Lester au fost entuziasmați. Unul dintre ei și-a legat o curea cu bombă în jurul mijlocului și a mimat râzând o gravidă. Hoff a primit 400 de mărci. Când Erwin a venit să preia baby-bomba, i-a dat lui Dierk Hoff o capsă goală și l-a întrebat dacă poate realiza un aparat de tragere pe măsura ei.

– O capsulă are un recul mult prea mare. Este periculos, i-a spus Hoff. Nu știi cât de dură ar trebui s-o fac ca să nu se spargă.

– Asta nu-i problema ta. Avem un specialist în acest domeniu. El poate modifica capsula în funcție de cerințe. Important este numai jetul de foc care iese în partea din față.

Dierk Hoff a realizat trei asemenea mașinării de tragere, pentru 100 de mărci bucata. Data următoare, Holger Meins a adus cu sine un fragment de mitralieră.

– Ne-am gândit că se poate adapta aici un încărcător și un pat din metal, astfel încât obiectul să arate ca o armă militară. Am avea nevoie de așa ceva în film.

Hoff a avut suspiciuni, deoarece dispozitivul de încărcare pentru mitralieră era din punct de vedere mecanic o intervenție destul de complicată. Îi era greu să estimeze cât timp i-ar fi necesar.

– Nu contează câteva sute de mărci. Întregul film depinde de rechizite.

Holger Meins i-a mai dat câteva sfaturi tehnice. Spre surprinderea lui Hoff, dispozitivul de încărcare nou construit a funcționat. El a realizat o armă automată de mari dimensiuni.

Cu timpul, Dierk Hoff a avut tot mai mult un sentiment neplăcut. A încercat să iasă din joc:

– Mă atrageți într-o istorie neclară. Aduceți-mi mostrele pe care le-am făcut. Nu mai vreau să știu nimic despre ele, altfel trebuie să merg la Poliție.

La auzul cuvântului Poliție, Erwin a scos un pistol și l-a îndreptat spre Hoff:

– Tu ai executat lucrările și ești băgat în toată afacerea. Este de tot râsul să vorbești despre Poliție.

Pe Hoff l-a apucat frica. Erwin a devenit mai conciliant.

– Nici nu începe vorbă să mergi la Poliție. În afară de asta ți-ai face singur greutate.

Lester a completat:

– Hai, nu intra în panică, să nu-ți fie frică. Să nu faci o greșală mergând la Poliție, nu e necesar. Totul este neprimejdios, nu lua chiar așa în serios.

Erwin era de altă părere:

– Uită-te la el, vorbește de Poliție. Cred că lucrurile acum încep. Trebuie să facem presiuni. E un papă-lapte. Uită-te la el!

Peste câteva zile a reapărut Jan-Carl Raspe, alias Lester. În maniera sa prietenoasă i-a spus:

– Ultima dată a fost un spectacol. Nu găsesc corect să îndrepte arma spre tine.

Hoff s-a plâns:

– Până la urmă eu produc arme pentru voi și voi le îndreptați spre abdomenul meu. Este o nebunie ceea ce faceți cu mine.

– Nici eu n-am fost de acord. Trebuie să vorbim despre toate în liniște. Nu are nici un rost să ne certăm.

Raspe i-a pus pe masă o broșură cu explicația că este din partea grupului. Caietul era destul de ponosit și murdar. Hoff l-a răsfoit puțin, a recunoscut steaua cu cinci colțuri, mitraliera și literele RAF.

– Studiază asta cu toată liniștea sufletească. Este cu siguranță bună pentru tine, a zis Raspe.

Hoff a continuat să acționeze alături de ei.

Într-o zi, Holger Meins a rămas în mod demonstrativ în atelier cu spatele la Hoff.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

Holger a continuat să se învârtă în atelier cu mâna în buzunar. De-abia la a doua privire a observat Hoff că Erwin a îndreptat țeava pistolului spre el. Hoff a râs forțat.

Și Lester se juca uneori cu un pistol, însă Hoff nu l-a luat în serios. Holger Meins i-a dat însă senzația că gluma poate deveni repede serioasă. La următoarea vizită, Erwin a venit cu un alt tânăr, care i-a fost prezentat lui Hoff drept Harry. Era Gerhard Müller.

– Este unul de-ai noștri, a spus Erwin. Avem încredere sută la sută în el. Dacă eu nu pot veni, atunci îl trimit pe Harry.

– Vai, ce atelier excelent, aici se pot face tot felul de lucruri, s-a entuziasmat Harry când Erwin i l-a arătat.

Cei doi au adus o cutie cu nouă capsule pe care Hoff urma să le înșurubeze pe grenade de mână. Filetele nu se potriveau și trebuiau ajustate la strung. Au fost înșurubate și prelucrate cu un clește. Lui Hoff îi era teamă că din cauza mânuirii dure capsule vor exploda.

– Stați, stați, nici în ruptul capului nu mă ating de ele! Nu pun mâna pe rahatul ăsta.

Erwin l-a liniștit:

– Hai, fricosule, nu e nici o problemă. Nu este periculos.

– Nu, nu, nici nu poate fi vorba.

Hoff a rămas inflexibil și s-a dus în camera învecinată. Holger Meins a preluat el însuși sarcina periculoasă. Hoff s-a mirat cât de bine se pricepea să lucreze cu aparatele tehnice. Nici o capsulă n-a explodat.

Peste puțin timp, a apărut o a patra figură în atelierul lui Hoff. El tocmai se afla la lucru când a auzit în curtea interioară glasuri bărbătești care se apropiau. Hoff credea că nu poate fi nimeni de la RAF căci până atunci se comportaseră întotdeauna liniștit și conspirativ. A deschis ușa și i-a lăsat să intre pe Erwin, Lester și însoțitorul lor. Cel de-al treilea avea părul blond-deschis și un palton de iarnă roșu. Nu i l-au prezentat lui Hoff. Fără să spună o vorbă, a trecut pe

lângă el spre atelier. S-a uitat la unelte, s-a oprit, a aprobat din cap, a intrat în camera alăturată, a privit strungul. În timp ce necunoscutul inspecta atelierul, Dierk Hoff stătea nedumerit. Avea impresia că șeful său efectuează un control. După 20 de minute și câteva cuvinte, cei trei au plecat. Necunoscutul era Andreas Baader.

În perioada următoare, Dierk Hoff a primit tot mai multe comenzi. Când Erwin a apărut încă o dată, Hoff l-a chestionat în legătură cu vizita blondului. Nu-i convenea că tot mai mulți oameni află de activitatea sa.

– Să nu-ți faci nici un fel de probleme, i-a răspuns Holger Meins. Băieții sunt de maximă încredere. Singurul factor nesigur ești tu. Nu ești unul de-al nostru. Am plecat de la premise false. Acum trebuie să încheiem într-un fel sau altul treaba cu tine.

Baader, Ensslin, Raspe și Meins dețineau în Frankfurt o locuință într-un bloc. De aici coordonau acțiunile din alte orașe. Mai târziu, când locuința a fost descoperită, criminaliștii au găsit amprente ale majorității membrilor grupului, cu excepția lui Ulrike Meinhof.

40. Baader și Ensslin o căutau pe Ulrike Meinhof

În februarie 1972, a intrat în grup încă un membru, tipograful de 19 ani Hans-Peter Konieczny. După o odisee prin mai multe grupări politice de diferite orientări, a aterizat la RAF. În vara târzie a lui 1971, a participat la o „acțiune punct roșu“ din Esslingen cu prilejul unui protest privind introducerea tarifului zero a societăților de transport urban. S-a ajuns la o bătaie cu Poliția și Conny a fost acuzat de violență. Apărătorul său era Jörg Lang, care a avut contacte cu RAF și mai târziu, la 13 iulie 1972, a fost arestat sub acuzația de a fi ajutat grupul în procurarea de locuințe. Pus în libertate, Lang s-a refugiat cel mai probabil în Orientul Apropiat.

Abia după trecerea termenului de prescripție a revenit în Germania Federală.

Jörg Lang a reușit, în februarie 1971, să obțină achitarea lui Konieczny. La puțin timp, avocatul și clientul său s-au întâlnit din întâmplare în Tübingen. Konieczny s-a plâns cât de nemulțumit este el de activitatea politică în grupuri și că vrea să pornească pe alte drumuri.

– Voi tipări bancnote și documente false și le trimit la BM.

Așa au ajuns la temă.

Peste câteva zile, s-au întâlnit la Stuttgart. Lang i-a spus că îl poate pune în legătură cu niște oameni care gândesc la fel ca el. Avocatul a schițat drumul spre adresa acestora. La miezul nopții, Konieczny a pornit spre adresa indicată. A bătut la ușă în ritmul recomandat de Lang, a coborât două trepte și a intrat într-un apartament.

Mai târziu, Konieczny a descris astfel scena:

– Am văzut mai întâi un tip în pantaloni negri și o cămașă galbenă. Se rezema de un dulăpior și arăta ireal de palid – ca un mim machiat în alb. O femeie a închis ușa. Avea un palton din piele roșu-marونیu. Din primul moment ți-ai fi închipuit că e o mătușică care are bani. El părea un tip întreținut.

Konieczny s-a așezat într-un fotoliu incomod și a spus:

– Eu sunt Conny.

S-a uitat împrejur. Femeia ținea în dreapta un pistol, un P38 special. Bărbatul avea, de asemenea, un pistol automat. Konieczny nu era speriat; se așteptase la așa ceva.

– Dă-i drumul, i-a spus bărbatul.

Konieczny n-a scos însă nici un cuvânt.

Femeia a înțeles dificultățile sale și a depășit momentul de tensiune.

– Cu ce te ocupi?

Gudrun Ensslin părea foarte relaxată, în schimb, Baader era extrem de nervos. De cum trecea o mașină pe stradă, el sărea la fereastră și se uita afară. Fuma țigară de la țigară și ronțăia neîncetat

biscuiți. Arma lui Gudrun avea o culoare argintie. Deoarece nu a mai văzuse așa ceva, Konieczny a întrebat-o:

- Ce fel de armă e asta?
- Un 38, a răspuns Ensslin.
- Dar nu există așa ceva, din argint.

Aici a intervenit Baader:

- Într-adevăr, femeile au mereu ceva argintiu sau strălucitor.

Konieczny a explicat că, fiind tipograf calificat, se pricepe să facă de toate: permise de conducere, pașapoarte, documente pentru mașini. Avea nevoie doar de originale, restul îl va rezolva el. Ensslin i-a spus:

– Săptămâna viitoare te va suna cineva și se va prezenta drept Gerda.

El i-a dat numărul de telefon al firmei unde lucra.

Gudrun Ensslin avea o aptitudine deosebită să stabilească o relație personală apropiată cu un novice. Și ea nu mai era pentru el șefa de bandă atât de căutată.

„Totul părea simplu, a povestit el mai târziu. Ea era o tovarășă, eu eram un tovarăș și împreună trebuia să facem ceva.“

Peste o săptămână, Ensslin i-a dat două reproduceri de cărți de identitate ale unor mașini și coli cu antet de la Institutul Otto-Graf din Stuttgart și de la universitate. El trebuia să tipărească 30–40 de copii. Cu ajutorul colilor ar fi posibil să se comande o mulțime de lucruri care altfel ar fi imposibil de procurat. „Probabil reactivi“, s-a gândit Konieczny, el știind că institutul are și o secție de chimie.

La mijlocul lui februarie, psihologa Emiliane M. a fost interpellată de un intermediar cu întrebarea dacă ar fi de acord să ajute o pereche ajunsă într-o situație dificilă. Ar fi posibil ca acești oameni să apeleze la ea pentru a înnopta. Psihologa a acceptat. Foarte repede i-a devenit clar cine era „perechea într-o situație dificilă“, anume Andreas Baader și Gudrun Ensslin. L-a recunoscut

pe Baader după o fotografie. Gudrun Ensslin i-a povestit că tatăl ei este pastor în Stuttgart.

Psihologa le-a dat cheia la apartamentul ei și, ori de câte ori aveau drum prin cartierul ei, apăreau la ea. Odată, Gudrun s-a descălțat ca să nu deranjeze. Dacă trebuiau să telefoneze, cei doi plecau din locuință și foloseau o cabină telefonică. Mașina o parcau la oarecare distanță de casă, astfel încât gazda lor nu a văzut-o niciodată.

Psihologa a observat că cei doi păreau extrem de obosiți și hăituiți. Uneori se speriau când Emiliane intra în locuință. Totodată, dădeau impresia că sunt foarte ocupați. Explicau că erau înarmați pentru că se temeau de polițiști echipați cu arme automate. Într-un fel, lui Emiliane îi era milă de ei. Chiar și faptul că Baader și Ensslin erau obligați să apeleze la ea i se părea un semn că numărul sprijinitorilor s-a redus mult în ultimul timp.

Psihologa începuse să se teamă. Dar ar fi mustrat-o conștiința dacă nu i-ar fi ajutat pe fugari. A încercat o dată să întrerupă legătura și le-a scris un bilet despre propriile temeri și slăbiciuni. Gudrun Ensslin i l-a dat înapoi, a zâmbit condescendent și i-a spus:

– Ia-l și citește-l încă o dată peste doi ani.

Emiliane M. s-a rușinat și n-a mai încercat să scape de musafirii nepoftiți.

În ultimele zile de martie 1972, s-a întors într-o seară mai târziu acasă. Baader și Ensslin se aflau în locuință și păreau extrem de agitați. Primiseră prin telefon vestea că Ulrike Meinhof ar fi murit. Erau neliniștiți, au crezut un moment că informația este corectă.

În locuință nu exista televizor, astfel că nu aveau cum să urmărească știrile de mai târziu. Fără să țină seama de măsurile de prevedere, au telefonat din locuință unor membri pentru a afla dacă Ulrike trăiește sau e moartă. După un timp au găsit pe cineva care a confirmat că a văzut-o pe Ulrike după ce s-a anunțat știrea, știind și unde se află.

Într-adevăr, la sfârșitul lui martie a circulat prin țară zvonul că Ulrike ar fi murit. *Bild* începea cu titlul „S-a sinucis Ulrike Meinhof?”

Chiar și *Frankfurter Allgemeine* însera o informație din Bonn potrivit căreia Ulrike Meinhof ar fi murit la sfârșitul lui februarie. Pentru cauza morții se vehiculau mai multe ipoteze: în urma unei tumori sau sinucidere cu otravă pe fondul depresiei pricinuite de o boală incurabilă. *Bild* a făcut referire la indicii date de cercuri radicale de stânga Poliției din Hamburg potrivit cărora Ulrike Meinhof ar fi fost incinerată sub un nume fals în crematoriul din Hamburg.

Când *Bild* a publicat știrea că Ulrike Meinhof s-ar fi sinucis din cauza unor divergențe grave cu grupul, ea se afla în locuința lui Margrit Schiller. S-a enervat fantastic:

– Acești porci! Așa își imaginează ei, așa se întâmplă la ei. Proiectează același model și asupra celorlalți pentru a afecta credibilitatea revoluționarilor.

Specialiștii de la BKA nu aveau nici un fel de indicii privind moartea lui Ulrike Meinhof. Un aspect era însă suspect: de la cumpăna anilor 1971/72 nu aveau nici un fel de indicii despre Ulrike. Într-adevăr, ea s-a aflat atunci pentru scurt timp în Italia.

De-abia la mijlocul lui martie 1972 a reapărut în Hamburg. Baader și Ensslin n-au venit nici ei. Ulrike Meinhof și ceilalți au încercat să recruteze oameni noi de unii singuri.

41. Statistica privind durata medie de viață

La începutul lui 1972, a început la Berlin cel de-al doilea proces împotriva lui Horst Mahler. Acuzația: constituirea unei organizații criminale și participarea la trei atacuri împotriva unor bănci.

Mahler era în continuare apropiat de RAF și a răspuns la întrebările puse în scris de *Spiegel* privind strategia luptei armate. La întrebarea dacă a eșuat din punct de vedere politic, fostul avocat a declarat:

„În sine probabilitatea mare de a da greș nu te dezleagă de obligația de a face tot posibilul. Lupta de clasă nu este o carieră de

funcționar cu pretenția de a primi pensie. Revoluția socialistă progresează pretutindeni în mod strălucit. Am o poftă nemaipomenită să pun încă umărul după posibilitățile mele. Deci, nu am eșuat“.

La observația că prin îndemnul la luptă armată se periclita viața unor cetățeni ai republicii, Mahler a replicat că nevoia de a te autoproteja ținându-te departe de luptă nu se numără printre virtuțile revoluționarilor.

Proгноza privind speranța de viață a membrilor RAF aflați în ilegalitate se reducea constant. Un agent imobiliar din Augsburg a anunțat Poliției în februarie că o pereche suspectă a închiriat o locuință la etajul de deasupra lui. În opinia sa, femeia aparținea cu siguranță grupului Baader-Meinhof. Informația a declanșat o razie, 13 polițiști ai unității speciale din Bonn, agenți ai serviciilor de informații și criminaliști au închiriat camere în hotelul Augsburger Hof de unde supravegheau locuința suspectă. Au fost instalate și microfoane. Cel mai bun loc de observație, după cum au stabilit funcționarii, se afla vizavi, în Biserica Sfântul Gheorghe. Pastorul a fost convins să permită filarea de acolo, timp în care acesta a făcut o călătorie în Țara Sfântă.

Comisia specială era înzestrată cu șapte mașini și aparate de ascultat care au primit coduri pentru această acțiune: 201 pentru Baader, 202 pentru Meinhof și așa mai departe, în funcție de importanță. Cu Poliția din Augsburg s-a stabilit numărul 4444 ca alarmă specială în momentul când se declanșa acțiunea.

Joi, 2 martie, totul era pregătit. La ora 12.25, perechea suspectă a părăsit locuința, a plecat cu o mașină furată spre centrul orașului și a parcat corect acolo. Cei doi au intrat în hotelul Thalia și s-au întors după câteva minute. Când au ajuns la mașină, femeia s-a întors. În acel moment au intervenit polițiștii.

A răsunat un foc dintr-un pistol al Poliției. Glonțul a nimerit inima tânărului: Thomas Weisbecker, 23 de ani, fiul unui profesor din Kiel, cel mai bun prieten al lui Georg von Rauch, cel care fusese

împușcat de Poliție pe 4 decembrie 1971. Conform raportului Poliției, Weisbecker a încercat să-și scoată pistolul. Femeia, arestată imediat, avea 24 de ani, provenea din Colectivul de pacienți socialiști și se numea Carmen Roll.

În după-amiaza acelei zile, comisarul-șef Hans Eckhardt, de la Comisia specială Baader/Meinhof, împreună cu doi colegi, a ocupat un apartament în cartierul Harvestehude din Hamburg unde s-a descoperit un atelier de falsificat al RAF. În casa scărilor a fost postat un al patrulea funcționar, iar pe stradă, în fața casei, al cincilea.

După lăsarea întinericului, Manfred Grashof și Wolfgang Grundmann, care aderase de puțin timp la RAF, au pornit-o spre locuință. De-abia au deschis ușa, că s-a și tras. Grundmann a ridicat mâinile strigând:

– Nu trageți, nu sunt înarmat!

Grashof, însă, a tras. Comisarul a fost atins de două gloanțe în piept și s-a prăbușit. Colegii săi l-au nimerit pe Grashof în cap și în piept. În spitalul universitar Eppendorf, medicii au încercat să salveze viața polițistului și a membrului RAF. Polițistul a murit după două săptămâni. Grashof a supraviețuit.

Pe masa de operație i s-au luat amprente. Peste câteva zile, rănitul a fost transportat într-o acțiune fulger a siguranței statului din spital într-o celulă de penitenciar: Era o celulă normală, neigienică, cu un veceu fără capac într-un colț; prin fereastră vântul sufla nisip. Afară, pe ușă, atârna un afiș: rezervă a Spitalului central. Ziua și noaptea, lumina ardea în celulă, aparent pentru siguranța bolnavului.

Au urmat două luni în cursul cărora nu avea permisiunea să iasă din celulă și nici să vorbească cu cineva. Apoi a fost mutat cinci celule mai departe, în secția de siguranță, asigurată din stânga și din dreapta cu grilaje duble de fier. Celulele de deasupra și dedesubtul lui Grashof erau goale. Se putea ridica din nou. În fiecare zi avea

dreptul la o jumătate de oră de plimbare prin curte – cu mâinile legate la spate. Rănilor i s-au redeschis.

42. Cine trage primul supraviețuiește

Împușcăturile din Augsburg și Hamburg au demonstrat că de ambele părți degetele apasă rapid pe trăgaci. După 22 de luni de fugă și urmărire, de ambele părți domneau frica, isteria și paranoia persecuției. Psihologul Helmut Kentler din Berlin spunea: „Fugarii au astăzi mentalitate de evadați. Acțiunile lor nu mai sunt de mult de natură politică. Gândirea și faptele sunt determinate numai de voința de a supraviețui. Ei trag pentru a mai scăpa încă o dată“.

Chiar și mulți agenți de Poliție trăgeau acum pentru a scăpa. Unul dintre oamenii din comisia specială a comisarului-șef Hans Eckhardt, care a fost ucis, spunea: „Am ajuns la stadiul în care cel ce trage supraviețuiește. Este de preferat ca într-o situație dubioasă să primești o sancțiune disciplinară decât să primești un glonț în stomac“.

Așa gândeau mulți și acționau în consecință. Pe 1 martie 1971, ucenicul de 17 ani Richard Epple a luat fața unei patrule de circulație. Nu avea permis și semnalizatorul din stânga spate al vechiului său Ford 12 M era defect. Polițiștii au pornit în urmărirea lui. La o distanță de câțiva metri s-au urmărit pe străzi. Oamenii Poliției au cerut întăriri. Prin stație au auzit spusele unui coleg:

– Dar atunci e liber la tras.

Tânărul a trecut de un baraj și unul dintre polițiști a deschis focul. A tras de nouă ori cu pistolul de serviciu în aer, apoi a pus mâna pe pistolul-mitralieră. Pe geamul lateral deschis și la viteza de 70 kilometri pe oră a executat foc încontinuu asupra conducătorului Fordului. Zece gloanțe au lovit peretele unei case, șapte au distrus

geamurile mașinii și l-au nimerit pe ucenicul de la volan. Richard Epple a murit pe loc.

Cazurile de confundare a unor oameni nevinovați cu teroriști s-au înmulțit. Pe autostrada Hamburg-Bremen, un Mercedes negru a depășit un Glas 1700 TS cu număr olandez și l-a obligat să oprească. Doi bărbați cu helânci negre și cu pistoalele în mână au coborât din Mercedes. Conducătorul mașinii oprite s-a gândit: „Sunt hoți. Vom fi prădați“. A apăsător pe accelerație și a demarat. Unul din cei cu helancă a observat cum ocupanta locului din dreapta a băgat mâna în poșetă și a avut impresia că se trage asupra lui. S-a aruncat la pământ și a tras de trei ori. Perechea s-a prezentat la cel mai apropiat post de Poliție. Erau turiști speriați din Olanda. Bărbații cu helancă neagră erau polițiști în civil, vânători de teroriști.

Un reprezentant al revistei *Spiegel* a fost confundat de două ori cu Andreas Baader. După un accident de circulație petrecut la Frankfurt, el și secretara sa s-au văzut deodată în fața a opt pistoale de polițiști. Când neînțelegera s-a clarificat, „dublura“ lui Baader a întrebat:

– Ce s-ar fi întâmplat dacă unul din noi ar fi băgat mâna în buzunar?

– Atunci am fi tras, a răspuns polițistul.

După două săptămâni, aceeași persoană a fost din nou oprită de polițiști. Unul a îndreptat încă o dată pistolul asupra sa și i-a spus:

– Permisul la control!

– Nu, nu începeți încă o dată, a zis omul. Nu sunt Baader, sunt de la *Spiegel*.

A fost dus sub escortă la BKA în Wiesbaden, unde amprenteale sale au fost comparate cu cele ale lui Baader. Angajatul de la BKA i-a explicat:

– Cei din banda Baader–Meinhof – sunt oameni inteligenți, ei acționează cu totul altfel decât ne imaginăm. Dar acum gândim și noi la fel.

Șoferul unui Porsche albastru din Hanovra a fost identificat de un polițist la o intersecție drept Baader. A cotit cu mașina după un colț și a dispărut într-un garaj subteran. De-abia a doua zi a aflat din ziar că 20–30 de patrulare și mai multe elicoptere de Poliție porniseră în urmărirea sa. S-a prezentat la Poliție, a fost interogată o oră, apoi eliberat.

O jurnalistă din Hamburg, mică și blondă, a zburat de la Berlin la Nürnberg. A fost așteptată încă de la tunelul de ieșire de doi bărbați masivi și condusă într-o clădire baricadată de polițiști. Într-un birou, femeia surprinsă a fost interogată.

– Trebuie să fie o confuzie, a insistat ea, dar polițiștii au rămas inflexibili.

– Dar recunoașteți odată că sunteți Ulrike Meinhof!

Mai târziu, jurnalista a primit la solicitarea sa o adeverință oficială: „Ursula G. a fost arestată pentru scurt timp din cauza unei asemănări cu Ulrike Meinhof. În urma cercetării a reieșit că s-a făcut o confuzie“.

43. Bucătăria de explozibil

În Frankfurt, artistul în metaloplastie Dierk Hoff a ajuns la începutul lui aprilie în criză de timp. Angajatorii săi i-au livrat tuburi metalice de aproximativ 80 de centimetri lungime și 20 centimetri diametru pe care urma să le taie în patru părți, iar la capete să le sudeze. Gerhard Müller l-a ajutat să ducă învelișurile de bombe incandescente în baie, unde trebuiau răcite. Acestea degajau nori imenși de aburi.

În zilele și săptămânile anterioare, Müller a cumpărat în diferite orașe mai multe sute de kilograme de chimicale pentru umplerea bombelor: miniu de plumb, pulbere de aluminiu, nitrat de amoniu, nitrat de potasiu, sulf, mangal, făină de lemn, glicerină, oxid de fier și diverși acizi. În plus, Müller a mai făcut rost de baterii, sârmă, liță, ștechere, cleme, rezistențe ș.a.

Grupul intenționa să producă explozibili de diferite tipuri pentru a păcăli organele de cercetare cu bombe noi. Pentru a amplifica efectul exploziei, Müller a mai asigurat și bile de oțel de 4–8 mm, care urmau să fie amestecate cu materialul exploziv.

Materialele de bază necesare construirii bombelor au fost duse într-o locuință din strada Inheidener. Unele trebuiau mărunțite. Baader a avut ideea să se folosească în acest scop râșnițe de cafea. L-a trimis pe Müller să cumpere râșnițe electrice. Deoarece acestea aveau o capacitate redusă și în cazul unei folosiri intensive se defectau rapid, a fost procurată o mașină mai mare, dar care s-a stricat și mai rapid... S-a rămas la metoda fărâmițării nitratului de amoniu și mangalului în cantități reduse. Pentru a evita poluarea cu praf, Baader a pus râșnițele în găleți. Mai târziu, Poliția a descoperit o întreagă colecție de râșnițe împachetate cu grijă, în total zece bucăți. Pentru amestecatul materialelor explozibile au fost folosite, de asemenea, aparate casnice, respectiv mixere manuale. Dar și acestea erau puțin rezistente în timp pentru astfel de lucrări.

Rețeta amestecului nitratului de amoniu, miniului de plumb și pulberii de aluminiu în proporții de patru la trei la doi n-a condus la rezultatul dorit. Baader a efectuat o explozie de probă și a constatat că a rămas nefolosită o cantitate mai mare de miniu de plumb. Atunci a redus cantitatea acestuia la 2,5 părți. Explozibilul gri era format din nitrat de amoniu, nitrat de potasiu, sulf, mangal și făină de lemn. Ambele tipuri de exploziv, în total 5–600 de kilograme, au fost introduse în corpul bombelor cu ajutorul unor pâlnii, în unele fiind adăugate și bilele de oțel. S-au adăugat și capsule și șnururi de

explozie, doar aprinderea electrică a fost omisă din motive de siguranță. Ea urma să fie folosită doar la punerea în funcțiune a bombelor.

*

În primăvara anului 1972, o serie de juriști au avut dificultăți. După arestarea membrilor RAF, ei s-au prezentat ca apărători ai acestora și au arătat împuterniciri pe care clienții lor le semnaseră anterior, pe când erau încă urmăriți. Așadar, acești avocați păreau să fi avut contacte cu teroriștii urmăriți.

Avocatul din Stuttgart, Klaus Croissant, a fost ulterior întrebat în cadrul unei emisiuni televizate:

– Dacă cineva din cadrul grupului, persoane care astăzi sunt căutate, ar veni la dumneavoastră l-ați îndemna să se predea?

– Eu aș respecta decizia celui care a rupt legăturile cu această societate și s-a decis să lupte cu arma în mână, a răspuns Croissant. Sunt de părere că și cel ce se consideră revoluționar – și fiecare membru al grupului Baader–Meinhof se află în această situație – are dreptul la considerație...

Croissant a mai fost întrebat dacă el l-ar denunța pe un urmărit care ar plănuși un atentat, în cazul în care ar veni la el.

– Întrebarea este foarte concretă, dar este foarte ipotetică. Dacă credeți că cineva care ar avea în vedere înfăptuirea unui astfel de atac i-ar mărturisi asta unui avocat, atunci vă înșelați.

Încă dinainte de acest interviu, Croissant a fost luat sub observație de serviciile de informații. Pe 9 mai, o femeie necunoscută a sunat la biroul său din Stuttgart.

– Telefonul dumneavoastră este ascultat.

– Da, sunt de aceeași părere. Alo, a spus Croissant.

– Da.

– Sunteți încă pe fir?

– Da.

– Acest lucru se poate presupune în cazul tuturor avocaților implicați în procese politice, nu-i așa? a întrebat avocatul.

- Și locuința dumneavoastră este observată.
- Ei, asta chiar m-ar interesa.
- M-ați ajutat odată, de aceea vă pun în gardă, a spus necunoscuta.

– Drăguț din partea dumneavoastră!

Croissant și femeia au stabilit să se întâlnească seara într-un restaurant. Întâlnirea a fost urmărită de oameni de la LKA, Oficiul Judiciar al Landului. Urmarea a fost arestarea femeii. Telefonul lui Croissant era într-adevăr sub observație.

Apelanta era dactilografă la LKA.

44. Atacuri cu bombe

Pe 27 aprilie 1972, în Parlament a eșuat primul „vot de neîncredere constructiv” împotriva unui cancelar în funcție. Willy Brandt a rămas în funcție. Pretutindeni în țară au avut loc manifestații de simpatie pentru Brandt și coaliția social-liberală. În regiunea Ruhr, muncitorii au făcut grevă împotriva votului de neîncredere al candidatului CDU/CSU Rainer Barzel la funcția de cancelar.

În mai 1972, aviația americană a minat porturi din Vietnamul de Nord.

Andreas Baader, Jan-Carl Raspe, Holger Meins, Gudrun Ensslin și Gerhard Müller se aflau în Frankfurt, în locuința din strada Inheidener. Ascultau știrile, iar Gudrun a propus să se declanșeze o contraacțiune cu explozibili împotriva clădirilor americane.

„Ei, atunci să-i dăm drumul!” a spus Baader, după cum își amintea Gerhard Müller.

Într-un Volkswagen roșu, Gudrun Ensslin și Raspe au pornit în căutarea unui obiectiv adecvat. După revenirea lor în locuință, o sticlă de gaz a fost pregătită pentru explozie. Raspe a montat în plus și o bombă într-un tub de metal și l-a pus într-o geantă de piele.

Gudrun Ensslin a ascuns un alt corp exploziv într-o cutie de carton și pentru a-l masca a vrut să pună deasupra un buchet de flori pentru ca pachetul să dea impresia de cadou. Baader și Holger Meins au preluat sticla de gaz, au pus-o într-o plasă de pânză și au aruncat o pânză deasupra.

Pe 11 mai 1972, între orele 18.59 și 19.02 trei bombe au devastat poarta de intrare și cazinoul ofițerilor din casa IG-Farben din Frankfurt am Main a corpului american.

Șoferul de autobuz Vömel a văzut explozia la poarta de intrare. Apoi totul s-a transformat în cenușă și fum. S-a gândit la o explozie cu gaz.

„Nu eram obișnuiți ca după război să mai explodeze bombe.“

Doi membri ai Poliției Militare au fugit pe lângă el cu armele pregătite. La puțin timp s-a auzit a doua explozie. Vömel și alții de lângă el au fugit peste dărâmături și cioburi de sticlă. În cazino a explodat a treia bombă. Cineva a strigat:

– Trageți-vă jachetele peste cap!

Mulți oameni au fost răniți de cioburi și sângerau. S-au refugiat în pivniță, fără să știe de ce.

„Acesta a fost un reflex din război, spunea șoferul autobuzului mai târziu. Când cad bombe să alerge în pivniță, în loc să iasă.“

Un soldat american a strigat:

– *Everybody out of the building!*¹

Oameni rățăceau prin ganguri, căutând un drum să iasă din clădire. Deodată s-au trezit în fața unei uși care nu se deschidea. Unul a spus:

– Ușa nu mai are geamuri.

S-au cățărat prin ea și au ajuns afară, sângerând.

Când a explodat bomba în cazinoul ofițerilor, o chelneriță s-a gândit mai întâi la o vijelie. Apoi, însă, a fulgerat și totul s-a spart, intrarea principală și tavanul cazinoului s-au prăbușit. Femeia a fugit afară pe la bucătărie. Acolo a văzut un ofițer american, care

¹ Toată lumea afară din clădire. (în lb. engl. în orig)

cu puține minute înainte i-a plătit consumația. Locotenentul major Paul A. Bloomquist, de 39 de ani, era întins pe jos, din gâtul lui se ițea o bucată de sticlă provenind de la ușa cazinoului. Nimeni nu i-a sărit în ajutor. Tuturor le era teamă că ar putea exploda încă o bombă. Pe Bloomquist oricum nu-l mai putea ajuta nimeni.

13 răniți și un mort – acesta era bilanțul atacului.

În declarația RAF semnată „Comandoul Petra Schelm“ se spunea: „Pentru strategii exterminării din Vietnam, Germania de Vest și Berlinul de Vest nu mai sunt un refugiu sigur. Ei trebuie să știe că toate crimele împotriva poporului vietnamez le-au adus noi dușmani înrâncenați, iar pentru ei nu va exista nici un loc pe pământ unde să fie siguri în fața atacurilor unităților revoluționare ale gherilei“.

În dimineața următoare, Gerhard Müller a fost trezit de Andreas Baader, Holger Meins și Gudrun Ensslin, care voiau să plece la München, unde aveau intenția de detona o bombă ca răzbunare pentru moartea lui Thomas Weisbecker. Müller urma să rămână la Frankfurt, să răspundă la telefon și să fie un fel de rezervă. La despărțire, Baader a făcut o aluzie:

– Va bubui și la Augsburg.

Au scos mașina din garaj, au încărcat-o cu material explozibil și au pornit.

Pe 12 mai 1972, puțin după ora 12 și un sfert, la direcția Poliției din Augsburg au fost detonate pe două fișete două bombe plasate în țevi de oțel. Cinci polițiști au fost răniți.

La nici două ore de la explozia din Augsburg, în parcare Biroului criminalistic din München, un Ford 12 M încărcat cu explozibil a sărit în aer. 60 de mașini au fost avariate. Ferestrele până la etajul șase s-au făcut țandări.

Pe 15 mai 1972, la ora 12.40 în Karlsruhe, pe Klosestraße, a explodat un Volkswagen roșu. El aparținea judecătorului federal Buddenberg, la volan aflându-se soția sa. Ea avea de făcut câteva

cumpărături, după care urma să-l preia pe soțul său de la Curtea federală de Justiție. Doamna Buddenberg s-a așezat în mașină, a aruncat poșeta pe scaunul din spate. A întors cheia în contact și a simțit miros de ars. A urmat o explozie. Doamna Buddenberg a fost acoperită de bucăți din mașină, cenușă, praf și murdărie. A reușit să se târască pe stradă și să strige:

– Este un atentat al grupului Baader-Meinhof. Vă rog să-l anunțați pe soțul meu, judecătorul federal Buddenberg.

Vecinii s-au uitat pe ferestre, dar n-au întreprins nimic.

– Aduceți-mi lucrurile din mașină, a strigat în mod repetat doamna Buddenberg.

Sângera din mai multe răni la picioare și la brațul drept.

Pe 19 mai, spre ora 15.30, o telefonistă din clădirea Springer din Hamburg a primit un apel:

– În cinci minute va exploda o bombă la dumneavoastră.

Femeia n-a dat importanță apelului. Astfel de anunțuri nu erau o noutate în centrala editurii Springer. Ea a început o convorbire cu apelantul.

– Porcilor, voi nu luați nimic în serios, a spus bărbatul de la capătul firului și a întrerupt legătura.

Telefonista a preluat liniștită alte câteva convorbiri și după aceea a informat administrația despre amenințarea cu bombă. Între timp s-a înregistrat încă un apel. O colegă l-a preluat. A fost tot un glas bărbătesc care a spus:

– În cinci minute, va exploda o bombă la dumneavoastră. Eliberați imediat clădirea!

– Este din nou nebunul? a întrebat colega de alături.

Telefonista a încuviințat din cap.

Apelantul a mai adăugat:

– Porci blestemați!

Apoi a închis.

Telefonistele aveau la aparat tocmai pe cineva din conducere, când s-a auzit un zgomot puternic. Explodase o bombă. Imediat după aceasta a sunat din nou telefonul, de data aceasta fiind vorba de o convorbire interurbană.

– A explodat la dumneavoastră o bombă? a întrebat un glas de femeie.

– Da, a răspuns telefonista, după care convorbirea s-a întrerupt.

Prima bombă a explodat în sala de corectură a editurii Springer. Se aflau acolo 15 corectori adânciți în munca lor. Majoritatea au fost răniți. După puțin timp au fost detonate alte două bombe. Fuseseră ascunse în toaletă. Unul dintre corectori a declarat ulterior în procesul din Stammheim:

„Știam că blocul Springer fusese adesea asediat de studenți și că am fost împiedicați să mergem la muncă. Dar nu ne-am gândit nici unii dintre noi că vom fi atacați direct cu bombe“.

Un redactor de la Springer a declarat:

„Eu m-am mirat de ce, dacă se dorea atingerea casei Springer, au pus o bombă tocmai în sala corectorilor, unde sunt oameni cu simpatii mai degrabă de stânga decât de centru. Dacă s-ar fi detonat o bombă în centrul de calcul, cu rețeaua de calculatoare, atunci pagubele editurii ar fi fost considerabile“.

În total au fost rănite 17 persoane, dintre care două grav.

În ziua următoare, a sosit din nou un apel anonim:

– Sunt mai multe bombe în editură. Polițiștii sunt cu toții tâmpiți, caută unde nu trebuie.

Într-adevăr, polițiștii au mai găsit trei bombe în clădirea editurii: unul lângă rotativă, altul la direcțiune, iar al treilea în dulapul cu detergenți. S-a reușit dezamorsarea bombelor.

La trei zile de la acest atac, au fost primite „scrisori de asumare a faptei“ la agențiile de presă dpa, UPI, la ziarele *Süddeutsche Zeitung* și *Bild* semnate „Kommando 2 iunie“. Au fost scrise la aceeași mașină pe care Poliția a identificat-o mai târziu într-o locuință din Hamburg: „Springer a preferat să riște ca lucrătorii și angajații săi

să fie răniți, decât să piardă câteva ore din timpul de lucru, deci profit, în urma unei alarme false. Pentru capitaliști, profitul înseamnă totul, iar oamenii care îl produc sunt un gunoi. Suntem profund afectați de faptul că muncitori și angajați au fost răniți“.

Pe 24 mai, ora 18.10, au fost detonate la interval de 15 secunde două bombe plasate în automobile în fața cazărmii 28 și a cazinoului Cartierului general din Europa al Armatei SUA din Heidelberg. În zona de protecție a spitalului american explozia a fost auzită de un șofer german de ambulanță. Imediat a sunat telefonul. I s-a ordonat să meargă la poarta principală, iar de-acolo a plecat imediat la departamentul informatic la capătul cartierului general.

Terenul era acoperit de dărâmături. Sanitarul și colegii săi i-au întrebat pe cei de la Poliția Militară ce s-a întâmplat. Aceștia au ridicat din umeri:

– Ce să fie? S-a detonat o bombă.

Sanitarii și soldații au început căutarea de răniți sub dărâmături. În fața unei ferestre aruncate de la locul ei se vedea un rănit care se mai mișca încă. Hainele îi fuseseră smulse de fluxul exploziei. Șoferul de la ambulanță a ridicat capul bărbatului. Când mașina a ajuns la poartă, un ofițer i-a spus:

– Mergi mai încet, nu-i nici o grabă, omul a murit.

După ce sanitarii au lăsat mortul la spital, s-au întors. Între timp, fusese descoperită o altă victimă. Se afla lângă un perete dărâmat. Un automat de Coca-Cola căzuse peste el. Se vedea numai un picior. Automatul a fost mutat, dar pentru victimă nu se mai putea face nimic.

A treia victimă fusese sfârtecătă. Doar trunchiul se mai găsea la fața locului. Sanitarul a descoperit alte bucăți din cadavru prin copacii din jur.

În parcare unde explodase a doua bombă erau îngrijiți alți răniți. Un ofițer părea să fi fost scalpat; explozia îi smulsese pielea capului și părul.

Polițistul criminalist, Günter Textor, a fost chemat la fața locului.

– A fost o chestie foarte urâtă. Așa ceva n-am mai pomenit în timp de pace, ca oameni să fie dezmembrați de un atentat cu bombă.

În total, cu prilejul acestui atac au fost omorâți trei soldați americani, Clyde Bonner, Ronald Woodward și Charles Peck. Alți cinci militari au fost răniți.

În „declarația de asumare a atacului“ s-a scris: „Oamenii din Republica Federală nu sprijină forțele de securitate în căutarea atentatorilor cu bombe, deoarece nu vor să aibă de-a face cu delincvenții imperialismului american și cu aprobarea lor de către clasa dominatoare; deoarece n-au uitat Auschwitz, Dresda și Hamburg; deoarece ei știu că atentatele cu bombe împotriva ucigașilor în masă din Vietnam sunt îndreptățite; deoarece au constatat din experiență că demonstrațiile și vorbele nu au nici un efect împotriva ucigașilor imperialiști“.

După toate probabilitățile, textul aparținea lui Ulrike Meinhof.

45. „Acțiunea Viitura“

La cinci zile de la atentatul din Heidelberg, președintele BKA i-a convocat pe șefii comisiilor speciale din landuri și pe reprezentanții Poliției Federale și i-a informat asupra planului său. În două zile urma să fie declanșată o acțiune de urmărire cum nu mai existase în republică. Întreaga Poliție urma să se afle pentru o zi sub comanda supremă a BKA. Herold promise în acest scop undă verde din partea lui Genscher. Ministrul federal de interne a afirmat:

– Acționați astfel dacă este necesar. Dacă nu progresăm, vom vedea cine ne refuză colaborarea.

Herold i-a pus pe șefii Polițiilor din landuri în fața faptului împlinit:

– Vă rog să-i informați pe miniștrii dumneavoastră.

Au existat câteva proteste, dar în final toată lumea a acceptat.

Pe 31 mai 1972, toate elicopterele aflate în dotarea serviciului public al Republicii Federale s-au ridicat de la sol. Cu agenți de Poliție la bord, au zburat de-a lungul autostrăzilor și s-au oprit pentru scurt timp la intersecții. Acolo au fost instalate baraje, toate autovehiculele au fost oprite, iar șoferii – controlați. În continuare, oamenii s-au urcat din nou în elicoptere, au zburat un timp, apoi au montat o nouă barieră. În acest fel, potrivit lui Herold, întreg teritoriul „a fost măturat“.

A existat un adevărat haos în circulație, însă cetățenii îngrijorați au manifestat înțelegere. Nu s-a întâmplat așa cum a pronosticat RAF în declarația sa afirmând că: „Oamenii din Republica Federală nu sprijină forțele de ordine în căutarea atentatorilor...”

„Nu am întâlnit niciodată o identificare mai mare între cetățeni și Poliție ca în acea zi, își amintea Herold mai târziu. Am zburat și eu cu elicopterul pe unele porțiuni și am întâlnit practic pretutindeni conducători auto care ne făceau cu mâna. Astăzi nici nu ne putem închipui cât de profund a fost șocul provocat de atentate. Acțiunea noastră a avut scopul declarat de a-i pune pe jar pe teroriști. Televiziunea a fost total surprinsă. Au venit cu echipaje peste tot. A fost prima, cea mai mare și unica acțiune publică care a existat vreodată.“

46. Asediul

Încă înainte de marea acțiune de urmărire, Poliția a pus sub observație, la sesizarea unui vecin, un garaj din Frankfurt, situat în imediata apropiere a postului de radio din Hessa. Noaptea, oameni ai Biroului Federal s-au strecurat în garaj și l-au cercetat. În găleți mari se afla în jur de 100 kg de pulbere gri ce semăna mult cu

material exploziv. S-au luat recipienții și materialul a fost analizat de specialiștii BKA. Prima impresie a fost corectă. S-a realizat un amestec asemănător din făină de oase și în noaptea următoare gălețile au fost duse înapoi.

Agentul BKA Hans Fernstädt, cel care a schimbat pulberea, s-a oferit să rezolve de unul singur problema o dată pentru totdeauna. Șefii săi au declinat oferta.

„Am propus să aștept în garaj cu o armă și un aparat de emisie-recepție pentru a-i aresta pe acești oameni. Și dacă nu s-ar fi predat, atunci aş fi tras. Fiți siguri că nu aş fi greșit. Pentru mine era o soluție de genul: Vom avea doar o neplăcere cu acești oameni. Și anume la înmormântarea lor.“

La câteva ore după terminarea „acțiunii viitura“, care a dat rezultate puțin utilizabile, ceva a început să se întâmple în garajul ținut sub observație. Era 1 iunie 1972, ora 5.50, când trei bărbați într-un Porsche Targa au atras atenția polițiștilor, mai ales că au intrat pe sens interzis. Doi dintre aceștia, Holger Meins și Andreas Baader au intrat imediat în garaj, al treilea, Jan-Carl Raspe, a rămas să supravegheze intrarea.

Doi polițiști care aparțineau comandoului de observare s-au apropiat cu mașina lor. Prin fereastra laterală l-au somat pe Raspe să stea pe loc. Acesta a băgat mâna în buzunarul drept al paltonului său și a scos un pistol. În acest moment s-au apropiat alergând încă doi polițiști. Jan-Carl Raspe a alergat câțiva metri spre ei și a tras de la o distanță de aproximativ 28 de metri. Unul dintre polițiști s-a adăpostit în spatele mașinii parcate acolo, celălalt în interiorul ei. Raspe a alergat mai departe, printre case, spre o grădină. Acolo l-a oprit comisarul-șef Irgel. Raspe s-a predat fără a opune rezistență. Asupra lui s-a găsit un Parabellum de 9 mm. Peste 4 luni, un elev a găsit în grădină un revolver de tipul Smith & Wesson pe care Raspe l-a aruncat înaintea arestării sale.

Între timp, Baader și Meins au intrat în garaj și au închis ușa în urma lor. Când au auzit împușcăturile, Holger Meins a deschis o aripă a ușii pentru a vedea ce se întâmplă. Un polițist a ajuns până la 15 metri de garaj, a îndreptat automatul spre Meins și l-a somat să se retragă în garaj. După ce ușa a fost închisă, polițiștii au împins o mașină de observație în fața ușii pentru a împiedica ieșirea celor doi. Un polițist s-a apropiat de mașină pentru a opri stația. Baader a tras prin aripa dreaptă a ușii garajului, dar nimeni n-a fost nimerit.

Între timp au sosit întăriri ale Poliției. Garajul a fost înconjurat și în jur de 150 de arme s-au îndreptat spre cei asediați. Directorul criminalist Scheicher de la BKA a preluat conducerea operațiunii. Ulterior, președintele BKA, Herold, și-a exprimat mirarea că Baader și Meins nu s-au predat imediat: „Chiar și astăzi sunt uimit că au îndrăznit să tragă. Ar fi trebuit să pornească de la premisa că stăteau pe un butoi de pulbere“.

Pe partea din spate a garajului, polițiștii au spart niște găuri prin care cei doi bărbați de dinăuntru puteau fi recunoscuți.

„S-au uitat la noi și au râs de noi, și-a amintit criminalistul Pfeiffer. Fumau și își îndreptau pistoalele spre noi.“

Prin găurile din perete au fost introduse gaze lacrimogene. Scheicher i-a somat prin difuzorul mobil să arunce armele în curte, să se dezbrace de haine și să părăsească garajul cu mâinile ridicate.

– Aruncați pistoalele sau alte arme în curte, ridicați mâinile și ieșiți. Nu vi se va întâmpla nimic. Avem mai multă răbdare decât voi. Mult mai multă. Și suntem într-o situație mai bună. Forțele noastre sporesc. Ele vin, și acum sunt atât de puternice încât nu aveți nici o șansă. Așadar, ieșiți, ce vreți să faceți înăuntru?

Baader și Meins au împins aripa ușii spre mașină. Polițiștii au avut impresia că vor să se predea și au tras cu o frânghie mașina înapoi. Ușa garajului a fost însă deschisă mai mult ca să poată ieși gazele lacrimogene. Baader a aruncat afară unele grenade cu gaz lacrimogen. El stătea în partea dreaptă a garajului, rezemat de mașina parcată acolo, cu un pistol în stânga și o țigară în dreapta.

Holger Meins se afla în stânga, lângă mașină și în spatele unei sticle cu gaz, ațintind pistolul spre afară.

Spre ora 7.45, a intrat în acțiune o mașină blindată cu patru oameni. Cu aceasta urmau să fie închise ambele aripi ale garajului, astfel încât gazele lacrimogene să acționeze din plin. Nu au reușit să închidă decât aripa dreaptă.

– Renunțați, orice rezistență este zadarnică, se auzea la difuzorul Poliției.

Cum cei doi ocupanți ai garajului nu manifestau intenția de a se preda, s-au aruncat noi grenade cu gaze lacrimogene. Mașina blindată a efectuat o nouă încercare și a reușit să închidă complet ușa.

Criminalistul-șef Bernhard Honke a sosit și el la locul acțiunii. Zona era deja închisă. O femeie de la etajul trei al clădirii de vizavi i-a strigat că din fereastra ei se poate urmări foarte bine ce se întâmplă în curtea garajului și la intrare. Criminalistul s-a dus în locuință și a avut ocazia să-l vadă de acolo pe blondul Baader.

Lațul poliștilor s-a strâns tot mai mult în jurul garajului. Criminalistul Honke și-a părăsit postul de observație de la etajul trei și a întrebat dacă nu i se poate asigura o armă cu lunetă. După câteva minute a primit una și s-a întors la fereastra de la etajul trei.

Prin lunetă, a ochit coapsa lui Baader și a tras. Baader a strigat și a căzut. Din nou cei doi au fost îndemnați să se predea și să arunce armele. Holger Meins a părăsit garajul cu mâinile ridicate. I s-a ordonat să se oprească, să se dezbrace până la chiloți și să meargă la intrarea în curte. Televiziunea filma totul. Imaginile cu Meins, slab și aproape gol, au fost difuzate în lume. Iar unora dintre simpatizanții RAF li s-a părut că văd fotografii care aminteau de lagărele de concentrare.

Așa s-a născut mitul despre luptătorii RAF urmăriți fără milă.

Criminalistul Honke s-a prezentat la conducerea acțiunii și a raportat că el a fost cel ce a tras.

– Mai sunt acțiuni? Va mai fi nevoie de mine?

– Nu.

Honke s-a urcat în mașina sa și a plecat acasă.

*

Polițistul Reinhold Stumpf l-a luat pe Holger Meins în arest și l-a dus la mașina de intervenție.

– Ce este cu a doua persoană? a întrebat el.

– A murit, a răspuns Holger Meins.

Stumpf și alți doi colegi și-au luat încă o dată vestele antiglonț și au alergat la garaj. Acolo l-au găsit pe Andreas Baader. Era culcat și urla. Cu mâna stângă ținea încă strâns pistolul. Unul dintre polițiști i-a luat pistolul din mână. Apoi a fost tras afară din garaj, așezat pe o targă și dus la ambulanță.

– Porcilor, polițiști de rahat, a strigat el.

47. Învingători și învinși

Agentul BKA Alfred Klaus se afla la unitatea specială din Bonn când a primit informația despre arestările din Frankfurt. I s-a comunicat că Baader este rănit și va trebui transportat la spitalul-penitenciar din Düsseldorf. Poliția Federală pusese un elicopter la dispoziție pentru transport. După unele ezitări, Klaus a aprobat.

Au zburat cu elicopterul la Frankfurt, unde Baader a primit primul ajutor la clinica universitară. Focul de armă îi distrusese coapsa, dar Baader refuza să fie anesteziat.

– Voi vreți doar să mă interogați, a spus el când a apărut Klaus și l-a întrebat de ce refuză anestezia.

– Asta e o tâmpenie, a răspuns agentul BKA. Încercați dumneavoastră să interogați pe cineva aflat sub anestezie. El i-a transmis lui Baader salutări de la bunica sa, pe care o vizitase cu câțva timp în urmă. Să-i transmit ceva?

Însă Baader l-a privit doar pe Klaus nedumerit.

După ce medicii l-au convins, Baader a fost de acord cu anestezia. Piciorul i-a fost pus în gips, a fost luat cu o targă și dus printr-un

gang subteran la ambulanță. Afară mișuna de fotoreporteri, unii îmbrăcați în halate de medici; toți erau dornici să obțină o fotografie cu șeful teroriștilor.

Elicopterul a decolat de pe un teren de sport și a zburat de-a lungul Rinului în direcția Düsseldorf. Alfred Klaus a luat loc alături de pilot și și-a pus căștile pentru a putea urmări mesajele radio. „Acum am reușit, s-a gândit el. Am câștigat, așadar, războiul pe care aceștia l-au pornit împotriva noastră.“ În Düsseldorf l-a dus pe Baader la medicul de la clinica penitenciarului, un emigrant căruia îi era teamă că i se va întâmpla ceva dacă tratează un terorist în închisoare. Baader s-a trezit din anestezie și cerea ziarele.

Seara, agentul BKA s-a întors cu trenul la Bonn. A intrat scurt în clădirea unității speciale. Ministrul de interne Genscher se afla acolo împreună cu Helmut Kohl. Erau nerăbdători să afle de la Klaus amănunte despre arestarea lui Baader.

Wilhelm Meins, tatăl lui Holger, a urmărit la televizor arestarea fiului său. După 30 de ore a primit permisiunea unei vizite. Holger era în spital. Wilhelm Meins s-a mirat. La televizor îl văzuse pe fiul său aproape gol, dar fără răni. Spitalul era păzit ca o fortăreață, camera în care se afla Holger era albă, ordonată și curată. Holger Meins și-a tras pătura până sub bărbie. Tatăl s-a îndreptat spre fiu cu intenția de a-l îmbrățișa, dar doi supraveghetori l-au tras înapoi.

– De ce te afli în spital? l-a întrebat el.

Fiul său i-a răspuns în doi peri, se uita numai la pătură. Wilhelm Meins i-a tras pătura înainte ca supraveghetorii să poată interveni.

„Și atunci am văzut un om plin de vânătăi, contuzii și urme de lovituri de sus până sub șold“, a explicat mai târziu Wilhelm Meins într-un interviu filmat.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce ți-au făcut? a întrebat tatăl.

Unul din supraveghetori a intervenit:

– Vizita s-a încheiat!

– Nici nu mă gândesc! Vreau să știu exact ce s-a întâmplat.

Supraveghetorul a părăsit salonul și a revenit cu un superior. Wilhelm Meins a folosit scurtul răstimp:

– Povestește-mi cum ai fost bătut de ai ajuns la spital.

– Îți pot spune exact cum s-a întâmplat. Poți să crezi fiecare cuvânt. Am fost dus într-o secție de Poliție așa cum eram. Opt polițiști stăteau în fața mea la cinci, șase metri. Unul a scos pistolul, l-a așezat pe piciorul său și l-a șutat cu cizma sa în tibia mea. A zis: „Deci, bătrâne terorist, dă-i drumul!“ Și ce am făcut? Am râs răutacios și fără să-mi mișc mâinile i-am șutat pistolul înapoi, în tibia polițistului. Atunci s-au aruncat cu toții asupra mea. Cică i-aș fi atacat. N-am ciripit și n-am strigat. Am fost călcat în picioare cu cizmele lor grele. Asta nu se poate descrie.

A fost cel mai mare succes al acțiunilor de urmărire: conducătorul RAF în arest. Dar în realitate drama de-abia începea.

Avocatul din Frankfurt, Armin Golzem, a ajuns primul la patul din spital al lui Baader. „Nu era cineva care prin comportamentul său să dea de înțeles că a renunțat la ambițiile sale politice. Absolut deloc. Nici RAF nu a sucombat după aceea. RAF a trăit în continuare. Prin figurile aflate în arest. Deși nu puteau lua parte activă la politica înarmată, erau un reper pentru cei care se aflau afară“.

După trei săptămâni, era o zi fierbinte, Anneliese Baader l-a vizitat pe fiul ei în penitenciarul din Düsseldorf. Șeful penitenciarului a salutat-o astfel:

– Fiul dumneavoastră are o altă concepție despre lume, dar îl vom remodela noi.

Mama lui Baader s-a așteptat întotdeauna ca fiul ei să fie împușcat. Cu greu a crezut că îl va revedea viu. Înainte de vizită luase niște calmante. Andreas Baader se afla singur într-o cameră, lângă ușă, cu privirea îndreptată spre fereastra cu gratii. Lângă pat se afla o măsuță, pe ea tablete, un castron cu budincă și sirop de zmeură și o cutie de tablă pentru mucuri de țigară. În colț se afla o

altă masă, în fața ei un scaun pe care stătea un gardian. Baader era culcat, piciorul drept era semiridicat.

Când a intrat în cameră, Anneliese Baader a văzut mai întâi capul său cu părul blond decolorat, care la rădăcină începea să-și recapete culoarea închisă. Mama l-a mângâiat pe păr, era surprinsă că poate sta pe patul lui, îl poate mângâia și săruta. Andreas s-a uitat la ea examinând-o. Ea l-a întrebat:

– M-am schimbat atât de mult?

– Nu, nu te-ai schimbat. Arăți la fel de bine ca înainte.

– Tu știi că noi suntem rezistenți. La noi nu se vede ceva atât de ușor.

Anneliese Baader adusese fotografii cu fiica lui de șapte ani. Andreas a întrebat dacă nu-l poate vizita odată.

– Nu cred că este o idee bună, a răspuns mama. Nu trebuie să uiți că ea n-a avut nici o relație cu tine; pentru ea ești un străin. A avut impresia că răspunsul l-a durut. Pentru mine este foarte important că tu ești aici, și nu într-o închisoare din America de Sud sau Persia. Ce se întâmplă acolo, știm foarte bine.

– Mamă, nu-ți face iluzii, pe termen lung nu este nici o diferență.

Peter Jürgen Boock se afla la Kanne, un complex de locuințe pentru participanții la un proiect de combatere a drogurilor, când a aflat la televizor vestea arestării lui Andreas Baader, Jan-Carl Raspe și Holger Meins. Boock a încremenit de frică. S-a ridicat, a închis aparatul și a zis:

– Acum trebuie să plec.

Atunci când îl văzuse pe Andreas pe jos, i-a fost clar că nu mai era timp pentru mici servicii. Acum trebuia să treacă și el în ilegalitate. Trebuia întreprins ceva pentru a-l scoate pe Baader din închisoare: „Acum era rândul nostru, noi trebuia să acționăm. Și pentru mine la fel. Pentru mine era mai simplu deoarece mi-am spus că ei m-au scos, acum este rândul meu să-i scot pe ei“.

În săptămânile următoare, a contactat toate cunoștințele despre care presupunea că sunt apte pentru ilegalitate. Între aceștia se afla și un anumit Rolf-Clemens Wagner. Boock i-a spus pe șleau:

– Noi suntem următoarea generație. Ceilalți s-au dus și noi trebuie să continuăm.

Nu erau lipsiți de o viziune critică în aprecierea „luptei armate” din ultimele luni: totul fusese prea spontan, greșit planificat. Boock și noii săi tovarăși doreau să acționeze mai bine, profesional. Au conceput liste cu necesarul în lupta de gherilă: documente personale, locuințe conspirative, automobile și, înainte de toate, bani. Trebuia să învețe, să învețe, să învețe.

Au plecat în călătorii, au vizitat vechi prieteni pentru a-i recruta, oameni de care îi legau relații personale și pe care-i puteau întreba fără a atrage atenția ce poziție au față de lupta armată. A fi cu ochii-n patru și a nu bate la ochi erau elementele principale. Fără mașini-sport spectaculoase, cum procedase Baader, fără păr lung ca anarhiștii și cei de pe scena drogurilor. Să arate ca niște tineri manageri – și asta erau în esență. Aveau numai un scop: să-i elibereze pe arestați.

48. Arestare în magazin

După arestarea celor trei la Frankfurt, Gudrun Ensslin a plecat la Hamburg. Acolo i-a întâlnit pe Ulrike Meinhof, Klaus Jünschke și Gerhard Müller. Și ei văzuseră la televizor imaginile cu arestarea. De la atentatul cu bombă la editura Springer din Hamburg, Ulrike era puternic deprimată. Vechi cunoștințe de care era în continuare legată îi spusese:

– Pentru numele lui Dumnezeu, terminați!

– Acum începe cu adevărat, răspunsese ea.

Dar chiar așa de sigură nu era nici Ulrike.

„Era ca un drum la vale: dacă sari, se alege praful, dacă nu sari, tot se alege praful“, își amintea mai târziu Klaus Jünschke.

Teama și nervozitatea se accentuaseră. Gudrun Ensslin călătorea acum cu Klaus Jünschke, nu așa cum era obișnuită, cu Andreas Baader. El tot schimba vitezele făcând mașina să hârâie și conducea nesigur. Gudrun s-a panicat și a luat un taxi. Șoferul a privit-o. Ea s-a simțit recunoscută și a șoptit:

– Acum, imediat, trebuie să-mi cumpăr alte haine.

În apropiere se găsea un butic.

În acea zi de 7 iunie 1972, exact la o săptămână după arestarea lui Andreas Baader, patroana buticului Linette stătea lângă caserie când în magazin a intrat o femeie tânără. Purta un pulover roșu, părul până la umeri și era foarte slabă. Șefa buticului a privit-o atent, aceasta i-a întors zâmbetul. Dădea impresia că este bolnavă. Femeia și-a lăsat jacheta și i s-au arătat diferite pulovere. O altă cumpărătoare a probat zece, cincisprezece perechi de pantaloni și le-a răspândit pe o canapea. Proprietara magazinului a vrut să împacheteze pantalonii. Atunci a observat o jachetă de piele albastră-cenușie și a vrut să o pună deoparte. Jacheta i s-a părut prea grea. A pipăit buzunarele și s-a întors spre colegele sale:

– Cred că cineva are aici un pistol.

Colegele au crezut că e vorba de o glumă. Una a întins mâna după jachetă:

– Da, așa este.

Șefa buticului a sunat la Poliție.

Polițistul Reiner Freiberg tocmai se afla în patrulare cu mașina prin apropiere. A primit ordinul de intervenție. Colegul său Millhahn a intrat înainte în butic. O angajată i-a făcut semn spre femeia cu cârlionți. Gudrun Ensslin a plecat privirea și a încercat să treacă liniștită pe lângă polițist. Millhahn a prins-o de braț. În acel moment a intrat și colegul Freiberg. Disperată, Gudrun s-a apărut

și i-a tras pe cei doi la pământ. Apoi a fost imobilizată. Freiberg i-a luat poșeta și i-a întins-o unei vânzătoare spunând:

– Vă rog să o deschideți.

El a controlat-o pe Gudrun Ensslin și a scos un revolver strălucitor. În poșetă se mai afla încă o armă, un pistol de calibru mare cu încărcător de rezervă. Când se pregătea să aducă niște cătușe, a apărut o a doua mașină.

La secția de Poliție, Gudrun Ensslin a fost percheziționată de polițiști. Apoi, agenții au întrebat-o dacă acceptă de bunăvoie să i se ia amprente și să fie fotografiată.

– Nu spun nimic și de la mine nu primiți nimic, a răspuns ea.

În consecință, amprente i-au fost luate cu forță. Și-a strâns mâna pumn, dar funcționarii i-au îndreptat pe rând fiecare deget, l-au apăsât pe pernița cu tuș, apoi pe o bucată de hârtie. În continuare urma să fie fotografiată, dar ea și-a aplecat capul și și-a ascuns fața. Pe peretele încăperii de interogatorii atârna un tablou cu flori. Se putea vedea numai de aproape că una din flori are o gaură. În spatele ei se afla o cameră de fotografiat. Unul din funcționari i-a dat lui Gudrun o țigară, ea i-a rupt filtrul, a fumat, dar nu și-a ridicat capul. În momentul în care Gudrun a ridicat scurt capul, s-au făcut pozele.

În închisoarea din Essen, Gudrun Ensslin i-a scris un bilețel lui Ulrike Meinhof: „Ordin HUT, închide-ți gura și rămâi în gaură“. HUT însemna ordin de la conducerea superioară.

Mai departe: „Liesel... două luni, în care voi nu faceți nimic altceva decât să reparați structura“.

După o serie de reguli, la care locuință se renunță, unde să fie depuși banii, ce acțiuni trebuie planificate, Gudrun s-a referit la arestarea ei în Hamburg: „Pe drumul spre buncăr, șoferul de taxi m-a recunoscut în oglinda retrovizoare. Eram ca-n junglă. A apărut ideea altor haine. Apoi, în magazin, am avut numai prostii în cap, eram agitată, transpirată. S-a întâmplat al naibii de repede, altfel o

vânzătoare ar fi fost acum moartă (ostatic), eu și poate doi polițiști. Deci, absolut neclar dacă aș fi scăpat, dar totul a fost atât de rapid că de-abia am reușit să scot pe jumătate mâna din buzunar cu arma...”

Mai târziu, când acest bilețel al lui Ensslin a fost găsit la arestata Ulrike Meinhof, autoritățile și-au pus întrebarea cine l-a dus din arest. Apărătorul lui Gudrun Ensslin, avocatul Otto Schily, a fost cel bănuit și ar fi urmat să fie exclus din rândul apărătorilor. În lipsă de dovezi palpabile Schily și-a păstrat mandatul.

Când a fost arestată, Gudrun Ensslin avea în buzunar o cheie care se potrivea la o locuință conspirativă din Stuttgart. Pe 7 august 1972, agenții de Poliție au percheziționat adăpostul. Un comisar al LKA a scris în raport: „Referitor la cercetările despre teroriști. Aici: locuință conspirativă în Seidenstraße 71. Anexă: 22 reviste *Mickymaus*. Caietele au fost găsite în locuința sus-amintită. Există bănuiala întemeiată că ele au fost citite de membrul bandei Andreas Baader”.

La scurt timp după arestarea fiicei sale, mama lui Gudrun Ensslin a fost intervievată de un reporter TV.

– Ați spus nu demult că, mai bine ca fiica dumneavoastră să fie împușcată, decât să împuște ea pe cineva. Cum poate o mamă să facă o asemenea declarație?

– Așa gândesc eu, a răspuns Ilse Esslin. Nu mi-am putut închipui că se va încărca singură cu o asemenea vină uriașă și astfel și familia noastră și tot neamul din care provine.

După arestare și imaginile pe care le-a văzut la televizor, nu a mai rostit aceste vorbe „aparent tăioase”.

49. Arestare și anestezie forțată

După arestarea lui Gudrun Ensslin, Klaus Jünschke a propus pentru început să se dea la fund.

– Nu se mai poate, le-a spus el lui Ulrike Meinhof și Gerhard Müller. Timp de șase săptămâni nu ne mișcăm, rămânem aici. Orice altceva ar fi o prostie.

Müller era de altă părere:

– Avem aici un microbuz Volkswagen care trebuie mutat.

– Nimic, eu nu mai fac nimic, s-a încăpățânat Jünschke.

În acel moment Müller s-a ridicat, și-a scos pistolul și l-a îndreptat spre Jünschke. Tremura de furie.

– Trebuie să vă gândiți ce se întâmplă cu noi dacă se ajunge acolo, a spus Jünschke.

Ulrike Meinhof și Gerhard Müller s-au ridicat și au părăsit locuința.

La două zile după arestarea lui Gudrun Ensslin au fost prinși la Berlin Brigitte Mohnhaupt și prietenul ei. Poliția din Hamburg a primit un indiciu privind o locuință conspirativă în Berlin. Deși erau înarmați, nu au opus rezistență. Pentru a împiedica o încercare de evadare, un polițist i-a tras jos pantalonii bărbatului.

Joi, 15 iunie, la o jumătate de oră după miezul nopții, cineva a sunat la ușa locuinței profesorului Fritz Rodewald din Hanovra-Langenhagen. Acesta a deschis îmbrăcat în halat. În fața lui se afla o tânără cu păr lung, negru. Profesorul a declarat mai târziu Poliției că nu a recunoscut-o.

– Pot să-ți vorbesc o clipă?

Rodewald a invitat-o în locuință pe femeia debusolată.

– Ar putea două persoane să înnopteze la dumneavoastră?

El a acceptat.

A doua zi dimineața, i-a povestit prietenei sale despre vizita nocturnă. Ea a fost de părere că trebuie să anunțe Poliția.

Profesorul a considerat exagerată neîncrederea ei. El s-a gândit să meargă mai întâi la serviciu și să se gândească acolo. Lui nu-i plăcea ideea de a denunța Poliției oameni urmăriți. Totodată, s-a gândit la consecințele pe care le-ar avea asupra sa, un profesor de stânga și membru de sindicat, dacă într-adevăr membri ai grupului

Baader–Meinhof înnoptează la el. După terminarea cursurilor s-a sfătuit cu un prieten.

„Am ajuns la concluzia că în cazul în care nu aparțineau de RAF, atunci nu aveau de ce să se teamă de Poliție. Dacă erau de la RAF, aveam motive să ne temem pentru viața noastră. Așa că m-am dus la Poliție.“

La sediul Poliției a fost imediat îndrumat spre comisia care se ocupa de grupul Baader–Meinhof.

Polițistul Robert Severin era aproape de pensionare. Împreună cu doi colegi mai tineri, a primit ordinul să examineze modul cum casa din strada Walsroder putea fi supravegheată mai bine. Îmbrăcați civil, ei au analizat mai întâi casa scărilor. Spre ora 18, când se pregăteau să iasă din clădire, s-au întâlnit cu o femeie și un tânăr care veneau spre ei. Portarul i-a întrebat unde merg, iar ei i-au răspuns.

– Da, profesorul locuiește la etajul doi, dar nu cred că este acasă.

Bărbatul și femeia au urcat scările. Agenții au cerut întăriri. În timp ce se consultau dacă pot intra în locuință fără mandat, tânărul a ieșit din clădire. L-au ajuns la o cabină telefonică. Tocmai aruncase o monedă în aparat. Polițiștii au deschis ușa și i-au luat pistolul. Severin, care venise să ia parte la acțiune fără armă, a luat-o asupra sa.

Între timp au venit și întăririle. Severin și alți trei colegi au urcat la etajul doi și au sunat. Femeia, îmbrăcată în negru, cu păr scurt, le-a deschis și, în timp ce a fost preluată de polițiști, i-a înjurat. Polițiștii nu știau dacă în locuință se mai găsesc și alte persoane și au strigat:

– Rămâneți înăuntru! Dacă iese cineva, tragem!

Prevăzători, au intrat în locuință. Pretutindeni se aflau arme, muniție și grenade.

– Uitați-vă aici, nu poate fi vorba de un peștișor, le-a zis Severin.

Dar nici unul nu s-a gândit că arestata era Ulrike Meinhof. Ea se schimbase, slăbise, părea bolnavă și nu semăna deloc cu cea din fotografia care circula în Poliție. Ulrike Meinhof plânga amarnic.

Polițiștii au percheziționat locuința și au găsit într-o geantă un exemplar deschis din revista ilustrată *Stern* cu imagini Röntgen cu craniul lui Ulrike Meinhof. De-abia atunci s-au dumirit că au arestat-o pe cea mai căutată femeie din țară.

Polițiștii i-au arătat fotografia din *Stern*:

– Dumneavoastră sunteți?

Ulrike Meinhof a tăcut.

Severin a luat o jachetă neagră ce se găsea în locuință și a scos un bilețel din buzunar. Era cel primit de la Gudrun Ensslin.

Ulrike Meinhof a fost dusă direct în arest. Severin s-a dus la direcție și a discutat cu colegii cum ar putea fi identificată arestata. Nu aveau amprente ale lui Ulrike. Severin s-a gândit la imaginile Röntgen din revistă și a propus să fie repetate. Clema de argint prin care s-a împiedicat în urmă cu zece ani creșterea hemangiomului din creier trebuia să fie vizibilă.

Agenții de Poliție s-au consultat cu procurorii și cu un judecător. Aceștia n-au avut obiecții privind transportarea lui Ulrike Meinhof într-o clinică, unde să fie consultată medical pentru identificare. Seara târziu, Severin s-a dus la clinică. Ulrike Meinhof a fost transportată acolo. Medicul de serviciu a fost informat despre articolul din *Stern* despre operația pe creier suferită de Ulrike.

– Așadar, dacă arestata este acea persoană, atunci trebuie să aibă o cicatrice pe cap, a spus medicul.

Împreună cu asistentele, polițiștii și medicul au încercat să o convingă pe femeie să permită consultul. După multe tergiversări, ea a acceptat, dar medicul n-a găsit nici o cicatrice. Până la urmă, lui Ulrike i s-a făcut radiografie împotriva voinței ei. Pentru aceasta a fost anesteziată cu forța.

„Polițiștii care au fost la această radiografie, spunea mai târziu Rodewald, povesteau precum niște vânători de animale mari cum

au tratat-o pe femeie ca să stea liniștită pe masa de radiologie: «Trei dintre noi s-au aruncat asupra ei, iar doi i-au ținut capul». Femeia s-a apărut ceva de groază, dar radiografiile au fost executate și după aceea am știut: era Ulrike Meinhof.“

50. Capcană la chioșc

Klaus Jünschke a părăsit Hamburgul și s-a întâlnit cu Irmgard Möller, care l-a dus la Offenbach la o întâlnire cu Hans-Peter Konieczny. S-au dus la o plimbare prin parc și au discutat despre situație. Figurile secundare ale RAF, cei care scăpaseră deocamdată de arestare, se împrăștiaseră.

– S-au ascuns în găurile lor și nici unul nu mai dă nici un semn, a spus Jünschke.

Nu mai aveau nici bani, așa că au făcut planuri pentru jefuirea unei bănci.

Pe 7 iulie 1972, Poliția a pătruns brusc în tipografia din Tübingen unde lucra Konieczny. Unul dintre polițiști și-a dat în mod ostentativ jacheta deoparte, sub care avea un pistol. Conny s-a lăsat arestat fără a opune rezistență. I s-au făcut promisiuni în cazul în care ajută la prinderea restului grupului. Conny a fost de acord. S-a oferit să organizeze în aceeași zi o întâlnire la Offenbach. Într-un local au discutat amănuntele. Günter Textor, șeful comisiei speciale din Stuttgart, i-a oferit o vestă antiglonț. Conny n-a acceptat.

În jurul orei 1.30, a părăsit localul și a parcurs ultimii 300 de metri pe jos până la punctul de întâlnire. Aproximativ 30 de polițiști au asigurat zona. Stăteau pe băncile din parc, într-o stație de autobuz, se jucau cu copiii sau se prefăceau beți la un chioșc.

Klaus Jünschke a coborât dintr-un autobuz. Ducea o mapă din piele neagră sub braț, s-a uitat bănuitor împrejur și a observat imediat că ceva nu este în regulă.

– Ce se întâmplă aici? a întrebat el.

– Dincolo stau doi într-o mașină, a replicat Conny.

Îi era teamă. Polițiștii păreau a nu fi prea atenți.

– Hai să trecem pe-acolo să-i studiem pe indivizi, a propus el.

După nici un minut, din toate părțile au sărit polițiști asupra lor. L-au prins pe Jünschke din spate, i-au depărtat picioarele, doi l-au lovit peste geanta din mână. Apoi a venit Textor și și-a îndreptat pistolul spre gâtul lui Jünschke. Pentru a salva aparențele, Conny a fost și el prins, amenințat cu o armă și dus cu cătușe la mâini.

La Poliție, cătușele i-au fost date jos și s-au întors la chioșc. La 2.30 n-a venit nimeni, o oră mai târziu de asemenea. Când Textor dădea deja semnalul pentru încetarea acțiunii, a apărut deodată Irmard Möller. Conny aproape că nu a recunoscut-o, deoarece „Gabi“ își schimbase cu totul înfățișarea. Avea părul scurt și arăta ca o secretară aranjată. Avea portmoneul în mână și căuta ceva în el. Conny s-a prefăcut că nu o cunoaște. Când ea a vrut să-i vorbească, el i-a zis:

– Ai grijă, pe-aici mișună de polițiști.

Apoi a vrut să plece. Ea a mai mers câțiva pași alături de el. Textor și-a dat însă seama că momeala sa a întâlnit un membru al grupului. Împreună cu încă cinci polițiști a alergat spre femeie. Pe primul care a vrut să pună mâna pe ea, Irmgard l-a primit cu un șut în genunchi. Apoi s-au aruncat ceilalți asupra ei. Irmgard Möller s-a apărut cu disperare înjurând, mușcând și zgâriind. Pentru a salva aparențele, Conny a fost amenințat cu pistoale de doi polițiști care l-au lipit de peretele chioșcului.

Peste două luni, Hans-Peter Konieczny a fost eliberat din arest. În continuare, trebuia să se pună la dispoziția autorităților, deoarece alți polițiști doreau să discute cu el.

Capitolul 3

„Costumele oboselii“

1. „Certitudinea că nu există nici o șansă de supraviețuire“

Despărțiți unii de alții și izolați de restul închisorii – așa și-au petrecut prizonierii RAF primul an de arest: Andreas Baader în Schwalmstadt, Gudrun Ensslin în Essen, Holger Meins în Wittlich, Irmgard Möller în Rastatt, Gerhard Müller în Hamburg și Jan-Carl Raspe în Köln.

Ulrike Meinhof se afla într-o celulă în Köln-Ossendorf, unde fusese închisă înainte Astrid Proll. În rest, clădirea era absolut goală. Încăperea era zugrăvită în alb cu o ușă verde-deschis. Becurile de neon ardeau zi și noapte. De-abia după multe dispute a reușit Ulrike să obțină scara schimbarea tuburilor de neon cu unele mai slabe.

Astrid Proll a fost mutată într-o clădire învecinată, în sectorul bărbaților. Știa că Ulrike Meinhof se află în fosta ei celulă. Angajații penitenciarului au întreprins toate măsurile astfel încât cele două să nu se vadă sau audă. Când Astrid Proll mergea la plimbarea zilnică, iar pe drum ar fi trebuit să treacă prin fața celei lui Ulrike, angajații făceau un ocol mare prin clădire. Prin intermediul avocaților, Astrid a reușit să stabilească ora la care mergea la baie, care se afla în apropierea celei lui Ulrike. Odată, Ulrike a strigat tare: „Astrid!“ Urmarea a fost că gardienii porneau în zilele de baie un aspirator sau un robinet, astfel încât să împiedice orice contact.

Din 16 iunie 1972 și până în 9 februarie 1973, Ulrike a rămas în acest „sector mort“ al penitenciarului Ossendorf. Când s-a aflat că ea este într-o izolare acustică aproape totală, autoritățile au dat asigurări că nu există un „sector mort“. Șeful penitenciarului Bucker a descris astfel condițiile de detenție într-o scrisoare adresată directorului penitenciarului Köln:

„După cum se știe, deținuta Meinhof aflată în anchetă provizorie este reținută în secția de cercetare psihiatrică a sectorului feminin. În timp ce deținuta Proll, aflată în anchetă provizorie, poate participa din sectorul bărbaților cel puțin fonic la viața din penitenciar, deținuta Meinhof este izolată în camera de arest și fonic“.

În decursul celor opt luni de detenție în „sectorul liniștit“, lui Ulrike Meinhof nu i s-a permis să primească vizite decât de la rude și chiar și acestea numai la fiecare 14 zile pentru câte o jumătate de oră – sub supraveghere. În timp ce stătea în celulă, și-a scris impresiile:

„Senzația că îți explodează capul.

Senzația că cutia craniană ar trebui să se frângă, să pocnească. Senzația că măduva spinării îți este pompată spre creier... Senzația că celula călătorește. Te trezești, deschizi ochii: celula este în mișcare, după-amiaza, când soarele ajunge înăuntru, deodată se oprește. Nu poți scăpa de senzația călătoriei...

Agresivitate turbată pentru care nu există nici o supapă. Asta este cel mai rău. Certitudinea că nu ai nici o șansă de supraviețuire. Vizitele nu lasă nimic în urmă. După o jumătate de oră nu mai poți reconstrui decât mecanic dacă vizita a avut loc azi sau săptămâna trecută.

Să faci baie o dată pe săptămână înseamnă un moment de revenire – ține și câteva ore.

Sentimentul că timpul și spațiul sunt contopite...”

Uneori, Ulrike Meinhof nu mai suporta tăcerea și vorbea cu gardienii. Pe un bilețel a scris:

Nu este adevărat că eu n-am vorbit niciodată cu ciorile. Atunci când nu ajungeam la nici un rezultat cu problema antisemitismului, n-aveam cărți și în minte îmi veneau mii de întrebări, am început să întreb gărzile. Știau o mulțime de lucruri despre ceea ce doream eu să știu, ajungeau să gândească și unul mi-a promis să citească acasă în dicționar despre ceea ce l-am întrebat. Când l-am întrebat a doua zi, bineînțeles că uitase. Ceea ce rămânea era închipuirea că se poate discuta cu mine. După aceea, am încheiat astfel de discuții. Ori îi tratezi ca pe niște câini, ori te tratează ei ca pe un câine.“

RAF stabilise niște reguli privind comportarea în arest:

„Nici un cuvânt adresat porcilor, indiferent de costumația în care apar, înainte de toate: medici. Nici unul singur.

Bineînțeles, nici o atingere a mâinii, să nu îndoi nici un deget pentru ei, nimic, numai dușmănie și desconsiderare...

Nici un fel de provocări, asta e important, dar să te aperi neîmpăcat, să nu te lași mai prejos.“

Margrit Schiller, cooperantă scurt timp, a fost ulterior autocritică: „Pe biletul de cumpărături am scris: arpagic, pătrunjel. Apoi a venit scroafa șefă. A zis: Negustorul nu are, dar eu am acasă în grădină, pot să vi le aduc, vreți? M-am înroșit, am spus da, a doua zi mi-a adus un ghiveci cu arpagic, m-am înroșit și am rânjit. A rămas mai multe luni neatins pe culoar în fața celei mele. Am încercat mereu să nu-l privesc. Această scroafă șefă mi-a pus la încercare disponibilitatea de a colabora, iar eu am colaborat“.

Ulrike Meinhof s-a lăsat antrenată într-o dispută acerbă cu o gardiană, dar ulterior a conchis autocritic: „Ultima dată, în urmă cu câteva zile, am aruncat în capul unei nemernice peria de WC. Vechea poveste: m-am gândit numai la mine – am vrut să-mi asigur o gură de aer în această luptă – autocritic, nu m-am gândit la consecințe, ce ar putea face poliștii împotriva noastră, a RAF“.

Jan-Carl Raspe a notat în celula sa: „Când am intrat aici, nu aveam decât un singur gând în minte: să opun rezistență, unde se putea, pentru a nu putea fi distrus... Acest singur gând s-a transformat destul de repede într-o întrebare: Cum? Iar apoi am înnebunit de-a binelea deoarece n-am reușit să răspund la întrebare“.

Horst Mahler propunea: „Noi avem posibilitatea să strigăm, să cântăm, să lovim ușa, să aruncăm cu câni și farfurii, să dăm peste cap masa inspectorului de Poliție și multe altele. Riscăm să ne bată cu acel prilej. Luăm asta în calcul... Mie îmi displace profund această rezistență pasiv-masochistă...“

Andreas Baader a respins însă aceste forme individuale de rezistență: „Exact pe așa ceva este construită mașinăria și tocmai aceasta le dă posibilitatea să ne termine unul câte unul, a răspuns el propunerilor lui Horst Mahler. Fă ceva doar dacă este necesar“.

2. Septembrie Negru

Trebuiau să devină „Jocurile veseliei“. Pe 5 septembrie 1972, dimineața la ora 4.30, un comando al organizației teroriste palestinene Septembrie Negru a escaladat gardul satului olimpic din München, a pătruns în hotelul echipei israeliene și a împușcat doi sportivi. Alți nouă au fost luați ostatici. Comandoul cerea eliberarea deținuților palestinieni din Israel.

În timp ce jocurile au continuat, polițiștii au înconjurat satul olimpic. Drama s-a desfășurat în fața ochilor a milioane de telespectatori din toată lumea. Seara, ostatici și teroriști au fost transportați la aeroportul Fürstenfeldbruck, chipurile pentru a zbura spre Cairo. Când primii doi palestinieni au vrut să urce în avion, lunetiștii germani au deschis focul. Teroriștii i-au culcat la pământ pe israelieni cu Kalașnikovurile lor. Apoi au tras spre polițiști. La sfârșit, muriseră unsprezece sportivi israelieni, un polițist german și cinci teroriști. Trei palestinieni au fost arestați.

Potrivit informațiilor serviciilor secrete israeliene, organizatorul atacului a fost Hassan Salameh, acel Abu Hassan care, în urmă cu doi ani, supervizase instruirea grupului Baader–Meinhof în tabăra iordaniană a palestinienilor.

După masacrul de la olimpiadă, Ulrike Meinhof a scris în celula sa din Köln-Ossendorf o lucrare: „Acțiunea «Septembrie Negru» în München – despre strategia luptei antiimperialiste“.

Deși pagina de titlu avea imprimată emblema RAF cu un pistol-mitralieră, celelalte „cadre de conducere“ n-au văzut-o înainte de a fi publicată. Lucrarea a fost difuzată în tiraje mari în universități. În scrierea lui Meinhof, acțiunea „Septembrie Negru“ a fost lăudată ca fiind exemplară pentru strategia revoluționară a luptei antiimperialiste „pe baza căreia, stânga vest-germană și-ar putea regăsi identitatea“.

Tovarășii din organizația Septembrie Negru, scria Ulrike Meinhof, au readus propriul Septembrie Negru din 1970 – când armata iordaniană a măcelărit peste 20 000 de palestinieni – acolo unde a fost inițial conceput: în Germania de Vest, mai înainte Germania nazistă, acum centru imperialist. Acolo, de unde evreii din Europa de Vest și de Est au fost obligați să emigreze în Israel, acolo, de unde Israelul a beneficiat de un capital de refacere, iar până în 1965 și de arme. Acolo, unde concernul Springer a sărbătorit războiul fulger din iunie 1967 al Israelului ca pe o orgie anticomunistă...

Gudrun Ensslin a crezut că acest al treilea document al RAF a fost conceput de Horst Mahler. I-a scris: „Un rahat... Ar fi fost mai bine dacă în prealabil l-ar fi citit și alții... Ne-am întrebat de ce nu l-ai trimis înainte, dar acum este, bineînțeles, important, deoarece n-ai fi în toate mințile dacă ai omite ceea ce au însemnat pentru noi cei doi ani de practică...“

Ulrike Meinhof a primit o copie a scrisorii și a reacționat cu o apărare a lucrării ei care fusese în mod greșit atribuită lui Horst Mahler. Ea era de părere că în document au fost exprimate țelurile comune ale RAF și Septembrie Negru: „Distrugerea materială a orânduirii imperialiste. Dărâmarea mitului privind atotputernicia sistemului. În atacul material, acțiunea propagandistică: actul eliberării în actul distrugerii“.

Abia când a primit justificarea lui Ulrike Meinhof a recunoscut Gudrun Ensslin cine era adevărata autoare a scrierii – și a revenit: „Pentru «critica» mea nu pot decât să roșesc... Ești așa de încrâncenată, nu înțeleg cum de n-am văzut imediat capul tău și mâna ta în Septembrie Negru“.

Între timp, Horst Mahler concepușe o nouă strategie cu care însă Gudrun Ensslin nu era de acord. Aceasta i-a scris: „Și – ține-te bine – cred serios că există cineva care te consideră un «cârmaci»: tu însuși“.

Se prefigura o ceartă.

În scrisoarea ei către Gudrun Ensslin, Ulrike Meinhof scrisese: „Ce înjosire nu ai comite pentru a elimina înjosirea...“ Preluase acest citat din piesa lui Bertolt Brecht *Măsura*, care trata relația cu trădarea. Brecht a dispus ca „lecția“ sa să nu fie pusă în scenă, poate a bănuît că unii vor lua mesajul său ad litteram. În piesă este vorba despre un tânăr comunist care se supune într-un totuș presiuunii grupului, iar în final aprobă propria condamnare: „Adesea a acționat corect, uneori a greșit, dar în final a periclitat mișcarea. Voia ce era bine și făcea ce era greșit“.

În *Măsura* se spune:

„Cu cine nu ar sta alături cel drept
pentru a ajuta dreptatea?
Ce leac avea un gust prea rău
pentru un muribund?“

Ce josnicie nu ai comite
 pentru a elimina josnicia?
 Dacă ai putea schimba lumea
 Ți-ai fi prea bun?
 Cine ești tu?
 Scufundă-te în mizerie,
 îmbrățișează călăul, dar
 schimbă lumea: ea are nevoie!“

Ulrike Meinhof a mers chiar mai departe cu referirea la piesa lui Brecht. Cântecul *Slavă partidului* l-a transformat în celula ei în *Cântecul RAF*, cu subtitlul „Slavă luptei antiimperialiste“.

„RAF este avangarda maselor,
 își duce lupta
 cu metodele clasicilor...
 Ucideți fasciștii unde-i găsiți.“

Ultimul rând provine de la înaltul funcționar al comuniștilor germani, Heinz Neumann, și a fost parodiat într-o poezie de Kurt Tucholsky prin: „Sărutați fasciștii unde-i găsiți“.

3. Scrisori din sectorul mort

Prima scrisoare a lui Ulrike Meinhof către copiii ei ajunși la vârsta de zece ani a fost reținută de judecătorul de instrucție.

Pe 12 august 1972, după trei luni de arest preventiv, ea a scris:

„Dragă Regine și dragă Bettina,
 Totul este foarte greu. Totul este foarte simplu.

Vă gândiți că mama ar putea în sfârșit să scrie. Am crezut că scrisoarea mea a ajuns la copii. Nu ați primit-o – știu. Era acolo un cuvânt pe care judecătorul care îmi controlează scrisorile l-a

considerat ofensator – de aceea nu v-a trimis scrisoarea... Acum o iau de la capăt. Am primit deja două mesaje de la voi. Bineînțeles, m-am bucurat extraordinar. Astăzi am aflat că mă veți vizita și nimeni din partea Poliției nu trebuie să fie prezent, numai două supraveghetore de la închisoare. Hei, șoricei! Nu vă gândiți că trebuie să fiți triste pentru că mama voastră este în închisoare. Este mult mai bine să devii furios decât trist. Ce-am să mă bucur când veniți! La naiba, da...”

15 septembrie 1972

„Hei șoricei,

Stau aici în celula mea și-mi dau frâu liber gândurilor și o dată pe zi și picioarelor prin curte, unde merg de o sută de ori în cerc. Nu puteți aștepta din partea mea cine știe ce fapte mari. Despre mine nu am ce să vă povestesc. Nu aud și nu văd pe nimeni și nimic – numai paznicii, când îmi aduc mâncarea – aici te înveți să nu găsești nod în papură dacă nu vrei să mori de foame. Din când în când apare câte un avocat care se miră câte interdicții sunt aici. Și atunci prefer să citesc câteva cărți pe care am vrut întotdeauna să le citesc – mai mult n-ai ce să faci în închisoare. Fiți atente să nu deveniți doar mai în vârstă, ci și mai culte. Și nu-mi povestiți că trebuie să fiți și drăguțe. Sunteți oricum și, totuși, acest lucru nu este important.

Sunt îmbrăcată într-un halat albastru, iar pe dedesubt port o jachetă tricotată. Aceasta este îmbrăcăminte de deținuților. Celula este o cameră cu WC. Ușa se deschide numai în afară, din interior nu există o clanță sau gaura cheii. Ea este mult mai mare decât una obișnuită. Are și un vizor. Din când în când, un polițist se uită prin el să vadă dacă mai sunt aici. Până acum am fost mereu prezentă. Practic, fereastra este închisă, iar în afară mai are și un grilaj de beton.

De afară, închisoarea arată, cred eu, destul de drăguț. Jur-împrejur este un uriaș zid alb. Față de vizitatori, angajații închisorii

sunt prietenoși – nimic de zis. Față de deținuți ei sunt uneori nepoliticoși. Ori răspunzi cu aceeași monedă, ori nu iei seama la ei...”

Pe 22 septembrie 1972:

„... Apoi am fost dusă altundeva, cu elicopterul, ceea ce a fost drăguț – dar altfel n-a fost deloc vesel“.

4. „Eu sunt Meinhof – pe mine să mă identificați!“

În septembrie 1972, Ulrike Meinhof a fost dusă cu elicopterul la Zweibrücken. Acolo, în arestul preventiv, a fost confruntată cu trei martori. În după-amiaza zilei de 20 septembrie, a sosit în celula ei comisarul criminalist Ruckmich și i-a prezentat decizia de confruntare.

– Nu iau parte la confruntare, a declarat Ulrike Meinhof.

Ruckmich i-a explicat că aceasta va avea lor în orice caz indiferent dacă ea va accepta sau nu.

A fost aleasă o cameră de studiu din închisoare. Ulrike Meinhof și alte cinci persoane urmau să fie prezentate martorilor. Persoanele alese erau criminaliste și secretare din direcția Poliției îmbrăcate în haine de deținute. Un machior le-a aranjat, apoi au fost date indicații regizorale:

– Persoana care urmează să fie identificată se presupune că va opune rezistență. Din acest motiv vă rugăm să vă comportați asemănător. Împotriviți-vă la prezentare, oferiți comportamente diferite, astfel încât martorii să aibă de unde alege.

În final, s-a oferit și un păhărel de tărie pentru relaxare.

Martorilor li s-au indicat locuri în mijlocul sălii. Ei văzuseră cu luni în urmă o femeie în Hamburg, despre care se presupunea că ar fi Ulrike Meinhof. Confruntarea urma să servească verificării observațiilor lor. Alte 13 persoane s-au așezat lângă cei trei martori: doi procurori, trei angajați ai BKA, doi de la LKA-uri, patru criminaliști din Kaiserslautern, o colaboratoare a secției feminine a Poliției judiciare, precum și directorul BKA închisorii din Zweibrücken.

Apoi a fost adusă Ulrike Meinhof din celula ei. Cum s-a specificat ulterior în protocol „făcându-se foarte puțin uz de forță”. Confruntarea a început la ora 14.20. Persoana cu numărul unu a fost introdusă. A manifestat rezistență și a gemut tare. Apoi numărul doi, Ulrike Meinhof. Ea a strigat:

– Eu sunt Meinhof! Asta este o confruntare? și a încercat să-și ascundă fața de martori.

Înainte de a părăsi încăperea, un funcționar s-a împiedicat de Ulrike Meinhof, care opunea rezistență. Grupul celor trei a fost cât pe ce să cadă. Persoana numărul trei a strigat încă înainte de a intra în sală:

– Nu!

A fost adusă cu forța. Și ea a încercat să-și ascundă fața. Persoana numărul patru și-a întors, de asemenea, fața. Cei doi însoțitori i-au ținut capul drept. Persoanei numărul șase a trebuit să i se țină capul când a ajuns în mijlocul sălii, în rest s-a comportat normal.

La a doua trecere, persoanele de umplură și-au intrat în rol. Persoana numărul unu a mârâit:

– Nu observați că este un spectacol? Apoi a strigat: Eu sunt Meinhof.

A fost scoasă din încăpere după o rezistență minimă. Numărul doi a strigat:

– Porcilor!

Și a încercat să scape de polițiști.

De data aceasta, Ulrike Meinhof era a treia. În timp ce era târâtă în sală a strigat:

– Aici e încă o dată Meinhof. Apoi și-a tras picioarele sub ea astfel încât a trebuit dusă pe sus. O recunoașteți?

Persoana numărul patru a rămas mută și a fost trecută prin sală cu picioarele sub ea. Persoana cinci a fost cărată și gema în timpul acesta. Numărul șase a strigat încă din coridor și s-a apărât atât de zgomotos încât s-a auzit până în sală. În fața martorilor a strigat:

– Dați-mi drumul, porcilor! Sunt din nou eu!

Omul de la BKA, Kess, a notat: „După convingerea subsemnatului, martorilor și funcționarilor din sală le-a fost imposibil să identifice învinuita din comportarea persoanelor prezentate“.

Martorul Bernd B., care a văzut la Poppenbüttel o persoană ce putea fi bănuită a fi Meinhof, a explicat după confruntare judecăto-rului de la Curtea federală:

– Nu am recunoscut femeia pe care am văzut-o întrând în locuința indicată. Pe învinuita Meinhof, care s-a găsit la confrun-tare între cele șase femei, am recunoscut-o deoarece am văzut de mai multe ori fotografii ale celei căutate.

Nu știa însă dacă era vorba despre persoana din Hamburg.

5. Vizita copiilor

La începutul lui octombrie 1972, copiii lui Ulrike Meinhof au vizitat-o pentru prima dată pe mama lor la penitenciar. Fetele împli-niseră între timp zece ani și locuiau cu tatăl lor. Klaus Rainer Röhl le-a condus pe gemene până în sala de așteptare, dincolo de poarta închisorii. Copiii au fost preluați de doi angajați, un bărbat și o femeie, și conduși în sala de vizite. Cei doi angajați au luat loc, iar după câteva minute a fost adusă Ulrike Meinhof. Era slăbită, dar nu chiar atât de mult cum își aminteau fetele din fotografiile cu aresta-rea ei. Angajații au închis ușa și s-au retras într-o parte. Ulrike Meinhof a rămas o clipă pe loc și și-a privit fetele. Le-a părut gemenelor la fel de fâstăcită cum se simțeau și ele. Apoi le-a îmbrățișat și a întrebat dacă are voie să facă acest lucru.

– Copiilor nu le place să fie mereu îmbrățișați. Le-a privit din toate părțile: Hei, dar v-ați făcut mari!

Uneori, Ulrike Meinhof se uita la angajați, poate chiar mândră, dar și îngrijorată că ei îi pot vedea sentimentele. Deși nu își văzuse-ră mama de aproape trei ani, după câteva minute fetele au început să turuie, au povestit despre școală, prieteni, orele de pian și viața la

tatăl lor. Ulrike nu s-a interesat direct despre fostul soț, însă a dorit să afle dacă fetele se simt bine la el.

Gemelele au vrut să știe despre viața în închisoare, despre mâncarea de aici.

– Mâncarea este împuțită, a spus Ulrike. În acel moment unul din angajați s-a ridicat, s-a îndreptat spre ea și a zis:

– Doamnă Meinhof, aveți voie să spuneți că dumneavoastră considerați mâncarea împuțită, nu că ea este împuțită, apoi s-a așezat la loc.

Ulrike Meinhof a râs ironic:

– Deci, eu găsesc mâncarea împuțită.

Bettina și Regine au avut voie să rămână două ore cu mama lor. La fiecare o lună, două, fetele reveneau – atâta timp cât Ulrike Meinhof s-a aflat în penitenciarul Köln-Ossendorf.

După prima vizită, ea a scris:

„Ați fost aici! Cred că întregul penitenciar s-a bucurat. Așa mi s-a părut. Mă vizitați din nou? De curând, în octombrie, zmeie colorate s-au aflat deasupra închisorii. Probabil au fost prin apropiere copii care i-au înălțat. Extraordinar de sus, verzi și roșii. Iar apoi au zburat pescăruși – probabil veniți de pe Rin. Cunoașteți sturzii? Aceștia sunt imitatori. Fac parte din familia mierlelor. Dar nu cântă precum mierlele. Există așa ceva în grădina voastră? Am vrut cândva să devin ornitolog. Scrieți-mi. Voi două.

Mama voastră“

Relația dintre mamă și fiice a devenit tot mai apropiată. Ulrike Meinhof le-a dat sfaturi privind relațiile cu prietenii, câți bani de buzunar să ceară, cum să se comporte față de cei mai slabi din clasă. Uneori a încercat să le vorbească despre situația clasei muncitoare din Republica Federală și că Willy Brandt și SPD reprezintă doar răul cel mic.

6. „Transformarea zilei de 24 de ore în noțiunea de ură“

La sfârșitul anilor '60 s-au format, mai ales la Berlin și Frankfurt, grupe de sprijin ale „deținuților politici“ pentru organizarea de acțiuni de solidaritate ca „reacție la măsurile inițiate de Justiție și Poliție“.

La sfârșitul anului 1972, gruparea Ajutorul Roșu Berlin a dat publicității un document privind *Pregătirea proceselor RAF prin presă, Poliție și Justiție*. În acesta urmau să se facă referiri la „brutalitatea prin care deținuții trebuiau terminați, nerușinarea prin care dreptul lor la apărare era anihilat, calomniile, defăimările și amenințările la care erau supuși“.

Acțiunile grupării Ajutorul Roșu nu erau pe măsura așteptărilor deținuților. Gudrun Ensslin se adresa tovarășilor:

„O expresie de genul «mai bine să omori un judecător decât să fii unul» am căutat în zadar în documentație, pur și simplu nu se găsește. Ceea ce desconsiderăm și pe ce scuipăm se află în parte în scrierile RAF. Noi nu trebuie să dovedim nimic, ci să exprimăm: transformarea zilei de 24 de ore în noțiunea de ură...”

Lupta pe care a început-o RAF este atractivă...“ N-aveți dreptul să ne dezumflați doar pentru că voi nu sunteți destul de pregătiți...”

Și Andreas Baader a luat poziție față de documentația Ajutorului Roșu:

„Ce este de făcut. Clar: să discute despre toate astea astfel încât discuția să nu devină o lucrare de seminar. Să dezmembreze tot rahatul astfel încât mai mulți să-l vadă așa cum îl vedem noi: I-DEN-TI-FI-CA ȚIE. Deoarece tovarășii sunt pe jumătate morți, ei ne cred și pe noi pe jumătate morți. Ei învârt lucrurile exact așa cum le învârt porcii la nivel global: violența rămâne tabu, ei se ascund în spatele morții precum popii...”

În final, Baader a dat și parola pentru planificata carte de căpătâi a RAF:

„Eu spun: Cartea noastră trebuie să se numească cel puțin: Armele vorbesc.“

7. Corpul transformat în armă

La sfârșitul anului 1972, Andreas Baader a fost audiat la Berlin în procesul împotriva lui Horst Mahler. La solicitarea apărării trebuia, asemenea lui Ulrike Meinhof și lui Astrid Proll, să dea informații despre condițiile de detenție.

– De astăzi nu mai mănânc nimic, a declarat Andreas Baader, până când nu se schimbă condițiile de detenție.

Cuvintele lui Baader s-au aflat a doua zi în toate ziarele. Toți deținuții RAF au intrat în greva foamei. Această prima grevă a foamei a durat aproape două luni.

Avocații erau în dezacord. Apărătorul lui Baader, Armin Golzen, spunea: „Sunt de părere că se află în greva foamei, deși îndreaptă arma împotriva sa, încercând astfel să-l amenințe pe adversar, dar trebuie în același timp să supraviețuiască. I-am dus în închisoare lui Baader, dar și lui Meinhof, pui fript în pungi absolut deschise, pe care le aveam în servieta mea. Baader a mâncat puiul“.

Hans-Christian Ströbele, pe-atunci apărător al lui Andreas Baader, l-a sunat pe procurorul dr. Wunder la Karlsruhe și i-a înfățișat situația. Wunder a promis o îmbunătățire a condițiilor de detenție. Medici independenți urmau să le acorde asistență deținuților, iar autoritățile trebuiau să acționeze potrivit indicațiilor acestora. Ströbele a avut încredere în promisiunea procurorului, deoarece Ulrike Meinhof a fost transferată încă din timpul grevei foamei din „sectorul morții“ din Ossendorf într-o altă secție. Apărătorul i-a cerut procurorului să-i mijlocească o convorbire telefonică cu Andreas Baader. Ströbele i-a relatat lui Baader convorbirea cu dr. Wunder. Baader era, însă, sceptic:

– Ȑia nu se vor ține de cuvânt. Este din nou un târg murdar. Doar ca să încetăm...

– Dacă promisiunile nu vor fi îndeplinite, atunci puteți reîncepe greva. Oricum, mai întâi încetați.

Baader a fost de acord, iar Ströbele a sunat și alți deținuți pentru a-i informa despre opinia lui Baader.

Greva foamei a fost încheiată. După numai o săptămână, Ulrike Meinhof se afla din nou în „sectorul mort“. Nici la ceilalți deținuți nu s-a ridicat măsura izolării. Ströbele s-a simțit pus la zid de procuratură. El se implicase ca intermediar și eșuase. După aceea, cuvântul lui n-a mai valorat mult în fața deținuților.

Când un grup de apărători ai RAF a demonstrat în februarie 1973 la Curtea federală din Karlsruhe împotriva „izolării“ clienților lor și, îmbrăcați în robe, au declanșat o scurtă grevă a foamei, acțiunea n-a fost suficientă pentru cei arestați.

Manfred Grashof le-a scris avocaților săi:

„Dacă voi nu vă eliberați total de bănuiala de a ne fi tras pe sfoară, colaborarea noastră viitoare o văd în culori negre... Arma noastră cea mai tare și, totodată, ultima, este corpul nostru, l-am implicat colectiv... În orice caz, solicit o autocritică solidă“.

Unii avocați n-au acceptat să li se vorbească așa.

„Nu ne lăsăm etichetați, a răspuns avocatul Ströbele. Poate vă gândiți și voi serios la funcția de avocat până la viitoarea mea vizită din cursul săptămânii viitoare... Dar, vă rog, să fiți realiști. Avocații să fie vârful de lance al revoluției sau al RAF, sau brațul prelungit al tovarășilor din RAF, care sunt arestați? Greu de crezut! Sau continuați fără ajutor juridic, dacă asta vreți!“

„Nici o îndoială, orice înfrângere și orice mandat retras sunt o porcărie, a scris Gudrun Ensslin, servesc doar polițailor... dar, bineînțeles, nu ne vor face șantajabili.“

Atunci când l-a recuzat pe avocatul ei Reinhard din Hamburg, a opinat: „Poate că pasul întreprins împotriva lui Reinhard va fi

criticat... De ce? Deoarece Reinhard nu ne ascultă, nu citește ceea ce scriem...” Avocatul nu înțelege „ceea ce pentru noi (și chiar și pentru el) este vital: identificare și în felul acesta, în final, identitatea...” Într-o altă scrisoare ea scria: „Trebuie să-i dăm afară pe avocații care se dezic de procesul politizat... Că ne apără în proces, asta-i altă chestiune. Dar vizitele lor nu trebuie suportate”.

Când unii apărători nu au acceptat tonul de comandă venit din celulă, Gudrun Ensslin a întors-o puțin: „Dragilor, nu fiți atât de sensibili! Gândiți-vă singuri și înțelegeți numai, dar și pricepeți nerăbdarea acută din ciuma izolației!” În fraza următoare devenea însă din nou șefa.

Prizonierii n-au avut prea mult succes nici în încercarea de a atrage pentru țelurile lor opinia publică de stânga sau liberală. Dacă autoritățile politice sau morale se implicau totuși pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție, atunci o făceau mai degrabă din cauza șicanărilor mai mici sau mai mari din penitenciare.

În realitate, exista pentru majoritatea deținuților un catalog al măsurilor speciale precum cel întocmit de directorul penitenciarului Wittlich la sugestia unității speciale din Bonn pe 26 martie 1973 pentru Holger Meins. Aici se specifica:

„Vizite la deținutul Meins vor avea loc numai în prezența a doi supraveghetori. Deținutul va fi percheziționat corporal după fiecare vizită și i se vor da alte haine”.

În timpul plimbării deținutului în aer liber se interzicea pătrunderea autovehiculelor în instituție. Excepție se făcea doar în cazul în care șoferul era cunoscut, de exemplu măcelarul sau vânzătorul de ouă. Mai departe:

„Deținutul Meins va fi închis în sectorul 2, celula 51, în condiții de strictă izolare.

Celulele din dreapta și din stânga, de deasupra și dedesubt nu pot fi ocupate.

Deținutul poate fi vizitat în celulă numai în prezența supraveghetorului de serviciu însoțit de un al doilea gardian.

Împărțirea mâncării, schimbarea hainelor, împărțirea produselor de curățenie ș.a. trebuie efectuate numai de personalul instituției, și asta nu în prezența deținuților.

Plimbările vor fi numai individual sub supravegherea a doi angajați. Dintre aceștia, unul va fi înarmat și va purta arma ascunsă.

Deținutul va fi încătușat pentru plimbarea în aer liber din momentul ieșirii și până la intrarea în celulă.

Se interzice participarea la manifestări comune, inclusiv mersul la biserică.

Controale zilnice ale celulei în absența deținutului și percheziție corporală.

La baie va fi însoțit de doi supraveghetori.

Nu va fi dus la muncă.“

După opt luni petrecute în „sectorul liniștit“ de la Köln-Ossendorf, Ulrike Meinhof scria: „Arestarea este întotdeauna o lovitură grea, prima închisoare, detenția în celulă. Dar eu nu mă mai recunoșteam. Nu-mi găseam echilibrul. Tot ceea ce auzeam, și de la tovarășii de arest, nu reușeam să aduc la un numitor cu ceea ce se întâmpla cu mine. Era deja întuneric. Potrivit simptomatologiei, ceea ce se întâmpla era cel mai apropiat de un tratament cu electroșocuri – de la un anumit punct acționând ca o supradoză – care poate fi comparat și cu urmările unei comoții cerebrale. De la mijlocul lui decembrie mi-a fost în sfârșit clar că trebuie să mă lupt să ies, că nu am dreptul să permit să se continue cu mine această porcărie fără margini – este datoria mea să mă eliberez. Ce se poate face în arest: pictatul pereților, să provoci o bătaie cu poliștii, să distrugi inventarul, greva foamei. Am vrut să-i oblig să mă bage la arest, deoarece acolo se mai află câte ceva – aici nu avem radio, de citit numai *Biblia*, eventual nici saltea, nici fereastră etc. –, dar asta-i

o altă formă de tortură decât să nu auzi nimic. Pentru mine ar fi fost cu siguranță o ușurare...”

Mai târziu, când a fost mutată din „sectorul liniștit” în sectorul bărbaților al aceluiași penitenciar, s-a aflat în aceeași celulă în care fusese închis înainte ucigașul de copii Jürgen Bartsch. Ea știa lucrul acesta.

În urmă cu mulți ani, scrisese despre el în *konkret*.

Primul bilețel pe care Peter Jürgen Boock l-a trimis în celula lui Andreas Baader nu era mai mare de cinci pe cinci centimetri. Cu litere minuscule i-a scris că mai există, că nu a dispărut printre drogați. El voia să continue de-acolo unde s-au oprit ei, iar la sfârșit să întreprindă o acțiune de eliberare.

Baader a răspuns dur că acest lucru trebuie să se întâmple cât mai repede. În următorul bilețel, Boock s-a opus. Așa nu se mai putea, nu trebuiau făcute aceleași greșeli încă o dată. Condițiile s-au schimbat, aparatul polițienesc s-a mărit considerabil. Nu are rost să treacă imediat în ilegalitate. Ar fi mai bine să se pregătească lupta din stadiul de normalitate.

„Vă numărați printre cei ce se bucură de nenorocirea altuia?” au răspuns amar deținuții făcând referire la „celulele revoluționare” care executau atacuri din legalitate. „Țara legală nu este țara adevărată”, l-au citat ei pe Gramsci. Boock trebuia să afle mai întâi cine a fost Gramsci pentru a înțelege sensul frazei. Acolo a citit pe urmă că: există întotdeauna o suprafață legală, unde fiecare respectă legea, împreună se merge la lucru și se trăiește viața. S-ar putea presupune că aceasta este realitatea, dar nu este adevărat. În realitate, tatăl fură din întreprindere, împreună cu soția înșală fiscal, copiii nu merg tot timpul la școală. Țara legală nu este țara adevărată. Superficialitatea nu este realitatea.

Transpusă într-o dezbatere concretă, asta ar însemna: „Determinarea realității, acceptarea și schimbarea ei sunt posibile numai dacă trăiești sub valul de superficialitate, dacă nu accepți superficialitatea

sau cel mult o folosești ca un moment de inducere în eroare, ca o mimică“.

Cu drumul pavat ideologic, de-abia înființata „a doua generație“ a trecut treptat în ilegalitate. S-au format diferite grupuri, care știau prea puțin unele de altele, iar ca numitor comun aveau doar relațiile cu deținuții. La fel ca în cazul serviciilor secrete, domina principiul conspirativității.

În Hamburg s-au aflat Mătușile Hamburgheze, care s-au strâns într-o clădire de pe strada Eckhoff: Silke Maier-Witt, Susanne Albrecht, Sigrid Sternebeck. Li s-au adăugat Karl-Heinz Dellwo și Ștefan Wisniewski. În Karlsruhe, Adelheid Schulz, Monika Helbing, Christian Klar și Knut Folkerts au alcătuit linia sudică a RAF. Rar se întâlneau unii cu alții. Contactele se realizau prin „membrii călători“. Coeziunea era asigurată de bilețelele deținuților, ținute separat. Totul avea o anumită logică conspirativă, dar îngreuna mult comunicarea.

8. Vânărea Leviathanului

În decembrie 1972, în timpul grevei, Ulrike Meinhof le-a scris fetelor sale:

„Când ați fost aici, am fost destul de supărată din cauza coroniței de advent. Credeam că asta servește numai să vă înșele, căci închinsoarea este în realitate cu totul altceva decât prietenoasă. Dar supraveghetoarea care a adus-o cred că a avut o intenție bună – asta am constatat-o între timp. Ea a vrut să vă arate ceva frumos. N-ai ce să obiectezi la așa ceva.

Dacă îl mai vizitați pe unchiul Ebi, atunci duceți-i cartea *Lordul Jim* de Josef Conrad. Este o carte frumoasă pentru spital, în cazul în care nu o cunoaște. Este destul de lungă și tensionată. O poveste marinărească.

Și *Moby Dick*, și asta-i bună când ai mult timp. Încă nu am citit-o – mai aștept să o primesc aici...”

Gudrun Ensslin a dat pseudonime membrilor grupului pentru a-i induce în eroare pe supraveghetorii scrisorilor. Aproape toate numele proveneau din romanul lui Herman Melville, *Moby Dick*. „Ahab” era Baader, „Starbuck” pentru Holger Meins, „Zimmermann” pentru Jan-Carl Raspe, „Quiqueg” pentru Gerhard Müller, „Bildad” pentru Horst Mahler, iar „Smutje” pentru sine. Numai Ulrike Meinhof nu avea loc în povestea despre vânarea balenei albe. Pentru ea, Gudrun a ales numele „Theres” sugerând numele Sf. Tereza.

Pseudonimele pe care Ensslin le-a preluat de la echipajul balenierei *Pequod* erau însoțite parțial cu o interpretare proprie. Smutje, bucătarul, îi scria ea lui Ulrike Meinhof, este ea însăși: „Îți aduci aminte, bucătarul ține vasele curate ca oglinda și predică împotriva rechinilor”.

În echipajul balenierei, bucătarul era un negru, care ținea de pe puntea vasului o predică rechinilor ca să lase în pace leșul unei balene. Nu prea avea succes, chiar dacă al doilea cârmaci i-a strigat: „Bine zis, Smutje, asta numesc eu cu adevărat creștinesc. Continuă”. Dar: „La bord, bucătarul este un fel de ofițer”. Așa a fost pe *Pequod* și la fel în cadrul RAF.

Ca grup, izolat de lume precum echipajul unui vas al morții, membrii RAF duceau în sectoarele de maximă siguranță de la Stammheim o viață individuală aproape mistică. Deci, n-a fost o întâmplare că Gudrun Ensslin și tovarășii ei au descoperit în singurătatea celulelor lor romanul clasic al lui Herman Melville. Povestea despre vânatoarea fantastică a căpitanului Ahab conține toate atributele unei parabole revoluționare, anticapitaliste. Încă din prologul cărții sale, autorul american, contemporan cu Karl Marx, înfățișează întregul spectru mistic al monstrului mărilor. El citează prima frază din *Leviathan* de Thomas Hobbes: „Creat artificial acel uriaș

Leviathan, numit corp comun sau stat (latinește «civitas»), dar care nu este nimic altceva decât un om artificial“.

Pentru grupul care se numea Frațiunea Armata Roșie, ideea revoluției, pentru care nu își cruțau nici viața lor și nici a altora, era un fel de vânăre a balenei albe, a lui Leviathan, a statului pe care îl numeau mereu „mașina“.

Furia ucigașă a lui Baader și a echipajului său împotriva statului Leviathan avea trăsăturile unei lupte finale metafizice, asemănătoare celei pe care o duce căpitanul Ahab împotriva balenei. „Aș ucide chiar și soarele dacă m-ar jigni“, zice Ahab despre sine în romanul lui Melville. Iar mai departe: „Cum poate deținutul ajunge în libertate dacă nu sfărâmă zidul? Pentru mine, această balenă albă este zidul așezat chiar în fața mea. Mă gândesc uneori că în spatele lui nu mai există nimic“.

Paralele între *Capitalul* lui Karl Marx și *Moby Dick* al lui Melville a descoperit și eseistul francez, traducător al lui Hegel, Jean Pierre Lefebvre: „*Moby Dick*, acest dublu ciclop, acest monstru minunat, care mereu este înghițit de adâncuri și revine întotdeauna, și *Capitalul*, celălalt monstru ciclop, a cărui stafie traversează în continuare latitudinile și longitudinile...“

Pentru el, baleniera *Pequod* este o imagine perfectă a condițiilor de producție capitaliste, așa cum o descrie și Karl Marx. Balena este „metafora anticipativă“ pentru capital, „Vampirul“: „Ahab/Marx își urăște dușmanul. Vrea să-l distrugă, trebuie să regleze cu el o socoteală personală, transferă camarazilor săi de pe navă, vânătorii de balene, ura lui. În final, urlă împreună cu el: «Libertate sau moarte». Uciderea balenei înseamnă să ajungă la miere, dar în același timp, profitând de apariția ciclică a monstrului, să desăvârșească revoluția. Toate acestea dau rezolvarea eroică, pozitivă, simplă: omoară balena, obțin libertatea, consumă balena și pentru scurt timp trăiesc epoca de aur. Ei nu știu că moartea monstrului înseamnă și moartea lor“.

Un echipaj într-o barcă în mijlocul mării dușmănoase, așa trebuie să fi văzut RAF-ul Gudrun Ensslin când a preluat din *Moby*

Dick pseudonimele pentru a ține unite trupele aflate afară, dincolo de zidurile închisorii, și pentru a-i motiva pe susținătorii lor în executarea unor fapte și mai crude împotriva dușmanului comun.

Alfred Kraus de la BKA, a fost extrem de impresionat când a descifrat bilețelul lui Gudrun Ensslin cu pseudonimele și originea lor. Se gândea mereu la lucrul acesta, când era trimis la Stammheim în sectorul de siguranță maximă pentru a negocia cu deținuții: „Așa cum căpitanul Ahab a eșuat cu baleniera sa, tot așa a eșuat și auto-intitulatul revoluționar, scufundându-se în final cu grupul său“.

În acest război al credințelor, personalul închisorii era suprasolicitat. Adjunctul directorului instituției Schreitmüller își amintea: „Nu ne rămânea decât să privim ce făceau aceștia aici. Stăteau împreună, scriau ceva, dădeau hârtia avocaților, iar aceștia o duceau afară. Și noi nu aveam ce face“.

9. Sistemul de informare

Folosindu-se de pseudonimele din *Moby Dick*, deținuții se înțelegeau în primăvara lui 1973 cu ajutorul unui nou sistem informațional. Scopul era acela de a păstra unitatea grupului și totodată „identitatea politică“ și „conștiința lui revoluționară“.

Au fost transmise informații deținuților prin intermediul „poștei apărătorilor“, care pe atunci nu era controlată. Gudrun Ensslin socotea: „Avocații roșii sunt de neînlocuit, fără informațiile lor adunate și sortate nu se poate“.

În prima fază, biroul avocatului Kurt Groenewold din Hamburg trebuia să servească drept „centrală de contact și transmitere a informațiilor pentru toți deținuții și între birourile de avocați, precum și pentru comitete“.

„Fără această sistematizare, spunea Gudrun Ensslin, mai devreme sau mai târziu totul se încurcă, iar mai apoi ne transformăm într-o sectă închistată și pioasă...“

În „Sistemul de informare“, celula lui Andreas Baader se numea „cabina“. Gudrun Ensslin și-a numit propria celulă „secretariat“. De aici stabilea direcția. Împreună cu Baader, poreclit de deținuții RAF și „director general“, alcătuia „statul-major“. Ei decideau cu privire la răspândirea materialelor informative „pentru ca fiecare dintre cei ce trebuiau să le primească, chiar să le primească, iar cei care nu trebuiau să nu le primească. Asta nu poate fi lăsat pe seama avocaților“.

La încălcarea „disciplinei revoluționare“ era prevăzut – și așa s-a și întâmplat – ca vinovatului să nu-i fie difuzată informația. Gudrun Ensslin a notat pe spatele scrisorii unui avocat: „Sanctiune: nu mai primește informații“.

Noțiunea de ordin era definită astfel:

„Ce este un ordin? Un ordin rezultă din constituția colectivului, din dărâmarea oricărei forme de ierarhie. Ordinul este ceea ce îl convinge pe individ. Dacă aceasta nu este posibil, individul este exclus“.

Ce înseamnă practic „disciplina revoluționară“ s-a văzut clar în cazul Astrid Proll. Din cauza arestului îndelungat în „sectorul liniștit“ din Köln-Ossendorf, ea era terminată fizic și psihic și n-a participat în mod consecvent la prima grevă a foamei. De la Andreas Baader a venit solicitarea: „Astrid să comunice dacă informația este corectă, că nu a mâncat atât cât nu i-a fost foame. Dacă nu-și poate face autocritica, reacția noastră este: ea zboară din sistemul de informare...“ Iar Ulrike Meinhof a scris: „Astrid. Ea se joacă. I-am spus că zboară din RAF dacă... Nu ca amenințare, ci ca fapt“.

În mod regulat, arestații primeau prin intermediul poștei avocaților copii ale majorității scrisorilor pe care le scriau între ei. Între acestea și corespondență particulară și uneori ceea ce ei numeau „critică și autocritică“.

Klaus Jünschke, în august 1974: „M-am purtat ca un rahat contra-revoluționar. În loc să-mi dezvălui lipsurile și să-mi desăvârșesc

instrucția prin informare etc., mai mult am consumat informația decât să o folosesc ca o unealtă, ca muniție pentru luptă“.

Muniția pentru luptă era administrată deținuților direct și legal în celule. În mod clar, nici un judecător de instrucție răspunzător pentru cenzura poștală și controlul cărților trimise nu avea nimic împotriva ca deținuților să li se trimită literatură de care aveau nevoie pentru instruirea gherilei urbane. Astfel, deținuții RAF au reușit să-și alcătuiască o bibliotecă vastă privind incendierea și stoparea dezamorsării materialelor explozibile, noile metode de urmărire ale Poliției, arme noi, instalații de alarmă, camere de filmat de mici dimensiuni, baraje polițienești etc.

Deținuții și-au procurat între altele: *Jurnalul german al armelor, Tehnica de apărare, Radiotehnica*, titluri ale editurii Militare a RDG, *Ce putem învăța de la tupamaros, Gherila urbană, Răscoala înarmată, Gherila în statul industrial, Teorii de război, Lovitura de stat, Poliția Republicii Federale, Cartea partizanilor, Autoapărarea, Elementele de bază ale tehnicii ordinului, Atentatori și sabotori – terorismul modern...*

„Aceste materiale, a comentat agentul BKA, Alfred Klaus, într-un raport, erau perfecte pentru lărgirea cunoștințelor politice, logistice și operative, dar și pentru a-l aduce pe arestat în situația ca după eliberare sau achitare să construiască și să conducă grupuri de gherilă de sine stătătoare.“

În timp ce orice deținut avea dreptul de a cere și primi literatură doar atent filtrată, judecătorii grupului Baader–Meinhof permiteau asemenea material instructiv. În același timp, legislativul lucra la definirea unor noi paragrafe care să împiedice ceea ce anterior se permisesse cu dărnicie.

Într-o broșură pe care Ministerul Justiției a distribuit-o în 1982 există în următoarea frază despre necesitatea modificării legislative: „Menținerea din arest a formelor organizatorice teroriste, precum și planificarea și pregătirea altor infracțiuni au făcut necesară o îmbunătățire a instrumentelor de care dispun organele penale“.

10. „Ce mai vreți, doar trăiți încă“

Își începuseră lupta în ilegalitate ca o formă de experiment, punând în joc viața și libertatea, pentru a demonstra că statul era așa cum și-l imaginau ei: fascist.

Acum, ajunși în închisoare, se considerau victime și se comparau cu deținuții din lagărele de concentrație naziste.

„Noțiunea politică pentru sectorul morții, Köln, o spun foarte clar, este gazul, scria Ulrike Meinhof. Fanteziile mele legate de Auschwitz erau realiste...”

Iar Gudrun Ensslin nota: „Deosebirea dintre sectorul morții și izolare: Auschwitz față de Buchenwald. Deosebirea este simplă: în Buchenwald au supraviețuit mai mulți decât la Auschwitz... Ca și noi aici, înăuntru, pentru a spune clar că ne mirăm numai de faptul că nu am fost injectați. Altceva nimic...”

Prin introducerea sistemului de informare, comunicarea între deținuții din diferitele penitenciare s-a îmbunătățit considerabil. La următoarea grevă a foamei, au participat circa 40 de deținuți, printre care unii care nu aparțineau de RAF.

A doua grevă a foamei a durat șase săptămâni, de pe 8 mai până pe 29 iunie 1973. Pentru prima oară autoritățile închisorilor au recurs la hrănirea forțată. După o ușoară ameliorare a condițiilor de detenție, urmare și a largii publicități a grevei, deținuții au reînceput să se hrănească. Încă înainte de sfârșitul oficial al acțiunii, Gudrun Ensslin a scris într-o circulară: „De greva foamei s-a ales praful... dar vax... Cu greva nu vom reuși să scăpăm de izolare și, după cum se pare, nici de altceva”.

Un motiv al încetării se pare să fi fost și că starea de sănătate a unor greviști s-a deteriorat rapid. Ca urmare, prin sistemul de informare a fost transmisă și indicația: „Toți cei la care alimentația forțată se desfășoară cât de cât suportabil... să continue. Toți ceilalți, de pildă Andreas, să înceteze imediat. Iar acesta este un ordin!”

Horst Mahler a respins greva foamei ca „strategie fără efect“ și a considerat-o justificată doar pentru situații excepționale, în care „trebuie să se recurgă la grevă doar dacă într-adevăr este vorba de supraviețuirea RAF...”

Gerhard Müller, pe-atunci implicat trup și suflet, a replicat: „Când citesc așa ceva mă apucă furia – dobitocule, ține-ți fleanca! Dacă nu vrei să cobori de pe pedestalul tău, va trebui să te împingem“.

Reșineri față de greva foamei și a noțiunii de deținut politic au avut și membrii Ajutorului Roșu din Berlin. O lucrare cu titlul *Unele frânturi individuale de gândire despre greva foamei* a declanșat prin tezele sale eretice o furtună de proteste printre arestați. „Grevă foamei este un mijloc moral de luptă. Ea ține cont de existența unor sentimente umanitare la cei șantajați – un altul râde pe scama ei. Grevă foamei a tovarășilor din RAF se adresează o dată în plus vechii, mereu aceleași scene a simpatizanților RAF: burghezia formată din liberalii de stânga, depolitizați și sensibilizați... Numai în acest mediu poate fi înțeleasă greva foamei. Este o aiureală să faci legătura între scopurile de luptă socialiste și greva foamei. Nici unul nu se gândește să dărâme un sistem care permite să fie șantajat umanitar.“

Deținuții și unii dintre avocații lor au denumit lucrarea „maculatură polițienească“.

Ulrike a scris într-o circulară: „La faptul că noi vorbim de tortură, nu vă trece altceva prin minte decât: Ce mai vreți, doar trăiți încă“.

Ulrike Meinhof continua să aibă contacte cu copiii ei. Odată au fost lăsate să o viziteze cu prilejul grevei. A apărut în sala de vizite palidă și slăbită.

În mai 1973 le-a scris fiicelor ei:

„Țineți-ne pumnii să obținem ceva cu greva foamei. Oricum, nu puteți face mai mult.“

Scrieți-mi.

Vă sărută mama.

Să jucăm împreună fotbal? Bineînțeles că aş avea chef“.

În acel timp, Curtea Constituțională a respins o plângere a apărătorilor grupului Baader-Meinhof privind condițiile severe de detenție.

Toamna târziu, Ulrike le-a scris gemenelor ei:

„Să știți, îmi fac destule griji pentru voi. Bunica ar trebui să-mi scrie cum vă merge. Spuneți-i!

Și vizitați-mă!

Și scrieți-mi! Sau pictați-mi, bine? Cred că am nevoie de un nou tablou. Cele pe care le am le știu pe de rost. Să vă cer să-mi spuneți cum mă numiți n-a fost o idee bună. Sunt mama voastră, gata“.

În 1973 înainte de Crăciun, Ulrike Meinhof a întrerupt brusc contactul cu fetele ei. Un calendar pe care l-au confecționat ele a fost returnat: refuză primirea. Scrisorile fetelor rămâneau fără răspuns. Fetele n-au mai văzut-o niciodată pe mama lor.

Pe 5 februarie 1974, Gudrun Ensslin a fost mutată la Köln-Ossendorf, într-o celulă lângă Ulrike Meinhof. Detenția individuală a femeilor a fost ameliorată. Aveau permisiunea să se plimbe împreună, în plus puteau petrece împreună două ore zilnic într-o celulă. Uneori jucau moara.

11. „Unii vor muri...”

Cu mari cheltuieli la Stammheim a fost pregătit sectorul de securitate maximă pentru deținuții RAF.

„Am bănuț că Baader, Meinhof și ceilalți vor reprezenta un nou tip de deținut, i-a spus mai târziu Horst Bubeck biografului său Kurt Oesterle. Din partea statului am primit dispoziția să-i preluăm

mai întâi până la sfârșitul deliberării principale – bine păziți și bine păstrați, așa cum se pretinde de la o închisoare.“ Angajații bănuiau însă că nu va fi chiar bine.

Pe 28 aprilie 1974, totul era gata. Era o zi de duminică. Bubeck aștepta la etajul șapte sosirea elicopterului care le aducea pe deținutele Ulrike Meinhof și Gudrun Ensslin. El a privit fotografiile pe care le-a făcut cu celulele 718 și 719, dovezi că erau curate, luminoase și prietenoase. Îl însoțeau în curte doi colegi. Un microbuz urma să aducă femeile de la heliodrom în curte. Un important detașament de polițiști și documentariști era prezent la momentul istoric care a și fost immortalizat. Prima a coborât din mașină Ulrike Meinhof. Bubeck i-a urat bună dimineța. Deținuta l-a privit, apoi a trecut mai departe fără un cuvânt. Era slabă. Când a observat că este filmată, a încercat să-l lovească pe cameraman cu mâinile încâtușate. Acesta s-a ferit și a filmat în continuare. Ulrike Meinhof s-a retras un pas, după care l-a lovit cu piciorul pe Bubeck. Gudrun Ensslin a coborât și s-a îndreptat cu capul coborât spre clădirea închisorii. Bubeck l-a întrebat pe șeful documentariștilor de ce se filmează. Acesta i-a răspuns că Poliția dorește să aibă totul pe film în cazul în care avocații sau presa ar ridica cine știe ce obiecții:

– Noi vi le-am predat în bună stare. Acum ele sunt în mâna voastră.

După ce s-au stabilit condițiile de arest, celulele 718 și 719 de la etajul șapte trebuiau să se afle „zi și noapte sub dublă supraveghere“. La deschiderea celulelor trebuiau să fie prezenți doi angajați bărbați și o femeie. Deținuților li s-a permis să aibă lenjerie și îmbrăcăminte civilă. Hrana era predată sub semnătură de la bucătărie gardienilor de serviciu.

Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof aveau permisiunea să facă zilnic împreună plimbări de o oră și jumătate pe terasa acoperită de deasupra etajului șapte. În timpul zilei, aveau dreptul să fie închise timp de patru ore într-o singură celulă. În fiecare zi celulele lor trebuiau percheziționate „foarte amănunțit“. La intervale neregulate aveau loc și percheziții corporale. Până la ora 20, o angajată avea

datoria să arunce în fiecare oră o privire asupra deținuților. De două ori pe săptămână, „dar nu sâmbătă, duminică sau de sărbători“ se permitea îmbăierea. Deținuții erau excluse de la orice activitate comună, „inclusiv mersul la biserică“. Vizitele erau permise numai rudelor și avocaților.

Baader a rămas pentru început la Schwalmstadt, Holger Meins la Wittlich, iar Jan-Carl Raspe la Köln. Timp de mai multe luni, deținuții au pregătit o nouă grevă a foamei, cea de-a treia. Urma să devină cea mai lungă și mai dură.

„Cred că de data asta nu o vom întrerupe, scria Baader. Asta înseamnă că unii vor muri...”

Scopul era reunirea deținuților în grupuri mari. Era vorba de mai mult decât de ridicarea izolării. Trebuiau să înceapă procesele. Baader mai scria: „Sigur este că vom programa greva foamei astfel încât deținuții să ajungă în imposibilitate de a fi judecați“. Iar într-o altă scrisoare: „Perspectivele sunt explozii în sistemul penitenciarelor“. De asemenea, într-o notă informativă, probabil provenind de la Gudrun Ensslin, se spunea: „Greva foamei va deveni o armă numai dacă este clar că va fi dusă până la capăt, până când solicitările colective vor fi îndeplinite – chiar dacă vor exista bolnavi și morți“.

Scopurile – îl cităm din nou pe Baader – trebuiau astfel formulate încât „fiecare rocker sau orice individ care i-a făcut felul mă-sii să se regăsească în ele“.

Pe 27 august 1974, Ulrike Meinhof a fost transferată pentru proces la Berlin. Era vorba de participarea ei la eliberarea lui Andreas Baader în 1970. La primul proces, Horst Mahler a fost achitat, însă Curtea Supremă a anulat verdictul. Așa se face că în banca acuzaților din sala 700 a Tribunalului penal Moabit se aflau Ulrike Meinhof, Horst Mahler și Hans-Jürgen Bäckler, pe care procurorul îl considera bărbatul care l-a împușcat pe bibliotecarul Georg Linke.

Ulrike Meinhof părea bolnavă, stătea mută în bancă, de-abia a schimbat câteva priviri cu Mahler. Apoi și-a început depoziția, vorbind timp de 40 de minute, cu o voce epuizată, inexpresivă, fără patetism, la obiect.

– Mă puteți înțelege? întreba din când în când, adresându-se asistenței.

Ea a enunțat scopurile RAF: lupta antiimperialistă, dacă nu este numai vorbărie, înseamnă: nimicirea, dărâmarea sistemului dominant imperialist din punct de vedere politic, economic, militar.

După aceea, Ulrike a anunțat greva foamei și revendicările deținuților: asigurări sociale și de pensii pentru toți deținuții, liberă alegere a medicului, dreptul la grevă, contacte sexuale fără supraveghere, vizite fără control, ridicarea cenzurării scrisorilor, desființarea centrelor pentru delincvenții juvenili, amenajarea de penitenciare mixte.

– Dacă ticăloșii vor ceda într-un punct sau altul, cu atât mai bine. Atunci vom putea să luptăm cu forțele noastre pentru altceva.

La majoritatea jurnaliștilor prezenți în sală, depoziția lui Ulrike Meinhof a trezit doar compasiune. Unul a scris: „Ulrike Meinhof vorbește cu ascuțimea inteligenței sale îndreptate fără milă asupra propriei persoane. O martiră din voia ei, o Jeanne d’Arc a Internaționalei proletare care nu are în spatele ei altă armată decât aceea pe care o numește RAF, doar o fantomă în săraca ei minte inteligentă...”

Îndată după prestația lui Ulrike Meinhof, membrii grupului din diferite închisori au început greva foamei. Horst Mahler nu li s-a alăturat. După doar 14 zile, Monika Berberich a explicat în calitate de martor în procesul eliberării lui Baader că Mahler a fost „de ceva vreme exclus în unanimitate din RAF“. Mahler ar fi fost eliminat din cauza alurei sale, a tendinței dominante. Monika Berberich l-a numit „un palavragiu și un caraghios“.

După eliberarea sa, Horst Mahler a scris despre membrii RAF din închisori: „Cine este convins că izolarea îl va distruge se va alege într-adevăr cu probleme de tensiune și conștiința tulburată“.

Cel care își spune mereu că lipsa comunicării umane și a stimulilor pentru simț îl vor ucide treptat va muri până la urmă de asta, poate chiar de propria mână.

Mahler le-a strigat foștilor tovarăși care flămânzeau în închisori un cuvânt de îmbărbătare: „Un indian nu plânge“.

12. „O scroafă din clasa dominantă care face pe sfânta“

Cu câteva luni înaintea celei de-a treia greve a foamei, Ulrike Meinhof ar fi trebuit să înceapă lucrul la „opera fundamentală“ despre istoria RAF. Voia să o numească *Despre lupta antiimperialistă*. În jargonul intern al grupului proiectul era denumit „Bassa“, după barajul Cabora Bassa din Mozambic.

Primele notițe Ulrike le-a făcut de mână: „Formarea RAF în 1970 a avut în realitate un caracter spontan. Tovarășii care i s-au alăturat au văzut astfel posibilitatea reală de a-și îndeplini datoria revoluționară. Scârbiți de condițiile de reproducție din sistem, de comercializarea totală și de minciuna absolută din toate domeniile suprastructurii, puternic descurajați de acțiunile mișcării studențești și ale opoziției extraparlamentare au considerat necesar să propage ideea luptei armate.

Nu pentru că ar fi fost atât de orbi încât să creadă că ar reuși să activeze până la victoria revoluției în Germania, nu pentru că și-ar fi închipuit că nu puteau fi împușcați sau arestați.

Nu pentru că ar fi apreciat atât de prost situația, încât să creadă că masele se vor ridica pur și simplu la un astfel de semnal.

Era vorba să se salveze din punct de vedere istoric situația mișcării din 1967/68; era vorba de a nu mai permite întreruperea luptei.“

„Trimiteți-i materiale lui Theres“ a dispus Gudrun Ensslin. Aveți de lucru, eu nu văd aceasta ca un proiect de ani de zile, ci de luni, până la aproximativ un an.“

Însă Ulrike Meinhof n-a progresat cu lucrul.

Gudrun Ensslin a insistat: „Bassa este motivul pentru care nu-ți dau pace. Și fiecare, bineînțeles cu excepția ta, știe că tu ai fost vocea [RAF-ului], ești și vei fi.“

Ulrike Meinhof a răspuns: „... Și în afară de aceasta, tu gândești mult mai repede decât mine și – Cerule! – fac abstracție de faptul că «vocea» este un cuvânt de care mai bine mă feresc“.

Pe de altă parte, Gudrun avea ultimul cuvânt privind manifestele RAF. Ulrike Meinhof a reușit să conceapă declarația grevei. Baader și Ensslin n-au fost mulțumiți cu conceptul ei și au criticat-o dur. Ulrike Meinhof a reacționat autocritic. Despre relația ei cu Baader a scris: „Esențialul, relația mea perturbată cu voi și mai ales cu Andreas a apărut pentru că eu nu sunt pătrunsă de violența revoluționară, a fost pur și simplu o frază nerușinată referitoare la ceea ce reprezintă cauza pentru mine: socializarea mea la fascism, prin sadism și religie, care m-a ajuns din urmă, deoarece raportarea mea la clasa dominantă, al cărei copil adoptiv am fost, nu s-a destrămat cu totul. O scroafă din clasa dominantă care face pe sfânta, așa mă pot descrie“.

Aceasta amintea de unele declarații ale lui Ulrike în emisiunile radiofonice despre educația sadică din cămin: „Sadomasochismul înseamnă că tortura unuia este plăcerea celuilalt. Înseamnă însă și că a fi chinuit produce plăcere, iar cei ce chinuiesc au plăcere în a fi chinuiți, că în cei chinuiți apare cerința de a chinui și ei“. Era o psihodramă care s-a petrecut în Stammheim și care a afectat-o cu precădere pe Ulrike Meinhof.

Amintindu-și de înfrângerea RAF, de arestările din primăvara lui 1972, poate și de atentatul Springer, ea a scris: „Apoi m-am gândit că voi ar fi trebuit să mă criticați. În arest m-am gândit un timp că ar trebui să fie clar că înfrângerea din 1972 s-a datorat încurcăturii

mele. Dar asta a fost, bineînțeles, reversul maniei grandorii. Dar așteptarea de a fi criticată ascundea și capitularea în fața slăbiciunii de a nu reuși singură – am vrut să fiu condusă“.

Baader a răspuns autocriticii disperate a lui Ulrike Meinhof cu câteva fraze scrise de mână: „Și termină în sfârșit să te chiniești și să te târăști. Lucrează cum poți. Tu ai tras concluzia falsă din critica noastră. Să nu te transformi într-o potaie târătoare, ci să te străduiești să aduci la lumină ceea ce știi“.

Încă din august 1974, Andreas Baader a transmis „autocritica“ lui Ulrike Meinhof prin sistemul de informare. În acest fel și ceilalți deținuți RAF au primit copii – împreună cu alte autoînvinuiri ale unor membri RAF.

Margrit Schiller a scris: „Ură: eu am avut întotdeauna o frică teribilă față de a [Baader], reversul fiind... apărarea în fața propriei exproprieri față de cel care nu se lasă mituit...“

Gudrun Ensslin i-a răspuns și a caracterizat rolul lui Andreas Baader în cadrul grupului: „Rivalul, dușmanul absolut, dușmanul statului: conștiința colectivă, morala denigrațiilor și jignișilor, a proletariatului metropolitan – acesta este Andreas. Din acest motiv apare concentrată asupra lui ura burghezicii, a presei, a stângii cetățenești... Deoarece deja acel 14 mai [1970, eliberarea lui Baader în Berlin] a transmis exact aceasta – lupta pentru putere. Prima pe care am câștigat-o, exemplul pentru o acțiune armată de eliberare. L-am putut lua pe Andreas drept etalon pentru că el nu mai reprezintă vechiul (corupt), ci noul: limpede, puternic, vehement, hotărât... Pentru că el hotărăște țelurile“.

13. Ori porc, ori om

Pe 2 octombrie 1974, Procurorul Federal i-a acuzat oficial pe cei cinci membri principali ai grupului, Andreas Baader, Gudrun

Ensslin, Ulrike Meinhof, Holger Meins și Jan-Carl Raspe. Procesul trebuia să înceapă anul următor și să se desfășoare la Stammheim. Erau acuzați pentru cinci omoruri. Dosarele însumau 170 de volume, trebuiau audiați 1 000 de martori și 70 de experți.

La începutul lui noiembrie 1974, Andreas Baader și Jan-Carl Raspe au fost duși cu elicopterul la Stammheim. Pe acoperișul închisorii fost postați lunetiști. Cu o suită impresionantă de polițiști înarmați până-n dinți, Baader s-a îndreptat de la elicopter la mașina de transport a deținuților. Ambii bărbați slăbiseră mult în timpul grevei. Holger Meins, care ar fi trebuit inițial să fie mutat la Stammheim, a rămas la Wittlich, deoarece sănătatea sa fusese afectată puternic de greva foamei și nu putea fi transportat.

Prin greva foamei au vrut să obțină mutarea la Stammheim, la Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof. Acum, această mutare a fost dispusă de tribunalul răspunzător pentru condițiile de detenție.

Bubeck, gardian al închisorii Stammheim, a avut impresia că Baader spera să fie hrănit forțat. Slăbise până la os. „Frica de moarte îi mărise ochii. I s-a explicat programul zilnic la etajul șapte, dar parcă nu avea urechi s-audă. S-a adresat doar lui Henck, medicul, și a părut să se calmeze când acesta l-a informat că procedura începe chiar a doua zi înainte de prânz“.

Conform reglementărilor, personalul închisorii Stammheim avea obligația să-i întrebe pe deținuți dacă se supun de bunăvoie alimentării artificiale. Dacă erau de acord, lucru care se întâmpla rar, atunci luau loc pe un scaun în antreu și permiteau să fie hrăniți. Cel mai adesea răspunsul era: „Nu“. Apoi deținuții erau conduși din celule de personal și așezați pe un pat cu rotile. Mâinile și picioarele le erau fixate de pat. Sanitarii le apăsau capul și trunchiul, iar medicul Henck introducea sonda prin nas până în stomac. Cu un stetoscop controla dacă sonda a ajuns în stomac. După aceea amesteca într-un bol ingredientele pentru un terci subțire, între care ouă și glucoză. Un sanitar introducea după aceea amestecul cu o seringă

tub și astfel în stomac. Bubeck își amintea cum deținuții strigau adesea: „Porcilor! Asasinilor! Tortionarilor!“

Avocații Otto Schily și Klaus Croissant au depus plângere împotriva medicilor răspunzători de hrănirea forțată și au declarat în cadrul unei conferințe de presă că hrănirea forțată este o „schingiuire conștientă și o tortură sadică“.

Într-adevăr, pentru toți participanții era evident că hrănirea forțată este o tortură inumană. Holger Meins a notat în urma unui astfel de tratament:

„Fixarea, două cătușe la mână și picioare, o curea lată de 30 cm pe șolduri, brațul stâng cu patru curele de la încheietura mâinii până la cot... în dreapta medicul pe un taburet cu o spatulă. Cu ajutorul ei deschide gura, pătrunde printre dinți... Se folosește un furtun roșu, gros cât degetul mijlociu“.

La fiecare masă li se inoculau cele de zece seringi. Deținuții erau supuși de două ori pe zi acestei proceduri. Ulrike Meinhof obișnuia la începutul hrănirii forțate să-și bage imediat după aceea degetele în gât pentru a elimina hrana. Din acest motiv era lăsată culcată încă o oră după hrănire pentru ca să asimileze cel puțin o parte din substanțele nutritive.

Bubeck își amintea că cel mai mult suferea Gudrun Ensslin în timpul hrănirii forțate. Iar el suferea alături de ea. „De câte ori se extrăgea furtunul, era roșu de sânge.“ Bubeck a mers în celula ei și i-a spus: „Terminați, vă rog, cu această rezistență. Întotdeauna veți fi în dezavantaj. În plus, nimeni din partea presei nu este prezent pentru a vă vedea. Dacă adoptați o rezistență simbolică, vom lua la cunoștință cu același respect, vă promit. Ne putem înțelege?“ Gudrun Ensslin n-a răspuns. Dar Bubeck a avut impresia că după aceea ea a acceptat hrănirea forțată fără să se zvârcolească. Injuriile la adresa personalului au continuat însă.

La începutul unei greve a foamei, deținuții au dat personalului toate alimentele pe care le aveau în celule. Biscuiți, ciocolată și cuburi

de supă au fost împachetate în cutii și depozitate în locuri inaccesibile. Totuși, la controalele obișnuite în celule, se găseau mereu alimente ascunse între cărți. Cu cât mai des s-au organizat astfel de greve de-a lungul anilor, cu atât mai mult se demonetiza această formă de „armă împotriva propriului corp“. Opinia publică afla tot mai rar de greve, iar deținuții mâncau din ce în ce mai mult pe ascuns.

Miniștrii de justiție din landuri au dat asigurări că nu există motive pentru greva foamei. Expresii ca „izolarea în arest“ sau chiar „tortura prin izolare“ ar fi noțiuni de luptă fără un suport real. În realitate, cei închiși au acces la radio, contacte prin scrisori, vizite ale avocaților și, uneori, activități comune cu ceilalți deținuți. Separarea de restul activităților ar fi necesară din considerente de siguranță. Arestul preventiv este în general un arest individual. Acest lucru era adevărat, dar arestul preventiv al membrilor RAF a durat cu mult peste cea a altor acuzați. Radioul, cărțile, revistele și vizitele avocaților nu erau în cazul arestului individual de lungă durată decât o infimă compensare pentru lipsa de contact interuman, cum se întâmplă în alte penitenciare.

Condițiile de detenție erau diferite în funcție de penitenciar, se schimbau din timp în timp, în funcție de comportamentul deținutului sau de „cerințele de siguranță“.

Adjunctul directorului penitenciarului Stammheim Schreitmüller avea să declare: „Inițial, a existat poate o oră, o oră jumătate de întâlniri pe zi. Treptat, acest interval a crescut. Până la urmă au fost opt ore. Bărbați și femei. Așa ceva nu exista atunci în nici o închisoare. Și nici acum“.

La sfârșitul lui octombrie 1974, Manfred Grashof a întrerupt greva foamei, a reluat-o însă după câteva zile. În această situație, Holger Meins, el însuși aproape de moarte prin inaniție, i-a scris o scrisoare:

„Tu nu mai continui, te pui în siguranță, le oferi astfel porcilor o victorie, înseamnă că ne trădezi, tu ești porcul care se desparte pentru a supraviețui. Apoi – dacă nu flămânzești mai departe – mai bine spune-o cinstit (dacă mai știi ce înseamnă asta: cinste). Altfel zis: eu trăiesc. Jos cu RAF. Victorie pentru sistemul porcilor.

Ori porc, ori om.

Ori supraviețuiești cu orice preț, ori luptă până la moarte.

Ori problemă, ori soluție,
între ele nu există nimic.

Destul de trist că trebuie să-ți scriu așa ceva. Bineînțeles că nu știu nici eu cum este când mori sau când ei omoară pe cineva. Într-un moment al adevărului, azi-dimineață mi-a trecut prin minte:

Ah, așa este (n-am știut nici eu), și apoi: Indiferent, asta a fost. Oricum, de partea corectă a baricadei.

Ar trebui să știi și tu ceva. Ei da, fiecare moare. Întrebarea este numai cum ai trăit și lucrul este foarte clar: luptând împotriva porcilor ca un om pentru eliberarea oamenilor: revoluționar în luptă – cu toată dragostea de viață, disprețuind moartea. Asta este pentru mine: să servesc poporul – RAF“.

Gudrun Ensslin a primit o copie a scrisorii și i-a scris lui Holger Meins: „Încetează să-i mai suflă tipului în curul soldățesc – în ce scop? Ce ai tu, ce are gherila din aceasta? În orice caz, acesta nu este războiul total, ci defensiva totală. Aș fi lăsat asta: «Destul de trist...» Fără regrete. Țelul. Tu decizi când mori. Libertate sau moarte“.

La trei zile după ce Gudrun Ensslin i-a scris asta, Holger Meins a murit.

14. Moartea lui Holger Meins

După aproape două luni de grevă a foamei, Holger Meins slăbise de i se vedeau toate oasele. La o înălțime de 1,83 cm el cântărea doar 39 kg. Vineri, 9 noiembrie 1974, le-a comunicat avocaților:

– Vă rog să trimiteți pe cineva. Dar repede. Nu mă mai pot scula din pat.

Sâmbătă dimineața, apărătorul său Siegfried Haag a sosit la Wittlich. Nimeni n-a vrut să-l lase în penitenciar. I s-a spus că Meins zace în pat, iar din motive de siguranță o vizită a avocatului în celulă nu este admisă.

Haag l-a sunat pe colegul său Croissant, care l-a informat pe președintele celui de-al doilea complet penal din Stuttgart, dr. Theodor Prinzing:

– Starea de sănătate a lui Meins este critică. Dați ordin ca un medic în care are încredere să-l poată vizita! Și permiteți-i colegului meu Haag să intre în penitenciar.

În calitate de judecător în apropiatul proces al grupului Baader-Meinhof din Stammheim, Prinzing era răspunzător pentru condițiile de detenție ale acuzaților. El a aprobat vizita lui Haag, dar n-a acceptat vizita unui medic din afara instituției.

Doi angajați l-au transportat pe Holger Meins pe o targă într-o cameră a administrației. Avea ochii pe jumătate închiși. Apărătorul Siegfried Haag s-a aplecat asupra lui.

– Sunt terminat. S-a sfârșit. Mor, a șoptit Holger Meins.

Avocatul văzuse suficient.

„Când l-am văzut întins pe targă, am știut că i-a sunat ceasul, a povestit el ulterior. Mi-am aplecat urechea la gura lui pentru a înțelege ce spune. Câteodată, adunându-și toate forțele, reușea să spună o propoziție ceva mai tare. Vizita a durat două ore, două ore deoarece îmi era clar că aceasta va fi ultima lui convorbire și că știa acest lucru.“

La sfârșit, Holger Meins i-a cerut avocatului o țigară. Haag a aprins-o, i-a pus-o între buze. La ora 15, avocatul a părăsit instituția și l-a sunat pe Klaus Croissant. La telefon a formulat o scrisoare către Prinzing: „... Holger Meins moare. În cel mult două zile va fi mort. Sunteți răspunzător pentru moartea lui deoarece condițiile de detenție le stabiliți dumneavoastră“.

Cu această scrisoare, Croissant și colega sa Marielouise Becker au plecat la Untertürkheim, la judecătorul Prinzing. Era ora 18. Judecătorul completului a primit hârtia la poarta grădinii sale.

La scurt timp după ce Siegfried Haag a părăsit penitenciarul, personalul a remarcat starea precară a deținutului. Au solicitat ajutorul unui medic din Wittlich. Când a ajuns acesta la ora 17.15, Holger Meins era mort.

Medicul penitenciarului și șeful instituției, care, potrivit indicațiilor exprese ale ministerului ar fi trebuit să informeze și să solicite completului penal din Stuttgart transferul lui Holger Meins în secția de terapie intensivă a unui spital, nu făcuseră nimic. Medicul își luase liber; un înlocuitor nu exista.

Când vestea despre moartea prin inaniție a lui Holger Meins a fost difuzată la radio, s-au ținut la Frankfurt, Köln, Hamburg, Berlin și Stuttgart marșuri de protest la care au luat parte câteva sute de demonstranți. În Stuttgart-Untertürkheim, ei au trecut prin fața casei judecătorului Prinzing.

Președintele completului penal a declarat jurnaliștilor că a luat toate măsurile posibile pentru menținerea vieții și sănătății lui Holger Meins. În ce măsură ele s-au și pus în aplicare în penitenciarul Wittlich nu a putut să aprecieze.

Pentru simpatizanți era evident: Holger Meins fusese ucis. Au scris cu spray pe zidurile caselor și bisericilor: „Răzbunare pentru Holger Meins“. El însuși scrisese cu mult înainte de declanșarea grevei în testamentul său: „În cazul în care voi muri în arest, a fost crimă. Indiferent ce vor susține porcii... Să nu credeți în minciunile ucigașilor“.

În cercurile simpatizanților nu era un secret că deținuții vor să ducă greva foamei până la un sfârșit tragic. Un sfârșit, însă, pe care cei din Stammheim l-au prevăzut mai puțin pentru ei, cât pentru alții. S-a stabilit chiar o ordine privind viața cui va fi pusă în joc

pentru prima oară, a doua oară sau a treia oară. Această ordine dădea posibilitatea celor care nu se aflau în prima serie și, deci, nu intrau în prima linie a celor care trebuie să moară, să mănânce în secret. Mai târziu, Peter Jürgen Boock nu mai putea înțelege cum au acceptat susținătorii această cinică listă a morții. Era, de asemenea, clar că liderii trebuiau să supraviețuiască. Cu toate acestea, Jan-Carl Raspe a rămas consecvent în greva foamei până la sfârșit reușind, totuși, să supraviețuiască. Andreas Baader, Gudrun Ensslin și chiar Ulrike Meinhof mâncau în secret – într-o ordine prestabilită.

15. Asasinarea unui judecător

Pe 10 noiembrie 1974, într-o duminică, spre ora 20.50, cineva a sunat la ușa locuinței din Alea Bayern nr. 10–11 din cartierul berlinез Neu-Westend. La interfon, un bărbat a anunțat că vine din partea firmei Fleurop și că aduce flori. A fost lăsat să intre; în zilele precedente, veniseră de mai multe ori comisionari cu flori deoarece stăpânul casei își serbase împlinirea vârstei de 64 de ani. Günter von Drenkmann, judecătorul Curții de Apel, cel mai înalt judecător din Berlin, s-a uitat prin vizorul ușii sale. Când l-a văzut pe mesager, a întredeschis ușa. Prevăzător, a pus lanțul. Însă grupul tinerilor care au apărut din casa scărilor a forțat ușa. S-a declanșat o scurtă busculadă. Deodată s-au auzit trei împușcături. Două l-au nimerit pe judecător. Sângerând, Günter von Drenkmann s-a prăbușit. Atacatorii au demarat rapid cu un Peugeot și un Mercedes în direcții diferite. Soția judecătorului a anunțat Poliția. În câteva minute, acesta a fost transportat la un spital din apropiere. Acolo a decedat.

Prin natura funcției sale, Günter von Drenkmann nu avusese niciodată nimic de-a face cu grupul Baader–Meinhof. N-a trebuit să ia decizii în ce privește condițiile de detenție ale membrilor RAF, nici în ce privește obiectiile avocaților, n-a dat niciodată o hotărâre

cu privire la teroriști. Günter von Drenkmann a fost un judecător civil, un jurist liberal și membru SPD. Mai târziu, s-a stabilit că atentatorii aparțineau Mișcării 2 Iunie, care l-au împușcat pe judecător în încercarea de a-l lua ostatic.

Mai târziu, Till Meyer, membru al Mișcării 2 Iunie, declara: „Omul a fost împușcat, în loc să fie luat ostatic. În acest fel, modul de presiune a dispărut. Era, însă, cel mai important judecător din Berlin. Și știu că apoi s-a scandat în Stadionul Olimpic la un meci al echipei Hertha: «Drenkmann – Meins, unu la unu».”

Deținuții din Stammheim au formulat o declarație față de „execuția” lui Günter von Drenkmann: „Noi nu-l deplângem pe Drenkmann. Ne bucurăm pentru o astfel de execuție. Această acțiune a fost necesară, deoarece a clarificat fiecărui ticălos din Justiție și Poliție că poate fi tras la răspundere încă de azi”.

Față de revolta cercurilor liberale și de stânga vizavi de uciderea lui Drenkmann se specifica: „... Pentru acei Böll-i care consideră că moartea unui conțopist valorează mai mult decât a unui revoluționar. Ce a vrut să spună Böll în al său *Katharina Blum* dacă nu faptul că împușcarea unui reprezentat al clasei dominante este îndreptățită din punct de vedere moral. Atunci când „violența literară” devine violență materială, același Böll se situează de partea celor al căror cuvânt tocmai l-a criticat...”

16. O încercare de interogatoriu

Personalul penitenciarului Zweibrücken a anunțat imediat LKA că Manfred Grashof acceptă să se hrănească. În consecință, LKA a trimis un fax către BKA în care se spunea că Grashof va fi abandonat de grup și nu va mai primi bani. „O apropiere de el în scopul unui interogatoriu pare să fie posibilă.”

Într-o seară, un funcționar al penitenciarului a venit în celula sa, după cum a povestit Grashof în procesul din Stammheim.

– Este aici cineva de la Poliție care vrea să discute cu dumneavoastră.

– Nu cred, a răspuns Grashof.

În acel moment însă omul de la BKA intra pe ușă.

– Bună ziua, eu sunt Klaus de la BKA. Probabil, mă cunoașteți.

– Da, vă cunosc din acte. Dumneavoastră sunteți cel ce concepe psihogramele. Cel care se ocupă cu circuitul scrisorilor și evaluează documentele. Dumneavoastră sunteți cel care a desemnat-o pe Ulrike drept capul, Andreas – motorul și Gudrun drept sufletul.

– Cunoașteți asta? a întrebat Klaus, arătând o hârtie.

– Cum așa? Eu nu știu nimic. Ce vreți?

– Provine de la dumneavoastră, i-a spus omul de la BKA. Noi știm prea bine. Căutăm aici o scrisoare de la Andreas Baader.

– Ce fel de scrisoare?

– Știți deja. Dacă nu o dați de bunăvoie, atunci trebuie să percheziționăm celula.

– Aveți un ordin de percheziție?

– Nu avem nevoie. O știți prea bine.

Alfred Klaus a început să percheziționeze celula. Grashof a avut impresia că pe Klaus îl interesa mai degrabă să înceapă o discuție cu el decât să găsească ceva. Două ore a cotrobăit Klaus prin celulă, a ridicat unele lucruri, s-a uitat sub pat. A deschis ușa dulapului și s-a adresat colegilor:

– Priviți aici: arată ca la un prusac. Cel puțin unul care ține ordine.

Grashof a răspuns monosilabic. „Tipicul polițist-tată“, și-a zis el în gând.

– Da, băiete, a zis Klaus. De altfel, îl cunosc pe Holger. Îi cunosc și familia. Și eu provin din Hamburg. Holger Meins... da, poate ar fi trebuit să fii tu. Știi asta? Unul din grup a hotărât ca Holger să moară. Ai fi putut fi tu acela. Dar tu ești isteț și curajos. Te-ai prins.

Agentul BKA a încercat să-l convingă că ar putea să scape, la fel ca Horst Mahler.

– Dacă te despați de grup, nu trebuie să devii neapărat apolitic sau trădător. Nu ești de acord?

În timp ce un alt agent căuta tăcut prin hârtiile lui Grashof, Klaus l-a privit cu ochii săi albaștri-deschis:

– Am vorbit cu tatăl tău. Știm cum este să ai părul lung și supărare acasă. Și eu am un fiu. Știu că nu ești un ucigaș, a continuat el după o clipă.

Grashof a devenit furios. Era acuzat de un dublu asasinat în Kaiserlautern.

– Acum am terminat. Cărați-vă!

– Un moment, nu suntem gata, a intervenit Klaus. I-a oferit serviciile unui avocat. Știu că nu ai bani. Dar aceasta nu este o problemă. Întotdeauna se găsește unu.

Grashof n-a acceptat. A intrat din nou în greva foamei.

17. Critică și autocritică

Doi ani mai târziu, Manfred Grashof a fost audiat în calitate de martor în procesul din Stammheim. La cererea apărării trebuia să declare dacă în timpul grevei foamei disciplina a fost menținută prin sancțiuni. Apărătorul lui Baader, doctorul Heldman, l-a întrebat:

– De ce ați reînceput greva foamei?

– A fost într-un fel normal. Atâta doar că nu am reușit din prima. Această întrerupere este în esență o consecință a izolării. Dar asta nu este în nici un caz o scuză.

Judecătorul i-a cerut precizări:

– Sunteți întrebat de ce ați reluat greva, domnule Grashof.

– Ei bine, tocmai asta am recunoscut. A fost vorba într-adevăr de o decizie existențială. Înțelegeți asta?

– A fost în întregime decizia dumneavoastră? a dorit să știe Heldmann.

– Sigur că da. Eu nu am avut nici un motiv să mă îndoiesc de corectitudinea acestei politici. Bineînțeles, grupul a spus: „Ia-o de la început“. Meins mi-a scris: „Dacă ai făcut ceva în pantaloni, spală-i“. Această scrisoare a avut cu adevărat o nuanță dură. Grupul a fost cel care mi-a scris, nu numai Holger. Această scrisoare m-a ajutat enorm. Nu m-am simțit izolat.

– Bun, s-a răspuns, a spus Prinzing nerăbdător, de bunăvoie.

– Nu de bunăvoie, ci, ținând seama de situație și de hotărârea procuraturii de a ne nimici.

După prezentarea motivelor sale pentru reluarea grevei foamei, Grashof a fost primul deținut RAF dispus să răspundă la întrebările tribunalului și procuraturii. Procurorul-șef Zeis i-a citit extrase din scrisoarea lui adresată lui Baader: „Apoi ameninți ca un polițai, original la 20 de ani, dar nu mai mult. Nu aud așa ceva pentru prima dată, dragule“, iar în alt loc: „Iar la sfârșit lovitura: din partea noastră nu mai ai ce aștepta, decât dacă înțelegi asta ca pe un ordin. Okay, am înțeles-o ca pe un ordin... și am reluat greva vineri în zori...“ Într-un alt loc: „Cu sancțiunile – afară din sistemul de informare din RAF, înăuntru sau afară eu am murit pentru voi – sunt de acord...“

Procurorul l-a întrebat pe Grashof:

– Vreți să susțineți în continuare după acest reproș, în care dumneavoastră vorbiți de „sancțiuni“, că n-au fost sancțiuni împotriva dumneavoastră?

– Bineînțeles, a răspuns Grashof. Mai înainte am explicat că noi am stabilit greva foamei ca pe o luptă, ca pe o defensivă extremă, ca pe o decizie existențială. Normal, ca orice luptă pe viață și moarte, asta-i foarte clar. În orice acțiune a luptei armate se poate muri.

– Deci confirmați că sancțiunile au fost o amenințare, a intervenit judecătorul.

– Nu, a replicat Grashof.

– Altfel nu se poate înțelege răspunsul dumneavoastră...

– Este vorba de faptul că susțineți că ar exista o structură autoritară, care decide ca atunci când cineva nu mai luptă să fie ori lichidat, ori să se autolichideze.

Procurorul-șef Zeis a prezentat o altă scrisoare confiscată cu prilejul unor razii în celule.

– Urmează o autocritică din partea dumneavoastră, citez: „Vă răspund. În loc de onoare vreau să folosesc noțiunea de amor propriu. Antonimul este lașitatea. Lașitatea în fața dușmanului. Aceasta este însă definiția corectă, exactă a comportamentului meu. După cum știu, în armatele regulate această problemă se pedepsește cu condamnarea la moarte... iar în armatele de gherilă cu excluderea și desconsiderarea politică. Aveți ultima formă a sancțiunii...”

La citirea scrisorii, Zeis a accentuat cuvântul „sancțiune”. A lăsat hârtia jos și l-a întrebat pe Grashof:

– Rămâneți în continuare la declarația că nu au avut loc sancțiuni împotriva dumneavoastră?

– Eu am explicat situația mea de-atunci, când am încetat greva. Mi-am pierdut total rațiunea, altfel nu aș fi încetat. Cert este că în aceste scrisori toate noțiunile sunt neclare, sunt foarte multe neadevăruri.

– Ceea ce faceți acum, a intervenit nerăbdător judecătorul, este o autocritică suplimentară...

– Ah, maimuță, habar n-ai de critică și autocritică, l-a apostrofat Grashof.

18. „Holger, lupta continuă!”

Micuțul cimitir din Hamburg nu a avut niciodată așa un număr mare de participanți la o înmormântare ca la cea a lui Holger Meins. Unii cetățeni nu doreau ca acest terorist să fie îngropat alături de apropiații lor. În fiecare zi, când tatăl lui Holger venea la mormântul acestuia, găsea coroanele și florile depuse la mormânt împrăștiate în apropiere. Tatăl le reșeza pe mormânt. Într-o zi a

găsit un bilețel lângă crucea fiului său: „Nu-l veți mai regăsi. Va fi spânzurat de un copac; atunci va muri cu adevărat“. Wilhelm Meins a obținut pază polițienească pentru zece zile. I s-a spus că după aceea nu mai există posibilitatea de a se asigura paza pentru el și mormânt.

Wilhelm Meins a comandat o placă de beton care a fost așezată deasupra sicriului: „Pentru ca să nu-l poată scoate“.

În ziua după înmormântarea lui Holger Meins, ziarul *Bild* titra: „Răzbunare! au strigat 2 000 de persoane la mormântul din Hamburg al lui Holger Meins“.

„Teroristul Holger Meins din grupul Baader–Meinhof a fost înmormântat ieri-dimineața... Nu și-a găsit însă liniștea: peste 2 000 de comuniști au strigat: «Răzbunare». Iar când pastorul a rostit cuvântul lui Hristos: «Tată, iartă-i», cineva a strigat: «Pe porci nu-i iertăm niciodată»...“

Lângă articol apărea o fotografie a lui Rudi Dutschke cu explicația: „Basca în mână stângă, dreapta strânsă în pumn. El a strigat: «Holger, lupta continuă!»“ Părea că Rudi Dutschke a sprijinit ideologic lupta Frațiunii Armata Roșie. Așa ceva se potrivea perfect cu gândirea atât a celor de dreapta, cât și a simpatizanților RAF. Rudi Dutschke a explicat într-o scrisoare revistei *Spiegel* ce a vrut să spună:

„Holger, lupta continuă, ceea ce înseamnă pentru mine că lupta celor exploatați și amărâți pentru eliberarea socială este singura bază a activității noastre politice în calitate de socialiști și comuniști“.

Lupta politică împotriva izolării în arest are un sens clar, de aceea și solidaritatea noastră. Uciderea unui președinte de cameră antifascist și social-democrat este însă de conceput drept un omor în tradiția reacțiunii germane.

Rudi Dutschke respingea terorismul individual. Cu toate acestea, membrii RAF erau pentru el în continuare „tovarăși“. Pe unii îi cunoștea de la Berlin, din timpul mișcării studențești. Pe Holger

Meins, de pildă, care dorise să transforme camera de filmat într-o armă politică, care realizase un documentar despre producerea cocteilurilor Molotov, iar apoi a mers și mai departe, mult mai departe, pentru ca la sfârșit să fie întins pe catafalc cu o barbă răvășită și o față suptă.

La puțin timp de la înmormântarea lui Holger Meins, Rudi Dutschke l-a vizitat pe Jan-Carl Raspe. I-a luat cu el pe fiul său Hosea-Che și pe prietenul acestuia. „Am vrut să-i arăt lui Raspe cu totul alte fețe, a scris în jurnalul său. Au venit cu mine în penitenciar, dar nu până la Jan Raspe. «Fără autorizație nu trec nici copiii, domnule doctor Dutschke! Și ce scop are o astfel de vizită?»“

Mai târziu, Rudi Dutschke a scris într-o scrisoare adresată soților Gollwitzer: „A te simți în mod subiectiv un revoluționar antiimperialist nu exclude un rol cu urmări nefaste. Grupul nu vrea să accepte nici acum acest lucru, tocmai asta este, mi se pare, un simptom, un efect deosebit al izolării. La Jan Raspe am avut senzația că a intuit corect sursa pericolului; aviditatea cu care dorea să primească informații despre realitatea socială din afara închisorii lasă să se întrevadă acest lucru. Dar constrângerile de grup par aici, în ciuda arestului în regim de izolare, respectiv tocmai de aceea, să aibă o dinamică proprie. Rezultatul unor păreri greșite și izolarea din penitenciar generează un proces de autodistrugere. Nu văd deocamdată nici o șansă de a combate acest curs.

Vizita lui Rudi Dutschke la un membru arestat al primei generații a RAF a rămas excepția. Colegii de drum politic din anii opoziției extraparlamentare participau pe atunci câteodată la proteste împotriva condițiilor de detenție. Nimeni nu a încercat să le atragă, de pildă, pe Ulrike Meinhof sau pe Gudrun Ensslin într-o dispută politică cu „stânga legală“.

Între timp, în afara penitenciarelor s-au format noi grupuri. Ele au luat naștere mai întâi din „comitetele de tortură“. Inițiativa a venit de la oameni foarte tineri, care nu i-au cunoscut pe Baader sau

pe Ensslin, dar erau scandalizați de condițiile de detenție inumane, reale sau presupuse. Aceștia aveau să intre la rândul lor în ilegalitate. Niciodată în perioada luptei în ilegalitate n-a exercitat RAF o asemenea forță de atracție precum din arest.

De-abia în închisoare grupul și-a dezvoltat o prezență politică pe care înainte n-a avut-o. Măsurile supradimensionale de siguranță au conferit deținuților cadrul importanței politice pe care nu l-au atins prin intermediul scrierilor și acțiunilor lor.

Rieder, pastorul penitenciarului, afirma: „Stammheim, mitul Stammheim, sectorul de siguranță maximă. Eu sunt până azi speriat uneori de cum au fost tratați acești deținuți teroriști. Ca niște ouă crude“.

Pentru asemenea deținuți statul de drept nu exista. Conducătorul penitenciarului Nusser a declarat: „Conducerea acestei organizații foarte periculoase se afla bine păzită într-un penitenciar și și-a desfășurat în continuare munca beneficiind de cele mai bune contacte spre exterior. Aici, sus, se afla centrala comandoului și a lucrat și a funcționat“.

Între 1970 și 1972, Poliția a dat în urmărire aproximativ 40 de persoane. La sfârșitul lui 1974, erau deja căutate 300. Așa-numita scenă a simpatizanților era apreciată de experți ai Biroului Federal la peste 10 000 de persoane. Noțiunea de „simpatizanți“ devenea tot mai generoasă.

Moartea lui Holger Meins conferise un nou avânt organizației RAF.

19. „Cuțitul din spatele RAF“

Pe 29 noiembrie 1974, Ulrike Meinhof a fost condamnată la Berlin pentru tentativă de omor în acțiunea de eliberare a lui Baader din 1970 la opt ani de închisoare. În continuare a fost mutată la Stuttgart-Stammheim, unde Baader, Ensslin și Raspe se aflau deja la etajul șapte. La vremea respectivă, aveau permisiunea să se

vadă femeile pe de-o parte, respectiv bărbații de cealaltă. Înaintea declanșării grevei, Baader i-a scris lui Gudrun Ensslin: „Trebuie să fie clar că în cazul unei greve a foamei, unul sau doi pot muri – dar sigur nu mai mulți. Iar efectul va schimba situația tuturor“.

Dar greva foamei șchiopăta. La Hamburg, Gerhard Müller a întrerupt greva, la fel și Margrit Schiller. Ea le-a scris celorlalți: „În urmă cu câteva săptămâni, cândva în cursul acțiunii, am capitulat în fața ideii de a deveni membru RAF“.

Ea nu voia să moară, din acest motiv nu se mai putea număra printre membrii grupului.

Prin circulare, Gudrun Ensslin încerca mereu să păstreze disciplina. La sfârșitul lui octombrie, deci înainte de moartea lui Holger Meins, Ulrike Meinhof și Ingrid Schubert au manifestat înțelegere față de întreruperea grevei de către Irene Goergens. Plină de dispreț, Gudrun Ensslin a scris: „A lupta fără consecințe... este imposibil: să subordonezi cerințelor tale minore principiile, deci lupta, să supraviețuiești...“

Când a apărut în *Welt* un articol referitor la presupusa sa idilă din Stammheim, i-a scris lui Ulrike Meinhof: „Tu nu primești nici un ordin. Deoarece noi nu facem prizonieri, nu lichidăm victimele“. Și: „Înțelege articolul din *Welt*? Dacă Stammheim e idila – atunci Ulrike Meinhof ce poate fi? Victimă, nebună“.

Andreas Baader n-a luat greva foamei chiar în serios. O dată, după vizita unui avocat, a vomat în celulă carne de pasăre, altă dată, personalul a găsit asupra altui avocat 200 de grame de carne prăjită tăiată în felii mici și învelită într-o batistă.

Baader s-a dovedit mereu un provocator în disputele interne. Pentru notițele sale către ceilalți membri folosea adesea cerneală verde, de șef. Lui Ulrike Meinhof i-a scris: „Bineînțeles, tu ești o târfă liberală... Tu te vei elibera numai în luptă, dar într-o luptă în jurul tău, ca un titirez. Și, desigur, de aia nu ai spor“.

Femeilor din Stammheim, care nu mai erau despărțite, le-a cerut: „Nu există altă soluție pentru voi decât producția, căutarea, scrisul, lupta. Să dezgropați armele, să descoperiți, să cuceriiți. Ah!“

Detenția comună a lui Gudrun Ensslin, Ulrike Meinhof și Carmen Roll a accentuat tensiunea dintre femei. Gudrun Ensslin i s-a plâns lui Baader: „Vrei să știi de Ulrike... Cu adevărat înspăimântătoare: un vampir, tremurând de dorința sângelui. Râsul ei în timpul lucrului: necrofil, isteric, absolut dezgustător și... împotriva mea. Deși eu continui să spun: în esență nu împotriva mea, ci împotriva ta. Dar de aceea și împotriva mea, deoarece împotriva revoluției...“

Așa, deci: „împotriva“ lui Gudrun însemna „împotriva“ lui Baader. „Împotriva“ lui Baader însemna „împotriva“ revoluției. „Împotriva revoluției“ era egal cu „împotriva lui Gudrun Ensslin“.

Lui Ulrike Meinhof i-a scris: „Tu deschizi ușa copoilor – cuțitul în spatele RAF ești tu, deoarece tu nu înveți... “

Baader i-a scris lui Gudrun Ensslin: „Cu adevărat, nu înțeleg: deci, eu nu pot vedea problema care te interesează atât de mult în fiecare scrisoare, aceste bătălii confuze cu ea pentru naiba știe ce. Zău, două nebune grotești...“

Singurul lucru care părea să reziste în această situație era relația lui Ensslin cu Baader. În cele câteva rânduri personale pe care oamenii Biroului Federal le-au găsit cu prilejul raziilor în celule, se aflau cuvintele lui Gudrun: „Iar acum ți-aș putea scrie o carte nebunesc de frumoasă, «am avut un camarad» și așa mai departe, este clar...“ Iar într-un alt loc: „Nu pricepusem nimic. Ceea ce ai văzut tu în urmă cu câteva luni și, bineînțeles, și eu...“

Trădare, da, și mai mult:

Este și drumul...

spre dragoste și regulat: politica...“

Pe de altă parte, Andreas Baader nu scăpa ocazia să o atace pe Gudrun când îi scria. Ținta principală a „criticii“ sale era mereu Ulrike Meinhof: „Voi sunteți cu adevărat ciurma, voi, nebunele... Și

ceea ce vă stă aproape, este, bineînțeles, porcul. Asta nici nu mai trebuie explicat: este prezent în fiecare pas, în fiecare încercare a lui Ulrike, pentru care există un singur cuvânt: trădare...”

Mai departe, Baader i-a scris lui Ulrike Meinhof: „Așadar, ură – să nu-ți imaginezi altceva: tu ne urăști – în acest sens există o mulțime de semnale – pasivitate, sustragere, redactarea de capitole slabe, neinteligibile, cu greșeli de gramatică. Problema este că tu/voi, ca niște porci groaznic de dezorientați, ați devenit între timp o povară. Cum? Prin ceea ce numiți voi autocritică și cu care nu vreau să am de-a face și nici nu te gândi că ar trebui. Voi sunteți cei ce ne terminați – ceea ce justiția n-ar reuși niciodată...”

Ce se va întâmpla însă cu întregul?

Cum este acum, nu trebuie să-ți împărtășesc. Așadar, ține-ți gura până când ai schimbat ceva sau du-te, în sfârșit, dracului...”

Spre sfârșitul grevei foamei, Gudrun Ensslin a formulat o nouă idee, pe care a vrut să o propună mai întâi conducerii RAF: „Am o idee pe care ți-o împărtășesc întâi ție, vizitiule, apoi lui Ulrike și Jan. Este vorba de un alt fel de a ține greva foamei. Putem spune: fiecare a treia săptămână (sau a doua sau a patra), unul dintre noi se va sinucide, atâta timp cât izolarea nu va fi suspendată pentru toți”.

20. Sartre la Stammheim

Pentru greva foamei era nevoie de publicitate, publicitate mondială. Încă din octombrie, Ulrike Meinhof i-a adresat o invitație lui Jean Paul Sartre:

Sartre,

știm că ești bolnav... dar suntem de părere că ceea ce dorim din partea ta depășește în impact orice altceva... Noi luptăm cu această grevă a foamei împotriva distrugerii noastre în închisori printr-un tratament aparte, prin izolare...

Ceea ce dorim din partea ta este realizarea acum a unui interviu cu Andreas Baader în legătură cu greva foamei. Deoarece polițaii... intenționează să-l omoare pe Andreas.

Pentru a realiza interviul, nu este nevoie să fii de acord în toate cu noi, ceea ce dorim din partea ta este să ne oferi protecția numelui tău și să-ți folosești aptitudinile de marxist, filosof, jurnalist, moralist, oferindu-ne astfel posibilitatea de a transpune anumite conținuturi politice în practica luptei antiimperialiste...

Jean-Paul Sartre a fost condus cu mare alai la Stammheim. La volanul mașinii se afla Hans-Joachim Klein, pe atunci practicant în biroul de avocatură Croissant. Mai târziu, a devenit el însuși terorist și a participat ca membru al trupei Carlos la sabotarea Conferinței țărilor producătoare de petrol (OPEC) de la Viena. Peste ani și-a trimis arma la *Spiegel* și a declarat că iese din mișcarea teroristă.

După vizita la Baader, Sartre a susținut o conferință de presă la care Daniel Cohn-Bendit, lider al studenților franco-germani, iar mai târziu politician din Partidul Ecologiștilor, a făcut oficiile de translator. Când filosoful l-a numit pe deținutul Baader un prostănac, translatorul s-a oprit.

– De ce l-ați vizitat în primul rând pe Baader? a întrebat un jurnalist.

– Deoarece grupul se numește Baader–Meinhof, iar Baader este șeful.

– S-a exprimat bine Baader în cursul discuției?

– Era slab, își ținea capul între mâini, pentru a-l susține. Avea dificultăți de concentrare.

– Are nevoie democrația de mișcări de genul RAF?

– Acest grup pune în pericol stânga. Este malefic pentru stânga. Trebuie făcută o demarcație între stânga și RAF.

– A cui idee a fost această vizită? Și de ce acum?

– Acum este momentul oportun. Am venit să ajut – în urmă cu trei luni ar fi fost imposibil. Inițiativa a venit din partea lui Croissant. Motivele grevei au fost condițiile de detenție.

Întreaga presă internațională a relatat despre vizita lui Sartre la Baader. Ziarele germane au considerat-o ca un amestec în treburile interne ale Germaniei Federale. „Sartre a înscenat o piesă proastă“, a titrat *Welt*. La rândul său, *Frankfurter Rundschau* comenta: „De parcă nu era de ajuns, statul de drept trebuie să facă față și la toate suspiciunile judecătorilor mondiali din afară, care, precum filosoful și scriitorul francez Jean-Paul Sartre, după propria recunoaștere, prea puțin informat despre realitățile germane, după o oră de vizită la Stuttgart-Stammheim știu totul despre condițiile de detenție a teroriștilor închiși acolo...“

În opinia publică, Jean-Paul Sartre a fost considerat din acel moment un simpatizant al RAF. După întâlnire, Baader le-a scris celorlalți deținuți:

„N-am vorbit despre condițiile de detenție... situația era încurcată; nu știu ce a înțeles... Aș spune însă că în ce mă privește, totul a fost cât se poate de precis și bine ținut și conștient – în ceea ce-l privește, am avut impresia că bătrânețea...“

21. Avocați: „Cămătari, mincinoși intriganți și șobolani corupți“

Greva foamei a durat 140 de zile. Holger Meins nu i-a supraviețuit. Aproape toți deținuții RAF au suportat consecințe, sănătatea fiindu-le afectată. Günter von Drenkmann a fost ucis.

RAF ca organizație s-a profilat spre exterior: o trupă de luptă împotriva „schingiurii prin izolare“. RAF a devenit propria temă. Începând cu cumpăna anilor 1974/75, întreaga luptă a RAF – în interior sau exterior – s-a concentrat pe eliberarea prizonierilor.

Deja declarația prin care greva foamei a fost încheiată pe 2 februarie 1975 a semnalat această evoluție:

„Către deținuții din RAF. Vă rugăm să întrerupeți greva, deși... revendicările sale, anularea izolării, n-au fost îndeplinite. Înțelegeți solicitarea ca un ordin. Vă depesedăm de această armă deoarece lupta pentru deținuți... acum... va fi decisă de armele noastre“.

Baader și Raspe i-au spus medicului penitenciarului Henck:

– Astăzi încetăm greva foamei.

Medicul a trecut în cealaltă latură a sectorului, acolo unde erau femeile și i-a transmis lui Ulrike Meinhof decizia bărbaților:

– Reîncepeți și dumneavoastră să mâncați.

– Asta nu o facem, a răspuns Ulrike Meinhof. Vrem să vedem acest lucru scris de Andreas.

Henck i-a cerut lui Baader să scrie pe o coală mare: „Mâncați!“, iar dedesubt un „A“. I-a dat biletul lui Ulrike Meinhof și ea a început să mănânce.

Medicul instituției și-a făcut adesea probleme cu privire la dinamica de grup a comportamentului deținuților. Procedura aceasta s-a potrivit în „imaginea“ sa. Mai târziu spunea: „Am avut impresia că Gudrun Ensslin era, mental, forța care conducea. Cu temperamentul său rece, schizoid a emis idei nemaiauzite, pe care Ulrike Meinhof ca fostă jurnalistă le-a transpus pe hârtie, pentru a fi aprobate sau respinse în final de Baader. Raspe se afla într-un plan secundar vizavi de așa-numitele forțe de conducere. Baader a dat cele mai multe ordine și impulsuri“.

Cu toate acestea nici unul n-a luat niciodată o decizie singur. „Întotdeauna s-au sfătuit, au decis și s-au pronunțat. Dacă eu, de pildă, am spus în legătură cu hrănirea forțată: «Măine adăugăm un anumit medicament în acest lichid, în acest aliment, sunteți de acord?», atunci nu primeam un răspuns, mai întâi se sfătuiau. Ziua următoare mi se comunica da sau nu.“

Andreas Baader a acceptat propunerea de a transmite telefonic tovarășilor săi semnalul pentru încetarea grevei. Din biroul directorului penitenciarului din Stammheim a vorbit cu deținuții din Zweibrücken, Berlin, Hamburg și Hanovra atrăgându-le atenția ca după încetarea acțiunii „să nu mănânce imediat prea mult” deoarece le-ar dăuna.

După încheierea grevei, cei patru deținuți de la închisoarea Stammheim aveau dreptul să se întâlnească mai multe ore pe zi. În comparație cu condițiile de detenție din alte penitenciare, aici nu mai putea fi vorba de izolare.

O zi de detenție începea după cum urmează: Dimineța, la ora 8, se deschideau celulele în Stammheim. Apoi, urma permisiunea de a zăbovi între celule. De regulă – așa își amintea Horst Bubeck, angajatul penitenciarului – Jan-Carl Raspe era primul care, bărbierit și pieptănat, ieșea pe culoar să-și primească micul dejun. Îi saluta pe angajați și începea lectura celor patru ziare și reviste la care avea dreptul să se aboneze fiecare deținut. Adesea, Raspe decupa articolele cu referire la RAF și le lipa într-un fel de revistă a presei destinată colegilor săi. Baader ieșea ultimul din celulă, nebărbierit și nepieptănat, zgâlțâit minute bune de o tuse tabagică, de cele mai multe ori indispus din cauza penitenciarului și a tovarășilor săi.

Deținuții aveau în celule aparate de radio și televizoare. Pe culoare se aflau perne și păaturi. Scaunele puse la dispoziție erau rar folosite. Deținuții nu purtau la început pantofi, ci șosete de lână groase, pe care patinau pe dușumeaua de linoleum. Baader purta adesea o cămașă care atârna în afară, fără nasturi, ceilalți – tricouri sau pulovere. Un gardian îi supraveghea încontinuu din afara gratiilor cât timp se aflau pe coridor, discutau, fumau, se certau sau citeau. Distanța până la deținuți era cea stabilită de justiție: șapte metri și jumătate, pentru ca gardienii să vadă, dar să nu audă. Cu toate acestea, ei auzeau când deținuții discutau despre orice altceva numai despre proces nu. Făceau raport către justiție cu singurul efect că distanța a fost dublată la 15 metri. Uneori, deținuții îi luau

peste picior pe gardieni. O dată au așezat un televizor portabil în fața celui de serviciu tocmai când se transmitea „Emisiunea cu șoarecele“ spunându-i că acesta este programul potrivit pentru un idiot. Altădată au confecționat din hârtie de ziar, un pulover și ștrampi o marionetă pe care au așezat-o pe scaunul gardianului-șef, atunci când acesta a părăsit pentru scurt timp sectorul. Deținuții râdeau și Bubeck, chemat de colegii săi, i-a aprobat spunând:

– Scuzați, dar nu lipsește aici un cap?

Baader a încetat să mai râdă și a replicat:

– Cum așa? Unul ca tine nu are nevoie de cap.

Puțin mai târziu, deasupra figurii atârna un cap de porc, tăiat dintr-o revistă.

Deținuții, care aveau extrem de mult timp în celulele lor, căutau mereu modalități prin care să se strecoare prin sistemul penitenciarului. Îndeosebi Jan-Carl Raspe construia neîncetat. A realizat un termoplonjon cu ajutorul căruia se încălzea apă pentru cafea și în afara orelor admise. Din discuri metalice provenite de la pick-upuri sau cutii de biscuiți a amenajat o sobiță pe care se găteau, la o lumânare, ouă ochiuri sau chiar pizza.

– Aproape în fiecare noapte veneau mirosuri de mâncare de la etajul șapte, își amintea Bubeck.

Raspe prefera o anumită pastă de dinți, de care angajații penitenciarului trebuiau să-i facă rost. În realitate, nu pasta îl interesa, ci tubul propriu-zis. Era din plumb, de care el avea nevoie să falsifice sigiliile de Poliție, folosite pentru plombarea aparatelor de radio sau a pick-upurilor după controalele regulate. Raspe a încercat să obțină din fructe, ale căror rămășițe au fost găsite ulterior în celula lui Irmgard Möller, țuică. Chiar și hașiș a fost uneori descoperit – sau cel puțin mirosul acestuia.

Un rol important în sectorul de siguranță maximă jucau, potrivit amintirilor lui Bubeck, ouăle. Întotdeauna când se încheia o grevă a foamei, deținuții beau în cantități mari ouă crude pentru a-și recăpăta forțele. În rest, dădeau ouăle la bucătăria etajului,

unde erau fierte după cererea lor, moi sau tari. Lui Baader îi plăceau ouăle fierte trei minute și jumătate. Când un gardian a refuzat să acționeze potrivit indicațiilor, Baader l-a bruscăt:

– Dacă vreau, atunci faci chiar tu un ou.

La o percheziție efectuată de criminaliștii landului, cum își amintea Bubeck, s-a găsit o cutie cu șase ouă. Polițiștii au cerut un vas pentru a le sparge și a căuta bilețele sau alte obiecte interzise. Pentru a nu periclita liniștea etajului șapte, s-a ajuns la un compromis, în sensul verificării ouălor cu o lumină puternică. Rezultatul a fost bun: nu s-a găsit nimic compromițător.

Când gardienii vorbeau cu deținuții, se adresau cu „domnule Baader“, „doamna Ensslin“ sau „doamna Meinhof“. În schimb, deținuții nu erau atât de respectuoși, se adreseau gardienilor cel mult cu prenumele acestora, în special Baader dispunea de un repertoriu bogat de înjurături: „gunoiule, văcsuitor, porc“. Când discutau despre cei supravegheați, gardienii foloseau numele „Andi“ pentru Baader, „Karle“ pentru Raspe, „Rike“ pentru Ulrike Meinhof și „Gudrun“ pentru Ensslin.

Era o Comună a groazei în etajul al șaptelea de la închisoarea Stammheim, iar comanda nu aparținea personalului de supraveghere. Pe un ton poruncitor, chiar dacă într-o exprimare mai civilizată, Ulrike Meinhof a solicitat:

– Domnule Bubeck, vreau să știu cât costă aceste căști. Yamaha. Dacă sunt sub 200 de mărci, să-mi comandați imediat!

Bubeck a făcut comanda și a transmis factura, conform indicației lui Meinhof, avocatului acesteia, Otto Schily, însă acesta nu a vrut să o primească.

– Spuneți-i că eu sunt avocat, nu Moș Crăciun.

Când Gudrun Ensslin s-a simțit orbită în celulă de un tub de neon, a cerut directorului adjunct ca tubul să fie imediat îndepărtat. Acesta a refuzat spunându-i că se poate așeza în alt loc, ea a fugit în celulă, de unde a revenit cu o mătură.

– Bubeck, așa stingem lumina, a strigat ea și, cu coada măturii, a spart tubul de neon.

Expresia dragă lui Baader era, își amintește Bubeck, „explicit“. Iar când Gudrun Ensslin vorbea bombastic ca să demonstreze personalului educația ei, Bubeck o îndemna:

– Doamnă Ensslin, vă rog, vorbiți nemțește!

Era o luptă între universitate și școala populară, opina funcționarul. Și nu întotdeauna deținuții câștigau. Odată, Baader l-a gratulat pe gardianul Stoll cu expresia „șorici gras strălucitor“. Stoll a replicat:

– Știți ceva, mai bine gras și liber decât slab și înăuntru.

Pe când se făcea hrănirea artificială, lui Stoll i-a alunecat seringa cu hrana lichidă, a murdărit pătura, pe doctor, câțiva gardieni și pe deținut pe față. Stoll a strigat atunci: „Și ochiul mănâncă“.

Personalul a râs în hohote, doar deținutul a tăcut.

Într-o zi, Baader a fost vizitat de o simpatizantă, o femeie tânără. În camera pentru vizite, ea a început să vorbească în jargon revoluționar. Bubeck povestea: „Femeia a turuit vreun minut tot felul de slogane RAF. Atât a reușit Baader să suporte, apoi răbdarea s-a terminat. S-a sculat și a strigat: «Bubeck, lăsați-mă să plec! Bătrâna este nebună»“.

Pe drumul de întoarcere, privirile deținutului și ale gardianului s-au întâlnit, și amândoi au râs fără să se poată opri. La scurt timp, Baader și-a reluat mina arogantă: nici o colaborare cu porcii din penitenciar.

De-abia când angajații închisorii au fost audiați ca martori a devenit clar cât de stresați au fost. Gardianul Bubeck:

„Erau, bineînțeles, din punct de vedere intelectual în toate domeniile mult, mult deasupra noastră. Dar trebuie să spun că voi nu ne-au ironizat sau n-au lăsat să se observe. Dar mai simțeam asta“.

Adjunctul șefului penitenciarului, Schreitmüller, își amintea:

„Atunci când s-a spus că Stammheim este o închisoare model și deținuții de sus ar avea cea mai minunată viață, am zis că nu îmi doresc o asemenea viață, aș prefera să fiu un deținut obișnuit“.

În această perioadă, deținuții primeau aproape zilnic vizita apărătorilor lor. Lista vizitatorilor lui Andreas Baader arăta în unele zile precum un calendar al întâlnirilor unui avocat, cu deosebirea că nu avocatul își primea clienții, ci clientul pe avocați.

24 ianuarie 1975:

Ora 10.20 până la 10.55 avocatul Haag

Ora 10.58 până la 11.10 avocatul Haag

Ora 14.20 până la 14.35 avocatul Haag

Ora 14.35 până la 15.20 avocatul Schily

Ora 14.45 până la 15.55 avocata Becker

Ora 15.20 până la 15.32 avocatul Groenewold

Ora 15.32 până la 15.45 avocatul Haag.

În această lună, Baader a primit 58 de vizite din partea a opt avocați diferiți. În total, din 8 noiembrie 1974 până la interdicția contactelor ca urmare a răpirii lui Schleyer pe 5 septembrie 1977 a fost vizitat de 523 ori. Între acestea erau 43 de vizite particulare. Vizitele avocaților serveau pregătirii și ulterior apărării în procesul de la Stammheim. Astfel – excepție făcând coacuzaii Gudrun Ensslin, Ulrike Meinhof și Jan-Carl Raspe – nici un arestat preventiv din Germania Federală n-a beneficiat de asistență atât de intensă din partea apărătorilor săi precum Andreas Baader.

Cu toate acestea, relațiile dintre membrii RAF și avocații lor erau mai puțin bune decât presupunea opinia publică; faptul în sine era bine cunoscut supraveghetorilor.

În aprilie 1975, Procuratura Federală a descoperit cu prilejul percheziționării unui birou de avocatură o notiță semnată „a“ – Andreas Baader. Era adresată avocaților Golzem și von Plotnitz, și datată 5 februarie. Pe un ton grosolan, Baader încerca să-i îndrepte pe avocați pe o anumită linie de apărare: „Ei bine, veniți înapoi,

apoi stabilim condițiile unei apărări politice – inclusiv prin mobilizarea publicului revoluționar și democrat“. „Alternativa: nu ne înțelegem și voi nu ne mai reprezentați.“

Prima condiție a lui Baader: „Deținuții stabilesc strategia procesului, și anume în colectiv“. Dacă vreun apărător nu este de acord, atunci trebuie să iasă din joc. Nici unul dintre avocați nu-și păstrează mandatul dacă îi atacă în interviuri pe deținuți. Unii s-au ales imediat cu ofense: lui Golzem i se imputau „minciuni intrigante“, Groenwold ar fi fost un „cămătar“, Koch un „șobolan corupt“ care mai bine nu apărea în fața deținuților. Unii, era de părere Baader, încearcă să-i influențeze pe deținuți prin folosirea unui radicalism verbal. Despre avocatul Koch, Baader opina: „Acum se pune întrebarea de ce nu l-am călcat în picioare: din dezinteres. Dar nu este sigur că va rămâne așa, dacă își mai bagă nasul pe-aici“.

Schily reprezenta o altă problemă. Avocatul berlinez a apărato înaintea pe Katharina Hammerschmidt. Baader credea că: „În realitate, ar trebui să scăpăm de el după treaba cu Cat. Ceea ce poate face un asemenea tip când i se adresează militanții am văzut la Cat“. Păreră lui în ceea ce-l privește pe Schily: „Cred că tipul deranjează în fiecare proces“. Ar fi mai bine să se clarifice faptul că în acest proces statul a luat decizii nu numai în ceea ce-i privește pe judecători, verdictul și dovezile, ci și pe avocați. „Așadar, mai bine apărători din oficiu, care pot fi denumiți copoi în robă“.

22. Avocații: „Ajutoarele teroriștilor“

Unul după altul, avocați precum Groenewold, Croissant, Ströbele și Lang au fost eliminați dintre apărătorii RAF în urma unor suspiciuni de trădare. La rândul său, nici Parlamentul de la Bonn n-a stat cu mâinile în sân. Pe 20 decembrie 1974, au fost anulate o serie de legi pentru a ușura desfășurarea proceselor RAF. Aceasta se întâmpla după îndelungi discuții ce au durat luni de zile

privind rolul apărătorilor RAF și sub influența morții prin inaniție a lui Holger Meins și a uciderii președintelui Curții Constituționale Günter von Drenkmann.

Exista o singură modalitate pentru eliminarea unui apărător din cauză când el era „bănuț de a fi părtaș la fapta care constituie obiectul cercetării sau a desfășurat o acțiune care, în cazul condamnării acuzatului, ar favoriza situația acestuia“. Era suficientă bănuiala. De dovezi nu era nevoie.

La ce urmări grotești a condus o astfel de prevedere se vede în cazul avocatului Ströbele, la a cărui excludere a fost suficient faptul că își numea clienții „tovarăși“, iar pe sine se desemna drept „socialist“ și a înțeles să-și considere munca drept „apărare politică“. Prin aceasta a devenit suspect de a fi susținut o organizație periculoasă. Avocații Croissant și Groenewold au fost excluși în urma unor supoziții similare.

Cea de-a doua modificare esențială a legii interzicea apărarea în colectiv. Înainte un avocat avea posibilitatea să reprezinte în același proces mai mulți acuzați, pe viitor acest lucru nu mai era permis. Avocați de încredere ai acuzaților RAF, care s-au pregătit ani de zile împreună pentru proces, nu mai aveau voie să-și apere clienții împreună. Strategia procesului „fiecare avocat reprezintă pe fiecare acuzat“ nu mai era posibilă. În plus, nici acei avocați care au lucrat în alte procese ale teroriștilor, de pildă la Stammheim, nu mai aveau dreptul să-i apere în tribunal. Cum procesele s-au înmulțit, curând abia dacă mai existau apărători calificați. În cursul următorilor ani, în procesele teroriștilor au luat cuvântul tot mai mulți avocați începători.

Și mai pregnant a acționat reformularea paragrafului 231 a procedurii penale, potrivit căruia procesul poate avea loc și în absența acuzaților, „dacă aceștia s-au pus în situația de a nu putea participa la desfășurarea dezbaterilor“. Acesta era un răspuns la greva foamei.

Autorităților li s-a părut că siguranța națiunii nu mai este primejduită. Teroriștii primei generații erau aproape toți în arest. O comisie de experți a Conferinței miniștrilor de interne considera că Oficiul Federal și-a încheiat misiunea legată de Complexul Baader–Meinhof. Comandourile speciale ale Poliției Federale au fost suspendate, deoarece nu mai existau în ilegalitate decât câțiva nesemnificativi, iar documentele secrete ale lui Alfred Klaus, care reconstruise structura internă a grupului, se umpleau de praf în birourile subordonaților.

23. Primii din „generația a doua“

Un birou de avocați din Stuttgart a crescut extraordinar în importanță: cel al avocatului dr. Klaus Croissant. Croissant era un avocat tipic burghez, cu un birou normal, cu clienți normali, personal normal și cazuri normale.

Croissant și colegul său Jörg Lang au fondat în 1973, la Stuttgart, Comitetul împotriva torturii prin izolare, o uniune a celor de stânga până la liberalii de stânga, care cereau îmbunătățirea condițiilor de detenție a deținuților RAF. La începutul anului 1974, avocatul Lang s-a retras. Locurile libere din comitet erau ocupate pe-atunci de un grup de tineri din cadrul Ajutorului Roșu. Unul dintre aceștia era Volker Speitel, un tânăr grafician, care ulterior a devenit unul din principalii martori ai Oficiului Federal și Procuraturii Federale în legătură cu morțile înregistrate la Stammheim.

Speitel împărțea locuința cu soția sa Angelika și Willy Peter Stoll, cel ucis ulterior într-o urmărire împotriva RAF. Ei s-au interesat mai mult de „apostolul drogurilor“ Timothy Leary decât de politică. Atunci când proiectele comune privind formele alternative de muncă și viață au eșuat, ei au luat legătura cu Ajutorul Roșu. „Așa haotic cum era acest grup, el reușea totuși să umple acel vacuum al lipsei mele de orientare“, scria Speitel. O parte a Ajutorului

Roșu înclina să acorde sprijin activ grupului RAF. Speitel cunoștea prea puține despre Frațiunea Armata Roșie, dar era impresionat de atacurile împotriva clădirilor americane din Frankfurt și Heidelberg, iar decizia de a „pune mâna pe arme“ i-a trezit admirația nemăsurată.

În timpul mării greve a foamei din toamna anului 1974, oamenii de la Ajutorul Roșu s-au apropiat tot mai mult de cei din Comitetul împotriva torturii prin izolare. Fiind dispuși să lipească afișe și să răspândească fluturași, influența lor a crescut. Angelika și Volker Speitel au început să lucreze în biroul lui Croissant. Curând, au început să se ocupe de deținuți, au organizat serviciul de informare al RAF ce se derula prin acest birou, au colecționat extrase din presă, au multiplicat scrisorile deținuților, au asigurat cărți, au căutat sponsori. Astfel, Volker, Angelika Speitel și alții din grup au început să fie inițiați în acțiunile RAF.

Mai târziu, Speitel spunea: „Deținuții aveau inițiative și propuneri chiar și pentru cele mai mici detalii precum fotocopieri sau serviciul telefonic. Ei au conceput un fel de învățământ politic pentru noi. Apoi a murit Holger Meins. Și decizia de a lua arma în mână a fost unanimă.

Volker Speitel a trecut în ilegalitate. Ulterior, a susținut că avocatul Siegfried Haag i-a mijlocit contactul cu ilegalii“. Punctul de întâlnire era într-un local din Frankfurt, unde l-au primit Hanna Krabbe și Bernhard Rössner și l-au condus la „punctul de comandă“, o cameră mobilată la o mansardă. Acolo așteptau Lutz Taufer, Ulrich Wessel și alții. Când Speitel a intrat în cameră și a purtat prima convorbire cu ilegalii, a fost decepționat: „Ceea ce mai exista din structurile anterioare ale RAF erau explozibili și grenade de mână, precum și un manuscris despre tehnicile de falsificare. Practic, Poliția reușise să anihileze total RAF. În afara grupului nostru format din cinci persoane, la sfârșitul lui 1974 RAF nu mai exista decât în arest“.

Deținuții din Stammheim voiau să vadă, în sfârșit, fapte. Pentru ei, prima generație de urmași, care s-a constituit la Hamburg în 1973 și a fost prinsă într-o acțiune fulger a Poliției pe 4 februarie 1974, era un exemplu nedorit. Grupul numit mai târziu după termenul de arest „4.2“ a conceput timp de săptămâni și luni planuri, însă a fost ținut sub observație zi și noapte de Serviciile de Informații. Așa ceva nu trebuia să se repete. Noua generație dorea „să planifice mai puțin, dar să acționeze mai mult“. Înainte de toate, a fost stabilită o listă a posibilelor ținte de acțiune. În capul listei, ținând cont și de ordinea alfabetică, se afla cuvântul „Ambasadă“: Londra, Amsterdam, Viena, Stockholm și Berna. Volker Speitel a plecat în Elveția și a stabilit că Ambasada Germaniei din Berna nu era atacabilă, atât de sigură părea.

Între timp, grupul a început să închirieze locuințe ilegale și să înregistreze noi membri, mai ales în cercul Comitetului împotriva torturii prin izolare. Lui Speitel activitatea aceasta ilegală i-a plăcut. Îi era teamă că se va hazarda în aventuri negândite: „Unul a ajuns la concluzia că teama sa de a acționa crește în fiecare zi, de aceea dorește să întreprindă ceva ca să-și domine teama“.

Speitel a revenit din ilegalitate și s-a întors la biroul de avocați Croissant din Stuttgart.

24. Un politician este răpit

În primăvara anului 1975, la Berlin au avut loc alegeri. Pentru prima oară după 27 de ani de conducere sau participare la guvernare, social-democrații se aflau în pericol să nu mai fie cea mai puternică fracțiune din Camera Deputaților. Acest fapt se datora mai mult slăbiciunilor SPD decât adversarilor creștini-democrați și a candidatului lor Peter Lorenz, 52 de ani, avocat. Ceea ce îi lipsea

candidatului CDU la funcția de primar era popularitatea. Acest lucru urma să se schimbe în curând.

Lorenz și-a pus campania electorală sub mottoul: „Mai multă forță de acțiune aduce mai multă siguranță“. Deasupra unui afiș al CDU cu portretul lui Lorenz scria: „Berlinezii trăiesc periculos“.

Cu 72 de ore înainte de alegeri, pe 27 februarie, ora 8.52, Peter Lorenz și-a părăsit locuința din Zehlendorf. După trei minute, Mercedesul său a fost blocat de un camion la 1 500 de metri de locuință. În același timp, un Fiat l-a tamponat. Șoferul său a fost lovit cu o coadă de mătură, iar candidatul CDU târât într-un automobil ce aștepta gata de plecare.

Primul semn de viață din partea celui răpit a venit după 24 de ore. O fotografie îl prezenta pe politician cu un carton pe care scria: „Peter Lorenz, prizonier al Mișcării 2 Iunie“. Răpitorii cereau eliberarea a șase arestați: Horst Mahler, Verena Becker, Gabriele Kröcher-Tiedemann, Ingrid Siepmann, Rolf Heibler, Rolf Pohle. Cu toții, exceptându-l pe Horst Mahler, aparțineau cercului mai larg al Mișcării 2 Iunie. Despre vârfurile RAF nu se sufla nici o vorbă, doar o scuză de un rând: „Către tovarășii din arest: Am scoate mai mulți tovarăși de-ai voștri, dar la forța noastră actuală nu suntem în măsură“.

Agenții de Poliție erau perplecși. „Aici au lucrat profesioniști versați“, era de părere procurorul-șef din Berlin, Nagel. Cererile răpitorilor erau de asemenea natură ca statul să le poată îndeplini. Nu era nimeni printre cei solicitați să fie eliberați care să fi fost acuzat sau condamnat pentru omor.

În Bonn s-a constituit pentru prima dată „Marele Consiliu de Criză“ la care au luat parte toți participanții la conducerea politică. Fără sarcini constituționale, fără putere reală de decizie. Politicienii păreau înclinați îndeplinirii cerințelor răpitorilor. După 30 de ani, cancelarul Helmut Schmidt afirma: „Pentru ei era ceva normal să se accepte schimbul arestaților contra ostaticului Lorenz. Și eu

m-am alăturat acestora, dar în dimineața următoare am știut că era o greșeală, deoarece invita la repetarea manevrei“.

Răpitorii au cerut ca primarul în funcție al Berlinului, Heinrich Albertz, să-i însoțească pe cei eliberați în avion. „Un răspuns tardiv la moartea lui Benno Ohnesorg“, s-a gândit Albertz când un funcționar de la primărie i-a comunicat telefonic cererile răpitorilor. L-a sunat pe episcopul Scharf. Cei doi au căzut de acord ca el să se pună la dispoziție dacă instanțele politice acceptă schimbul. Într-o convorbire cu primarul Klaus Schutz, Albertz a afirmat că el va îndeplini sarcina numai în calitate de pastor al Bisericii Evanghelice. El cerea însă o asigurare fermă din partea forurilor politice răspunzătoare că nu se va planifica o soluție în forță pentru rezolvarea afacerii ostaticilor, așa cum s-a întâmplat în Fürstenfeldbruck.

Duminică, 2 martie 1975, Albertz a oficiat la Berlin-Schlachtensee liturghia: „Și Dumnezeu I-a zis: «Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești și du-te în țara Moria și adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ți-l Voi arăta Eu!»¹ După câteva ore, pastorul a zburat la Frankfurt, apărat de forțele de Poliție cu pistoale-mitralieră. Sub supraveghere, a fost condus într-o încăpere în care se aflau deținuții pregătiți să decoleze. O masă, câteva scaune, un radio. Și microfoane. După prima întâlnire cu deținuții, Albertz a fost atenționat că sunt microfoane de ascultare. Albertz a replicat:

– Este nevoie de așa ceva?

Ofițerul a încuviințat din cap, fără să se uite în ochii lui.

– Sunteți un om al statului. Sper că mă pot baza pe cuvântul dumneavoastră, a spus Albertz și s-a dus la deținuți.

Decolarea avionului Lufthansa a fost transmisă în direct de televiziune. Horst Mahler nu era prezent când avionul a decolat. A respins ideea schimbului.

*

¹ *Facerea*, cap. 22

La bord, Albertz a avut ocazia să arunce o privire în gândirea teroriștilor. „Și a venit răspunsul clasic: această societate vest-germană este putredă și acest lucru îl știu. Trebuie schimbată prin forță. Statul va răspunde cu o violență brutală. Va deveni un stat polițienesc. Iar apoi, după ce vom deveni victimele acestei confruntări, poporul se va răscula, va veni revoluția și vom fi o țară liberă. Aceasta va fi tragica eroare, că aceștia au făcut ceva ce noi – noi, cei ce am semnat legea fundamentală – nu ne-am fi putut închipui. Nu trebuie decât să mă uit cum arăta Poliția pe vremea mea, și cum arată acum.“

Avionul a aterizat în sfârșit la Aden, în Jemen, și i-a debarcat pe deținuți. După întoarcerea sa pe 4 martie, pastorul Heinrich Albertz a spus la televiziune cuvântul eliberator:

– Așa o zi, așa minunată ca azi...

În noaptea următoare, Peter Lorenz a fost eliberat într-un parc din Berlin. Răpitorii i-au dat și niște mărunțiș pentru a-și putea suna familia.

Cât de încordați au urmărit deținuții din Stammheim desfășurarea răpirii la televizor, a aflat ulterior unul din răpitorii lui Lorenz, Till Meyer, de la avocatul Klaus Croissant: „Cum a reacționat statul, Marele Consiliu de Criză, cum am reacționat noi. Toate acestea au fost analizate în amănunt la etajul șapte de Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof“.

Rezultatul a fost conceperea unui plan al celor din Stammheim de a depăși succesul Mișcării 2 Iunie cu o acțiune și mai de răsunet.

De la șeful cancelariei Senatului din Berlin, pastorul Albertz a aflat ulterior că microfoanele de pe aeroportul din Frankfurt au fost activate. Nu s-a auzit însă nimic deoarece un aparat de radio cu tranzistori a fost în funcțiune. Albertz nu a dat crezare spuselor, dat fiind că în timpul discuțiilor cu deținuții aparatul a fost deschis doar pentru scurt timp.

Postul primar a scris în raportul său: „Doresc o clarificare a situației. Eu am fost în acea încăpere în calitate de pastor. Ascultarea discuțiilor mele cu deținuții este o încălcare inadmisibilă a încrederii vizavi de un om care nu s-a pus la dispoziție din plăcere pentru această sarcină dificilă“.

Microfoanele de pe aeroportul Frankfurt n-au fost singurele instalate în acele zile.

Pe 27 februarie 1975, ziua în care a fost răpit Lorenz, șeful serviciului de informații al landului Baden-Württemberg, Wagner, a sunat la Köln. A cerut legătura la șeful secției 4, Rausch. Wagner i-a declarat șefului pentru combaterea spionajului că necesită sprijin tehnic. La Stammheim urmau să fie aduse microfoane de ascultare. Fără să-l consulte pe șeful său Günter Nollau, șeful serviciului federal de informații, Rausch a aprobat. Pe 1, 2 și 3 martie, doi tehnicieni au instalat în cinci celule de la penitenciarul Stuttgart-Stammheim microfoane de ascultare. Pe-atunci se proceda astfel, a explicat mai târziu Rausch ministrului federal de interne, iar el era informat doar în linii mari asupra cererilor de acest gen. Realizarea operațiunii era treaba exclusivă a celor care solicitau asistența și tot lor le revenea și responsabilitatea.

25. Asalt asupra Ambasadei Germaniei

La Stammheim tocmai se termina zugrăvitul ultimilor metri de zid în jurul așa-numitei săli multifuncționale destinate procesului Baader–Meinhof. În sala de ședință, tehnicienii de sunet reglau sistemul de microfoane, iar alți angajați montau scaunele de plastic galbene pentru spectatori. Într-o declarație, judecătorul completului de judecată, dr. Theodor Prinzing, spunea: „Procesul va avea loc, sau cel puțin va începe“.

Era 24 aprilie 1975, puțin înainte de ora 12. În ambasada Germaniei din Stockholm se aflau circa o sută de germani și suedezi. Șase dintre aceștia purtau asupra lor pistoale și explozibili: Siegfried Hausner, 23 de ani, care construia bombe încă din școală, iar mai târziu în cadrul Cercului de muncă pentru tehnica explozibililor al Colectivului Pacienților Socialiști (SPK) din Heidelberg. Hanna-Elise Krabbe, 29 de ani, șefă de promoție la bacalaureat în Nordhorn, iar ca studentă la Heidelberg de asemenea membră a SPK. Karl-Heinz Dellwo, 23 de ani, angajat poștal, care s-a alăturat scenei ocupanților de locuințe din Hamburg. Lutz Taufer, 31 de ani, membru al SPK. Bernhard-Maria Rössner, 29 de ani, care a atras atenția Poliției ca inițiator a unei demonstrații împotriva „torturii în arest” la Hanovra. Ullrich Wessel, 29 de ani, fiu de milionar, membru al cercului de simpatizanți RAF din Hamburg.

În sectorul consular, cei șase și-au scos armele, l-au prins pe un angajat al ambasadei despre care aveau informații că posedă cheile de la etajul superior al clădirii și au început să tragă. Cuprinși de panică, majoritatea celor prezenți s-au refugiat în afara ambasadei. Unsprezece au fost reținuți de atacatori, duși la etajul trei și legați.

Peste câteva minute, Poliția suedeză s-a aflat la fața locului, a ocupat etajul inferior și s-a pregătit pentru un atac venit de sus. Unul dintre teroriști a cerut ca Poliția să iasă din clădire, în caz contrar atașatul militar urma să fie împușcat. Poliția a rămas.

La ora 13.17, ocupanții ambasadei s-au prezentat telefonic la biroul din Stockholm al Agenției de presă germane DPA: „Comandoul Holger Meins a luat prizonieri membri ai ambasadei pentru a obține eliberarea unor deținuți din Germania Federală. Dacă Poliția va interveni, clădirea va fi aruncată în aer cu 15 kilograme de trinitrotoluen”.

Ocupanții depuseseră deja în camera ambasadorului Stoecker explozibil și montaseră fitile sub covor. L-au somat încă o dată pe conducătorul suedez al grupului de polițiști să-și retragă oamenii în

decurs de zece minute, dacă nu, se va trage. Cum n-a urmat nici o reacție, i-au ordonat atașatului militar Andreas, baron de Mirbach, să iasă pe culoar cu mâinile legate. Apoi au tras. Nimerit în cap, piept și picior, locotenentul major s-a prăvălit. Doi polițiști suedezi, îmbrăcați doar în șort ca semn al faptului că nu sunt înarmați, l-au cărat pe muribund pe scări în jos. Polițiștii s-au retras și au mutat centrul de comandă în locuința ambasadorului din casa de alături. Au asigurat clădirea cu saci de nisip și au împărțit veste antiglonț.

La ora 15.30, ocupanții au sunat din nou la Agenția germană de presă din Stockholm și au transmis solicitările lor: să fie eliberați 26 de deținuți în Germania, printre ei Ulrike Meinhof, Andreas Baader, Jan-Carl Raspe, Gudrun Ensslin.

Când a aflat vestea despre ocuparea ambasadei, cancelarul federal Helmut Schmidt s-a retras pentru o jumătate de oră în camera sa de lucru din palatul Schaumburg din Bonn. Apoi le-a împărtășit decizia sa membrilor Marelui Consiliu de Criză:

– Domnilor, instinctul îmi spune că nu este voie să cedăm.

În jurul orei 20, ministrul de justiție al Suediei a fost informat despre refuzul guvernului german. După o scurtă ezitare, acesta a acceptat decizia. Ministrul a sunat la ambasadă și le-a spus teroriștilor că Bonnul le-a respins cererile fără să admită nici un compromis. Pentru un moment, se părea că legătura s-a întrerupt. Omul de la celălalt capăt al firului nu-și putea crede urechilor.

În acea noapte, ministrul suedez a vorbit de nouă ori cu ocupanții, promițându-le liberă trecere, dacă eliberează prizonierii. S-a lovit însă de refuz total; teroriștii nu aveau de gând să negocieze:

– Dacă cererile noastre nu vor fi satisfăcute, vom împușca la fiecare oră un ostatic. Victorie sau moarte!

La ora 22.20, unul dintre teroriști a întrebat unde este atașatul economic.

– Aici sunt, a strigat dr. Hillegaat.

El a fost condus afară, în fața unei ferestre deschise. Au răsunat trei focuri. Atașatul în vârstă de 64 de ani s-a prăvălit încet peste cadrul ferestrei. Era mort.

Poliția suedeză a adus la fața locului o mașină cu gaz anestezic K 62 care a fost utilizat pentru prima dată la anihilarea a doi atacatori ai unei bănci în 1973, la Stockholm. De la o distanță de o sută de metri, tuburile cu gaz urmau să fie trase în clădire. Nu s-a mai recurs la ele.

Cu 13 minute înainte de miezul nopții, un lanț de detonări a zguduit clădirea ambasadei. Ferestrele de la etajul trei au zburat pe jos împreună cu ramele lor. Burlanele au fost aruncate prin copaci, un scaun a aterizat la aproape 100 de metri pe gazon. Fluxul exploziei i-a trântit pe polițiști la pământ. În același moment, un val de flăcări s-a răspândit prin etajul trei al ambasadei, trecând chiar și peste acoperiș. „Ajutor“, se striga din flăcări. Apoi, ambasadorul Stoecker, care a reușit să-și dezlege legăturile, a ieșit împleticindu-se din infern. Îl urmau trei teroriști care și-au pierdut armele sau le-au aruncat și s-au predat fără rezistență. Alți doi au căzut din clădire pe jos, iar cel de-al șaselea a fost găsit muribund în iarba din spatele ambasadei; suflul exploziei îl aruncase din casă. Poliția și pompierii au năvălit în clădire și i-au eliberat pe ostatici. Aproape toți prezentau arsuri grave.

S-au înregistrat trei morți: doi membri ai ambasadei și un terorist. Un rănit grav, Siegfried Hausner, a fost transportat peste câteva zile în Germania în pofida rănilor sale.

„La doar una, două zile după sfârșitul atacului de la Stockholm, unul dintre teroriști a fost adus la noi cu elicopterul, povestea mai târziu angajatul penitenciarului, Horst Bubeck. Se numea Siegfried Hausner și era un tânăr cu puțin peste 20 de ani, cu arsuri grave.“

El a fost dus la infirmeria din Stammheim, unde Ministerul Justiției a amenajat pentru greviștii foamei o secție completă de asistență intensivă. Pentru arsuri grave, secția nu era înzestrată nici

cu personal, nici tehnic. Siegfried Hausner nu avea, potrivit lui Bubeck, șanse de supraviețuire, ceea ce medicii au stabilit imediat.

La 1 mai, Bubeck l-a văzut, cu prilejul preluării serviciului, pentru prima și ultima dată. Hausner nu era capabil să vorbească, dar era conștient. Corpul său, potrivit lui Bubeck, arăta tot o rană, ars de sus până jos. Fața îi era carbonizată. Numai ochii păreau vii în orbite.

Deodată, ochii săi s-au mișcat neliniștit. O asistentă i-a întins rănitului o foaie de observație și un pix. Hausner a scris cu mare greutate: „Gâtul mă roade – eu sunt alcoolice! Cred că mi-am zgâriat mucoasa din cauza fumului și a căldurii. 1. aspirați 2. gargară 3. $\frac{1}{4}$ sau $\frac{1}{2}$ litru de lapte pentru a menține funcțional mecanismul înghițirii“. Foaia de hârtie i-a alunecat din mână, a prins-o încă o dată și a scris: „O înghițitură de ceai sau apă ar merge“.

Hausner a primit ceva de băut. Bilețelul a zburat în coșul de gunoi. Bubeck l-a luat, l-a netezit și l-a păstrat. Când Hausner a murit în urma unui edem pulmonar în 5 mai, deținuții de la etajul șapte i-au spus:

– Ei, l-ați ucis definitiv?

Explozibilul din ambasadă, au stabilit experții Poliției, a fost aprins din greșală. Unul dintre participanți a declarat ulterior că nici un membru al comandoului n-a declanșat voit sau din neatenție explozia. Îi era necunoscut cum se ajunsese la detonare.

După-amiaza, Peter Jürgen Boock s-a întâlnit cu doi reprezentanți din rândul simpatizanților într-un bloc din Köln. Apartamentul se găsea în apropierea sediului Serviciilor de Informații Interne. Au dat drumul la televizor pentru a urmări relatările despre atacul asupra ambasadei din Stockholm. La prima transmisie, cei trei au fost convingși că nu RAF se afla în spatele acțiunii. Dar după numai câteva minute au fost nevoiți să-și schimbe părerea.

– Oameni, se va sfârși prost, a spus Broock. A fost o mare greșală. Nu este voie să te fixezi într-un loc. Și încă ceva: la un

răstimp atât de scurt după povestea de la Berlin, ăștia nu vor ceda din nou. Ar însemna să-și piardă orice credibilitate.

– La așa ceva s-au gândit și ei înainte, a replicat unul.

– Dacă acesta este RAF, a zis Boock, dacă acesta este modul de acțiune, atunci, oameni dragi, fără mine!

Li s-au alăturat și alți tovarăși care erau în majoritate de părerea lui Boock și au decis să le scrie o depeșă deținuților din Stammheim. Ei considerau de neacceptat cum s-a declanșat o astfel de acțiune. Se putea prevedea foarte clar ce sfârșit va avea. Ei erau în continuare gata să declanșeze o acțiune de eliberare, dar nu vor accepta ca deținuții să le stabilească modalitatea. Cei din Stammheim au răspuns supărați. De unde le-a venit ideea că deținuții vor indica punctele de acțiune? Gherila este întotdeauna autonomă. Din închisoare nu vor putea da nici măcar sugestii care să aibă o deosebită importanță politică. Ei nu aveau nici posibilitatea să stabilească punctele tari sau slabe ale unui grup. Apoi o mică amenințare: nimeni nu-i constrânge să se simtă sau să se definească drept oameni ai RAF.

Boock și ceilalți au înțeles mesajul așa cum a fost gândit: dacă voi vreți să vă numiți RAF, atunci veți acționa conform indicațiilor noastre. Inițial, Peter Jürgen Boock a presupus că el și grupul său sunt singurii ilegali din anturajul RAF după dezastrul de la Stockholm. Abia mai târziu a aflat că membri ai comandoului de la Stockholm nu numai că au supraviețuit, ci au scăpat fără a fi descoperiți. Așa de pildă, Stefan Wisniewski se afla la 200 de metri depărtare de ambasadă, culcat într-un tufiș, de unde îi informa pe ocupanți printr-o stație de emisie-recepție despre ce se întâmpla afară. Principiul conspirativității, potrivit căruia existau diferite grupuri care nu știau unul de altul, funcționase.

Și autoritățile presupuneau că existau legături în afară, motiv pentru care au decis să analizeze căile de comunicație. La câteva zile după Stockholm, pe 1 mai 1975, tehnicienii Serviciului Federal

de Informații Interne au poposit la Stammheim și au efectuat „activități de ajutorare“ a colegilor din Baden-Württemberg.

După o săptămână, pe 9 mai 1975, cei de la siguranța statului din Baden-Württemberg au luat legătura cu Serviciul Federal de Informații Externe Bundesnachrichtendienst – (BND) de la Stuttgart. Fără să i se furnizeze prea multe amănunte, persoana de legătură de la BND a fost rugată să acorde asistență tehnică. Referentul și-a informat superiorii din München. Drept urmare, pe 12 mai un tehnician al BND a fost trimis la Stuttgart. Acolo a aflat că se dorea o discuție de „consiliere tehnică“.

– Dacă îmi cereți sfaturi, atunci trebuie să știu concret despre ce anume este vorba, le-a spus specialistul în interceptii, altfel nu vă pot da nici un sfat.

Drept urmare, omul serviciului secret a fost dus la Stammheim, la penitenciar. Acolo i s-a arătat sistemul de interceptie montat de colegii din Köln și a fost întrebat dacă trebuie schimbat sau îmbunătățit.

– În condițiile date nu, a răspuns omul BND și a plecat acasă.

După trei zile, pe 15 mai, Oficiul Judiciar al landului s-a prezentat din nou la München, la BND. De data aceasta se dorea mai mult decât asistență tehnică. Urma să fie montată o instalație de interceptare. Conducerea BND a sugerat însă că o asemenea operație trebuie aprobată de cancelaria federală. Secretar de stat pentru coordonarea serviciilor secrete era dr. Manfred Schüler și avea în subordine BND.

În ziua următoare, directorul ministerial Kurt Rebmann de la Ministerul Justiției din Stuttgart a încercat să-l contacteze telefonic pe șeful BND, Wessel. Acesta nu era de găsit și nici adjunctul său. Rebmann a cerut să vorbească cu directorul de departament Rieck și i-a înfățișat în linii mari dorința sa. Amănunte n-a vrut să ofere prin telefon din motive evidente. Rieck i-a indicat lui Rebmann să se adreseze cancelariei federale.

Rebmann, responsabil în Ministerul Justiției din Baden-Württemberg pentru complexul Stammheim, iar mai târziu procuror general, l-a sunat pe coordonatorul Schlichter de la cancelarie și a reclamat încetineala birocratică a BND. Problema era extrem de urgentă, deci BND ar fi trebuit să acorde sprijinul tehnic dorit.

Schlichter s-a interesat dacă măsura interceptăiei planificate a fost analizată din punct de vedere juridic. Rebmann a confirmat. Două ministere, Internele și Justiția, considerau că „problema este legală și ține, de altfel, de competența landurilor“.

Schlichter, care îl cunoștea pe Rebmann ca pe un jurist foarte bun, a fost mulțumit cu această explicație și a înaintat șefului său, secretarul de stat Schüller, un raport. Schüller a fost de acord cu implicarea serviciului de informații. Câteva zile mai târziu, i-a dat undă verde șefului BND, Wessel.

La scurt timp, tehnicieni ai BND au plecat la Stammheim și au montat instalații de interceptăie în „două celule neocupate“. În acest fel, șapte celule erau echipate corespunzător: cinci de către tehnicienii de la Serviciul de informații al landului, două de specialiști BND.

Timp de doi ani, acțiunea de ascultare a fost ținută în secret. Apoi, cei doi miniștri responsabili, Traugott Bender de la Justiție și Karl Schiess, de la Interne, au trebuit să admită că la Stammheim s-au efectuat ascultări. Ei au declarat atunci că „în două cazuri justificate de starea de necesitate“ s-au ascultat în penitenciar discuții între apărători și clienții lor:

„Prima dată în ziua de după atacul asupra Ambasadei Germaniei din Stockholm pe 24 aprilie 1975. Interceptarea convorbirilor a durat zece zile, ultima dată pe 9 mai 1975. A doua oară, după arestarea foștilor avocați Haag și Roland Mayer pe 30 noiembrie 1976. În această a doua fază au fost luate măsuri de interceptare în total în 12 zile, respectiv între 6 decembrie și 21 ianuarie 1977“.

Discuțiile, după cum a declarat Bender atunci, au fost înregistrate pe bandă și ulterior imediat șterse. Doar o singură convorbire între avocatul Klaus Croissant și Ulrike Meinhof din 29 aprilie 1975

a rămas înregistrată. Bender a prezentat-o în procesul Stammheim. Era un scurt extras scos din context și, în consecință, acuzator:

Dr. Croissant: Am din nou un interviu. (urmează cuvinte greu de înțeles și râsete) Asta trebuie scoasă, bineînțeles, atunci îmi va fi iar bine, așa văd. Înțelegi? (urmează câteva cuvinte de neînțeles) Noi avem pop-shopul sau naiba știe ce cu Franz S. Și un tip. (restul frazei de neînțeles) Și a spus că trebuie și să atragă. Teroriștii ar putea răpi un copil. Un copil, da. După aceea decizia este la fel de grea pentru guvern. Poate fi un copil de la locul de joacă. Asta a fost prea mult pentru mine, am strigat... (ultimele cuvinte de neînțeles)

Meinhof: Dar eu tocmai vreau să spun.

Dr. Croissant: Dar este prea aiurea cu teroarea.

Meinhof. Este prea aiurea. Dar este simplu. Dacă ar fi într-adevăr un copil să ne scape, te rog, să se facă.

Dr. Croissant: Ah!

Banda originală a acestei pretinse discuții dintre Ulrike Meinhof și Klaus Croissant nu a fost niciodată prezentată; s-a afirmat că a fost ștersă. Doar această „transcriere“ a ajuns între documente. A rămas de aceea sub semnul întrebării dacă Ulrike Meinhof și Croissant s-au exprimat astfel.

Atunci s-a recunoscut că în două cazuri au fost interceptate convorbiri între avocați și clienți. A rămas secret în câte celule s-au instalat microfoane. Procuratura a efectuat cercetări la cererea apărătorilor grupului Baader–Meinhof privindu-i pe miniștrii Bender și Schiess. Procurorul general Schule le-a scris pe 23 mai 1977 ambilor miniștri și le-a cerut lămuriri: „Dispozitivele de ascultare au fost montate în una sau mai multe celule? Care acuzați s-au aflat în celulele puse sub observație? S-au ascultat numai discuțiile cu avocații? Se puteau intercepta și alte discuții?“

Ministrul de interne Karl Schiess a răspuns procuraturii la 8 iunie 1977: „Interceptările au avut loc în celula pentru vizite, în

celulele de arest nu existau instalații de ascultare. Au fost ascultate numai convorbirile cu apărătorii“.

Faptul că tehnicienii serviciului secret au montat microfoane în cinci celule și după aceea în două celule duce la concluzia că nu era vorba numai de celulele pentru vizitele avocaților. La etajul șapte, existau doar patru astfel de încăperi.

Directorul dr. Kurt Rebmann de la Ministerul Justiției din Stuttgart, care a fost el însuși părtaș la montarea microfoanelor, s-a eschivat să dea relații procurorului general. El a scris pe 29 iunie 1977: „Nu am intenția să iau poziție față de acuzațiile ridicate împotriva mea din cauza măsurilor de interceptare a convorbirilor în penitenciarul Stuttgart“.

Procurorul general s-a arătat mulțumit de acest răspuns. Peste 14 zile, pe 13 iulie 1977, Rebmann a preluat noul său serviciu de procuror general federal la Karlsruhe.

La două săptămâni de la atacul asupra ambasadei din Stockholm, avocatul Siegfried Haag a fost arestat. Se presupunea că a asigurat arme din Elveția pentru ocupanții ambasadei. După percheziția efectuată în biroul său, unde nu s-au găsit dovezi incriminatoare, a fost eliberat pe 10 mai 1975. Haag a intrat în ilegalitate. Într-o declarație de presă el a spus:

„Într-un stat în care deținuți politici sunt torturați sistematic prin izolare și se folosește spălarea creierului în sectoare moarte, într-un stat în care Holger Meins și Siegfried Hausner au fost omorâți“, el nu-și mai poate exercita profesia de avocat. În final a anunțat: „Este timpul ca în lupta împotriva imperialismului să se treacă la asumarea de sarcini mai importante“.

Lupta urma să continue, în timp ce prima generație a RAF apărea în fața justiției la Stammheim. Procesul de la Stammheim a început la doar două săptămâni după intrarea lui Haag în ilegalitate.

Capitolul 4

Procesul: Grupul Baader–Meinhof în instanță

1. Hala multifuncțională

(Prima zi, 21 mai 1975)

Un monument din oțel și beton li s-a ridicat încă din timpul vieții. Pentru procesul împotriva „nucleului dur“ al grupului Baader–Meinhof, organele de justiție din Baden-Württemberg au construit pe un câmp de cartofi din apropierea celui mai modern penitenciar din Europa o nouă clădire destinată desfășurării procesului. Hala multifuncțională montată în câteva luni din elemente prefabricate a costat douăsprezece milioane de mărci. Clădirea fără ferestre urma să fie folosită ulterior ca atelier pentru deținuții penitenciarului Stuttgart-Stammheim.

În sala de ședință cu o suprafață de 610 metri pătrați și înaltă cât o sală de sport, aveau loc 200 de persoane. Nici instalațiile de încălzire și aerisire, nici structura metalică a acoperișului n-au fost mascate. Pereții erau din beton. Pentru public existau scaune galbene din material plastic, mese albe se aflau la dispoziția judecătorilor, procurorilor, apărătorilor și acuzaților. Sala ar fi fost corespunzătoare și pentru o aulă într-o școală generală, o sală de sport mobilată în pripă sau o primărie comunală. Pe frontispiciu atârna o stemă supradimensionată a landului Baden-Württemberg.

Autoritățile judiciare doreau să desfășoare un proces penal normal, acuzații și apărătorii lor voiau un proces politic. Apărătorul lui Ensslin, Otto Schily, ajuns după mulți ani ministru federal de interne,

spunea în 1975: „Un proces politic ar însemna să se prezinte concepțiile politice, scopurile politice ale Frațiunii Armata Roșie“.

Peste 32 de ani, judecătorul dr. Prinzing declara: „Baader calcula rece, pentru mine a fost un desperado foarte inteligent, care și-a găsit împlinirea după un drum ratat în această nouă carieră de revoluționar“.

De la început s-a ajuns la un consens, în ciuda divergențele exprimate într-o tonalitate prea înaltă între acuzați și apărători, pe de-o parte, și judecători și procurori, pe de altă parte: procesul să fie înregistrat în totalitate pe bandă și apoi făcută stenograma. Unele benzi au fost păstrate și redescoperite de-abia în 2007.

Pe 21 mai 1975, în sala multifuncțională de la Stammheim a început procesul împotriva lui Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Ulrike Meinhof și Jan-Carl Raspe. Era o zi însorită, în jurul „fortăreței“ destinate procesului oamenii se îngrămădeau ca pentru o sărbătoare populară. Polițiștii patrulau călare în jurul clădirii asigurate cu sârmă ghimpată. Spațiul aerian de deasupra penitenciarului și a sălii multifuncționale era închis. Curtea interioară și acoperișul clădirii în care se desfășura procesul erau apărate de o rețea din oțel, astfel încât nici explozibili aruncați din aer nu ar fi provocat pagube.

Măsurile ample de siguranță se explică și prin faptul că nimeni din aparatul administrativ nu voia să preia responsabilitatea pentru anumite riscuri. Mai multă siguranță era mai bună decât prea puțină.

Avocați, spectatori și jurnaliști erau percheziționați înainte de intrarea în sala de ședință. Buzunarele pantalonilor trebuiau deșertate, conținutul se împacheta în pungi străvezii. Chiar și pachetele de țigări desfăcute se predau, exista un automat cu țigări la intrare de unde vizitatorii puteau cumpăra. Pixurile se confiscău; jurnaliștii primeau în schimb creioane.

În preambulul procesului, codul de procedură penală a fost modificat în Parlament. Avocații lui Baader, Croissant, Groenewold și Ströbele au fost excluși cu puțin înainte de dezbaterile pe fond. Când a început procesul, Andreas Baader nu avea apărător.

Judecătorul dr. Prinzing a declarat în fața sălii pline:

– Ședința este deschisă... bine. Cu aceasta ajungem la cazul penal împotriva lui Andreas Baader, Ulrike Meinhof, Gudrun Ensslin, Jan-Carl Raspe.

A făcut și apelul apărătorilor prezenți: avocații von Plottnitz, Riedel, Marielouise Becker și Schily. Aceștia erau apărători agreați ai acuzaților. În plus, tribunalul convocase diferiți apărători din oficiu, care nu întruneau încrederea acuzaților.

Acuzata Ulrike Meinhof a cerut cuvântul și s-a referit la apărătorii din oficiu.

– Nici unul din aceștia nu are nici cel mai mic drept...

Judecătorul a întrerupt-o:

– Stop. Nu se înregistrează pe bandă. Doamnă Meinhof, scuzați, nu merge banda. Trebuie să avem în protocol. Nu este vina mea.

– Lăsați-mă să vorbesc!

– Da, ce se întâmplă cu trucurile astea? a intervenit și Baader.

– Da, domnule Baader, a strigat Prinzing, cred că doamna Meinhof este suficient de matură să-și prezinte declarația și singură.

– Lasă-ne să vorbim! a strigat Meinhof.

Baader i s-a adresat președintelui:

– Asta nu e problema dumneavoastră.

– Este o apărare în colectiv dacă vorbiți dezordonat? a reacționat dr. Prinzing.

– Dar terminați cu glumele dumneavoastră proaste! a spus Baader.

Dr. Prinzing i-a luat cuvântul lui Baader.

– Termină cu întreruperile! i-a strigat Ulrike Meinhof. Lasă-ne să vorbim!

– Aveți două metode, a intervenit din nou Baader, pe de-o parte ne întrerupeți sau ne manipulați cu instalația de înregistrare.

– Bineînțeles, a adevărit judecătorul, cu tehnica facem imposibil ca dumneavoastră să vă prezentați declarațiile.

După aceea, Ulrike Meinhof a revenit la problemă:

– Ne-au fost impuși apărători din oficiu, care se află într-o dependență totală de procuratura federală și la oricare intervenție plecăm de la premisa că este îndreptată împotriva noastră... În afară de asta, trebuie înscris în protocol că manipularea cu aceste microfoane ne duce la concluzia că rolul lor este să se asculte ceea ce discutăm noi aici.

– De ce s-ar dori interceptarea în cazul unei proceduri publice? a întrebat judecătorul.

– Se poate constata, a intervenit Baader, că microfoanele sunt astfel instalate încât să înregistreze și discuțiile între deținuți și apărători, cele nepublice.

Dr. Prinzing a considerat acest lucru o prostie. Baader a explicat președintelui că întrerupătoarele microfoanelor au fost lipite de banca acuzaților.

– Instalația este perfectă, a spus Baader. De altfel, cineva a scris lângă microfon „capul jos“.

– Ce era cu capul? a întrebat judecătorul.

– Tocmai am descoperit că cineva a scris lângă microfon „capul jos“. Ce credeți?

– Nu mi-e clar ce sens are asta. Nu știu ce vreți cu asta.

2. Baader fără apărător

(Ziua a doua, 5 iunie 1975)

Dr. Prinzing a dorit să înceapă rapid audierea martorilor. Dar Andreas Baader a cerut cuvântul:

– Nu cred că v-a scăpat faptul că eu nu am apărător. Noi nu am avut în vedere să ne asumăm ambalajul juridic al acestei instanțe. Este imposibil să îți alegi o apărare într-un proces, pentru care permanent se schimbă legi.

Procesul ar fi un studiu, în care corectitudinea analizei RAF va fi demonstrată. Acum se mai află și fără apărător.

– Este foarte greu să găsești un apărător, a adăugat Baader. În săptămâna pe care mi-ai acordat-o a fost imposibil.

Discuții cu avocați care ar fi acceptat apărarea au avut loc numai sub supraveghere.

– Așadar, nici obiectiv n-a fost posibil să stabilești dacă există un avocat care să accepte persecuția pe care o presupune mandatul încredințat.

Baader a solicitat întreruperea procesului până când își găsea un apărător și să i se admită discuții nesupravegheate cu avocații. Aceasta ar fi o condiție. Timp de trei ani, autoritatea de acuzare ar fi controlat fiecare cuvânt al apărării prin percheziții în celule și în cabinetele avocaților, confiscând corespondența. Baader a adăugat:

– Cu instalații de ascultare în celulele în care se primește vizita avocaților despre care știm din vara lui 1973.

Observația lui Baader că discuțiile acuzaților cu avocații au fost ascultate nu a găsit credit la opinia publică. Presa nu-și putea închipui că autorități ale Germaniei pot interveni cu ajutorul microfoanelor în relația de încredere strictă dintre apărători și acuzați. Observația lui Andreas Baader a fost considerată ca o expresie a obsesiei paranoide a grupului Baader-Meinhof. În realitate, Baader nu era departe de adevăr. Dar acest lucru a ieșit la iveală de-abia după doi ani.

3. „Apărătorii din oficiu“

(Ziua a treia, 10 iunie 1975)

Nici în cea de-a treia zi de dezbateri Andreas Baader n-a găsit un apărător potrivit alegerii sale. Apărătorii din oficiu chemați de tribunal stăteau muți pe locurile lor. Acuzații au refuzat chiar și să vorbească cu „apărătorii impuși“. Atmosfera la proces a devenit de la o oră la alta mai tensionată. Peste toate, judecătorul care prezida

ședința nu i-a permis acuzatului Baader să discute mai mult de trei sferturi de oră cu avocatul dr. Heldmann din Frankfurt, care, în ciuda condițiilor, acceptase să preia apărarea lui Baader.

Procuratura Federală era de părere că Baader, cu doi apărători din oficiu „care i-au fost puși la dispoziție pentru a asigura corectitudinea procesului“, este bine apărat, iar „dacă nu vrea să se servească de aceștia, este treaba lui“.

– Ei bine, trebuie să constat încă o dată că acești avocați nu mă pot apăra. Nu mă vor reprezenta, n-au vorbit niciodată cu mine și nici nu vor vorbi vreodată, a zis Baader.

Judecătorul voia în sfârșit să înceapă cu audierile. Nu a reușit. Avocata Becker a citit, în schimb, o cerere de a se renunța la „apărătorii impuși“. Aceștia ar fi avut doar menirea, în calitate de apărători ai încrederii procuraturii și a tribunalului, de a asigura desfășurarea procesului din postură de „marionete“.

Judecătorul i-a cerut unui „apărător impus“ refuzat, avocatul Linke, să ia poziție. Linke a spus:

– Dragii apărători, acesta este Linke...

Baader i-a strigat:

– Ține-ți gura, Linke!

Prinzing a intervenit:

– Domnule Baader, câteva remarci asemănătoare mă vor obliga la măsuri pe care nu le doresc. Vrem să fiți prezent la dezbateri.

Acuzații și apărătorii lor au vociferat încontinuu. S-a prezentat „apărătorul impus“ Kunzel la cuvânt:

– Expunerea de până acum și considerațiile exprimate, mă obligă din motive juridice să fac niște observații.

– Nu vorbești pentru mine, l-a întrerupt Gudrun Ensslin.

– Nu vorbesc cu doamna Ensslin, în nici un fel, deoarece o...

– Tacă-ți fleanca, Linke! a urlat Baader.

– Domnule Baader, nu cred că aveți cuvântul în acest moment, a observat judecătorul.

– Domnule Baader, cu dumneavoastră nu discut în această clipă, a spus Kunzel.

În zadar a încercat judecătorul să facă liniște. Gudrun Ensslin, căreia microfonul i-a fost „tăiat“, a încercat să se facă auzită.

– Doamnă Ensslin, un moment, doamnă Ensslin... a strigat Prinzing.

– Nu mai ascundeți nimic, a urlat Gudrun Ensslin.

– Eu nu ascund. Dar realitatea este că nu vreți să lăsați pe nimeni să vorbească. Respectiv, cineva care împărtășește alte opinii decât dumneavoastră. Ascultați în liniște. După aceea veți avea ocazia să vă spuneți părerea.

Publicul din sală a început și el să vocifereze. Prinzig l-a chemat la ordine pe Baader:

– Sunt nevoit să vă spun că tribunalul va fi obligat de atitudinile dumneavoastră să continue dezbateră fără dumneavoastră. Ne-ar fi neplăcut.

Baader vorbea în continuare. Cuvintele sale erau de neînțeles, deoarece microfonul îi fusese închis.

– Domnule Baader, în momentul de față nu aveți cuvântul, deci nu vă dați în spectacol. Nu are nici un rost.

Acuzații strigau și s-au ridicat de la locurile lor.

– Un moment, nu, nu, se bâlbâia judecătorul.

În haosul general, Prinzing încerca să-i dea cuvântul avocatului Schily. Otto Schily a propus să se dea o pauză de o jumătate de oră. Judecătorul n-a văzut nici un motiv pentru așa ceva.

– Vrem să vedem acum cum se vor comporta acuzații în continuare. Vreau să se consemneze că acuzații încearcă, prin strigăte, să împiedice ca domnul avocat Kunzel să poată să ia cuvântul.

– Ce mai vreți? a strigat Gudrun Ensslin

– Doamnă Ensslin!

Judecătorul își păstra cu greu cumpătul.

– Dacă deranjați în continuare, atunci ne vom retrage și vom medita ce măsuri vom lua împotriva dumneavoastră.

Ulrike Meinhof, de asemenea fără microfon, striga ceva de neînțeles.

– Rog, a intervenit judecătorul, ca acuzații să se așeze înainte ca dezbateră să continue. Sau vă opuneți și în acest sens?

Avocatul von Plottnitz a avut o intervenție:

– Nu se cunoaște nici o dispoziție potrivit căreia acuzații ar fi obligați să stea jos în timpul procesului.

– Nu, a opinat Prinzing, dar este absolut clar că în condițiile măsurilor de siguranță ce au fost luate, este important ca acuzații să stea jos. Acuzații să se așeze.

– Să stea în picioare reprezintă un risc pentru siguranță? a întrebat Otto Schily.

– Domnule avocat Schily, ne putem imagina ce-o să iasă și din asta. Îi rog pe acuzați să ia loc.

Baader s-a împotrivit:

– Bineînțeles, nu luăm loc. Am spus că aveți de ales: fie rămânem aici, fie trebuie să fim luați cu forța și scoși din sală dacă acești „apărători impuși” nu își țin gura.

– Bine, atunci aveți voie să ascultați în picioare, a acceptat judecătorul.

Avocatul Kunzel a spus că are înțelegere pentru faptul că acuzații, după experiențele lor, îi descalifică pe „apărători impuși”. Este, însă, regretabil că același lucru îl fac acum și avocații aleși. Baader l-a întrerupt:

– La naiba, scoateți-ne de aici!

Curtea s-a retras pentru deliberare.

După cinci minute, judecătorii s-au aflat din nou la locurile lor.

Dr. Prinzing i s-a adresat lui Baader:

– Dacă nu vă schimbați atitudinea, tribunalul va fi obligat să decidă excluderea dumneavoastră de la dezbateră principală. Vă

puteți exprima părerea. Dar aveți și posibilitatea să tăceți și de acum să vă comportați corespunzător.

– Vreau să clarific încă o dată, a spus Baader. Atâta timp cât acești „apărători impuși“ vorbesc aici, împotriva voinței noastre, vom deranja. Atâta timp cât ei vorbesc, ca să nu se repete aceste scene, v-aș propune pentru această parte a dezbaterii principale să renunțați la noi.

Judecătorul a încercat să se facă auzit, dar Gudrun Ensslin l-a acoperit:

– Și pentru ca dumneavoastră să înțelegeți acest noi, dacă acești porci de dincolo își deschid încă o dată râtul...

– La cine ați făcut referire privind râtul? a întrebat Prinzing.

– Aceasta este întrebarea: ori ei, ori noi, a spus Gudrun Ensslin.

– Luăm act, a precizat judecătorul, că în cazul în care „apărătorii impuși“ cum îi numiți, vor cere cuvântul, atunci veți deranja procesul.

Baader, Meinhof, Ensslin și Raspe au fost conduși înapoi în penitenciar.

Directorul ministerial Widera, reprezentantul procuraturii, s-a opus cererii de a-i suspenda pe „apărătorii impuși“:

– Acuzații susțin că apărătorii din oficiu nu beneficiază de încrederea lor. Totodată, ei vorbesc despre apărătorii din oficiu ca despre niște porci care ar trebui să-și țină gura. Este exact același ton pe care l-au folosit la adresa avocaților lor în afara procedurii principale, ceea ce poate fi demonstrat. I-au desemnat în scris, în mod repetat, drept porci, scroafe, rahați, cârpe și băieți futuți. Așa ceva pot tolera avocații lor de încredere, dar nu apărătorii din oficiu.

Rupert von Plottnitz a cerut cuvântul:

– Faptul că un client ne numește rahați, cârpe sau ceva asemănător, sau îi numim noi pe ei cu astfel de expresii în tipul dezbaterii sau în afara ei, asta ne privește pe noi și pe clienții noștri. Nu îi

privește pe procurori și nu privește tribunalul – asta pentru ca să nu mai existe dubii.

A luat cuvântul și avocatul Schily. Disputele din acest proces, indiferent cât de comice par, demonstrează că este vorba despre un proces politic. Atitudinea Procuraturii Federale la dezbaterile zilnice întărește această afirmație.

– Cu toate măsurile pe care le adoptați și cu fiecare lege pe care o creați pentru acest proces. Iar dacă trasați mereu mai în spate o linie, nu ajungem la limita statului de drept. Și vom ajunge în țara nimănui.

– Se pare că ați ajuns la sfârșit, a spus judecătorul, la care asistența a început să râdă.

După-amiază, dr. Prinzing a dat citire motivației refuzului privind cererea de renunțare la avocații prezentați de tribunal: „Sunt avocați a căror calificare nu poate fi pusă la îndoială. Iar noi credem – și este remarcabil – că acești avocați, ca organe ale sistemului de apărare, în ciuda atacurilor așteptate și care deja au avut loc, au găsit de datoria lor profesională să fie avocați din oficiu în acest proces“.

Andreas Baader s-a ridicat.

– Tocmai am constatat că unul dintre acești apărători calificați a adormit, așa cum s-a întâmplat ades în această dezbatere.

– Domnule Baader, sunteți sigur de ceea ce tocmai ați afirmat? a întrebat judecătorul.

– Da, se poate observa. Stă în rândul doi, este al doilea din stânga.

Asistența a izbucnit imediat în râs, dar a fost muștrată urgent de Prinzing:

– Nu avem nimic împotrivă ca să participați la acest proces, dar aveți numai dreptul de a asculta. Nu vrem aplauze sau ieșiri de dezaprobară din partea publicului. Vă rog să țineți cont de acest lucru!

În după-amiaza acestei zile, Andreas Baader a luat încă o dată cuvântul:

– Bineînțeles, nu acceptăm legile statului burghez și ale capitalului, dar dacă jucați cu ele fotbal, cine să le mai ia în serios? Noi insistăm asupra dreptului de a ne împotrivi, deoarece este important ca tocmai aici să subliniem destrămarea motivației ideologice a statului de drept burghez. Aici se află și motivul pentru care luptăm să avem apărători aleși, deși, practic, nu au posibilitate de intervenție asupra acestui complet și, bineînțeles, nu pot schimba nimic în condamnarea noastră.

4. Acte pentru un avocat

(Ziua a patra, 11 iunie 1975)

În cea de-a patra zi, Andreas Baader a beneficiat de un apărător care se bucura de încrederea sa. Avocatul dr. Hans Heinz Heldmann din Darmstadt a preluat mandatul. Chiar de la început, Heldmann a solicitat întreruperea procesului pentru zece zile pentru a reuși să poarte discuții cu clientul său și a-și însuși conținutul materialului din proces.

Avocatul a reclamat faptul că până în acel moment nu a obținut nici un act de acuzare, nici celelalte documente din proces. Judecătorul l-a îndrumat să le ceară de la colegii săi excluși. Procurorul dr. Wunder a constatat cu regret:

– Aici nu mai sunt exemplare și nu mai există, din păcate, altă cale decât de a-l îndruma pe domnul avocat Heldmann spre ceilalți colegi. Sunt convins că îl vor ajuta.

– Domnule președinte, îi este clar completului, respectiv procuraturii, ce se întâmplă aici? a întrebat avocatul von Plotnitz. Într-un proces, în care s-au investit o mulțime de milioane chipurile pentru instalații de siguranță, procuratura și chiar completul par să refuze din considerente financiare cele mai elementare informații colegului Heldmann.

Judecătorul a găsit că von Plottnitz, din cauza exagerărilor sale, nu mai poate fi luat în serios. La ora 15.30, Otto Schily a declarat că acuzații nu mai sunt în măsură să continue dezbaterile. Procurorul federal Wunder a considerat că cererea lui Schily vizează doar târăgănarea procesului.

– Priviți-i pe acuzați mai de aproape, în ce situație deplorabilă se află după trei ani de izolare, a spus avocatul Heldmann.

Completul de judecată a respins cererea de întrerupere a dezbaterii.

La ora 16.05, Otto Schily a constatat:

– Aici se continuă cu acuzați incapabili să continue. Și eu vă spun: pentru mine, dezbaterile s-a terminat.

Avocatul s-a ridicat și a părăsit sala. Heldmann a explicat că, încă din pauza de prânz, clientul său era incapabil să participe. Și el a părăsit sala. Când și ceilalți apărători s-au ridicat de pe locurile lor, judecătorul a zis:

– Este foarte interesant că atunci când completul nu vă acceptă argumentația, dumneavoastră credeți că puteți sabota dezbaterile și părăsi sala. Completul va întrerupe ședința de astăzi nu pentru că am crede că acuzații nu sunt apți să continue, ci deoarece apărătorii au părăsit sala.

5. Capacitatea de a fi interogat

(Ziua a cincea, 15 iunie 1975)

Judecătorul a deschis ședința cu o mustrare la adresa apărătorilor agreeți: dacă pleacă încă o dată din sală înainte de încheierea dezbaterilor, riscă să-și piardă calitatea de avocați ai apărării. Avocații aleși erau plătiți, la fel ca și cei din oficiu, de ministerul justiției.

Dr. Prinzing a revenit asupra temei privind capacitatea acuzaților de a fi interogați în cursul dezbaterilor. Imediat după încheierea zilei precedente, s-a străduit să discute cu medicul curant al peniten-

ciarului. Din păcate, dr. Henck se afla în concediu. S-au luat măsuri să fie adus cu elicopterul. Henck a informat completul că în timpul grevei foamei s-a ocupat de deținuți, însă fără posibilitatea de a efectua analize. Numai doamnei Ensslin și domnului Raspe, la care a constatat în timpul grevei un pericol vital, li s-a luat sânge prin folosirea forței. La Raspe s-a constatat o creștere îngrijorătoare a valorii kaliului în sânge.

În instituție s-a încercat prin adaosul substanțelor nutritive cele mai scumpe să se îmbunătățească starea de sănătate a deținuților. Când s-au constatat deficiențe optice, cu toții au primit ochelari.

După încheierea grevei, deținuții au fost trecuți pe hrana instituției cu rații speciale, respectiv unt, carne, brânză, ouă, iaurt, frișcă în funcție de cerințele individuale. Și pâine albă, schimbată apoi cu pâine de seară.

Mai departe, Henck a explicat că, în timp ce era prezent în sala de dezbateri, i-a observat pe acuzați.

– Erau preocupați de situația lor și au conversat. N-am observat în mimică, gestică, în discuții, în comunicarea dintre cei patru, în parte și cu domnii apărători, nici un fel de indiciu care să confirme incapacitatea de a participa la audieri.

Avocatul Schily l-a întrebat pe doctor:

– Vă era cunoscut care a fost scopul grevei foamei?

– Scopul? a întrebat Henck.

– Da, a spus Schily.

– Scopul grevei, după cum sunt eu informat, a fost acela de a obține condiții mai bune de detenție.

– Ați putea să concretizați?

– Mai multe relații între ei, plimbări în curte, o mai bună comunicare.

– Eliminarea izolării ar fi fost în momentul respectiv o opțiune? s-a interesat Heldmann. V-am înțeles corect?

– Acesta ar fi fost scopul grevei foamei, al grevei setei, a răspuns doctorul.

– Și, cu siguranță, dacă ar fi fost create alte condiții de detenție, mai ușoare, greva ar fi fost încheiată mai devreme.

– Sunt convins, domnule avocat, a intervenit exasperat judecătorul, dacă așa s-ar fi pus problema, că și eliberarea din detenție din considerente medicale ar fi fost mijlocul propice pentru a elimina pericolul reprezentat de greva foamei...

– Vă însușiți ceea ce într-o formă mincinoasă a fost mediatizat de presă, l-a întrerupt Schily, respectiv că prin greva foamei se urmărește eliberarea din detenție. Noi am explicat în nu știu câte conferințe de presă că greva foamei se va încheia de pe o zi pe alta, dacă izolarea se suspendă. Și nu s-a afirmat niciodată, dar niciodată, că scopul grevei era eliberarea din detenție.

– Scuzați-mă, a spus Prinzing, dumneavoastră vă implicați acum.

– Da, mă implic.

– Dar în zadar, a observat judecătorul.

– Deoarece mă interesează adevărul, a spus Otto Schily.

– Da, și pe mine.

După câteva asemenea contre, Baader a cerut și el cuvântul și l-a întrebat pe expert:

– Așadar, domnule Henck, ați spus că îmbunătățirea condițiilor de detenție conduce la o mai bună stare.

– Da, a confirmat medicul instituției.

– Ați spune că se poate inversa propoziția?

– N-am înțeles întrebarea, a replicat dr. Henck.

– Este posibil, a precizat Baader, ca fraza pe care ați rostit-o, respectiv că în condiții de detenție mai puțin severe s-ar ajunge la o stare mai bună poate fi spusă și altfel, în sensul că în condiții de detenție mai dure sănătatea deținuților se deteriorează?

În sfârșit, Baader îl adusese pe medicul penitenciarului acolo unde a dorit.

– Se înțelege de la sine, a confirmat Henck.

– Și am mai vrut să vă întreb, dacă în practica dumneavoastră, în experiența de 20 de ani ca medic de penitenciar, ați observat sau

ați întâlnit o spitalizare a deținuților precum a acestor deținuți din Stuttgart de la etajul șapte.

– Nu-mi este cunoscut. Nu, a spus Henck.

Cu toate acestea, medicul penitenciarului a confirmat faptul că acuzații sunt apti pentru dezbateri. După o întrerupere de o oră, procesul urma să se reia la ora 16. Acuzații nu s-au simțit capabili să continue dezbaterile. Deși microfoanele au fost demontate, Baader și Raspe au încercat să explice președintelui că ei doresc să părăsească sala tribunalului.

– Domnule Baader și domnule Raspe, nu este decizia dumneavoastră, a accentuat judecătorul și le-a dat și un sfat. Știți foarte bine care sunt mijloacele, trebuie să deranjați în mod corespunzător.

– Ce doriți, să facem scandal? a întrebat Baader și s-a ridicat.

– Nu mă deranjează dacă stați în picioare, a spus dr. Prinzing.

Furios, Baader a aruncat un obiect pe pupitrul său. Apoi a strigat:

– Încă o dată, la naiba, vreau să ies de aici!

– Domnule Baader, sunteți mulțumit în rolul acesta? l-a întrebat procurorul Widera.

Acuzații au început să strige care mai de care.

– Ce se întâmplă aici, domnule președinte? s-a amestecat unul dintre „apărătorii impuși“.

– Dacă vorbește unul dintre aceia, noi plecăm, a amenințat Jan-Carl Raspe.

– Să ne lăsăm jupuiți, deoarece dumneavoastră nu vreți să ne dați drumul când vorbesc acești rahați? a completat Baader. Lăsați-ne să plecăm!

– Constat, a intervenit judecătorul, că acuzații îi denumesc pe apărătorii din oficiu...

– ... Rahați, a completat fraza Raspe.

– ... Rahați, că aveți un comportament deranjant, așa cum rezulta din procesul-verbal. Eu vă avertizez că va trebui să fiți scoși din sală dacă veți continua cu un asemenea comportament.

– Ce înseamnă a continua, la naiba, a urlat Baader.

Când un apărător din oficiu a luat din nou cuvântul, acuzații au început scandalul. S-au ridicat și numai intervenția gardienilor i-a împiedicat să părăsească sala de ședință.

Judecătorul Prinzing a explicat:

– Constat că acuzații au continuat să deranjeze prin comportamentul lor!

– Este clar că vom pleca, a strigat Gudrun Ensslin.

– Sunteți cu adevărat un porc, Prinzing, l-a atacat Baader pe președinte. Doar vedeți în ce stare suntem aici.

La ora 16.11, Baader, Ensslin, Meinhof și Raspe au fost conduși afară de gardieni. Bubeck a pus mâna pe umărul lui Baader:

– Nu faceți scandal. Nu va aduce nimic bun. Trebuie să ieșiți.

– Să nu mai faceți acest lucru încă o dată, i-a spus Baader scuturând mâna de pe umăr. Gândiți-vă la soția și la copiii dumneavoastră.

După părăsirea sălii, gardianul i-a spus lui Baader:

– Păstrați-vă amenințarea cu copiii. N-am copii. În altă ordine, găsesc că ceea ce faceți aici e un teatru ieftin. Știți foarte bine că trebuie să îndeplinim ordinul.

Baader, care până atunci fusese zgomotos și iritat, a schimbat tonul:

– Nu am gândit-o așa. Am vrut să spun să vă gândiți la soția și la copiii dumneavoastră pentru a nu avea renumele unui simpatizant și să vă pierdeți slujba dacă îmi puneți mâna cu prietenie pe umăr.

6. Baader încearcă să se facă înțeleș

(Ziua a șasea, 18 iunie 1975)

Cu timpul, chestiunea incapacității de participare la dezbateri și odată cu ea a condițiilor de detenție au devenit tema de bază a procesului. Acuzații au primit permisiunea de a reveni în sală, iar Andreas Baader, în calitate de purtător de cuvânt al grupului, a

făcut o analiză politică a condițiilor de detenție și s-a referit la scopul politic al „torturii prin izolare“.

El a citit un text greu inteligibil: „Problema fundamentală este și în această chestiune de amănunt, antagonismul, că reeducarea sau spălarea creierului ca proiect necesită legitimitatea aparatului. Adică, pentru a-l subordona, aparatul trebuie să poată constitui subiectul. Treaba între aparatul de stat represiv și revoluționarul aflat în detenție este însă că ambii știu că prin relația lor și imposibilitatea de a găsi o cale de împăcare dau expresia maturizării evoluției în care contradicția dintre productivitate și relațiile de producție devin antagoniste în ultima criză a capitalului și astfel expresia tendinței în care legitimitatea statului burghez s-a destrămat“.

Judecătorul i-a retras cuvântul lui Baader.

S-a prezentat Ulrike Meinhof:

– Declar că sunt inaptă pentru participarea la proces. Așadar, este exagerat ceea ce s-a afirmat aici că pot urmări dezbaterile. Și, bineînțeles, că nu sunt aproape deloc în stare, în acest moment, în acest loc, unde neapărat ar fi ceva de spus, să pot vorbi ceea ce aș vrea. Scopurile urmărite prin izolarea noastră nu au rămas fără efect. Avem de luptat cu dificultăți groaznice. Cu totul absurd să crezi că cei trei ani au trecut fără efecte asupra noastră. Solicit, așadar, deoarece este necesar, pentru mine și pentru fiecare dintre noi, un consult medical efectuat de un medic din afară.

Mai departe, Ulrike Meinhof a solicitat să se dezbată zilnic cel mult două, trei ore.

Ambele solicitări au fost respinse.

7. Apelativul „domnule“ și asemănarea cu al Treilea Reich

(Ziua a treisprezecea, 3 iulie 1975)

Dr. Prinzing a încercat din nou să înceapă cu audierea persoanelor, dar în zadar. De data aceasta a cerut cuvântul Jan-Carl

Raspe, care a declarat că-i respinge pe „Prinzing și completul din cauză că sunt părtinitori“. Nu era prima recuzare în acest proces și nu avea să fie nici ultima. Judecătorul a reacționat nervos și s-a cramponat de amănunte:

– Domnule Raspe, din capul locului vreau să vă atrag atenția. Vă spun că refuzul apelativului „domnule“ în această sală va trebui considerată ca jignitoare. Vă rog să vă obișnuiți cu acest mod de adresare, pentru a putea vorbi fără să fiți întrerupt.

Raspe și-a motivat recuzarea susținând că judecătorul respingea încontinuu asistența unui medic neutru pentru a stabili dacă deținuții sunt apți pentru dezbateri. El se consideră din această cauză o marionetă a procuraturii. Prin permisiunea consultului unor medici neutri, ar deveni publice realitatea torturii, strategia de exterminare a statului împotriva deținuților politici, împotriva gherilei, împotriva RAF. Pentru stat, procuratură și siguranța statului nevoia de siguranță va fi satisfăcută doar când deținuții politici vor fi morți.

– Este imposibil să nu vezi analogia cu justiția celui de-al Treilea Reich, a explicat Raspe. Acest judecător este în argumentațiile sale, în micuniile sale, în metoda sa, un exemplu al tipului de independență judecătorească care a apărut masiv după 1945 și care nu a știut nimic despre victimele lor.

– Nu mai ascult astfel de cuvinte, l-a oprit judecătorul. Vă rog să vă controlați formulările! Comparația cu justiția celui de-al Treilea Reich nu se acceptă.

– Poate ajungeți odată la ideea ce fel de ofensă este la adresa noastră faptul că dumneavoastră stați pe aceste scaune, a replicat Raspe.

Cererea de recuzare împotriva completului a fost respinsă.

8. Pericolul reprezentat de acuzați

(Ziua a șaisprezecea, 10 iulie 1975)

Bineînțeles, procuratura avea o cu totul altă părere privind condițiile de detenție decât acuzații și apărătorii lor: „Deși au pus în repetate rânduri în discuție acest subiect, acuzații nu sunt izolați“.

Lui Andreas Baader îi stătea la dispoziție o celulă dublă cu o suprafață de 20 de metri pătrați. Aproape de această celulă se afla aceea a acuzatului Raspe cu o suprafață de 10 metri pătrați. Această apropiere le permitea celor doi un permanent contact verbal. De această posibilitate se foloseau permanent, uneori până noaptea târziu.

Și acuzatele Ensslin și Meinhof, așa susținea procuratura, se întâlneau în acest fel. „Înzestrarea acestor celule dă mai mult impresia unei locuințe. Acuzații au în celule, spre deosebire de alți deținuți, aparate de radio și pick-upuri spre folosire neîngrădită. În afară de acestea, beneficiază de un număr neîngrădit de ziare, reviste și cărți.“

– Ce are a face asta cu izolarea? a întrebat Baader.

Procuratura a adeverit că acuzații nu aveau permisiunea să ia parte la manifestări colective, nu participau la slujbe religioase, care în Stammheim oricum nu existau pentru femei. Acestea nu erau permise din cauza pericolozității deosebite a acuzaților. Ca argument, directorul guvernamental Widera a citit un plan de eliberare pe care Andreas Baader l-a conceput în penitenciarul Schwalmstadt și l-a trimis afară: „De preferat să-mi faceți rost de patru sau cinci kilograme de explozibil, o bucată de fitil, două capse. Cantitățile trebuie să le apreciați după încercări la diferite ziduri vechi, cetăți sau în locuri asemănătoare. Sunt destule care stau părăsite“.

În planul respectiv au fost trecute în revistă mai multe versiuni ale evadării. Procurorul general Zeis a stabilit: „Faptul că acuzații vor să fie eliberați din detenție rezultă, între altele, și din încercarea de la Stockholm de a-și obține eliberarea“.

9. „Domnul Baader în rolul torturatului“

(Ziua a șaptesprezecea, 16 iulie 1975)

După aproape o săptămână, Baader a dat o replică procuraturii:

– Argumentația pornește în esență de la constatarea că noi nu suntem izolați, deoarece beneficiem de celule mai mari decât alți

deținuți de la Stuttgart-Stammheim. Trebuie constatat însă că noi am fost, exceptând o scurtă perioadă din timpul grevei foamei, când câte doi aveam permisiunea să discutăm câteva ore pe zi, total izolați în interiorul penitenciarului în decursul ultimilor trei ani. Dacă Zeis susține că noi aveam posibilitatea – de pildă Jan și cu mine – să discutăm printr-o deschizătură de un centimetru în partea de sus a ușii, atunci ne spune totul despre sine. Ori de câte ori se vorbește aici, cineva stă în fața ușii și notează sau discuțiile se înregistrează și sunt analizate. Vreau să spun că aceste condiții de detenție în ce privește durata și duritatea nu existau nici în cel de-al Treilea Reich, în a cărui tradiție procuratura se află inclusiv în ce privește argumentația.

În acest moment, judecătorul și-a pierdut răbdarea. I-a retras cuvântul lui Baader. Apoi a citat un verdict al Curții Supreme a SUA:

– „Curțile noastre de justiție, care sunt suportul libertății noastre, nu au voie să fie tratate nerespectuos. Nu se admite ca un acuzat să impieteze desfășurarea procesului deranjând constant. El ar minimaliza țara noastră și sistemul nostru judiciar dacă i-am permite să ne tiranizeze tribunalele, să le ofenseze, să le denigreze și să facă imposibilă desfășurarea unui proces normal“.

Din acest motiv, judecătorul a rugat audiența să se gândească la aceste cuvinte atunci când el, acționând potrivit atribuțiilor sale, încearcă să împiedice astfel de ieșiri ale acuzaților.

Avocatul Heldmann a replicat că apărarea ar fi foarte de acord dacă și completul ar aplica în continuare dreptul american:

– Chiar dumneavoastră, domnule judecător, știți foarte bine că ar trebui să opriți acest proces imediat din cauza preconcepțiilor pe care le afișați prin declarațiile dumneavoastră.

Heldmann a protestat și că i s-a luat cuvântul lui Andreas Baader:

– Faptul că i s-a retras cuvântul nu este urmarea unei impoliteți la adresa tribunalului, ci înseamnă o cenzurare a exprimării unei opinii politice, care este apărută și promovată de articolul 5 din Constituție.

Pentru RAF, a explicat Baader, nu este valabilă nici o lege.

– Noi trebuie să fim exterminați. Deci, nu se aplică nici măcar o lege din dreptul marțial. În acest proces se încalcă însăși legea specială creată special pentru procuratură și tribunalul ei.

Procurorul dr. Wunder a intervenit:

– Domnului Baader nu i se potrivește rolul de torturat și de judecător al organelor de justiție. El n-ar trebui să uite că este acuzat de mai multe omoruri. Dacă acuzația este întemeiată, aceasta va rezulta în urma procesului. Procuratura este încredințată că da. În același timp, domnul Baader observă că procuratura, la fel ca și tribunalul, se străduiește să manifeste o deosebită obiectivitate.

Acuzații au râs, dar procurorul a continuat:

– De altfel, în ciuda prezumției de nevinovăție, procuratura nu are sarcina de a vă trata cu mănuși.

Majoritatea asistenței a aplaudat aprobator.

10. „Un caz penal normal“

(Ziua a douăzeci și una, 30 iulie 1975)

– Da, conform procedurii noastre, ar trebui să continuăm cu audierea acuzațiilor, a spus dr. Prinzing la deschiderea ședinței.

O cerere de recuzare înaintată de Meinhof, ce trebuia tratată conform codului de procedură penală, i-a stricat planul. Într-o emisiune a postului de televiziune ARD la deschiderea procesului Baader-Meinhof, judecătorul Prinzing a declarat într-un context că procesul împotriva celor patru acuzați nu este unul politic, ci este vorba despre un „caz penal normal“.

În motivația cererii de recuzare, Ulrike Meinhof a explicat: „Acest proces este primul proces politic din Republica Federală de după 1945. Procuratura și tribunalul nu sunt suficient de inteligente ca să vadă și victima ca obiect al măsurilor lor de distrugere. Procuratura și tribunalul văd numai dușmanul pe care vor să-l doboare. Aici se relevă și o valență a luptei noastre. Noi vedem în

fascism și obiectul condițiilor sale și a aparatului său. Nu suntem noi cei ce avem nevoie de fanatism, ci procuratura și tribunalul sunt fanatici. Niciodată n-au adoptat o poziție conceptuală la argumentațiile lui Andreas și ale noastre. Sunt mereu numai formali“.

Pe 2 august 1975, li s-a comunicat deținuților Baader, Raspe, Ensslin și Meinhof că au permisiunea de a efectua împreună plimbarea prin curtea penitenciarului, iar timp de patru ore să se întâlnească pe coridor. Aveau voie să facă baie zilnic în cursul săptămânii, despărțiți în funcție de sex. Li se permitea să folosească zilnic aparatele sportive din aripă. Din dispoziția medicului instituției, curentul electric nu se întrerupea în cursul nopții – pentru a putea folosi pic-upul. Numai becurile și tuburile de neon trebuiau predate seara.

11. Regulile de bază ale terorismului

(Ziua a douăzeci și treia, 5 august 1975)

În timp ce judecătorul încerca mereu să țină procesul în mână pentru a începe audierea acuzaților, aceștia și apărătorii lor depuneau o cerere de recuzare după alta. Înceau să aducă procesul pe un câmp politic și să transmită opiniei publice motivele luptei de gherilă. În celule au pregătit declarații pe care le prezentau în proces, întrerupți fără încetare de judecător, sătul de atâtea tergiversări.

Andreas Baader a pus sub semnul întrebării definiția oficială a statului privind gherila urbană. El l-a citat pe ministrul de interne din landul Renania Palatinat, care afirmase: „Regula de bază a terorismului este să se ucidă cât mai mulți oameni transmițându-se cât mai multor oameni un sentiment de oripilare și slăbiciune“.

– Eu aş spune, a opinat Andreas Baader, că aceasta este definiția precisă a politicii Israelului împotriva Mișcării de Eliberare a Palestinei, aceasta este definiția precisă a politicii SUA în Vietnam până la înfrângerea sa. Aceasta este definiția precisă a juntei din Chile și aceasta este definiția precisă a Procuraturii Generale a Germaniei și a regulii sale de bază de a construi centre de detenție în care tot mai mulți deținuți sunt izolați etc.

– Motivați recuzarea acestor judecători și nu vorbiți la modul general, l-a atenționat Prinzing.

– Ceea ce face procurorul general Buback, a continuat Baader, este, definit exact, terorism, terorism de stat. Așadar, teroristul Buback...

– Domnule Baader, l-a întrerupt judecătorul, vă retrag cuvântul. Dacă vreți să-i reproșați procurorului general că practică terorism de stat, depășiți...

Baader a mai vrut să adauge ceva, dar judecătorul i-a oprit microfonul. S-a prezentat Meinhof:

– Terorismul este distrugerea surselor care asigură cele trebuincioase populației, iazuri, hidrocentrale, spitale. Adică, tot asupra a ceea ce au fost orientate sistematic începând din 1965 atacurile cu bombe din Vietnamul de Nord. Terorismul operează cu frica maseilor. Gherila urbană însă provoacă frica în cadrul aparatului de stat.

– Nu pot accepta, a întrerupt-o judecătorul pe Meinhof și a avertizat-o, să expuneți motive ce nu au legătură cu procesul.

– Mai bine ne excludeți de la început, a spus Andreas Baader, tot vreți să ne împiedicați fiecare cuvânt.

Ulrike Meinhof a continuat:

– Acțiunile gherilei urbane nu sunt îndreptate împotriva popoului. Sunt întotdeauna acțiuni împotriva aparatului de stat imperialist. Gherila urbană luptă contra terorismului statului.

Judecătorul i-a retras cuvântul lui Ulrike Meinhof, situație în care acuzații s-au ridicat, și-au adunat lucrurile și s-au pregătit să iasă din sală.

– Vă rog să luați loc, nu aveți dreptul să părăsiți dezbaterile principale, a spus judecătorul.

Aflat în picioare, Baader a răspuns:

– Nu ne permiteți nici să ne argumentăm cererile de recuzare, ceea ce înseamnă că prezența noastră este cu totul lipsită de importanță. Ne răpiți și ultimele drepturi elementare.

Prinzling i-a oprit microfonul lui Baader, dar acesta a continuat să vorbească:

– Sunteți stăpânul microfoanelor, asta e. Dar stăpânul dezbaterii tot nu sunteți.

Acuzații Baader, Ensslin și Meinhof au fost scoși din sală la indicația judecătorului.

12. „Domnule Baader, m-ați numit un rahat fascist“ (Ziua a douăzeci și șasea, 19 august 1975)

Din nou, judecătorul a dorit să înceapă interogarea acuzaților. Dar acuzații încă nu primeau asistență de la medicii în care aceștia aveau încredere. Apărătorii au explicat că nu pot avea siguranța că acuzații nu erau îndopați cu medicamente cât să nu cadă de pe scaune. Considerau îngrijirea superficială acordată de medicul instituției insuficientă pentru a-i aduce pe deținuți în situația de a fi apți pentru audieri.

Avocatul von Plottnitz a avertizat completul:

– Vom continua să apărăm când ne vom putea baza pe certitudini.

În sală s-a aplaudat aprobator, avocații Becker și Schily s-au ridicat, și-au adunat actele și s-au oprit în fața băncii apărătorilor.

– Dezbaterile va continua chiar și în absența dumneavoastră, s-a adresat judecătorul avocaților.

Nepăsător, avocatul von Plotnitz s-a ridicat, și-a strâns actele și s-a dus alături de colegii săi.

– Mă opun reproșului dumneavoastră că noi am încălca îndatoririle de apărători, a explicat dr. Heldmann și, în timp ce părăsea sala împreună cu colegii săi, i s-a adresat încă o dată judecătorului: Noi ne tratăm cu seriozitate îndatoririle de apărători, neadmițând desfășurarea dezbaterilor câtă vreme acuzații nu sunt apti pentru așa ceva. Aceasta este datoria noastră de apărători.

Acestea fiind spuse, a cerut completului să-l înștiințeze atunci când există un certificat medical.

Judecătorul era debusolat.

– Domnul avocat Heldmann părăsește sala. Acuzații stau în picioare. Ce să însemne acest lucru?

– Că vreți să ne excludeți, a strigat acuzatul Raspe.

– Perfect adevărat, a adăugat Baader.

– Vi se cere să vă așezați! a strigat judecătorul.

– Nu, nu vom participa în continuare la dezbateri. Lăsați-ne să plecăm!

– Dacă rămâneți în continuare în picioare și nu sunteți gata să...

– Ce vreți? l-a întrerupt Andreas Baader. Să urlăm pe-aici sau ce?

– Vi se cere să vă așezați și să participați în liniște la dezbateri.

– Nu vom participa la dezbateri.

– Domnule Baader, ați explicat asta. Vă împotriviți să luați loc.

– Vreți să ne obligați să deranjăm procesul sau ce să însemne asta? a întrebat Raspe.

– Dați-ne afară! au cerut Gudrun Ensslin și Ulrike Meinhof.

– Trebuie să vă atrag atenția că ceea ce faceți acum înseamnă deranjarea dezbaterii principale. Dacă veți continua, va trebui să fiți excluși de la dezbateri.

– Da, să sperăm, a replicat Baader. Da, fă-o, maimuță bătrână!

– Este valabil pentru toți participanții? a întrebat judecătorul.

– Da, a răspuns Gudrun Ensslin.

– Vă opuneți să rămâneți aici?

În sală s-a făcut neliniște. O parte a auditoriului s-a ridicat.

– Publicul să se așeze sau să părăsească sala. Dacă nu vă așezați, veți fi evacuați din sală.

După o scurtă discuție cu colegii săi din completul de judecată, judecătorul a constatat că acuzații au deranjat desfășurarea procesului și, în consecință, se impune excluderea lor de la dezbateri. În absența acuzaților și a avocaților care se bucurau de încrederea lor, dezbaterile vor continua.

– Datorită faptului că ajungem la faza interogatoriilor, credem că este important ca aceștia să dea răspunsuri, așa încât îi vom rechema pe acuzați, și anume câte unul.

Judecătorul a solicitat funcționarilor justiției să-l introducă mai întâi pe acuzatul Raspe.

– În caz de necesitate, chiar cu forța.

Cum în sală s-au auzit protestele spectatorilor, Prinzing a spus:

– Îi rog pe domnii de la forțele de ordine să țină sub observație spațiul spectatorilor ca să-i cunoaștem pe gălăgioși și să luăm măsurile corespunzătoare.

După 16 minute de la excluderea sa, Jan-Carl Raspe a fost adus în sală de doi gardieni.

– Vă rog să luați loc, a spus judecătorul.

– Nu iau loc.

– Atunci, îmi permit să vă atrag atenția asupra următoarelor. Intenționăm să trecem la interogatorii.

– Nu mă interesează.

– Aveți posibilitatea să vă referiți la propria persoană. Dacă nu, consecința este aceea că va trebui să progresăm în ce privește dezbaterea.

– Nu am de declarat decât că am fost luat pe sus pentru a fi adus aici.

– Folosiți, vă rog, un microfon.

– În această clipă vreau numai să declar că am fost adus cu forța. În aceste condiții nu voi da nici o declarație.

Raspe a bătut de mai multe ori în banca acuzaților.

– Eu voi coborî din nou și dumneavoastră veți juca încă o dată piesa.

– Aveți obligația să rămâneți aici ca acuzat.

– Dacă nu mă veți exclude, atunci voi trece peste cumva peste balustradă.

Raspe a încercat să iasă din boxa acuzaților, dar a fost împiedicat de gardieni să părăsească sala. Completul a decis, în consecință, să-l excludă pe Raspe din nou.

Judecătorul a solicitat apoi aducerea acuzatei Meinhof. După câteva minute a fost adusă în sală fiind ținută de mâini și de picioare.

– Doamnă Meinhof, vă rog să luați loc.

– Nici nu mă gândesc.

– Nici nu vă gândiți, a îngânat-o judecătorul. Vreți să folosiți cel puțin microfonul ca să înțelegem ce spuneți.

– Nici nu vreau să aud. Nu sunt în posibilitatea de a mă apăra și, bineînțeles, de a fi apărată.

– Vreți să fiți audiată ca martor?

– În aceste condiții nu voi depune mărturie, a spus Ulrike Meinhof, după care a dat să iasă din boxa acuzaților, dar a fost reținută de personalul de pază. Vreau să plec, a zis ea.

– Aveți obligația, în calitate de acuzată, să rămâneți aici.

– Nu mă las constrânsă, rahatule!

– Doamnă Meinhof, constat că v-ați adresat folosind cuvântul „rahat“.

– Poate ieri odată asta la cunoștință...

După o scurtă consfătuire cu colegii, Prinzig a precizat:

– Acuzata va fi exclusă de la dezbaterile de astăzi, deoarece l-a numit pe președinte „rahat“.

A fost introdus Andreas Baader. Și el a refuzat să ia loc:

– Acum fiți buni și excludeți-mă!

– Domnule Baader, asta nu se întâmplă la dorința dumneavoastră.

– Atunci stabiliți o listă în care pot să vă deranjez. Sau trebuie să vă ofensez mai întâi? Îmi este foarte greu. Vreți să mă constrângeți să rămân aici?

– Eu trebuie să vă oblig, nicidecum nu vreau asta.

– Ce mai așteptați, vreți să mă provocați să vă insult sau ce?

– Nu vreau să provoc nimic. Îmi este mult mai plăcut dacă nu înjurați.

– Voi deranja dezbaterea. Este o manevră împușcată ceea ce faceți aici.

– Nu este o manevră murdară. Procedura mă obligă să mă comport ca atare.

– Dar ce vreți? Vreți neapărat să se ajungă la agresiune fizică sau ce?

– Doresc să luați loc și să vă comportați civilizat.

– Este o manevră murdară că mă obligați să insist cinci minute ca să mă excludeți. Eu vreau să ies de aici, foarte simplu.

– Asta nu ține de dorința personală. Aveți obligația, ca acuzat, să rămâneți aici.

– Ei bine, atunci aplicați această procedură comică. Voi deranja atâta timp cât sunt înăuntru.

– Până acum nu deranjați, a constatat judecătorul.

– Ei bine, vă atrag atenția, Prinzing, că mă veți exclude, altfel mă simt obligat să vă înjur.

– Domnule Baader! a strigat judecătorul implorator.

– Da, vreți neapărat să auziți? Deci, puteți auzi, puteți auzi în diferite variante. Ei bine, puteți auzi și din partea mea că sunteți un rahat fascist.

În timp ce Gudrun Ensslin era introdusă în sala de ședințe de gardieni și ținută strâns în fața boxei acuzaților, judecătorul repeta:

– Aha, un rahat fascist.

– Mă excludeți acum?

– Și pe mine alături, porc bătrân, a completat Gudrun Ensslin.

Judecătorul a vrut să spună ceva, dar Baader l-a întrerupt:

– Constat încă o dată clar, Prinzing. Sunteți un bătrân rahat fascist. Judecătorul a cerut să i se întrerupă microfonul lui Baader.

– Nu suntem apți pentru a ne apăra, ca urmare, nici nu vom lua parte la dezbateri, idiot bătrân, a continuat Gudrun Ensslin.

– Ați deranjat. Am înregistrat. M-ați numit „idiot bătrân“, am auzit corect? Sau mă înșel? Vreau să se constate asta. Și, domnule Baader, m-ați numit „rahat fascist“?

Apoi, judecătorul a întrebat-o pe Gudrun Ensslin dacă vrea să fie audiată.

– Porc bătrân, a sunat răspunsul.

Acuzații au fost din nou excluși și trimiși în penitenciar. Judecătorul i-a întrebat pe apărătorii din oficiu dacă vor să facă vreo declarație în această fază a procesului. N-au vrut.

După ce audierea s-a terminat în acest fel, reprezentantul procuraturii a citit acuizarea:

„– Îi acuz laolaltă pe Andreas Bernd Baader, fără serviciu, Gudrun Ensslin, studentă, Ulrike Meinhof, jurnalistă, Jan-Carl Raspe, sociolog, în nouă spețe separate:

a) Uciderea în mod perfid și atentând la siguranța publică a patru oameni în două cazuri și tentativă de ucidere a altor 54 de oameni în alte cazuri.

b) Acționând împreună, au declanșat explozii și astfel au periclitat viața și integritatea altora, distrugând obiecte de valoare deosebită...

Au format împreună o asociație, ale cărei scopuri au fost orientate spre acțiuni penale.

Chiar și după arestare, acuzații nu au renunțat la scopurile lor. Încă din arest au încercat să reorganizeze munca în grup...”

Deținuții nu au ascultat acuzațiile la adresa lor.

În timpul când cei patru acuzați aveau voie să se întâlnească, un gardian stătea pe un scaun la celălalt capăt al coridorului și îi urmărea.

După circa o oră, acesta era înlocuit. În continuare, trebuia să scrie un raport privind observațiile sale și tot ce auzise.

La vizitele membrilor de familie, în plus față de personalul penitenciarului, era adus și un criminalist care avea datoria să prezinte un raport despre discuții.

Cu prilejul orei libere petrecute pe terasa cu zăbrele de la etajul șapte, câte doi gardieni îi supravegheau. De cele mai multe ori deținuții își prelungeau șederea. Când erau avertizați, se ajungea de regulă la insulte și amenințări din partea deținuților. Odată, Andreas Baader le-a spus:

– Vă trimit câțiva oameni. Pentru câteva mii de mărci găsesc un ucigaș care o omoară și pe soția dumneavoastră.

Noaptea, un gardian stătea în camera de serviciu din aripa celulelor. Pe un monitor putea urmări coridorul și ușile celulelor supravegheate de camere video. În cazurile normale, se intra în sectorul de siguranță maximă o singură dată, la ora 23. Gardienii penitenciarului deschideau clapetele de la ușa celulelor și le cereau deținuților să le dea înapoi becurile și tuburile de neon primite dimineața. De obicei, aceștia le dădeau corpurile de iluminat fără un cuvânt. Gardienii nu vedeau ce se întâmplă în celulă deoarece deținuții atârnavă pe partea interioară a ușii hărți sau perdele.

13. Acuzații nu pot fi audiați

(Ziua a treizeci și noua, 23 septembrie 1975)

Procesul dura de peste patru luni. Apărea mereu problema capacității deținuților de a rezista la audieri. În cea de-a treizeci și noua zi au fost prezentate certificatele medicale ale celor trei specialiști solicitați de tribunal. Ele erau unanime în a sublinia că

deținuții sufereau de senzații de slăbiciune, randament redus, deficiențe de receptare și articulare, greutate corporală redusă între 14 și 23 de kilograme sub normal, tensiune scăzută, deficiențe de concentrare. Ulrike Meinhof chiar incapacitate de concentrare. La Baader s-a stabilit în plus și o extrem de redusă frecvență cardiacă.

Experții au constatat în capacitatea deținuților de a urmări mai mult de trei ore dezbaterile și au propus o ușurare a condițiilor de detenție. Unul dintre experți, profesorul Rasch, era de părere că 10–15 deținuți ar trebui reușiți într-un grup, oferindu-li-se posibilitatea de a interacționa. Numai așa ar putea fi reduse efectele izolării. Ceea ce acuzații și apărătorii lor au susținut mereu era adevărit de experți.

Judecătorul a precizat:

– Tribunalul trebuie să se lămurească asupra consecințelor juridice.

După trei minute a ridicat ședința și a invitat părțile la continuarea ei peste o săptămână.

În penitenciarul Stammheim, unul din funcționari a consemnat în raportul său: „26 septembrie 1975. Celula sus-numitului „Baader“ se află în ultimele zile într-o stare de nedescris. Întreaga podea este acoperită cu alimente și alte obiecte. Gardianul de serviciu a stabilit că alimentele în parte stricate sunt acoperite cu muște. Atenționările supraveghetorilor nu sunt luate în considerație“.

Nu era prima dată când într-una din celulele de la etajul șapte era o dezordine de nedescris. Conducerea instituției nu vedea rezolvarea acestei probleme. Directorul adjunct Schreitmüller a declarat mai târziu în fața comisiei de cercetare a Parlamentului landului din Stuttgart, care analiza situația din Stammheim:

„Bineînțeles, deținuții ar fi putut fi avertizați să-și curețe celulele. Cu siguranță, nu ar fi făcut-o. Aveam impresia că este un semn al unei porniri interioare împotriva ordinii normale. Veți întreba imediat dacă nu ar fi fost posibil să fie disciplinați în mod corespunzător. Ce se putea face? Un Baader nu poate fi dus în arest. Imediat

ar fi intervenit medicul. Nu i se putea lua televizorul, pentru că și așa ceva ar fi fost o măsură medicală. Nici să primească o porție înjumătățită de mâncare nu se admitea, atunci ar fi avut medicul ceva de spus. Practic, nu se putea lua nici o măsură de ordine împotriva acestor oameni. Sigur, exista posibilitatea să fie puși gardienii să curețe celulele. Asta ar fi însemnat că ei sunt servitorii acestor oameni. Nici asta n-ar fi fost corect“.

Și medicul instituției, dr. Henck, considera igiena de la etajul șapte ca fiind inadmisibilă din punct de vedere medical.

– Nici un animal nu trăiește așa, acesta își ține cuibul curat, i-a spus referentului de la Ministerul Justiției din Baden-Württemberg. Aici sus nu este un penitenciar, ci un magazin de murdării.

În special la Baader se aflau permanent resturi de mâncare, scrum și mucuri pe podea printre extrase de presă, cărți și acte.

„Totul este murdar și alimentele alterate, spunea medicul. Raspe, ca băiat de casă, îi mai făcea curat în celulă.“

Henck a încercat să-l ia cu binișorul. „Dar nu avea rost, nu-l pot influența pe domnul Baader, el trebuie să-și curețe celula pentru a trăi ca oamenii.“

14. O nouă lege intră în aplicare

(Ziua a patruzecă, 30 septembrie 1975)

Judecătorul dr. Prinzing a anunțat:

– Procesul va continua în absența acuzaților. Motivația: Acuzații sunt...

Judecătorul n-a reușit să continue. Iritați, unii apărători l-au întrerupt.

– Vreau să motivez decizia, a intervenit el. Vă rog să nu mă întrerupeți. Acuzații sunt...

Mai departe n-a apucat să spună.

– Cer cuvântul, a sărit avocatul von Plottnitz.

– Vă rog să renunțați. Nu are nimeni cuvântul. Domnule avocat, nu aveți acum cuvântul.

– Avem dreptul juridic să fim ascultați, a zis avocatul Heldmann.

– Nu aveți dreptul juridic, deoarece l-ați avut deja.

– Nu am avut nici măcar o luare de poziție, porcule, a strigat Baader.

Judecătorul l-a atenționat pe acuzat și l-a amenințat cu excluderea.

– Scutește-mă, rahat bătrân, a urlat Baader.

Prinzing a încercat să-și continue motivația, dar avocații iritați l-au întrerupt din nou.

– Domnule președinte, dumneavoastră vreți să ne împiedicați luările de poziție, aceasta-i situația de fapt, a menționat Heldmann.

Apărătorii vociferau tot mai tare.

Acuzații vorbeau între ei și, prompt, judecătorul a amenințat cu excluderea. Baader a cerut o pauză pentru a formula o recuzare împotriva judecătorului. Dr. Prinzing i-a luat cuvântul și l-a exclus imediat din dezbatere.

– Da, ești un idiot, a urlat mai tare decât toți Gudrun Ensslin.

Baader s-a ridicat și s-a oprit în fața boxei acuzaților.

– Este foarte clar că trebuie să vă confrunțați cu o brutalitate deosebită.

Restul cuvintelor sale s-au pierdut în tumult. Un gardian a încercat să-l scoată din sală pe Baader.

– Nu mă atinge, s-a apărut acuzatul.

– Escortați-l afară! a cerut judecătorul.

– Este un gest incredibil de oprimare, domnule dr. Prinzing, a observat avocatul Heldmann.

– Rog ca acuzatul să fie scos din sală, chiar cu forța.

– Cer o pauză, cer o pauză, a strigat Otto Schily.

– Nu va fi pauză... Vă rog să-l scoateți pe Baader din sală.

Iritați și zgomotoși, avocații și acuzații vorbeau în dezordine. Judecătorul asistent dr. Foth a bătut cu putere în masă.

– Un moment, a încercat să se facă remarcat avocatul Schily. Îl recuz în numele și din împuternicirea acuzatei Ensslin pe judecătorul asistent dr. Foth.

S-a amestecat, strigând, și avocatul Pfaff:

– Incapacitatea de a participa la dezbateri... Acum avem certificatul medical și vreți să-i excludeți pe acuzați pentru că nu sunt apți. Este incredibil.

A sărit și Heldmann strigând:

– Inapți au fost făcuți de această justiție, prin aceste condiții de detenție.

– În certificat scrie clar acest lucru, a completat avocatul Pfaff.

– Domnule avocat Pfaff, domnule avocat Pfaff, și-a găsit cu greu cuvintele judecătorul, nu veți putea împiedica să ne motivăm decizia. Veți avea doar posibilitatea să dovediți că folosiți aici maniere ce împiedică o desfășurare ordonată a procesului.

– Ce ziceți de manierele judecătorului Foth? a strigat Otto Schily.

– Facem o pauză pentru calmarea spiritelor.

Nici după zece minute spiritele nu s-au calmat. Avocatul von Plottnitz a cerut cuvântul, judecătorul l-a refuzat însă. Acuzatele Meinhof și Ensslin îl insultau pe dr. Prinzing:

– Porcule... Ucigașule!

Prinzig a vrut să anunțe excluderea acuzatelor, dar Gudrun Ensslin a strigat mai tare:

– Constat că avem de-a face cu un judecător a cărui ocupație este să rărească rândurile.

Judecătorul i-a solicitat pe aprozi să o scoată din sală pe Gudrun Ensslin. Acuzatul Raspe a strigat și el ceva și a fost imediat atenționat de judecător cu excluderea. S-a ridicat și Ulrike Meinhof și a strigat:

– Nu vom uita ce faceți aici. Nu veți reuși să stricați un proces cu martori mincinoși, cu construcții polițiste false și cu tot dezastrul.

Și nu veți reuși să ascundeți că am devenit inapți pentru dezbateri deoarece am fost torturați trei ani și jumătate.

Deși președintele completului a solicitat să-i fie oprit lui Raspe microfonul, acesta nu a tăcut și a fost scos și el din sală.

Ulrike Meinhof s-a liniștit dintr-odată:

– Acum ai imaginea procesului tău.

După ce boxa acuzaților s-a eliberat, judecătorul a început să citească rezoluția tribunalului: „Acuzații sunt apți pentru dezbateri în sensul paragrafului 231 al Codului de Procedură Penală. Acesta vrea să se asigure că un acuzat nu va împiedica desfășurarea procesului prin faptul că s-au făcut inapți cu bună-știință“.

Paragraful 231 al Codului de Procedură Penală era croit pe măsura procesului Stammheim. De la introducerea acestei noi legi se putea dezbate și în absența acuzaților, dacă aceștia și-au provocat incapacitatea de a participa la proces – după aprecierea tribunalului. Astfel se asigura continuitatea procedurii principale. Pentru procesul Stammheim, Prinzing a efectuat următorul calcul: înregistrarea dovezilor va fi neobișnuit de amplă; Procuratura Federală a numit 997 de martori și 80 de experți. Dacă se ținea cont de propunerea experților medicali de a se dezbate cel mult nouă ore pe săptămână, procesul urma să dureze un timp neprecizat.

– Nu vă e rușine? a întrerupt avocatul Schily expunerea președintelui.

Prinzing nu s-a lăsat deranjat. El a citat mărturia unui gardian, care ar fi auzit cum Baader le-a explicat celorlalți trei acuzați cu prilejul unei întâlniri:

– „Trebuie să fim bolnavi, trebuie să creăm impresia de slăbiciune“. Completul consideră absența acuzaților conform situației actuale de neacceptat. Ei vor fi duși la dezbaterea principală în momentul în care sunt apți.

– *Heil*, Prinzing, a strigat Rupert von Plottnitz.

– S-a consemnat în stenogramă că domnul vom Plottnitz a afirmat: „*Heil*, dr. Prinzing“? Vă rog să consemnați.

– Este incredibil, incredibil, s-a revoltat Schily, ați distrus cu adevărat statul de drept. Și, întorcându-se spre procurori, a spus: Felicitări, domnule Zeis, bravo, bravo!

Raport Stammheim din 30 septembrie 1975: „Spre ora 13, s-a deschis celula 711 pentru a-l duce pe domnul Raspe la avocat. Imediat Baader a venit spre mine cu aceste cuvinte: «Voi, porci împușiți, care dintre voi a povestit dincolo că trebuie să apărem bolnavi. Vom descoperi porcul, inclusiv unde locuiește»“.

Raport din 1 octombrie 1975: „Reuniune Baader, Meinhof, Raspe și Ensslin. Baader: „Miesterfeld [gardian], sunteți un porc. Dumneavoastră ne-ați turnat“.

Raport din 8 octombrie 1975: „Reuniune a deținuților aflați în cercetare. Raport din memorie: Între orele 13.30 și 14, Baader i-a insultat pe avocații Plotnitz și Riedel, apoi au discutat despre proces și condiții de detenție. Baader a spus: „De ce nu schimbă porcul condițiile de detenție?“ În rest s-au scris întrebări pe bilețele ori s-a vorbit atât de încet încât nu s-a înțeles. Între 14 și 14.30, discuția s-a purtat foarte încet. Numele Croissant a fost rostit de mai multe ori. Nu s-a înțeles nimic concret. Baader: «Miesterfeld, ai grijă, porcule, nu-mi plac denunțatorii...» De la ora 15 la 15.30, când l-am schimbat pe gardianul șef Kounty, Baader li s-a adresat lui Meinhof și lui Ensslin: «Ăsta este, are o sarcină deosebită...» Întrebare a lui Ensslin: «Cum îl cheamă?» Baader: «Sigur a fost pus de la Bonn.» Meinhof a spus ceva neinteligibil. Baader: «Acești copoi, acest josnic Miesterfeld.» A conchis Meinhof: «Da, da, acești încuiați» Restul discuției a fost greu de înțeles. S-a rostit de mai multe ori cuvinte precum Cuba, CIA, exploatatori etc.“

Când „Secția 3“, aripa rezervată teroriștilor, a fost amenajată la Stammheim, departamentul de relații publice al Ministerului

Justiției a emis o declarație prin care se arăta că acolo își desfășoară activitatea „gardieni de încredere“. De atunci, relațiile dintre gardienii grupului Baader-Meinhof și colegii lor din alte secții s-au stricat. Priviți chiorâș de colegi, adesea înjurați cumplit de deținuți, gardienii de la etajul șapte erau supuși unei presiuni psihice deosebite. Unul a suferit o depresie nervoasă și a trebuit schimbat din post. Alții au scris diferite cereri pentru a fi mutați și doar rugămințile conducerii instituției i-au convins să rămână în „Secția 3“.

– Gardienii trebuiau să efectueze diferite munci acolo sus, a spus Bubeck în fața comisiei de cercetare din Stammheim. Dacă mă gândesc la greva foamei, ei fost obligați să-i ducă mai multe luni, zi de zi, pe deținuți cu forța din celule, chiar pe tărgi. După aceea aveau grijă de ei. Într-un penitenciar normal alții făceau aceste servicii.

Drept deosebit de împovăraătoare a resimțit Bubeck superioritatea intelectuală a deținuților RAF:

„Ei ne erau în toate domeniile cu mult, mult superiori. Dar trebuie să spun că în mod conștient nu au făcut caz sau nu au lăsat să se observe. Dar fiecare am simțit acest lucru“.

15. Ulrike Meinhof despre posibilitatea sau imposibilitatea retragerii

(Ziua a patruzeci și una, 28 octombrie 1975)

La începutul celei de-a 41-a zile de dezbateri, judecătorul a explicat cum vede el desfășurarea procesului după ce s-a stabilit incapacitatea acuzaților de a participa la ședințe:

– Acuzații sunt liberi să participe la dezbateri atâta timp cât se simt în stare.

Apărătorii au prezentat o nouă cerere de recuzare.

– În legătură cu aceasta trebuie să vorbim despre o declarație de război a judecătorilor recuzați vizavi de deținuți, a zis von Plottnitz. Dar în cazul războiului există și Convenția de la Geneva, de ale cărei recomandări trebuiau să țină cont deținuții deoarece altfel ar fi susținut concluzia pe care o doreau judecătorii recuzați, respectiv distrugerea intenționată a sănătății. Pericolul asupra căruia au atras atenția experții, respectiv că în timp starea sănătății deținuților în condițiile izolării se va deteriora, nu-i interesează pe judecători, aceștia au transferat propria responsabilitate asupra deținuților.

Judecătorul a replicat că toate acuzele împotriva condițiilor de detenție ale deținuților RAF au fost respinse de Curtea Federală de Justiție. Și izolarea profundă – singuri sau în grupuri mici – a fost declarată de Înalta Curte ca admisibilă cu motivația că deținuții sunt periculoși chiar și din motivul că fiecare se declară adept fără nici o rețineră a scopurilor Frațiunii Armatei Roșii.

– Aceasta este justiție politică, a opinat Ulrike Meinhof. Este absurd să susții că noi deranjăm ordinea în penitenciar. Cum, când, unde? Cum să fi deranjat ordinea dacă în decurs de trei ani și jumătate noi n-am vorbit niciodată, repet, niciodată, cu alți deținuți?

Apoi, Ulrike Meinhof s-a referit la o dilemă pe care au recunoscut-o mulți observatori din afară. Nimeni nu s-a așteptat însă ca un deținut din „nucleul dur“ al grupului Baader–Meinhof să se refere la acest lucru.

– Cum poate un deținut izolat să dea de știre organelor de justiție, presupunând că ar dori acest lucru, că și-a schimbat atitudinea? Cum? Cum poate face el acest lucru într-o situație în care fiecare, dar fiecare exprimare este suprimată? Deținutului aflat în izolare nu-i mai rămâne pentru a semnaliza că s-a schimbat în comportamentul său decât o singură modalitate, iar aceasta este trădarea. O altă posibilitate de a-și schimba comportamentul deținutul nu o are. Asta înseamnă că în izolare nu există decât două variante: ori...

Judecătorul a întrerupt-o:

– Doamnă Meinhof, nu mai există nici o legătură cu cererea de recuzare.

– Ori determinați un deținut să tacă... a continuat Meinhof.

Judecătorul a întrerupt-o din nou.

–... Asta înseamnă moarte pentru el, sau îl faceți să vorbească. Adică, mărturisire sau trădare. Asta este tortură, exact, tortură prin izolare, pentru a stoarce mărturisiri, a-l înfricoșa pe deținut pentru a-l pedepsi și a-l dezorienta.

Dr. Prinzing i-a luat cuvântul lui Ulrike Meinhof.

În mod clar, judecătorul nu observase cât se îndepărtase Meinhof de grup. În RAF, dubiile erau egale cu trădarea. Chiar și gândul de a renunța era egal cu dezertarea.

În ziua următoare, avocatul von Plottnitz a fost eliberat de însărcinarea de a-l apăra pe Jan-Carl Raspe. Pentru a nu-l lăsa pe clientul său fără un avocat de încredere, von Plottnitz l-a apărât în continuare pe spezele sale.

Pe 9 noiembrie, deținuții au obținut permisiunea de a păstra lumina aprinsă până la ora 23. De Revelion au beneficiat de o prelungire până la ora 3.

Raport Stammheim din 16 decembrie 1975: „Baader îl insultă pe un coleg: «Șobolane, se pare că ai rahat în cap.» În rest nici un eveniment“.

Raport din 28 decembrie 1975: „Întâlnire în patru, în loc de plimbare prin curte. După terminarea întâlnirii, Baader ne-a numit Moș Crăciuni. Baader i-a spus lui Meinhof: «Dacă Moș Crăciunii stau în fața mea, nu mai pot gândi.» Alte evenimente n-au fost“.

Întâlnirea de pe coridor a fost supravegheată de gardieni. Aceștia se plâneau adesea la șefii lor. Inspectorul Gotz a scris la 9 februarie conducerii instituției:

„Supravegherea vizuală practică în prezent când se reunesc deținuții Baader-Meinhof este imposibilă și contravine în mare

măsură siguranței și ordinii. Cei patru deținuți Baader, Meinhof, Ensslin și Raspe stau așezați sau întinși pe covor în coridorul aripii scurte din „Secția 3“, în colțul drept din spate. În față, se află o masă cu patru scaune, alături de rafturile de cărți. La asta se adaugă faptul că lampa este întunecată cu hârtie de împachetat. Din situația prezentată pe scurt rezultă că este imposibil să se urmărească întâlnirea în condiții optime. Pentru a realiza acest lucru, supraveghetorul sau supraveghetorii trebuie să meargă până la masă ca să-i vadă pe cei patru deținuți. Atunci ei sunt insultați cu cele mai triviale injurii...”

Într-o luare de poziție la cererea apărării în procesul Stammheim, privind prelungirea întâlnirii până la ora 22, directorul Schreitmüller a scris: „Este singular în sistemul penitenciar ca în faza de cercetare, respectiv de executare a pedepsei deținuții de sex feminin și masculin să fie împreună într-o încăpere timp de mai multe ore pe zi. Nu întâmplător trebuie... ca deținutele și deținuții să fie despărțiți. Motivul acestei reguli este împiedicarea contactelor sexuale între deținuții de sex feminin și masculin.

La deținuții de mai sus, pericolul unor astfel de contacte între ei trebuie eliminat în timpul întâlnirilor prin supraveghere vizuală. Deoarece încăperea în care se află deținuții în timpul întâlnirilor a fost întunecată de ei în mod artificial – aparent lumina este greu de suportat de ochii lor slăbiți în urma grevei foamei, motiv pentru care tuburile de neon au fost acoperite cu hârtie – supravegherea optică de către gardieni este extrem de dificilă...”

Pe 13 ianuarie 1976, acuzații au citit în proces lungi declarații politice în care se recunoșteau drept membri ai unei gherile urbane. Ei au preluat „răspunderea politică” pentru atacurile cu explozibili care le-au fost puse în seamă, nu s-au exprimat însă asupra laturii penale.

După aceea a început procesul propriu-zis:

La sfârșitul lui ianuarie, a compărut ca martor artistul metaloplast Dierk Hoff, din al cărui atelier proveneau bombele RAF, și i-a învinovătit pe acuzați. În februarie, au fost citite scrisorile de recunoaștere a diferitelor atacuri. Apoi a început prezentarea dovezilor privind atacul asupra cazărmii armatei americane din Heidelberg.

La începutul lui martie, au compărut martorii atentatului cu bombe asupra direcției Poliției din Augsburg, iar în continuare a fost vorba despre Oficiul Judiciar al landului Bavaria din München.

În cursul acestei faze a procesului, acuzații s-au aflat numai rar în sala tribunalului.

16. „O apărare în agonie“

(Ziua a optzece și cincea, 9 martie 1976)

Boxa acuzaților era ocupată sporadic. Majoritatea apărătorilor aleși și-au trimis înlocuitori, numai apărătorii din oficiu au apărut aproape în totalitate.

Ulrike Meinhof a cerut cuvântul. În timp ce Andreas Baader părăsea sala, ea a prezentat o cerere de recuzare împotriva judecătorului.

– De două luni, întregul proces se desfășoară practic împotriva unui singur acuzat și întreaga dezbateră se învârtă în jurul lui; anume a lui Andreas. Și în mod sigur cu scopul de a pregăti propagandistic uciderea acestuia.

Tribunalul i-a retras cuvântul lui Ulrike Meinhof.

Gudrun Ensslin s-a alăturat cererii:

– Motivul își are evidența chiar aici, în scaunele libere din jurul nostru.

Gudrun Ensslin a indicat spre boxa apărătorilor care era foarte rarefiată.

– Prinzing a reușit să destrame apărarea prin douăsprezece excluderi, cu proceduri de tribunal special, acțiuni disciplinare, eliminări. Se știe totul. Iar acum este vorba despre o apărare în agonie.

Judecătorul a întrerupt-o:

– Acum nu aveți nici o posibilitate să reluați lucruri prin care nu câștigați în credibilitate, mai ales că le reluați cu fiecare ocazie.

Gudrun Ensslin a continuat:

– Sunteți refuzat aici în funcția de judecător al statului. În această calitate ați reușit să împingeți apărarea în agonie. Aici nu mai este vorba decât de o apărare bolnavă, nepregătită, ruinată fizic și psihic.

Raport Stammheim din 6 aprilie 1976:

„La împărțirea prânzului din această zi în clădirea multifuncțională, deținutul Baader a luat de la mine farfuria de plastic cu friptură cu orez și sos și a aruncat-o pe lângă mine în peretele celei. Resturile de mâncare ce s-au împrăștiat mi-au murdărit destul de tare cămașa și pantalonii de serviciu“.

Începând din 20 aprilie 1976, au depus mărturie martorii atacului cu bombe asupra clădirii editurii din Hamburg a concernului Springer, când au fost răniți, în parte chiar grav, muncitori și angajați.

Acuzații nu s-au prezentat la audierile victimelor atentatului.

17. „... Deoarece vrei să te distrugi“

Trecuseră aproape patru ani de la arestarea acuzaților. Patru ani de detenție, dintre care trei în izolare mai mult sau mai puțin severă, urmași de timpul petrecut de cei patru la etajul șapte al penitenciarului Stammheim.

Disensiunile în cadrul grupului s-au ascuțit, îndeosebi între Ulrike Meinhof și ceilalți. Gardienii au observat uneori cum Andreas Baader rupea textele lui Ulrike Meinhof și i le returna numindu-le „rahat“.

În martie și aprilie 1976, a escaladat conflictul cu Gudrun Ensslin. Din bilețelele găsite ulterior de agenții BKA s-au aflat amănunte despre conflictul dintre cele două femei.

Într-o scrisoare, Gudrun Ensslin a descris cum se desfășura de regulă disputa ei cu Ulrike Meinhof. Era vorba de actele martorului principal Karl-Heinz Ruhland, pe care Ulrike Meinhof trebuia să le solicite avocatului Ströbele. Era în martie 1976: Ruhland tocmai acordase un interviu revistei *Spiegel*.

Gudrun Ensslin a primit spre control un text al lui Ulrike Meinhof înainte de a fi trimis:

„Deoarece notițele lui Ulrike lasă o impresie jalnică – aici s-a corectat – o impresie proastă, rescriu textul la mașină înainte de a-i da drumul și renunț la două sau trei formulări de final care nu mai redau relația noastră cu Ströbele. Și șterg și două sau trei cuvinte de umplură ca «întocmai». Acelea pot fi și mijloace: trebuie numai să le stăpânești, adică trebuie să fie precise“.

Fără să-i arate scrisoarea lui Ulrike Meinhof în noua formă, Gudrun a expedit-o. Ea i-a scris lui Baader: „În final o referire la Ulrike, că am tăiat și am eliminat câte ceva. De ce fac acest lucru? Scopul povestirii mele [era] să o chinui pe Ulrike, răspunzând cu aceeași monedă. Ochi pentru ochi“.

Într-o altă scrisoare adresată lui Baader, ea a scris astfel despre Ulrike Meinhof: „Este neîncrezătoare, ba chiar mai mult, suspicioasă. Ea pune sub semnul îndoielii ceea ce spun, respectiv răspund, deoarece nu numai că ar putea fi minciună, ci, potrivit opiniei ei, chiar este minciună“.

În primăvara anului 1976, relațiile din grup, mai ales între Ulrike Meinhof și Gudrun Ensslin, lăsau mult de dorit. În timp ce

grupul căuta să dea în afară impresia de unitate, cele două femei se luptau acerb în penitenciar. Cu prilejul unei vizite a surorii sale, pe 29 martie, Ulrike s-a plâns – conform notițelor agentului însărcinat cu supravegherea – despre faptul că ceilalți membri ai grupului îi dau informații false sau nici n-o mai informează. Îndeosebi critica activității ei de „voce a RAF“ și faptul că Gudrun Ensslin făcea modificări cu de la sine putere a scrisorilor și textelor ei, un fel de cenzură, au înăsprit conflictul.

„Frica este reacționară“, și-a intitulat ea o scrisoare către ceilalți.

„Singurul lucru care mă împiedică să propun ca Jan să controleze lucrările mele în locul lui Gudrun este frica. Nu cred că ea rezistă mai bine decât mine. Nu mă interesează. Dar eu nu rezist.“

Lui Gudrun i-a scris: „Nu merge. Ori mă sugrumi când reușesc în sfârșit să respir, ceea ce se întâmplă uneori zile și săptămâni sau, așa mi se pare, tu te sufoci. Aceasta este structura în care ne zbatem în continuare și în care eu mă aflu încontinuu la margine, nu-mi rămâne decât s-o provoc când capotez: un cretin este un provocator. Asta privit obiectiv. Aici nu e vorba de un reproș, nu e vorba nici de vină. Dar e mare nevoie de o rezolvare“.

Gudrun Ensslin către ceilalți:

„Eu văd lucrurile astfel: 1. Există realitatea că prea adesea eu nu pot critica; 2. Există realitatea că Ulrike nu admite critica mea sau a altcuiva cu excepția lui Andreas – de văzut“.

Ulrike i-a răspuns:

„Nu știi de ce faci lucrul acesta, de ce te arunci asupra greșelilor mele și le repeți mereu. Nu rezist la așa ceva“.

Gudrun Ensslin a adăugat:

„Nu sunt o vrăjitoare, dar mă port uneori brutal“.

Despre Ulrike a zis că mestecă rahatul și i-a scris: „Ceea ce transmiți astfel este faptul că vrei să te distrugi“.

Astfel o vedea, deci, Gudrun Ensslin: Ulrike Meinhof voia să se distrugă. Poate că această „autodistrugere“ era într-adevăr singurul

drum pentru ce ieși din comunitatea de luptă – Frațiunea Armata Roșie. Gudrun Ensslin, care n-avea dubii, nu tolera dubii, vedea această nesiguranță doar cu „răceală și dezinteres“. Sau, așa cum îi scrisese deja cu un an mai devreme lui Ulrike: „Tu le deschizi ușa politicilor – cuțitul din spinarea RAF ești tu, pentru că nu înveți...”

Celelalte scrisori sunt adresate altor deținuți. Într-o scrisoare adresată lui Baader, Gudrun Ensslin a povestit despre o ceartă cu Ulrike Meinhof în clădirea tribunalului: „Atunci am explodat și i-am explicat să înceteze să mă atace, să fie elitistă și în același timp să-mi interzică să mă apăr. Fierbând, s-a ridicat și a mers spre ușă, iar eu am urlat cu adevărat de furie. Am întrebat-o dacă nu vede că astfel vrea să crăp cu această metodă: dă cu barda, iar apoi joacă rolul nevinovatei“.

Ulrike Meinhof a scris: „Nu este mistic dacă spun că nu mai rezist așa. Ceea ce nu suport este că nu mă pot apăra. Se întâmplă o mulțime de lucruri, eu nu spun nimic, dar îmi vine să mă urc pe pereți din cauza nesimțirii și josniciei. Și mi se pare că nu-i fac jocul. Gudrun știe că eu nu zic nimic atunci când ea minte. Rămâne așa, dar eu nu rezist. Cum să-mi revin dacă în același timp sunt obligată să coexist cu imaginea de porc pe care o are despre mine?!“ Atunci când Ensslin a citit scrisoarea, a scris pe margine: „Proiecție, paranoia, porc“.

La sfârșitul lui aprilie 1976, gardianul Horst Bubeck a auzit, așa cum i-a povestit jurnalistului Oesterle, din „aripa scurtă“ a etajului șapte, unde deținuții tocmai se aflau împreună, un râs în hohote. A deschis ușa și l-a întâlnit pe colegul Stoll:

– Uite-te cum arată azi Meinhof, a spus Stoll.

Bubeck a intrat în aripă. Toți, cu excepția lui Ulrike Meinhof, s-au strâmbat de râs. La început, Bubeck nu reușea să-și dea seama care este motivul acestei neașteptate veselii. Ulrike Meinhof stătea mută și aplecată, cu capul lăsat în jos între tovarășii ei care râdeau.

Purta o bluză de un roșu aprins, în care gardianul nu o văzuse niciodată. De regulă, purta jeanșii scorojiți și un pulover gri-închis. Bluza roșie era motivul veseliei. Bubeck a meditat dacă Ulrike Meinhof „a vrut să semnaleze prin culoarea roșie că nu mai aparține de grup, că se simte distanțată de grupul RAF“.

Când s-a îndepărtat de aripă, Bubeck a mai auzit cum Ulrike Meinhof l-a strigat pe gardianul de serviciu: „Vreau să intru din nou“. Apoi a dispărut în celula ei.

Bubeck s-a gândit că Ulrike dă impresia că este tulburată, confuză. Lălăia cuvintele, avea probleme de orientare, nu-și găsea locul în micuța celulă. Uneori fugea într-un colț și se oprea. Era tot mai singuratică, ieșea tot mai rar din celulă la întâlniri și se plimba pe terasa acoperită de la etajul șapte cel mai adesea singură.

Și pastorul închisorii Peter Rieder, a observat că Ulrike Meinhof era separată de restul grupului: „Am văzut-o uneori stând în spatele haitei, se discuta alandala și se mânuiau hârtii, și am auzit cum Baader o numea „scroafă grasă“ sau folosea alte expresii asemănătoare. Deci am în față numai imaginea cum ea nu reacționează, ci se ridică și dispare ca o oaie în celulă cu capul plecat“.

Ulrike Meinhof nu mai suporta situația. Nu anii de izolare, nu conflictele din interiorul grupului, nici angajarea pentru o politică în care, aparent, nu mai credea.

Directorul adjunct Schreitmüller menționa: „Am fost zguduit de transformarea vizibilă prin care a trecut Ulrike Meinhof. Dacă o vedeai în fotografii cum arăta înainte și o vedeai acum în arest, ce neglijentă a devenit, cum nu s-a mai interesat să se îngrijească; era total neîngrijită, ce mai, era un om cu adevărat dărâmat“.

Judecătorul Prinzing, mai târziu: „Văd în fața mea imaginea ei cum ea stătea în boxa acuzaților la oarecare distanță de ceilalți, nu avea contact cu ei, nu intra în discuții cu ei, în măsura în care eu am

reușit să observ acest lucru, ci dădea impresia mai degrabă de desconsiderare față de ceilalți. În proces, ea îmi părea resemnată“.

18. Sfârșitul vieții în comun

(Ziua a o sută șasea, 4 mai 1976)

Acuzații au apărut după mult timp din nou împreună. La ora 14.09, au sosit Baader, Raspe, Ensslin și Meinhof. Timp de o lună, de la 10 martie la 10 aprilie, Ulrike Meinhof fusese exclusă, apoi lipsise din propria voință.

Apărătorii au adus în ziua de 4 mai 1976 un adevărat teanc de cereri de dovezi pentru ca, așa cum au formulat-o mai demult acuzații, „procesul să fie adus în plan politic“.

Înainte ca Schily și colegii săi să înceapă citirea listei dovezilor, Ensslin și Meinhof au părăsit împreună sala de ședință la ora 14.24. După o jumătate de oră, Ensslin a revenit singură. Ulrike Meinhof n-a mai intrat niciodată în sală. Ea nu a auzit cum apărătorii ei au cerut să fie audiați ca martori: fostul președinte SUA, Richard M. Nixon, fostul ministru al apărării al SUA, Melvin Laird, în afară de aceștia pe Willy Brandt, Helmut Schmidt, Ludwig Erhard, Kurt Georg Kiesinger, Walter Scheel...

Solicitarea dovezilor trebuia să demonstreze că guvernul SUA, prin intervenția militară în Vietnam și Cambogia, a comis crime împotriva drepturilor popoarelor, că ar fi acționat și de pe teritoriul Germaniei Federale și că din această cauză se ridică întrebarea dacă „folosirea violenței împotriva anumitor baze militare ale SUA de pe teritoriul Republicii Federale nu era îndreptățită la Frankfurt și Heidelberg“.

Avocații au zugrăvit întreaga grozăvie a războiului din Indochina pentru a argumenta solicitarea lor. Când apărătorii au încheiat citirea listei, Jan-Carl Raspe s-a ridicat pentru a face o declarație:

– Acceptăm aceste dovezi; în parte le-am conceput chiar noi. Asta înseamnă, formal, că ne raliem cererilor. Le considerăm corecte. Dar, bineînțeles, nu concepem politica noastră în categoria drepturilor națiunilor. Ceea ce poate rezulta din încercarea absurdă de a condamna politica revoluționară este o încrengătură de minciuni, mărturii false...

Judecătorul i-a retras cuvântul.

A urmat Andreas Baader:

– Dovezile sunt posibile, deoarece ele intermediază două legături. Ele cuprind mai întâi, dacă este posibil din punct de vedere juridic, contradicțiile din care s-a dezvoltat această politică (a RAF). Dovezile vor deveni nemijlocit inutile. În realitate, vizavi de concepția ascunsă a acestui proces, un tribunal militar fascist are cel puțin demnitatea luării de măsuri incontestabile.

După Baader a urmat la cuvânt Gudrun Ensslin:

– Dacă ne apasă ceva la cauza 72, atunci e relația greșită dintre capul și mâinile noastre. Noi am fi vrut să fim mai eficienți din punct de vedere militar. Mai simplu: suntem răspunzători și pentru atacurile asupra cartierului general al CIA și al cartierului general al corpului 5 US din Frankfurt am Main și asupra cartierului general US din Heidelberg. În măsura în care am fost organizați în RAF începând din 1970, am luptat în cadrul ei și am fost parte la procesul de stabilire a concepției politice și a structurii. În aceeași măsură suntem răspunzători de acțiunile comandourilor, de pildă împotriva blocului Springer, despre care nu știam nimic, al cărui concept nu l-am aprobat și pe care l-am respins în desfășurarea lui.

Exact patru ani, prin atacul RAF asupra tipografiei editurii Axel-Springer din Hamburg, au fost răniți 17 muncitori și salariați. Scrisoarea de asumare a atentatului a fost scrisă de Ulrike Meinhof.

Când Gudrun Ensslin s-a distanțat de atentat, în Germania nu mai apăreau ziare de o săptămână. Tipografii erau în grevă pentru prima dată în istoria Republicii Federale.

Singura dintre cei patru acuzați care în această zi de referință a procesului n-a făcut nici o declarație a fost Ulrike Meinhof. Ea nu a audiat nici declarația colegilor ei de luptă privind implicarea în atentatele RAF. Ulrike Meinhof a rămas în celula ei.

Dacă este adevărat ce au demonstrat cercetările Poliției, respectiv că Ulrike Meinhof era măcar în parte răspunzătoare pentru atentatul asupra casei Springer din Hamburg, atunci nu există îndoială *de ce* nu s-a mai arătat în sala procesului. Planificata distanțare a lui Gudrun Ensslin de atentatul Springer trebuie să fi acționat asupra ei asemenea unei declarații publice de spargere a solidarității.

Patru zile mai târziu, Ulrike Meinhof era moartă.

19. Moartea lui Ulrike Meinhof

Sâmbătă, 8 mai 1976, era aniversarea încheierii războiului. Tipografiile încă mai erau în grevă. În duminica următoare, se sărbătorea Ziua Mamei. Toate aceste condiții au fost puse în legătură cu ceea ce s-a întâmplat în noaptea dinspre 8 spre 9 mai la etajul șapte al penitenciarului Stuttgart-Stammheim.

Duminică dimineața, la ora 7.34, doi gardieni au deschis ușa celului 719. De gratiile ferestrei din stânga a celulei, cu fața spre ușă, atârna Ulrike Meinhof. Peste șase minute a sosit la fața locului medicul instituției, dr. Helmut Henck. El a constatat, că „trupul era total răcit“, iar pe brațe apăruseră „numeroase pete cadaverice“. De-abia la ora 10.30 cadavrul a fost luat de la fereastră. Până atunci, o mulțime de poliști s-au îngrămădit în celulă, au adunat amprente, au fotografiat fiecare colțisor.

Investigatorii au reconstituit sinuciderea lui Ulrike Meinhof: se pare că ea a rupt în fâșii un prosop al instituției, le-a legat una de alta și le-a răsucit într-o funie. Apoi a împins patul de sub fereastră, a așezat salteaua în fața ei și a așezat deasupra un taburet. A legat strâns funia de gât, s-a urcat pe taburet, a fixat funia de grilaj. Apoi a sărit.

Nu a lăsat o scrisoare de adio, dar cu multe luni înainte scrisese pe marginea unui bilețel: „Sinuciderea este ultimul act al rebeliunii“. Poate că a fost chiar o rebeliune împotriva grupului, la construcția căruia a contribuit și ea. Soțul de care divorțase, fondatorul revistei *konkret*, Klaus-Rainer Rohl le-a spus copiilor lor:

– Mami a murit azi, s-a spânzurat.

„Altfel nu se putea, a zis el mai târziu. Era și soluția cea mai simplă. De ce să spunem prea multe?“

RAF vorbea despre omor, dar în interior unii bănuiau că sinuciderea era calea pentru a ieși din grup. O membră RAF, Silke Maier-Witt, a spus ulterior: „În esență a fost o treabă dificilă, să vezi că cineva a ieșit din grup. Există un astfel de moment al îndoielii: deci, dacă cineva care în esență a reprezentat în cel mai înalt grad RAF părăsește grupul, atunci ce înseamnă asta?“

La amiază, s-a efectuat autopsia oficială la Spitalul cetățenesc din Stuttgart. Profesorii Rauschke și Mallach au scos creierul și organele interne pentru o analiză ulterioară a țesuturilor. La ora 17, rezultatul era clar pentru medici: sinucidere prin strangulare. Nici o intervenție externă.

În marțea de după moartea lui Ulrike Meinhof, la solicitarea sorii și a apărătorilor, s-a efectuat o nouă autopsie. Profesor dr. Werner Janssen de la Institutul pentru Medicină Legală de la Universitatea din Hamburg a formulat un raport: „Rezultatele concludente ale celei de-a doua autopsii atestă moartea doamnei Meinhof prin spânzurare. După cercetarea rămășițelor nu există indicii ale unei intervenții străine“.

*

Mai târziu, o Comisie Internațională de Cercetare a încercat să trezească dubii privind versiunea sinuciderii. La acest lucru a contribuit și o nouă examinare critică a raportului medical. În concluziile acesteia se arată că, în urma unei analize chimice efectuate de Poliția criminalistică din Stuttgart, s-a constatat o reacție pozitivă la spermă în lenjeria intimă a defunctei. Acesta ar fi fost un indiciu al violului.

Să fi fost Ulrike Meinhof abuzată sexual, apoi sugrumată și atârnată de fereastră pentru a masca o sinucidere?

În realitate, „proba spermei“ era un test obișnuit al fosfatazei, care servește pentru stabilirea diferiților fermenți. Aceștia se găsesc nu numai în spermă, ci în fiecare proteină, dar și ca urmare a unei infecții bacteriene. Din acest motiv în majoritatea cazurilor testul este pozitiv. Numai dacă este negativ, atunci se procedează la alte analize speciale. La Ulrike Meinhof s-au efectuat și alte analize microchimice, care au demonstrat îndubitabil că urmele de proteine nu conțineau spermatozoizi.

Alt moment al unei suspiciuni esențiale pentru comisie l-au constituit lungimea și calitatea fâșiilor de prosop. Acestea ar fi fost, așa susțineau experții, atât de groase încât nu treceau prin deschiderea grilajului decât dacă ea erau împinse cu un alt obiect. Așa ceva nu s-a găsit, însă. De asemenea, o fâșie îngustă, asta a demonstrat-o o experiență a celorlalți deținuți din Stammheim, nu ar fi rezistat la greutatea corpului.

În fine, chestiunea motivului. Comisia de cercetare a ajuns la concluzia: „Absența unei scrisori de adio este un factor determinant. Aceasta vorbește... decisiv împotriva sinuciderii și se află în contradicție cu tot ceea ce știm despre ea. Nu a renunțat la convingerile ei, știa că mai are susținători și este de neimaginat că a plecat din viață fără să lase nici o explicație“.

În cercul restrâns al susținătorilor RAF din afara penitenciarului nu exista în ciuda tuturor declarațiilor oficiale, nici un dubiu privind sinuciderea lui Ulrike Meinhof. În disputele dintre Gudrun și Ulrike, Baader a jucat mereu rolul „arbitrului“, dar aproape mereu de partea lui Gudrun și astfel i-a asigurat o poziție dominantă în cadrul grupului. După moartea lui Ulrike Meinhof, consternarea și tristețea au fost doar simulate. În bilețele, deținuții din Stammheim s-au exprimat cu totul altfel despre moartea ei.

Boock și-a amintit peste ani despre o circulară prin celule, în care se vorbea clar că sinuciderea a fost „cel mai bun lucru pe care îl putea face cu viața ei distrusă“. Spre exterior au fost transmise informații care să susțină teza unui omor. Așa. De pildă, s-a vorbit despre o convorbire între Gudrun și Ulrike, în cursul căreia Ulrike a înfățișat în seara dinaintea morții planuri de viitor. Mai târziu, Boock i-a spus procurorului: „Astfel trebuia creată în exterior impresia că Ulrike Meinhof n-a vrut să părăsească viața“.

Boock însuși avea sentimente contradictorii cu privire la sinuciderea lui Meinhof. Pe de-o parte, pentru el Gudrun Ensslin și Andreas Baader erau „sfinții“, îi idealiza și îi admira. „În același timp eram în dubiu dacă tăria lui Andreas și Gudrun, admirați de mine, justifică împingerea lui Ulrike în moarte.“

20. „Nu este loc pentru cuvântări comemorative“

(Ziua a o sută nouă, 11 mai 1976)

În prima zi de proces după moartea lui Ulrike Meinhof s-a înregistrat din nou aglomerație la poarta apărută cu sârmă ghimpată a „sălii multifuncționale“. La avizierul de lângă intrare se afla ordinea de zi a acestei a o sută nouă zile. Numele lui Ulrike Meinhof era șters.

– Continuăm procedura împotriva acuzaților Baader, Ensslin și Raspe, a început judecătorul. Procesul împotriva doamnei Meinhof

este încheiat în urma decesului ei. Sarcinile apărării sunt astfel încheiate. Vă mulțumesc pentru colaborare.

Apărătorii din oficiu König și Linke s-au ridicat și au părăsit sala. Dr. Prinzing s-a adresat spectatorilor:

– Tocmai am constatat că o parte a auditoriului nu s-a ridicat. Vreau să accentuez că provocările ce s-ar manifesta în sală vor avea drept consecință interdicția de a urmări în continuare ședința.

Apoi, judecătorul a anunțat că apărătorul ales al lui Ulrike Meinhof, Oberwinder, de-acum va fi acceptat ca apărător al lui Baader. Imediat după aceea, dr. Prinzing a dorit să continue audierea martorilor – de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Avocatul Heldmann a cerut cuvântul:

– Cer întreruperea procedurii principale pentru zece zile. Prin decesul lui Ulrike Meinhof, s-a creat o nouă situație în boxa acuzaților și în acest proces. Neașteptata moarte a lui Ulrike Meinhof a rupt – se poate spune așa – relațiile familiare extrem de strânse, dintre cei patru deținuți. Mă gândesc însă și mai departe: cauza morții lui Ulrike Meinhof este neclară. Deținuții, apărătorii – și nu numai noi – au serioase dubii față de versiunea oficială că Ulrike Meinhof s-ar fi sinucis. Pentru nimeni n-a existat nici un semnal în acest sens. Iar acest fapt contravine versiunii oficiale a sinuciderii. Este interesul nostru – al apărătorilor rămași aici – să recunoaștem pericolele ce se pot naște din acest eveniment și pentru viața celor trei deținuți rămași.

Jan-Carl Raspe a apărut în sala tribunalului.

– Nu am multe de spus, a început el. Noi credem că Ulrike a fost executată. Nu știm cum, însă știm de către cine. Și putem preciza calculul metodei. Mi-aduc aminte afirmația lui Herold: „Acțiunile împotriva RAF trebuie întotdeauna astfel desfășurate, încât pozițiile simpatizanților să fie respinse“. Iar Buback: „Siguranța statului trăiește din aceea că oamenii se angajează pentru ea. Oameni precum

Herold și cu mine găsim întotdeauna o cale“. A fost o execuție concepută la rece, așa cum a fost executat Holger.

Judecătorul l-a întrerupt:

– Domnule Raspe, cunoașteți poziția tribunalului față de această presupunere. Tribunalul nu acceptă în nici un caz asemenea observații defăimătoare.

Raspe a continuat:

– Dacă Ulrike s-ar fi hotărât să moară deoarece a văzut în asta ultima posibilitate să-și afirme identitatea revoluționară împotriva destrămării voinței în agonia izolării, ne-ar fi spus, în orice caz lui Andreas. Așa a fost această relație.

– Nu este locul pentru ținerea unei cuvântări comemorative, a intervenit judecătorul Prinzing. Aveți doar posibilitatea să depuneți o cerere.

– Am spus că nu vreau să vorbesc mult.

– Întrebarea este doar ce doriți să obțineți cu această declarație.

– Aș fi fost de mult gata dacă ați fi permis să vorbesc.

– Deci, nu aveți intenția să faceți o cerere...

– Un moment, a strigat Raspe.

–... Atunci trebuie să vă retrag cuvântul.

– Mă alătur cererilor apărătorilor, a conchis acuzatul.

Judecătorul a fost mulțumit.

– Asta se putea spune rapid. Acum puteți continua.

– A fost o relație frățească, orientată spre scopuri politice. Din posibilitatea deschisă de politică, această relație era funcție a politicii. Aceasta înseamnă că în ea era liberă, așa cum libertatea este posibilă în lupta pentru eliberare. A afirma acum că între Ulrike și noi exista tensiune, înstrăinare, pentru ca prin această infamie primitivă și întunecată proiectul execuției lui Ulrike să fie folosit ca război psihologic, acesta este doar mâna lui Buback și este doar prostia lui Buback.

– V-am dat ultimul avertisment, a intervenit judecătorul. Domnule Raspe, vă retrag cuvântul pentru continue jigniri aduse procurorului general.

– Ei da, sadismul și măsurile dumneavoastră... a replicat Raspe, după care și-a luat lucrurile și a părăsit boxa acuzaților.

A cerut cuvântul Gudrun Ensslin.

– Sunteți, iar acest lucru tocmai l-ați demonstrat, un judecător în a cărui competență doi din cinci acuzați au fost executați...

– Primul și ultimul avertisment, a întrerupt-o judecătorul.

– ... Dacă acum unul dintre cei trei se ridică împotriva mașinăriei pe care o reprezentați aici, acționând cu sadism, atunci îl întrerupeți și îi retrageți cuvântul...

– Nu aveți dreptul să judecați o măsură care îl vizează pe domnul Raspe.

Gudrun Ensslin a avut permisiunea să vorbească mai departe. Ea a citit un raport despre ultima zi a lui Ulrike Meinhof: Toți cei patru deținuți s-au aflat împreună sâmbătă, 8 mai, înainte de masă o oră, iar după-amiază o jumătate de oră. Ei au discutat despre relația dintre identitate și conștiință avându-i ca exemple pe Gramsci și pe Lenin. Atmosfera a fost bună, au râs împreună. Ulrike s-a schimbat după-amiază și nu a mers la plimbarea de pe terasă. Îi era prea cald.

Seara, în jurul orei 22, cele două femei au discutat împreună la fereastră. Noaptea târziu s-a trezit o dată, deoarece Ulrike asculta muzică în celula sa. A doua zi dimineața, la puțin timp după deschiderea celulelor, un gardian i-a spus că Ulrike este moartă. Apoi a venit medicul penitenciarului și a vorbit despre sinucidere. „Grupul este prea mic, a spus el, într-un astfel de grup trebuie să existe tensiuni.” Deținuții au respins o astfel de concluzie. Pentru fiecare a devenit clar că lui Ulrike îi mergea mai bine în ultimul timp. La aceasta, doctorul a remarcat: „Acești oameni au cea mai mare autodisciplină. Este ceva unic. Așa ceva n-am mai văzut“.

Deșinușii au încheiat discuția și au cerut să o vadă pentru ultima oară pe Ulrike. Conducerea penitenciarului a refuzat această cerere. Cu puțin înainte de ora 11, cadavrul a fost dus din aripă.

Terminându-și relatarea, Gudrun Ensslin s-a ridicat și a părăsit sala tribunalului.

S-a ridicat Otto Schily.

– În opinia publică, numele lui Ulrike Meinhof este, în pofida defăimărilor, sinonim cu o postură morală înaltă, se poate afirma chiar că este legat de o înaltă rigurozitate morală. Această situație ar putea avea o relație clară cu evenimentele ulterioare. Merită meditat asupra faptului că moartea lui Ulrike Meinhof s-a întâmplat într-un moment când apărarea a făcut încercarea de a introduce conținut politic în proces. Dacă în acest context se va afirma în opinia publică faptul că ar exista o relație între moartea ei și declarația lui Gudrun Ensslin în proces, prin care RAF preia responsabilitatea politică pentru atentatele asupra instalațiilor militare din Frankfurt și Heidelberg, atunci este vorba de un truc propagandistic ieftin.

Imediat s-a prezentat Andreas Baader:

– Îmi vine greu să mai spun ceva. Sunt de părere că nu ar trebui să se vorbească cu dumneavoastră sau despre dumneavoastră. Trebuie acționat pentru ca, într-adevăr, antagonismul stat – mașină – om exprimat...

– Nu aveți dreptul la cuvânt pentru declarații, l-a apostrofat judecătorul.

– Vreți să mă împiedicați să vorbesc aici?

– Dacă nu este vorba despre o cerere, nu vă pot lăsa cuvântul...

– Aici nu este cadrul potrivit pentru a prezenta cereri în fața acestui tribunal, în fața acestei adunături de șobolani.

– Vi s-a retras cuvântul pentru ofensarea tribunalului pe care l-ați numit „o adunătură de șobolani“.

Baader a părăsit sala de ședințe.

*

Următorul care a luat cuvântul a fost apărătorul din oficiu Künzel. El s-a raliat pentru prima dată unei cereri a apărătorilor aleși.

– Un om fără libertate face uz de cea mai enigmatică și adâncă libertate umană și își ia viața. Trebuie să fie un îndemn la refacerea unor termene în acest proces, iar martorii din afară să fie trimiși acasă pentru a ne concentra asupra valențelor acestei situații. Pietatea cere ca dezbaterile să se întrerupă până ce rămășițele acestui om își vor fi găsit liniștea.

Procuratura federală s-a opus cererii de amânare a procesului.

– Nu se poate accepta atât din punct de vedere juridic, cât și din alte motive, a explicat dr. Wunder. Codul de procedură penală nu oferă posibilitatea întreruperii procedurii principale în cazul decesului unui acuzat.

Dacă înhumarea lui Ulrike Meinhof va avea loc într-o zi de proces, procuratura nu ar avea obiecții cu continuarea procesului după-amiaza.

Tribunalul s-a retras pentru o scurtă deliberare și a anunțat apoi:

– Nu se acceptă cererile de întrerupere a procesului.

Unii spectatori din sală au întâmpinat anunțul cu proteste și strigăte. Judecătorul a cerut identificarea celor care vociferau și scoaterea lor din sală. Aceștia au plecat de bunăvoie, dar alții au sărit ca arși și au strigat în microfoane:

– Prinzing afară! Prinzing ucigașul! Sinuciderea este o minciună. Apoi au părăsit și ei sala de bunăvoie.

La rândul său, avocatul Schily și-a adunat actele și a anunțat:

– Apărarea nu va participa la ședințe până după înmormântarea lui Ulrike Meinhof.

Apoi a părăsit sala.

*

După pauza de prânz, judecătorul a continuat procesul cu audierea martorilor. Jan-Carl Raspe a mai apărut o dată în sală pentru un minut.

- Domnule Raspe? a întrebat Prinzing surprins.
- Am dorit doar să spun: Specificul gestului și funcției dumneavoastră nu ne lasă altă posibilitate de a intra în legătură decât așteptând într-un colț cu arma în mână.
- Vreți să faceți o cerere? l-a întrebat judecătorul.
- Nu.

Raport Stammheim, 13 mai 1976:

„La împărțirea somniferelor de la ora 22, Baader a refuzat să înghită tableta imediat. M-a insultat numindu-mă «rahat bătrân».”

21. „Iar la sfârșit ea însăși“

Pe 16 mai, Ulrike Meinhof a fost înmormântată în Berlin. 4 000 de oameni au însoțit-o pe ultimul drum spre cimitirul din cartierul berlinez Mariendorf. Mulți și-au vopsit fața în alb, alții s-au deghizat. Pe diverse afișe se putea citi: „Suntem îndurerați și furioși“ și „Ulrike Meinhof, te vom răzbuna“.

Editorul berlinez Klaus Wagenbach a vorbit la mormânt despre implicarea în campania anti-atomică a lui Ulrike Meinhof, despre protestul față de Marea Coaliție și de Războiul din Vietnam, care a devenit pentru o întreagă generație un eveniment crucial, despre munca de jurnalist despre care ea a simțit că nu are efecte, în fine, despre trecerea la activitatea în ilegalitate ca răspuns la „raporturile germane“, în cadrul cărora orice punere sub semnul întrebării este catalogată drept extremism.

Teologul Helmut Gollwitzer a pus întrebarea dacă Ulrike Meinhof ar fi urmat o altă cale în cazul în care „s-ar fi găsit mai mulți

oameni decizi să lupte alături de ea pentru o societate mai umană“. El a continuat: „Acestui om cu o viață grea, care și-a îngreunat viața identificându-se cu sărăcia altor oameni atât de pregnant, pe acest om cu speranțele, luptele și depresiile sale îl văd acum în pacea Domnului“.

După moartea lui Ulrike Meinhof, grupul de la Stammheim trebuia completat. Horst Bubeck s-a aflat de mai multe ori în calitate oficială la etajul șapte, pentru a prezenta propuneri privind mutarea la Stammheim a unei femei din RAF. Într-o situație, Gudrun Ensslin a spus:

– Dacă vine *aia*, asta înseamnă greva foamei.

Într-un alt caz, replica a fost:

– Dacă vine *aia*, poimâine aveți trei morți.

Baader amenința mereu cu sinuciderea lui Gudrun Ensslin:

– Aveți grijă să nu i se întâmple ceva lui Gudrun.

Urmarea a fost mutarea ei în sectorul bărbaților, între Baader și Raspe. Când a fost anunțat acest lucru într-o conferință de presă, ziarul *Bild* a titrat: „Ensslin în celula lui Baader“. Mai târziu, Bubeck a spus: „Isteria noastră era atât de mare, încât o păzeam pe doamna Ensslin zi și noapte. În acest scop, se lăsa viziera pentru mâncare deschisă și o gardiană stătea în fața ușii. Gudrun a observat că este urmărită și i-a vărsat gardienei o găleată cu apă în cap. Ca urmare, acțiunea a fost întreruptă. Medicul instituției i-a smuls lui Gudrun Ensslin promisiunea că nu se va sinucide“.

Până la sfârșit s-a stabilit un compromis în sensul mutării lui Irmgard Möller la Stammheim. La puțin timp a urmat-o Ingrid Schubert și, în fine, pe 3 iunie 1976 i s-a permis și lui Brigitte Mohnhaupt să se alăture întemeietorilor RAF în aripa de siguranță maximă. Bubeck și colegii săi au răsuflat ușurați:

„Eram bucuroși că am găsit persoane cu care nucleul RAF s-a declarat de acord. De altfel, doamna Mohnhaupt era deja condamnată și urma să fie eliberată la începutul lui 1977. Timpul până la eliberare l-a petrecut zi de zi cu Baader și ceilalți doi la întâlnirile

de la etajul șapte – ce surpriză că ea a devenit ulterior principala organizatoare a răpirii lui Schleyer, care trebuia să servească unui schimb cu deținuții de la Stammheim.

Justiția a trimis-o, practic, pe urmașa întemeietorilor RAF Baader și Ensslin în aripa de securitate maximă pentru a fi școlită.

22. Frânghia vițelului

Se pare că unor cetățeni moartea lui Ulrike Meinhof nu le-a fost de ajuns. Un club de popice a trimis zece mărci tribunalului de la Stammheim cu care să se cumpere frânghii pentru restul deținuților. Judecătorul a dispus ca banii să fie depuși în caseria tribunalului cu specificația „intrări nedeclarate“. Scrisoarea de însoțire a fost înmănată deținuților. Dar nu numai scrisori anonime și-au găsit drum în celule.

După un an și jumătate, o comisie avea să vină să cerceteze condițiile morții lui Baader, Ensslin și Raspe. Președintele acesteia, Rudolf Schieler, l-a întrebat pe gardianul Bubeck care au fost relațiile sale cu deținutul.

În general, așa credea Bubeck, relația nici n-a fost chiar rea. Gardienii aveau de tras doar atunci când afară „se întâmpla ceva“.

Schieler a întrebat ce însemna acest lucru.

– Deci, dacă niște corespondenți anonimi au trimis frânghii sau lucruri asemănătoare deținuților cu solicitarea să se spânzure, iar acelea au trecut de cenzură, a răspuns Bubeck.

Iritat, dr. Schieler s-a interesat:

– Ce anume, frângھیile sau scrisorile?

– Frângھیile și scrisorile, a răspuns Bubeck.

Pe fețele membrilor comisiei s-a întipărit mirarea.

– Și frângھیile? a întrebat un politician.

– Și frângھیile, a confirmat Bubeck.

– Frânghiile? a mai întrebat o dată președintele comisiei.

– Da, frânghiile.

Membrii comisiei s-au privit consternați.

– Asta nu poate fi adevărat.

– Ba da, este adevărat, a spus gardianul. Părea să nu înțeleagă ce li se părea membrilor comisiei atât de senzațional în povestirea sa. Asta s-a răsfânt asupra noastră... Moartea lui Meinhof ne-a fost imputată nouă. Și au mai fost unele lucruri care ni s-au pus în cârcă.

Președintele comisiei, dr. Schieler își căuta cuvintele:

– Domnule Bubeck, ne prezentați, da... Deci, mai întâi vreau să spun: nu vă invidiem pentru slujbele pe care le-ați preluat împreună cu colegii. Dar ne faceți o surprinză nemaipomenită, respectiv cu declarația că au trecut prin cenzura poștei și a scrisorilor atât frânghiile propriu-zise, cât și îndemnul de a se spânzura cu ele.

– Da, acestea au trecut, a încuviințat Bubeck.

– Cine este responsabil în penitenciar cu cenzura scrisorilor și percheziția? a întrebat președintele.

– Nu era penitenciarul, era tribunalul.

Membrii comisiei erau tot mai uimiți. Faptul că asemenea obiecte treceau de vigența conducerii instituției, a unor mici funcționari, era de înțeles, dar ca judecătorul tribunalului să admită așa ceva era de neînțeles.

– Judecătorul tribunalului a văzut și frânghiile?

– Da, a venit răspunsul lui Bubeck.

– A văzut frânghiile și le-a lăsat să treacă? a întrebat cineva neîncrezător.

– Da.

– Ce fel de frânghii erau? s-a interesat președintele.

Gardianul a ridicat mâinile, a indicat o lungime de circa optzeci de centimetri.

– Așa era, o frânghie de cânepă... atâta.

– Avea forță suficientă de susținere, a spus Schieler.

– Ceva mai slabă, a corectat Bubeck, ca o frânghie de vițel, dar...
Schieler a completat fraza:

–... Era suficientă...

– Ar fi ajuns, a aprobat gardianul, dar cu toate acestea trebuie să spun că astfel de obiecte erau mai multe în penitenciar, fără să fi fost trimise...

– Cine erau destinatarii?

Înainte ca Bubeck să poată răspunde, președintele comisiei a spus:

– Trebuie să întreb încă o dată prostește: Dacă o scrisoare trece pe la cenzura poștală a tribunalului, nu mai aveți posibilitatea să confiscați anumite obiecte ce contravin siguranței penitenciarului și care însoțesc scrisorile sau nu trebuie să le confiscați?

– Cum ar fi în cazul unei arme? a completat un membru al comisiei.

– Dacă s-a făcut aici remarca privind arma, în cazul unei arme este normal, dar în cazul unei frânghii nu aveam nici un...

– Poate că și pistoalele au venit cu poșta? a opinat un membru.
Din nou, în sală s-a izbucnit în râs.

23. Războiul din Vietnam și dreptul la rezistență (Ziua a o sută douăzeci și una, 28 iunie 1976)

Apărarea a adus cinci martori, americani, care lucraseră în cadrul armatei, între timp însă ieșiseră din serviciul oficial. Tribunalul s-a arătat de acord să-i audieze pe martori.

– Vă rog să enunțați chestiunile pe care doriți să le argumentați, a spus președintele.

– Martorul Winslow Peck va dovedi în principal, că IG-Farbenhaus din Frankfurt era un centru esențial pentru activitățile SUA din timpul Războiului din Indochina.

Procurorul dr. Wunder a cerut să nu se accepte audierea martorului:

– Acuzații nu urmăresc în realitate prin aceste declarații nimic care să conducă la aflarea adevărului. Ei se străduiesc mai degrabă să transforme procesul penal purtat împotriva lor într-o scenă pe care să se prezinte agitând spiritele.

Avocatul dr. Heldmann i-a replicat procurorului:

– Prezentarea dovezilor cerute aici va demonstra că s-au petrecut crime de război și în acest scop a fost folosit teritoriul Republicii Federale. Astfel, Republica Federală a fost atrasă în acțiuni agresive împotriva dreptului popoarelor. Aceasta va deveni o problemă de drept importantă pentru luarea de decizii în acest proces.

Avocatul l-a citat pe fostul procuror general din landul Hessa, Fritz Bauer, care a scris: „Dreptul la rezistență nu-și găsește aplicarea doar în interiorul unei țări. Depășește granițele naționale. Poate fi exercitat nu numai de oricine, ci și în folosul cuiva“.

Otto Schily a prezentat un exemplu:

– Închipuiți-vă că în cel de-al Treilea Reich s-ar fi desfășurat un atentat cu bombă asupra unei instituții precum sediul central al Siguranței Naționale a Reichului. Închipuiți-vă că ar fi avut loc un proces împotriva presupusului atentator. I-ați refuza acestui acuzat să ceară o dovadă potrivit căreia, prin intermediul Siguranței Naționale, s-au coordonat și executat acțiuni de exterminare împotriva concetățenilor evrei? Orice om care a studiat dreptul știe că în domeniul dreptului apărării în caz de necesitate un astfel de drept poate fi luat în considerație în asemenea circumstanțe dacă venirea în ajutor sau autoapărarea conduce la pierderea vieții. O chestiune grea și serioasă.

Avocatul Oberwinder l-a caracterizat pe martor:

– El a acționat ca șef al unor agenți la un program care a dus la moartea a 20 000 de civili. Nu numai din cauza bombelor, ci și foarte încet, prin tortură. Vom auzi aici care a fost contribuția IG-Farben la această acțiune de omor.

Tribunalul a făcut o pauză de trei ore. După aceea, dr. Prinzing a declarat:

– Audierea martorului nu este admisă pentru tema anunțată.
Martorul Winslow Peck se putea întoarce acasă.

Apărarea a încercat să-l introducă în proces pe al doilea martor, Barton Osborne. Avocatul Oberwinder a afirmat că martorul va explica, între altele, că, computerul comandamentului logistic din Heidelberg a fost folosit pentru a efectua calcule în legătură cu intervențiile cu bombe la sol în zone civile din Vietnamul de Sud și pentru bombardamentele digurilor Fluviului Roșu din Vietnamul de Nord. Țelul final era acela de a realiza o eficacitate cât mai mare, adică de a înregistra un cât mai mare număr de morți în rândul civililor.

Procurorul federal Wunder a cerut respingerea și a acestui martor. Tribunalul n-ar avea nevoie de absurdități sau prezentarea unor dovezi de neînțeles.

Otto Schily a cerut încă o dată cuvântul:

– Din faptul că deținuții se declară revoluționari, tribunalul trage concluzia că nu trebuie să ne facem probleme privind motivele care justifică și scuză acțiunile. Deoarece deținuții s-au desemnat ca atare, ei s-au plasat în afara ordinii de drept și sunt, în consecință – iar aceasta este nucleul concluziei – liberi. Consider necesar să spun încă o dată clar despre ce este vorba: prin intermediul instalațiilor militare, s-a contribuit la ucidere în masă de aici, de pe teritoriul Republicii Federale Germania. Nu vă veți putea sustrage acestei chestiuni... Poate este necesar să amintim de imaginile prezentate la televiziune cu copii arși cu napalm pentru a recepta și mental despre ce este vorba. Sunt aceleași imagini: copilul evreu în ghetto, care se îndreaptă cu mâinile ridicate spre oamenii SS-ului și copiii vietnamezi, care aleargă spre fotograf arși de napalm după un bombardament la sol. La asta se referă acceptarea dovezilor: dacă astfel de acțiuni de ucidere pot fi tolerate sau trecute sub tăcere ori dacă este îndreptățit să se prevină intervenția mecanismelor și a aparatului prin care se efectuează asemenea acțiuni ucigătoare.

După o nouă întrerupere, tribunalul a decis că nici martorul Osborne nu va fi admis, temele enunțate nefiind relevante pentru justificarea faptelor acuzaților.

24. Un avocat și clientul său – martorul principal

Imediat după arestarea lui Gerhard Müller împreună cu Ulrike Meinhof, în 1972, la Hanovra, avocatul berlinez Ströbele a preluat apărarea acestuia. Pe atunci, Müller era încă activ în RAF. I-a scris lui Ströbele: „Dorința mea să primesc vizita dumneavoastră este foarte mare. Sunteți pentru noi singura instanță umană. Vizitele dumneavoastră ridică vâlul de pe propaganda mincinoasă a majorității presei. Dacă dumneavoastră n-ați exista, izolarea ar fi perfectă, iar schingiuirea totală“.

Ströbele îl vizita des pe Müller și a obținut din partea lui numeroase scrisori în care deținutul îi făcea referiri detaliate cu privire la încercările organelor de investigare de a-l „înmuia“. Criminaliștii îi ofereau avantaje, reducere la jumătate a pedepsei și bani obținuți din contactele cu presa. În caz contrar, urma să dispară mulți ani în spatele gratiilor.

Într-o zi, părinții lui Müller, împreună cu frații lui minori, au fost convocați la unitatea specială a BKA din Bonn–Bad Godesberg. Acolo au fost chemați în aceeași încăpere, iar criminaliștii au încercat, în prezența sa, să o convingă pe mama sa să-l influențeze. Fiul ei ascundea informații, făcând astfel rău. Ei au înfățișat viitorul lui Gerhard Müller atât de sumbru, încât mama a izbucnit în lacrimi. Aceasta a îngenunecheat în fața fiului ei și l-a implorat să facă declarații.

Doi criminaliști făceau cu schimbul în dialogul cu Müllerii. Pe unul îl numea „copoiul tată“, deoarece la interogatorii adopta tonul moralizator de părinte, iar pe celălalt „copoiul-casei“, deoarece provenea dintr-o localitate învecinată a familiei Müller. Mai târziu, au apărut și alți criminaliști la Gerhard Müller, unul fiind din

Hanovra și care susținea că, în momentul arestării, Müller avea asupra sa un pistol. Din încercarea sa de a scoate arma se putea formula un cap de acuzare împotriva sa cu prezumția de tentativă de omor. În acest caz se putea aștepta la o condamnare pe viață. În schimb, dacă îi ajuta pe criminaliști, va beneficia de clemență.

După întâlnirea cu familia sa la unitatea specială din Bonn, Müller i-a scris avocatului Ströbele: „Comisia specială nu a lăsat nimic neexplorat pentru a mă determina să depun mărturie: spălare pe creier. Metoda pe care o folosesc este simplă și primitivă. Asta m-a surprins. Știți că un proletar nu are niciodată suficienți bani. Știți, probabil, că ani de zile eu am avut mai puțin decât minimul existenței și mai știți că le-am cerut vizitatorilor mei bani. De aceea nada lor este simplă“.

Ceva mai târziu, Müller i-a scris lui Ströbele din nou: „În Bonn, criminaliștii federali au încercat cu promisiuni și amenințări să mă determine să vorbesc. Unul mi-a spus că aş putea vinde povestea mea revistei *Spiegel*, altul a completat: «Atunci faceți istorie».“

La sfârșitul lui martie 1973, i-a scris avocatului său: „Rahatul copoilor reîncepe. S-au declanșat împotriva mea cercetări privind acuzația de tentativă de omor la Hanovra. Au fost destul de încăpățânați. A trebuit să urlu la ei ca să plece“.

În ianuarie 1974, după un an și jumătate de arest, el a scris: „Cred că sunt nițel terminat. Am nevoie de întreaga energie pentru a rezista atacului acestor porci“. Rezistența sa a slăbit. „La mine e doisprezece fără cinci. Am momente în care se pare să fie așa, iar perioadele dintre ele sunt tot mai scurte. Deoarece nimeni nu înțelege ce se întâmplă, nici avocații, nici colegii din detenție, trebuie să mă fac înțeles.“

Timp de săptămâni și luni, celula lui Müller era controlată la fiecare oră. Chiar și noaptea se aprindea în acest scop lumina și îl trezeau.

Cu timpul, Müller s-a obișnuit cu condițiile mai aspre de detenție. Îi vorbea mereu avocatului despre șicanările gardienilor. Zăbrelile de

la fereastră au fost asigurate suplimentar cu sârmă, ceea ce a atras izbucniri furioase împotriva gardienilor. În scrisorile adresate lui Ströbele, îi înjura pe judecători și pe gardieni cu cele mai dure expresii.

În martie 1974, relația dintre avocat și client atingea cel mai scăzut nivel. Müller i-a transmis lui Ströbele că nu mai vrea să-l vadă, la care avocatul a propus să nu-l mai reprezinte el. Nu s-a ajuns, însă, până acolo. În schimb, Ströbele și-a pus clientul pe o linie moartă. Müller i-a scris: „Dragă Ströbele, tu nu ești, bineînțeles, un copoi, ci un porc absolut burghez. Din acest motiv numim această relație conform cu ceea ce este ea în realitate, adică o relație de afaceri“. Într-o altă scrisoare, Müller spunea: „Ceea ce ești știm foarte bine. Un avocat, burghez, un palavragiu apolitic, murdar, acrit, cu o sensibilitate socială anostă“. Müller s-a aflat astfel pe linia RAF, deoarece cadrele de conducere ale grupului l-au criticat adesea dur pe Ströbele. Scrisorile sale erau prea generale, demonstrau poziția sa liberală, social-democrată și așa mai departe. Iar aceasta era critica cea mai blândă.

În toamna lui 1974, Müller a întrerupt greva foamei, deși până atunci era un adept convins al acesteia. I-a comunicat lui Ströbele că s-a dezis de RAF, i-a exprimat însă avocatului încrederea în el. Ströbele l-a vizitat în continuare și a observat că Müller se adâncește din ce în ce mai mult într-o ură fără margini împotriva lui Andreas Baader.

În această perioadă, avocatul îl reprezenta și pe Baader; interdicția dublei reprezentări încă nu intrase în vigoare. Ströbele i-a explicat lui Müller că este o absolută ineptie să se despartă astfel de un om cu care anterior a avut cu totul alte relații și contacte. Această ură împotriva lui Baader era bolnăvicioasă și trebuia să găsească o cale pentru a avea față de Baader o relație normală, eventual critică și să nu înceapă un mic război. Ströbele a fost surprins, deoarece în cei doi ani anteriori discutase foarte rar cu el despre Baader. Acum, Müller devenea foarte deprimat când venea

vorba despre Baader. Avocatul se gândea că Müller se simțise înainte foarte legat de Baader.

Această schimbare frapantă în atitudinea lui Müller a precedat în noiembrie 1974 ceea ce a urmat. Încă nu depusese mărturie – sau avocatul nu știa despre așa ceva. În decembrie, el i-a declarat lui Ströbele: „Îi voi învinovăți pe avocații care sunt de partea lui Baader, care își păstrează mandatul sau apar în opinia publică de partea lui, în conferințe de presă, de pildă. Pe mine mă vor crede“.

Ströbele a înțeles astfel spusele lui Müller: pot să povestesc despre ei tot ce vreau. Voi fi crezut, deoarece se așteptau la un asemenea martor.

Pe 6 martie 1975, Müller și-a definitivat schimbarea de poziție. I-a scris avocatului o carte poștală cu o adresare neobișnuită: „Mult stimat domnule Ströbele“ și i-a comunicat că, din acel moment, nu mai are nevoie de bani. Femeia care îl susținuse financiar până atunci era sfătuită să-și trimită banii altundeva.

Müller a început mai întâi să depună mărturie Poliției în mod confidențial. În primăvară, a relatat anchetatorilor o poveste incredibilă menită să distrugă orice rest de substanță morală a grupului și îndeosebi a lui Andreas Baader.

Baader, așa relatea Müller, a ucis un membru al grupului care a vrut să se retragă. Era vorba despre Ingeborg Barz.

Moartea ei ar fi fost decisă de nucleul dur al grupului, deoarece a acționat împotriva „legii“. A vrut să iasă din grup. Lichidarea lui Ingeborg Barz a fost plănuită exact, după cum povestea Müller anchetatorilor. A fost căutat un loc adecvat într-o zonă a șoselei spre Franța. A fost aleasă o pădure pe marginea Rinului, la sud de Gernsheim. Müller și Raspe au fost trimiși acolo pentru a stabili exact locul execuției. Mai târziu, Raspe a povestit că el și Holger Meins s-au mai dus o dată în acel loc și au săpat o groapă de aproximativ doi metri adâncime. Execuția propriu-zisă ar fi avut loc în

primăvara lui 1972, fiind efectuată de Holger Meins, Jan-Carl Raspe și Andreas Baader. Acesta din urmă ar fi tras focul mortal.

Anchetatorii l-au luat cu ei pe Gerhard Müller la Rin. Din elicopter a recunoscut zona, n-a avut nici un dubiu când au coborât că sunt în locul unde săpase groapa împreună cu Meins. Zeci de poliști au răscolit zona, dar nu s-a găsit nimic.

După ce căutările cadavrului lui Ingeborg Barz s-au încheiat fără rezultat, anchetatorii au încercat să păstreze secrete declarațiile lui Müller. Povestirile nedovedite ale lui Gerhard Müller ar fi periclitat credibilitatea lui ca martor.

Cu toate acestea, apărătorii din procesul de la Stammheim au aflat și au încercat să-l prezinte pe martorul incriminator Müller ca lipsit de credibilitate. Membrii grupului care au fost arestați între timp au relatat că au văzut-o pe Ingeborg Barz după data pe care Müller a desemnat-o ca zi a execuției.

„Am întâlnit-o pe Ingeborg Barz de două ori, a spus Inga Hochstein. Locul de întâlnire era Aumühle lângă Hamburg. Am mers acolo să ne plimbăm. Ingeborg a venit după mine și a plecat înaintea mea. Motivul întâlnirii a fost acela că voia să afle de la mine dacă există o posibilitate în străinătate. Nu am putut să o ajut. A doua întâlnire a avut loc în 20 ianuarie 1975, tot în Hamburg. A fost într-un local. Voia de la mine un anumit medicament. Era bolnavă, avea nevoie de ajutor și era căutată. Dorea adresa unui medic unde ar fi putut fi tratată un timp mai îndelungat. Despre ce fel de medicament și de ce boală suferea nu vreau să vorbesc.“

25. Ierarhia naturală

(Ziua a o sută douăzeci și patra, 8 iulie 1976)

– Ne puteți vorbi despre modul în care acest grup a păstrat contactele între ei, cum a acționat în planificări, cum a obținut

anumite indicii? I-a întrebat judecătorul dr. Prinzing pe martorul Gerhard Müller.

– Din punct de vedere geografic se întâmpla ca în diferite orașe, îndeosebi Heidelberg, Mannheim, Karlsruhe, Frankfurt, Berlin și Hamburg să existe puncte de sprijin solide. Cu timpul, s-a format o rețea cu anumiți oameni, înlocuitori, dacă îi putem numi așa, în câteva orașe. Aceia aveau grijă de logistică și de simpatizanți. Ei aveau grijă ca locuințele închiriate să poată fi folosite, ei plăteau și rezolvau acele amănunte ce trebuiau aranjate curent.

– Adică un fel de reprezentanți locali, a spus judecătorul.

– Exact, a aprobat Müller. Ca exemple, i-aș numi pe Möller în Stuttgart, Grashof în Hamburg, Raspe era la Frankfurt, în Berlin Mohnhaupt. Iar membrii nu aveau domiciliu stabil într-un anumit loc, ci în funcție de obiectivele ce urmau să fie îndeplinite. Există o fluctuație continuă. Erau câțiva oameni care aveau o predilecție pentru un anumit oraș și primeau însărcinări acolo.

– Schimbări în funcție de cerințe. Am înțeles corect? a întrebat Prinzing.

– Da. În ceea ce privește organizarea, Baader a cerut ca acolo unde era el, acolo să fie frontul avansat al RAF. Întreaga istorie a RAF nu a fost statică, ci o dezvoltare adevărată. Existau anumite țeluri, în parte de natură politică, pe de altă parte, tehnico-tactică. Iar în cadrul acestor țeluri era necesar ca nivelul acțiunilor sau calitatea lor să fie modificate. Există o diferență între furtul unei mașini sau atentatul asupra unei bănci.

– Baader credea că trebuie să fie întotdeauna acolo unde era vorba de cele mai importante acțiuni sau am înțeles greșit? a vrut să se asigure judecătorul. Altfel spus, să se afle în fruntea oamenilor cu experiență?

– Pretenția o stabilea el. Și, bineînțeles, astfel era întărită și autoritatea lui în cadrul grupului.

– Există o ordine ierarhică sau ceva asemănător, ceva ce în lumea animalelor se numește ierarhie naturală ca o consecință a

cunoștințelor deosebite, forță mai mare și altele? a vrut judecătorul să știe exact. Existau membri ai nucleului de bază și membri marginali?

– Da, așa era. Pentru mine, Andreas Baader este liderul. Apoi veneau ceilalți membri de bază, adică Ulrike Meinhof, Meins, Raspe, Ensslin. Existau membri simpli și marginali. În principiu, această ierarhie era astfel construită încât fiecare să urce în ea. Nimeni nu trebuia să rămână un membru simplu, ci urma să primească atribuții și funcții corespunzătoare unui membru de conducere. În mod firesc, asta depindea de aptitudinile respectivului. De pildă, reprezentanții din anumite orașe erau la fel de bine informați și erau într-o anumită măsură chiar îndemnați să se ridice în ierarhie, astfel încât să atingă calitățile unui membru al nucleului sau de conducător. Tactica lui Baader urmărea un astfel de scop, să-i facă criminali pe oameni pentru a-i obliga să rămână în grup.

– S-au făcut în cadrul grupului anumite planuri în ce privește comportamentul în cazul în care exista pericolul unor arestări? s-a interesat Prinzing.

– În caz de arestare indicația era aceea de a trage, a răspuns Müller. Portul armelor a fost idealizat. Dacă undeva a avut loc un schimb de focuri, cel care a tras a fost lăudat sau avansat. Dacă cineva era rănit sau omorât primea aură de martir.

Gerhard Müller a susținut că pentru atentatul asupra Casei Springer din Hamburg răspunderea revenea lui Ulrike Meinhof. De la Hamburg, ea a venit la Frankfurt, unde își aveau reședința momentană Baader, Ensslin, Raspe, Meins și el însuși. Ulrike Meinhof a prezentat celorlalți ideea atentatului.

– Ceilalți membri ai grupului erau în principiu de acord cu atentatul, a spus Müller. Au fost pregătite bombe artizanale, pe care Ulrike Meinhof urma să le ducă la Hamburg. Baader i-a arătat cum trebuie legate sârmele electrice pentru a activa bomba. Ea le-a împachetat și a plecat spre Hamburg.

26. „Gherila este precum o hidră“

(Ziua a o sută douăzeci și noua, 22 iulie 1976)

La cererea apărării a fost invitată Brigitte Mohnhaupt, membră a RAF. Ea urma să combată declarațiile martorului Gerhard Müller privind presupusa structură autoritară din interiorul RAF. Brigitte Mohnhaupt avea la ora aceea 26 de ani și ispășea o pedeapsă de patru ani și jumătate la care fusese condamnată de tribunalul din Berlin pentru apartenența la o organizație criminală.

– Ați fost membră a RAF sau mai sunteți? a întrebat-o judecătorul Prinzing pe Brigitte Mohnhaupt.

– Nu voi răspunde la nici o întrebare venită din partea dumneavoastră sau a procuraturii, a afirmat martora. Ar fi absurd. Relația dintre noi, tribunal, justiție, procuratură corespunde noțiunii „război“. Voi răspunde numai la întrebările apărătorilor.

– Eu vreau să continui în ședință, doamnă Mohnhaupt, cum stăm cu declarațiile?

– Se pare că există, cu adevărat, un fel de prostie, da, care se află aproape la limita obscenității.

– Nu vă mai adresez nici o întrebare, a spus judecătorul și a acordat cuvântul apărării.

Brigitte Mohnhaupt a început cu o declarație privind structura grupului:

– Așadar, venirea unuia dintre noi aici după moartea lui Ulrike se explică prin faptul că noi considerăm necesar să prezentăm transparent adevărata structură a grupului. Deci, cum era în realitate, nu acea ineptie despre modul cum se conduce războiul psihologic, susținută de Müller. În opinia acestuia, RAF ar avea o structură fascistă. Concepția strategică dezvoltată de RAF în 1972 s-a îndreptat împotriva prezenței militare a SUA în Republica Federală. Fiecare pas tactic și operativ în cazul atacului asupra Cartierului General al CIA, atacul asupra Cartierului General al Armatei SUA în Heidelberg și răpirea planificată a celor trei comandanți din

Berlin a fost discutat în colectiv, concepția privind intervențiile fiind dezvoltată în urma unui proces la care au participat toți. Pe-atunci, RAF era organizat în opt grupuri în șase orașe. Din acestea, două grupuri puternice în două orașe. Unitățile aparte erau integrate într-un sistem logistic, deși erau autonome în deciziile lor privind transpunerea în practică a obiectivelor.

Și atacul asupra casei Springer din Hamburg ar fi fost acțiunea unei grupe autonome. Restul membrilor RAF n-au știut nimic despre el, dar nici nu l-au împiedicat.

– Presupunerea că Ulrike a dorit și a executat atacul împotriva blocului Springer în opoziție cu Andreas și Gudrun, deci presupunerea că ar fi existat o contradicție sau lupte între ei, teroare, ceea ce afirmă aici acest porc... Faptul în sine este că acțiunea de la Hamburg a fost efectuată, și că nici Ulrike, nici noi n-am știut despre ea. Pe baza întregii structuri exista autonomie în deciziile grupurilor și în efectuarea acțiunilor. După acțiunea împotriva lui Springer, a existat o serioasă critică în diferitele grupuri, în urma căroră Ulrike a plecat la Hamburg pentru a verifica. Ceea ce afirmă aici Müller, că ar fi existat o fractură, că Ulrike ar fi avut intenția de a întreprinde acțiuni împotriva celorlalți este o totală nebunie. Corespunde liniei, ce este susținută acum, că au existat tensiuni. Asta ar legitima doar asasinarea ei.

Avocatul Temming a întrebat martora în legătură cu structura ierarhică a grupului, așa cum a fost prezentată de Müller:

– Müller a afirmat că Andreas Baader a avut veleități de conducător. A fost așa ceva? Și care este în general relația grupului față de conducere?

– Dacă cineva ar fi avut o astfel de intenție s-ar fi făcut de râs. Principiul organizației este oricum acela al voluntariatului, asta presupune că fiecare poate deveni lider. Noi am numit-o „linia de cadre“. Este pur și simplu o condiție a continuității. Când oamenii sunt arestați, pentru ca lucrurile să nu rămână fără o orientare clară, trebuie să existe alții care să ia decizii pentru a nu se produce

o ruptură. Noi am spus ultima oară că gherila este o hidră, adică are mai multe capete.

27. Călătorii în Orientul Apropiat

Cât adevăr era în această afirmație nu știau la ora aceea nici procurorii, nici criminaliștii.

Deșinuții din Stammheim l-au însărcinat pe avocatul Siegfried Haag să restructureze grupul. Trebuia să se termine cu acțiunile spontane, noua generație a RAF urma să fie integrată într-un context internațional. În vederea restabilirii acestui context, Haag a plecat împreună cu Elisabeth van Dyck, provenită de la Colectivul de Pacienți Socialiști din Heidelberg, în Orientul Apropiat, pentru a relua cooperarea cu OEP. Dar Yasser Arafat le-a declarat că și-a orientat între timp politica altfel. OEP nu se mai baza pe „acțiuni militare“, cum erau desemnate atacurile teroriste, ci pe negocieri. Pentru latura practică sunt alte grupuri competente. Haag urma să se adreseze PFLP al dr. Georges Habash. De acolo, Haag a fost îndrumat spre secția „outside operations“ al PFLP, condusă de Wadi Haddad, cu numele de luptător Abu Hani.

Avocatul german a fost trimis la Aden, unde se afla tabăra de instruire a PFLP. Acolo s-a întâlnit cu tovarăși eliberați cu prilejul răpirii lui Lorenz și a avut posibilitatea să absolve un scurt stagiul militar.

PFLP a apărut în 1967, când dr. Georges Habash a unit mai multe organizații palestinien. Popular Front for the Liberation of Palestine avea drept obiective distrugerea Israelului și lupta împotriva „imperialismului american“. În 1974, PFLP își schimbă tactica asemenea OEP al lui Arafat, dar accepta și sprijinea în secret activitățile teroriste. Pe-atunci, Wadi Haddad recruta adepți din rândul PFLP pentru a susține principiul luptei teroriste, în special „teroare deasupra norilor“. Grupul se numea atunci PFLP-SC,

finalul prescurtării desemnând „Special Command“. PFLP-SC își obținea bugetul din șantajarea companiilor de aviație din vest. Cine plătea era ferit de atacuri și răpiri; bineînțeles, aceasta nu era valabil pentru compania aeriană israeliană.

În ianuarie 1976, membri ai Special Command au încercat, la Nairobi, să doboare un aparat El-Al. Atentatul a eșuat. Trei palestinieni și în prima fază doi germani, apoi încă o femeie au fost arestați. Câteva luni mai târziu, un alt comando condus de doi nemți care aparțineau de Celulele Revoluționare (RZ) au deturnat un aparat al Air France spre Uganda. Ostaticii, între care mulți evrei, au fost eliberați de o unitate specială israeliană. Germanii Brigitte Kuhlmann și Wilfried Böse au fost împușcați.

Special Command n-a renunțat însă la lupta armată. A menținut în Yemenul de Sud mai multe puncte de sprijin și tabere de instruire sub comanda adjunctului lui Haddad, Zaki Helou, în apropiere de satul Yaal. Aici, PFLP-SC îi instruia nu numai pe propriii luptători, ci și pe cei aparținând organizațiilor prietene precum RAF, RZ, Mișcarea 2 Iunie, grupări din Irlanda și chiar Olanda. Europeanii sprijineau diferite acțiuni cu material logistic și tehnic. PFLP oferea arme, explozibili, pașapoarte în alb și mai ales posibilități de antrenament pentru lupta armată.

În Germania se intenționa organizarea unei călătorii colective la Aden pentru pregătire și s-a fixat întâlnirea la Sprendlingen. De-abia s-au reunit într-o rezervație naturală frecventată de drumeți și practicanți de jogging, că a apărut o patrulă a Poliției. Unul din grup era îmbrăcat cu un hanorac al cărui fermoar era tras până sus, iar dedesubt ținea ascuns un pistol. Polițiștii au coborât și s-au îndreptat spre el:

– Ce aveți aici?

– Ce să însemne asta? Suntem la picnic, a răspuns unul din grup.

Polițiștii au declarat că sunt în căutarea unui exhibiționist care ar trebui să fie în zonă. Chiar dacă nu creează impresia că vor să facă ceva rău, tânărul era rugat să arate ce avea sub hanorac.

– Eu nu fac aici striptease, a replicat acesta.

Polițiștii l-au invitat să vină în mașina patrulei. Acolo i-au fost verificate documentele. Erau în ordine.

– Acum vrem să vedem ce aveți sub haină.

În acel moment, acela a scos de sub haină pistolul și le-a ordonat:

– Măinile sus!

Polițiștii au ridicat mâinile și s-au așezat lângă mașină, însă la un moment dat, întorcându-se brusc, unul a scos arma din dotare și a tras. S-a pornit un schimb de focuri în cursul căruia un polițist a fost împușcat în cap. Un glonț l-a nimerit pe Rolf Clemens Wagner în șezut. Peter Jürgen Boock și-a susținut camaradul însângerat și l-a tras după el într-o parcare de la marginea rezervației. Acolo se afla o femeie la volanul unui Renault 16. Boock a îndreptat pistolul spre fața ei și i-a strigat să coboare.

Femeia a țipat și s-a încleștat de volan. Un foc a spart parbrizul. Boock a sărit pe locul de lângă femeie și a încercat să o împingă cu picioarele din mașină. Când în sfârșit a dat drumul volanului și a căzut la pământ, Boock a strigat rănitului Wagner să urce. Apoi a demarat. Proprietara mașinii s-a prins de geam și a fost târâtă după mașină până când i-a dat drumul.

Când s-a declanșat urmărirea, Boock și Wagner s-au ascuns într-o pădurice sub crăci și frunziș. N-au fost găsiți.

S-au întâlnit cu toții într-o locuință conspirativă. Mai mult sau mai puțin de bunăvoie, un medic l-a tratat pe Rolf Clemens Wagner.

Boock aparținea ultimei grupe care peste puțin timp a ajuns la Aden. Pe acoperișul aeroportului îl aștepta comandoul de salut. L-au întâmpinat Verena Becker, ca și amintitul Zaki Helou. Peter Jürgen Boock își amintea că și Monika Haas din Frankfurt se afla în acea grupă – acea femeie care ulterior a fost bănuită că a introdus prin

contrabandă în Palma de Mallorca armele necesare pentru deturarea avionului Lufthansa Landshut.

Puținii călători care au trebuit să se supună unui penibil control la sosire erau surprinși că acești tinerei din Europa au fost primiți ca niște oaspeți de stat. De altfel, vizitatorii au trebuit să-și predea pașapoartele. Când Boock i s-a plâns lui Siegfried Haag, acesta i-a explicat că era vorba despre o înțelegere între palestinieni și guvern. Atâta timp cât grupul se afla în țară, reprezentanții PFLP dețineau controlul în ce privește sosirea și plecarea.

De-abia mai târziu a aflat Boock cine era informat despre mișcările germanilor: reprezentanții Ministerului pentru Siguranța Statului din RDG, care îi instruiău pe cei din serviciul secret yemenit și țineau sub control aeroportul Aden.

În ziua următoare, a plecat mai departe spre tabără. S-a băut ceai și s-a discutat până în zori. Siegfried Haag i-a spus că instrucția militară a fost amânată până la sosirea sa.

28. Operațiunea Nairobi

Câte ceva trebuia povestit. Doi membri ai grupului participaseră deja la o acțiune. Aceea eșuase. În ianuarie 1976, un comando format din trei palestinieni și doi germani – Brigitte Schulz și Thomas Reuter – a călătorit în capitala keniană Nairobi. Scopul – cel puțin al palestinienilor – era să doboare un avion al companiei israeliene El Al cu o rachetă sol-aer sovietică de tipul SAM-7. Însă autoritățile keniene și, împreună cu ele, serviciul secret israelian Mossad au aflat din timp despre atentatul planificat. Hotelul Norfolk, unde s-a stabilit comandoul, era împânzit de aparatură de ascultare aparținând Israelului, iar teroriștii au discutat detaliile acțiunii fiind ascultați.

Palestinienii, între care și mâna dreaptă a teroristului șef Wadi Haddad, Abu Hannafeh, precum și cei doi germani au fost arestați în apropierea aeroportului și transportați în secret în Israel. Acolo

au fost condamnați în cadrul unui proces secret la mulți ani de închisoare. Ei au dispărut – fără ca acest lucru să fie cunoscut opiniei publice – în închisori militare israeliene.

Încă o germancă a ajuns din Aden pe căi ocolite în Kenia: Monika Haas. La fel ca și ceilalți cinci, ea a prezentat la sosire un pașaport cipriot și a fost imediat arestată.

Asupra următoarelor zile și săptămâni s-a așternut un văl de mister. Monika Haas prezintă astfel cele întâmplate: a fost întrebată în tabără la sfârșitul lui 1975/ începutul lui 1976 dacă ar duce o scrisoare în Kenia. Fără reticențe s-a declarat de acord să efectueze acest curierat și a zburat în ianuarie la Nairobi, unde a fost reținută imediat după sosirea ei pe aeroport.

„Trăiam în tot acest timp, a explicat ea tribunalului, cu o frică de moarte. Kenienii m-au amenințat să mă arunce fără multe discuții în junglă, deoarece nu am intrat niciodată oficial în țara lor. Ca o cale de ieșire mi-au sugerat să ademenesc la Nairobi, sub un motiv oarecare, o altă persoană care avea de-a face cu atentatul planificat.“

Accasta, o femeie arabă, urma să fie reținută. Cu agenți israelieni n-a avut niciodată de-a face, spunea Haas, dar la audierea ei a fost prezent în fundal un bărbat alb. Ea s-a eschivat în prima fază să accepte sarcina.

„M-am gândit mai întâi că este un truc pentru a se putea afirma că am fost împușcată cu prilejul evadării. De altfel, nu aveam alternativă, așa că am acceptat după o scurtă rezistență. În ciuda așteptărilor, planul a fost gândit serios și am fost trimisă să o convingă pe cealaltă femeie să zboare la Nairobi. Am fost amenințată că refuzul de a coopera va însemna sigur moartea mea. Pe anumite căi lăaturalnice, m-am întors la Aden.“

Atât de simplu ar fi reușit, conform propriei mărturii, tânăra femeie din Germania să scape de diletanții agenți ai Mossadului și să se întoarcă la Aden, adică acolo unde viitorul ei soț, Zaki Helou, pregătea gherilele pentru lupta împotriva Israelului. Nu-i nici o

surpriză că, mai târziu, nimeni n-a crezut-o că nu și-a cumpărat în vreun fel libertatea.

O altă versiune spune că Monika Haas, la fel ca Brigitte Schulz și Thomas Reuter, a fost dusă în Israel, unde a avut parte de un interogatoriu mai dur. Brigitte Schulz ar fi auzit-o în penitenciar, timp de 14 zile, strigând de mai multe ori. Apoi au eliberat-o – de presupus cu sarcini speciale. Monika Haas respinge această versiune. Dar șederea ei la Nairobi ori altundeva a trezit peste ani suspiciunea scenei teroriste și a serviciilor secrete că ea ar fi fost „întoarsă” de Mossad.

Când Peter Jürgen Boock a ajuns în Aden, Monika Haas revenise din excursia ei. Acțiunea eșuată a dictat evoluția instrucției. Palestinienii credeau că israelienii au aflat de la membrii arestați ai comandoului poziția taberei și ar putea întreprinde un atac aerian. De aceea, nou-veniții au fost instruiți în prima fază să folosească arme automate grele și modalități de apărare antiaeriană. Zi și noapte se stătea de pază.

În tabără se discuta pe față dacă Monika Haas a devenit trădătoare. Hans Joachim Klein, cel care a atacat cu trupele Carlos în 1975 conferința OPEC de la Viena, scria mai târziu: „Membra RAF a fost eliberată din motive necunoscute – inclusiv cu o scrisoare adresată soției lui Abu Hannafeh – și a revenit la Abu Hani (Wadi Haddad). Tuturor le era clar, dar nimeni n-a spus-o deschis, că această membră trebuie să fi fost „întoarsă”. Chiar și Abu Hani, dar acesta nu a luat măsuri speciale. După ce israelienii au dat de înțeles unde se află comandoul și ce au făcut cu el – între altele i-au torturat pentru a obține informații, această membră RAF ar fi trebuit să fie moartă. Executată, se spune în aceste cercuri.

Dar Klein s-a înșelat. Monika Haas se afla sub protecția personală a influentului conducător al taberei de instruire care era și adjunctul lui Abu Hani. În vara lui 1976, cei doi s-au căsătorit. Dar de bănuiala de a fi agentă a Mossad n-a scăpat niciodată. În special

colaboratori ai serviciului secret al RDG au făcut numeroase investigații pentru a demonstra relația Monikăi Haas cu Mossadul.

Pe o căldură toridă, cu o umiditate mai mare de 90 de procente, cea mai mare parte a grupului se antrena pentru lupta de gherilă. Erau cei ce au participat ulterior la răpirea lui Schleyer sau la alte acțiuni: pe lângă Peter Jürgen Boock și Siegfried Haag se aflau Rolf Heißler, Verena Becker, Sieglinde Hofmann, Stefan Wisniewski și Rolf Clemens Wagner. Și legendarul terorist Carlos împreună cu ajutorul său german Johannes Weinrich, se afla pe-acolo – chiar dacă nu cu toții în același timp.

Palestinienii au insistat ca un membru al grupului să fie partenerul lor de discuții. Avocatul Siegfried Haag și-a asumat acest rol și a început imediat să facă pe șeful în fața colegilor germani. S-a ajuns la anumite conflicte, în special cu Verena Becker, dar și cu Peter Jürgen Boock.

Antrenamentul începea în zori cu alergări lungi, exerciții de luptă și gimnastică. După servirea mesei, urma o pauză până la ora 13. Apoi cunoașterea armelor, teoria gherilei. După cină, când era mai răcoare, antrenament de tragere. Seara se făceau planuri pentru când vor reveni în Germania. În capul listei se afla eliberarea deținuților, mai ales din Stammheim.

29. Saul și Pavel

(Ziua a o sută douăzeci și șasea, 14 iulie 1976)

Principalul martor, Gerhard Müller, trebuia să se supună, în tribunalul de la Stammheim, întrebărilor apărătorilor.

– Ce efecte a avut izolarea asupra dumneavoastră, domnule Müller? a întrebat avocatul Schily.

– Asta puteți vedea.

– Pot să văd azi?

– Da.

– Sunteți de părere că în arest ați fost tratat mereu conform dreptului constituțional?

– Da, vreau să fac o diferență între arestul ca deținut RAF și arestul după despărțirea mea de RAF. Nu pot tăgădui nicicum că măsurile statului au fost îndreptățite în timpul apartenenței mele la RAF și al detenției.

– ... Erau îndreptățite? a întrebat Schily.

– Da, m-am comportat și eu în mod corespunzător.

– Spuneți-ne: Ați fost vreodată în tratament psihiatric sau neurologic?

– Trebuie să răspund la așa ceva? l-a întrebat Müller pe judecător.

– Problemele care se dezbat aici îndreptățesc o asemenea întrebare, a fost de părere Prinzing.

– Da, am fost ca urmare a unei tentative de sinucidere în Heidelberg, circa cinci, șase săptămâni în secția închisă a clinicii de neurologie.

– Dar înainte sau după?

– Înainte nu, după aceea da. În 1970, am fost în Colectivul Pacienților Socialiști. Am beneficiat de un tratament individual. Și în același timp de terapie de grup.

– Și care a fost diagnosticul pentru această terapie?

– Da, sistemul trebuie distrus.

Schily a ajuns la un punct sensibil.

– Spuneți-mi, domnule Müller, v-ați vândut vreodată pentru bani?

– Domnule avocat Schily, vă rog să renunțați dacă se poate la această întrebare, a intervenit judecătorul.

– Insist să pun întrebarea, a spus Schily. Relevanța ei în acest proces este evidentă: în ce măsură este martorul dispus contra unor servicii financiare, să se manifeste într-un anumit fel. În acte există un punct de sprijin în privința asta, astfel încât această posibilitate trebuie luată în calcul oricât de rău îmi pare.

Președintele completului i s-a adresat martorului:

– Legea spune următoarele: Întrebări care ar conduce la defăimarea martorului se pun numai dacă sunt de o importanță majoră. Domnul avocat Schily a făcut refereri la faptul că trebuie clarificat dacă dumneavoastră ați fi de acord, în schimbul unor avantaje bănești, să adoptați o anumită conduită. Așadar, problema este: Ați fi de acord să răspundeți la o astfel de întrebare?

– În nici un caz, a spus Müller.

Procuratura a cerut cuvântul.

– Întrebarea este fără echivoc o încercare de a-l denigra pe martor, nimic altceva.

Dezbaterile a fost întreruptă pentru puțin timp, apoi tribunalul a anunțat:

– Întrebarea a fost respinsă ca fiind inadecvată.

Apărătorii au încercat încă o dată să afle în ce mod a fost determinat Müller să facă mărturisiri.

– Vi s-a sugerat în timpul audierii dumneavoastră de către oamenii unității speciale din Bonn că s-ar putea să se discute și altfel dacă nu mărturisiți? a întrebat dr. Heldmann.

– Da, că mă pot aștepta, la fel ca toți ceilalți, să am un proces și apoi să fiu condamnat.

– Și acest lucru v-a speriat, că veți fi tratat „la fel ca toți ceilalți”? a întrebat avocatul.

– Da, dar nu trebuie să puneți asta să atârne prea mult în balanță.

– Îl urâți pe domnul Baader? a vrut să știe Heldmann.

– Deloc.

– Simțiți prietenie față de Baader?

– Nu.

Heldmann a scos o scrisoare, pe care Müller o adresa în ianuarie 1975 unei cunoștințe din Heidelberg. A citat:

„– În fine, se întâmplă ca ura mea împotriva RAF și a anumitor oameni să fie mult mai puternică decât a celor care sunt răspunzători pentru condițiile mele de detenție“.

Müller a recunoscut că este autorul scrisorii și a explicat situația lui de-atunci:

– Despărțirea de RAF a avut un aspect emoțional extrem de puternic. Am depășit această fază a despărțirii în care priveam grupul ca pe un dușman. În acest sens poate fi înțeleasă ura împotriva RAF.

În încheierea audierii martorului Gerhard Müller, procurorul dr. Wunder a prezentat într-o declarație aprecierea sa despre martor: „Eu mă dezic cu tărie de supoziția că Müller a fost cumpărat, înmuiat sau a fost supus unei spălări a creierului de către BKA. Deși Müller este fără discuție vinovat, îl consider demn de încredere. Nu este prima dată când un Saul se transformă în Pavel. Și într-un stat de drept cel care se înscrie pe drumul resocializării trebuie să nu fie anatemitizat. În principiu, cineva care a reușit să se elibereze din ghearele unei asociații criminale merită o anumită înțelegere, dacă nu chiar respect“.

30. Un salt peste masa judecătorului

(Ziua a o sută treizeci și una, 28 iulie 1976)

Apărarea l-a citat ca martor pe Klaus Jünschke, acuzat la Kaiserslautern, pentru a combate afirmațiile lui Müller despre structura grupei.

– Aveți un apărător la Kaiserslautern? l-a întrebat avocatul Heldmann.

– Nu.

– Ați fost informat că puteți veni cu cineva aici care să vă acorde asistență juridică?

– Nu, v-am spus că de luni de zile ne străduim să găsim avocați. Dar aceste eforturi sunt sabotate prin șicanele făcute avocaților. Dificultățile provin de la aceste personaje de aici.

Judecătorul a vrut să știe dacă Jünschke a folosit formularea „personaje” în sens depreciativ și l-a amenințat cu o sancțiune.

– Ei, fă-o, fascistule, a spus martorul și s-a ales imediat cu o săptămână de carceră.

– Poate că nu e suficient de clar, a explicat Jünschke. Noi avem intersul să depunem mărturie. Dar Müller o să apară la Kaiserslautern și noi nu avem încă actele interogatoriului său. Acesta este motivul pentru care astăzi nu spunem nimic. Aș propune să fim invitați peste 14 zile și până atunci să citim procesele-verbale. Iar la această propunere...

– Nu sunteți în măsură să faceți propuneri, i-a tăiat cuvântul judecătorul, ci să răspundeți la întrebări.

– Da, atunci să terminăm.

În momentul următor, Klaus Jünschke s-a ridicat de pe scaun, a alergat în jurul mesei martorilor și a strigat:

– Așteptați, vin!

Din trei pași, a sărit pe masa judecătorilor și s-a aruncat asupra judecătorului. L-a apucat strâns și a căzut împreună cu el pe podea. Mai mulți judecători, polițiști și gardieni l-au atacat și imobilizat. A mai strigat:

– Pentru Ulrike, porcule!

Gardienii i-au legat mâinile și picioarele și l-au scos din sală.

– Vă rog să luați loc, a spus judecătorul după ce și-a aranjat roba și și-a recuperat scaunul. Continuăm ședința. Mai sunt întrebări adresate martorului? Văd că nu. Atunci încheiem audierea martorului.

Săritura lui Jünschke pe masa judecătorului a fost folosită în 1977 în verdictul împotriva sa ca o dovadă a „urii fanatice împotriva statului și a instituțiilor sale”.

Tribunalului landului l-a condamnat în 1977 la închisoare pe viață. Tribunalul a considerat indubitabile dovezile că Jünschke a luat parte la atacul băncii din Kaiserslautern pe 22 decembrie 1971. În acel atac, polițistul Herbert Schoner a fost împușcat. Martorii au

susținut că l-au văzut pe Jünschke cu mai multe zile înainte de atac în apropierea băncii. În plus, amprentele sale au fost găsite într-o locuință conspirativă din Kaiserslautern. S-a tras concluzia că Jünschke a participat și la atacul asupra băncii. În verdict nu s-a precizat dacă a tras el. Pistolul cu care s-a tras în bancă asupra polițistului a fost găsit de Poliție într-o grădină din Frankfurt, unde a fost arestat Jan-Carl Raspe în 1972. A rămas deschisă întrebarea ce membri ai RAF, cu excepția lui Jünschke, au luat parte la atacul asupra băncii. Jünschke a fost singurul condamnat pentru „omor cu mai mulți participanți“.

Sentința dată lui Klaus Jünschke face parte din deciziile cele mai controversate împotriva membrilor RAF. De-abia după zece ani a decis Jünschke să solicite o reluare a procesului. Între timp, se distanțase de Frațiunea Armata Roșie.

Reclamație penală împotriva deținuților Baader și Raspe:

„Pe 3 august 1976, Raspe a fost îndepărtat din cauza deranjării repetate a dezbaterii principale, dar nu a respectat cererea de a părăsi sala. A fost luat sub escortă și scos cu forța din sală. Raspe a acceptat fără împotrivire să fie dus în celula de așteptare, dar l-a amenințat pe gardianul de serviciu Wagner cu cuvintele: „Pe tine te prindem, ai grijă să nu te faci văzut la amiază, că altfel îți arunc supa în față“. Raspe l-a informat despre incident pe deținutul Baader. Ceva mai târziu, acesta l-a chemat pe secretarul principal Münzing spunându-i: „Vino aici“. La întrebarea ce dorește, Baader s-a îndreptat spre el și a spus: „Să-ți dau vreo două în mutră“. Atunci Wagner i-a spus lui Baader că nu Münzing, ci el l-a scos pe Raspe din sală. Fără alte comentarii, Baader s-a îndreptat spre Wagner. Acesta a reușit mai întâi să evite loviturile, dar Baader a primit ajutorul lui Raspe și Ensslin. Ensslin s-a mulțumit să stea în cadrul ușii înjurând, dar Raspe i-a atacat la rândul lui pe gardieni. În timp ce loveau în stânga și-n dreapta, Baader și Raspe le-au strigat gardienilor: „Pe tine te mai prindem aici, sus, porcule“. De abia cu

ajutorul polițiștilor, chemați de gardiana Frede, au reușit să-i închidă pe deținuți în celule. La final, Baader i-a mai amenințat de gardieni cu cuvintele: „Data viitoare lucrurile se vor termina altfel“.

31. Vioară și beton

(Ziua a o sută treizeci și patra, 4 august 1976)

Apărătorul Otto Schily a depus a șaizeci și una cerere de recuzare a tribunalului. Motivul l-a constituit o înăsprire a condițiilor de detenție ordonată de judecător. Întâlnirile comune ale deținuților la etajul al șaptelea al penitenciarului au fost suspendate până la noi ordine.

Motivul: „Acuzații Baader și Raspe i-au atacat și rănit împreună pe gardienii Münzing și Wagner. Ei au amenințat cu alte violențe“.

Înăsprirea condițiilor de detenție contravine constatărilor medicale independente și recomandării medicale privind condiții minime de detenție, a susținut Schily. Procurorul Zeis a replicat:

– Acuzatul Baader se teme evident pentru poziția sa ca șef al bandei Baader–Meinhof. Cum altfel s-ar explica faptul că un deținut aflat în cercetare, care s-a abținut până acum de la acțiuni împotriva gardienilor, la doar câteva zile după ce fanaticul Klaus Jünschke v-a atacat pe dumneavoastră, domnule judecător, a ridicat mâna împotriva gardienilor. Acuzata Ensslin este de părere că gardienii de jos sunt animale. Privind situația sănătății deținuților, domnule avocat Schily, nu pot să spun decât: *si tacuisses*¹... Am văzut cum a acționat aici așa-zisa tortură prin izolare și de ce mai era în stare deținutul.

Procurorul Zeis s-a referit la atacul lui Klaus Jünschke împotriva judecătorului Prinzing. Ca exemplu al generozității condițiilor de detenție, Zeis a amintit că lui Gudrun Ensslin i s-a permis să cânte la vioară în celula ei.

¹ Dacă tăceai (în lb. lat. în orig.)

– Mda, vioara, a replicat Otto Schily, trebuie să spun că muzica este un lucru foarte bun și eu am experimentat de mai multe ori acest lucru. Dar într-o situație precum cea a doamnei Ensslin, domnule Zeis, acel puțin legat de cântatul la vioară nu poate fi desemnat ca generozitate a condițiilor de detenție, iar la acest cinism nu mă așteptam din partea dumneavoastră. Unei femei, care se află de ani întregi în detenție, care n-a mai văzut o bucată de natură, ci numai beton, care se află într-o izolare de grup pe care Amnesty International o denumeste în catalog ca măsură de tortură... Zile întregi fără o fereastră, numai cu aer condiționat care bâzâie întruna, cu lumină de la neon... Dar poate nu aveți această sensibilitate...

Cererea de recuzare a fost respinsă ca fiind nefondată.

32. RAF, bomba atomică și sacrificarea copiilor

(Ziua a o sută cincizeci și treia, 14 octombrie 1976)

Procurorul general Siegfried Buback, acuzatorul principal al Republicii Federale, a luat loc în scaunul martorilor.

– Trebuie să vă mulțumim că ați reușit să vă faceți timp atât de repede pentru această audiere, l-a salutat judecătorul. Trebuie să faceți referiri dacă funcționarii însărcinați cu investigarea au promis martorilor Ruhland, Hoff sau Gerhard Müller avantaje în schimbul mărturiilor lor.

– Procurorul general a luat deja poziție ca autoritate în această chestiune. Eu declar aici ca martor că nici unuia dintre cei trei amintiți nu i s-au promis avantaje, că nu au fost amenințați și că nu au fost influențați privind conținutul mărturiilor lor.

Audierea procurorului general s-a prelungit întreaga zi și a fost pe cât de lungă, pe atât de lipsită de un rezultat.

În ce privește detaliile, Buback n-a făcut precizări. În definitiv, în calitate de șef al procurorilor el nu avea cunoștința de toate amănuntele. Și oricum multe dintre informații fuseseră secretizate.

Andreas Baader a luat microfonul:

– Am aici un studiu al Institutului londonez pentru Cercetarea Conflictelor. El se referă la combaterea subversiunii...

– Domnule Baader, demersul dumneavoastră este greșit; nu combaterea subversiunii reprezintă obiectul acestui proces. Noi avem de-a face cu acuzații de omor împotriva dumneavoastră, l-a întrerupt judecătorul.

– Pe mine mă interesează să dezvolt substratul. Și aspectele deosebite ale acestui proces, precum eliminarea apărării, lichidarea a doi deținuți din cinci...

– Așa-zisa lichidare a doi deținuți ar fi suficientă să vă retrag cuvântul. Nu vreau să o fac, a spus Prinzing.

– Un tribunal extraordinar, un tribunal extraordinar, o clădire aparte pentru proces... a continuat Baader.

– Ascultați-mă, domnule Baader. Vă aflați pe o poziție greșită crezând că puteți dezvolta aspecte ca acuzat vizavi de martor. Aici se pun întrebări și nimic altceva.

– Ei bine, eu întreb dacă el cunoaște aceste linii directoare. Una este: infiltrarea de organizații teroriste. A doua: împiedicarea terorismului prin depistarea și izolarea centrelor de acțiune teroristă. A treia: eliminarea conducătorilor...

– Este greu de înțeles ce are a face asta cu elucidarea acuzațiilor de omor împotriva dumneavoastră.

– Domnule Baader, trebuie să vă dezamăgesc, a intervenit după un timp procurorul general. Măsurile de acest gen nu pornesc de la Procuratura Generală. Aceasta este o autoritate pentru urmărirea penală.

– Vă este cunoscut că organele de cercetare au emis public ipoteze potrivit cărora RAF ar deține explozibil nuclear? l-a întrebat apărătorul Schily pe martorul Buback.

– Am citit ceva de genul acesta, și-a adus aminte acesta.

– A fost un imbold pentru dumneavoastră să analizați această informație, să aflați dacă este ceva adevărat sau nu?

- Se poate să fi discutat.
- Vă pot întreba cu cine ați discutat?
- Nu mai știu.
- Pot să întreb când au avut loc aceste discuții?
- Nici de asta nu-mi aduc aminte.
- Nu este un subiect atât de deosebit încât memoria dumneavoastră să fie mai bună?
- Nu, nu cred, a răspuns procurorul general.
- Cum? Se întâmplă de multe ori ca investigatorii să descopere că anumite grupări au arme atomice? s-a arătat consternat Schily.
- Dumneavoastră supraapreciați funcția Procuraturii Generale. Vă spun încă o dată că ne ocupăm de urmărirea faptelor penale.
- Unde li s-a imputat acuzațiilor că ar deține focoase nucleare? a întrebat judecătorul.
- Nu, asta nu, s-a apărut avocatul.
- Tocmai, a explicat Prinzing, ieșiți din cadrul procesului.
- Nu, nu fac asta.
- Acesta nu este un cap de acuzare și întrebările care depășesc cadrul discuției nu-și au locul.

33. Un aparat foto și alte aparate

Pe 30 noiembrie 1976, Siegfried Haag, fostul asociat al avocatului Klaus Croissant din Stuttgart, a fost arestat în apropiere de Beutzbach. Înainte de începerea procesului de la Stammheim, el a intrat în clandestinitate pentru a restructura RAF.

Imediat după arestarea lui, polițiștii au percheziționat locuința lui Elisabeth von Dyck, care lucra în biroul lui Croissant. Polițiștii au găsit fotografii realizate în aripa de siguranță maximă de la Stammheim. Pe unele fotografii se vedeau zăbrelele înguste ale ferestrelor, pe altele erau deșinuții. S-au fotografiat reciproc. Unde erau fotografii, trebuia să fie și o cameră – au concluzionat criminaliștii.

În ziua următoare, agenții de la LKA Baden-Württemberg au percheziționat celulele ocupate la etajul șapte de deținuții Baader, Ensslin, Raspe, Schubert și Mohnhaupt. Au găsit două plite și „trei bucăți de substanță vegetală verde-oliv, rotunde“, hașiş. Un aparat de fotografiat nu s-a găsit. Întrebată despre fotografiile, Ingrid Schubert a explicat că a adus aparatul atunci când a fost mutată dintr-un alt penitenciar: „Apoi am trimis afară camera și filmele. Modalitățile pe care le aveam la dispoziție sunt cunoscute conducătorii penitenciarului: vizite private și vizite ale avocaților“.

În următoarea zi de proces, peste o săptămână, apărătorii au fost solicitați cu prilejul controlului să se descalțe și să-și descheie pantalonii. Avocații erau revoltați. Dr. Heldmann a spus:

– Somez completul să se mențină în ce privește măsura ofenselor la standardul dinainte, care a reprezentat oricum un abuz în ultimul an și jumătate.

Otto Schily a remarcat faptul că următorul pas va fi, probabil, controlul rectal al apărătorilor. Tribunalul s-a retras pentru o scurtă pauză.

Heldmann a dorit să-și viziteze între timp clientul, pe Baader. S-a întors consternat că gardianul Gotz i-a permis să meargă la Baader numai dacă se descalță și își descheie pantalonii.

– Constat că nu s-a schimbat nimic în situație de nedreptățire a apărătorilor.

Judecători și procurori râdeau, iar Heldmann a spus:

– Nu găsesc că este prea vesel.

– Eu nu pot să apar acuzații decât în anumite condiții prealabile, a zis Otto Schily. Se ajunge la picătura care umple paharul și-l face să se verse.

Avocatul Heldmann a plecat, lăsând în urmă o notă: „Poate se decide judecătorul să adopte o poziție civilizată pe care ordinea noastră de drept o îndreptățește. Pentru acest caz sunt de găsit în biroul meu“.

– Așadar, iau la cunoștință, a spus Prinzing, că aceste măsuri agită cele mai sfinte spirite...

– O, mai lăsați glumițele, domnule președinte, s-a răstit Schily la el.

Prinzig a citat mărturisirea lui Ingrid Schubert, că ea a scos fotografiile și aparatul prin intermediul vizitatorilor. Deoarece vizitele particulare la deținuți erau strict supravegheate, este de înțeles că direcția penitenciarului a cerut un control mai sever al apărătorilor.

– Dacă a fost scos un aparat de fotografiat, atunci și alte obiecte au intrat și ieșit.

În ciuda protestelor, pe parcursul procesului s-au menținut controalele. Foarte atent era percheziționat avocatul Arndt Müller. În calitate de colaborator al biroului Croissant, el a trezit antipatia poliștului răspunzător cu controlul la intrare. La aceasta se adăuga faptul că nu avea nici un rol, deși figura ca apărător al lui Gudrun Ensslin. Cu toate acestea o vizita foarte des pe clienta lui.

În fața comisiei de anchetă care trebuia să analizeze condițiile deceselor de la Stammheim, șeful grupului de poliști care răspundea de controlul vizitatorilor și avocaților veniți în „sala multifuncțională“ a spus:

– Domnul avocat Müller este apărător, nu știu al cui, deci a lui Ensslin sau a cui. A avut funcție de avocat. Dar nu a exercitat-o în spiritul ei, așa cum te-ai aștepta din partea unui avocat. În ochii mei era – îmi cer scuze că trebuie să o spun despre avocat – nici mai mult, nici mai puțin decât un curier. A fost prezent aproape zilnic în sală sau cel puțin în penitenciar, dar nu a apărut niciodată în proces ca apărător.

A pătruns în sală pe intrarea prevăzută pentru participanții la proces și a ieșit tot pe acolo.

– Mă puteți crede, a spus poliștul Berger, că l-am urmărit mai atent pe domnul Müller deoarece juca rolul de curier.

Avocatul Arndt Müller a vizitat-o într-adevăr pe clienta sa Gudrun Ensslin de nu mai puțin de 232 ori în penitenciar. Din constatările comisiei de investigare și ale procuraturii a rezultat că ar fi fost imposibil să fie introduse sau scoase obiecte din penitenciar, date fiind controalele foarte stricte. Au existat, însă, suficiente „găuri“ de control la intrarea în sala procesului, chiar dacă cei însărcinați cu asta au negat. Dar în „sala multifuncțională“ Arndt Müller a intrat doar de 49 de ori. Cu Gudrun Ensslin s-a întâlnit apoi în încăperea destinată discuțiilor, aflată în spatele sălii de debateri. Numai cu acest prilej ar fi fost posibil să predea obiecte scoase din penitenciar, acte sau diferite aparate.

Ceea ce s-a spus prima dată la sfârșitul lui 1976 în procesul Stammheim, respectiv că anumite „obiecte“ au fost introduse în penitenciar, a devenit certitudine în toamna lui 1977: la etajul șapte au ajuns explozibil și pistoale.

Cu prilejul reținerii lui Siegfried Haag la 30 noiembrie 1976, Poliția a găsit hârtii din care se evidențiau planurile operative ale RAF pentru perioada următoare. Era vorba despre crearea unui comando cu numele de acoperire „Margarine“, de o acțiune „Big Money“ și de o „Mare Eliberare“.

După găsirea fotografiilor la Elisabeth von Dyck, când anchetatorii au devenit atenți la faptul că diverse obiecte ajuns la deținuți, instalațiile de ascultare de la etajul șapte au fost repuse în funcțiune.

Conform versiunii oficiale: între 6 decembrie 1976 și 21 ianuarie 1977 au fost ascultate în 12 zile discuții dintre apărători și clienții lor din aripa de maximă securitate de la Stammheim.

34. Un judecător și prietenii săi

(Ziua a o sută șaptezeci și una, 10 ianuarie 1977)

În procesul Stammheim, judecătorul Prinzing ajunsese să întâmpine serioase dificultăți. Apărătorul Otto Schily primise informații

incendiare. Potrivit acestora, președintele completului de judecată întreținea legături suspecte cu judecătorul federal Albrecht Mayer, care aparținea de al treilea complet penal al Tribunalului federal – instanța care răspundea de reclamațiile cu privire la completul din Stuttgart-Stammheim, și care, în afară de asta, mai putea decide asupra unei posibile revizuirii a procesului Baader–Meinhof.

Dr. Prinzing se sfătuia ocazional telefonic cu judecătorul federal Mayer, ba i-a transmis și fotocopii ale documentelor procesului. Iar judecătorul federal Albrecht Mayer a transmis mai departe documentele primite – către presă.

Schily a demonstrat acest lucru cu ajutorul unei copii a scrisorii adresate de Mayer redactorului-șef al cotidianului *Die Welt*, Herbert Kremp. Mayer și Kremp erau membri ai aceleiași asociații.

„Dragă frate de cartel Kremp! scria judecătorul federal și îi amintea o convorbire telefonică pe care cei doi au avut-o în primăvara anului 1973 și în cursul căreia făcea propuneri ca *Die Welt* să dezvăluie aspecte ale complexului Baader–Meinhof. În aceeași chestiune mă adresez ție din nou. Săptămâna trecută, a fost audiat ca martor în Stuttgart-Stammheim fostul membru al bandei, Gerhard Müller. Îți trimit anexate următoarele documente:

1. Fotocopii ale audierii lui Müller de către criminaliști.
2. Extras din procesul-verbal din 13 iulie '76.“

Judecătorul i-a recomandat explicit lui Kremp să folosească documentele pentru un articol în *Die Welt*. Albrecht Mayer s-a referit și la presupusa „contrabandă“ cu bilețele ale apărătorului Otto Schily; în documentele trimise lui Kremp era vorba în special de această temă. Într-un proces-verbal, Prinzing a scris cu mâna lui că Schily absentează mereu atunci când este vorba despre bilețelele lui Ensslin.

Schily a depus o cerere de recuzare a președintelui completului de judecată, dr. Prinzing. Cererea a fost respinsă. Unul dintre avocații din oficiu, Künzel, a depus la rândul său o cerere, solicitând discutarea publică a acuzelor lui Schily. Și aceasta a fost respinsă.

Dar astfel l-a nimerit într-un punct sensibil pe judecător, care a reacționat cu panică vădită.

În seara zilei de 13 ianuarie 1977, Prinzing l-a sunat pe avocatul Künzel, care cu ani în urmă făcuse practică cu el. I-a declarat apărătorului uimit că a avut impresia că îi venise foarte greu să depună cererea de recuzare. Apoi, judecătorul i-a făcut reproșuri, mai ales că presa se va repezi din nou asupra lui. Künzel a replicat că poziția dr. Prinzing față de cererea de recuzare a lui Schily a fost de neînțeles.

– Puneți-vă în situația doamnei Ensslin, a spus cel atât de des gratulat cu porecla „apărător impus“. Ea își spune, probabil, că o eventuală revizuire a procesului este fără sens, deoarece s-a petrecut doar un schimb între două complete cu scopul de a înlocui un verdict revizuit.

– Este indiferent doamnei Ensslin, a răspuns Prinzing. Asta provine de la avocatul Schily.

– Nu-mi pot închipui asta dacă mă gândesc la situația doamnei Ensslin.

– Priviți lucrurile teoretic, a opinat Prinzing. Știu prea bine că doamnei Ensslin îi este indiferent.

Judecătorul a povestit că a aflat de la angajații penitenciarului că acuzații nu manifestă interes față de așa-numita afacere a actelor. De asemenea, s-a plâns că această situație îl afectează mult.

– Am ajuns la capătul puterilor. Dacă nu rezist, domnule Künzel...

Theodor Prinzing n-a rezistat la presiuni. Când apărătorul Heldmann a înaintat o nouă cerere de recuzare în urma convorbirii telefonice despre care îl informase Künzel, nu l-au mai putut salva nici colegii săi judecători de acuzația de a fi părtinitor. Astfel, a optzeci și cincea cerere de recuzare a președintelui a avut succes. El a fost schimbat de colegul din cadrul completului, dr. Foth.

Pe 8 februarie 1977, Brigitte Mohnhaupt a fost pusă în libertate. Volker Speitel și Elisabet von Dyck au așteptat-o la ieșirea din închisoare.

După puțin timp, s-a întâlnit într-o locuință conspirativă din Amsterdam cu Peter Jürgen Boock. Era un apartament care a fost folosit apoi cu prilejul răpirii lui Schleyer.

„Prima dată am considerat-o fascinantă, și-a amintit Boock mai târziu, ne-am cuplat imediat și la început eram nedespărțiți. Apoi era faptul că s-a aflat aproape de ceilalți și am vrut să știu tot despre ei. Am vrut să știu ce se întâmplă înăuntru, ce fac ei și am petrecut multe zile în care mi-a povestit, inclusiv despre sex, cine cu cine s-a culcat și ce relații s-au constituit.“

Cei doi s-au retras în dormitor, s-au îmbrățișat, iar Brigitte a început să povestească despre deținuții de la Stammheim. Din punct de vedere psihic aceștia erau la pământ, le era frică să nu fie uciși și asta nu era numai în închipuirea lor, ci un pericol concret. Deși nici unul nu pleca de la ideea că Ulrike Meinhof ar fi fost omorâtă, în afară așa prezentau lucrurile. Dar pentru ei înșiși se temeau de ce era mai rău. Deținuții nu mai aveau nici un chef să participe la o acțiune eșuată de eliberare, amintea Brigitte Mohnhaupt. Acum aveau intenția să joace totul pe o singură carte și intenționau să-l ia prizonier pe procurorul general Siegfried Buback cu prilejul unei înfățișări în clădirea unde se desfășura procesul. Pentru asta aveau nevoie de arme. Dacă noua acțiune de eliberare ar eșua, atunci urmau să se sinucidă. Nu mai puteau aștepta mult și, atâta timp cât se simțeau întregi și în putere, doreau să-și stabilească singuri sfârșitul. O astfel de problemă nu trebuia să devină una a întregului grup, cei din Stammheim nu admiteau nici un fel de indicații din afară.

– N-ai voie să vorbești cu ceilalți, i-a spus Brigitte. Orice s-ar întâmpla. Peter Jürgen Boock a primit sarcina să asigure trei arme, explozibil și focoase și să le introducă în celulele din penitenciar.

Mai târziu, Boock își amintea că a fost o scenă ca de film:

„Ne-am culcat împreună, era minunat și în același timp extraordinar de trist. Și astfel s-a pecetluit și relația dintre noi“.

Le era clar amândurora că Brigitte va trebui în curând să se facă dispărută. Autoritățile de-abia așteptau să o închidă din nou.

Întreaga situație din jurul biroului din Stuttgart a lui Croissant s-a înrăutățit. Boock și Brigitte Mohnhaupt au discutat despre posibilitatea de a comite un atentat cu explozibil asupra biroului și a pune totul în cărca neonaziștilor. Într-adevăr, nu peste mult timp a avut loc un astfel de atentat. Boock a recunoscut că ei sunt autorii. Era tactica de a-i transforma pe făptași în victime. „Asta am discutat și nimeni nu trebuia să afle în afara celor care au comis-o și a noastră.“

În săptămânile următoare, Peter Jürgen Boock a asigurat din diferite locuri armele cerute și explozibilul. Cartușele au fost lipite cu scotch pentru ca în timpul transportului să nu facă zgomot. Avocații aveau să le introducă în sala de ședință ascunse în mape cu acte. Urmau apoi armele și diferite alte obiecte pe care deținuții din „cea mai sigură închisoare din lume“ le ceruseră.

În cursul anului 1976, biroul avocatului dr. Klaus Croissant din Stuttgart a fost folosit pentru sprijinirea aceluia nou grup denumit de Poliție și procuratură drept „Banda Haag–Meyer“. Dar fluxul informațional între cei dinăutru și dinafară n-a funcționat atât de bine cum își imaginaseră Baader și Ensslin. În special Siegfried Haag era preocupat să-și apere grupul de influențele de afară. În categoria aceasta intrau și permanentele sfaturi din partea deținuților din aripa de maximă siguranță. Pe de altă parte, Ensslin și Baader erau suspicioși față de toți cei ce nu se aflau sub ordinele lor și nu reacționau prompt la ordinele lor. Îl numeau pe Croissant „porc bughez bun la nimic“, nu aveau încredere în cei ce lucrau în acel birou, trupa condusă de Haag fiind considerată „o asociație ticsită de copii“ din cauza lui Haag.

Eliberarea lui Brigitte Mohnhaupt se potrivea perfect în concepția strategică. Deja în prima zi și-a anunțat decizia de a-l scoate pe Croissant din biroul său. În continuare, fostele persoane de contact cu „ilegaliștii“ au fost înlocuite de Volker Speitel și Elisabeth von Dyck. În doar trei săptămâni după eliberarea sa, Brigitte Mohnhaupt a operat mari schimbări, i-a convins pe Müller

și Newerla să colaboreze cu „ilegaliștii“ transformând biroul într-un element de legătură între deținuți și teroriștii aflați în libertate. Tot aici veneau susținătorii și simpatizanții și erau recrutați noi membri. Ca un șef nou într-o firmă, Brigitte Mohnhaupt a făcut o ordine desăvârșită. Toți ascultau de comanda ei, deoarece ea beneficia de „binecuvântarea“ celor de la Stammheim.

Volker Speitel a devenit un personaj important mai târziu, când s-au cercetat căile de transport în aripa de maximă siguranță. După moartea deținuților de la etajul șapte, Speitel, care lucra din 1976 din nou în biroul lui Croissant pentru sprijinirea deținuților, a spus că avocatul Arndt Müller a transportat diferite obiecte în „sala multifuncțională“.

În declarația dată anchetatorilor Tribunalului Suprem pe 4 ianuarie 1978 – deci la două luni și jumătate după decesele din aripa de maximă siguranță – a afirmat:

„Într-o zi, deținuții l-au convins pe Müller să scoată o scrisoare sigilată pe care trebuia să mi-o dea mie. În scrisoare, deținuții își exprimau părerea că Müller, prin liniștea sa stoică, ar fi predestinat să transporte „lucruri“ înăuntru și afară. La sfârșitul lui august–începutul lui septembrie 1976, deținuții au discutat prima dată cu mine despre cum ar putea fi introduse în închisoare obiecte, de genul un aparat de fotografiat și altele asemănătoare. Bănuiam că era vorba mai mult de un experiment pentru alte obiecte, dar atunci nu mi s-a spus nimic.

Discuțiile cu deținuții aveau loc, conform spuselor lui Speitel, prin intermediul bilețelilor. El a susținut că deținuții știau că avocații erau controlați numai superficial la intrarea în sala de dezbateri. Deoarece apărătorii trebuiau să predea servietele, singura posibilitate de transport rămâneau actele. În sala de ședință sau în celula din spatele ei se puteau schimba bibliorafturi. Pe drumul de întoarcere de la sala de ședință, deținuții nu mai erau percheziționați, având posibilitatea să ducă „containerul“ cu acte în celulă.

Curierii care-i însoțeau pe avocați în sala de ședință nu au fost niciodată percheziționați de polițiști. Documentele erau răsfoite de avocați numai de ochii polițiștilor. Astfel, nu a atras atenția când în bibliorafturi erau ascunse obiecte.

După ce a verificat această cale, Speitel a pregătit în mod corespunzător bibliorafturile avocatului Arndt Müller. A tăiat spații goale în mijlocul „actelor“, a ascuns obiecte după care le-a lipit la loc. Așa era posibil să se răsfoiască actele pe margine, fără ca spațiul gol și obiectele ascunse să devină vizibile. Singura problemă o constituia greutatea actelor. Din acest motiv, Müller nu a dat niciodată actele din mână. Dacă supraveghetorilor nu le ajungea acest lucru, avea posibilitatea să părăsească tribunalul.

După multe eforturi de a-l convinge pe Müller, aparatul de fotografiat a ajuns în arest.

Müller a fost lăsat să creadă că transportul aparatului era o acțiune singulară. Între timp, deținuții se gândeau cum să fie introduse pistoale în aripa lor fără ca Müller să știe ce trece prin control. Pentru a-l păcăli pe Müller, deținuții i-au spus că au neapărat nevoie de o sobiță în celulă. Astfel, Müller a transportat primul pistol cu convingerea că este vorba despre o plită de gătit, a susținut Speitel. Tot el ar fi tăiat un spațiu printre acte și a fixat arma cu batiste. Din acel moment transporturile au curs de la sine.

„În total au fost introduse în acest mod trei pistoale și cinci cartușe de explozibil. La acestea s-au adăugat un număr considerabil de căști pentru ascultat, cabluri, aparate de radio, fier de călcat. Pe lângă arme se găsea și muniție.“

Când a fost arestat, Speitel a declarat că au fost introduse astfel și becuri. În cazul armelor era vorba despre un revolver cu țeavă nichelată, calibru 38, un pistol de tipul Heckler și Koch cu calibru 9 milimetri și un pistol unguresc FEK cu calibru 7,65. La ambele pistoale mânerile au fost demontate, urmând a fi livrate mai târziu.

Dacă mărturia lui Speitel este corectă, avocatul Müller ar fi trebuit să transporte, ca urmare a cantităților mari, la fiecare a

patra sau a cincea vizită câte ceva fără să fi atras atenția polițiștilor de la control. De regulă, pentru controlul avocaților erau repartizați trei polițiști. Doi îl conduceau în cabina de percheziție, unul rămânea la intrare. La fiecare două săptămâni, echipele de control se schimbau. Cu toții au declarat – și au fost aproape 40 – atât în chestionarea internă, cât și în 1979 în procesul contra avocatului Arndt Müller, că de fiecare dată au avut actele în mână. S-a stabilit însă că nu au verificat conținutul biblioraftului și nu au răsfoit actele. Cu toate acestea era aproape imposibil ca obiecte gen pistoale, aparate de radio, cabluri, becuri să fi ajuns pe această cale în penitenciar.

Volker Speitel era singurul care ar fi oferit anchetatorilor indicii cum au ajuns armele în penitenciar. În mod cert s-au trecut cu vederea unele neclarități.

Ca dovadă a credibilității lui Volker Speitel s-a amintit faptul că a arătat investigatorilor niște ascunzișuri în pământ în apropiere de Stuttgart unde depusese, pe lângă explozibili, și patul unui pistol găsit la Stammheim. Se potrivea perfect cu acel Heckler&Koch, arma morții lui Raspe. Speitel a mai declarat investigatorilor că a introdus în penitenciar și un revolver. De-abia după această mărturisire au fost spărți pereții despărțitori în aripa de siguranță maximă. Într-un perete al celei 723, în care s-a aflat din iulie până în august 1977 Helmuth Pohl, s-a găsit, alături de explozibil, un revolver Colt Detective Special cu țeavă nichelată.

Volker Speitel a obținut cele trei arme de la „ilegaliști“ între sfârșitul lui 1976 și începutul lui 1977, cu recomandarea de a le introduce în penitenciar. În declarații, a afirmat că a șters numerele de serie ale armelor la cererea lui Jan-Carl Raspe. În încercarea de a șterge numerele armelor, Speitel a făcut o treabă de mântuială. Din această cauză a uitat că și pe partea interioară a Coltului se afla gravat numărul: F 41 530.

Pistolul Heckler&Koch găsit lângă Raspe purta pe țeavă numărul 106 085, iar pe pat era imprimat anul 1972. Numărul de serie a

fost șlefuit. Aceste pistoale puteau fi combinate cu piese de la arme de diverse calibre.

Pistolul găsit lângă cadavrul lui Baader a fost produs de firma Fegyver din Ungaria. Nu purta nici un număr. De aceea nu s-a aflat niciodată de unde provenea. La celelalte două a fost, parțial, posibil.

Un Heckler&Koch precum cel găsit la Raspe a fost cumpărat de Christian Klar, membru RAF, pe 27 octombrie 1976 în Aosta (Italia), fără țeava, detașabilă, de 9 milimetri. Aceasta a fost obținută pe 10 noiembrie 1976 din magazinul specializat Mayer din Basel pe baza unui pașaport fals. Tot atunci s-a cumpărat și o carabină americană, găsită apoi cu prilejul arestării lui Siegfried Haag pe 30 noiembrie 1976 în mașina acestuia.

Un Colt Detective Special nichelat a fost cumpărat de membrul RAF Rolf Clemens Wagner de la colecționarul elvețian Philipp Müller, care desfășura o intensă activitate de comerț cu arme. S-a dovedit că și Coltul găsit la Stammheim s-a aflat în posesia lui Philipp Müller. N-a putut fi demonstrat dacă era într-adevăr arma pe care i-a vândut-o lui Rolf Clemens Wagner, însă este foarte probabil că membri RAF au cumpărat armele aflate la Stammheim.

Pesemne că Volker Speitel a fost în posesia celor trei arme și le-a transmis mai departe. Pare greu de crezut că le-a ascuns între documentele avocatului Müller și acesta le-a trecut prin clădirea tribunalului. Mai existau și alte căi, dar despre asta mai târziu.

Speitel ar fi obținut explozibilul tot de la „ilegaliști“. Mai întâi, a îngropat cartușele, după care a adus treptat atâtea câte erau introduse în penitenciar. În biroul lui Croissant le-a împărțit în mici porțiuni, pe care le-a învelit în celofan. Apoi i le-a dat lui Müller, spunea Speitel, să le ascundă în chiloți.

Cel puțin teoretic ar fi fost posibil deoarece controlorii îi verificau pe avocați și pe vizitatori cu detectoare de metale, dar care nu reacționau la explozibil.

Supraveghetorul Gotz avea să declare: „La controlul domnului avocat Arndt Müller mi-a atras atenția faptul că zona genitală era deosebit de umflată și m-am gândit că are un penis foarte mare sau că poartă un chilot strâmt“.

Raport Stammheim din 3 februarie 1977:

„La întâlnire, deținutul Baader a intrat în celula 713, la Ensslin. După ce am făcut câțiva pași în direcția celei, Baader a ieșit și a strigat: «Ce vrei aici, rahatule, rămâi afară, la locul tău de muncă» (adică pe scaun)“.

Informare din 11 februarie 1977:

„Spre ora 14.15 doamna Schubert a fost văzută îndreptându-se spre celula 711 în care se afla domnul Raspe. La controlul întreprins imediat, domnul Baader a sărit la mine, a adoptat o atitudine amenințătoare, m-a înjurat cu: «Rahatule, imediat primești una în moacă dacă spionezi pe aici». Doamna Ensslin a folosit de mai multe ori astfel de cuvinte“.

35. „Ploșnițe“ – punerea sub ascultare a cetățeanului Traube

Și în afara penitenciarelor folosirea „ploșnițelor“, a microfoanelor ascunse, a devenit o modă. Șeful Serviciilor de Informații Interne, Richard Meier a aprobat în 30 decembrie 1975 folosirea instalațiilor de ascultare împotriva dr. Klaus Traube, manager pentru producerea de energie nucleară. Operațiunea a primit numele de cod „Gunoi“.

În noaptea de 1 spre 2 ianuarie, apărători ai Constituției au pătruns în casa de la țară a directorului de la Interatom GmbH, au fotografiat locuința și toate lucrurile la îndemână, precum notesul lui Traube, și au plantat o „ploșniță“.

Într-o notă internă despre acțiunea desfășurată se spunea: „Deoarece zugrăveala nu permitea montarea instalației, s-a exclus posibili-

tatea conectării ei prin fire la instalația electrică. Din acest motiv s-a apelat la alternativa instalării în locuință a unui emițător acționat de baterii ce trebuia să aibă o durată de funcționare de 1 200 ore...

Montarea propriu-zisă părea optimă în partea din spate a biroului, care se afla la o distanță mică de perete din cauza bibliotecii..."

La ora 3.30 operația a fost terminată. Urmele efracției au fost înlăturate. Un tehnician al Serviciilor de Informații i-a ajutat pe agenții de informații.

Klaus Traube a atras atenția vânătorilor de teroriști de la Serviciile secrete deoarece avea relații cu persoane suspecte din anturajul anarhist și cunoștea un individ care ulterior și-a făcut un nume ca terorist: Hans-Joachim Klein, șoferul lui Sartre cu prilejul vizitei acestuia la Stammheim în 1974, iar peste un an participant la luarea de ostatici la Conferința OPEC din Viena.

Dar Traube l-a cunoscut pe Klein într-o vreme când acesta era doar un peștișor pentru serviciile secrete, unul dintre alte mii de simpatizanți.

Traube suscita interesul celor de la informații ca urmare a faptului că era unul dintre cei mai importanți oameni ai industriei atomice. Topmanager la Interatom, o filială a firmei Siemens. Traube și-a pierdut jobul, deși, conform unei înștiințări adresate de consernul Siemens Serviciilor de Informații, el făcea parte dintre cele doar trei persoane din lume „ale căror cunoștințe de specialitate și calificare erau optime pentru această sarcină“.

Investigațiile serviciilor secrete n-au confirmat că Traube ar fi cu adevărat un pericol pentru siguranța națională. După două luni, „ploșnița“ a fost demontată din locuința sa. Postul de manager însă nu l-a recăpătat niciodată. După un an, în primăvara lui 1977, acțiunea de ascultare a cetățeanului Traube a fost descoperită de revista *Spiegel*.

Afacerea Traube a demonstrat cât de departe a ajuns Republica Federală pe drumul devenirii unui stat de supraveghere. Repercusiunile afacerii s-au răsfrânt și asupra procesului Stammheim.

36. O „cerere nejustificată“ a avocatului Schily (Ziua a o sută optzeci și patra, 15 martie 1977)

Apărătorul Otto Schily a cerut cuvântul:

– Cer întreruperea dezbaterii principale și audierea ministrului federal de interne Maihofer pentru clarificarea problemei dacă discuțiile dintre acuzații acestui proces, pe de-o parte, și dintre acuzați și apărătorii lor, pe de altă parte, au fost ascultate în secret, fără aprobare, înregistrate pe bandă și predate spre valorificare autorităților răspunzătoare de siguranța statului sau altor organe.

– Sunteți pregătit, domnule avocat, să numiți câteva puncte de reper? a întrebat noul președinte al completului de judecată, dr. Foth.

Otto Schily a amintit afacerea privind punerea sub ascultare a managerului Klaus Traube, care tocmai făcea valuri, precum și o declarație a președintelui fracțiunii SPD din Parlament:

– Herbert Wehner a prezentat cererea ca în viitor măsurile de ascultare, ca în cazul Traube, să fie interzise și în penitenciare. Această solicitare deosebită are, cu siguranță, un suport în informațiile deținute de domnul Wehner. Apărarea va prezenta și alte argumente în măsura posibilităților la timpul potrivit.

Procuratura s-a opus cererii lui Schily. Procurorul general Zeis a declarat:

– Este de așteptat ca domnul avocat Schily să încerce să obțină credit și din cazul Traube. În strădaniile sale să prezinte cereri cu ecou public merge până acolo încât amestecă cererile de prezentare de dovezi cu cererile de desfășurare a unor investigații.

Dr. Foth l-a atenționat pe procuror:

– Și pe dumneavoastră vă rog să evitați exprimările denigratoare.

– Domnule președinte, eu sunt dispus să mă conformez cererii dumneavoastră, a replicat Zeis. Sunt însă de părere că în cazul în care aici se insinuează că prin intermediul unei aparaturi s-ar intercepta discuții între acuzați, pe de-o parte, și între acuzați și apărători,

pe de altă parte, atunci cred că și din partea procuraturii trebuie să avem posibilitatea să intervenim.

Îndată după dezvăluirea afacerii Traube în *Spiegel*, judecătorul fracțiunii SPD, Herbert Wehner, a adresat ministrului de interne Maihofer „întrebări sfredelitoare“ în legătură cu alte cazuri. Ministrul a dat o declarație vagă în Parlament infirmând că ar avea cunoștință de așa ceva.

La 8 martie Wehner a pus sub semnul întrebării asigurarea ministrului potrivit căreia „nici o ploșniță n-a fost instalată în vreo locuință sau penitenciar“:

– Dar eu trebuie să spun, totuși, că, chiar dacă putem avea încredere în integritatea domnului Maihofer, în jurul său sau, zicând mai vulgar, pe la spatele său se practică ascultarea pe ascuns a conversațiilor.

Incitat, ministrul de interne a început să facă cercetări. Încă înainte ca avocatul Schily să fi făcut cererea de investigare la Stammheim, a aflat de la Serviciile de Informații și de la șeful său de cabinet, dr. Manfred Schüler, că la Stammheim „există ceva“.

37. „În situații asemănătoare ar decide în același fel“

La două zile după ce Otto Schily și-a prezentat cererea, la Stuttgart au ieșit în fața presei miniștrii de interne și de justiție ai landului: Karl Schiess și Traugott Bender. Ei le-au declarat jurnaliștilor că discuțiile între acuzați și apărători la Stuttgart-Stammheim au fost ascultate pentru scurt timp în două cazuri. Miniștrii s-au bazat în ambele cazuri pe „starea de necesitate justificată“ în sensul paragrafului 34 din Codul Penal.

Determinante pentru acțiunile de ascultare au fost „suspiciuni iminente“ privind răpiri, incendieri și asasinări plănuite de „nucleul dur“ al membrilor grupului deținuți la Stammheim și transmise mai departe prin intermediul vizitatorilor.

În ambele cazuri a existat temerea că o luare de ostatici este iminentă. Prima oară s-a procedat la ascultare după atentatul asupra Ambasadei Germaniei de la Stockholm în aprilie 1975 și s-au obținut indicii privind o luare de ostatici pe 29 aprilie într-un loc de joacă pentru copii. Cea de-a doua acțiune a fost desfășurată după arestarea lui Haag.

Miniștrii n-au vorbit despre faptul că instalațiile de ascultare au fost montate în primele zile din martie 1975 – cu mai bine de șase săptămâni *înaintea* atacului de la ambasada din Stockholm. N-au spus nici în câte celule au fost instalate microfoane.

Pentru discuțiile dintre deținuți și apărătorii lor se aflau la dispoziție patru celule. Au fost prevăzute cu microfoane, în prima operațiune, cinci celule de către tehnicienii serviciilor secrete. La cea de-a doua operațiune, au fost prevăzute cu microfoane două celule. Există astfel suspiciunea că nu au fost ascultate „numai” discuțiile cu apărătorii.

Încă de atunci, *Süddeutsche Zeitung* și-a exprimat îndoiala că miniștrii ar fi spus întregul adevăr: „Este greu de crezut că o «ploșniță» instalată în primăvara anului 1975 a fost pusă în funcțiune numai de două ori, și atunci exact în zilele de după amenințarea teroristă”.

În declarația lor de presă, miniștrii Bender și Schiess au scris că își mențin decizia și că „în situații asemănătoare ar decide în același fel”.

38. „Apărătorii din oficiu” devin apărători

(Ziua a o sută optzeci și cincea, 17 martie 1977)

– Procuratura și-a permis să vorbească aici despre o cerere propagandistică, a spus apărătorul Schily. Iată terminologia pe care o folosește pentru a ascunde faptele sub preș. Iar apărarea nici nu a așteptat ca domnii responsabili să cinstească adevărul atât de repede. Ceea ce se întâmplă în acest proces nu poate fi considerat altceva decât distrugerea sistematică a garanțiilor statului de drept. Procesul

are o importanță exemplară pentru situația acestei republici. Apărarea nu-și poate asuma în nici un caz răspunderea de a mai rămâne chiar și un minut pentru că astfel ar acorda un fel de alibi desfășurării lui.

Schily a depus o cerere pentru amânarea procesului până la clarificarea totală a acțiunii de ascultare. Și ceilalți apărători din oficiu au subscris cererii.

S-a ridicat și procurorul general Zeis, mai puțin bățos ca-n zilele precedente:

– Declar în numele procuraturii că nici un reprezentant al acesteia la ședințe nu a avut cunoștință despre antecedentele semnalate. O altă declarație va fi prezentată imediat ce procuratura a efectuat cercetările de rigoare. Mulțumesc.

– Vă mulțumesc, a spus judecătorul și a avut intenția de a continua audierea unui martor.

Schily a intenționat să protesteze, însă judecătorul l-a stopat:

- Nu, nu vreau să admit acum...

Avocatul s-a ridicat, și-a adunat actele și a spus:

– Da, domnule judecător, atunci în semn de protest părăsesc sala de ședință.

– Nu vă pot reține, a zis dr. Foth. Sunt totuși de părere că ar fi bine să rămâneți.

Schily nu a rămas. Și avocatul Künzel a cerut să nu se continue audierea:

– S-ar putea ca o apărare conformă statului de drept să nu mai fie posibilă din acel moment în care a fost instalată prima ploșniță.

Judecătorul a închis ședința.

39. Ședință secretă a Comisiei de Afaceri Interne

Comisia de Afaceri Interne Bundestag-ului, Parlamentul german, a încercat să dezbată problema ascultării de la Stammheim în

spatele ușilor închise. Pe 22 martie 1977, judecătorul dr. Axel Wernitz (SPD) a deschis ședința prezentând tema și a accentuat asupra caracterului secret. Deputatul CDU/CSU Vogel a solicitat să se verifice dacă în sală se află numai membri ai comisiei sau adjuncții lor.

Wernitz a ridicat problema dacă la chestiuni care au un caracter atât de sensibil încât nu pot fi discutate în limitele confidențialității, nu ar trebui să se coreleze un discurs între fracțiuni.

– Cine verifică autorizarea funcționarilor din încăpere? a vrut să știe deputatul SPD Konrad, iar colegul său de la CDU/CSU Spranger l-a susținut.

Președintele comisiei a cerut unui domn din secretariat să-i verifice pe toți cei prezenți. Apoi, ministrul de interne Maihofer a prezentat raportul despre „Chestiuni legate de siguranța internă“.

La folosirea de aparatură de ascultare, a explicat profesorul FDP, este vorba despre apărarea de pericole. Cu cât paguba părea a avea urmări mai grave, cu atât mai puține cerințe erau necesare pentru luarea unei decizii.

– În cazul periclitării păcii sau în caz de înaltă trădare, a opinat Maihofer, unde ne amenință pagube incomensurabile, ajunge un grad mai mic de risc decât în alte situații.

Nu este vorba despre pericol obiectiv, ci de pericolul aparent. Pe baza unor exemple din ultimii zece ani, ministrul de interne a clarificat la ce se referă. Expunerea sa a fost catalogată de comisie drept „secretă“, motiv pentru care nici n-a fost consemnată.

Maihofer a expus unsprezece cazuri: între anii 1966 și 1968, un funcționar din Renania de Nord-Westfalia, membru al Partidului Comunist scos în afara legii. „Ploșnița“ a lucrat doi ani.

La sfârșitul lui ianuarie 1973, a fost instalat un microfon în salonul de mic dejun dintr-un hotel din Renania Palatinat. Aici locuiau membri ai organizației social-democrate de rezistență din Grecia, PAK. Motivația instalării a fost aceea că exista pericolul ca organizația să planifice acțiuni teroriste în Republica Federală

împotriva regimului de la Atena. Ministrul de interne de-atunci, Genscher, a fost informat cu privire la operațiune.

Fără știința lui Maihofer s-a desfășurat în vara lui 1975 o acțiune împotriva unei edituri din Köln. Agenți secreți au intrat cu știința proprietarului în încăperile editurii Heinzelpress. Acolo au fotografiat manuscrise, dar, au susținut ei, n-au instalat microfoane.

În februarie 1972, agenți ai BKA au închiriat într-o casă din Augsburg un spațiu deasupra locuinței lui Thomas Weisbecker, membru al RAF. Prin intermediul cablului de televiziune au ascultat o convorbire purtată în locuință pe 2 martie 1972. La scurt timp, Weisbecker a părăsit casa. Afară s-a ajuns la împușcături, iar Weisbecker a fost ucis.

Din dispoziția președintelui BKA Herold și cu sprijinul Serviciului Federal de Informații, pe 8 iunie 1972 spațiul de vizite de la penitenciarul din Essen a fost prevăzut cu microfoane. Când autoritățile au aflat că urma să vină avocatul Otto Schily pentru a se întâlni cu clienta sa Gudrun Ensslin, a fost informat ministrul Genscher. Acesta a decis dezafectarea imediată a microfoanelor. Supravegherea unui apărător nu putea fi luată în discuție. Pe 9 iunie, instalația de ascultare a fost îndepărtată.

La sfârșit, Maihofer a informat că în timpul răpirii lui Lorenz discuțiile dintre deținuții care așteptau în Frankfurt pentru a zbura la Aden au fost ascultate. Maihofer n-a pomenit nimic despre faptul că și discuțiile cu pastorul Albertz au fost interceptate.

După terminarea discursului ministrului de interne, președintele comisiei, Wernitz a cerut ca notițele făcute de parlamentari să fie puse la dispoziția secretariatului pentru a fi distruse.

Despre amănuntele operațiunii de ascultare de la Stammheim, comisia a stabilit să se discute în ziua următoare, când miniștrii din Baden-Württemberg, Schiess și Bender aveau să-și prezinte depozițiile.

Maihofer a dat asigurări că serviciile de informații, subordonate lui, au fost solicitate numai pentru „sprijin tehnic“. Răspunderea nu-i

aparținea, ci revenea miniștrilor de la Stuttgart. Deputatul CDU/CSU Vogel nu avea de gând să-l lase să scape pe liberal atât de simplu:

– Cu siguranță, există o obligație a celui căruia i se solicită sprijin tehnic să-și facă probleme în legătură cu legalitatea.

Pe 23 martie 1977, la ora 9.39, Comisia de Afaceri Interne s-a reunit încă o dată. Au fost invitați miniștrii de interne și justiție din Baden-Württemberg, Schiess și Bender, pentru a da informații în legătură cu punerea sub ascultare a deținuților de la Stammheim. Erau prezenți membrii comisiei, adjuncții lor, alături de secretarul de stat de la biroul cancelarului, dr. Manfred Schüler, ministrul de interne prof. dr. Maihofer și secretarul său de stat, dr. Fröhlich, precum și șeful Serviciilor de Informații Interne Richard Meier și președintele BKA, Horst Herold.

Președintele comisiei Wernitz (SPD) a revenit asupra discuțiilor din ziua precedentă:

– Ne-am înțeles asupra caracterului confidențial al ședinței. Așa cum ați constatat cu toții sau în cea mai mare parte, această confidențialitate n-a fost respectată. Nu numai că am constatat, dar critic în mod ferm acest lucru. Am avut ieri microfoanele conectate. Asta presupune o acustică mai pronunțată și posibilitatea ca oameni cu urechi sensibile să fi tras niște concluzii dincolo de uși.

Din partea fracțiunii CDU/CSU un deputat a strigat:

– Atunci trebuie să facem loc afară.

Werbitz a continuat:

– Vă rog două lucruri: mai întâi, să închidem microfoanele în ședința de azi. Apoi, ca afară să nu se permită accesul prea aproape de ușă.

Deputatul CDU/CSU Vogel a completat:

– Sunt de părere să adresăm tuturor rugămintea să respecte confidențialitatea pe care am stabilit-o și să avem grijă ca această confidențialitate să fie asigurată tehnic în așa fel încât să nu mai răzbată nimic prin pereți.

Președintele a mulțumit pentru sprijin și a întrebat dacă expunerile miniștrilor veniți de la Stuttgart n-ar trebui să beneficieze de un grad și mai mare de confidențialitate.

– Noi doi suntem de părere că este suficientă confidențialitatea de acum, a spus ministrul din Baden-Württemberg. Vor exista, poate, întrebări când vom zice: mai mult nu merge.

– Acest lucru este valabil și pentru mine, a intervenit Maihofer.

– La fel și în cazul meu, a spus secretarul de stat Schüler.

Președintele Comisiei de Afaceri Interne a dat dispoziție ca ușile să fie asigurate. Apoi a deconectat microfoanele.

Primul care a prezentat un raport a fost ministrul de interne Schiess:

– În Baden-Württemberg s-a întâmplat de două ori să fie ascultate în situație de pericol discuțiile la penitenciarul Stuttgart-Stammheim între membri de conducere ai grupului Baaden-Meinhof și apărătorii lor.

După câteva fraze, confidențialitatea stabilită n-a fost suficientă. Schiess a declarat că amănuntele erau secrete și nu trebuiau consemnate în procesul-verbal.

Justificarea sa juridică, apelul la paragraful 34 a putut fi consemnată în stenogramă. În final, Schiess a spus:

– Dacă am fi puși în aceeași situație, am acționa la fel. Dacă am fi puși în aceeași formă este o altă chestiune. Dar ar trebui să ne implicăm.

A luat cuvântul ministrul federal de interne Maihofer. El a descris participarea Serviciului de Informații Interne la operațiune. Doi tehnicieni ai Biroului au instalat în 1, 2 și 3 martie 1975 microfoane în cinci încăperi. O a doua serie de montări a avut loc la 1 mai 1975. După aceea, Serviciul de Informații Interne nu a mai avut de-a face cu operațiunea de ascultare de la Stuttgart-Stammheim.

– Prezentarea mea începe ceva mai târziu, a spus secretarul de stat în biroul cancelariei, Manfred Schüler. La solicitarea LKA un tehnician al BND a efectuat o inspecție la Stammheim. În prima zi

nu exista nici o instalație. Omul nostru ne-a spus că a fost vorba despre un schimb de păreri tehnice. Cei din Baden-Württemberg doreau să afle dacă instalația mai putea fi îmbunătățită. Asta se putea numi și „ajutor tehnic“. Nu e nici o diferență. A doua dorință era să se monteze o instalație.

După unele tergiversări, specialiștii BND au mers încă o dată la Stammheim pentru a instala aparatura în alte două celule neocupate.

Deputatul SPD Schäfer l-a întrebat pe ministrul din Baden-Württemberg:

– M-ar interesa de ce ați solicitat ajutor tehnic. Nu aveți tehnicieni corespunzători în Baden-Württemberg? Atrage atenția faptul că la începutul lui martie Serviciul de informații interne al landului a solicitat sprijin serviciului Federal de Informații Interne, iar în mai LKA a apelat la BND, adică la Serviciul Federal de Informații Externe. De ce această diferență?

A răspuns ministrul de Interne Schiess:

– Pentru faptul că s-a apelat mai târziu la BND vreau să răspund într-o singură frază – sper că domnii nu vor fi supărați pe mine pentru acest lucru. Deoarece numărul tehnicienilor care se pricep la acest lucru și se află în serviciul public este relativ redus.

– Cred că acest răspuns cade sub incidența confidențialității, a intervenit deputatul Vogel de la CDU/CSU.

Președintele comisiei a preluat ideea:

– Dacă cineva dintre cei care vor lua cuvântul și cred că ceea ce vor spune se încadrează în categoria „confidențial“ trebuie să zică acest lucru. Eu nu pot să prevăd. Trebuie să spuneți dumneavoastră...

– În orice caz, nu sunt aspecte cruciale, a spus Schiess.

– Deci nu secrete? a întrebat Wernitz.

– Dar fiecare cuvânt spus în continuare în această direcție va fi, bineînțeles, secret, a răspuns ministrul de interne din Baden-Württemberg, mai ales dacă îi dați substratul corespunzător. Speculația dumneavoastră ar intra în sfera păstrării secretului.

În mod clar, Schiess s-a referit la întrebarea deputatului dacă încăperile prevăzute cu instalații de ascultare ar consta din celule sau camere de interogatoriu. Și secretarul de stat Schüler a manifestat rezerve:

– Dacă trebuie să aprofundăm chestiunea cu privire la anumite instalații federale – ceea ce nu era prevăzut – atunci această întrunire trebuie să-și schimbe caracterul.

Ministrul de interne Schiess a revenit asupra chestiunii de ce el și colegul său Bender s-au referit la instalațiile de ascultare:

– În ediția de dimineață a ziarului bine-cunoscut dumneavoastră *Bild* de joi, 17 martie, pe prima pagină citim: „Ploșnițe și la Stammheim?” Ca urmare telefoanele au sunat încontinuu și cu întrebări ca: „Ce s-a întâmplat?” Reziști câteva ore, dar mai mult nu. Cel mai rău este când zvonurile sunt mai credibile decât realitatea. Iată de ce în aceeași dimineață ne-am decis amândoi și am declarat: Acum mergem ofensiv în apărare și punem tot ce știm și avem voie să spunem pe masă. Încă din ziua precedentă s-a răspândit vestea că *Spiegel* va publica la sfârșitul săptămânii ceva despre punerea sub ascultare a deținuților de la Stammheim. Asta au împărtășit cuiva niște prieteni pe care îi avem și aici. Nu spun despre ce fel de prieteni a fost vorba, căci este evident. Ne-am bătut capul cum să reacționăm.

Schiess a mai povestit că, în consecință, reprezentanți ai celor două ministere s-au sfătuit cum să procedeze.

– Am pus totul la punct, ne-am pus de acord, astfel încât joi dimineața să fim pregătiți și să luăm cuvântul public dacă altfel nu se poate. Așa s-a întâmplat.

– Și atunci a apărut *Bild*, l-a întrerupt un deputat.

– Da, ediția *Bild* de joi dimineața, a confirmat ministrul. Atunci am spus: S-a terminat, să dăm în vileag. La ora două și jumătate, am convocat conferința de presă. Întrebarea era: În celulă sau camera de interogatoriu? În camera de interogatoriu. N-au existat niciodată microfoane în celule – asta înseamnă la locul de întâlnire

al deținuților –, ci numai în celula de primire a vizitatorilor, și numai în ce privește discuțiile dintre deținuți și aparătorii lor de încredere, a spus ministrul de interne Schiess, după care s-a întors spre colegul său, ministrul de justiție, Traugott Bender: Așa-i?

– Eu nu pot spune decât în celulele în care nu se locuia. O explicație mai largă n-aș da acum. Dar puteți pleca de la ideea că era vorba despre celule în care nu se locuia. Altfel ar trebui să dezvăluim întreaga tehnică. Nu știu dacă ar fi un lucru bun. Ce v-am spus este o certitudine.

– Nu aș fi atât de sigur, a spus judecătorul comisiei. Pentru așa ceva nu suntem comisia adecvată, nici colectivul competent.

S-a prezentat la cuvânt deputatul CDU/CSU Vogel:

– Vreau să fac sugestia ca în procesul-verbal să apară numai noțiunea „celule nelocuite“.

Wernitz l-a liniștit:

– Procesul-verbal va fi accesibil doar restrâns. Procesul-verbal nu va deveni public.

– Mai înainte ați spus ceva ce consider important în acest context, i s-a adresat Vogel șefului Biroului cancelarului, Schüler. Că referențul dumneavoastră de legătură (al BND) din Stuttgart a reacționat astfel: „Dacă trebuie să ajut, atunci vreau să văd ce se va întâmpla“. Presupun că s-a uitat și a ajuns la concluzia ca aici, în „celulele unde nu se locuia“ – dacă pot folosi această expresie – să fie instalate microfoanele. Problema care se pune apoi este cât de informați au fost tehnicienii. Ce se întâmpla în „celulele unde nu se locuia“ nu poate însemna în fond decât că fluxul de vizitatori ar fi trebuit să reprezinte în sens larg obiectul măsurilor de ascultare, dar pentru mine intră în discuție numai ascultarea convorbirilor cu avocații.

Schüler a replicat. Nu s-a ajuns la ascultarea discuțiilor avocaților prin instalarea ploșnițelor în primăvara lui 1975.

– Aceasta s-a întâmplat după răpirea lui Lorenz și după Stockholm. Nici între timp n-a fost liniște deplină. Am primit informații serioase că în legătură cu deschiderea procesului (în Stammheim), dar și

independent de acesta, se pregătește o acțiune de anvergură de eliberare... Acestea nu erau fantezii, ci erau informații ce trebuiau luate în serios. Am avut în primul rând în vedere situația care ar fi apărut legată de eliberarea ostaticilor în urma șantajului. Aveam experiența cazului Lorenz din Berlin. Știam că este vorba despre celule libere, în care urma să fie montată instalația. Există un număr mare de posibilități de utilizare, fără ca apărătorii să fie vizați. Domnule deputat Vogel, aceasta se poate întâmpla – iar acesta este un exemplu din realitate – ca într-o acțiune de eliberare deținuții să fie conduși împreună, câte doi, trei – asta am constatat în practică – și să se obțină informații despre intențiile viitoare. Aceasta ar permite, în anumite situații, să se repună totul sub control. Sunt o mulțime de posibilități de imaginat – vreau să rezum – ce nu înseamnă ascultarea apărătorilor. La aceștia nici nu ne-am gândit atunci.

Faptul că inițial nu a existat intenția de a asculta discuțiile avocaților se recunoaște în numărul de celule cu instalații de ascultare. Tehnicienii de la Biroul Federal al Apărătorilor Constituției au instalat ploșnițe în *cinci* încăperi goale. În timpul celei de-a doua acțiuni de sprijin tehnic a fost vorba de *două* celule. Deci, așa cum s-a mai menționat, în total au fost montate microfoane în șapte celule. Pentru discuțiile cu avocații au existat numai patru celule: 709, 710, 711 și 712.

În nici una din ședințele Comisiei de Afaceri Interne nu s-a spus că instalațiile de ascultare vor fi din nou demontate sau că se intenționează acest lucru. Dimpotrivă: miniștrii Schiess și Bender au subliniat în mod repetat că în situații asemănătoare ar acționa la fel.

O situație asemănătoare s-a ivit odată cu răpirea președintelui patronatului Hans Martin Schleyer – la exact șase luni de la afacerea cu microfoanele din Stammheim. Ținând cont de informațiile existente, ar fi fost eficientă ascultarea deținuților din Stammheim cu prilejul răpirii.

La acțiunile de ascultare au participat atunci și serviciile secrete, despre care nu știa nimeni, iar oficial nici nu existau. De pildă, o agenție de telecomunicații a Serviciului pentru Apărarea Granițelor din Heimerzheim. Acest grup – cu 500 de oameni – a fost legalizat oficial în 1994. Deja în 1973 specialiștii în interceptare ai trupei de grăniceri a agenției de telecomunicații și inginerii Ministerului Federal de Interne erau preocupați, de pildă, să investigheze aparatul de radio al deținutului Baader în domeniul undelor ultracurte. Inginerii de la Ministerul Federal de Interne, un grup de specialiști extrem de secret, lucrau și pentru BKA. Ei au făcut propuneri colegilor încă din 1972 privind citirea bilețelurilor secrete de la distanța de 200 de metri cu ajutorul unor oglinzi parabolice.

A fost o colaborare exemplară, chiar dacă secretă, a serviciilor secrete germane. Chiar și grupul central de codare din Bonn, o subunitate a BND, s-a implicat în decodarea bilețelurilor membrilor RAF.

În prima fază a interceptărilor din 1975 de la Stammheim, acestea se efectuau direct la etajul șapte lângă celulele pentru vizite, unde se înregistra pe bandă. Apoi s-a făcut o mutare în clădirea procesului. Acolo exista o încăpere tehnică cu monitoare și magne-tofoane. Aici își aveau locul de muncă diferite servicii.

40. Ultima apariție a acuzaților

(Ziua a o sută optzeci și șaptea, 29 martie 1977)

Dr. Foth a început cu un document explicativ al ministrului de justiție Bender. „Vă asigur înainte de toate, scria ministrul, că am deplină înțelegere față de poziția completului și a apărării.” Cele două măsuri de ascultare au fost însă „mijloace de prevedere împotriva înfăptuirii de fărădelegi și n-au nici o legătură cu procesul din Stammheim.

Andreas Baader a apărut în sala de ședință, a luat loc în boxa acuzaților și a cerut cuvântul.

– Domnule Baader, vreți să declarați ceva în legătură cu ceea ce s-a discutat aici? a întrebat președintele completului.

– Nu știu ce s-a discutat, a spus Baader.

– Ultima oară am discutat despre acțiunile de ascultare din penitenciarul Stuttgart-Stammheim. Așadar, dacă vreți să lămuriți ceva, atunci aveți ocazia.

– Ei bine, atunci am...

– Sunt numai urechi, a zis dr. Foth.

– ... Atunci am intenția să fac o cerere.

– Vă rog.

– Și anume, pentru prima oară, să-i invit pe Brandt și pe Schmidt, în calitate de șefi ai Guvernului, ca dovadă...

– Deci domnii Brandt și Schmidt, a repetat judecătorul.

Baader a prezentat o întregă listă cu teme la care cei doi cancelari social-democrați ar fi trebuit să fie audiați. Cei doi șefi ai guvernului ar trebui să certifice că „începând din 1972, RAF a fost urmărit în virtutea unei concepții anticonstituționale despre conducerea antisubversivă a războiului“.

În plus, Baader a cerut invitarea celor doi miniștri din Baden-Württemberg, Schiess și Bender, ca martori în afacerea interceptării discuțiilor. Între altele, ei ar putea depune mărturie că o planificată răpire de pe un loc de joacă din Stuttgart a fost o informație voit falsă.

Andreas Baader a părăsit sala de ședințe. A fost ultima lui apariție în fața tribunalului.

A apărut Jan-Carl Raspe. Și el a dorit să facă o cerere.

– Da, atunci dați-i drumul, a spus judecătorul.

– Cerem să fie invitat Maihofer. Pentru clarificarea problemei dacă și celulele acuzaților au fost puse sub ascultare. Cerem mai departe chemarea la bară a șefului cancelariei, Schüler, în calitate

de coordonator al serviciilor secrete germane, și a președintelui BND, Wessel, pentru a demonstra că ambii erau informați că instalațiile de ascultare de la etajul șapte au fost în uz până de curând. Mai departe, că BND a avut acces liber și continuu la etajul șapte în Stammheim.

Și fostul judecător Prinzing a fost informat, după părerea lui Raspe, cu privire la ascultarea discuțiilor din celule. De mai multe ori, judecătorul ar fi citat exact afirmații ale lui Baader și Gudrun Ensslin pe care aceștia le-ar fi făcut doar în interiorul grupului. În plus, aceste afirmații au fost atribuite altor persoane.

– De pildă, a spus Raspe, afirmația fals atribuită despre cum trebuie să ne comportăm. S-a zis că unul dintre noi ar fi afirmat că „trebuie să creăm impresia că suntem bolnavi și slăbiți“. Dar și ceea ce Prinzing a spus într-o discuție cu Künzel că Andreas ar fi zis despre cererea de recuzare: „Ce fel de subterfugiu este acesta din nou?“ reprezintă o altă dovadă indubitabilă. Ar fi absurd să acceptăm că procuratura nu știa nimic despre interceptări, după ce a fost clar pentru toți că întregul scenariu al cercetării, al condițiilor de detenție, al lichidării deținuților și procesul se află în mâinile procuraturii. Ea a fost cea care, după uciderea lui Ulrike, prin susținerea...

– Prezumția de nevinovăție este valabilă și în cazul procuraturii, l-a întrerupt dr. Foth. Deci, dacă vorbiți de omor și lucruri asemănătoare, atunci trebuie să vă fie clar: prezumția de nevinovăție este valabilă pentru orice cetățean...

– Mda, prezumția de nevinovăție pentru asemenea autorități... De altfel, n-am făcut referire la persoană.

– Ați vorbit despre omor. Iar în spatele unui omor se află de regulă un ucigaș, nu? Indiferent la cine vă referiți. Altfel este vorba de un caz de deces.

– Noi suntem siguri că este așa. În orice caz, procuratura a fost cea care a răspândit public, după moartea lui Ulrike, zvonul despre divergențele de opinii și tensiunile din grup, bazându-se pe informații detaliate despre discuțiile purtate.

Jan-Carl Raspe a părăsit sala de ședințe. Și pentru el a fost ultima participare la proces.

La puțin timp a apărut Gudrun Ensslin. S-a așezat pe banca acuzaților și a spus:

– Vreau să prezint, pe scurt, cererile participanților la greva foamei care a început de azi.

– Despre greva foamei nu vorbim în acest moment, a întrerupt-o președintele completului.

– De azi suntem în greva foamei.

– Cum sunteți?

– Într-o grevă a foamei.

– Pentru așa ceva nu vă dau cuvântul. Despre condițiile de detenție nu vorbim în dezbaterile pe fond.

– Așadar, este evident că aici nu este locul pentru declarații politice de orice fel. Au devenit superflue.

Gudrun Ensslin s-a ridicat și a părăsit sala de dezbateri. Nici ea nu a mai pus vreodată piciorul în sală.

Unul dintre avocații din oficiu, Schwarz, a primit cuvântul:

– Atât domnul ministru al justiției, cât și domnul ministru de interne au declarat că într-o situație asemănătoare ar acționa în același mod.

Avocatul considera că tribunalul ar fi dator cu o explicație privind modul în care intenționează să împiedice măsurile de interceptare a convorbirilor. Până atunci, procesul ar trebui amânat.

La rândul său, avocatul din oficiu Schnabel a cerut, de asemenea, să se oprească procesul. Apoi a urmat la rând colegul său Künzel:

– Unde totalitarismul statului se manifestă prin omorârea deținuților în închisoare, prin ascultarea discuțiilor dintre apărători și acuzați, măsura libertății nu mai este prezentă, iar acuzatul nu mai poate lupta pentru libertatea sa. Acolo unde încăperea destinată discuțiilor, pe care statul o pune la dispoziția apărătorilor,

este împânzită cu microfoane, un apărător nu mai poate intra în această sală.

Künzel a părăsit sala Tribunalului din Stammheim în pauză și nu a mai revenit după ce completul a respins toate cererile de dovezi în legătură cu afacerea ascultării convorbirilor. A trimis o telegramă Curții de Apel a landului, celui de-al doilea tribunal penal, Stuttgart-Stammheim: „După decizia domnului președinte al completului de a respinge cererile mele, mă văd absolvit de a mai participa la dezbaterile pe fond și vă rog să respectați acest motiv al retragerii mele“.

41. Uciderea procurorului general federal

Era în 7 aprilie 1977, spre ora 8.30, când un Mercedes albastru de serviciu a oprit în fața casei procurorului general federal Siegfried Buback din Fichtenweg, Karlsruhe, pentru a-l prelua. Șoferul Wolfgang Göbel schimbase înainte numărul de înmatriculare. Siegfried Buback făcea parte dintre persoanele cele mai amenințate din țară.

În drumul spre Tribunalul federal, mașina a oprit la un semafor. Siegfried Buback stătea lângă șofer, iar în spate se afla Georg Wurster, șeful garajului procuraturii. Era ora 9.15.

Deodată, pe banda alăturată s-a infiltrat o motocicletă marca Suzuki. Conducătorul și pasagerul erau îmbrăcați în costume de motocicliști, cu căști care le ascundeau fața. Când mașina lui Buback a pornit, pasagerul motocicletei a tras cu o armă automată în geamul și ușa Mercedesului. Gloanțele au străpuns sticla și tabla. Mașina procurorului general a rulat în continuare și s-a oprit într-un stâlp. Șoferul Wolfgang Gobel a fost împușcat mortal. Procurorul general a murit pe gazonul de la marginea șoselei. Rănit grav, Georg Wurster a fost transportat la spital, unde a murit și el.

Imediat s-a declanșat o acțiune de urmărire generală, rămasă fără rezultat. După-amiază s-a reunit la Bonn „micul stat-major de

criză“. Procuratura federală a preluat cercetările și a decis înăsprirea condițiilor de detenție pentru deținuții din Stammheim.

Aproximativ în același timp Boock și Brigitte Mohnhaupt au plecat împreună la Bagdad pentru a-l întâlni pe „Old Man“ Wadi Haddad, nașul tuturor teroriștilor europeni. A fost aproape o călătorie romantică. S-au trezit dimineață într-o casă mică. Soarele răsărea. Boock a deschis fereastra și a cules o portocală dintr-un pom ce se afla chiar în față. A decojit-o în pat: „A fost nemaipomenit, incredibil“.

Apoi s-au întâlnit cu Wadi Haddad, alias Abu Hani, care și-a adus întreaga trupă, iar cei doi au fost primiți cu onoruri de șef de stat. S-a mâncat copios, după care s-a trecut la treburi serioase. Acțiunea de eliberare părea posibilă. Problema era găsirea unor țări care să accepte primirea deținuților.

– Nu este o problemă deosebită, a spus Abu Hani. Se rezolvă rapid. Ar intra în discuție Coreea de Nord, Yemen, Irak, eventual și Algeria, dar numai în caz extrem. Ca stație intermediară poate fi luată în calcul Somalia, dar nu pentru mult timp. De altfel, și Irakul este problematic, deoarece acolo se găsește întreaga structură palestiniană. Așadar, este de preferat Yemenul.

Cei doi s-au întors via Malta, Paris, Bruxelles la Amsterdam. După-amiaza au primit un telefon din Germania:

– Este mort. Acțiunea a avut succes.

Era vorba despre atentatul asupra procurorului general Siegfried Buback.

Brigitte s-a apucat să conceapă o declarație de asumare a răspunderii. S-a așezat la mașina de scris, părul îi atârna peste față și, ca de obicei, a luat o șuviță în gură și a continuat să scrie. În jurul fiecărei fraze existau discuții. Boock era de părere că trebuie renunțat la limbajul imposibil.

„Dar Brigitte m-a contrat mereu spunând: «Ceea ce faci tu este un populism pur. Și oamenii care vor să înțeleagă au oricum

cunoștințe politice. Cine manifestă cu adevărat interes, acela va înțelege despre ce este vorba».”

Câteva zile mai târziu, la Agenția de Presă Germană (DPA) din Frankfurt a fost pusă în cutia poștală o declarație de recunoaștere: „Pentru actori ai sistemului precum Buback, istoria își găsește mereu drum. Pe 7.4.77 comandoul Ulrike Meinhof l-a executat pe procurorul general Siegfried Buback...”

Avocatul Schily și alți avocați au dat publicității o declarație în care „cu adâncă revoltă și oroare au condamnat asasinarea fără sens și brutală”. Omorul este „un delict grav la adresa statului de drept”.

Ministrul de justiție din acea perioadă Hans-Jochen Vogel, a declarat:

„Impresia era că, dacă statul nu-și poate proteja cel mai înalt acuzator, a cărui sarcină era să fie activ prin prisma competențelor sale, atunci situația ridică un semn de întrebare cu privire la capacitatea de apărare a statului în general”.

Cine a tras nu s-a clarificat niciodată. Se pare că motocicletă era condusă de Günter Sonnenberg. Trăgătorul trebuie să fi fost altcineva.

Peter Jürgen Boock a spus: „Au existat câțiva oameni în grup care au efectuat instrucția militară în Yemen chiar și de două ori, deoarece nu au ajuns cu toții în același timp. Și Stefan Wisniewski făcea parte dintre aceștia”.

Și o altă membră, Verena Becker, l-a numit pe Stefan Wisniewski ca ucigaș. Mai târziu, verdictul a indicat omor în urma unui complot. Vina individuală n-a fost luată în considerație nici de acuzare, nici de grupul însuși. Se vorbea întotdeauna de colectivul care a ucis.

Legat de aceasta, Silke Maier-Witt a zis: „Cred că atunci nici eu n-aș fi refuzat să acționez lipsindu-mi gândirea critică pe vremea aceea. Eram ca pierdută”.

Ceremonia funerară pentru procurorul general Siegfried Buback s-a transformat într-o înmormântare cu onoruri militare, apărată

de forțele de ordine cum nu s-a prea întâmplat în istoria Germaniei Federale. Coșmarul violenței teroriste a primit replica unui coșmar al prezenței polițienești. Imagini ce prezentau dureros cum teroarea din ultimii șapte ani au schimbat republica.

Noua generație a RAF nu mai avea scrupule și dădea prea puțin impresia că ar avea revendicări politice. Și totuși, exista o continuitate între „conceptul de gherilă urbană“ al primei generații RAF și omorurile și răpirile din anul de teroare 1977.

42. La sfârșit, un proces al fantomelor (Ziua a o sută nouăzeci și una, 21 aprilie 1977)

Penultima zi a procesului. N-au apărut în sala procesului acuzații și nici apărătorii desemnați.

Dr. Foth a dat cuvântul apărătorilor din oficiu pentru pledoaria finală. Avocatul Schwarz a pledat 45 de minute și a solicitat întreruperea procesului. Apoi a pledat al doilea apărător din oficiu al acuzatului Andreas Baader. Avocatul Schnabel a vorbit 30 de minute și a cerut tribunalului un verdict drept.

Avocatul Grigat, în calitate de apărător al lui Jan-Carl Raspe, a pledat, de asemenea, 30 de minute și a cerut întreruperea procesului.

Și al doilea apărător din oficiu, avocatul Schlägel, a vorbit, de asemenea, o jumătate de oră și a cerut oprirea procesului.

Deoarece avocatul Künzel, ca apărător al lui Gudrun Ensslin, nu a apărut, a pledat avocatul dr. Augst ca singur apărător „impus“ al acuzatei. Și el a cerut întreruperea procesului.

Apoi totul s-a desfășurat rapid. Pentru a respecta prevederile procedurii penale, judecătorul a trimis un funcționar la acuzați pentru a-i întreba dacă vor să facă uz de dreptul ultimului cuvânt în procedura principală.

Acuzații au declarat în fața a patru martori că renunță la cuvântul final.

– Având în vedere această declarație, închid dezbaterile de astăzi, a spus Foth. Continuarea va avea loc joi, 28 aprilie 1977. Continuarea poate consta în prezentarea verdictului.

43. Verdictul

(Ziua a o sută nouăzeci și doua, 28 aprilie 1977)

Judecătorul dr. Foth a prezentat verdictul:

– În numele poporului! Acuzații Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Jan-Carl Raspe sunt vinovați de comiterea următoarelor fapte în complicitate:

- a) Trei omoruri combinate cu șase tentative de omor,
- b) Un alt omor combinat cu o tentativă de omor.

Tribunalul îi considera în plus vinovați pe acuzați de 27 de tentative de omor combinate cu atacuri cu explozibili.

De asemenea, Baader și Raspe au fost găsiți vinovați pentru alte două tentative de omor. Gudrun Ensslin într-un caz.

– Acuzații sunt vinovați pentru formarea unei organizații criminale. Fiecare dintre cei trei acuzați este condamnat la închisoare pe viață.

44. Cea mai sigură închisoare din lume

La două zile după prezentarea verdictului, directorul penitenciarului Stammheim, dr. Nusser, l-a vizitat în celula sa pe deținutul Baader.

– Ministerul de Justiție a decis să se realizeze o anumită concentrare a deținuților, i-a spus directorul. Este vorba despre deținuți din Baden-Württemberg, dar și deținuți din alte landuri pentru care alte state și-au manifestat interesul.

Așadar, era vorba, într-adevăr, de un grup mai mare de deținuți din sfera RAF, pentru care deținuții au apelat la greva foamei pentru a patra oară. Greva foamei a fost imediat întreruptă după primirea acestei informații.

Pentru a face loc unui număr sporit de deținuți, încă din luna mai au început lucrări de amenajare în așa-numita aripă scurtă. Urma să se formeze o secție de siguranță închisă, care cuprindea celulele de la 715 până la 726.

La intrarea în aripa de maximă siguranță a fost amenajată o cabină de supraveghere asigurată în mod deosebit și alături o ecluză de siguranță. Instalația de alarmă Telemat montată în aprilie 1976 a fost mutată și înlocuită cu o a doua instalație, astfel încât coridorul dintre cele două rânduri de celule putea fi supravegheat perfect. Iluminarea pe cei 80 de metri pătrați de coridor a fost în așa fel modificată încât nu deranja funcționalitatea supravegherii video. Telematul construit de Siemens transfera imaginile pe două instalații de monitorizare, din care una se găsea în cabina supraveghetorului de serviciu din aripa de siguranță, iar a doua în postul de la poarta instituției.

La orice mișcare din coridorul din fața celulelor, se declanșa automat alarma; pe ambele monitoare apărea o atenționare, iar în același timp se aprindea un bec. Dar instalația Telemat nu funcționa ireproșabil, după cum s-a dovedit mai târziu cu prilejul investigației cazurilor de deces în aripa respectivă. Așa, de pildă, alarma nu s-a declanșat când o persoană s-a mișcat cu o viteză redusă în coridor. În afară de aceasta, o mișcare foarte apropiată de perete nu era semnalizată. Aceste efecte se accentuau teoretic dacă se încetinea imaginea video, respectiv se reducea viteza cu care lucra instalația, fără a fi oprită. Dar aceasta era numai o posibilitate teoretică.

Lucrările de reconstrucție de la etajul șapte au durat ceva mai mult de șase săptămâni. Au fost executate de atelierele proprii ale instituției, de tâmplărie, vopsitorie, lăcătușerie și de echipele de

electricitate și construcție. Toate acestea lucrau cu deținuți din diferite secții ale penitenciarului.

Se pare că Ministerul de Justiție din Stuttgart nu știa că deținuții, altfel strict despărțiți de cei din RAF, intrau și ieșeau acum din aripa în care erau deținuți teroriștii în mod frecvent. La mijlocul lui iunie, după încheierea celorlalte lucrări, a fost demontat peretele despărțitor din coridor care separa celulele femeilor de cele ale bărbaților. Unele componente au rămas acolo până când s-a prelucrat tot ce mai era de folos.

Totul părea ca în Vestul sălbatic, a spus mai târziu electricianul Halouska.

În acest timp, cele patru ore zilnice de întâlnire a deținuților se desfășurau pe acest șantier. Deținuții care lucrau, conducătorii atelierelor, deținuții din grupul Baader-Meinhof și supraveghetorii acestora se aflau în același timp acolo. S-au purtat discuții între membrii RAF și deținuții angajați în lucrările de construcție.

Un deținut care lucra la vopsitorie a povestit șefului atelierului după terminarea lucrărilor că deținuții RAF l-au rugat în timpul activității sale să le dea „vopsea, vată de sticlă și spatule pentru renovarea celulelor“.

Celulele deținuților RAF au fost și ele zugrăvite din nou. Deținuții Baader, Ensslin și Raspe care se aflau la întâlnirea obișnuită discutau cu zugravii despre culori și exprimau dorințele.

Pe coridor se găseau diferite materiale de construcție precum ghips, vopsea, lemn și unelte. Cu o ocazie, Jan-Carl Raspe a luat un ciocan și două șurubelnițe. Șeful lăcătușeriei l-a văzut și a intrat în celula lui Raspe și a găsit ciocanul lipsă. Raspe le-a dat o șurubelniță de-abia când a fost amenințat de directorul adjunct Schreitmüller și de inspectorul Bubeck cu o percheziție efectuată de LKA. După un timp, într-o după-amiază, a scos și a doua șurubelniță.

Aproape toate materialele folosite la etajul șapte au fost achiziționate din afară, de la un comerciant de materiale de construcție. Sacii n-au fost controlați nici la poartă, nici înaintea transportului la etaj. Unii deținuți lucrau și în afara penitenciarului. Teoretic, ar fi fost posibil ca în schimbul unor sume de bani să fie transportate odată cu materialele și alte lucruri în afară de ghips în „cea mai sigură închisoare din lume“.

Conducerea instituției a fost informată în timpul celor „14 zile sălbatice“ ale lucrărilor de construcție de situația din aripa respectivă; atât directorul, cât și adjunctul său s-au interesat îndeaproape de mersul lucrărilor.

Interogat ulterior de comisia de investigare, inspectorul Bubeck a spus:

– Bineînțeles, problematica ce rezultă chiar și pentru un moment viitor din contactul dintre deținuții RAF și deținuții care munceau îmi era clară. S-a și discutat des despre acest lucru, dar nu s-a ajuns la nici un rezultat. Chiar și Ministerul Justiției a fost informat cu privire la dificultăți.

În fața comisiei de investigare, directorul în minister, dr. Kurt Rerbmann, ajuns între timp procuror general, a negat să fi avut cunoștință de situația de la etajul șapte al penitenciarului:

– Faptul că au fost folosiți deținuți l-am aflat de-abia acum. Eu nu aș fi considerat asta acceptabil. Dar i-au folosit. Un contact pare să nu fi avut loc deoarece deținuții se aflau în celule. Deci să spunem așa: Nu pornesc de la premisa că teroriștii stau la discuție, în acest timp vin supraveghetorii, de asemenea alți deținuți își dau jos ghipsul de pe pereți.

– Așa a fost, au strigat câțiva membri.

– În orice caz, nu ați presupus că ar fi fost posibil, a opinat președintele comisiei.

– Da, nu mi-am putut imagina așa ceva.

La sfârșitul lui iunie 1977, aripa teroriștilor era renovată și trecea drept sigură, astfel încât putea găzdui un grup mai mare.

Ingrid Schubert fusese mutată încă din 3 iunie 1976 în aripa de maximă securitate din Stammheim. Cam tot atunci a ajuns acolo și Brigitte Mohnhaupt, dar deja pe 27 ianuarie 1977 ieșise din arest. Irmgard Möller li s-a alăturat pe 1 ianuarie 1977. După extinderea aripii, grupul din Stammheim a fost completat cu încă trei deținuți din Hamburg. La etajul șapte se aflau, așadar, opt deținuți.

După cum s-a dovedit mai târziu, după moartea lui Baader, Ensslin și Raspe, deținuții au sustras o serie de unelte, materiale de construcție și, probabil, vopsea. În acest timp au fost amenajate și ascunzișuri în celule, unde ulterior au fost ascunse pistoale, muniție și explozibil.

45. Trei tineri manierați

Marți, după Rusaliile din 1977, la câteva săptămâni după verdictul de la Stammheim, fiica unui avocat din Hamburg, Susanne Albrecht, a vizitat familia bancherului Jürgen Ponto. Acesta era nașul surorii sale, relațiile ei cu șeful de la Dresdner Bank fiind însă sporadice, chiar dacă petrecuse în urmă cu câțiva ani o noapte la familia Ponto.

Pe 1 iulie, Susanne a venit încă o dată în vizită, de astă dată neanunțată. S-a întreținut mai mult timp cu fiica lui Ponto, Corinna, și s-a interesat în trecut de instalații de alarmă, de personalul casei și numărul câinilor. După numai o lună a sunat la familia Ponto și și-a manifestat dorința de a vorbi cu „unchiul Jürgen“. Acesta nu era acasă, soția sa a rugat-o să revină după ora opt și jumătate. Când a sunat din nou era deja ora zece jumătate, a întrebat dacă poate veni în ciuda orei înaintate, dar doamna Ponto i-a răspuns:

– Dragă Susanne, era vorba de ora opt jumătate, acum ne pregătim de culcare.

A fost invitată pentru a doua zi, la 16.30, la o ceașcă de ceai.

În realitate, Susanne Albrecht n-a vrut să participe la o astfel de acțiune.

„Ea a plâns, și-a amintit mai târziu Peter Jürgen Boock, dar a fost convinsă să participe într-un mod care amintește de spălarea de creier.

Aproape două zile a fost „înmuiată“ de grup până când a zis, în sfârșit, da. După aceea a efectuat mai multe vizite și a încercat să afle ce sisteme de siguranță existau în casa Ponto. După ultima vizită a împărtășit grupului intenția lui Ponto să efectueze o călătorie în America de Sud. În urma acestei informații s-a decis declanșarea acțiunii.

Ulterior, Susanne Albrecht a negat vehement că ar fi fost supusă unei „spălări a creierului“. Toți cei care au aderat la RAF au declarat că a fost decizia lor. Nu a existat șantaj. Ea s-a aflat sub presiunea convingerii că trebuie să întreprindă ceva pentru deținuți. A fost clar că trebuie făcută o nouă încercare de eliberare a deținuților.

Soții Ponto se aflau în după-amiaza zilei de 30 iulie 1977 pe terasa casei lor atunci când a sunat. La poarta grădinii se afla Susanne Albrecht, împreună cu doi însoțitori bine îmbrăcați, o femeie și un bărbat. Șoferul lui Ponto a întrebat la interfon:

– Cine-i?

– Sunt Susanne.

Ponto tocmai vorbea la telefon, a transmis receptorul soției sale, după care s-a adresat șoferului:

– Susanne să aștepte în hol.

Șoferul a apăsă pe buton și i s-a adresat doamnei Ponto:

– Este însoțită de doi tineri.

– Cum arată?

– Foarte manierați.

Susanne Albrecht a îmbrăcat pentru această vizită o rochie maro, o bluziță înflorată și o jachetă maro-deschis, iar însoțitorii ei erau, de asemenea, îmbrăcați îngrijit. Susanne îi adusese cu ea pe Brigitte Mohnhaupt și pe Christian Klar. Toți trei aveau pistoale.

Ponto a intrat în camera sa de lucru și a dat mâna cu tinerii.

– Acesta este un adevărat comitet, i-a salutat bancherul pe oaspeți, apoi i-a condus în casă. Susanne adusese un buchet de trandafiri. Ponto a mulțumit pentru flori și s-a dus după o vază.

După aceea totul s-a derulat rapid.

– Veniți cu noi, aceasta este o răpire, a strigat Klar și a îndreptat pistolul spre bancher.

Acesta a ridicat mâinile și a făcut un pas spre Brigitte Mohnhaupt, întrebând-o:

– Ați înnebunit?

Klar a tras un foc din imediata apropiere, iar Brigitte Mohnhaupt a tras de cinci ori. Două gloanțe s-au oprit în corpul bancherului, iar trei i-au sfărțecat capul. Ponto s-a prăbușit pe podeaua camerei sub ochii soției. A murit în scurt timp la spital.

Susanne Albrecht, care n-a tras și a susținut ulterior că-și descărcase mai înainte pistolul, a fugit împreună cu ceilalți doi la mașina condusă de Peter Jürgen Boock.

Susanne Albrecht era cu totul pierdută.

– Nu am vrut așa ceva, plângea ea. Cum să explic acest lucru părinților mei?

Boock, care așteptase afară în mașină și nu s-a aflat în casă, încerca să o liniștească. A îmbrățișat-o și i-a vorbind calm, dar nu o putea consola.

– Ponto, așa zicea printre sughituri, n-a luat lucrurile în serios. Cuvintele îi erau înecate de lacrimi. A fost disputa cu Brigitte, apoi a venit acest rahat de Klar și a tras, deși a fost stabilit că nu se

folosesc armele, eventual un glonț de avertizare dacă se apără... spunea ea printre sughituri.

Ulterior a existat în cadrul grupului o critică vehementă la adresa lui Christian Klar. El nu s-a apărat, ci s-a autoincriminat atât de dur încât Boock a fost de părere că nu trebuia să-și facă probleme așa de mari; nu era el de vină pentru toate nenorocirile lumii.

În perioada următoare, grupul a trebuit să fie atent la Susanne Albrecht, care s-a afundat într-o depresie tot mai profundă. Boock a dus-o cu trenul la Köln. Pe drum a izbucnit mereu în plâns. Într-o locuință conspirativă din Köln, Brigitte Mohnhaupt a redactat scrisoarea de asumare a faptei. Susanne Albrecht urma să o semneze.

– Nu, așa ceva nu fac, nici gând.

Ceilalți au încercat să o convingă:

– Ce vrei atunci? Ai avut de-a face cu lupta? Sau ai vrut să fii puțin un Robin Hood feminin, dar să nu-ți murdărești mâinile?

După metoda deja bine verificată a fost pusă sub semnul întrebării întreaga ei identitate și prezența ei în cadrul grupului până când a cedat și a acceptat să semneze.

Două săptămâni mai târziu, au fost trimise depeșe la diferite ziare: „În situația în care procuratura și siguranța s-au dedat la masacre împotriva deținuților, nu mai rămâne loc de multe explicații. Referitor la Ponto și la cei care au tras, spunem că nu ne-a fost destul de clar de ce acești tipi care declanșează războaie în Lumea a Treia și extermină popoare stau fără replică în fața violenței care îi surprinde în propria casă“.

Declarația era semnată de „Susanne Albrecht dintr-un comando al RAF“.

După ce au pregătit la Köln unele lucruri pentru următoarea, cea mai mare acțiune finală pentru eliberarea deținuților de la Stammheim, Peter Jürgen Boock și Brigitte Mohnhaupt au călătorit pentru a doua oară la Bagdad. Doreau să clarifice cu Abu Hani

amănuntele privind „marea eliberare“. Trebuia stabilit câți bani să se ceară pe lângă deținuți și cât din aceștia vor reveni PFLP. Era necesar să se discute rutele de zbor și ce parolă să se comunice deținuților pe care să o rostească în cazul eliberării pentru a semnaliza că totul este în ordine la bordul avionului, că nu sunt oameni înarmați, că pot fi eliberați ostaticii.

Abu Hani puna preț ca după eliberare deținuții să respecte în mod strict anumite reguli:

– Nu trebuie să se mire că vor fi tratați la început ca deținuți. Nu putem fi siguri că nu s-au infiltrat alți oameni. Deci nu trebuie să se împotrivescă, nu au voie să bodogănească până când vor fi definitiv identificați ca acei deținuți. Până atunci vor fi duși undeva și tratați ca deținuți.

Astfel a devenit clar că membrii RAF eliberați vor putea fi duși doar într-o țară în care PFLP avea o bază puternică. Era înainte de toate vorba de Aden, dar și în capitala somaleză Mogadiscio exista o bază a PFLP cu aproximativ 60 de oameni. După ce au fost stabilite toate amănuntele pentru acțiunea ce urma să aibă loc în următoarele patru, șase săptămâni, Boock și Mohnhaupt s-au întors la Paris. Acolo exista o locuință ce trebuia să servească drept centrală de comunicații.

Încă din timpul când Haag era șeful grupului funcționa o maximă potrivit căreia oameni importanți pentru „sarcini strategice“ nu aveau voie să participe la acțiuni. În cazul în care respectivul ar fi murit în operațiune sau ar fi fost arestat, se pierdea o minte irecuperabilă. Astfel, Boock ar fi fost exclus: „Am ajuns însă rapid la concluzia că în actuala structură eram prea puțini pentru a duce la bun sfârșit o acțiune complicată. Mai ales dacă nu era vorba despre o singură acțiune, ci de un întreg șir, începând cu Buback, apoi Ponto și Schleyer. Așadar, era prea mult“.

46. *Bambule* la Stammheim

Vineri, 5 august 1977, avocatul Arndt Müller a vizitat-o pe clienta sa Gudrun Ensslin la Stammheim. A venit la ora 14.50 și a plecat la 16.06. În acest răstimp, ceilalți deținuți s-au întâlnit în coridorul din fața celulelor lor. Irmgard Möller dorea să-și petreacă noaptea cu Gudrun în celula acesteia și și-a adunat câteva lucruri. Apoi a adus un braț de fructe din „celula în care se mânca“. Când a intrat în celula 720, având mărimea de 20 mp, l-a găsit pe Andreas Baader în fața bibliotecii căutând niște hârtii. Ușa era deschisă, iar afară supraveghetorii trăgeau jaluzelele și deschideau clapetele camerelor electronice cu ajutorul cărora se urmărea coridorul pe timp de noapte.

După ora 16, Gudrun Ensslin a revenit de la discuția cu avocatul ei. A intrat în celula ei, unde se aflau Andreas Baader împreună cu Irmgard Möller. Un gardian a închis ușa după ea. Cei trei au fost surprinși, deoarece pe timpul nopții era permis să rămână în aceeași celulă numai femeile cu femeile și bărbații cu bărbații.

Pentru a clarifica situația, Irmgard Möller a apăsă pe butonul de semnalizare. S-a aprins o lumină și peste câteva clipe gardianul Münzig a deschis ușa. Irmgard Möller a părăsit celula și s-a dus să mai aducă niște hărți din celula ei. Între timp, Münzig a controlat gratiile celulei 720; după cum a raportat mai târziu, a fost vorba despre un control de rutină. N-a observat însă că Andreas Baader se afla în continuare în celulă sau nici n-a vrut să vadă.

Când s-a întors, Irmgard Möller l-a întâlnit pe Münzig, care părăsea celula din colț. Ea a intrat în celulă, ușa s-a închis în urma ei. Andreas Baader stătea în continuare în fața bibliotecii. Cei trei au găsit situația mai degrabă comică și nu doreau să o schimbe. Baader, Ensslin și Möller se gândeau ce vrea să însemne acest lucru. Oricum, Baader a venit în celula lui Gudrun Ensslin în văzul a șase gardieni și nici lui Münzig nu putea să-i fi scăpat acest lucru.

Între timp s-au închis și celelalte celule, inclusiv a lui Baader, numărul 719. În mod evident, celui care efectua operația i-a scăpat faptul că celula lui Baader era goală.

De-abia după o oră a fost întreruptă liniștea din aripă. Opt gardieni au traversat coridorul.

Ușa de la celula 720 a fost din nou deschisă. Gudrun Ensslin se afla în mijlocul încăperii – așa a declarat ulterior Irmgard Möller – în timp ce Andreas Baader era culcat pe pat. Irmgard a aruncat rapid o pătură peste Andreas și a părăsit celula fără un cuvânt.

În raportul gardienilor s-a scris:

„Baader a fost găsit îmbrăcat culcat lângă doamna Ensslin, acoperit cu pătura. Doamna Ensslin era, de asemenea, îmbrăcată.“

Andreas Baader s-a ridicat și a plecat în celula sa.

Comportarea gardienilor li s-a părut suspectă deținuților, mai ales că toate mișcărilor lor din timpul celor două ore de întâlniri înainte de masă și după masă erau foarte atent supravegheate. Un gardian observa atent din cușca de sticlă de la capătul coridorului dacă un deținut intră în celula altuia. Atunci, acesta trăgea o linie pe o listă și trimitea trei colegi, care se aflau gata de intervenție, în aripa etajului. Peste câteva secunde, aceștia se aflau în ușa de unde deținutul dispăruse din câmpul lor vizual. Numai în această vineri s-a întâmplat altfel.

În dimineața următoare, celulele au fost deschise în jurul orei 9.30. Deținuții aveau permisiunea să iasă la întâlnirea de pe coridor. Dar, spre deosebire de alte dăți, ușile celulelor 719 și 720 au fost imediat închise din nou.

– Ce înseamnă asta? a întrebat unul dintre deținuți.

Gardianul a răspuns:

– De-acum va fi altfel.

Baader s-a îndreptat spre secretarul principal și i-a zis:

– Grossmann, este mai bine pentru dumneavoastră dacă vă transferați cât mai repede.

Apoi i s-a adresat gardianului Hofer:

– Asta este valabil și pentru tine, rahatule!

După-amiaza, la ora 14.55, cu puțin înainte de reunirea pentru plimbarea de pe acoperișul aripii celulelor, Ingrid Schubert i s-a adresat lui Grossmann:

– Deschideți ușa spre celula în care se mănâncă.

Acesta i-a răspuns:

– Cu noi se poate vorbi.

A intervenit și Baader:

– Vorbi, șobolanule? Tacă-ți fleanca, altfel primești și tu una!

Atmosfera a rămas întreaga zi încordată, deoarece deținuții nu acceptau că celulele 719 și 720 rămân închise în timpul întâlnirilor. Tensiunea s-a amplificat a doua zi dimineața, când deținuții au refuzat să iasă din celule după deschiderea ușilor. Drept urmare, în fața fiecărei uși au fost postați doi gardieni.

– Cărați-vă! au strigat deținuții.

Gardienii nu s-au mișcat. Baader a încercat cu o discuție calmă:

– Uitați treaba de vineri, eram trei și nu ne-am regulat.

Personalul era însă decis să provoace dificultăți deținuților.

– Dacă măsurile nu vor fi anulate, va fi război.

Luni lucrurile s-au complicat. La 9.30 celulele au fost deschise. De data aceasta n-au venit doi sau trei „verzi“, ci șase. S-au adunat în fața celei 719, unde au înnoptat Baader și Raspe.

– Cărați-vă, le-a spus Jan-Carl Raspe. Dacă vreți neplăceri, le veți avea.

Baader a ieșit pe coridor și s-a adresat lui Grassmann:

– Șobolanule, tu ai presupus că eu am intrat numai să mă regulez. Tu ești de vină pentru toate. Iar tu, s-a adresat lui Münzig, ai provocat asta cu bună știință. O să vă pară rău.

Ceilalți deținuți și-au adus rechizite pentru scris, cărți și documente pentru activitatea comună a zilei. Numai Gudrun Ensslin mai dormea. Irmgard Möller i-a cerut lui Münzig să deschidă celula acesteia. Münzig a deschis-o, dar a încercat imediat să o închidă. S-a produs o dispută în cursul căreia un deținut s-a așezat în deschizătura ușii.

Münzig a părăsit aripa pentru a cere indicații de la superiori. În acest timp, ceilalți gardieni s-au retras câțiva metri. Deținuții s-au adunat împrejurul unei mese; vorbeau în șoaptă și umblau prin actele lor. După puțin timp, Münzig s-a întors. Raspe s-a îndreptat spre el și i-a cerut să părăsească coridorul împreună cu colegii săi. În acest timp, Raspe a observat că în sala gardienilor se aflau conducerea instituției și 20, 30 de oameni în uniformă.

Din acel moment, totul s-a desfășurat extrem de rapid. Comandoul de urgență s-a năpustit în coridor. Wolfgang Beer, unul dintre deținuții recent mutați în aripă, a fost împins pentru a se putea închide ușa. Raspe a încercat să-l împiedice pe un gardian duhnind a bere să facă acest lucru. Dădea cu pumnii în jurul său. Deținuții au început să strige.

– Acum aveți războiul pe care l-ați dorit! a urlat Baader și a aruncat o ceașcă de cafea plină prin celulă.

– Închideți ușile! a ordonat directorul Schreitmüller.

Acesta a fost semnalul declanșării unei bătăi generale. Patru sau cinci gardieni s-au aruncat asupra lui Jan-Carl Raspe și l-au doborât la pământ. Unul i-a pus genunchiul pe maxilar, apoi pe gât și torace. În continuare, Raspe a fost târât într-o celulă din spate: contuzii, doi dinți slăbiți, sângerări, jolituri. Wolfgang Beer a primit un cot în față. I s-au spart ochelarii, cioburile i-au tăiat fața.

Un gardian a prins-o pe Gudrun Ensslin, i-a presat fața de podea, a strangulat-o. Ea striga, încerca să respire.

Mai mulți gardieni s-au repezit la Irmgard Möller și Ingrid Schubert. Irmgard a fost mai întâi împinsă peste Gudrun Ensslin, apoi patru bărbați au tras-o într-o celulă. Era cea a lui Andreas

Baader. Și Gudrun a fost aruncată în aceeași celulă, a rămas un timp inconștientă, cu gâtul roșu, fața tumefiată, de-abia mai respira. Ușa a fost închisă.

Afară, bătaia a continuat. Deținuți și gardieni se jigneau reciproc. Helmut Pohl s-a ales cu o lovitură în față, i s-a spart un dinte. Trei gardieni i-au întors mâinile la spate. Doi l-au prins de picioare în timp ce el se zbătea. Nici un deținut nu a rezistat în fața superiorității numerice. După ce toți au fost duși în câte o celulă a revenit liniștea.

Dar nu pentru mult timp. Gardienii au constatat că deținuții sunt răspândiți care pe unde. S-a declanșat o acțiune de sortare.

Câte patru până la șase gardieni i-au scos pe deținuți din celulele unde nu-și aveau locul și i-au condus la celulele lor, mai cu o lovitură, mai cu șuturi. Gardienii s-au apucat apoi să redacteze procese-verbale despre cele întâmplate. Același lucru l-au făcut și deținuții – și au declanșat o nouă grevă a foamei.

Deținuții aduși la Stammheim în primăvara lui 1977, după terminarea mării aripii de siguranță maximă, Wolfgang Beer, Werner Hoppe și Helmut Pohl, au fost transferați din nou la Hamburg.

Raport de noapte Stammheim, 16/17 august 1977: „La preluarea becurilor electrice la ora 23.12 am constatat miros de untură și cartofi prăjiți“.

47. Orga lui Stalin

În vara lui 1977, grupul de continuatori ai generației inițiale de membri ai RAF aflate la Stammheim era format în principal din Brigitte Mohnhaupt, Sieglinde Hofmann, Elisabeth von Dyck, Christian Klar, Willy Peter Stoll, Peter Jürgen Boock și Susanne Albrecht, Adelheid Schulz, Rolf Clemens Wagner și Stefan Wisniewski.

În săptămânile următoare încercării eșuate de răpire a lui Jürgen Ponto, soldată cu moartea acestuia, grupul a conceput un

nou plan: atacarea Procuraturii Federale. Într-un atelier transformat dintr-o locuință conspirativă din Hanovra, Peter Jürgen Boock a construit un lansator de rachete asemănător lansatorului de rachete Katiușa din al Doilea Război Mondial, lansator numit și orga lui Stalin. Aparatul era constituit din 42 de tuburi de oțel zincat de aproximativ 60 cm lungime, înșurubate pe plăci suprapuse. În tuburi au fost introduse gloanțe de forma unei rachete având lungimea de 15 cm, cu un sistem de dirijare prevăzut cu patru aripi, umplute cu explozibil. Întregul dispozitiv era învelit în mochetă și cântărea 150 kg. În esență, era construit din părți ce se găseau în magazine de tinichigerie. Boock i-a solicitat pe membrii grupului să procure componentele din diverse locuri, deoarece ar fi fost suspect să se cumpere deodată respectivele cantități.

De la idee la realizarea practică, Boock a avut nevoie de trei luni. După aceea, arma a fost testată într-o carieră de piatră din apropiere de Göttingen. Prima rachetă a zburat mult peste marginile balastierei. Boock greșise traiectoria și înălțimea. Impactul a fost atât de puternic încât a dărâmat un copac.

Pe 25 august, pictorul Theodor Sand și soția sa au primit la Karlsruhe vizita unei familii „Ellwanger“. Aceasta dorea să comande pentru noul lor bungalow un tablou al pictorului. A doua zi, fix la ora 10, aceștia au venit la locuința pictorului situată vizavi de Procuratura Federală. Doamna Sand, în vârstă de 74 de ani, le-a deschis ușa și i-a lăsat să intre pe tânărul brunet și pe „soția“ sa îmbrăcată în fustă și o jachetă albastră. Aceștia au privit tablourile pictorului de 68 de ani și s-au întreținut cu el ca niște cunoscători în ale artei.

Spre prânz, bărbatul a cerut să meargă la toaletă. În momentul în care Theodor Sand s-a întors să-i arate ușa, cei doi vizitatori au tăbărit asupra bătrânilor. Theodor Sand a avut impresia că are în fața sa niște bolnavi mintal, s-a apărut, a strigat și a căzut împreună

cu atacatorul pe podea. Cei doi vizitatori au scos la iveală pistoale și le-au îndreptat spre familia de artiști.

– Aceasta este o acțiune a RAF care nu este îndreptată împotriva dumneavoastră, ci împotriva clădirii procuraturii.

– Acolo sunt și stenodactilografe și alți angajați, a zis doamna Sand.

– Aveți dreptate, însă ei se află la etajele inferioare.

Cei doi bătrâni au fost îndrumați spre două fotolii, unde au fost legați de mâini și de picioare cu bandă adezivă, după care fotoliile au fost legate unul în spatele celuilalt.

Peste puțin, un Renault R 4 a oprit în fața casei vizavi de procuratură. Un grup de tineri au cărat obiecte din metal în cutii de carton în casa pictorului.

Constructorul lansatorului de rachete, Peter Jürgen Boock, a început asamblarea, pe când ceilalți, cu pistoalele în mână, așteptau și încercau să le explice bătrânilor că este vorba de o „sarcină deosebită” pe care o îndeplinesc ca „semnal pentru tovarășii deținuți la Stammheim”. Ar fi fost mai bine să găsească o familie mai tânără, dar locuința era perfectă pentru scopul lor. O supraveghetoare a scos cinci bancnote de câte o sută de mărci din poșetă și a vrut să le dea perechii în vârstă, în ideea că se va deteriora ceva în casă. A fost însă refuzată; cei doi bătrâni nu au acceptat nici să bea din coniacul oferit.

Peter Jürgen Boock a avut nevoie de mai multe ore pentru asamblarea lansatorului. Încă de când a construit instalația a avut dubii, cum a declarat mai târziu la proces. Inițial, nu a știut care va fi ținta „orgii lui Stalin”. I s-ar fi spus că altcineva va pune în funcțiune arma, dar nu a fost de acord. A dorit să aibă arma letală sub control pentru a putea sabota acțiunea sa. Numai cu greu a reușit să facă parte din comandoul de acțiune; din cauza consumului mare de droguri era considerat un factor de nesiguranță, în ciuda aptitudinilor sale tehnice recunoscute.

În timp ce reconstruia lansatorul în locuință, s-au născut alte îndoieli, a afirmat el mai târziu. Prin ferestrele procuraturii vedea secretare, angajați, poate vizitatori mai tineri sau mai în vârstă. S-a gândit la efectele unei trageri și a simțit crescându-i neliniștea în suflet. Boock nu mai reușea să facă legătura între motivația pentru care se alăturase RAF, eliberarea deținuților și ceea ce tocmai intenționa să întreprindă. Vor fi morți, acțiunea îl va transforma într-un ucigaș. Când a îndreptat țeava spre ferestrele de vizavi, a decis să împiedice aprinderea. A tergiversat voit montarea. Când instalația era aproape gata, nu a pornit declanșatorul pentru aprindere.

Într-adevăr, lansatorul nu a funcționat. În motivarea ulterioară a verdictului împotriva lui Peter Jürgen Boock, declarația sa a fost considerată ca fiind o afirmație în apărare. Faptul că declanșatorul nu a funcționat a fost considerat simplă neatenție.

În declarația RAF despre atentatul nereușit s-a spus: „Nu a fost vorba despre o posibilă baie de sânge, ci o simplă atenționare asupra situației în care se găseau 40 de deținuți politici aflați în greva foamei... Dacă Andreas, Gudrun și Jan vor fi uciși, apologetii acțiunii dure vor simți... că avem suficientă dragoste – așadar, ură și fantezie pentru a folosi armele noastre și ale lor, iar durerea lor va fi comparabilă cu a noastră...”

Deținuții de la Stammheim erau tot mai nemulțumiți de activitățile grupei de-afară. Au criticat acțiunea Ponto ca fiind diletantism și au cerut tot mai imperativ și ultimativ o acțiune de eliberare reușită. „Dacă nu reușiți să ne scoateți, atunci ne luăm singuri soarta în mâini“, se menționa în bilețelele ce erau trimise afară.

„Ceilați și-au imaginat altceva decât Brigitte și cu mine, zicea Boock. Noi știam sigur care este miza. Ne luăm singuri soarta în mâini vrea să însemne că terminăm, luăm ostatici, ne sinucidem, facem o acțiune de suicid.“

Boock și Brigitte Mohnhaupt știau că în celule erau ascunse arme și explozibil, mai ales că ei le procuraseră și aranjaseră să le

parvină deținuților de la Stammheim. Brigitte i-a povestit lui Boock și cum au reușit deținuții să pregătească ascunzătorile. De pildă, chiuvetele din celule aveau interiorul gol. Așadar, ele trebuiau demontate, iar una din găurile de aerisire – mărite pentru a avea un spațiu disponibil.

Între timp, Jan-Carl Raspe îmbunătățise mijloacele de comunicare. El a transformat difuzoare în microfoane și a folosit legăturile prin cablu ale instituției între difuzoarele instalate pentru stația de radio a penitenciarului. Amplificatoarele pick-upurilor furnizau energia necesară pentru o foarte bună comunicare între celule.

Presiunea asupra grupului exterior a crescut. Câteva săptămâni înaintea startului „Marii Eliberări“, deținuții au trimis o depeșă în care își exprimau îndoiala că grupul se mai poate numi RAF. Li se va retrage această permisiune dacă nu se va întâmpla ceva cât de repede. Aflați în dilema de a fi respinși de fondatorii RAF sau să fie chiar răspunzători pentru sinucideri, grupul a decis să acționeze rapid.

48. „Nici un capitalist fără un terorist printre rude“

Pe 1 septembrie 1977, președintele BKA, Herold, a informat în Comisia Afacerilor Interne a Parlamentului despre rezultatul investigațiilor în cazul Ponto și eșuarea atentatului asupra procuraturii din Karlsruhe.

Deja cu prilejul arestării avocatului Siegfried Haag pe 30 noiembrie a anului precedent, spunea Herold, existaseră indicii privind noi atentate.

„A fost semnalizat pentru prima dată apropierea unui delict capital de mare amploare. Această impresie s-a întărit pe baza hârtiilor cu informații detaliate găsite asupra lui Haag ce lăsau să se întrevadă desfășurarea unei crime. Noi am presupus că este vorba

despre o execuție de care ne temeam de mult. Dar în același timp rezultau și indicii despre o următoare acțiune, care să se numească „Big Money“. Accepțiunile mergeau de la un jaf bancar până la o răpire. Un document dădea de înțeles că o răpire nu este exclusă: „H.M. de scuturat“, „Big Money de discutat“; unde să fie „depozitat“ tipul? „Dacă încerci să afli cine se numește H.M. sau M.H., cine are asemenea inițiale – am consultat *Who is Who* în amănunt – și dacă te întrebi cine dintre acești oameni are de-a face cu Big Money, atunci se ajunge la o anumită persoană al cărei nume nu vreau să-l spun aici.“

Cu o săptămână înainte, noul procuror general Rebmann l-a numit într-o ședință a comisiei juridice pe cel ce avea acele inițiale: Hans Martin Schleyer, președintele Patronatului German.

Un deputat l-a întrebat pe Herold în ce context a apărut pentru prima dată numele lui Susanne Albrecht:

– Este adevărat că în iunie 1977 serviciul de informații a raportat intrarea în ilegalitate a doamnei Albrecht? Era cunoscută autorităților competente relația doamnei Albrecht cu familia Ponto? S-au tras concluziile posibile din această informație, a fost informată familia Ponto despre viața lui Susanne Albrecht?

– Susanne Albrecht nu este una din puținele persoane suspecte și periculoase din Republica Federală, a răspuns dr. Herold, ci avem de-a face cu o problemă de masă. Am vorbit deja despre faptul că numărul persoanelor foarte periculoase care apar în computerele noastre este de aproximativ 1 200. Susanne Albrecht făcea parte dintre aceste 1 200. În jurul acestora care pot deveni oricând active și periculoase, iar în ultimii ani au și devenit, mai există un cerc de aproximativ 6 000 de simpatizanți. Nu este vorba de probleme ale unor persoane individuale, ci, din păcate, de o problemă de masă. 1 200 de persoane de maximă pericolozitate nu pot fi supravegheate și nimeni nu poate lua măsuri corespunzătoare pentru eliminarea

pericolului. Oricine știe că urmărirea necesită în jur de 20 de supraveghetori de persoană. 1 200 ori 20 – Republica dispune de mai puțini criminaliști. Aceasta demonstrează importanța deosebită a unei urmăriri permanente, rutinieră a cercului de persoane prin intermediul observării computerizate.

Susanne Albrecht a apărut de 45 de ori în ultimii ani în rapoartele de situație ale BKA. La sfârșitul lui iunie, de la Hamburg s-a transmis că Susanne Albrecht s-a „dat la fund“. Faptul că familia Albrecht se cunoștea cu familia Ponto nu s-a știut.

– Trebuie să adaug însă: Chiar dacă am fi știut, ce ar fi trebuit să facem? Să atenționăm toate persoanele cunoscute de cei 1 200, care sunt în parte oameni de rang înalt din această țară, cu cine au de-a face?

– Dar bineînțeles, a strigat deputatul fracțiunii CDU/CSU.

– Nu, așa ceva este imposibil și n-aș vrea să aud reproșurile în cazul în care am fi procedat astfel.

Ministrul de interne Maihofer l-a secondat pe șeful BKA:

– Ulterior suntem, bineînțeles, mai deștepți. Vă spun ceea ce am precizat de curând unor domni. Nu există nici un – nu vă speriați – capitalist, care să nu aibă un terorist între rudele sale sau în cercul de cunoștințe. La asta mă refer. Nu există cercuri mai înalte în societatea noastră – asta este de speriat – care să nu aibă în preajma lor mai aproape sau mai depărtate astfel de persoane precum acești Albrecht.

Un deputat a vrut să știe câte mandate de arestare există împotriva oamenilor din acest cerc.

– Treizeci și cinci, a strigat un alt membru al comisiei.

– Numai treizeci și cinci de mandate?

– Da, împotriva a 35 de oameni căutați care se află în clandestinitate, a spus Herold. În afara lor, alți 123 sunt arestați.

– Împotriva a 240 se efectuează investigații, a completat ministrul Maihofer, pentru înstrăinarea de pașapoarte, închirieri de locuințe, procurare de autovehicule etc.

Un deputat CDU/CSU a întrebat dacă este corectă o informație difuzată de un post de televiziune potrivit căreia după uciderea lui Ponto președintele și vicepreședintele BKA nu au putut fi contactați. Herold era indignat:

– Îmi permit să fac o observație, deoarece m-a deranjat foarte tare afirmația că nu am fost de găsit. Așa ceva nu s-a întâmplat în 30 de ani de muncă cinstită. Sunt singurul polițist care locuiește în sediul instituției pentru a fi găsit oricând, zi și noapte fără întrerupere. Deranjează extraordinar când se fac astfel de acuzații.

Apoi, președintele BKA s-a referit la amploarea legăturilor internaționale între teroriști:

– Trebuie să știm că aceste grupuri au apărut sub denumirea „Fracțiunea Armata Roșie“. Fracțiunea înseamnă „parte“. Astfel s-a dat clar de înțeles că această grupare revoluționară este ca o parte a Armatei Roșii mondiale, ca o componentă a unei armate mondiale a războiului civil.

Anumite indicii vorbeau despre faptul că RAF „poate intra în faza de hărțuire a centrelor nodale ale statului pentru a fărâmița apărarea statului, a o dezorienta, a o face inutilă ca apoi, pe un fond de demoralizare, de încurajare a simpatizanților lor, de speranță, să treacă la efectuarea de schimbări iminente. Pentru aceasta s-a pregătit o bază logistică de o amploare impresionantă.

Herold considera „tehnica rafinată de conspirație și logistică“ greu vulnerabilă. „Împotriva acesteia se interpune o forță polițienească subdimensionată pentru combaterea terorismului.“

După aceste considerații, Herold a intrat în detalii. Biroul din Stuttgart al avocatului Klaus Croissant – între timp dispărut – a produs, începând din 1974, o serie de atacuri violente, iar acolo au fost găsite și indicații de fabricat explozibili.

– Se pot trage o serie de concluzii, dar nu din cele care ar putea permite acuzarea directă a lui Croissant de omoruri. Acest pas n-a îndrăznit să-l facă nici domnul procuror general. Dar eu sunt

sigur, a afirmat Herold, că următoarele descoperiri vor permite și această învinuire.

Acest lucru nu s-a reușit niciodată din cauza unei motivații indubitabile. În realitate, Klaus Croissant nu mai juca nici un rol în biroul său. Comanda a fost preluată de alții, între care Volker Speitel, care făceau munca de curierat între membrii RAF din clandestinitate și deținuții de la Stammheim.

Însă cu timpul, aerul devenea „irespirabil“ pentru colaboratorii biroului lui Croissant. Unii ardeau de nerăbdare să treacă în clandestinitate. Astfel, în seara de 4 septembrie s-au întâlnit Volker Speitel, Christof Wackernagel și alți doi de pe „palierul al doilea“ cu „ilegaliștii“ Peter Jürgen Boock și Stefan Wisniewski. Urmau să discute despre includerea lor treptată în structura ilegală. Boock a făcut aluzie la faptul că o acțiune importantă se află în pregătire:

– Mult mai puternică decât ceea ce s-a întreprins până acum.

În realitate, miezul grupului era mult mai mic decât își imaginau cei de la BKA și opinia publică. Din el făceau parte Brigitte Mohnhaupt în calitate de persoană de încredere a celor de la Stammheim, Peter Jürgen Boock, Stefan Wisniewski, Sieglinde Hofmann, Rolf Heibler, Rolf Clemens Wagner și Christian Klar. Aceștia erau îndreptățiți să dea ordine directe celorlalți membri ai grupului, precum Friederike Krabbe, Sigrid Sternebeck și alții.

La Stammheim, deținuții se aflau din nou în greva foamei. Au fost consultați medici. Unul dintre aceștia, prof. dr. Mobius, își amintea:

„Era o situație stranie, așa cum te îndepărtezi de realitate prin autopsihoză sau meditație. Imaginea care ni s-a prezentat nouă, medicilor, a fost cutremurătoare, deoarece deținuții erau deja slăbiți de reducerea alimentației. În special Gudrun Ensslin și Raspe slăbiseră foarte mult. Spre deosebire de aceștia, Baader se afla într-o condiție mult mai bună.“

De data aceasta, greva foamei trebuia să dea un semnal membrilor RAF aflați în clandestinitate. Peter Jürgen Boock povestea:

„De la Stammheim eram mereu întrebați dacă suntem pregătiți, ce avem de gând, în ce stadiu ne aflăm, pe ce se puteau baza. De asemenea, că își pierdeau răbdarea. Și asemenea amenințări până la șantaj deveneau mai dure. Până la amenințarea: altfel ne luăm destinul în propriile mâini“.

Sub presiunea deținuților de la Stammheim, planurile pentru o răpire în zona Köln au fost grăbite. Persoana vizată, așa cum au bănuît și cei de la serviciile secrete, era Hanns Martin Schleyer, președintele Asociației Federale a Industriei Germane și al Uniunii Federale a Patronatului, membru al conducerii Daimler-Benz.

Era vorba de un principiu. Pentru un grup mic, care credea în dreptul său de a declara război statului, ca și pentru stat. Victima, Hanns Martin Schleyer, o figură simbol a economiei, a capitalismului, a sistemului. Un bărbat care se potrivea acestui rol.

Alfred Klaus de la BKA spunea ulterior: „Ei l-au prins pe Schleyer deoarece își închipuiau că este un reprezentant al marii finanțe, al marelui capital și al capitalismului. Și dacă îl prindeau pe acesta, atunci vor constrânge statul să cedeze. Asta a fost clar. În această republică, capitalul domină guvernul“.

Peter Jürgen Boock a confirmat: „Schleyer a fost pentru noi pur și simplu persoana care întrupa tot ce reprezenta problematica germană. Constituia legătura între vechiul fascism și ceea ce înțelegem mereu prin noul fascism“.

Fiul lui Schleyer, Hanns-Eberhard Schleyer își aducea mai târziu aminte de discuțiile cu tatăl său: „Ne-am făcut gânduri: Ce s-ar întâmpla dacă teroriștii ar reuși să pună mâna pe el? Tatăl meu mi-a dat de înțeles că el ar înțelege dacă guvernul nu ar ceda în fața anumitor cereri ale teroriștilor“.

49. Conferința de la Wannsee

Totul era pregătit pentru lovitura cea mare. Într-o locuință din Junkersdorf s-a întâlnit nucleul grupului pentru o ultimă discuție înaintea intrării în acțiune. Apartamentul a fost închiriat deoarece blocul se afla deasupra unui garaj subteran în care victima urma să fie transbordată; evident, nu se făcea drumul direct de la locul acțiunii la ascunzătoare. Locuința era goală, cu excepția unei noptiere și a unui radio.

Comandoul s-a așezat în cerc pe podea. În mijloc, se afla un capac de găleată ce servea drept scrumieră. O lampă prăpădită lumina doar podeaua; fețele rămâneau în întuneric și se estompau în ceața fumului de țigară. Cuvintele răsunau ca un ecou în locuința goală, așa că toți și-au coborât tonul vocii. Mai întâi, s-a dezbătut un ultim bilețel venit de la Stammheim. Solicitarea ultimativă a întemeietorilor RAF de a întreprinde, în sfârșit, ceva, altfel vor apela la fapte ireversibile, nu lăsa decât o singură variantă de răspuns.

„S-a ajuns destul de rapid la punctul în care ne-am spus că degeaba am așteptat o posibilitate mai bună, nu s-ar schimba nimic. Bun, atunci trebuie să acționăm dur. Dur însemna să-i împușcăm pe însoțitori pentru a ajunge la Schleyer.“

Unul dintre cei prezenți a manifestat scrupule:

– Nu vreau să mă supun unei astfel de presiuni. Trebuie să existe și o altă cale. Așa nu pot participa.

– Foarte bine, atunci pleci de-acum și noi continuăm discuția, a răspuns unul din cercul de conducere. Atunci, nici nu te mai interesează.

Cel vizat s-a ridicat și a părăsit camera. În continuare, Peter Jürgen Boock a avansat în poziția conducătorului:

„Nu prea avem pe cineva care sub o asemenea presiune și stres să conducă relativ calm. Dar eu aș fi preluat oricând orice altă funcție“.

Din cartierul general aflat în Uni-Center au adus coli mari de hârtie și carton. Pe ele au schițat locul planificat pentru răpire și

presupusa desfășurare privind cine ce face, cine unde stă, cum se realizează comunicarea între membri, spre ce trebuie îndreptată atenția. Întreaga acțiune a fost regândită de mai multe ori.

„A fost o dezbatere lipsită de accente emoționale, își amintea Boock. Ulterior, i-am spus unui membru al RAF la Bagdad că a fost conferința noastră de la Wannsee. Așa cum funcționarii naziști au dezbătut planul lor pentru «soluția finală», la fel de rece s-a discutat despre omorârea însoțitorilor lui Schleyer, deși grozăvia privind faptul în sine ne era conștientă. Dar asta era singura posibilitate de a realiza planul. Dacă am fi exprimat în cuvinte grozăvia planului, atunci aproape nici n-ar mai fi fost posibil.“

Șoferul era considerat un bodyguard înarmat. Cu aceasta s-a trecut peste respectiva temă.

„În alte condiții aș fi întrebat cu siguranță de ce să-l împușcăm pe șofer; îl putem lăsa să fugă. Îi dai un picior în fund și gata. Dar pentru asemenea rețineri de natură morală nu era loc. Niciodată n-am trăit o asemenea discuție rece și lipsită de emoții.“

După aceea s-au reîntors la Uni-Center. Boock a pregătit armele și le-a împachetat într-un cărucior pentru copii, astfel încât și cele mai lungi să fie transportate fără să trezească atenția la locul atacului.

Conducerea propriu-zisă a operațiunii urma să fie asigurată de Stefan Wisniewski. Așa era uzanța în acțiunile de comando. S-a prevăzut ca Brigitte Mohnhaupt să nu participe la acțiune. Și acest lucru corespundea liniei RAF.

„Era clar că Brigitte nu va lua parte, deoarece o persoană din conducere trebuie să rămână în rezervă pentru a reconstrui grupul în caz că se întâmplă ceva nedorit. Ea ar fi vrut, dar votul majorității a sunat negativ.“

Capitolul 5

Patruzeci și patru de zile de toamnă

1. Răpirea (Luni, 5 septembrie 1977)

Au existat suficiente avertismente. După uciderea lui Jürgen Ponto, membru în conducerea Dresdner Bank, pe 30 iulie 1977, investigatorii au aflat cu trei săptămâni înaintea atentatului, pe 6 iulie, că un tânăr de la Institutul de Economie Mondială din Hamburg a studiat documente despre Ponto și Schleyer.

– Îmi scriu lucrarea de doctorat despre persoane de frunte din economie, a spus tânărul și a completat corespunzător formularul pentru vizitatori.

De-abia după moartea lui Ponto au stabilit agenții BKA că așa-zisul doctorand lucrase în cabinetul Croissant din Stuttgart, se numea Willy Peter Stoll și de un timp intrase în clandestinitate.

Hanns Martin Schleyer a fost trecut în „categoria I de siguranță”. Era însoțit permanent de oameni de la LKA din Baden-Württemberg. Biroul său din Köln, locuința din Köln și casa din Stuttgart erau păzite. Un criminalist l-a sfătuit pe Schleyer:

– Închideți ușa balconului când mergeți la culcare.

Alte măsuri vizau montarea unui vizor panoramic la locuința din Köln, întărirea zăvorului și instalarea a trei butoane de alarmare a Poliției.

Traseul de la biroul lui Schleyer din Institutul de Economie al Industriei Germane până la locuință trecea pe strada Am Raderthalgürtel.

În după-amiaza zilei de 1 septembrie, unui localnic i-a atras atenția faptul că două tinere au stat acolo mai bine de o oră și jumătate într-un Alfa Romeo albastru. A doua zi le-a văzut în același loc făcându-și de lucru la mașină. Bărbatului i s-a părut suspectă comportarea femeilor, a sunat la Poliție și a dat semnalmente. La puțin timp au apărut două patrulare și au cerut documentele femeilor. Din cauza unei defecțiuni la computerul Poliției au renunțat la o investigație mai profundă. Nu au verificat nici numerele de înmatriculare, deoarece au plecat de la premisa că în centrală colegii lor au efectuat acest control imediat după apelul cetățeanului. Cei de acolo, însă, s-au bazat pe cei de la patrulare.

De-abia după moartea lui Schleyer au stabilit investigații că acel Alfa a fost folosit de una dintre participantele la răpire, Adelheid Schulz. Numărul era o dublură realizată după metoda RAF.

5 septembrie a fost într-o luni. La ora 5 dimineța, Hanns Martin Schleyer s-a sculat în casa sa cu două etaje din Stuttgart. Familia sa încă dormea, când, după o oră, a plecat cu mașina de serviciu condusă de șoferul lui personal, s-a urcat într-un avion personal, îndreptându-se spre Köln unde îl aștepta șoferul Heinz Marcisz, care l-a dus la birou. A urmat o ceașcă de cafea, corespondența, apoi „rugăciunea de dimineță“, discuția săptămânală a situației cu referenții de specialitate. La ora 14, ședința de prezidiu a Uniunii Patronale cu investitori din industria metalurgică, la care s-a discutat despre următoarele negocieri salariale.

Parola era „Mendocino“. A fost o idee a lui Willy Peter Stoll, care asculta cu plăcere, alături de Stefan Wisniewski, melodia omonimă. Înainte de masă, grupul a pregătit armele și căruciorul, a curățat locuința și a trimis ultimele lucruri, s-a stabilit de asemenea cum să fie răspândite declarațiile de presă ale comandoului, s-au dat telefoane la Paris. Infrastructura pentru Marea Eliberare era în ordine. La operațiune participau 25 de oameni. Se adăuga cercul de simpatizanți care puteau fi folosiți în funcție de necesități.

O persoană a fost postată în apropierea clădirii Asociației Patronatului German. Aceasta urma să semnaleze unei a doua ce se afla într-un alt punct al traseului momentul în care Schleyer pleca. La rândul lui, acesta transmitea comandoului aflat într-o cafenea parola „Mendocino“ în momentul în care mașina cu judecătorul patronatului trecea pe la punctul de observație.

S-a lăsat la latitudinea fiecărui membru al comandoului dacă urma să poarte sau nu vestă antiglonț. Boock a îmbrăcat o vestă, dar în cafenea și-a scos-o.

– Era enervantă. Pe-atunci aveam o astfel de dispoziție încât îmi era indiferent.

Stefan Wisniewski în schimb a păstrat vesta.

A fost o scenă de-a dreptul supraréalistă cum cei patru stăteau în cafenea, cu armele încărcate, comandând cafea și prăjituri. Unele gospodine și doamne mai în vârstă se aflau, de asemenea, la mese. Nici unul nu avea mască și așa trebuia să rămână.

– Nimeni nu trebuia să supraviețuiască cu excepția lui Schleyer, a afirmat mai târziu Boock.

Unii participanți luaseră calmante, alții erau obosiți. Un singur principiu era valabil pentru toți: nu se mănâncă nimic, se pleacă în acțiune cu stomacul gol. Au citit așa ceva spus de Che Guevara: dacă ai mâncat și ești împușcat în stomac, ești mort. Iar de la Boock citire: mai întâi lenjerie curată, apoi stomac gol. El a comandat o gogoasă, a mușcat din ea, apoi a lăsat-o. A băut cafea să-și liniștească stomacul. Imediat a sunat telefonul. Ospătarul a ridicat receptorul și a întrebat dacă este de față un domn Müller. Stefan Wisniewski a luat receptorul.

– „Mendocino“, s-a auzit de la celălalt capăt.

– „Mendocino“ a zis și el, îi dăm drumul.

Știa că mai au zece minute. Unul număra. Apoi, Willy Peter Stoll și Stefan Wisniewski au urcat în Mercedesul galben. Sieglinde Hofmann și Boock au pornit-o cu microbuzul Volkswagen după ei. Au cotit în strada Vincenz-Statz și au parcat Mercedesul. Acesta

trebuia să fie mașina de sacrificiu care să provoace oprirea convoiului cu Schleyer. Boock a parcat microbuzul cu care urma să fie transportat Schleyer, după care a ajutat-o pe Sieglinde Hofmann să descarce căruciorul. S-au îndreptat apoi spre colțul străzii de unde vedeau foarte bine mașina de sacrificiu. Au adoptat o atitudine relaxată ca două cunoștințe care tocmai s-au întâlnit.

După-amiază, Schleyer și-a părăsit biroul pentru a pleca la locuința sa din Köln. La volanul mașinii cu numărul de înmatriculare K-VN 345 se afla iarăși șoferul Marcisz. Într-o mașină particulară de Poliție urmau polițiștii Reinhold Brändle, 41 de ani, Roland Oieler, 20 de ani, și Helmut Ulmer, 24 de ani.

Spre ora 17.25, coloana a străbătut strada Friedrich Schmidt. Strada pe care locuia Schleyer avea sens unic. Cele două mașini erau obligate să facă un ocol pentru a ajunge la locuință.

– Iată-i! a spus Sieglinde Hofmann.

Boock și-a luat arma din cărucior și a ascuns-o sub jachetă. Hofmann a împins căruciorul mai departe. Capcana s-a deschis.

Imediat după ce a cotit în strada Vincenz-Statz, șoferul lui Schleyer a trebuit să frâneze puternic. În fața lui se afla un cărucior albastru, iar alături un Mercedes galben cu număr de înmatriculare de Köln. Mașina cu cei trei polițiști s-a apropiat de cea a lui Schleyer. În acel moment au început împușcăturile din toate pozițiile. Ulterior, Boock nu-și mai amintea cine a tras spre cine:

„Se auzea parcă o singură rafală, uluitor de puternică. Asta din cauză că am folosit două HK-43, arme de atac, fără amortizor“.

În puține secunde s-a tras un întreg încărcător cu această armă, deci 30 de gloanțe. A intervenit un moment de liniște deplină, după care au început să tragă însoțitorii lui Schleyer. Boock a văzut-o pe Sieglinde Hofmann căzând în genunchi. Nu vedea dacă a fost lovită sau nu.

„Am alergat într-acolo. Nu știu dacă am tras din alergare sau când am ajuns în dreptul mașinilor. În același moment a apărut

Willy Peter Stoll, a sărit pe capota mașinii însoțitoare și a tras întreaga încărcătură înăuntru.“

A pătruns în linia de foc a lui Boock fiind cât pe ce să fie nimerit. Apoi s-a făcut din nou liniște. Stoll se afla încă pe capota mașinii cu încărcătorul armei gol. În această liniște, unul din comando a spus:

– Am dat greș, toți sunt morți.

Așa gândea și Boock și a fugit înapoi să aducă mașina. Când a revenit, ușa batantă s-a deschis și a văzut cum Willy Peter Stoll și un alt membru al grupului îl cară pe Schleyer la mașină. Și ceilalți au urcat și l-au așezat pe președintele patronatului pe podea. Stoll a urcat lângă Boock, îndemnându-l să pornească. Boock a accelerat, dar când s-au apropiat de prima intersecție a observat că semaforul este pe roșu, iar în fața lui se află o coloană de mașini. A cotit pe trotuar și s-a năpustit în intersecție, trecând fără a ține seama de vehiculele care circulau din ambele sensuri. În fața lor, un camion încerca să iasă cu spatele pe șosea. Boock aproape l-a nimerit pe omul care semnaliza acest lucru cu un steguleț și a continuat cursa nebună.

Sieglinde Hofmann avea o seringă plină cu un narcotic de scurtă durată pe care i l-a injectat lui Schleyer. Președintele patronatelor, ușor amețit, le-a spus că nu este nevoie.

– Ce este necesar stabilim noi, l-a pus la punct Boock.

La ora 17.33, un martor a sunat la numărul de urgență 110:

– Mai mulți oameni trag aici cu arme automate. Sunt mai mulți morți și răniți.

Peste două minute au sosit la fața locului două patrule. Au chemat ambulanțe și elicoptere ale salvării. Dar șoferul lui Schleyer, Heinz Marcisz, și polițiștii Brändle, Pieler și Ulmer erau morți.

Guvernul și BKA au fost imediat informați și s-a declanșat o acțiune de urmărire. În jurul orei 18.30, ministrul justiției Vogel și

ministrul de stat Wischnewski s-au deplasat la locul atentatului. Peste 19 minute, postul de radio WDR a transmis prima informație despre răpirea președintelui patronatelor Hanns Martin Schleyer și moartea celor patru însoțitori. La scurt timp, știrea a fost preluată de restul posturilor de radio.

Președintele BKA își luase liber până pe 7 septembrie. Dorea să petreacă împreună cu colegul său de la Serviciul de Informații Interne câteva zile de concediu. Și-au dorit să facă drumeții în zona muntoasă din Bavaria și să filosofeze despre terorism și modalități de combatere a terorismului. Când a aflat despre răpirea lui Schleyer, Herold a împachetat în grabă și a părăsit hotelul. Încă din mașina de serviciu l-a sunat pe șeful departamentului terorism, Gerhard Boeden, pentru a afla amănunte. Apoi a luat un plan al orașului Köln și a început să dea indicații strategice. Era sigur că atentatorii n-au trecut Rinul. Ei trebuiau să se afle încă prin apropiere, în interiorul cercului de urmărire.

– Făptașii, le spunea Herold colegilor și mai târziu ministrului de interne Maihofer, ne sunt cu toții cunoscuți. Mai devreme sau mai târziu, vor cădea în plasa de informații pe care am întins-o. Se vor prinde în capcanele pe care le-am așezat.

Principala prioritate o constituia căutarea ascunzătorii unde se afla Schleyer. Se aștepta ca „grila de investigare a locuințelor conspirative“ pe care Herold o concepușe în ultimele luni și în anii trecuți să funcționeze. Aceste locuințe aveau câteva lucruri în comun, care asigurau păstrarea caracterului conspirativ. Energia electrică și chiria se plăteau cash, la fel cauțiunea. Erau apartamente în blocuri cu garaje în subteran, întotdeauna în apropierea unei intrări pe autostradă. Herold vedea cu ochii minții locuința în care era ținut Schleyer. El îi cunoștea chiar și pe paznici din datele stocate în computer. Trebuiau numai să fie găsiți. Asta era tot. Un joc de copii.

Când a ajuns în biroul său din Wiesbaden, adjunctului lui Herold i s-a părut că acesta arată nedormit și mâhnit. După ce s-a

informat cu privire la măsurile adoptate, i-a făcut cu ou și cu oțet pe subalterni, a afirmat că este înconjurat de idioți care la multe ore de la comiterea răpirii încă stăteau cu mâinile în sân. Și-a aruncat privirea pe câteva telexuri și s-a înfuriat că ministrul de interne Maihofer l-a numit la conducerea comisiei speciale pe un tânăr neexperimentat în ce privește activitatea criminalistă. Încet s-a liniștit și a declanșat „marea lovitură”, cum își amintea adjunctul său, directorul Wolfgang Steinke:

„Pentru mulți care au receptat ideologia RAF „de-a gata”, nu a fost prima perioadă de anarhism/terorism. Unii, însă, urmăreau încordați, deoarece nu apucaseră să trăiască așa ceva. Își făceau simțită prezența toți cei care și-au însușit teorii din scrierile marilor anarhiști și a primei generații RAF. Se folosea isteria de masă și se făcea apel la lipsa de perspectivă a tineretului intelectual în mintea căruia se întipărise ideea că Republica Federală a Germaniei este un stat nedrept.

Herold se afla în elementul său. El predica despre planificarea riguroasă și sângele rece cu care erau impuse conceptele RAF prin cele mai brutale mijloace. RAF a demonstrat încă o dată că o acțiune de comando poate reuși chiar dacă persoana vizată se bucură de înaltă protecție.

– Puteți face ce vreți, a citat Herold o declarație RAF, noi putem răpi pe oricine.

Herold era tot mai furios:

– În cazul Lorenz am rugat, implorat și atenționat guvernul să fie ferm. Dumneavoastră, Steinke, mi-ați fost alături, dumneavoastră sunteți martorul meu.

În toată supărarea sa se găsea și o oarecare mândrie. El a avut dreptate. Dar atenționările sale au fost zadarnice. Ar fi trebuit sacrificat Lorenz – iar mulți polițiști au fost de acord – pentru a demonstra inflexibilitatea statului. Și în cazul Ponto s-a intenționat răpirea. Pentru că s-a apărut vehement, a trebuit să plătească. Un regret postum pentru bancherul mort.

– Nimeni nu m-a ascultat, a răbufnit Herold, și iată rezultatul.

Geamurile din spate ale microbuzului aveau perdelețe, dar nimeni nu s-a gândit în graba răpirii să le tragă. Cu viteză maximă s-au îndreptat spre garajul subteran unde aștepta Mercedesul pentru continuarea călătoriei. Locul de parcare de lângă acesta era ocupat, așa că au trebuit să meargă ceva mai departe și să-l care pe șeful patronatului pe jumătate narcotizat până la Mercedes. Între bancheta din spate și portbagaj s-a tăiat o gaură pentru aerisire. L-au depozitat pe Schleyer în portbagaj, iar Stefan Wisniewski s-a culcat alături cu pistolul pregătit. Boock s-a așezat la volan, Sieglinde Hofmann a luat loc lângă el, iar Willy Petere Stoll s-a culcat pe bancheta din spate. Trebuia creată impresia că în mașină sunt doar două persoane.

Când să iasă din garaj, Sieglinde Hofmann și-a adus aminte că au uitat să lase declarația RAF în microbuz. S-au întors, au pus bilețelul. În el scria că Schleyer a fost răpit de un comando al RAF; alte explicații și solicitări vor urma. Apoi au gonit spre Erfstadt-Liblar.

Când au ajuns la garajul subteran al blocului de pe strada Zum Renngraben nr. 8, unul a întrebat:

– E totul OK ? Aveți aer?

Urma ca Schleyer și paznicul său să mai petreacă două ore acolo până când aveau să fie duși la „Închisoarea poporului“. Când Schleyer s-a mișcat, Wisniewski a vrut să-i facă o nouă injecție. Președintele patronatului german a zis că nu este nevoie, va sta liniștit. Wisniewski a fost de acord, dar l-a avertizat:

– Sunt în spatele tău cu arma pregătită. Să nu crezi că scapi de-aici cu viață. Dacă faci scandal, murim amândoi.

Boock, Sieglinde Hofmann și Stoll au urcat cu liftul la etajul trei. Acolo, în apartamentul pregătit cu grijă pentru răpire, aștepta Brigitte Mohnhaupt. În locuința cu trei camere, o încăpere a fost pregătită ca sufragerie, cealaltă drept dormitor. Aici urma să fie ținut Schleyer. În cea de-a treia s-au întins saltele pneumatice.

Boock trebuia să meargă urgent la baie și i-a spus în trecere lui Willy Peter Stoll:

– Doamne, așa ceva nu faci încă o dată.

Se referea la faptul că acesta a sărit în bătaia armei lui. Deodată, a observat că îi tremură tare mâna. S-a mirat. Era înghețat; avea degetele reci ca gheața, deși în locuință căldura era înăbușitoare. Mai târziu s-a culcat pe o saltea și timp de o oră nu s-a mișcat. Și mai marcat era Willy Peter Stoll. Lui Boock i s-a părut că el se află în stare de șoc. Poate deoarece fusese cât p-aci să fie împușcat de tovarășul său, ori pentru că l-a ciuruit pe însoțitorul lui Schleyer. Nu și-a revenit niciodată, iar Boock a avut câteodată impresia că Stoll și-a pierdut mințile cu prilejul acestei acțiuni. Mai târziu, Willy Peter Stoll a fost împușcat de polițiști cu prilejul încercării de arestare în Düsseldorf.

La o oră după miezul nopții, Schleyer a fost adus din portbagaj în locuință. Narcoticele își pierduseră efectul, iar președintele patronatului arăta palid și speriat, dar umbla singur. Ascultător, a urmat toate ordinele. S-a mai așezat o saltea în dormitor și i s-a indicat să se culce pe ea. Sub pat s-au montat microfoane legate la un magnetofon din bucătărie. Urma să funcționeze tot timpul și să înregistreze orice cuvânt al lui Schleyer. Cum se obișnuia de regulă într-o „închisoare populară“, se dorea ca mai târziu victima să fie interogată. La ora 21.30, l-au văzut pe cancelarul Schmidt la televizor:

„În timp ce vorbesc aici, probabil făptașii mă ascultă undeva. Probabil au în acest moment un sentiment triumfător. Dar să nu se înșele. În timp, terorismul nu are nici o șansă, deoarece împotriva terorismului nu se află numai voința organelor de stat, ci voința întregului popor“.

Locuința avea o suprafață de 77,66 mp. O anume doamnă Lottmann-Bucklers o închiriasse în urma unui anunț în presă. S-a născut la 13 octombrie 1956 și era croitoreasă. Datele n-au fost verificate.

„Doamna Lottmann-Bucklers“ a amenajat locuința. Dulapul a costat 998 de mărci, mobila din dormitor 1969 de mărci, din care 1469 a plătit cu bani-gheață. A mai cumpărat un frigider și un aragaz electric pentru 583 de mărci, precum și un televizor și alte mărunțișuri, printre care covorașe având ca motiv un cerb. Asemenea covorașe cu motive animaliere au fost descoperite apoi și într-o serie de alte locuințe conspirative, ele conducând la ideea că s-a dorit să fie o aluzie răutăcioasă la adresa ministrului de interne din landul Renania de Nord–Westfalia, Burkhard Hirsch¹.

Răpitorii au amenajat un dulap tapetat cu poliester, prevăzut cu un scaun și un lanț, pe care i l-au arătat lui Schleyer spunând că acolo nu-l va auzi nimeni și, dacă nu se comportă normal, va fi închis acolo.

Peter Jürgen Boock a accentuat ulterior că Schleyer n-a fost niciodată închis. Însă analiza poliesterului a evidențiat fire de păr aparținând lui Schleyer. Cei ce au construit ascunzătoarea erau acciași care criticaseră mereu „tortura prin izolare“ practică în închisori.

În această locuință și-a petrecut Schleyer prima parte a răpirii, probabil zece zile, dat fiind că din 16 septembrie, după cum au stabilit poliștii, în apartamentul 104 nu s-a consumat curent electric. Blocul se afla la aproximativ 30 de minute de mers cu mașina de la locul unde a avut loc răpirea.

2. O percheziție amănunțită

Deținuții de la Stammheim au aflat de la radio despre răpirea lui Schleyer. Au urmărit și emisiunile televizate la aparatele din celulă. De-abia la ora 20 au deschis gardienii celulele și le-au luat aparatele de radio și televizoarele. După o oră, Baader, Ensslin și Raspe au fost transferați în alte celule de la etajul șapte. Un grup de

¹ *Hirsch* – cerb (în lb. germană în orig.) (n.tr.)

oameni de la LKA din Stuttgart a primit sarcina de a percheziționa celulele deținuților RAF. Acțiunea a fost condusă de procurorul Widera.

Doi oameni ai LKA au început cu celula lui Raspe. Au întâmpinat greutăți la început deoarece nu funcționa lumina în celulă. Li s-a adus o veioză. Celula era dezordonată. Cu excepția unui bec ascuns între cărți, n-au descoperit nimic „ce ar fi indicat acțiuni incorecte“. Becul a fost predat unui angajat al instituției. Cu puțin înainte de terminarea percheziției, unul dintre participanții la acțiune a fost rechemat la Stuttgart, unde exista mult de lucru: o razie la biroul de avocatură Croissant.

Celula lui Andreas Baader a fost percheziționată de trei specialiști. Și aici lumina era extrem de slabă. S-a adus o lampă cu picior. Cu ajutorul acesteia, polițiștii aveau posibilitatea să citească ceea ce țineau în lumina ei. Celula a rămas în întuneric. S-a montat și un tub de neon. Nu ardea, însă. Unul a verificat toaleta, chiuveta și zona în care se aflau alimente. Altul a desfăcut patul. Sub el a găsit unelte de toate soiurile, o șurubelniță și o mulțime de ștechere și cablu. Un aparat de radio și un pick-up au fost predate conducerii instituției cu rugămintea de a fi atent examinate.

După cum a scris comisarul-șef Josef Ring în procesul-verbal s-a întreprins o percheziție amănunțită.

„Am ordonat clar verificarea fiecărei cărți, a tuturor obiectelor aflate în încăpere, a mobilierului. Nu am cerut expres verificarea pereților. Dar asta se subînțelege în cazul unei percheziții amănunțite. Colegii mei știau acest lucru.“

Conducătorul acțiunii a examinat personal conținutul a circa 50 de cutii de condimente. Au fost controlate toate celulele ocupate, nu însă și cele goale din aripa de maximă siguranță. Cât de „amănunțit“ au fost ele percheziționate s-a văzut după șase săptămâni. Cu excepția unei lămpi pe care Andreas Baader a confecționat-o dintr-un termos, nu a fost confiscat nimic.

În biblioteca sa, Baader avea 974 de cărți și 75 de discuri. O armonică, o mașină de scris Olivetti, o cutie cu acuarele Pelikan, doi ochelari de soare, fixativ, două paltoane de blană, un deșteptător cu baterie, pick-up cu amplificator și boxe, numeroase tuburi de medicamente, condimente, veselă, farfurii...

Jan-Carl Raspe avea, de asemenea, un pick-up cu cablu și căști despre a căror importanță cei ce au percheziționat nu și-au făcut probleme. Există și un microfon. Plus 550 de cărți, aproape în totalitate opere politice și istorice.

În celula lui Gudrun Ensslin s-au găsit alimente, detergent, tutun, aparat de ras, creioane de ochi, fierbător electric, mașină de scris, ceai, flacoane de parfum, discuri, periuță de dinți, o vioară cu pupitru. Ensslin avea în celulă circa 450 de cărți, între care numeroase opere de Lenin și Marx, dar și de Willy Brandt (Întâlniri și opinii), Heinrich Hannover (*Uciderea Rozei Luxemburg și Karl Liebknecht*), Thomas Szasz (*Boala mintală, un mit modern?*), Hans Magnus Enzensberger „Scurta vară a anarhiei“, Bertolt Brecht „Măsura“, care devenise, alături de „Mobydick“ lectura standard a deținuților RAF.

Percheziția a fost încheiată la ora 2.45.

3. Linia dură

(Marți, 6 septembrie 1977)

În emisiunea „Heute“ a canalului ZDF s-a transmis că Poliția este în căutarea unui microbuz alb cu numărul de înmatriculare K-C 3849. La ora 19.45, a sunat administratorul unui bloc de pe Wiener Weg 1b din Köln. În garajul subteran, se afla mașina căutată. Un comando de Poliție a deschis mașina cu ajutorul unei frânghii, deoarece exista temerea că ea putea fi minată. În interiorul

Volkswagenului s-a găsit copia unei scrisori adresate guvernului federal în care acesta era somat să înceteze orice urmărire – „sau îl împușcăm imediat pe Schleyer fără să existe negocieri privind eliberarea sa“.

Poliția a cercetat blocul în căutarea unei locuințe conspirative. Un apartament era închiriat pe numele unei „Lisa Riess“; ei îi aparținea și locul din parcare nr. 127 pe care se afla microbuzul. Spre miezul nopții a fost adus în fața locuinței un minitanc importat din Irlanda cu far, videocameră și mitralieră. Polițiștii au spart ușa și au condus microtancul prin radio în locuință. Apartamentul era gol, exceptând o saltea pneumatică, un scaun și o veioză.

Răpitorii procuraseră medicamente pentru tensiune pentru a-l trata în caz de pericol pe președintele patronatului în vârstă de 62 ani, dar încă în putere și corpolent. Și un medic se afla oricând gata să intervină. Au fost cumpărate și alimente, așa că timp de mai multe zile locuința nu trebuia părăsită. Pentru Schleyer s-au aprovizionat cu mâncare pentru copii deoarece, cum a declarat Boock, „este suportată de oricine, chiar dacă are un stomac în pio-neze sau vomită din cauza emoției“.

Grupul stabilise un plan exact de supraveghere a lui Schleyer. Știau din literatura specifică faptul că după o îndelungată perioadă de supraveghere a unui ostatic se putea ajunge la o apropiere și încredere prea mari între paznici și cel răpit. Din acest motiv paz-nicii trebuiau să se schimbe mereu. Se așteptau ca Schleyer să fie reticent față de instrucțiunile lor și au fost surprinși cât de cooperant se manifesta.

„El a acționat în propriul interes și ne-a făcut atenți și asupra greșelilor, spunea Boock. În același timp, ne-a spus de la început că nu ne va da nici un fel de informații care ar periclita în vreun fel siguranța Republicii Federale. Nu va accepta nici să fie parte a șantajării guvernului federal.“

Willy Peter Stoll a fost primul membru al comandoului care a fost înlocuit la pază. Dimineața a apărut Adelheid Schulz.

– Unde este? a întrebat-o pe Brigitte Mohnhaupt.

Aceasta a arătat spre dormitor.

În prima sau a doua zi au început cu „interogatoriul“, folosind în acest scop magnetofonul instalat în camera lui Schleyer. Au pregătit un anumit scenariu, în cursul căruia întrebările inofensive despre teme verificabile alternau cu cele dure. Așa doreau să afle dacă Schleyer le spune adevărul sau încearcă să-i tragă pe sfoară. Ce voiau să afle cu adevărat, nu știau. Schleyer le-a ținut niște cursuri despre management și economie gen universitate populară. La unele întrebări dădea numai din cap.

– Oameni, ideile vă sunt impregnate de atitudinea voastră.

Interogatoriul dur a ținut doar o zi.

„Tipul nu corespundea deloc clișeele noastre“, a afirmat Boock.

Schleyer era jovial, făcea glume, povestea despre cum fusese prizonier de război, deci nu era închis pentru prima oară. Numai când se făcea referire la trecutul său nazist părea foarte marcat.

Pentru satisfacerea nevoilor fiziologice, i-au instalat inițial o toaletă chimică. Apoi i-au permis să folosească baia din locuință, dar i-au pus în vedere să nu încerce să se apropie de ușă deoarece oricum nu reușește, iar în al doilea rând, mereu se află cineva cu arma încărcată, pe care ar folosi-o chiar dacă ar muri cu toții.

În scurt timp, Schleyer i-a tutuit. Îl recunoștea pe Christian Klar și încă vreo doi din comandă. Boock îi era necunoscut și l-a întrebat de mai multe ori cum îl cheamă, dar n-a primit răspuns. La început, răpitorii purtau cagule, dar în scurt timp a devenit inmod și au renunțat la ele.

Membrii grupului se simțeau în siguranță, deoarece nu aveau nimic de pierdut. Ori reușeau, ori erau morți. Calea de mijloc era arestarea. Dar și închisoarea echivala cu moartea.

Noaptea erau redactate comunicatele destinate guvernului și presei. În general era treaba femeilor. Timp de luni de zile puseseră

la punct un plan exact de comunicare pentru marea acțiune. Oamenii de încredere existau destui. Baza era formată din aproximativ 25 de susținători gata de orice numai să fie primiți în cercul restrâns.

Nimeni nu avea voie să știe totul. În afara cercului intern doar se repartizau sarcini. Dacă i se tăia hidrei un cap, atunci creștea altul.

Era al șaptelea an de la eliberarea lui Baader. RAF a avut disponibili șapte ani pentru ca să-și învețe membrii conceptul luptei conspirative. Jefuirea băncilor, falsificarea de documente, închirierea de locuințe conspirative, păstrarea comunicării. În șapte ani se pot învăța multe.

Comandoul răpitorilor a găsit o zonă la marginea orașului unde se aflau foarte multe cabine telefonice. Există posibilitatea de a da telefon mereu din alte cabine. Dispeceratul era un local în Düsseldorf. S-a stabilit o parolă ce trebuia transmisă altei persoane. Aceasta a luat contact cu cercul restrâns și a fost convocată în apropiere de Erfstadt-Liblar pentru a prelua o informație. Respectivul a fost trimis la un pastor din Wiesbaden, unde a depus o scrisoare. Wiesbaden, orașul în care își avea reședința BKA, a fost ales înadins:

– Am vrut să le arătăm, zicea Boock, că nu ne este frică și nu ne pasă de căutările lor. Mergeam direct înaintea ușii lor și le aruncam scrisoarea. Ne mișcam după bunul nostru plac. Și pastorul a fost bine ales. Ei sunt cei mai indicați pentru astfel de lucruri și le rezolvă cu încredere.

Trei sau patru persoane au fost desemnate pentru transmiterea informațiilor. Aceștia aflau doar cu puțin înainte că trebuie să transporte ceva, dar niciodată ce anume. Mereu alte persoane preluau știrea de la comando și o transmiteau altundeva. Chiar dacă curierul ar fi fost arestat în timpul misiunii, n-ar fi avut posibilitatea să spună de unde a fost trimis mesajul.

Horst Herold a fost condus cu maximă viteză din Bavaria la Bonn. Încă în cursul nopții s-a întâlnit cu cancelarul Schmidt. Apoi a plecat la sediul BKA din Wiesbaden. De acolo s-a reîntors la Bonn extenuat, dar înarmat cu propuneri cuprinzătoare pentru urmărire, bazându-se pe informații preluate din calculatorul său de la BKA.

„Eram plin de idei pentru a duce lucrurile la bun sfârșit, cât mai eficient, spunea el mai târziu, în timp ce Schmidt era și el încordat, ca și Maihofer și Vogel și ceilalți. Eu, nu.“

Ca doi foști ofițeri ai Wehrmacht-ului Helmut Schmidt și Horst Herold erau de acord să nu accepte nici un compromis. Herold juca pe cartea câștigării de timp, el dorea să-i determine astfel pe răpitori să-i furnizeze informații cu care să-și alimenteze calculatorul, pentru ca din acest mozaic să alcătuiască o imagine a răpitorilor și să obțină date privind ascunzătoarea lor.

„De la o oră la alta imaginea atentatorilor devenea tot mai clară, spunea Herold. Totul era absolut clar. Se știa totul, trebuia numai să fie prinși, acesta era singurul punct. Înainte, dificultatea atunci când se căuta un ucigaș consta în faptul că nu se știa cine e. Dacă se afla acest lucru, atunci totul devenea simplu. Aici totul era invers. Aceasta era în esență o nouă experiență.“

Herold a propus ca scrisoarea găsită în microbuz să nu fie făcută publică, astfel încât să-i determine pe răpitori să transmită un nou mesaj.

În după-amiaza zilei de 6 septembrie, fiica unui pastor evanghelic a găsit în cutia poștală un plic având ca destinatar guvernul federal. L-a așezat nedesfăcut pe biroul tatălui său. Peste douăzeci de minute, pastorul a venit acasă și a deschis plicul. Și-a aruncat o privire pe el. A sunat telefonul și un necunoscut i-a comunicat că în cutia poștală se găsește o scrisoare pe care să o trimită mai departe. Apoi a închis. Pastorul a dat telefon la Poliție și la BKA, cerând să fie preluată scrisoarea. În plic se găseau două fotografii ale lui Schleyer, una prezentându-l în fața unui însemn al RAF având o

tăbliță cu textul „deținut al RAF“. A doua era o fotografie personală pe care răpitorul o purta asupra sa.

În plic se afla și un text: „luni, 5.09.77 comandoul siegfried hausner l-a luat prizonier pe hanns martin schleyer, președintele patronatului și al uniunii federale a industriei germane“. Răpitorii cereau „întreruperea oricăror acțiuni de urmărire – sau schleyer va fi imediat împușcat“. Condițiile pentru eliberare:

„1. Deținuții din cadrul raf, andreas baader, gudrun ensslin, jan-carl raspe, verena becker, werner hoppe, karl-heinz dellwo, hanna krabbe, bernd rösner, ingrid schubert, irmgard möller vor fi eliberați la schimb și vor pleca într-o țară la alegerea lor. lui günter sonnenberg, care este inapt să fie deținut din cauza unei plăgi împușcate de când a fost arestat, i se va anula mandatul de arestare...

2. deținuții vor fi aduși până miercuri dimineața, ora 8, pe aeroportul din frankfurt... înainte de masă, la ora 10, unul dintre deținuți va informa comandoul în transmisie directă a televiziunii germane despre desfășurarea corectă a zborului...“

Pentru garantarea vieții deținuților în timpul transportului, răpitorii propuneau să fie trimiși „payot, secretarul general al federației internaționale pentru drepturile omului la onu“ precum și pastorul Niemöller. Fiecărui deținut i se vor înmâna 100 000 mărci.

„plecăm de la premisa – se arăta în ultima frază a mesajului – că schmidt, după ce a demonstrat la stockholm cât de repede știe să ia deciziile, se va strădui să clarifice la fel de repede relația sa cu acest magnat gras al cremei economice internaționale.“

Se adăuga o scrisoare olografă a lui Schleyer: „Continuarea urmăririi îmi va pune viața în pericol, așa cum mi s-a explicat. La fel în cazul în care cererile nu vor fi îndeplinite și nu se va respecta ultimatumul. Mie îmi merge bine, nu sunt rănit și cred că voi fi eliberat dacă cererile vor fi îndeplinite. Dar asta nu e decizia mea. Hanns Martin Schleyer“.

Textul i-a fost dictat de răpitori. La unele formulări el a ezitat și a spus:

– Asta nu sună de parcă aş fi scris eu.

– Cum ai fi scris tu?

Schleyer a făcut o propunere.

– Excelent, scrie așa.

Președintele patronatului a încercat să elimine impresia că ar vrea să determine guvernul federal să cedeze șantajului. A fost de acord numai cu formulări indirecte. Răpitorii nu au protestat.

Cu puțin după ora 19, cancelarul Schmidt a năvălit în biroul liderului opoziției din Bonn:

– Domnule Kohl, vreau să vă vorbesc între patru ochi.

Colaboratorii lui Kohl au părăsit încăperea fără un cuvânt. Schmidt i-a înfățișat în câteva cuvinte conținutul mesajului răpitorilor și a obținut aprobarea tacticii sale de la liderul CDU: mai întâi să se pună accent pe câștigarea de timp; un schimb să fie exclus cu orice preț. Kohl a fost de acord cu linia dură. Ce însemna acest lucru a fost înfățișat de deputatul SPD Peter Corterier în aceeași seară într-un interviu acordat BBC:

– Credeți că domnul Schmidt va ceda unei încercări de șantaj a teroriștilor?

– Va fi o decizie extrem de grea, a răspuns deputatul. Sunt de părere, la fel ca cei mai mulți, că nu se va supune nici unui șantaj.

– Chiar dacă asta înseamnă uciderea domnului Schleyer?

– Da, cred că o cedare este imposibilă.

La ora 23.30, cancelarul a convocat „Marele Consiliu de Criză”. Schmidt a dorit să se asigure că deciziile sale vor întruni și aprobarea politicianilor din opoziție. Din consiliu făceau parte președinții partidelor aflate în Parlament, Brandt, Kohl și Strauß, liderii fracțiunilor Wehner și Mischnick, Genscher în calitate de președinte de partid și membru al guvernului, Zimmermann, președinte al grupului CSU. Mai erau prezenți șefii guvernelor din cele patru landuri în care erau închiși deținuți RAF și a căror eliberare era cerută de răpitori: Filbinger din Baden-Württemberg, Goppel din

Bavaria, Kühn din Renania de Nord-Westfalia și primarul din Hamburg, Klose. În plus, cei mai apropiați consilieri ai cancelarului, ministrul justiției Vogel, ministrul de stat Wischnewski, secretarul de stat Schüler, purtătorul de cuvânt Bölling. În fine, președintele BKA Herold și procurorul general Rebmann.

Schmidt a înfățișat situația după răpirea lui Schleyer. A schițat măsurile luate până în acel moment, faptul că scrisoarea răpitorilor a sosit atât de târziu încât n-a fost timp pentru anunțarea ei în ultima ediție a Tagesschau. În final a enunțat strategia concepută de el: „Eliberarea ostaticului Hanns Martin Schleyer, prinderea răpitorilor și predarea lor justiției, disponibilitatea de negociere a statului și să nu se pericliteze încrederea în stat, asta însemnând să nu se accepte eliberarea deținuților cerută prin șantaj“.

Participanții la convorbiri au aprobat poziția cancelarului. Primul pas urma să fie izolarea totală între ei și în afară a deținuților RAF în toate penitenciarele. Pentru o asemenea izolare nu exista nici o prevedere legală, dar în situația de față era cerută și permisă în situația de urgență“.

Din acest moment, toți deținuții RAF au fost total izolați; nu mai aveau permisiunea să primească nici apărători.

La Stammheim a sosit înainte de masă un specialist al LKA, un inginer. I-au fost prezentate un amplificator, un microfon și un pick-up, confiscate în seara precedentă de la deținuți. Inginerul Nabroth a analizat aparatele, dar n-a descoperit, aparent, nimic deosebit. Cu toate acestea, așa cum s-a stabilit după moartea deținuților, orice amator și-ar fi dat seama că amplificatorul a fost manipulat. Comisia de analiză din Stuttgart a ajuns la concluzia că nu era nevoie de cine știe ce specialist pentru a observa că aparatele au fost modificate.

Aparatele indicau la diferite puncte de sudură că n-au fost folosite doar pentru receptarea muzicii, ci și pentru comunicații între

deținuți. Specialistul a returnat aparatele, iar ele au ajuns din nou în celule.

Faptul că inginerul nu a observat nici o modificare la aparate e cel puțin curios. Aparatele de radio ale deținuților fuseseră astfel transformate tehnic încât undele ultra-scurte nu se recepționau pentru că dispozitivele pentru unde ultra scurte puteau fi transformate ușor în transmițătoare. Cu atât mai surprinzător a fost însă că un inginer al Poliției nu a observat astfel de manipulări. Sarcina sa era exclusiv să analizeze astfel de aspecte. Dacă este adevărat, cum a afirmat specialistul, că a cercetat doar *un* amplificator și două microfoane, atunci rămâne întrebarea de ce s-a deplasat la fața locului pentru a examina doar un aparat din mai multe.

Acest aspect misterios are un sens doar dacă se consideră că instalația de comunicare la etajul șapte a fost descoperită cel târziu în acea zi, dar s-a dorit ca deținuții să fie lăsați să vorbească între ei și să se afle ce discutau aceștia.

În mare viteză, Herold și o întreagă echipă s-au mutat de la Wiesbaden la Bad Godesberg. Mai bine de o duzină de colaboratori apropiați, între care și directorul Steinke, s-au instalat în biroul local al BKA. Toate firele duceau în camera lui Herold; de acolo se coordona întreaga acțiune și se informau birourile teritoriale. Autonomia atât de dragă polițiilor landurilor urma de facto să fie subordonată BKA în cazul Schleyer. Se desfășura cea mai mare acțiune concentrată de urmărire din istoria Germaniei cu scopul de a-l găsi pe bărbatul răpit. Toate informațiile se strâneau în calculatorul lui Herold. Acesta era responsabil cu prezentarea situației în cadrul reuniunilor, comunicarea cu răpitorii, precum și colaborarea cu birourile din landuri.

Biroul 2, condus de șeful departamentului anti-terorism, Boeden, se ocupa de urmăriri și de legăturile cu serviciile de informații interne și externe. Acest birou conducea urmărirea la nivelul țării, trebuia să verifice alibiurile persoanelor suspecte, efectua percheziții în

celulele tuturor deținuților proveniți din RAF, organiza observarea suspecților. De pildă, toate buncărele din preajma Kölnului trebuiau verificate deoarece nu se putea exclude posibilitatea ca Schleyer să fie ținut într-o asemenea ascunzătoare întunecată. Lui Gerhard Boeden îi stăteau la dispoziție 300 de criminaliști.

Un alt birou, numărul 3, efectua controale pe străzi, căi ferate, aeroporturi. La acestea se adăugau polițiile landurilor, care acționau în parte în colaborare cu BKA, în parte pe cont propriu. A fost cea mai intensă căutare a acului în carul cu fân.

Practic, peste noapte s-au schimbat structurile de conducere ale Poliției. Nu mai decideau polițiile landurilor ce trebuia întreprins, ci BKA și Procuratura Generală. Haosul s-a instaurat încă din prima zi.

Ora faptei a fost 17.28. După numai o oră, conducătorul comisariatului 14 din Köln a încercat zadarnic să-l contacteze pe procurorul general dr. Kurt Rebmann. Nici după șase minute nu răspundea nimeni la Karlsruhe. De-abia la 18.35 a reușit să-l contacteze pe procurorul Fischer în locuința acestuia. La ora 19.23, deci la două ore de la comiterea faptei, procurorul general a preluat, în sfârșit, desfășurarea cercetării. Spre ora 22, Rebmann a încercat să interzică o conferință de presă convocată de ministrul de interne din Renania de Nord-Westfalia, Burkhard Hirsch. Acesta s-a opus și a fost nevoit să renunțe la prezența procurorului general la acest eveniment ce a trezit atenția lumii întregi. Chiar și o relatare de la fața locului a fost considerată de Rebmann ca superfluă. Același procuror a demonstrat cu prilejul interviurilor și declarațiilor de presă ulterioare destule lacune în informații.

Deși prin preluarea cercetării, în mod formal BKA era răspunzător de anchetă, totuși conducătorul comisiei speciale a BKA nu s-a preocupat de înființarea unei conduceri a acțiunii în cadrul Poliției din Köln. Timp de mai multe ore, departamentul de

criminalistică al Poliției Judiciare din Köln s-a străduit zadarnic să găsească un partener de discuții din BKA. Doar la ora 22.45 s-a reușit contactarea conducătorului comisiei speciale, Trittin, numit între timp de ministrul de interne Maihofer. Directorul LKA din Renania de Nord–Westfalia, Hamacher, l-a căutat „imperios pentru a se prezenta la sediul Poliției din Köln pentru a constitui acolo o conducere de acțiune a BKA“. Așa s-a afirmat mai târziu într-un document intern al Poliției din Renania de Nord–Westfalia, care critica lipsa de colaborare cu BKA și Procuratura Generală. Spre miezul nopții, BKA nu reușea, în ciuda forțelor sale existente la sediul central al Poliției din Köln, să prelucreze informațiile primite. Din acest motiv, s-a procedat la o separare a datelor, unele fiind prelucrate de organele de Poliție locale, altele fiind transmise la departamentul de anti-terorism al BKA.

De-abia după opt ore de la comiterea răpirii conducerea operațiunilor s-a concentrat la BKA din Köln. La început, cu numai trei, patru oameni, era mult prea slabă. Între orele 2 și 3, toate urmele, indiciile, mesajele, rapoartele și orice altceva ajungeau la șeful comisiei speciale, Trittin. Acesta oferea forțelor de intervenție un raport despre situație, lipsit de claritate, după cum a afirmat Poliția Judiciară din Köln. Această „regretabilă dezinformare“ s-a continuat în conferința de presă a Procuraturii Generale. Forțele de intervenție erau de-a dreptul revoltate.

Corespunzător dezordinii organizatorice s-a derulat și colectarea urmelor. Dimineată așteptau 300 de agenți să examineze indiciile primite până la acea oră, dar BKA nu era încă gata cu introducerea lor în calculator. Astfel, indiciile nu puteau fi comparate și în felul acesta se ajungea la examinarea repetată. „Din acest motiv, cei care ofereau informații au fost chestionați de până la șase ori“, se menționa într-un document al Poliției.

Unele obiecte suspecte au fost analizate de mai multe ori. Introducerea datelor în calculatorul PIOS a fost ca și imposibilă din

cauza cartelării defectuoase. A durat multe zile până când oamenii BKA și de la LKA au reușit să stăpânească într-o oarecare măsură colectarea datelor – dar era prea târziu, așa cum s-a demonstrat după aceea.

Chiar și a doua zi după răpirea lui Schleyer, forțele de intervenție din Köln erau insuficient informate despre situație. Fluxul de informații dinspre BKA lipsea. Derularea cercetărilor era cunoscută numai din mass-media, care, în ciuda interdicțiilor, afla mai multe decât Poliția. Chiar și dotările tehnice de la comisia specială din Köln erau insuficiente. Existau doar două linii telefonice și numai o legătură la sistemul PIOS.

În ciuda infrastructurii insuficiente, la BKA se inventau aproape zilnic noi măsuri prin care se suprasolicatau forțele de intervenție. Așa de pildă, un angajat al Poliției de Frontieră a apărut într-o zi cu o ofertă de 100 de aparate de radio pentru operația Alaska 1 despre care nu știa nimeni nimic. Doar după mai multe telefoane s-a stabilit că în birourile transmisiilor la distanță să fie postați polițiști pentru a detecta din care cabine telefonice se poartă discuții în Elveția. Cu ajutorul aparatelor de emisie, polițiștii urmau să fie direcționați spre acele cabine. Atunci când Poliția Judiciară a transmis că nu dispune de suficiente forțe, oameni de la Poliția de Frontieră au fost trimiși la Köln. Ajungând acolo, 100 de persoane de la Școala pentru Tehnică și Transporturi din Essen s-au prezentat pentru acțiunea Alaska. Într-un document intern al Poliției s-a consemnat laconic: „Cine a mobilizat acești oameni și i-a trimis la Köln a rămas până azi o necunoscută“.

Alaska 1 a fost la fel ca Alaska 2 o cacealma. Scopul acțiunii l-a reprezentat ținerea sub observație continuă a cabinelor telefonice din Köln. Ar fi trebuit mobilizați mai multe mii de oameni – s-a renunțat la acest plan ca fiind de neîndeplinit. S-a limitat totul la observarea cabinelor din preajma Gării Centrale din Köln, scop în care au fost aduși aproximativ 600 de oameni absolut nepregătiți.

Între timp și Procuratura Generală a inițiat o incursiune. În documentele Poliției se specifica: „De multă imaginație a dat dovadă procurorul general Rebmann care a propus ca dr. Schleyer să fie căutat în fiecare casă din Köln. Acest plan nepractic a fost respins ca fiind irealizabil“.

„Haosul din primele zile“ a crescut și datorită faptului că politicieni de frunte și Procuratura Generală s-au simțit datori din primele ore să influențeze direct sau indirect măsurile Poliției – se arăta în criticile formulate din interiorul Poliției. Așa de pildă, ministrul federal de interne Maihofer l-a chemat pe șeful trupei antitero al Poliției de Frontieră împreună cu oamenii săi, la Köln. Acolo însă nimeni nu știa ce să facă cu ei, așa că au fost trimiși acasă. Într-un alt caz, Maihofer s-a simțit dator să dea indicații de intervenție Poliției Judiciare. Invers, mai târziu o acțiune a fost amânată cu mai multe ore deoarece șeful de departament al BKA, Boeden, nu a considerat că este îndrituit să o aprobe fără încuviințarea Marelui Consiliu de Criză. „Impresia Poliției din Köln era – se arăta într-un document al acesteia – că neîncrederea comisiei speciale a BKA față de conducerea Poliției a ajuns până acolo încât chiar și în cazul măsurilor urgente trebuia să-și asigure o acoperire politică.“

Cea mai dramatică era însă lipsa de transparență între conducători: „Șeful Poliției nu era clar recunoscut“. Indicațiile veneau de la diferitele autorități federale sau locale. În mod formal comisia specială a BKA avea prioritate, dar aceasta era suprasolicitată.

Punctul central al problemei l-a constituit preluarea întregului complex „Răpirea lui Schleyer“ de către Procuratura Generală. Procurorul general a însărcinat BKA cu investigațiile și astfel s-a ajuns la „lacune în investigații“. Poliția locală nu mai avea din acel moment atribuții legale, în schimb îi reveneau toate sarcinile. De-abia mai târziu s-a demonstrat cât de adânci erau „lacunele în investigații“.

O Poliție a unui mare oraș, cu un număr considerabil de oameni și cunoștințe – s-a argumentat în document – era mai degrabă în

situația să se ocupe de un caz precum cel al răpirii lui Schleyer. Agenții BKA trebuiau integrați în comisiile locale, dar o preluare a cercetării de către BKA nu era îndreptățită.

Așa au stat într-adevăr lucrurile la cea mai mare acțiune de urmărire din Germania postbelică. Probabil Poliția locală ar fi lucrat mai eficient fără intervenția factorilor externi.

Raport de noapte, Steimmheim, 6 septembrie 1977: „Fără incidente! Liniște“.

4. „Spindy“

(Miercuri, 7 septembrie 1977)

Dimineața, fix la ora 9, șeful Poliției Comunitare din Bergheim a organizat în Hürth o consfătuire cu conducătorii locali. Directorul Biemann a ordonat căutarea imediată a unor posibile ascunzători. La ora 10, toate forțele disponibile din zonă au fost puse în stare de alertă. Șeful Poliției Judiciare și-a mobilizat, de asemenea, toți oamenii. Spre ora 13, a sosit indicația corespunzătoare și de la Köln; în acest moment, Poliția locală se afla deja în acțiune.

Pentru poliști era o acțiune de rutină. Se cercetau obiecte și persoane suspecte. Modul de cercetare era clar: se căutau chiriași suspecți îndeosebi în complexele de blocuri care dispuneau de garaje subterane și se aflau în apropierea autostrăzii.

În zona Erfstadt-Liblar, poliștistul Ferdinand Schmitt a pornit-o spre strada Zum Renngraben 8. Acolo a sunat la administratorul Korn de la etajul întâi. Bărbatul nu i-a indicat nimic suspect, dar l-a trimis la soacra sa care încheia contractele de închiriere pentru asociația de gospodărire. Poliștistul o cunoștea, așa că s-a îndreptat spre locuința acesteia.

– Da, domnule Schmitt, i-a spus ea, aici vin și pleacă atâția oameni că nici nu-mi fac însemnări scrise.

– Gândiți-vă însă, domnul Schleyer a fost răpit, iar câțiva oameni au murit.

Deodată, femeii i-a venit o idee:

– Așezați-vă lângă mine la masă. Acolo unde stați acum, s-a aflat în iunie sau iulie o femeie cu păr lung, negru. A închiriat o locuință în Renngraben 8. După ce i-am explicat că chiria se ridică la 800 de mărci și trebuie plătită în avans, a ridicat poșeta pe genunchi și a scos teancuri de cincizeci de mărci, de o sută și cinci sute și le-a pus pe masă.

– Vă amintiți numele ei?

– Nu, dar domnul Lemke vă poate spune.

– Îmi permiteți să-l sun rapid pe domnul Lemke?

Când l-a întrebat pe administrator despre nume, acesta a răspuns:

– Domnule Schmitt, trebuie să vă atrag atenția asupra confidențialității datelor. Nu ofer din principiu informații despre chiriași.

Polițistul a făcut referire la situația deosebită și numai după multe ezitări i-a zis administratorul:

– Numele ei este Annerose Lottmann-Bucklers, modistă, divorțată. A venit din Wuppertal.

Polițistul Schmitt i-a mulțumit și s-a întors la secția de Poliție. Era foarte agitat, căci totul se potrivea.

„Se știa că răpitorii își finanțau viața prin atacarea băncilor și alte moduri de a prelua bunuri străine. Nici un om normal nu merge să închirieze o locuință cu atâția bani la el. De aceea eram ferm convins că acești domni au venit de la Köln aici, aveau ieșire la autostradă, iar de acolo până pe Renngraben erau exact 1,6 kilometri.“

Chiriașa cu numele Lottmann-Bucklers era o pistă extrem de fierbinte. La nici 48 de ore de la răpirea lui Hanns Martin Schleyer, Poliția locală descoperise o locuință care se potrivea tuturor criteriilor și a cărei închiriere era suspectă.

La ora 15, Poliția din Erfstadt a semnalat superiorilor că apartamentul 104 din blocul Zum Renngraben 8 era suspect. Anunțul a ajuns la Poliția Judiciară, unde urma să fie analizat. N-a fost examinat nici numele Annerose Lottmann-Bücklers, nici dacă datele oferite de chiriaș corespund.

Dacă s-ar fi procedat astfel, atunci s-ar fi aflat imediat că adresa indicată în Wuppertal, strada Bismarck 8 nu putea fi adevărată dat fiind că acolo numerotarea caselor începea de la 11. Iar la adresa respectivă ea nu era cunoscută. În schimb, o persoană din Hamburg purtând numele Annerose Lottmann-Bucklers a solicitat de patru ori buletin, după ce de două ori l-a pierdut, iar o dată i-a fost furat. Dacă s-ar fi solicitat verificarea în calculatorul PIOS a lui Herold, atunci s-ar fi aflat și mai multe date ce indicau că ceva nu e în regulă cu acest nume. Calculatorul ar fi indicat șase puncte de legătură cu scena RAF.

Informațiile se îngrămădeau din toate părțile spre Poliție, dar în acest caz nu veneau de la cetățeni, ci de la un polițist – și acesta descoperise ceva de luat în seamă.

La ora 10, președintele BKA Herold a transmis o nouă informație prin radio către răpitori: „BKA este autorizat să examineze dacă domnul Schleyer mai trăiește...” În acest scop se cereau semne indubitabile. În știrile radiofonice de după-amiază Poliția puneă întrebări asemănătoare.

Spre ora 14, BKA a cerut în același fel o bandă de magnetofon de la răpitori în care Schleyer să dea răspunsuri personale, pe care numai el le știa: „Care era porecla lui Edgar Obrecht? Cum se numește nepoata lui Euler și unde trăiește ea?”

Horst Herold s-a adaptat la comportamentul conspirativ al răpitorilor. Întrebări de acest gen și răspunsuri corespunzătoare au fost repetate în următoarele șapte săptămâni; nu numai pentru a obține un semn de viață de la cel răpit, ci și pentru a-i identifica pe răpitori.

De îndată ce BKA a solicitat răpitorilor un semn de viață de la ostaticul lor, unul dintre aceștia i-a spus – tribunalul a plecat de la premisa că a fost vorba despre Peter Jürgen Boock – lui Schleyer:

– Aceștia o să vrea după aceea – este o parte a tacticii de tergiversare – să pună întrebări la care să răspunzi, astfel încât să fie clar că tu ești.

– S-a transmis așa ceva? a întrebat Schleyer.

– Da, da, prin radio. În cazul Lorenz au procedat la fel. Întrebarea este dacă noi trebuie să intrăm prosteste într-un asemenea joc.

Discuția a fost înregistrată de răpitori. Aparatul se afla însă atât de departe încât numai fragmente din dialog au fost înregistrate parțial. Banda de magnetofon a fost descoperită de Poliție în 1982 într-un depozit subteran la Heusenstamm, inscripționată: „Discuție Spindy“. Domicilierea temporară a lui Schleyer în „Spind“ i-a determinat pe răpitori să-și poreclească victima „Spindy“. Boock a explicat numele în alt mod: fiind corpolent, președintele patronatului avea forma unui fus (Spindel).

După-amiaza târziu, un pastor evanghelic din Mainz a găsit în cutia sa poștală două scrisori ale lui Schleyer, o casetă video și o scrisoare a răpitorilor adresată guvernului federal. Cu o voce obosită, Schleyer citea pe bandă una din scrisorile sale. El s-a referit la întrebările puse prin intermediul radioului:

– Poate ajunge dacă, pentru simplificarea investigației, vă comunic audiența în continuarea știrilor a unui apel prin care un anumit domn Vijot din Belgia, care se afla în drum cu un Volvo alb de la Bruxelles la Karlsruhe, era solicitat să sune acasă. Soția mea își va aminti de discuția noastră din dimineața de duminică, la micul dejun, în care ea pleda pentru introducerea unor măsuri de siguranță în casa noastră din Stuttgart.

În scrisoare, Schleyer menționa: „Sunt informat în mare cu privire la desfășurarea evenimentelor și mulțumesc tuturor celor care

mă ajută în situația mea grea. Sunt convins că răpitorii mei își vor respecta promisiunile, chiar dacă tergiversările vor dăuna. În condițiile date îmi merge bine; îmi salut în special familia, sperând să revin curând alături de ea“.

Răpitorii cereau încă o dată în mesajul lor încetarea căutărilor, pregătirea schimbului de prizonieri și permisiunea ca unul să apară în acea seară la televiziune pentru a face cunoscută executarea măsurilor de pregătire. În plus, caseta video cu Schleyer să fie transmisă de toate emisiunile informative ale televiziunii.

Guvernul Federal n-avea de gând în nici un caz să intre în acest joc cu mass-media. Încă din ziua precedentă se instituisese o strictă interdicție privind transmiterea informațiilor. Cancelarul și consilierii săi au vrut să împiedice ca răpitorii să comunice cu autoritățile statului în fața opiniei publice – așa cum se întâmplase în cazul răpirii lui Lorenz.

Investigațiile au fost continuate pe cât posibil departe de ochii lumii. În același timp, președintele BKA Herold căuta să câștige timp pentru încercuirea răpitorilor.

La 20.44, un episcop din Mainz a găsit în cutia poștală banda de magnetofon cu vocea lui Schleyer cerută de BKA. Peste un sfert de oră, BKA a transmis prin al doilea post național de televiziune un mesaj: „BKA a obținut informația numai de câteva minute. Va urma un nou comunicat“.

Schleyer a răspuns întrebărilor BKA și a adăugat:

„Acest semn de viață va fi, conform concepției supraveghetorilor mei, ultimul înainte de eliberarea mea; supraveghetorii insistă ca guvernul să ia o decizie“.

BKA a continuat să mizeze pe cartea câștigării de timp. La ora 23.15, a transmis prin același post de televiziune că o prezentare a casetei video nu este posibilă din cauza orei târzii când a fost receptată.

Cu puțin înainte de miezul nopții, BKA s-a adresat încă o dată răpitorilor și a propus includerea unei persoane de contact, pentru a elimina orice neclarități prin dezinformări paralele și prea mare pierdere de timp.

Raport de noapte, Stammheim, 7 septembrie 1977:
„Fără evenimente!“

5. Gânduri exotice

(Joi, 8 septembrie 1977)

Dimineța, BKA a îndeplinit pentru prima dată o solicitare a răpitorilor și a dat publicității cea de-a doua scrisoare a acestora, chiar dacă după 38 de ore.

La ora 10.15 s-a reunit din nou Marele Consiliu de Criză și a aprobat propunerea purtătorului de cuvânt al guvernului, Klaus Bolling, de a transmite presei, radioului și televiziunii rugămintea de a nu publica nimic despre conținutul casetei video și benzii de magnetofon, a căror copii au fost trimise de răpitori la diferite medii.

Și Consiliul Presei Germane a apelat după-amiaza la reprezentanții mediei să manifeste reținere în relatările despre răpirea lui Schleyer. Aproape toate ziarele și revistele au aplicat în săptămânile următoare „autocenzura voluntară“.

La prânz, BKA s-a adresat din nou prin radio răpitorilor și a repetat propunerea stabilirii unei persoane de contact, deoarece „comunicările prin radio și televiziune și-au dovedit ineficiența“.

Spre ora 17, s-a întâlnit Micul Consiliu de Criză pentru a dezbată, cu o scurtă întrerupere până la ora 22. Șeful BKA a explicat cancelarului avantajele stabilirii unui om de legătură: mai întâi, păstrarea secretului contactului, pentru a evita publicitatea; în al

doilea rând, sporirea dificultății comunicării pentru adversar, mai ales că este simplu de transmis informații unui intermediar, în vreme ce pentru adversar este cu mult mai dificil. În al treilea rând, astfel cresc șansele de a identifica adversarul. În al patrulea rând, se câștigă mai mult timp decât până atunci pentru găsirea locului de detenție al lui Schleyer.

Herold a amintit numele lui Payot, pe care răpitorii l-au numit în primul mesaj. Payot nu era un oficial ONU, cum în mod greșit au presupus răpitorii, ci președintele Ligii Elvețiene a Drepturilor Omului. Avocat din Geneva și semnatul unor declarații privitoare la „tortura prin izolare” a deținuților RAF. Herold a primit undă verde să-l contacteze pe Denis Payot în calitate de intermediar.

La o oră înaintată, cancelarul a solicitat „să fie exprimate și gânduri exotice privind acțiunile ce trebuiau îndeplinite”.

Herold a avut o idee:

– Eu m-aș preface că îi lăsăm pe deținuți să plece pe calea aerului spre un aeroport din deșert. Să fie inscripționat drept Yemen. Îi lăsăm să coboare și să trimită mesajul acasă. În continuare îi arestăm.

Președintele BKA s-a gândit și unde s-ar putea amenaja un astfel de aeroport fantomă: în Israel. Cu siguranță serviciul secret Mossad ar colabora.

Al cincilea sau al șaselea vorbitor a fost procurorul general Kurt Rebemann. El a constatat o situație de „criză supralegală” și a propus împușcarea deținuților de la Stammheim unul după altul până când răpitorii îl vor elibera pe Schleyer. Pentru aceasta ar fi trebuit să se modifice Constituția. Acest lucru cădea în sarcina Consiliului de Criză care ar putea rezolva asta în decursul a câtorva ore, deoarece în acest cadru ar fi fost reprezentați atât legislativul, cât și executivul. Cancelarul Schmidt a ascultat, potrivit unui martor, cu o mină rece expunerea lui Rebemann și l-a invitat rapid la cuvânt pe următorul vorbitor. La sfârșitul ședinței, unul din participanți a spus:

– Astfel ne-am fi coborât la nivelul RAF.

Jurnalistul de televiziune Christoph Maria Fröhder, care a aflat peste ani de această poveste, a realizat un portret al procurorului general și cu această ocazie a întrebat:

– Colaboratori ai cabinetului de criză Schleyer/Mogadiscio amintesc că dumneavoastră ați pledat pentru o duritate fără milă, ați propus chiar împușcarea unui deținut pentru fiecare ostatic. Această propunere a fost în legătură cu situația de-atunci sau este valabilă și azi?

– Nu, a fost scoasă din context, vreau să spun. Cancelarul Helmut Schmidt ne-a cerut în cadrul ședinței să facem pur și simplu propuneri, chiar extravagante. Să ne lăsăm fantezia să acționeze. Atunci am făcut o asemenea propunere, care nu era gândită chiar serios căci nu aș fi crezut că legislativul ar fi acceptat așa ceva. Ar fi fost nevoie, fără discuție, de o întreagă motivație legislativă.

În serviciile secrete germane se vehiculau la vremea respectivă asemenea „soluții exotice“. Una dintre acestea a apărut în cadrul unei comisii de anchetă a Parlamentului din Bavaria. Comisia se ocupa de activitățile unui fost agent secret, dr. Hans Langemann, care lucrase în Ministerul de Interne al landului.

Comisiei de anchetă i-au fost prezentate acte găsite de procuror în locuința acestuia. Între acestea, se afla o notă a lui Langemann din 11 noiembrie 1977, la trei săptămâni după moartea deținuților de la Stammheim, cu adnotarea „Indicații operative privind terorismul internațional“. Documentul era prevăzut cu ștampila „Secret“. Langemann prezenta în această notă faptul că una din izvoarele sale „Info S“ a adus următoarele informații dintr-o călătorie la Paris: „Unul din vechii săi agenți, cu relații în BND, Petrus, i-a spus că are contacte până la nivelul grupului de conducere al PFLP al dr. Habash“.

În combaterea terorismului internațional, la care activau mereu germani, acel Petrus a propus o operațiune ascunsă. Urma să se desfășoare în trei faze:

- a) Conceperea planurilor
- b) Eliminarea cadrelor de conducere europene
- c) Pătrunderea în nucleul unității de acțiune și lichidarea acesteia.

În aliniatul final al notei, Langemann a scris: Această notă a fost prezentată domnului ministru de stat, care și-a dat acordul în urma unui contact cu Petrus prin IF la Viena și a promis să-l informeze pe prim-ministrul landului.

„IF“ era prescurtarea internă a numelui dr. Hans Langemann. Ministru de stat la Interne era atunci dr. Alfred Seidl, iar prim-ministrul era Franz Josef Strauß.

Oamenii Poliției Comunitare din Köln și-au întins toată ziua antenele pentru a găsi noi posibile ascunzători. În acest timp, colegii de la Poliția Judiciară lămureau informațiile primite. Calitatea deosebită a indiciului „Erfstadt-Liblar“ n-a beneficiat de o atenție deosebită.

Era după-amiza târziu în 8 septembrie când șefii Poliției Comunitare au fost chemați la o discuție la prim-ministru. Și directorul Biemann a participat la ședința care a ținut până la ora 20. S-a decis ca cercetările în legătură cu persoane și obiecte suspecte să fie continuate și la sfârșit de săptămână. O listă cu rezultate și evaluarea lor de către șeful Poliției Judiciare trebuia trimisă comisiei speciale Schleyer. În același timp, a fost ordonată pregătirea așa-numitei lovituri executive. Sub acest indicativ, toate persoanele și obiectele aflate pe liste urmau să fie examinate într-o acțiune fulger.

Raport de noapte Stammheim, 8 septembrie:

„Fără incidente!“

6. „Omul dorește să supraviețuiască...“

În dimineața zilei de 9 septembrie, a avut loc o altă consfătuire în cursul căreia au fost discutate amănuntele loviturii executive. În

continuare, spre ora 10, șeful Poliției Comunitare, Biemann, și al Poliției Judiciare, Breuer, împreună cu câțiva colegi, s-au aplecat asupra listelor de persoane și obiecte pentru a le aprecia. Lista finală a obiectelor suspecte a fost terminată după-amiază târziu. Trecură peste 48 de ore de când polițistul Schmitt obținuse informația cu privire la apartamentul 104 din blocul Zum Renngraben nr. 8 din Erfstadt-Liblar.

La ora 17.30, s-a trimis sub numărul 827 pe telex lista către biroul de coordonare de la sediul central al Poliției din Köln. Telexul se întindea pe trei pagini și cuprindea mai multe persoane din spectrul stângii și câteva „locuințe anarho“. Sub parola „Locuri suspecte“ au fost enumerate opt case. Pe locul patru se afla „erfstadt-liblar, zum renngraben, etajul 3, locuința 104, se pare că o femeie annerose lottmann-bueckler s-a mutat acolo la 21.07.77. A plătit imediat o cauțiune de 800.-dm. Doamna l.-b. a scos banii din poșeta în care mai avea o mulțime de bancnote“.

În aceeași după-amiază, Biemann și colegii săi au prelucrat concepția pentru „lovitura executivă“ și au socotit ce forțe și ce mijloace de intervenție sunt necesare. Din prevedere, toate pistoalele automate și stațiile de emisie-recepție au fost adunate la Hürth. În telexul nr. 840 din 9 septembrie, șeful Poliției Comunitare a raportat concepția de intervenție, necesarul de forțe, precum și mijloacele de intervenție. Se prevedea ca fiecare loc suspect să fie preluat de trupele de intervenție formate din nouă polițiști comunitari și patru criminaliști, cu tot ce era necesar. Parola pentru acțiune era de această dată „control total“, în loc de „atac executiv“. După aceea, verificările locurilor suspecte se desfășurau foarte rapid.

A fost prevăzută și inspectarea obiectivului Zum Renngraben 8. Șeful secției de Poliție de la Erfstadt urma să conducă trupa de intervenție conform concepției „atacului executiv“.

*

Poșta rapidă a depus dimineață la biroul francez al AFP o nouă scrisoare a răpitorilor. Era alăturată o fotografie a lui Schleyer. Se cerea o decizie a guvernului federal până la ora 20. Până la mijlocul zilei următoare trebuia asigurat „zborul tuturor deținuților într-un avion de cursă lungă cu rezervoare pline“; zborul urma să fie transmis de televiziune live. Pentru identificare, răpitorii adăugau o frază a lui Schleyer: „ce noroc că oglinda care a căzut în locuința noastră din offenbach în patul copilului, nu l-a lovit“. Guvernul și BKA au încercat din nou să tragă de timp. AFP a fost solicitată să nu publice scrisoarea, la fel și *Frankfurter Rundschau* care primise o copie.

Tactica de tergiversare nu le-a scăpat răpitorilor, nici ostaticului. Fiecare oră pe care Horst Herold o câștiga cu jocul său derutant, sporea pentru răpitori pericolul de a fi descoperiți. Aceștia l-au convins pe Schleyer să scrie scrisori prietenilor influenți prin care încerca să-i determine la decizii rapide. La prânz, portarului de la Friedrich Flick AG din Düsseldorf i-a fost înmănată o scrisoare destinată acționarului Eberhard von Brauchitsch.

„Exist încă, scria Schleyer, dar aș dori să știu mai multe despre decizia Guvernului Federal, care ține în mâini toate firele, dar a dispus cenzurarea informațiilor. Cererea unui intermediar este o aiureală, deoarece nu-i pot deconspira pe răpitori și nici locul unde ne aflăm, așa că un contact în triumphi este imposibil. Incertitudinea în situația mea este groaznică. Dacă Bonnul refuză, atunci să o facă repede, chiar dacă omul «așa cum a fost și în război» ar dori să supraviețuiască...”

Și în biroul fiului lui Schleyer a sosit în acea zi o scrisoare, pe care Hanns-Eberhard Schleyer a găsit-o doar luni.

„În cazul respingerii cererilor și după lichidarea mea răpitorii vor face o nouă victimă pentru a-și împlini țelul, îi scria Schleyer fiului său. Nu există, după cum s-a văzut, o protecție absolută dacă

se lucrează atât de atent și consecvent cum o fac cei de la RAF. Trebuie făcut un bilanț sever și care să ia în calcul viitoarele cazuri de răpire cu un final nedorit (în caz de revendicări neschimbate). Lucrul acesta trebuie să-i fie cunoscut atât lui Helmut Schmidt, cât și lui Helmut Kohl și H.D. Genscher. Cazul meu este doar o fază a acestor divergențe, din care nu va ieși victorios BKA, așa cum văd eu acum, deoarece persoanele a căror eliberare este cerută îi îndeamnă pe răpitori într-o mare măsură la alte acțiuni. Oamenii care iau decizii în această țară nu pot călători numai în blindate.“

Fiul său era îndemnat să transmită aceste considerații la Bonn. Deși răpitorii cunosc conținutul scrisorii, el reprezintă propriile gânduri din noaptea precedentă. „Nu poate fi continuat acest joc pentru câștigare de timp, deoarece există și pentru răpitori anumite limite, a căror prima victimă sunt eu. Nu se va instaura prea repede liniștea, dar se poate stopa o escaladare prin satisfacerea scopului principal înainte de al zecelea atac.“

Raport de noapte Stammheim, 9 septembrie:

„Ora 22, control de noapte realizat de A.J. Walter. Ora 22.05: la distribuirea medicamentelor Baader a dorit să-i trimită lui Ensslin «o farfurie de terci», dar a fost refuzat, deoarece se aflau în continuare în arest individual. Alte evenimente nu s-au întâmplat“.

7. Intermediarul

(Sâmbătă, 10 septembrie 1977)

Între timp, BKA a luat legătura cu avocatul din Geneva Denis Payot și l-a rugat să accepte să fie intermediar. Payot a fost de acord și a organizat o conferință de presă seara târziu în care s-a prezentat:

– Nu am preluat un mandat de la Poliția germană. Mandatul este semnat și aparține Guvernului Federal sub președinția cancelarului, domnul Schmidt.

Pe-atunci, Denis Payot avea 35 de ani, purta ochelari cu multe dioptrii, avea păr șaten și deținea un birou de avocatură nu prea cunoscut în Geneva. Mai târziu, după cele șase săptămâni ale răpirii lui Schleyer, a primit din partea Guvernului Federal un onorariu de 180 000 de franci, plus speze.

Cu o jumătate de oră înainte de miezul nopții, răpitorii s-au prezentat pentru prima dată la avocatul elvețian. O voce feminină i-a spus la telefon:

– Sunt membră a RAF.

A făcut dovada că spune adevărul redând o declarație a lui Schleyer ce nu putea proveni decât de la el: „În iunie i-am întâlnit pe domnul Karl-Werner Sanne și pe reprezentantul Statelor Unite la Organizația Internațională a Muncii“.

Apelanta a solicitat ca până duminică seara, ora 18, unul dintre deținuții să apară la televiziune și să declare că pregătirile pentru decolare sunt în derulare. După aceea, răpitorii vor da un semn de viață de la Schleyer. În continuare vor acorda șase ore până la decolare. La sosirea la destinație, Andreas Baader va rosti o frază ce va conține un cuvânt din care răpitorii vor ști că deținuții au ajuns cu bine. După aceea, Schleyer va fi eliberat. Orice compromis este exclus.

Între timp a urmat sfârșitul de săptămână. Președintele răpit al patronatului se afla din seara de luni în apartamentul 104 de la etajul trei al blocului de pe Zum Renngraben. Poliția cerceta prin „întrebări atente adresate populației cunoscute“ să afle unde este ascunzătoarea, deși aceasta era cunoscută pe hârtie de aproape cinci zile. În același timp, s-au împărțit indicații de intervenție fiecărei trupe de Poliție: „Observare, încercuire, examinare, voluntari, de la caz la caz verificarea locurilor din punctul de vedere al posibilei ascunderi a lui Schleyer. Stabilirea și verificarea persoanelor dubioase. Căutarea unor obiecte suspecte etc.“

*

Raport de noapte Stammheim, 10 septembrie:

„Ora 20.05 – Baader solicită un Fortral. Ora 23.05 – sanitarul Dolviran i-l dă. Fără incidente! Foarte liniștit“.

8. BKA vrea să câștige timp

(Duminică, 11 septembrie 1977)

Încă din cursul nopții, Payot a transmis la Bonn cel de-al treilea ultimatum. În paralel, ambasadorul german la Geneva, dr. Sanne, a fost sunat și întrebat dacă el, așa cum susțin răpitorii, l-a întâlnit în iunie pe Hans Martin Schleyer. Sanne și-a consultat carnețelul cu notițe și a constatat că întâlnirea a avut loc la 14 iulie și că a participat și un reprezentant al SUA.

Discrepanța dintre iunie și iulie a determinat BKA să transmită răpitorilor prin intermediul avocatului Payot: „Informația... nu conține un indiciu clar privind faptul că ostaticul este în viață. Din acest motiv, BKA solicită ca un nou mesaj al răpitorilor să conțină o dovadă certă că Hanns Martin Schleyer trăiește în momentul transmiterii ei“. În altă ordine de idei, modalitățile de schimb propuse în mesaj nu erau suficient de precise: „Fără cunoașterea destinației zborului și ruta de urmat și o garanție reală a survolării și a respectării legislației țărilor respective – pe baza experienței zborului în cazul răpirii Lorenz – ar fi dificil de găsit un echipaj de zbor ținând cont de sarcina de risc maxim“.

Verificarea și percheziția fulgerătoare a locurilor cuprinse în lista de la Bergheim a fost dispusă de președinția guvernului de land pe 11 septembrie 1977 la ora 18.30. Executarea se realiza pe baza parolei „Control total“.

În secția de Poliție Erfstadt exista convingerea fermă că Schleyer era deținut în apartamentul 104 al blocului din strada Zum Renngraben nr. 8.

„Indiciul corespundea perfect, a spus ulterior Rolf Breithaupt, pe atunci șef al Poliției Erfstadt.“ Când trecea cu soția sa prin fața blocului, comisarul-șef arăta în sus: Acolo se află el.

De două ori s-a aflat șeful pazei, un polițist de 1,90 m și o sută de kilograme, în fața obiectivului gata să-l cerceteze și apoi să stabilească un plan de atac. Era îmbrăcat civil și purta pistolul de serviciu. La etajul trei s-a furișat încet de la apartament la apartament, colegul Kanzinger acoperindu-i spatele. S-a oprit și în fața apartamentului 104. Probabil era ziua în care Peter Jürgen Boock se afla singur cu Schleyer. Un moment a fost liniște deplină. Nu aveau ce face, nu se interoga, nu se redacta vreo declarație. Cei doi se întrețineau în liniște. Deodată a sunat la una din locuințele alăturate. Apoi la următoarea. Zgomotul soneriei venea tot mai aproape. În fine, a sunat și la apartamentul 104. Boock s-a gândit rapid ce să facă. A pus mâna pe pistolul automat și l-a armat ca să-i dea de înțeles lui Schleyer că trebuie să stea liniștit. Răpitul a înțeles gravitatea situației și nu s-a mișcat. Pașii din fața ușii s-au depărtat.

– *Okay*, a zis Boock și a lăsat arma, cred că situația s-a limpezit. Putem vorbi din nou.

– M-ai fi împușcat? a întrebat Schleyer.

Boock a ezitat și s-a gândit în același moment că la o asemenea întrebare nu are voie să ezite. I-ar fi trezit doar speranțe lui Schleyer, încurajându-l să comită o greșală. De aceea a zis foarte hotărât:

– Da, dar nu era convins că Schleyer l-a crezut.

– Dacă ți-ar veni ideea să mă lași liber, a replicat Schleyer, te asigur că voi interveni pentru tine.

– Dacă îți va veni ideea să fugi, a răspuns Boock, poți fi sigur că voi trage.

Polițistul Ferdinand Schmitt, care a efectuat cercetarea decisivă, ar fi vrut să rezolve cazul de unul singur.

– Eu intru, le-a spus colegilor, dar șeful său Breithaupt i-a amintit indicațiile venite de la Köln și Bonn – nici o acțiune pe cont propriu, nici un risc.

– Am plecat de la ideea că locuința va fi cercetată de BKA sau GSG 9.

Raport de noapte Stammheim, 11 septembrie:

„La ora 19.30, Baader a primit o injecție de la sanitar. La 23.02, sanitarul a împărțit medicamente. 23.45, Baader a cerut un Dolviran – primit. 2.20, Baader cere un Dolviran – primit. Alte evenimente n-au fost“.

9. „Nu sunt decis să părăsesc lumea în tăcere...”

(Luni, 12 septembrie 1977)

Dimineața, un tânăr de circa 25 de ani a lăsat la hotelul Breidenbacher Hof din Düsseldorf un plic adresat „Domnului von Brauchitsch, Flick KG“. Acesta conținea o bandă de magnetofon și un mesaj adresat Guvernului Federal care începea cu o frază a lui Schleyer menită să constituie un semn că se află în viață: „astăzi ar fi fost ziua de naștere a verișoarei mele anni mueller, care s-a născut în 1904 la würzburg“.

Răpitorii au prelungit ultimatumul lor până la ora 24. „Posibilele țări de destinație pot fi stabilite de deținuții înșiși“. La alte mesaje ale BKA transmise prin avocatul din Geneva răpitorii vor reacționa numai în cazul în care s-au întreprins pași concreți pentru un schimb. Pe banda de magnetofon se auzea vocea lui Schleyer: „Acum, la miezul nopții dintre 11 spre 12 septembrie, mi se prezintă noile condiții transmise prin domnul Payot. Sunt într-o câțiva mirat că sunt puse condiții unilaterale, între care un nou semn de viață, deși am făcut acest lucru în noaptea de sâmbătă. Pe de altă parte, cerința principală, determinantă pentru existența mea, respectiv care este decizia guvernului, nu este făcută cunoscută...”

La nici o oră de când criminaliștii au preluat plicul destinat lui von Brauchitsch, s-a primit un telefon la secretariatul managerului de la Flick. Apelandul s-a prezentat drept „Leiermann“ și avea un accent șvăbesc. În realitate, era unul din răpitorii lui Schleyer, Stefan Wisniewski.

– Domnule Leiermann, nu vă cunosc, i-a răspuns secretara când apelandul a cerut să vorbească cu von Brauchitsch.

– El mă așteaptă deja.

– În ce chestiune?

– Schleyer.

– În chestiunea Schleyer?

– Da.

– Asta e imposibil, i-a zis secretara.

– Ba da, faceți-mi legătura.

– Nu pot.

– De ce?

– Este în ședință.

– La hotelul Park din Düsseldorf – cunoașteți locul, nu? este o casetă destinată lui, din partea răpitorilor domnului Schleyer ce trebuie preluată urgent.

– De ce trebuie să o preluăm urgent?

– De ce? a repetat apelandul.

– Da. Trebuie să-mi spuneți ceva, nu pot să-l deranjez în timpul ședinței.

– Vă pot spune numai – apelandul a devenit nerăbdător – că domnul von Brauchitsch se va supăra foarte tare dacă nu o faceți, așadar, gândiți-vă. Este o informație, conține un ultimatum. Domnul von Brauchitsch are nevoie urgent de el. Bine, acum închid, a spus apelandul, rezolvați problema. Gata, terminat. El va fi foarte supărat dacă nu o faceți.

– Da, dar nu închideți, este vorba de lucruri foarte importante.

– Bine, faceți ce am spus. Gata. La revedere.

Secretara a încercat să prelungească convorbirea. Lângă ea se aflau oamenii de la LKA și îi suflau ce trebuie să spună. Apelul a fost înregistrat pe bandă de magnetofon.

Plicul de la hotelul Park a fost preluat imediat după aceea. Conținea o scrisoare a lui Schleyer adresată lui Eberhard von Brauchitsch:

„Dragă Eberhard, deoarece din motive tehnice nu pot schimba adresantul, îți trimit o înregistrare pe bandă pentru Helmut Kohl. Ascult-o și dă-o mai departe... Eu sunt neclintit și, după cum vezi, activ. Mulțumiri pentru tot și salutări tuturor, îndeosebi familiei“.

Trecuse o săptămână de la răpire, când Schleyer a înregistrat banda pentru Helmut Kohl:

„Situația în care mă găsesc nu mai este de înțeles din punct de vedere politic. Aceasta mă determină să adresez un apel prietenilor mei politici...“ El a înfățișat măsurile de siguranță adoptate în cazul său, dar care n-au reușit să împiedice răpirea sa. „Cât de superficial au fost făcute este demonstrat de desfășurarea zilei de 5 septembrie. Iar cunoștințele pe care le am astăzi despre pregătirile efectuate îmi demonstrează cât de puțin cunosc terorismul cei care poartă răspunderea. Nu te poți baza doar pe calculator, ci el trebuie alimentat cu inteligență umană, dacă se așteaptă din partea lui date corecte. Eu nu am tremurat niciodată pentru viața mea. Întotdeauna am acceptat decizia Guvernului Federal, așa cum am declarat în scris. Dar ceea ce se întâmplă de câteva zile este chinuirea fără sens a unui om. Se dorește prinderea răpitorilor mei cu trucuri naive. Asta ar însemna concomitent moartea mea sigură și nu-mi pot imagina că se refuză oficial cererile, dar se fac pregătiri pentru a mă pune pe linie moartă, ceea ce s-ar putea prezenta ca fiind o greșală tehnică...”

Eu nu sunt pregătit să ies liniștit din viață pentru a acoperi greșelile guvernului, ale partidelor care îl susțin și insuccesele mult lăudatului șef al BKA...”

Când această bandă a fost derulată în Micul Consiliu de Criză, președintele BKA Herold s-a înfuriat pentru prima dată de la răpirea lui Schleyer.

„Asta m-a scos din minți, a povestit el mai târziu. M-am ridicat și am ieșit. Schmidt mi-a zis: Rămâneți aici, omul nu spune ce vrea. Apoi am ascultat banda încă o dată și, într-adevăr, Schleyer a transmis semnale. El nu a citit «mult lăudatul», ci «mult...» apoi s-a auzit cum răsfoia paginile, «... lăudatul» șef al BKA.

După mai multe ore de ședință ale Micului și Marelui Consiliu, seara târziu a fost transmis un nou mesaj răpitorilor prin intermediul avocatului din Geneva: „BKA va întreprinde pregătiri. În acest scop se pregătesc chestionare pentru deținuți“. Fiecare deținut urma să primească în penitenciar un chestionar, fiind întrebat dacă este pregătit să părăsească țara și, dacă da, atunci încotro.

La ora 24, s-a terminat al patrulea ultimatum al răpitorilor.

Raport de noapte Stammheim, 12 septembrie:

„Spre ora 18, înmănat medicamente lui Baader. Nu am aprobat transmiterea de mâncare doamnei Ensslin de la Baader (arest individual). La ora 21.15, Baader a cerut să vorbească cu dr. Nusser.

Raspe a primit medicamentul Brosorbin la ora 22.30.

Baader a primit injecție de la H. Walter la 22.25, deschis celula.

Până la 22.30, efectuat controlul coridoarelor. La 23.25, înmănat medicamente lui Raspe.

Ora 23.30 – Baader a primit o nouă injecție.

Alte evenimente nu s-au înregistrat în afară de cererea lui Baader de a fi trezit la ora 8“.

10. „Nu ne vom întoarce...“

(Marți, 13 septembrie 1977)

Alfred Klaus de la BKA a primit sarcina de a merge la Stammheim și a înmâna deținuților chestionarele.

Când a ajuns dimineața la etajul șapte, l-a întâlnit acolo pe procurorul Löchner. La puțin timp după ora 9, Andreas Baader a fost condus la vorbitor unde îl așteptau agentul de la BKA și procurorul.

Mai întâi, a vrut să scoată niște informații de la polițist. Klaus a rămas reținut în a da răspunsuri. Apoi Baader a zis că dorește să clarifice două puncte.

– Dacă se întâmplă un schimb, atunci Guvernul Federal se poate aștepta ca cei eliberați să nu se întoarcă în Germania. Eu nu pot da garanții în acest sens decât pentru cei care se află în Stammheim ori au fost aici. Această asigurare nu este valabilă pentru cazul în care verdictul va fi anulat sau se va întâmpla o schimbare politică semnificativă. Guvernul are numai alternativa să-i execute pe deținuți sau să-i elibereze cândva. Plecarea ar însemna o detensionare a situației un anumit timp.

Apoi, Baader a trecut la al doilea punct:

– Este interesul guvernului să împiedice o nouă escaladare. Ar trebui să se străduiască să găsească o țară de adopție pentru acei deținuți a căror eliberare se preconizează.

Omul de la BKA, care a ascultat fără un cuvânt propunerile lui Baader, i-a pus acestuia în față chestionarul. Baader i l-a dat înapoi.

– Nu vreau să dau nici un fel de informații.

Klaus a încercat să-l convingă să fixeze în scris cel puțin condițiile sale. A avut impresia că Baader era foarte nervos și nesigur din cauza lipsei informațiilor. De asemenea, a avut sentimentul că răpirea lui Schleyer și condițiile legate de acesta nu au fost discutate în amănunt cu deținuții.

Pe chestionar, la întrebarea „Sunteți pregătit să părăsiți țara?“, Baader a scris „Da“.

Ca posibile destinații a numit „Algeria/Vietnam“ și a completat: „Noi credem că guvernul va trebui să consulte țările care intră în discuție pentru preluare“.

Gudrun Ensslin a fost adusă în aceeași zi în sala de vorbitor. La întrebarea dacă poate numi o destinație a zborului, ea a răspuns:

„Da – după o discuție în colectiv cu toți deținuții a căror eliberare, respectiv schimb, a fost cerută de comando“.

Pe ceilalți deținuți de la etajul șapte, Klaus i-a vizitat în celule. S-a mirat de dezordinea din celula Venerei Becker, a lui Irmgard Möller și Jan-Carl Raspe. Numeroase cărți se aflau pretutindeni, deținuții dormeau pe saltelele întinse pe jos. Și Raspe a condiționat răspunsul la destinația zborului de o discuție colectivă a deținuților, la fel Irmgard Möller. Venera Becker a scris „Da“ la întrebarea dacă e de acord să plece din țară și „Nu“ la întrebarea dacă poate preciza destinația.

După ce Klaus a prezentat chestionarul și celorlalți deținuți, Baader a cerut să-l întâlnească încă o dată și a enumerat printre țările de destinație Libia, Republica Populară Yemen, Irak.

În aceeași dimineață, la Curtea Constituțională din Karlsruhe au sosit reclamațiile mai multor avocați pentru interdicția contactului cu clienții lor.

Aproximativ în același timp, răpitorii au sunat la biroul avocatului din Geneva:

– Îl rugăm pe domnul Payot să decline rolul pe care guvernul i l-a atribuit și a cărui funcție este numai să permită noi amânări și tergiversarea unei decizii pentru a câștiga timp și spațiu de manevră în vederea unei soluții militare.

Răpitorii considerau absurde tracasările în așa-numitele negocieri secrete dacă se avea în vedere scopul acțiunii, anume eliberarea prizonierilor.

„Nu a existat din partea guverului în aceste nouă zile nici un pas care să semnaleze disponibilitatea de a face schimb pentru Schleyer. Anunțul BKA potrivit căruia urmărirea a încetat a fost o glumă. În fiecare zi sunt publicate fotografiile ale controalelor de pe autostrăzi și relatări despre locuințe percheziționate, spunea apelantul. Dăm

guvernului un ultim termen până în această noapte, la ora 24, pentru a ne îndeplini solicitările.

Imediat, BKA a anunțat că Payot va trimite chestionarele completate de deținuți prin intermediul unui curier. Micul Consiliu de Criză a decis să dea un semnal pozitiv răpitorilor privind inițierea de discuții exploratorii cu statele de destinație menționate de Baader, respectiv Algeria și Libia. Și acest lucru urma să fie transmis răpitorilor de Payot.

Nu s-a mai declanșat „controlul total“ pentru descoperirea posibilului loc de detenție a lui Schlayer, între care și locuința din Erfstadt. În locul acestuia, la 13 septembrie, ora 18.32, punctul 1 al ordinului de intervenție a fost modificat în sensul că „percheziții pot fi efectuate numai în cazul existenței unui mandat în conformitate cu paragraful 105, alineatul 1 al Statutului Poliției“. Mandate n-au apărut nici la Erfstadt, nici la Bergheim. E drept că nimeni nu le-a cerut.

Când a izbucnit scandalul la mai multe luni de la moartea lui Schleyer, judecătorul responsabil de eliberarea mandatelor, dr. Kurt Conzen, a scris secției de Poliție Erfstadt-Lechenich. În acest caz (tânără care închiriază, plata cash a chiriei, chiriașă presupus creatoare de modă, cu toate acestea draperiile mereu trase), mă întreb de ce nu s-a cerut un mandat de la tribunalul local. V-a fost interzis de către LKA sau de BKA să-l cereți...?

Pe 13 septembrie, Poliția din Bergheim a transmis un nou fax, sub numărul 1091, biroului de coordonare și a prezentat alte 14 adrese suspecte. Și acest fax a fost transmis mai departe comisiei speciale Schleyer. S-a accentuat faptul că este o completare a faxului 827 din 9 septembrie. Nimănui nu i-a atras atenția că trebuie să existe o legătură cu faxul inițial. Nimeni nu s-a interesat. Nimeni nu a introdus datele lui Annerose Lottmann-Buckler în calculator.

Între timp s-a ajuns la a opta zi de când Schleyer se afla în apartamentul 104 și a șasea zi de când locul fusese descoperit. Încercările conducerii Poliției Judiciare de a stabili ce s-a întâmplat cu lista de

adrese suspecte au fost neglijate. În zadar s-a dispus verificarea listei 827 și „prezentarea spre examinare în vederea stabilirii măsurilor penale“ procurorului general. Nu s-a întâmplat, dar Poliției, ferm convinse că Schleyer era reținut în apartamentul 104, i-a rămas speranța vagă că se va întreprinde ceva.

N-a fost cazul. Faxul cu indicații privind locul unde era ascuns Schleyer dispăruse. Poliția locală, care a luat toate măsurile pentru efectuarea operațiunii, a așteptat în zadar ordinul „Control total“.

Toate aceste amănunte au ieșit la iveală de-abia cu prilejul anchetelor ulterioare. Pe 8 noiembrie 1977, deci exact la trei săptămâni după uciderea lui Schleyer, a fost transmis un nou fax al Secției de Poliție Erfstadt adresat comisiei speciale din Köln. Conținea un indiciu privind „o locuință suspectă într-un bloc în Erfstadt-Liblar, Zum Renngraben 8“ închiriată pe 1 august 1977 de o anume „Annerose Bueckler, născută Lottman“, dar care, deși chiria se plătește regulat, nu mai este locuită. Comisia specială n-a reacționat nici acum.

În raportul final al BKA cu privire la locuința din Erfstadt se spunea: „După ce plata chiriei a fost achitată până inclusiv în ianuarie 1978, la începutul lui februarie 1978 s-a primit o notă prin care se renunța la închirierea locuinței. După aceea locuința a fost percheziționată“.

Rezultatul este cunoscut.

Raport de noapte Stammheim, 13 septembrie:

„Incidente conform înștiințării“.

În înștiințare, gardianul Wolf raportase pe aproape trei pagini despre discuțiile dintre deținuți. Se observase de mai mult timp că interdicția de a întreține contacte – și astfel și stoparea posibilității de comunicare – era încălcată de deținuții de la etajul șapte care se urcau pe un taburet, își apropiau gura de fanta de aerisire și își strigau cuvinte. Pentru a demonstra superiorilor că deținuții fac schimb de informații, în această noapte gardianul Wolf a intrat într-o

celulă de serviciu dincolo de grilajul spre aripa de maximă securitate. De aici auzea ceea ce își strigau deținuții.

La ora 19.15, a notat el, s-a strigat din celula 715:

– Ce auziți? Ce ați auzit? E gol sub mine.

Acesta era Baader, care voia să comunice celorlalți că celula de sub el nu era ocupată și din acest motiv nu aude nici un fel de informații de la etajul șase.

Din celula 725, unde se afla Raspe, s-a auzit:

– Gol sub mine.

– Jan, și tu? Nimic? a întrebat Baader.

– N-am aflat nimic nici aseară, a urlat Raspe.

– Nu înțeleg nimic, a răspuns Baader.

– Spune încă o dată, a strigat Irmgard Möller din celula 718.

– Nu înțeleg nimic. Ședințe și așa ceva. Cine are ceva de spus? s-a interesat Baader.

La 19.20, gardianul i-a atenționat pe deținuți și a notat: „Prima atenționare“.

Peste 5 minute, Baader a strigat:

– Hei, Gudrun, Jan, răspundeți la toți, Gabi. Ordinea țărilor: Algeria, Libia, Yemen și Irak.

Gardianul a notat: „Discuții în continuare, greu de înțeles“.

La 19.30, s-a alăturat vorbitorilor și Gudrun Ensslin din celula 720.

– O săptămână foarte lungă, a strigat Jan-Carl Raspe.

Apoi s-a pus problema dacă a aterizat sau nu un elicopter.

La 19.35, Baader le-a dictat celorlalți ceva privind tema extrădării. Vorbea atât de repede, încât gardianul nu reușea să noteze. În raport figurau și vorbele greu de înțeles ale lui Baader: „Incredibil, Wehner vorbește despre perversiuni“.

După aceea, Baader a cerut de la gardian somnifer și Dolviran. Raspe avea nevoie de săpun să se spele. La scurt timp, Baader a revenit:

– Hei, Jan, mai există Consiliile de Criză?

– În seara asta are loc o discuție cu Schmidt.

– Cine sunt acolo? a vrut să știe Baader.

– Comisia Europeană își exprimă solidaritatea cu Germania, a strigat Raspe.

– Ah, ei spun că sunt uniți! Jan, asta este fără sfârșit, a strigat Baader. Am auzit ceva despre pedeapsa cu moartea. Tipul de sub mine ascultă mereu comentariul. Comentariile erau împotriva.

La 23.50, deținuții au fost avertizați din nou să păstreze liniștea. Gardianul a notat: „Baader devine furios“. La 0.15, Baader a cerut din nou Dolviran. După aceea s-a lăsat liniștea.

Inspectorul Bubeck a fost informat telefonic despre discuții. El a dispus ca ușile celulelor să fie baricadate provizoriu cu saltele.

În ziua de 13 septembrie, Andreas Baader a fost mutat din celula 719 în celula 715. După moartea deținuților de la Stammheim, în această celulă s-a găsit o ascunzătoare goală în peretele de la geam, suficientă pentru o armă.

Când Baader a ajuns în celula 715, l-a chemat încă o dată pe gardian. A cerut să-i fie adusă cafeaua din fosta celulă. Un gardian a căutat în celula 719 – și a găsit într-o cutie pentru filtrul de cafea un aparat de fotografiat. Filmul nu a fost dezvoltat.

Întrebat în timpul anchetei ce a gândit când a aflat de aparatul de fotografiat, directorul adjunct al penitenciarului Schreitmüller a declarat:

– În orice caz, m-am gândit că omul a uitat să ascundă aparatul.

Directorul instituției, Nusser, a fost la rândul lui întrebat dacă nu s-au gândit să percheziționeze mai bine celulele.

– Nu, nu era cazul... Am luat la cunoștință că s-a găsit un aparat mic.

11. O călătorie, un strigăt de ajutor, o instalație de comunicare și un clarvăzător

(Miercuri, 14 septembrie 1977)

La ora 24, s-a încheiat cel de-al cincilea ultimatum. Puțin după miezul nopții a sunat telefonul la locuința din Stuttgart a fiului lui Schleyer, Hans-Eberhard. Soția sa a ridicat receptorul.

– Bună seara, doamnă Schleyer, vreau să vă citesc declarația comandoului. Vreți să o...

În ziua precedentă doamna Schleyer a mai vorbit cu răpitorii:

– Sunteți același om de ieri, dacă nu greșesc?

– Așa-i. Vreți să notați declarația?

– O întrebare glumeață. Ce mai este?

– Aș vrea să vă citesc declarația dacă sunteți interesată.

– O întrebare deplasată, nu? a răspuns doamna Schleyer.

A luat un instrument de scris și a notat ceea ce a dictat apelantul.

– Tergiversarea așa-numitelor negocieri secrete...

– Ce anume? a întrebat doamna Schleyer.

– Tergiversarea așa-numitelor negocieri secrete... a repetat apelantul.

– Da.

– Este absurdă având în vedere țelul acțiunii, a dictat mai departe apelantul.

– Țelul nu este și el absurd? a întrebat doamna Schleyer.

– ... Este absurd având în vedere țelul acțiunii: eliberarea deținuților. Noi am înțeles calculul infam al guvernului...

– Ce anume?

– ... Calculul infam al guvernului...

– Nici nu-mi vine să cred că aveți îndrăzneala de a vorbi de infamie... a precizat doamna Schleyer și a notat restul declarației.

La ora 8 dimineața, ministrul de stat Wisniewski s-a îmbarcat pentru un zbor spre Algeria și Libia pentru a semnaliza răpitorilor că guvernul se interesează realmente de o țară care să-i preia pe deținuți.

Spre orele prânzului, răpitorii l-au contactat din nou pe avocatul Payot la Geneva. Ei au propus ca decolarea deținuților să aibă loc în aceeași noapte, la două ore după terminarea programului, astfel încât cele două programe de televiziune naționale să preia transmisia.

După-masă, la biroul din Bonn al agenției de presă AFP s-a primit un plic conținând o bandă video; pe aceasta se afla Schleyer în fața unui afiș al RAF. Vocea lui Schleyer: „Mă adresez opiniei publice și sper că mai există suficienți jurnaliști liberi dispuși să publice aceste considerații. Înseși condițiile care au condus la răpirea mea pe 5 septembrie demonstrează că măsurile BKA au fost insuficiente, iar multe aspecte au făcut ca răpirea să fie foarte ușoară. Cu toate acestea am declarat de repetate ori că mă supun deciziilor Guvernului Federal – oricare ar fi ele. După ce guvernul și partidele politice au început negocierile și au transmis familiei mele, mie și opiniei publice că doresc eliberarea mea, a crescut și dorința mea de a mai trăi și urmăresc tot mai mult măsurile BKA care constau în opinia mea în trucuri care să le permită să câștige timp pentru a-i găsi pe răpitorii mei.

Descoperirea răpitorilor ar însemna însă sfârșitul meu. Răpitorii vor fi obligați să acționeze în acest sens... Sunt foarte îngrijorat de faptul că prin asemenea măsuri se urmărește ca greșelile care au fost comise să fie acoperite prin dispariția mea în liniște. Greșelile au fost în ultimele zile numeroase“.

Introducerea unui intermediar, repetatele întrebări privind semne de viață, aparentele dificultăți de transport legate de eliberarea deținuților îi întăriseră suspiciunile. În scopul propriei protecții voia să înfățișeze situația opiniei publice.

„De asemenea, transmit familiei mele că în ciuda condițiilor date sunt bine, sănătos și în deplinătatea facultăților mintale și nu sunt drogat...”

Dacă ar fi eliberat în schimbul deținuților, atunci s-ar întoarce sănătos la familie.

În această zi, la penitenciarul din Stammheim s-au pus „saltele și plăci PFL cu polistiren în fața ușilor de la celule pentru a împiedica contactele verbale. Acestea erau întrebuințate noaptea.

Dacă gardienii credeau într-adevăr că împiedicau astfel orice formă de comunicare între deținuți rămâne sub semnul întrebării.

În anii cât s-au aflat la etajul șapte, gardienii și deținuții au ajuns să se cunoască într-o oarecare măsură. Horst Bubeck știa, de pildă, că Jan-Carl Raspe are o dexteritate manuală deosebită. Odată a transformat o tabletă într-o plombă asemănătoare cu plomba cu care era sigilat aparatul său de radio pentru a-l împiedica să modifice aparatul astfel încât să-l folosească pe post de transmițător. Raspe nu știa că în prealabil fuseseră îndepărtate componente care făceau imposibilă modificarea aparatului în sensul dorit. Nici chiar după mai multe luni oamenii care făceau percheziții nu au observat falsul.

Supraveghetorii și criminaliștii de la LKA, care au verificat de mai multe ori celulele știau că Raspe deținea o mulțime de componente electrice, cabluri, ștechere etc. Nu se știa ce vor să facă deținuții cu astfel de obiecte.

De-abia după moartea deținuților de la etajul șapte specialiștii au stabilit la ce au fost folosite. S-a constatat că penitenciarul ar fi trebuit pus în temă. Mai ales că în urmă cu trei ani deținuții inventivi din Stammheim au dezvoltat un sistem de comunicare de la o celulă la alta. În acest scop au folosit sistemul prin care se transmiteau în celule programele de radio până la ora 22. Când gardienii au descoperit acțiunea deținuților, s-a hotărât ca sistemul de transmitere să fie închis peste noapte.

Un angajat, mecanicul Halouska, i-a ajutat în 1974 cu sculele necesare.

Peste trei ani, în vara lui 1977, Halouska a deconectat, la dorința deținutei Irmgard Möller și cu știința conducerii, instalația de radio din celula ei. Astfel, întreruperea de noapte a devenit fără efect, iar legăturile de la etajul șapte au fost folosite din nou în secret. Cablurile legau celula lui Irmgard Möller cu aceea a lui Gudrun Ensslin aflată la capătul coridorului, iar de acolo mai departe la celula 719

a lui Andreas Baader. Raspe era despărțit de Baader prin casa scărilor, astfel că nu avea cum să fie contactat deoarece cablul microfonului era întrerupt acolo.

Exista, însă, și un al doilea sistem care asigura curent alternativ pentru sectorul sanitar și trecea paralel cu rețeaua de curent normal pentru celule. Această legătură fusese gândită pentru cei care se bărbiereau electric și conducea curent numai la anumite ore. Rețelele din cele două părți ale aripii nu se aflau în legătură. Doar după cuplarea cablurilor de radio cu linia pentru bărbierit s-a reușit comunicarea în întreaga aripă. A fost necesară realizarea unui „pod“ între cele două sisteme. Acest lucru a fost posibil doar în celulele 719, a lui Baader, și 718. Cablurile respective au fost găsite doar după moartea deținuților.

Toți deținuții din aripa de siguranță maximă au fost astfel în legătură. Pentru o funcționare optimă mai era nevoie de un receptor și un emițător. Acestea se găseau în fiecare celulă: amplificatoarele și microfoanele instalațiilor stereo, care funcționau atât cu curent de la rețea, cât și cu baterii. Deținuților li s-a permis și în timpul interdicției de comunicare să păstreze aparatele. Oricare amplificator sau cască se putea folosi și ca microfon dacă era conectat corespunzător. Energia provenea de la un amplificator interconectat.

După moartea deținuților, inginerii au găsit astfel de aparate „prelucrate“ în celule. Ei au stabilit că, beneficiind de oarecare exercițiu, în decurs de zece până la șaiszeci de secunde devenea posibilă realizarea cu materialele existente a unei instalații de comunicare perfectă. Inginerul Bohner, care a analizat instalația după moartea deținuților, s-a mirat că modificările n-au fost observate mai devreme, deși criminaliștii, între care un inginer, au inspectat de mai multe ori aparatele. Și comisia de cercetare a Parlamentului din Stuttgart a ajuns la același rezultat: „Nu era nevoie de cunoștințe deosebite de specialitate pentru a constata că aparatele au suferit modificări“.

În mod provizoriu, dar eficient, au sudat cu ajutorul fierbătoarelor ce puteau fi supraîncălzite și topeau cositorul. Au mai fost găsite resturi de cositor.

Discuțiile cu voce tare prin deschizătura ușilor trebuie să fi avut doar scopul de a abate atenția personalului de supraveghere de la instalația propriu-zisă de comunicare. După „camuflarea“ ușilor, deținuții aveau posibilitatea să vorbească nestingheriți.

Pentru ascultarea discuțiilor nocturne ar fi fost necesară conectarea la sistemul de comunicare a deținuților. După moartea acestora, electricianul instituției Halouska a fost întrebat de procurori:

– Ca specialist nu ați prevăzut posibilitatea ca instalația electrică să fie folosită de deținuți pentru comunicație?

– Nu, a răspuns electricianul.

– Nu ar fi trebuit ca posesor al diplomei de maestru pe sectorul electrotehnic să recunoașteți această situație? Sau mai corect: Ar fi trebuit să știți că există o astfel de posibilitate!

– Nu știu dacă pe baza diplomei mele ar fi trebuit să am cunoștință.

Raport de noapte Stammheim, 14 septembrie:

„La ora 0.25, i s-a dat lui Baader un Dolviran. N-au fost alte evenimente“.

În această noapte, BKA a trimis trei microbuze cu antene într-un cartier mărginaș din Köln pentru a detecta dacă sunt televizoare în funcțiune după închiderea programului. Cartierul respectiv a fost indicat unui agent al BKA de un clarvăzător olandez, Gerard Croiset, ca fiind o posibilă ascunzătoare pentru Schleyer. Neputința de a da amănunte mai exacte a fost astfel explicată de clarvăzător:

– Contactul meu este deranjat.

Prin relatările de presă fusese informat atât de amănunțit, încât acest lucru s-a repercutat negativ asupra muncii sale.

12. Afară și înăuntru

(Joi, 15 septembrie 1977)

La ora 23, răpitorii lui Schleyer l-au apelat pe avocatul Payot și au propus ruta de zbor deasupra Italiei, Iugoslaviei, Libiei, Egiptului sau Statele din Golf.

– Vrem să excludem în orice caz o rută cu survolul Israelului, Marocului sau Etiopiei, a zis apelantul.

Guvernul Federal trebuia să ceară preluarea deținuților de către țările numite ca destinație.

Între timp, comandoul a ajuns la concluzia că locuința din Erfstadt nu mai era sigură. Au constatat că grupuri de polițiști aveau indicații să meargă din casă în casă și să verifice apartamente care corespundeau criteriilor lui Herold pentru locuințe conspirative. Grupul pregătise deja o nouă ascunzătoare în Olanda, dar contractul pentru locuința din Haga nu era încă semnat. Brigitte Mohnhaupt a plecat în Olanda pentru a grăbi mutarea. În momentul când Boock a avut impresia că atmosfera devine tot mai încărcată, a plecat și el într-aco-lo, spunând că în 48 de ore trebuie să fie plecați cu toții. A călătorit cu trenul până la graniță, a traversat pe jos zona verde, iar apoi a urcat din nou într-un tren. Așa au procedat întotdeauna și totul a decurs fără probleme. La televiziune și în ziare se vorbea că granițele sunt închise. Dar Boock n-a observat nici un grănicer sau polițist. Trebuiau ocolite gările principale, căci numai acelea erau controlate. Gările mici rămâneau complet neobservate.

Cât de repede posibil, Angelika Speitel a semnat rapid contractul de închiriere pentru o locuință în Steevenstraat din Haga. În același timp, Boock a alergat prin magazine și a cumpărat ce era necesar. Și asta presupunea rutină: să comande și să ceară livrarea, mașina cu mobilă mergea înaintea lui cu garniturile de canapele noi-nouțe ca să aibă vecinii ce vedea.

Numai victima trebuia transportată cât mai discret. În acest scop a fost căutat un geamantan supradimensionat sau un fel de coș. Toți cei din comando au văzut la viața lor astfel de obiecte, dar nimeni nu știa de unde pot fi cumpărate. Au încercat geamantane din tablă și chiar un dulap până când au găsit un coș din salcie.

Schleyer a fost obligat să intre în coș, după care a fost dus cu liftul în garajul subteran. Acolo au mutat coșul într-o mașină combi care l-a dus până la granița verde cu Olanda. Din partea cealaltă a venit o mașină asemănătoare, apoi călătoria a continuat pe autostradă la Haga.

Locuința nu era încă gata, așa că s-a făcut o pauză de câteva ore la un motel. Între timp, Schleyer a primit permisiunea de a ieși din coș ca să-și facă nevoile. Boock a considerat că Schleyer se comportă logic și înțelegător. El știa că răpitorii l-ar fi putut trata și altfel: cu cătușe, căluș în gură și așa mai departe. Nu și-a făcut iluzii ce s-ar întâmpla dacă nu se comporta ca atare.

Transportul trebuie să fi avut loc cel mai târziu pe 16 septembrie deoarece începând din acea zi în locuința din Erfstadt nu s-a mai consumat curent electric.

Trecuseră unsprezece zile de când Schleyer ar fi putut fi eliberat din locuința descoperită de Poliție.

În stadiul de planificare a acțiunii, grupul crezuse că întreaga operațiune nu avea cum să dureze mai mult de o săptămână, în cel mai rău caz zece zile. Între timp, comandoul a constatat că BKA și guvernul trag de timp. Grupul era prea mare, iar infrastructura – prea vizibilă. Unii membri ai grupului au ajuns să fie prea familiari cu victima, ceea ce era periculos. Așa de pildă, în locuința din Erfstadt una dintre femei juca ore în șir monopoly cu Schleyer – și îl învingea. Președintele patronatului găsea ilar faptul că o comunistă învingea un capitalist într-un asemenea joc. Discutau cu plăcere despre copilărie, despre artă. Pentru ceilalți paznici acest comportament

devenise suspect, așa că femeia a fost înlocuită și a trebuit să părăsească locuința.

Raport de noapte Stammheim, 15 septembrie:

„La ora 19.30, Baader a cerut sirop contra tusei.

La 23.05, li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe.

La 0.30, a căzut peretele contra zgomotelor la celula 718 (Raspe). Baader a încercat imediat să stabilească un contact verbal: «Hei, Jan, mă înțelegi, ăștia vin și pun peretele la loc». În ciuda peretelui pentru izolare fonică, vocea lui Baader se auzea perfect.

La ora 1.40, i s-a dat lui Baader un Dolviran.

13. „Radioul să fie dat mai încet“

(Vineri, 16 septembrie)

Răpitorii l-au contactat din nou pe Payot. Au reclamat faptul că țările de destinație numite de deținuți nu s-au arătat dispuse să-i preia din cauza eforturilor reduse ale guvernului.

– Vrem să știm exact cum și cu cine au loc aceste contacte. O tărăgănare nu este în favoarea lui Schleyer.

BKA a răspuns scurt: Contacte au loc la nivel de miniștri. Apoi s-a cerut un nou semn de viață din partea lui Schleyer. Răpitorii au răspuns încă în aceeași noapte, au transmis și semnul de viață și au prezentat modalități pentru eliberarea lui Schleyer. De îndată ce avionul cu deținuți ateriza în siguranță, iar însoțitorii Payot și pastorul Niemöller reveneau, Schleyer va fi eliberat într-un răstimp de 48 de ore. El va avea posibilitatea ca imediat după eliberare să-și sune familia.

Cea mai mare parte a grupului de răpitori urma să se retragă la Bagdad. În grabă au fost rezervate bilete de avion și s-au procurat

pașapoarte. Și Boock a vrut să plece la Bagdad. Între timp a avut probleme cu sănătatea.

Încă din 1975, Boock suferea de o boală necunoscută a colonului. Hemoragiile indicau o inflamație, însă viața în ilegalitate făcea imposibil un consult amănunțit. Se ajuta cu diferite calmante puternice. Pe vremea răpirii lui Schleyer ajunsese la șapte sau opt pastile de Dolantin pe zi. Mai târziu a luat și alte preparate cu morfină. A ajuns însă dependent de droguri. Bănuiala de cancer a respins-o. De-abia mai târziu, când durerile și decăderea corpului au devenit insuportabile a permis să fie consultat de un specialist. Acesta nu a descoperit nici o urmă de cancer și încet starea sănătății lui Boock s-a ameliorat.

De pregătirile călătoriei a ținut și împachetarea înregistrărilor cu interogatoriul lui Schleyer pentru a le lua la Bagdad, iar ulterior în Alger. Boock n-a fost niciodată prea explicit privind soarta acestor înregistrări. Brigitte Mohnhaupt nu i-a destăinuit totul. Lui Boock i-a atras atenția că au existat întrebări preformulate. El nu știa de unde proveneau. Mai târziu a spus că bănuia „interese străine“. Abu Hani, căruia urma să i se ofere benzile, cânta, conform expresiei lui Boock, la un alt pian. Avea relații certe cu serviciile secrete din Est.

Stefan Wisniewski urma să rămână ca lider operativ, împreună cu puțini membri ai grupului, în Europa pentru a-l păzi pe Schleyer. Încă din Haga a fost pregătit un nou cartier general, de data aceasta la Bruxelles. De acolo Peter Jürgen Boock a zburat, via Cairo, la Bagdad. Pentru el era ca o ușurare: „Noi am stat tot timpul în tensiune. Mai întâi pregătirile, apoi acțiunea. Iar după aceea ești terminat“.

A întrebat-o pe Brigitte Mohnhaupt dacă are aceeași senzație și ea a răspuns că simte la fel. Friederike Krabbe și Monika Helbing, cea care închiriasе locuința din Erfstadt ca doamna Lottmann-Bucklers,

au plecat înainte la Bagdad să pregătească acolo cartierul general. Când au ajuns Boock și Mohnhaupt, două case stăteau la dispoziția RAF. Mai întâi, au locuit în cea mică, apoi s-au mutat în cea mare, care se afla în centrul cartierului diplomaților din Bagdad.

Imediat după sosire, Brigitte Mohnhaupt a avut o întâlnire cu Abu Hani, prilej cu care au fost stabiliți următorii pași: modalitățile de preluare a membrilor grupului, probleme financiare. Boock suferă tot mai mult din cauza bolii sale și era sătul de întreaga afacere.

„Eram gata să spun că, dacă există o acțiune de suicid, un comando sinucigaș, atunci ți-neți cont și de mine.“

Când a aflat acest lucru, Abu Hani s-a dus el însuși în cartierul general al grupului și a cerut să aibă o discuție între patru ochi cu Boock. L-a întrebat de boala sa și a mărturisit că și el este bolnav, chiar dacă nu atât de grav ca Boock. Dar lucrurile acestea trebuiau uitate cât mai repede. În mod patetic, l-a asigurat că îl privește pe Boock ca pe fratele său și nici în vis nu s-ar gândi să-l propună pentru o acțiune sinucigașă. Mai întâi trebuia să se însănătoșească.

Pentru problemele oficiale a fost desemnată Brigitte Mohnhaupt. De altfel, ea a fost cea care a stabilit solicitările financiare cu Abu Hani încă înainte de răpirea lui Schleyer. Inițial, grupul intenționa să ceară de la guvern pentru fiecare deținut 100 000 de mărci – pentru cei zece aflați pe listă în total un milion. Dar Abu Hani a spus:

– Dacă sunt gata să plătesc, atunci plătesc și zece milioane. Dacă vor schimbul, atunci nu se mai pune problema.

Într-o discuție cu Book, Brigitte s-a arătat mai târziu nemulțumită:

– Așa un materialist bătrân...

Era vorba de o acțiune de anvergură politică, și nu de jefuirea unei bănci. La sfârșit s-a cerut așa cum a propus Abu Hani, un milion pentru fiecare deținut.

Raport de noapte Stammheim, 16 septembrie:

„La ora 21.50, Baader a cerut un Dolviran și să se dea radioul mai încet.

Ora 23: Împreună cu sanitarul i-am dat medicamente lui Baader. Nimic de raportat. Liniște.“

14. Un sfârșit de săptămână liniștit

(Sâmbătă/duminică, 17/18 septembrie 1977)

Spre prânz, răpitorii s-au prezentat din nou la Payot și au cerut ca BKA să comunice exact cu ce țări se poartă negocieri. Considerau că s-a răspuns la întrebarea BKA privind modalitățile de efectuare a schimbului.

BKA i-a cerut lui Payot să le comunice răpitorilor că întrebarea privind modalitățile de eliberare a rămas fără răspuns și că se confirmă că s-au realizat contacte cu țările numărul 1 și 3 din cele numite de Baader.

După-masă, ministrul Wischnewski a zburat spre Bagdad și Aden.

Raport de noapte Stammheim, 17 septembrie:

„Orele 18, 18.34, 21.05 – siguranța centrală a fost conectată.

Ora 20.55 – i s-a administrat un Optipyrin lui Baader.

Ora 22.55 – i s-au dat medicamente lui Baader. În rest, nimic de semnalat“.

Raport de noapte Stammheim, 18 septembrie:

„La 23, medicamente pentru Baader. Fără incidente. Liniște“.

15. O zi obișnuită din perioada răpirii

(Luni, 19 septembrie 1977)

Întrebările privind semne de viață de la Schleyer și răspunsurile la acestea au alternat fără a fi însoțite de decizii. Avocatul Payot a

comunicat BKA că este de acord să plece în călătoria cu deținuții. Dacă este necesar, va zbura separat de ei în țara de destinație pentru a transmite mesajul lui Baader către răpitori.

Răpitorii erau nerăbdători. Au transmis BKA:

– Avem să vă comunicăm că nu vom mai negocia alte 14 zile. Asta numai ca informație...

Raport de noapte Stammheim, 19 septembrie:

„La ora 23.05, sanitarul le-a dat medicamente lui Baader și lui Raspe. Fără alte evenimente“.

16. O lege specială (Marți, 20 septembrie 1977)

Ministrul de stat Wischnewski s-a întors din Aden.

Înainte de masă, la Bonn s-au întâlnit miniștrii de justiție ai landurilor pentru a face un schimb de experiență pe tema interdicției contactelor. Unele tribunale stipulaseră că, în ciuda interdicției, avocații au dreptul să-și viziteze clienții. Cu toate acestea, nu li se permisesese să intre în penitenciar. A fost o adevărată încălcare a legii: executivul s-a împotrivit unei decizii a justiției. Interdicția de a avea contacte, pentru care nu exista o prevedere legală, a fost decisă prin referire la paragraful 34 al Codului Penal, care legitimează o acțiune de forță majoră în absența unei legi. Această acțiune de forță majoră permite încălcarea legii dacă astfel sunt apărute bunuri mai înalte. Cei mai mulți juriști erau de acord cu părerea că numai cetățeanul, nu și statul, poate apela la forța majoră.

Acest lucru le era foarte clar miniștrilor de justiție. În plus, Curtea Constituțională a primit o cerere din partea mai multor avocați apărători ai deținuților RAF care cereau tribunalului suprem să decidă dacă în cazul interdicției de a întreține contacte

justificarea prin invocarea forței majore este în concordanță cu legea fundamentală. Acest lucru a pus Guvernul Federal și miniștrii de justiție din landuri într-o situație dificilă. Dacă judecătorii Curții Constituționale decideau că aplicarea paragrafului 34 în respectivul caz și în general de către stat este îndreptățită, aceasta ar fi avut consecințe constituționale deosebite: forța majoră ar fi devenit atunci egală cu o lege de împuternicire pentru situații deosebite. Iar acest lucru nu-l dorea nimeni.

La o decizie diferită a judecătorilor din Karlsruhe, guvernul ar fi primit într-un context încordat o palmă răsunătoare, un risc pe care nimeni nu voia să și-l asume. În această situație de cumpănă, miniștrii din landuri și cel federal de justiție au decis să abordeze un al treilea drum, chiar dacă și acesta era problematic. Urma să se conceapă rapid o lege care să confere o bază legală interdicției de a întreține contacte, de a cărei necesitate era convinsă toată lumea.

Procedura de elaborare a unei legi în Parlament este complicată și îndelungată. Între introducerea și aprobarea unei legi trec de regulă luni de zile, dacă nu ani. La legea privind interdicția de a întreține contacte a fost altfel. Proiectul a trecut cu o repeziciune fără precedent toate treptele parlamentare. În decursul unei săptămâni, o lege îi dădea dreptul ministrului de justiție să întrerupă contactele deținuților între ei și cu exteriorul. Aplicarea ei presupunea că viața și libertatea unei persoane pot fi periclitate și există bănuiala îndreptățită că pericolul provine din partea unei organizații teroriste. Interdicția de a întreține contacte avea o durată de maximum 30 de zile și trebuia confirmată după două săptămâni de un tribunal. Izolarea putea fi prelungită dacă un judecător considera că se mențin condițiile anterioare.

Raport de noapte Stammheim, 20 septembrie:

„Baader a primit medicamente la 23.07. Foarte liniștit“.

17. Un articol din *Welt* și consecințele sale

(Miercuri, 21 septembrie)

În această zi, *Welt* a venit cu un articol pe trei coloane: „Mini-cameră introdusă în celula lui Baader – a fost opera unui avocat?“

Cu o săptămână în urmă, fusese găsită o cameră Minox în celula lui Andreas Baader. Se presupunea că fusese introdusă de un avocat. Un subtitlu vorbea despre: „Bilețele ascunse între acte lipite“. Iar mai departe: „Camera Minox de producție recentă și casetele potrivite cu 36 de poziții erau ascunse într-o cutie cartonată cu filtre de cafea. Se bănuiește că aparatul a fost introdus de un avocat...“

Anterior, la Stammheim se găsiseră la efectuarea unei percheziții în celule, după vizita unui avocat ce lucra în biroul lui Croissant, bilețe ascunse.

Ministerul federal de justiție, ocupat cu elaborarea legii interdicției de a întreține contacte, a trimis un fax la Stuttgart: „... Vă rog să luați măsuri corespunzătoare care să împiedice ca astfel de obiecte să ajungă pe neobservate în celulele deținuților“. Destinatarul faxului, ministrul de justiție din Baden-Württemberg, dr. Bender, a devenit activ.

În comisia de analiză el a spus ulterior: „Reacția mea a fost: Trebuie efectuat un control mai amănunțit, deoarece este evident că s-a omis ceva la control“. A dat directive pentru un control mai atent dirigintelui său ministerial Reuschenbach, care l-a solicitat telefonic la rândul său pe directorul penitenciarului, Nusser, cerându-i să întreprindă cele necesare. Nusser a înregistrat în acte: „Domnul inspector Bubeck a fost însărcinat să rezolve problema“.

Raport de noapte Stammheim, 21 septembrie:

„La ora 23.05, li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe. Nimic de semnalat, liniște deplină“.

18. Împuşcături

(Joi, 22 septembrie 1977)

După-masă, răpitorii s-au prezentat din nou la avocatul Payot: Cu ce rezultate s-a întors ministrul de stat Wischnewski din Algeria, Libia, Irak, Yemen şi din alte ţări?

BKA a răspuns: „Rezultatele din ţările solicitate sunt aşteptate în curând“.

Imediat după ora 17, BKA a primit informaţia că presupusul terorist Knut Folkerts a fost arestat în urma unor împuşcături ce au avut loc la Utrecht, în Olanda. Cu această ocazie, un poliţist olandez a fost omorât, alţi doi au suferit răni grave.

Poliţistul Georg Pohl a fost trimis în Olanda cu sarcina să-i prezinte o ofertă lui Folkerts: „O nouă identitate, un milion de mărci şi perspectiva de a emigra în Statele Unite. Nici o reacţie, nu m-a învrednicit cu nici un răspuns“.

Folkerts a confirmat şi a adăugat:

„Mi s-a propus atunci un milion de mărci şi libertatea de a emigra. Reversul era ameninţarea de a fi spânzurat.

Acuzaţie pe care agentul BKA o respinge.

Raport de noapte Stammheim, 22 septembrie:

„Ora 20.20 – Baader cere Optipyrin.

Ora 23.05 – Baader şi Raspe primesc medicamente de la sanitar“.

19. Linişte

(Vineri, 23 septembrie 1977)

Curtea Constituţională a respins reclamaţia a şapte deţinuţi împotriva interdicţiei de a întreţine contacte.

Răpitorii nu l-au contactat pe avocatul Payot.

Raport de noapte Stammheim, 23 septembrie:

„Li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe la ora 23.25.

Un Dolviran lui Baader la 2.15.

Alte evenimente n-au fost“.

20. Măsuri de urmărire

(Sâmbătă, 24 septembrie 1977)

În jurul prânzului, unul dintre răpitori a sunat la biroul lui Payot:

– Ne întrebăm doar cât timp va mai juca avocatul Payot acest joc, iar noi încet-încet nu mai avem nici timpul, nici dispoziția să participăm la el. Sfârșit.

BKA aștepta apeluri la Payot. Biroul acestuia era ascultat. Au fost puse în funcțiune instalațiile de ascultare pentru a stabili de unde este sunat avocatul elvețian. Între 6 și 17 septembrie, cât timp Schleyer s-a aflat în locuința din Zum Renngraben 8 din Erfstadt, Poliția a înregistrat 36 de apeluri ale răpitorilor; 14 dintre acestea îl vizau pe Payot.

Deoarece din considerente legate de viața lui Schleyer nu se putea recurge la o urmărire pe față, agenții au încercat să intre în sistemul de comunicații al răpitorilor. În acest scop s-a apelat și la sprijinul Serviciului Federal de Informații Interne care beneficia de o mai mare experiență.

În blocul pentru transmisii externe din Frankfurt se efectuau zilnic între 600 000 și 800 000 de convorbiri în străinătate în aproximativ 102 țări, dintre acestea între 15 000 și 16 000 numai în Elveția. Aproape toate legăturile se stabileau automat. BKA presupunea că răpitorii și victima lor se mai află în perimetrul Kölnului și au direcționat toate convorbirile din zonă prin Frankfurt. Acolo, cu sprijinul Serviciului Federal de Informații, s-a programat numărul lui Payot pentru a fi înregistrat automat. Aproape 100 de tehnicieni lucrau în schimburi pentru a urmări aparatele.

Operațiunea a condus la concluzia că aproape toate convorbirile cu Payot au fost efectuate din cabine telefonice, majoritatea din împrejurimile Gării Centrale din Köln. Dacă apărea Poliția, oricât de bine camuflată, în apropierea cabinei, apelantul dispărea. S-a sunat la Payot și de la Gara de Nord din Paris. Acest lucru s-a aflat de la colegii francezi. În afară de aceasta, au fost trimise mai bine de 100 de scrisori ale răpitorilor în cele șase săptămâni ale detenției lui Schleyer, dintre care 14 din Paris. Timbrele au fost cumpărate mereu de la același automat din Gara de Nord. Saliva cu care au fost lipite aparținea aceleiași persoane.

Pentru a descoperi persoana respectivă, toți călătorii între 20 și 35 de ani pe ruta Paris-Köln au fost verificați în mod deosebit.

Între timp, Poliția a ajuns să cunoască cercul destinatarilor scrisorilor răpitorilor, cu precădere redacții ale ziarelor, posturi de radio, agenții de presă, precum și persoane particulare ca Eberhard von Brauchitsch. Toate scrisorile purtau și adnotarea: „Rapid – imediat pe birou“.

Marile oficii poștale din țară au fost instruite ca astfel de scrisori să fie sortate separat și transmise Poliției. În 13 septembrie, angajații de la Poșta din Dortmund au descoperit astfel de scrisori. Ei au găsit cinci plicuri între 500 000 de trimiteri. Trei plecate tot din Dortmund le-au scăpat. Numai acestea trei au ajuns la destinatari fără a face un ocol pe la BKA.

Cu ajutorul unui program adecvat, specialiștii în informatică de la BKA au încercat să dea de urma locuințelor și a mașinilor răpitorilor.

Deoarece BKA presupunea că răpitorii au apelat și la un medic, calculatorul a fost programat și în acest sens. Între 30 și 40 de medici care corespundeau anumitor criterii au fost supravegheați.

A fost declanșată și o acțiune de ascultare de o dimensiune nemaiîntâlnită până atunci. Deși, după prevederile legale, cei puși

sub ascultare ar fi trebuit informați după încheierea acțiunii, acest lucru nu s-a întâmplat niciodată.

Raport de noapte Stammheim, 24 septembrie:

„Ora 22.30, li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

21. Călătorii prin lume

(Duminică, 25 septembrie 1977)

Biroul Federal le-a transmis răpitorilor: „Dintre țările contactate până acum la nivel ministerial, Libia și Yemenul de Sud au refuzat, două încă nu au dat un răspuns definitiv. În această situație a fost luat în calcul și ultima țară menționată de Baader, Vietnam. Despre evoluția discuțiilor vă vom transmite informații. Seara târziu, ministrul de stat Wischniewski a decolat spre Vietnam“.

În acest timp, nucleul grupului RAF a aterizat la Bagdad. La câteva zile după sosire, a apărut deodată o veche cunoștință. Johannes Weinrich făcuse parte mai demult din „Celulele Revoluționare“, după care se alăturase lui Carlos și grupului său. Grupul RAF a manifestat o reținere evidentă față de el. Nici de această dată n-a fost primit prea prietenos. Weinrich a trecut direct la subiect:

– Abu Hani se miră că nu-l rugați să fie alături de voi printr-o acțiune.

Ideea aceasta nici nu le trecuse prin minte răpitorilor. Ei aveau de gând să aștepte până când Helmut Schmidt va ceda. Dacă situația nu se rezolva într-un timp rezonabil, atunci acesta avea să demisioneze. Ei credeau că este vorba numai de timp.

– Bine că mi-ai spus asta acum, a contrat Brigitte Mohnhaupt, iau la cunoștință. La următoarea discuție cu Abu Hani voi aborda și această problemă.

Cu aceasta i-a dat de înțeles lui Weinrich că poate pleca. Boock s-a mirat că Abu Hani nu l-a trimis pe unul din oamenii săi, ci pe asistentul german al legendarului Carlos. La următoarea întâlnire cu Abu Hani au deschis discuția despre o acțiune de sprijin. Spre surprinderea lor, acesta a scos din pălărie două acțiuni.

– Ambele sunt pregătite, o puteți alege pe care o doriți.

Una însemna luarea de ostatici de la Ambasada Germaniei din Kuweit, alta ar fi fost deturnarea unui avion de pe ruta Palma de Mallorca – Frankfurt. Planul privind ambasada din Kuweit a fost respins încă de la început, experiența suedeză fiind mult prea apropiată. Nici deturnarea avionului nu le convenea în această formă. Deținuții de la Stammheim dăduseră clar de înțeles că nu le este pe plac obținerea eliberării lor prin deturnarea unui avion cu civili la bord. Cu toate acestea, grupul a acceptat și a trimis un membru înapoi în Europa pentru a informa și comandoul Schleyer despre o asemenea variantă.

Câteva zile mai târziu, Abu Hani a apărut din nou la Boock.

– Noi am încercat ceva, a zis el. Dacă se intenționează trecerea de arme prin controlul electronic, atunci e nevoie de un geamantan sau de o trusă cosmetică învelită în folie de plumb. Nu se mai vede ce este înăuntru, așa că aparatul de detecție nu indică decât o gaură neagră.

Abu Hani dorea să știe dacă Boock avea o idee mai bună.

– Arme? a întrebat Boock, arme pot fi de tot felul. Au o importanță reală sau servesc doar pentru a amenința?

– În realitate, ele servesc doar pentru a avea situația sub control, a cumpănit un moment Abu Hani. Dacă trebuie folosite cu adevărat, atunci totul s-a dus pe râpă.

Pentru Boock era clar că e vorba de grenade de mână și s-a gândit: „Da, le-aș fabrica din plastic sau din sticlă“.

După alte câteva zile, Abu Hani a revenit și i-a arătat mândru lui Boock o grenadă de proveniență rusească. Era din sticlă, vopsită în verde-oliv și de neconfundat cu un înveliș metalic. Nu avea însă

o forță explozivă mai mare decât un foc de artificii de Anul Nou. Se pierdea efectul distrugător al exploziei unui înveliș de oțel. Mai târziu s-a constatat că grenada introdusă de comandoul de răpitori la bordul avionului „Landshut“ era din plastic. Atunci când una a explodat la acțiunea de eliberare din Mogadiscio, eficiența ei a fost minimă.

Peste un timp, Boock a fost înștiințat că Abu Hani dorește să-l întâlnească în Alger. Împreună cu Brigitte Mohnhaupt, responsabilă pentru coordonarea dintre comandoul ce urma să deturneze avionul și cel ce îl păzea pe Schleyer, a zburat via Cairo și Tripoli în capitala algeriană. Acolo au locuit la 5–6 kilometri de Alger, într-o casă ce aparținea serviciilor secrete algeriene.

Brigitte Mohnhaupt a purtat negocierile cu Abu Hani în esență pe marginea împărțirii sumelor de răscumpărare ce urmau să fie plătite în contul deținuților. A mai avut ocazia să vorbească la un telefon special, de neinterceptat al serviciilor secrete algeriene cu unul dintre gardienii lui Schleyer. În acest timp, Boock urma să fie tratat într-un spital algerian. La puțin timp înainte de declanșarea acțiunii planificate, el s-a întors la Bagdad. Armele pentru deturnarea avionului Lufthansa erau pe drum spre Palma de Mallorca. Separat de acestea, comandoul a călătorit spre insula spaniolă.

Încă de-atunci, lui Boock i-au părut suspecte unele aspecte ale cooperării cu Abu Hani. Era vorba despre curiozitatea ne-revoluționară a acestuia. Nu era normal să se intereseze de amănuntele unei acțiuni întreprinse de un grup partener. Abu Hani a întrebat însă de mai multe ori: Doar aveam încredere în el. De ce nu voiam să-i spunem unde se află Schleyer? Nu voiam să-l ducem într-o țară din blocul estic? Chiar și faptul că două operații de sprijin erau gata pregătite dădea de gândit.

Neîncrederea lui Boock a crescut în momentul în care a aflat că Abu Hani alias Wadi Haddad avea legături strânse cu Ministerul Siguranței Naționale al RDG. Să fi fost întreaga operațiune în

atenția unor servicii secrete fără ca membrii RAF să aibă habar? Nu era serviciul secret yemenit, care controla și tabăra de instruire, controlat de serviciul secret al RDG? Nu a fost tratat Abu Hani, bolnav de cancer, la spitalul Charité din Berlin? Nu a murit el în 1978 în Berlinul de Est? Nu trebuia să se încheie inițial deturnarea avionului în Aden, unde răpitorii urmau să fie schimbați contra unui alt comando? De unde proveneau chestionarele pentru Schleyer în limba germană? De ce benzile de magnetofon au trebuit duse la Bagdad? Unde se aflau ele?

Încă de la primele contacte cu palestinienii în Bagdad, Boock s-a mirat de documentele de care dispunea PFLP. Li s-au tot pus în față rapoarte de la BKA și Interpol despre RAF. Grupul a avut chiar permisiunea de a fotocopia materialele și să le ducă în Germania. Interesau în mod deosebit dosarele BKA despre datele personale ale membrilor grupului.

„Ca urmare, unii s-au supus unor operații de îndepărtare a unor negi sau pete hepatice“, le-a declarat mai târziu procurorilor Boock.

La documentele ce li s-au arătat, antetele erau întotdeauna aco-perite, dar era evident că ele veniseră pe filieră libiană sau algeriană. Pe una din aceste hârtii se mai putea citi în germană „pentru siguranța statului“. Pentru Boock era clar că PFLP primea respectivele documente de la serviciul secret al RDG.

Mai târziu, Boock a făcut referire în declarații la faptul că în culise s-au aflat ba Stasi, ba servicii secrete din Vest.

Majoritatea convorbirilor cu Abu Hani au fost purtate de Brigitte Mohnhaupt. Apoi a sosit de la Paris Rolf Clemens Wagner pentru a stabili următoarele moduri de acțiune în cazul Schleyer și planificata deturnare a avionului, aducând și medicamente de care Boock avea nevoie urgentă. Împreună au discutat cu Abu Hani declarația comandoului, modalitățile de preluare, împărțirea celor 15 milioane solicitate. Apoi, Wagner a plecat. La puțin timp a sosit

din Bruxelles și Rolf Heissler, a preluat ultimele ordine și s-a întors la comandoul de pază a lui Schleyer.

Brigitte Mohnhaupt a zburat împreună cu Boock înapoi la Bagdad. Acolo ea a chemat întregul grup într-o casă mare și a prezentat și operațiunile ce urmau să se desfășoare în zilele următoare.

„Iar atunci a izbucnit cearta, a relatat Boock, deoarece existau câțiva oameni care au avut curajul să spună: Fiți atenți, treaba asta este în contradicție cu propriile noastre declarații.“

Brigitte Mohnhaupt a devenit extrem de virulentă și a apelat la vechiul argument:

– Ce vreți? Vreți să-i eliberăm sau vreți să crape? Ce ar trebui să facem potrivit părerii voastre? Veniți cu o alternativă!

Adunarea a tăcut. Cu aceasta, discuția a fost închisă.

Decizia pentru deturnarea avionului, după cum a scris mai târziu Rolf Heißler, „nu am luat-o ușor. După îndelungi discuții, ne-am dat acordul pentru operațiunea «Kofre Kaddum» a comandoului «Martyr Hakimeh»...”

PLFP a luat imediat inițiativa. Într-un atelier din Bagdad au fost confecționate pașapoarte iranice false pentru membri PLFP care urmau să participe la atentat. Souhaila Sayeh se numea în continuare „Soraya Ansari“, Zohair Akache devenea în pașaport „Ali Hyderi“, Nabil Harb prelua numele „Riza Abbasi“, iar Nadia Shehadah pe cel de „Shahnaz Gholam“.

Souhaila Sami Andrawes Sayeh s-a născut pe 28 martie 1953 la Hadath (Liban). Familia sa palestiniană provenea din Haifa, pe care a trebuit s-o părăsească după formarea statului Israel. Părinții s-au mutat în partea estică a Beirutului și au ajuns la o oarecare bunăstare. Souhaila a fost educată în credință creștină și a urmat una din cele mai bune școli de fete din Liban, condusă de călugărițe franceze. În 1965, părinții s-au mutat în Kuweit. Souhaila a trecut într-o școală musulmană, pe care a părăsit-o în scurt timp pentru a

deveni călugăriță. Pentru aceasta ar fi trebuit să se mute în zona arabă a Ierusalimului, dar chiar înainte de călătorie a izbucnit Războiul de Șase Zile. Souhaila a rămas în Kuwait și a terminat școala printre primii trei dintre 10 000 de colegi de an. Cu toate acestea, nu a obținut un loc de studiu deoarece nu avea cetățenie kuweitiană și nu avea relații prea înalte. S-a întors în Liban și a studiat limba și literatura engleză.

Datorită unor rude care povesteau de vechea patrie din Palestina, ea a început să se ocupe de politică. Cândva, în anul 1969, a întâlnit-o pe celebra Leila Khaled, cunoscută pentru deturnările de avioane, și a hotărât să-i calce pe urme. Ocupându-se de strângerea de fonduri, donări de sânge și activități asemănătoare, a ajuns încet, dar sigur în rezistența palestiniană și a participat la acțiuni umanitare și de ajutorare în lagărele de refugiați palestinieni. Când a început Războiul Libanez, s-a întors la cererea părinților ei în Kuwait. Mama ei, o scriitoare apreciată, a încurajat-o pe Souhaila să scrie pentru a deveni astfel activă din punct de vedere politic. A devenit jurnalistă, făcându-și un nume în cercurile palestinienilor. Datorită unui coleg de la ziar, a luat contact cu PLFP la sfârșitul anului 1976, a devenit membră a acestei organizații, a primit un nume de acoperire și a intrat în clandestinitate.

Încă la începutul anului 1977 a călătorit la cererea PLFP în Aden, unde a fost instruită din punct de vedere militar. A fost invitată de două ori acasă la șeful taberei, Zaki Helou, și a întâlnit-o acolo pe soția acestuia, germanca Amal-Monika Haas. S-a întors în Kuwait, dar i s-a ordonat foarte repede să plece la Bagdad. Acolo s-a întâlnit cu ceilalți membri ai PLFP, Zohair Akache, Nabil Harb și Nadia Shehadad, dintre care o întâlnise o singură dată doar pe Nadia la Universitatea Beirut. A apărut și Wadi Haddad personal și le-a ținut un discurs despre situația politică și operațiunea planificată. Deturnarea avionului a primit numele de cod „operația kofr kaddum“, iar răpitorii urmau să formeze „comandoul martyr hali-meh“. Kofr kaddum a fost un sat palestinian, făcut una cu pământul

de soldații israelieni. Numele comandoului trebuia să amintească de o deturnare nereușită a unui avion francez. Între membrii comandoului împușcați de israelieni s-au aflat și doi germani, Wilfried Böse și Brigitte Kuhlmann.

Pașapoartele erau false în întregime, numele – simple ficțiuni. Separat și cu bagaje mici, au călătorit toți patru de la Bagdad la Mallorca. Motivul pentru care a fost aleasă tocmai această insulă avea să explice mai târziu Boock: „Știam că insulele spaniole fac parte dintre destinațiile preferate. Și știu că toți apelau de regulă la Lufthansa. Câte unul a întreprins zboruri din Frankfurt și își amintea că a fost foarte ușor“.

Cei patru veneau fără arme; acestea urmau să ajungă pe alt drum. De-abia peste 18 ani Procuratura Generală a acuzat o femeie și pe soțul ei pentru trafic de arme și explozibili. Conform cercetărilor, lucrurile s-au derulat astfel: sarcina de a introduce armele prin contrabandă în Mallorca a fost trasată Monikăi Haas de la PLFP și unui coleg cu numele conspirativ „Kamal Sarvati“, identificat mai târziu ca fiind Said Slim. Prin această acțiune, Monika Haas a dorit să șteargă neîncrederea RAF și a PLFP după povestea de la Nairobi. În afară de aceasta, călătorind cu fiica ei Hanna, care avea doar trei luni, avea o bună acoperire. Din acest motiv a călătorit la sfârșitul lui septembrie – începutul lui octombrie 1977 de la Aden la Bagdad. De acolo a zburat la Alger.

Pe 7 octombrie, conform investigațiilor procurorilor, ea a pornit la ora 18.45 cu un aparat al Air Algerie, însoțită de fiica ei și de bărbatul cu numele de acoperire „Kamal Sarvati“, spre Mallorca, unde a aterizat în jurul orei 20. Armele, conform acuzării, le-a ascuns sub bagajul și între hainele sugarului. Ea a călătorit cu un pașaport olandez pe numele Cornelia Christina Alida Vermaesen, născută Trubendorffer. Deja a doua zi, la ora 9.55, a și părăsit insula împreună cu fiica ei și cu Kamal Sarvati – înainte chiar ca ultimul membru al comandoului de răpitori să fi sosit.

Monika Haas a respins vehement acuzația, susținând că nu a fost niciodată în Mallorca și nu a transportat armele pentru deturnarea avionului Lufthansa. Procuratura a reușit să adune însă o mulțime de dovezi. După multe ezitări Souhaila a declarat că în seara după sosirea pe insulă o întâlnise pe Monika Haas, cunoscută de palestinieni sub numele de „Amal“, înainte de deturnarea avionului. Conform mărturiei Souhailei Sayeh lucrurile s-au întâmplat astfel:

Cu trei zile înainte de deturnare, ea a zburat cu Nabil Harb fără arme la Palma de Mallorca. Zohair Akache, care sosise deja, a întâmpinat-o la aeroport și a condus-o în hotelul unde s-au cazat cu toții. Seara a venit la hotel Monika Haas, pe care o cunoștea de la Aden. Amal avea un sugar de aproximativ trei luni și un cărucior mare de copii, din care a scos cutii de bomboane de metal rotunde și pătrate, precum și un radio. În timp ce Amal s-a întreținut în engleză cu șeful comandoului, Souhaila s-a jucat cu copilul. Apoi, Amal a părăsit camera de hotel, iar Zohair Akache a exclamat:

– Acum avem armele. Sunt în cutii. În radio se găsește un mecanism de aprindere.

Amal strecurase armele și explozibilii în cărucior pe sub nasul controlorilor. Souhaila le-a mărturisit polițiștilor germani uimirea ei că tocmai o femeie bănuită a fi agentă Mossad, adică Zaki Helous, a fost aleasă pentru o activitate de curierat atât de importantă.

Un indiciu că istoria cu cutiile de bomboane este reală l-au furnizat și depozițiile personalului hotelului. Angajații au relatat că una din femei a împărțit la plecare o pungă cu trei kilograme de bomboane. Pe hârtia de împachetat scria „Super Glacial“, „Made in Algeria“ și „Le Lion“. Cel puțin o bomboană „Super Glacial“ a fost găsită mai târziu în bagajul unuia din răpitori. Pe de altă parte, Monika Haas s-a apărat susținând că, dacă ar fi

transportat cu adevărat arme în cutiile de bomboane, atunci nu ar fi dus bomboanele în pungi separate. De asemenea, ea a susținut că fiica sa a fost grav bolnavă în vara lui 1977 și n-ar fi fost aptă să călătorească. De altfel, o afirmație contestată de procurori.

BKA avea indicii că o femeie numită Vermaesen, împreună cu un copil și un însoțitor pe nume Kamal, a zburat din Alger la Mallorca, indicii ce au fost ținute secret timp de un deceniu și jumătate pentru a nu fi periclitare sursele informațiilor. Acest lucru a trezit bănuiala că păstrarea unui asemenea secret are un alt motiv. Poate că legăturile Monikăi Haas cu serviciul secret israelian au fost mai intense decât a recunoscut după aventura de la Nairobi.

Ministerul pentru Siguranța Statului a încercat să afle dacă Monika Haas a fost într-adevăr, așa cum susțineau unii palestinieni, activă pentru un serviciu secret din Vest.

Ofițerii de la Stasi au chestionat toate sursele lor care au avut direct sau indirect contacte cu Monika Haas. Erau multe, deoarece, după evenimentele din „Toamna Germană“, o parte din RAF a plecat în RDG pentru a avea o viață fără atacuri teroriste într-o țară socialistă.

Descoperirea unei legături secrete cu Israelul nu interesa în mod deosebit procuratura. Se doreau doar informații dacă, într-adevăr, Monika Haas a asigurat armele pentru deturnare. Doar după un deceniu și jumătate au găsit-o procurorii care anchetau cazul Haas pe Souhaila Sayeh în Norvegia și au reușit să o determine să depună mărturie, pe care apoi aceasta și-a retras-o în parte. După condamnarea la 12 ani de detenție, procurorii l-au găsit și pe bărbatul care ar fi însoțit-o pe Monika Haas la Mallorca. Palestinianul cu pseudonimul „Kamal Sarvati“ se numea în realitate Said Slim și se afla într-o închisoare în Liban.

Said Slim a trăit în apropierea lagărelor palestinieni Sabra și Shatila, iar acolo a intrat în contact cu PLFP. După ce a fost un timp paznic în lagăr, conducerea Frontului 1976 l-a chemat la Bagdad. Acolo a întâlnit-o pe Sousou, fata surorii lui Wadi Haddad. Cu două săptămâni înainte de deturnarea avionului, așa au aflat cei doi agenți ai BKA, Wolf și Simons, care au efectuat cercetări în Liban, l-a abordat Abu Hani personal. Trebuia să călătorească în Algeria împreună cu „o femeie numită Amal, de origine germană”. Sarcina sa, așa a declarat el pe 6 martie 1997 în închisoarea Roumich, a fost „să transporte arme de război ce trebuiau folosite la deturnarea avionului”. Conform declarației lui Said făcută la 19 ani și jumătate după eveniment, a călătorit în compania lui Amal de la Bagdad la Alger. Femeia, pe care mai târziu a identificat-o pe baza unei fotografii ca fiind Monika Haas, a luat cu ea în călătorie și bebelușul. În Alger au fost întâmpinați de o palestinică pe nume Saaida și duși la o casă ce aparținea PLFP. A doua zi, aceasta i-a dat lui Amal un aparat de radio ce a fost ascuns între arme. În ziua următoare, a relatat Slim, s-au îmbarcat într-un avion al companiei Air Algerie și au zburat la Palma de Mallorca. Acolo au fost preluați de la aeroport de un palestinian și conduși cu o mașină la un hotel din apropierea ștrandului. Amal i-a dat acestuia aparatul de radio, armele și cutiile cu bomboane, în care se găseau, de asemenea, arme și explozibili. În ziua următoare, el împreună cu Amal și copilul au plecat spre Paris, iar de acolo la Bagdad. Slim a văzut doar aparatul de radio și cutiile cu bomboane, nu și armele și explozibilii ascunși în ele. A aflat de ele de la un membru al PLFP abia după ce a revenit la Bagdad. Sarcina lui a fost doar să o însoțească pe nemțoaică la Alger și Palma de Mallorca: „Am îndeplinit-o și nu știu dacă rolul meu a servit numai ca acoperire sau pentru control”.

A fost transportul de arme doar o modalitate pentru Amal de a se elibera de bănuiala privind colaborarea cu serviciul secret israelian?

Dacă a fost așa, atunci Wadi Haddad și-a ales omul potrivit. Când un agent al BKA l-a vizitat pe Said Slim în închisoare și le-a cerut colegilor libanezi să-l interogheze, el tocmai își ispășise jumătate din pedeapsa de patru ani. Delictul său: spionaj pentru serviciul secret israelian. Nu s-a putut stabili de când lucra pentru Israel.

O coincidență remarcabilă: Două persoane suspectate nu fără motiv că au colaborat cu serviciile secrete israeliene au transportat armele folosite pentru deturnarea avionului Lufthansa de la Palma de Mallorca la Mogadiscio.

Raport de noapte Stammheim, 25 septembrie:

„La ora 23, li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

22. Băncile sunt asigurate

(Luni, 26 septembrie 1977)

Marele Consiliu de Criză și-a dat acordul la propunerea lui Helmut Schmidt de a se întări siguranța băncilor în fața unor atacuri teroriste.

Raport de noapte Stammheim, 26 septembrie:

„La ora 23.10, li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

23. Jan-Carl Raspe și cuvântul „noi“

(Marți, 27 septembrie 1977)

În această zi, răpitorii au trimis scrisori la diferite ziare, agenții de presă, lui Payot și Eberhard von Brauchitsch: „Semnale de viață de la Schleyer vor exista numai în cazul unor indicii concrete privind schimbul“. Chiar dacă guvernul încerca să ascundă răpitorilor rezultatul negocierilor ministrului de stat Wischniewski, aceștia știau

sigur că există țări care sunt dispuse să-i preia pe cei unsprezece deținuți.

În aceeași zi, gardianul Bubeck de la Stammheim a sunat la unitatea specială din Bonn:

– Raspe a cerut în urmă cu o jumătate de oră o vizită a procurorului Löchner și a dumneavoastră, i-a spus el agentului BKA Klaus. Vrea să facă o comunicare și să înmâneze ceva scris.

La indicația șefului său Herold, Alfred Klaus a zburat cu un elicopter la Stammheim. A ajuns la ora 18.30. Gerhard Löchner nu era prezent, îi comunicase la telefon lui Klaus că nu venea decât dacă era absolut obligatoriu.

După un sfert de oră, Raspe a fost condus în sala vizitatorilor.

– Mai am un adaos la chestionar, a zis el. Pot să completez lista țărilor apte să ne primească.

Apoi i-a înmănat agentului BKA o coală cu o declarație bătută la mașină: „Pentru cazul în care Guvernul Federal chiar încearcă să efectueze schimbul și presupunând că țările numite – Algeria, Libia, Vietnam, Irak, Yemenul de Sud – refuză preluarea, numim și o serie de alte țări: Angola, Mozambic, Guinea-Bissau, Etiopia. 27.09.77 Raspe“.

Alfred Klaus a preluat lista zicând:

– Cuvântul „noi“ și enumerarea celor cinci țări pe care Baader le-a numit deja arată că v-ați înțeles între dumneavoastră.

Raspe s-a fâstâcit, dar n-a spus nimic. A semnat originalul și copia, rugându-l pe Klaus să le transmită Consiliului de Criză.

– Mai aveți ceva de spus? a întrebat Klaus.

– Durata mare a întregului caz conduce la concluzia că se urmărește o rezolvare polițienească, a răspuns Jan-Carl Raspe. Aceasta ar însemna o catastrofă politică, respectiv deținuți morți.

În altă ordine de idei, izolarea spre exterior era în acel timp totală. În opinia lui Raspe nu era de înțeles de ce nu li s-a permis

deținuților să comunice între ei cel puțin în interiorul penitenciarului, cu atât mai mult cu cât izolarea a fost legitimată și astfel ridicată la alte dimensiuni.

– Dacă nu se ia o decizie, atunci această situație poate dura chiar și trei luni.

– Concepția mea personală, a opinat Klaus, este că un mesaj al deținuților prin care să se solicite încheierea acțiunii de răpire ar remedia totul.

– Preluarea deținuților de către una dintre țările numite, a spus Raspe la finalul discuției, depinde de intensitatea cu care Guvernul Federal acționează în acest sens.

După ce Raspe a fost dus înapoi în celula sa, Alfred Klaus i-a spus lui Bubeck, care a fost prezent la discuție, că în mod cert deținuții comunică între ei. Drept urmare, Bubeck l-a condus pe Klaus pe coridorul celulelor și i-a arătat modul cum se baricadau ușile, făcând imposibile discuțiile de la o celulă la alta.

Klaus i-a sunat pe șeful comisiei speciale de la LKA din Stuttgart, Textor, pe șeful de departament al BKA, Boeden, și pe procurorul Löchner, informându-i despre vizita sa la Raspe.

Raport de noapte Stammheim, 27 septembrie:

„Ora 18.20 – deschis ușa celei lui Raspe.

Ora 18.30–18.40: discuție între un domn de la BKA și Raspe.

Ora 23.00 – li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

24. Deturnarea unui avion în Japonia

(Miercuri, 28 septembrie 1977)

Dimineața devreme un avion al companiei Japan Airlines a fost deturnat de teroriști japonezi. Ei cereau eliberarea a nouă deținuți anarhiști japonezi în schimbul eliberării călătorilor.

În Parlamentul german a avut loc a doua lectură a legii privind interdicția contactului. Deputatul SPD Manfred Coppel a declarat:

– Putem avea dubii dacă izolarea deținuților ajută cu adevărat să salvăm viața unor ostatici, care nu se află în mâinile deținuților, ci ale unor teroriști aflați în libertate. Renunțarea la principii ale statului de drept nu salvează nici un om, creează însă relații de viață în care dezvoltarea pașnică, democratică într-un stat de drept sunt periclitare și alte vieți sunt puse în pericol... Lupta împotriva terorismului nu se câștigă prin legi speciale...

Raport de noapte Stammheim, 28 septembrie:

„Ora 18.10 – Baader solicită Optipyrin – i se dă.

Ora 23.00 – sanitarul împarte medicamente.

Ora 23.55 Baader cere încă un Optipyrin – i se dă“.

25. Nu e timp pentru compromisuri

(Joi, 29 septembrie 1977)

Guvernul japonez s-a declarat de acord cu cererile răpitorilor și eliberarea în schimb a nouă deținuți.

În zori, la ora 3, ministrul de stat Wischnewski s-a întors din Vietnam.

Între timp, Alfred Klaus lucra la o propunere de alternativă pentru rezolvarea problemei ostaticului. Voia să-i atragă în negocieri și pe deținuții de la Stammheim.

„RAF ridicase întotdeauna pretenția de a activa politic și de a avea o dimensiune politică“, a spus el mai târziu.

Avea intenția de a-i atrage în propria capcană: să-i determine pe răpitorii lui Schleyer să facă o declarație publică pentru eliberarea ostaticului, deoarece în acest fel ar obține simpatia opiniei publice.

„Eram de părere că la o adică avocatul Schily ar fi putut fi atras ca intermediar, el fiind un om de încredere al lui Gudrun Ensslin. Dacă toate acestea nu ar fi funcționat, atunci s-ar fi putut adăuga o ofertă pecuniară sau o detenție mai ușoară, sau oprirea procedurii împotriva avocaților. Mă gândeam că ar fi o posibilitate să li se construiască deținuților un pod de aur și într-o oarecare măsură să ne distanțăm și să determinăm comandoul care îl ținea în detenție pe Schleyer să-i dea drumul.“

Klaus a pus propunerea sa pe hârtie și a trimis-o președintelui BKA. Răspunsul n-a venit însă de la Herold, ci de la șeful său de departament Gerhard Boeden.

– Președintele a respins propunerea dumneavoastră, i-a spus Boeden.

În schimb, Klaus urma să nascocască o declarație a comandoului răpitorilor lui Schleyer din care să rezulte că propunerea de compromis ar proveni de la acesta:

„Răbdarea noastră a luat sfârșit. Guvernul vrea să ne păcălească prin tactica sa infamă de tergiversare, pentru că niciodată n-a avut intenția de a accepta schimbul deținuților. Negocierile lui Wischniewski cu țările care pot fi luate în considerație este o manevră pentru inducerea în eroare a opiniei publice. Să termine călătoriile sale de plăcere care au numai scopul de a determina guvernele să renunțe la disponibilitatea lor de a prelua deținuții. Guvernului Federal îi este clar mai importantă exterminarea deținuților din RAF decât viața lui Schleyer, acest reprezentant al marelui capital din RFG. Noi nu acceptăm să fim provocați să-l executăm și să apărem ca ucigași brutali. Acest stat își poate recăștiga aparența în următoarele condiții.

1. Transferul a 29 de milioane de mărci într-un cont bancar din Elveția care va fi administrat de Klaus Croissant cu garanția că va fi pus oricând la dispoziție.

2. Stoparea procedurii pornite împotriva lui Croissant și a celorlalți avocați acceptați de deținuții RAF.

3. Reluarea condițiilor de detenție care au fost valabile până în 5 august 1977 la Stammheim.

4. Aprobarea deținuților a căror eliberare a fost cerută de noi.

5. Oprirea cercetărilor pe durata negocierilor.

30 septembrie 1977, comandoul Siegfried Hausner, RAF“

Klaus a înaintat documentul, dar n-a mai auzit niciodată despre el.

Raport de noapte Stammheim, 29 septembrie 1977:

„Ora 20.00 – Baader cere un Optipyrin (i s-a dat).

Ora 23.00 – sanitarul împarte medicamente lui Baader și lui Raspe.

Ora 2.15 – Dolviran pentru Baader“.

26. Se observă o dublură

(Vineri, 30 septembrie 1977)

Dimineată, la ora 9, BKA a transmis cel de-al douăzeci și unulea mesaj adresat răpitorilor: „Guvernul Republicii Populare Vietnam respinge preluarea deținuților. Și Algeria a dat de înțeles că nu dorește să devină o țară care să primească teroriști“.

Legea privind interdicția contactelor a fost votată. Numai deputații SPD Manfred Coppik, Karl-Heinz Hansen, Dieter Lattmann și Klaus Thüsing au votat împotriva. S-au abținut 17 parlamentari. Peste două ore, președintele țării a promulgat legea.

După-amiază, avocatul Klaus Croissant a fost arestat la Paris.

Între timp, Poliția a comunicat că toate numerele de înmatriculare ale mașinilor folosite cu ocazia răpirii lui Schleyer au fost realizate

de o firmă din Köln. Același client a mai comandat și alte numere, patru perechi.

S-au declanșat căutările pentru automobilele corespunzătoare.

Cele patru dubluri au fost comunicate tuturor secțiilor de Poliție. În Köln și în împrejurimi fiecare polițist a primit o hârtie cu toate numerele căutate.

Spre seară, un polițist a descoperit într-un garaj un Mercedes purtând unul din numerele de înmatriculare căutate. În continuare, mașina a fost observată neîntrerupt. Complexul de locuințe cu peste o mie de apartamente n-a fost, pe moment, verificat. Nu s-au controlat nici contractele de închiriere. Asta s-a întâmplat după mai multe zile.

Raport de noapte Stammheim, 30 septembrie:

„Ora 18.10 – Baader cere un Optipyrin. I s-a dat.

Ora 20.25–20.39: Baader a primit o injecție de la H. Lister. (Celula a fost deschisă)

Ora 23.00 – i s-au dat medicamente lui Baader.“

27. Arestarea lui Arndt Müller

(Sâmbătă 1 octombrie 1977)

Spre prânz s-a prezentat „comandoul Siegfried Hausner“ la avocatul din Geneva. Cel care a sunat a spus:

– Comandoul constată că BKA nu a îndeplinit cererea ca deținuții să fie reușiți. Într-un punct se știe exact că guvernul minte: cel puțin o țară s-a declarat de acord să-i primească pe deținuți.

La ora 17.35, însoțitorul lui Klaus Croissant, cel arestat în Franța, avocatul de 37 de ani Arndt Müller a fost arestat în Stuttgart.

În săptămânile dinainte, Müller s-a prezentat la diferite conferințe de presă, a vorbit despre minciunile evidente ale autorităților

și războiul împotriva birourilor de avocatură. Și după arestarea celui de-al doilea însoțitor al lui Croissant, Armin Newerla, el s-a afișat liber și deschis de parcă nu avea a se teme de autorități. Arestarea sa a venit pe neașteptate și a urmat imediat după ce anchetatorii au pus mâna pe noi materiale compromițătoare.

Raport de noapte Stammheim, 1 octombrie:

„Ora 23.10 – împărțit medicamente lui Baader și lui Raspe.

Ora 2.25 – Dolviran pentru Baader“.

28. Arestarea lui Volker Speitel

(Duminică, 2 octombrie 1977)

La miezul nopții, a intrat în vigoare legea privind interdicția de a întreține contacte. Două minute mai târziu, ministrul federal de justiție a stabilit interdicție de contact pentru 72 de deținuți și a transmis acest lucru administrației juridice a landurilor. Astfel s-a legalizat ceea ce dura de trei săptămâni.

BKA s-a adresat din nou răpitorilor, a cerut un nou semn că Schleyer este în viață și a constatat că: „O reuniune a deținuților nu este posibilă în actualul stadiu al negocierilor“.

S-a mai precizat că răpitorii aveau cu siguranță așteptări nejustificate privind disponibilitatea țărilor vizate să preia deținuții. Guvernul Federal era, totuși, dispus să continue eforturile în acest sens.

Cu câteva zile mai înainte, Volker Speitel, „curierul“ între deținuții din Stammheim și „ilegaliști“, împreună cu alți simpatizanți, a plecat în Danemarca pentru a pregăti o manifestație împotriva interdicției de a întreține contacte. După manifestație, așa a afirmat ulterior una din însoțitoarele sale, aveau intenția să-și continue călătoria spre Grecia pentru a organiza ceva similar și acolo. Pe 30 septembrie, Speitel a telefonat la biroul lui Croissant din Stuttgart și a aflat că este urmărit.

Cu toate acestea, Volker Speitel s-a urcat în tren pe 2 octombrie 1977 și s-a întors în Germania. Imediat după trecerea graniței a fost arestat.

Raport de noapte Stammheim, 2 octombrie:

„Ora 19.30 – Baader cere Optipyrin.

Ora 19.45 – siguranța de la 715 (Baader) sare de două ori.

Ora 2100 – Baader cere Optipyrin. I se dă.

Ora 22.50 – Baader cere o injecție cu Dolantin. O primește la 23.20“.

29. Medicamentele

(Luni, 3 octombrie 1977)

Raport de noapte Stammheim:

„Ora 23.10 – medicamente pentru Baader și Raspe.

Ora 1,25 – Baader cere Optipyrin. La 1.30 i s-a dat“.

De la începerea interdicției de contact din 5 septembrie, se pare că deținuții de la etajul șapte, îndeosebi Baader și Raspe, au primit medicamente după voie: Fortral, Optipyrin, Dolviran, Tradon, Xitix – tablete și injecții... Era o mixtură clasică de somnifere și analgezice puternice.

Încă de la începutul anilor '60, Andreas Baader s-a obișnuit la Berlin să combine tablete de Dolviran, barbiturice și Coca-Cola. La Stammheim și-a primit drogurile în fiecare seară de la gardieni. La autopsia cadavrului său medicii au găsit urme de medicamente de toate sortimentele, care însă nu aveau cum să-i tulbure judecata.

30. Un bloc și un birou de avocați sunt percheziționate (Marți, 4 octombrie 1977)

Noaptea, spre ora 2, Tribunalul Federal a emis ordinul de arestare împotriva lui Volker Speitel și a însoțitoarei sale reținute în acceleratul din Danemarca.

În aceeași zi, poliștii au început percheziția blocului de pe strada Am Kölnberg din Meschenich. Peste două zile au ajuns la apartamentul 1010 închiriat de o anume Cornelia B. pe 1 iunie. Pe 23 septembrie, a anunțat în scris renunțarea la contract începând cu 30 septembrie, noua ei adresă fiind Park Lane în Londra. Din analiza grafologică și prezentarea fotografiilor, anchetatorii au ajuns la concluzia că chiriașa a fost Angelika Speitel. Era soția lui Volker Speitel. De-abia după mai multe luni Volker Speitel a recunoscut că apartamentul din strada Am Kölnberg era o locuință conspirativă necesară răpitorilor lui Schleyer. Încă de la percheziția din 4–6 octombrie criminaliștii au arătat vecinilor fotografii ale Angelikăi Speitel.

Automobilul ținut sub observație timp de patru zile în garajul subteran a fost deschis cu mari precauții în aceeași zi. În portbagaj s-a găsit un buton de manșetă aparținând lui Hanns Martin Schleyer. Concluzia a fost evidentă: președintele patronatului fusese transportat după atentat în portbagaj până la prima ascunzătoare.

Tot pe 4 octombrie a fost percheziționat încă o dată biroul de avocatură Croissant din Stuttgart. Precedenta percheziție avusese loc în urmă cu o săptămână, după care biroul fusese sigilat. Pentru cea de-a doua percheziție nu există nici o explicație. Surprinzător este că Volker Speitel a făcut referiri în declarațiile sale, despre care s-a spus că au fost ulterioare, la niște ascunzători din încăperea actelor. Și alte amănunte ale interogatoriului său conduc la

concluzia că Volker Speitel a început dezvăluirile încă din 4 octombrie.

Atât el, cât și avocatul său și procuratura au negat acest lucru. O datare anterioară a declarațiilor sale ar fi trezit suspiciunea că Speitel ar fi împărțășit anchetatorilor încă înainte de moartea deținuților că la Stammheim se găsesc arme. Protocoalele declarațiilor lui Speitel n-au fost niciodată dezvăluite în totalitate.

Tot pe data de 4 octombrie, Andreas Baader a fost mutat din celula 715 înapoi în celula 719 pe care a ocupat-o până pe 13 septembrie. Un motiv oficial n-a existat. Mai târziu, după moartea deținuților, în peretele celulei 715 a fost descoperită o ascunzătoare secretă în care avea loc un pistol. În timp ce s-a aflat în celula 715, lui Baader i-au fost înapoiate pe 23 septembrie pick-upul, amplificatorul și microfonul după o aparent atentă verificare. Când s-a mutat înapoi în 719 i s-a permis să ducă și aparatele. Atunci n-au mai fost verificate. După sinucidere, anchetatorii au găsit în pick-up un dispozitiv cu ajutorul căruia a fost fixat pistolul de origine maghiară.

Directorul adjunct al instituției a declarat mai târziu:

„Acum știm că Baader a ascuns probabil pistolul în pick-up. Așa a călătorit arma. Astăzi putem să ne mirăm, dar atunci nimeni nu s-a gândit că ea poate fi înăuntru“.

Și Jan Carl Raspe a fost mutat pe 4 octombrie, după arestarea lui Volker Speitel. El a trecut din celula 718 în 716. Tocmai în aceaștă celulă, cum s-a stabilit ulterior, exista un spațiu gol în perete în care a fost ascunsă o a doua armă, un pistol Heckler și Koch de 9 mm, cu care s-a împușcat Raspe.

Coincidența a funcționat aproape ca un plan bine ticluit: mai întâi Baader a fost mutat din celula (719) unde nu se găsea vreo armă în celula (715) unde era ascuns un pistol. Pick-upul îi este controlat, apoi i se dă înapoi. În el își ascunde arma și o duce în cealaltă

celulă, unde o poate ascunde. În același timp, Raspe trece dintr-o celulă în alta unde se află un pistol.

O urmare și mai surprinzătoare a existat în aceste mutări: sistemul de comunicație compus din două sisteme nu putea funcționa decât în legătură cu două celule, 718 și 719. După prima mutare, Baader nu avea posibilitatea să cupleze sistemele în celula 715, în schimb Raspe avea drum liber. Revenind în 719, Baader era cel care a restabilit comunicarea în locul lui Raspe.

În Stammheim, ușile erau baricatedate numai noaptea. Ziua, conform explicației oficiale, asta ar fi îngreunat circulația aerului prin celule.

Protestând împotriva interdicției de a întreține contacte, deținuții au început o scurtă grevă a foamei. Nimeni n-a aflat în afara penitenciarului despre aceasta, nici avocații, nici rudele. Era un contact întrerupt. În această zi însă, Baader le-a strigat celorlalți să mănânce.

Seara târziu s-a reunit la Bonn Marele Consiliu de Criză. În documentația guvernului se specifică: „Au fost analizate modalitățile de acțiune. S-a ajuns la o unitate de păreri privind modul concret de acțiune vizavi de răpitori“.

Raport de noapte Stammheim, 4 octombrie:

„Ora 19 – Baader solicită Optipyrin.

Ora 23.05 – li s-au împărțit medicamente lui Baader și lui Raspe“.

31. Patru cereri similare

(Miercuri, 5 octombrie 1977)

Șeful penitenciarului Stammheim, Nusser, l-a anunțat pe judecătorul Bertsch de la Judecătoria Stuttgart-Bad Cannstatt că

Raspe vrea să depună o cerere pentru ridicarea interdicției de a întreține contacte. În aceeași zi, judecătorul a fost condus la etajul șapte. Jan-Carl Raspe i-a prezentat cererea spre a fi consemnată în raport.

În continuare a fost adus Baader, care a prezentat aceeași cerere.

În după-amiaza aceleiași zile s-a deplasat la Stammheim și judecătorul Werner Heinz. La ora 15, s-a întâlnit cu Gudrun Ensslin. După o scurtă discuție, judecătorul a preluat de la ea o cerere scrisă de mână și antedatată 4 octombrie.

În ziua următoare, judecătorul a aflat că și Irmgard Möller voia să solicite ridicarea interdicției de a întreține contacte. S-a dus încă o dată la Stammheim. Aparent nimeni nu a ajuns la concluzia că deținuții s-au consultat pe această temă.

Raport de noapte Stammheim, 5 octombrie:

„Dr. Bertsch, judecător la Stuttgart-Bad Cannstatt, s-a aflat la Raspe și Baader până la ora 19.30.

Ora 23 – li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

32. Supravegherea – de neconceput

(Joi, 6 octombrie 1977)

Medicul penitenciarului, dr. Henck, care stabilise între timp o relație extrem de bună cu deținuții, l-a vizitat pe Raspe în celula acestuia. A găsit un deținut care făcea o impresie total deprimantă, reclama insomnii și avea dificultăți de comunicare. Raspe avea lacrimi în ochi și vorbea despre idei de suicid.

Henck s-a speriat. El se temea de ceva vreme că deținuții s-ar putea gândi la sinucidere, dar acum pericolul i s-a părut acut. Îi cunoștea pe deținuți ca fiind indiferenți, reci și mai ales stăpâni pe sine. Faptul că Raspe vorbea de insomniile sale a apărut ca ceva nou pentru medic. Deținuții de la etajul șapte și-au întunecat celulele.

Acest lucru i s-a părut psihiatrului un semn de „introvertire, regresie, retragere în sine“.

El putea înțelege efectele interdicției de a întreține contacte asupra deținuților. Încă dinainte de promulgarea legii, condițiile de detenție din aripa de securitate maximă erau extrem de severe. După bătaia din 8 august înăsprirea a fost ordonată ca o „pedeapsă de casă“. Dr. Heck a fost de părere că interdicția de contact a fost receptată ca fiind o continuare a „pedepsei de casă“ și de aceea resimțită mult mai dur decât de deținuții din alte penitenciare.

După vizita sa la Raspe, medicul a scris un raport conducerii instituției: „După impresia generală trebuie plecat de la premisa că deținuții au o tendință de suicid. Vă rog să luați la cunoștință și să comunicați în ce mod se poate împiedica o eventuală sinucidere“.

După-amiaza, directorul adjunct al penitenciarului i-a invitat pe directorul guvernamental Schreitmüller, pe medic și pe gardianul Bubeck. A dorit să știe ce fel de măsuri pot fi adoptate în ciuda interdicției de a întreține contacte.

– Este posibil ca Raspe să fie transferat într-o celulă de liniștire sau să ținem noaptea lumina aparinsă și să-l supraveghem non-stop?

– În acest fel, presiunea asupra lui Raspe va crește, a apreciat Henck, respingând ambele posibilități.

S-a decis în final ca Henck să-l viziteze pe Raspe o dată pe zi.

Doar cu câteva luni în urmă la Stammheim nu existau astfel de reticențe când venea vorba despre controlul efectuat noaptea la deținuți; asta reiese din rapoartele de noapte.

Pe 16 august 1977 s-a notat: „Celulele 719/Baader, 720/Ensslin/Möller, 721/Schubert au trebuit deschise deoarece deținuții nu reacționau la chemări. 23.08 – 23.45“.

Pe 18 august 1977 s-a consemnat: „Deținuții RAF au fost controlați la orele 11, 2 și 5 prin deschiderea ușilor“.

Pe 19 august: „Între 2.04 și 2.11 s-a executat controlul. La fel între 5.08 și 5. 12“.

Pe 20 august: „S-a efectuat controlul între 1.51 și 2.05. Au fost deschise celulele 767 și 720, deoarece deținuții nu au răspuns la apel. Între 4.58–5.05 s-a efectuat controlul. Deținuta Möller nu dă semne de viață. 5.05 Medicul a fost chemat de la secție“.

La 21 august: „Celula 720/Ensslin/Möller a fost deschisă deoarece deținutele nu răspundeau la apel. 2.04 până la 2.07 – efectuate controale. Deținuta Ensslin nu dă nici un semn de viață: la 2.07 este chemat medicul... 5.03 până la 5.09 se efectuează controale“.

În noaptea de 21 spre 22 august 1977, deținuții au fost controlați și mai des:

19.10 Verena Becker, 19.13 Gudrun Ensslin, 21.26 Becker, 21.28 Ensslin, 23.05 Becker, 23.08 Raspe, 23.10 Baader, 23.15 Ensslin, 23.17 Irmgard Möller, 0.45 Becker, 0.58 Ensslin, 2.10 Becker, 2.12 Raspe, 2.13 Baader, 2.15 Ensslin, 2.17 Möller, 4.04 Becker, 4.06 Ensslin, 5.25 Becker, 5.27 Raspe, 5.29 Baader, 5.31 Ensslin, 5.32 Möller („nu dă nici un semn de viață, 5.37 vine medicul“).

Așa se întâmpla aproape în fiecare noapte până la interdicția de a întreține contacte. Când medicul instituției, dr. Henck, a diagnosticat pericolul de suicid la Jan-Carl Raspe, controalele de noapte nu au mai fost continuate „din considerație față de deținuți“.

Ori fuseseră găsite între timp alte posibilități de a-i supraveghea pe deținuți?

În seara de 6 octombrie, la Palma de Mallorca a sosit în jurul orei 23 la hotelul Saratoga un tânăr cu păr negru care a cerut o cameră single. Hotelul era plin, iar bărbatul care a prezentat un pașaport iranian pe numele Ali Hyderi a fost nevoit să accepte o cameră scumpă cu patru paturi. A doua zi dimineată s-a interesat dacă nu s-a eliberat o cameră cu un singur pat. Recepționarul nu i-a putut oferi decât o cameră dublă.

– Altă cameră mai este liberă? a întrebat oaspetele. Aștept pe cineva la miezul nopții.

– Aveți o cameră dublă, persoana respectivă ar putea dormi o noapte cu dumneavoastră?

– Este vorba despre o femeie, a zis Hyderi.

La miezul nopții a venit femeia și a prezentat tot un pașaport iranian pe numele Soraya Ansari.

Raport de noapte Stammheim, 6 octombrie:

„Ora 21.05 – Baader cere un somnifer.

21.25 – i se dă un somnifer și un Dolviran de către sanitar“.

33. „Nimeni n-are intenția să se sinucidă“

(Vineri, 7 octombrie 1977)

Imediat după prânz, un gardian i-a înmănat lui Baader o dispoziție scrisă a conducerii instituției prin care li se interzicea deținuților să-și cumpere fructe. Baader i-a aruncat bucata de hârtie la picioare zicând:

– Acestea sunt lucruri pentru care veți da socoteală. Vă mai dau puține zile.

– Citiți semnătura de pe dispoziție, i-a spus gardianul.

– Sunteți veriga cea mai de jos a mașinăriei ucigașe, a răspuns Baader.

La scurt timp, dr. Henck i-a vizitat pe deținuții de la etajul șapte.

– Mai sunt câteva zile, apoi vor fi și morți, i-a spus Baader.

Iar Gudrun Ensslin a opinat:

– Acum sadismul dă pe dinafară.

În aceeași zi, Baader a scris Tribunalului de land: „Din alăturarea tuturor măsurilor luate în ultimele șase săptămâni și din câteva observații ale gardienilor putem înțelege că administrația sau siguranța statului pe care, așa cum spune un gardian, o avem

permanent la etajul șapte, nutresc speranța să provoace aici una sau mai multe sinucideri și să facă posibil să apară ca plauzibile. Constat: Nici unul dintre noi – conform celor câteva cuvinte schimbate în urmă cu două săptămâni prin uși și discuțiilor purtate de ani de zile – nu are intenția să se sinucidă. Dacă am fi găsiți morți – iarăși după spusele unui gardian – atunci am fost omorâți în buna tradiție a măsurilor justiției și politicului. Andreas Baader, 7.10., ora 19“.

Raport de noapte, 7 octombrie:

„Ora 23 – Baader primește somnifer și Dolviran. Lui Raspe i se dă Fortral. Nu au fost alte evenimente“.

34. Amenințări cu sinuciderea și încredere în spiritul de responsabilitate al politicienilor (Sâmbătă, 8 octombrie 1977)

La biroul avocatului din Geneva a sosit dimineață o scrisoare olografă a lui Schleyer la care s-a adăugat o fotografie. Răpitorul ținea pe fotografie un afiș cu următorul text: „De 31 de zile deținut“.

Hanns Martin Schleyer scria: „Am beneficiat de ocazia de a mulțumi soției mele pentru scrisoarea liniștitoare din *Bild am Sonntag* în 21.9.1977. O pot asigura pe soția mea că îmi merge bine din punct de vedere psihic și fizic, pe cât permite situația dată. Nesiguranta este cea mai mare povară. Am făcut cunoscut în prima mea declarație după răpire că decizia privind viața mea este în mâinile Guvernului Federal și că eu îi accept decizia. Dar eu am vorbit despre decizie și nu m-am gândit să vegetez mai bine de o lună într-o permanentă neștiință“.

Modul cum au acționat japonezii după deturnarea avionului JAL a arătat că există țări disponibile să preia teroriști. (Algeria i-a primit pe cei nouă japonezi eliberați prin șantaj.) Activitatea de

intermediere a lui Payot nu mai era de folos atâta timp cât nu aducea rezultate reale.

„Familia mea și prietenii mei știu că nu pot fi dărâmat prea ușor și că mă bucur de o sănătate solidă. Această tactică de tergiversare nu mai poate fi înțeleasă mai ales după decizia guvernului japonez și a poziției sale consecvente, când s-a declarat co-răspunzător pentru deturnare și a adoptat contramăsuri numai după încheierea fără vărsare de sânge a evenimentului. Trebuie să analizezi condițiile în care trăiesc eu. Din acest motiv, decizia guvernului – așa cum am cerut încă din prima zi – este obligatorie. Aceasta cu atât mai mult, cu cât răpitorii mei nu vor mai accepta, după convingerea mea fermă, situația de față. Hotărârea lor nu mai poate fi pusă la îndoială după uciderea lui Buback și Ponto. Împreună cu soția mea, mă încred în înalta responsabilitate a autorităților politice și sper în continuare să fiu cât mai curând alături de ea.“

În jurul orei 14, Klaus de la BKA a primit un telefon de la Stammheim. Gardianul Bubeck era la capătul firului: „Baader vă roagă să-l vizitați. Să fiți aici până la ora 16“.

Klaus a fost transportat cu un elicopter la Stammheim. La 17.45, Baader a venit în sala de vizite. Părea nervos și a întrebat:

– Aveți să-mi spuneți ceva?

– Cred că am venit să aud ceva de la dumneavoastră, a răspuns Klaus.

– Dacă jocul acesta jalnic și înăsprirea izolării începând de acum șase săptămâni nu încetează cât mai curând, a spus Baader furios și fără altă introducere, atunci vor decide deținuții. Calculul polițienesc nu va avea efect. Apoi organele de securitate vor fi confruntate cu o dialectică a evoluției politice care îi transformă în escroci înșelați. Deținuții nu au intenția să mai accepte mult timp situația actuală. Guvernul Federal nu va mai dispune în viitor de deținuți.

– În ce lume trăiți? a întrebat omul de la BKA. Nu credeți că acestea sunt imagini ireale?

– Asta este o amenințare, a spus Baader. Este vorba despre o decizie ireversibilă a deținuților în câteva ore sau zile.

Klaus a avut impresia că Baader era, din pricina izolării, cu nervii la pământ. După șapte minute, Baader s-a ridicat și a părăsit sala. Pe coridor s-a mai oprit o dată și a adăugat:

– În cazul în care Guvernul Federal are intenția de a face un schimb de deținuți, atunci nu vrem să fim duși undeva, ci să participăm la negocierile privind destinația și modalitățile de plecare.

Apoi a plecat înapoi în celulă.

Alfred Klaus a zburat înapoi la Bonn și a scris un raport privind discuția cu Baader: „Cu decizia deținuților amintită de el nu se poate înțelege decât suicidul. Dacă acesta a fost gândit serios și dacă deținuții se pot înțelege asupra sa nu este sigur“.

În Palma de Mallorca a sosit între timp încă o pereche, aparent originară din Iran. Au prezentat pașapoarte pe numele Riza Abbasi și Shanaz Holoun și au ocupat o cameră dublă la hotelul Costa del Azul, nu departe de Saratoga, unde se aflau concetățenii lor.

Abbasi a vizitat aproape zilnic birouri turistice. Dorea să zboare neapărat cu Lufthansa la Frankfurt. Și-a rezervat două tichete *first-class* pentru zborul Lufthansa 181 joi, 13 octombrie 1977. În același timp, Ali Hyderi a cumpărat, de asemenea, două tichete Economy pentru zborul spre Frankfurt.

Cei doi așa-ziși iraneni se născuseră în Liban și Israel. Shanaz Holoun, de 22 de ani, se numea în realitate Hind Alameh și era creștină libaniană. Riza Abbasi, 23 de ani, se născuse la Beirut și se numea în realitate Wabil Harb. Era fiul unor libanieni înstăriți.

Soraya Ansari, născută în 1955 în Israel, emigrase împreună cu părinții ei creștin-ortodocși în Kuweit. Studiase la Bagdad literatura engleză. Ali Hyderi se născuse în tabăra palestiniană de refugiați de la Burj el-Brajneh de la marginea Beirutului. Numele lui adevărat

era Zohair Youssif Akache. Părinții săi se refugiaseră din Israel în 1948.

Raport de noapte Stammheim, 8 octombrie:

„Ora 23 – medicamente pentru Baader și Raspe.

Ora 2.50 – Otipyrin pentru Baader“.

35. „Mai bine un câine prizonier decât un leu mort“ (Duminică, 9 octombrie 1977)

Dimineață, Gudrun Ensslin le comunicase gardienilor că dorește să vorbească cu Alfred Klaus. Acesta s-a îndreptat din nou spre Stammheim. După-masă s-a întâlnit cu deținuta, de asemenea în sala de vizite de la etajul șapte. Gudrun Ensslin a venit cu niște notițe și a cerut ca și inspectorul Bubeck, prezent la întâlnire, să noteze ce spune:

– Dacă această bestialitate de aici ce nu se va termina nici cu moartea lui Schleyer continuă, precum și represaliile din al șaselea an de cercetări și izolare – și este vorba de ore, zile, adică nici măcar o săptămână – atunci noi, deținuții din Stammheim, vom lua decizia din mâinile lui Schmidt hotărând ce este de făcut în privința noastră.

Gudrun Ensslin a vorbit atât de repede încât Horst Bubeck de abia a reușit să noteze. Încă de la primele fraze, lui Klaus i-a fost cât se poate de evident că Ensslin amenință cu sinuciderea dacă guvernul nu acceptă revendicările. Și-a adus aminte de bilețelul adresat de Ensslin în urmă cu trei ani celorlalți deținuți pe timpul grevei foamei: „Am o idee... cum să facem greva în alt fel... fiecare săptămână (sau 2–4) unul din noi se va sinucide...“

Gudrun Ensslin a dictat mai departe:

– Este o realitate ce privește guvernul, deoarece el este răspunzător pentru realitățile pe care le motivează – cei cinci ani și

jumătate de schingiuire și omor, procesul de ochii lumii, supravegherea electronică totală, tortura prin droguri și izolare – acest ritual deplorabil pentru a ne supune voința și conștiința; răspunzător și pentru această concepție inumană ce durează de șase săptămâni: perfectă izolare socială și acustică, și mulțimea de șicane și torturi menite să ne termine. Terorismul nu poate fi o amenințare – ar fi un paradox, dar cred că consecința ar fi o escaladare continuă. Înseamnă în același timp, adică este premisa deciziei – ceea ce guvernul poate să decidă întotdeauna, dar pentru noi nu mai are nici o importanță.

Apoi, Gudrun Ensslin a schițat alternativa, dorind în mod clar ca să preia inițiativa în confruntarea dintre guvern și răpitorii lui Schleyer. Dacă deținuții ar fi eliberați și ar avea siguranța că guvernul nu încearcă să-i preia din țara de destinație, atunci Hanns Martin Schleyer ar fi pus în libertate.

Acest lucru ar conferi guvernului încă un avantaj:

– Guvernul poate porni de la ideea că noi, grupul de a cărui libertate este vorba, nu ne vom întoarce în Germania nici legal, nici ilegal.

Cu aceasta, Ensslin a reluat propunerea prezentată de Andreas Baader la 13 septembrie.

– Cea mai sigură cale pentru „trupul și viața” lui Schleyer, a dictat ea mai departe, ar fi anularea ordinelor de arest și obținerea unui permis de ședere în țara de destinație. În legătură cu problema dacă deținuții vor primi bani de la guvern, așa cum au cerut răpitorii lui Schleyer, decizia o vor lua cei unsprezece.

Când Ensslin a terminat cu textul ei, Klaus a întrebat:

– Ce fel de decizie doriți să luați în locul cancelarului?

– Aceasta rezultă fără echivoc din declarație, a răspuns ea.

Klaus s-a interesat dacă ea a aflat despre discuția cu Baader din ziua precedentă.

– Da, a răspuns Gudrun Ensslin.

Părea foarte calmă și liniștită.

După întâlnire, Alfred Klaus a aflat de la personalul penitenciarului că izolarea deținuților nici nu este totală. Aveau posibilitatea să asculte emisiunile de radio de la etajul inferior prin ferestrele deschise. În timpul zilei era posibil să vorbească între ei prin ușile celulelor.

Și Jan-Carl Raspe a dorit să vorbească în acea după-amiază cu omul de la BKA. La ora 15.15, a fost condus în camera de vizite, unde îl aștepta Klaus.

– Eu vreau să vă reamintesc atenționarea mea din 27 septembrie, a zis Raspe. Catastrofă politică sunt deținuții morți, nu cei eliberați. Acest lucru interesează guvernul în măsura în care este răspunzător pentru actualele condiții de detenție, prin care se urmărește tratarea deținuților ca și când ar fi niște marionete. Deținuții își vor asuma decizia în privința lor, dacă guvernul nu ia o hotărâre.

– Vreți să vă sinucideți, așa cum a procedat Ulrike Meinhof? a întrebat Klaus.

– Nu știu, a răspuns Raspe și s-a gândit un moment. Există și varianta unei greve a foamei. Sau a celei a apei. După șapte zile moartea este inevitabilă. Nu mai ajută nici intervențiile medicale.

– Un câine prizonier este mai bun decât un leu mort, a fost de părere Klaus. O cugetare din pildele lui Solomon.

Jan-Carl Raspe a amintit încă o dată condițiile de detenție de la etajul șapte. Cu aceasta convorbirea oficială a luat sfârșit.

– Vorbesc acum ca un om oarecare, a spus Klaus în momentul în care Raspe s-a ridicat. Este sigur o faptă istorică când deținuții se decid să păstreze viața, nu să o distrugă.

Raspe a mormăit ceva neinteligibil și a părăsit grăbit încăperea.

Câteva minute mai târziu, a fost adusă Irmgard Möller.

– Constat doar că suntem deciși să nu mai suportăm barbaria acestor măsuri luate împotriva noastră, despre care se spune că vor

ajunge până la izolarea fonică totală, măsuri luate la inițiativa Consiliului de Criză.

Asemenea lui Gudrun Ensslin, și Irmgard Möller și-a pregătit intervenția în scris. Ea a înfățișat izolarea din ultimii cinci ani, din care trei singură și doi într-un grup mic.

– De șase săptămâni există o perfectă izolare socială și acustică, în care oamenii nu pot supraviețui. În același timp, aportul caloric a fost redus la jumătate. Distribuirea hranei este astfel aranjată încât noi nu avem decât alternativa să flămânzim sau să acceptăm mâncarea instituției, în care au fost adăugate droguri, conform constatărilor deținuților de la etajul șapte.

Cât despre schimbul de deținuți pentru eliberarea lui Schleyer, Irmgard Möller nu și-a exprimat punctul de vedere.

Alfred Klaus își amintea că imediat după încheierea discuțiilor l-a sunat pe judecătorul său, Horst Herold, și l-a informat cu privire la amenințările cu sinuciderea ale deținuților. Herold neagă însă să fi aflat de gândurile de suicid ale deținuților de la Stammheim. Seara, Klaus a notat într-un raport: „Conform situației este de presupus că s-a făcut referire la suicid... Ținând seama de personalitate (Ensslin), seriozitatea acestei declarații nu poate fi exclusă. La ceilalți deținuți realizarea este mai puțin plauzibilă – cel puțin ca alternativă a eliberării“.

Și conducătorul instituției, Nusser, informat de subalternul său Bubeck, a considerat amenințarea deținuților cu sinuciderea foarte serioasă. A trimis la Ministerul de Justiție de la Stuttgart următoarea notă: „Declarațiile deținuților pot fi considerate ca amenințări prin greve ale foamei și setei, dar și ca sinucidere. Pentru ultima situație trebuie remarcat că o împiedicare eficientă a sinuciderii deținuților izolați nu este posibilă. Controalele nocturne ar fi în orice caz eficiente dacă ar fi perfecte, ceea ce presupune permanenta deschidere a clapetelor pentru mâncare, precum și iluminarea permanentă a celulelor și observarea deținuților“.

Nu s-a făcut însă nimic.

Raport de noapte Stammheim, 9 octombrie:

„Ora 10.30 control de noapte efectuat de H. Spitzer.

La ora 10 – sirop de tuse, Optipyrin și Dolviran pentru Baader.

Ora 11 – Raspe primește medicamente (sirop de tuse, somnifere)“.

36. „Nu zugrăviți dracul chiar atât de negru!“

(Luni, 10 octombrie/marți 11 octombrie 1977)

Medicul instituției, dr. Henck, s-a confruntat și el în discuțiile cu deținuții cu gândurile acestora de sinucidere. În cursul unei vizite la Baader, acesta a vorbit despre o „sinucidere colectivă“. Gudrun Ensslin s-a exprimat asemănător, dar apoi a afirmat:

– Sinuciderea nu este în discuție.

Henck s-a mirat că, în ciuda interdicției de contact, amândoi au folosit aceleași cuvinte. Nu a mai scăpat de temerile sale, cum avea să afirme mai târziu. Și personalul de supraveghere a observat că deținuții au devenit tot mai nervoși și agresivi. Pe 13 octombrie, medicul a informat despre situația de la etajul șapte. Directorul Nusser i-a replicat îngrozit:

– Nu zugrăviți dracul chiar atât de negru!

Conform regulamentului detenției sunt permise „măsurile de siguranță deosebite“ dacă din situația psihică a deținuților se poate deduce pericolul unei sinucideri. Închiderea împreună a deținuților de la etajul șapte nu era permisă – interdicția de a întreține contacte nu o îngăduia. Transferul într-o celulă de liniștire era considerat de medic ca o nouă presiune psihică și asta ar înrăutăți situația. Henck a propus mutarea lui Baader la Bruchsal, a lui Ensslin la München și a lui Raspe la Freiburg. Dar acest lucru părea prea costisitor.

Conducătorul penitenciarului a trimis o scrisoare Ministerului Justiției în care a prezentat avantajele și dezavantajele fiecărei

variante. Ca urmare, ministrul justiției Bender a transmis că dorește să se facă tot posibilul pentru a împiedica sinuciderile.

Raport de noapte Stammheim, 10 octombrie:

„Ora 22 – Baader și Raspe primesc medicamente. Nimic de semnalat“.

Raport de noapte, 11 octombrie:

„Ora 20.10 – Baader cere medicamente. Primește de la sanitar.

Ora 23.00 – Raspe își primește de asemenea medicamentele.

Ora 3.25 – Baader cere un Optipyrin – primește“.

37. Gudrun Ensslin vrea să vorbească cu un politician (Miercuri, 12 octombrie 1977)

Dimineață la ora 10, Gudrun Ensslin a spus unui gardian că ar vrea să vorbească cu secretarul de stat Manfred Schüler.

– Presupun că joacă un rol important în luarea deciziilor.

Schüler era șeful biroului cancelarului și responsabil cu coordonarea serviciilor secrete.

La amiază, ea spus:

– Dacă secretarul de stat este ocupat, atunci pot purta o discuție și cu ministrul de stat Wischniewski.

După-amiază, inspectorul Horst Bubeck i-a spus că Klaus va veni din nou la Stammheim.

– Nu vreau un polițist, ci un politician, a răspuns Ensslin.

În jurul orei 19, Alfred Klaus a primit sarcina să plece la Stammheim și să vorbească cu deținuții.

Raport de noapte, 12 octombrie:

„Ora 23.05 – Baader și-a primit medicamentele. Nimic de semnalat“.

38. Deturnarea unui avion Lufthansa

(Joi, 13 octombrie 1977)

La ora 9 dimineța Gudrun Ensslin a fost condusă în sala de vizite, unde Alfred Klaus i-a citit o comunicare:

– „Vă rugăm să comunicați deținutei Ensslin că secretarul de stat Schüler nu respinge în principiu o discuție cu ea. O asemenea discuție ar avea însă sens dacă deținuta ar comunica în prealabil subiectul convorbirii și dacă acesta depășește conținutul discuției avute cu domnul Klaus din 9 octombrie“.

În tăcere, Gudrun Ensslin a scris textul declarației. S-a gândit un moment, după care a spus:

– Asta nu înseamnă altceva decât că Schüler nu vrea să vorbească cu mine. Șeful dumneavoastră are în mână la Bonn puterea de decizie.

– Cum ați ajuns la această concluzie?

– Nu există alt subiect de discuție.

– Eu mi-aș putea închipui și alternative, a răspuns Klaus. Nu sunt însă împuternicit să vi le destăinui.

– Cele două posibilități existente sunt conținute total în declarația din 9 octombrie, dacă este ceva de spus, a replicat deținuta.

– Ar trebui să-mi dați un răspuns fără echivoc la comunicarea ministrului de stat, a insistat Klaus.

Gudrun Ensslin s-a gândit din nou un timp, apoi l-a solicitat să scrie cuvânt cu cuvânt: „Comunicarea pornește, dacă înțeleg corect, de la un calcul absurd, respectiv că ar putea exista contradicții între deținuți și comando. Asta este, desigur, o aiureală“.

Alfred Klaus a presupus că Gudrun Ensslin credea că se încearcă divizarea deținuților și răpitorilor.

– Vreți să vorbiți cu domnul secretar de stat Schüler sau nu? a întrebat Klaus.

– În aceste condiții, nu, a răspuns deținuta, a ezitat și i-a cerut să vorbească și cu ceilalți deținuți. Ei se pot imediat exprima, iar

eu nu trebuie – precum la sfârșitul săptămânii trecute – să cer să vi se telefoneze.

Pe drumul înapoi în celulă, Ensslin a încercat să-i comunice ceva lui Baader. El nu a reacționat deoarece încă dormea.

Alfred Klaus l-a sunat pe președintele BKA.

– Ceilalți deținuți nu vor fi informați. Veniți înapoi, a ordonat Horst Herold.

Cel puțin așa își amintea Klaus.

Pe insula Mallorca, mulți turiști germani se pregăteau în acest timp pentru călătoria spre casă, printre ei și un grup de femei tinere care participaseră la un concurs de miss într-o discotecă unde dansaseră în seara precedentă. Printre ele se afla și Diana Müll, de 19 ani. A fost cât pe ce să piardă decolarea avionului Lufthansa. Ușile aproape se închideau când au apărut fetele. Patronul discotecii a fost cel care a cerut redeschiderea ușii și îmbarcarea grupului.

În apropierea Dianei Müll stătea un tânăr arătos, spre care ea privea adesea deoarece purta un sacou „atât de haios, în carouri“.

Spre ora 13, ora Germaniei, cursa LH 181 a decolat spre Frankfurt. La bordul aparatului Boeing 737 numit Landshut, se aflau 86 pasageri, iar în cală două cadavre în coșciuge zincate.

Echipajul era format din căpitanul Jürgen Schumann, copilotul Jürgen Victor și stewardesele Hannelore Piegler, Gabi Dillmann și Anna-Maria Staringer.

Imediat după ridicarea avionului, stewardesele au servit o gustare. Hannelore Piegler, stewardesa-șefă, a servit pasagerii de la clasa întâi. A considerat perechea brunetă ca fiind de origine spaniolă. Colegele ei Gabi și Anna-Maria serveau la clasa economică unde aproape toate locurile erau ocupate.

Deodată, Hannelore Piegler a auzit gălăgie în cabina principală, dominată de o voce răgușită. A tras draperia de la clasa economică pentru a merge în spate. În acel moment a primit un pumn care a

proiectat-o în ușa cabinei. Doi bărbați au alergat pe lângă ea spre cabina piloților.

„S-a auzit ca un bubuit, încât am crezut că a căzut ceva, un container sau ceva asemănător. Dar, după câteva secunde, m-am dumirit, l-am văzut pe Mahmud mergând spre cabină cu pistolul îndreptat spre căpitanul Schumann. M-a călcat pe coaste și a strigat: *out, out, out*“.

L-au smuls pe copilot de pe scaunul său și l-au cărat în spate în gang. Acolo se aflau cele două femei brunete cu grenade în mâinile ridicate. Copilotul, stewardesele și pasagerii de la clasa întâi au fost înghesuți într-un colț al avionului și amenințați cu pistolul de unul din bărbații bruneți. Celălalt a rămas în cockpit și a urlat prin difuzor:

– *Hands up. Follow the instructions...*

„Căpitanul Mahmud a preluat apoi microfonul și a urlat ca un descreierat că avionul va fi deturnat, povestea Diana Müll. Și au venit în față stewardesele, domnișoara Dillmann de pildă, cuprinsă de panică.“

Stewardesa Gabi Dillmann, astăzi doamna von Lutzau:

„Am fost mânați în spate precum animalele, în partea din spate a cabinei, trebuia să ținem mâinile deasupra capului și ni s-a comunicat că este o răpire, că trebuie să stăm liniștiți, cine nu rămâne liniștit va fi împușcat. Va fi împușcat cel ce vorbește, cel ce lasă mâinile jos, astfel spus oricine nu respiră liniștit, ținându-și mâinile sus. Cu toții am făcut ce ni s-a spus. Ce să fi făcut? Să faci pe martirul și să te împuște? La ce bun?...“

Apoi ne-am gândit că este RAF... deoarece știam că vom avea probleme mari pentru că o mână de oameni sunt păziți de guvern precum lumina ochilor într-o aripă de maximă siguranță. Și tocmai pe aceia îi voiau. Ne-am gândit că suntem așa mulți și ei așa puțini, că este logic, o cere umanitatea“.

Teroriștii au indicat personalului de bord locuri în clasa economică și i-au așezat pe pasageri în jur. Bărbații tineri au fost împinși

spre locurile de la fereastră. La scurt timp a apărut al patrulea răpitor și a urlat că el a preluat comanda, el, căpitanul Martyr Mahmud, cum se numea.

La ora 14.38, controlul aerian din Aix-en-Provence (Franța) a anunțat o deviere de la rută a avionului Lufthansa. După mai bine de o oră, aparatul a aterizat pe aeroportul Fiumicino din Roma.

La ora 17, șeful răpitorilor a anunțat prin stația de la bordul avionului că solicită guvernului german eliberarea celor unsprezece deținuți RAF.

– Lucrurile au căpătat o nouă dimensiune, a spus cancelarul Helmut Schmidt. Până acum a fost vorba despre viața unui singur om, dr. Schleyer, în mare pericol; acum era vorba despre mai bine de 90 de persoane a căror viață era în pericol maxim. Nu știam nici unde va zbura avionul.

– Nu, nu vom ceda, a afirmat ministrul justiției Vogel. Dacă cedăm acum, asta înseamnă să transmitem teroriștilor mesajul că, dacă răpesc o singură persoană, atunci nu cedăm, dar dacă răpesc 90 sau 100, atunci vom ceda. Ar însemna un mesaj întors pe dos.

Alfred Klaus tocmai se întorsese de la Stammheim la Bonn. La 16.20, a primit un apel de la Nusser, directorul penitenciarului:

– Doamna Ensslin vrea să vorbească cu dumneavoastră.

Nusser i-a întins receptorul deținutei:

– Ei bine, dacă noi spunem că vrem să vorbim cu dumneavoastră sau Wischnewski, atunci este vorba – împotriva oricărui precedent – de o diferență între Poliție și politică, lucru care înseamnă și alte posibilități decât cele ale escaladării – raționalitatea tuturor politicianilor care sunt condamnați să devină polițiști și să facă politica unei Poliții care este atât de liberă să facă politică.

Era vorba, așadar, de a explica secretarului de stat ce înseamnă eliberarea celor unsprezece deținuți.

– Faptul că nici unuia nu i-ar veni ideea să vorbească despre așa ceva cu un polițist – față de care nu-mi vine altceva în minte decât aranjamentele mortale privind transportul deținuților grav răniți – se știe de șase ani.

Polițistul n-ar înțelege asta și nici să explice inteligibil.

La sfârșit, Ensslin a spus că, dacă cineva este în stare să vorbească cu Poliția, acela este Andreas Baader.

Târziu după-masă, pastorul evanghelic și preotul catolic al penitenciarului l-au vizitat în celula sa pe Andreas Baader.

– Domnule Baader, a început pastorul evanghelic Kurmann, noi nu am primit o sarcină, ci dorim să vă oferim din proprie inițiativă posibilitatea unor contacte verbale.

– Ce vrea să însemne asta? Ce tot vorbiți? Asta nu înseamnă o îmbunătățire a condițiilor de detenție.

– Probabil, aveți dreptate, a replicat pastorul catolic, dr. Rieder, dar o discuție personală cu noi, mai ales în situația actuală, poate avea și o funcție de descătușare și astfel, din punct de vedere psihologic, să acționeze pozitiv.

– Da, dacă vreți să întreprindeți ceva, atunci anunțați instituția dumneavoastră asupra condițiilor insuportabile de detenție în izolare totală prin care suntem terminați în mod sistematic.

Preoții au spus că este în spiritul vizitei lor să se informeze despre condițiile detenției. Astfel de convorbiri puteau avea loc numai în prezența ambilor clerici.

– Ah, așa este. Trebuie să vă controlați reciproc, a zis Baader.

Între timp, gardienii au trecut cu căruciorul cu mâncare prin fața celei, iar preoții și-au luat rămas-bun:

– Domnule Baader, cunoașteți acum disponibilitatea noastră pentru discuții și, dacă vreți să apelați la noi, atunci anunțați-ne.

Pe aeroportul din Roma, aeronava companiei Lufthansa a fost direcționată la o mie de metri de clădirea principală. Mașini

blindate au înconjurat avionul. Șeful răpitorilor a ținut la microfon lungi tirade în engleză, dintre care italienii din turnul de control au notat frazele: „Vorbește căpitanul Mohammed. Avionul companiei germane se află sub control. Grupul pe care îl reprezintă cere eliberarea tovarășilor noștri care sunt în detenție în închisorile germane. Noi luptăm împotriva organizațiilor imperialiste din lume“.

La Bonn, ministrul federal de interne Maihofer a fost informat de situație și l-a sunat pe omologul său italian Cossiga, transmițându-i că pirații aerului se află probabil în legătură cu răpitorii lui Schleyer. Continuarea zborului Lufthansa trebuia împiedicată cu orice preț.

– Ordonăți să se tragă în cauciucuri.

Politicianul creștin-democrat ezita. O astfel de problemă trebuia să o discute mai întâi cu alți politicieni. Cossiga l-a sunat pe șeful comuniștilor italieni Enrico Berlinguer, al cărui partid sprijinea guvernul minoritar creștin-democrat. Berlinguer, o rudă îndepărtată a lui Cossiga, era îngrozit de perspectiva unei băi de sânge pe teritoriu italian. Creștin-democratul și comunistul s-au înțeles că avionul trebuie să plece cât mai urgent.

Avionul a fost realimentat. Căpitanul Schumann a cerut prognoza meteo pentru Cipru de la turnul de control și permisiunea de aterizare la Larnaca.

La ora 17.42, Boeingul a decolat din nou cu 90 de ostatici la bord, aflați la mâna piraților. La bord domnea o liniște deplină.

„Dacă cineva scâncea, își amintea copilotul, atunci unul dintre teroriști se repezea și striga la el.“

„Căpitanul Mahmud trecea printre noi, ne lovea cu coatele sau cu țeava pistolului“, a povestit Diana Müll.

„Pasagerii au ascultat, spunea stewardesa Gabi von Lutzau. Ce ar fi putut să facă? Dacă cineva îți ține pistolul în față, faci ce-ți spune.“

La Bonn, Micul Consiliu de Criză a ținut ședință și a decis să se mențină pe o linie dură chiar și după deturnarea avionului.

Ministrul de stat Wischnewski s-a prezentat la comandantul unității de grăniceri GSG 9, Ulrich Wegener:

– Fiți atent, un avion a fost deturnat, un avion Lufthansa aflat pe drumul de la Mallorca la Frankfurt, pregătiți-vă de acțiune.

– Pe când intervenția?

Wischnewski nu știa exact. Wegener spunea că a fost pentru ei un semnal de alarmă pentru a fi pregătiți în cel mai scurt timp. Problema era ce unitate trebuia să intervină.

La ora 19.55, pe aeroportul din Frankfurt un avion Lufthansa era gata pregătit de decolare. La bord se aflau oameni din cadrul Ministerului de Interne, iar de la BKA, Gerhard Boeden. Cu prilejul unei escale la Köln-Bonn, la bord a urcat o grupă de tineri superantrenați de la GSG 9. Înarmați cu arme, grenade, scări și explozibili. Timp de cinci ani, unitatea specială a fost instruită în lupta antiteroristă pentru asemenea cazuri serioase. Bărbații au învățat să ia cu asalt în decurs de câteva secunde un avion, erau antrenați în lupta corp la corp, coborau din elicopter pe frânghii.

Atunci când s-a primit solicitarea Ministerului de Interne de a fi gata pentru o acțiune, nu și-au imaginat că au cu adevărat ceva serios de făcut. Prea adesea au refuzat miniștrii de interne ai landurilor să implice GSG 9. Când unitatea specială ar fi trebuit să ajute în noiembrie 1974 la urmărirea teroriștilor, Ulrich Wegener a aflat motivația vetoului dat de unul dintre miniștri: „Dacă trupa va fi implicată, va exista o brazdă de pământ pârjolit din Alpi până la Marea Nordului“. Ministrul se gândea mai degrabă la efectul psihologic.

Înainte de decolare, Wegener le-a explicat oamenilor săi despre ce este vorba. Avionul trebuia recucerit, iar călătorii – eliberați. Era o acțiune periculoasă și nu-i putea fi luat nimănui în nume de rău dacă refuza să participe.

Oamenii au rânjit. De mult așteptau o asemenea ocazie.

Fiul lui Hanns Martin Schleyer începuse să spere.

„Faptul că erau în joc viețile a aproape o sută de oameni mi-a dat speranța că guvernul își va schimba decizia aparent potrivnică tatălui meu și va ceda în fața solicitărilor teroriștilor“.

În jurul orei 20.30, avionul Lufthansa a aterizat pe aeroportul din Larnaca.

„Erau peste 50 de grade, povestea Gabriele von Lutzau, ne simțeam într-un cuptor cu o căldură umedă. Oamenii au fost duși la aer. Am avut impresia ca și cum un țăran trebuia să țină cumva în viață până la abator animalul sortit tăierii.“

„Căpitanul Mahmud“ a cerut alimentarea avionului.

„El era nebunul care reprezenta motorul întregii acțiuni. Ceilalți l-au ascultat fără să crâcnească. Era un fel de ierarhie ce nu putea fi sfârșită“, a relatat Gabriele von Lutzau.

„Una dintre femei era ca o supraveghetoare într-un lagăr de concentrare, a povestit copilotul Victor. Ea i-a chinuit pe oameni. În timp ce tânărul era un om respectuos, care n-a răbufnit niciodată, iar aia mică, așa o numeam, drăguță; cu ea s-a putut discuta mai târziu, nu de la început.“

La 22.50, Mahmud a dat ordinul de plecare.

Peste 23 de minute a aterizat la Larnaka avionul cu cei de la GSG 9.

Avionul Lufthansa s-a îndreptat în întuneric spre est în direcția Golfului Persic.

Raport de noapte Stammheim, 13 octombrie:

„Ora 20.40 – Baader solicită o injecție.

Ora 21.05 – Sanitarul i-o dă.

Ora 22.15 – Baader și Raspe solicită medicamente.

Ora 22.50 – Sanitarul le distribuie“.

39. O decizie de politică de stat

(Vineri, 14 octombrie 1977)

La o oră după miezul nopții, avocatul Payot a fost sunat de răpitorii lui Hanns Martin Schleyer. El trebuia să fie pregătit pentru a prelua în jurul orei 2 o declarație mai lungă. Payot a informat BKA și a pregătit un magnetofon pentru înregistrare.

Răpitorii s-au legitimat răspunzând la întrebările puse în urmă cu zece zile de BKA:

- Ce dorea să se facă fiul Eberhard la vârsta de opt ani?
- Papă, suna răspunsul corect.
- Ce doamnă a vrut să-i cânte la Praga?
- Margot Hielscher.

În plus, trebuiau să spună al zecelea cuvânt din scrisoarea adresată Agenției France Press în 26 septembrie: „Schleyer“.

Prima parte a declarației a fost citită în engleză: „Vă informăm cu această ocazie că pasagerii și echipajul avionului Lufthansa 737 cursa LH 181, de la Palma de Mallorca la Frankfurt se află în stăpânirea și responsabilitatea noastră. Viața pasagerilor și a echipajului, precum și viața lui Hanns Martin Schleyer depind de îndeplinirea următoarelor cereri“.

Pe lângă eliberarea deținuților RAF solicitată de „comandoul Siegfried Hausner“ se pretindea și punerea în libertate a doi palestinieni deținuți în Turcia. În plus, răpitorii solicitau 15 milioane de dolari drept răscumpărare.

Partea a doua a declarației a fost transmisă în germană: „Ultimatumul operațiunii Kofre Kaddum a comandoului Martyr Halimeh și ultimatumul comandoului Siegfried Hausner al RAF sunt identice. După 40 de zile de detenție a lui Schleyer nu va mai exista un nou ultimatum. La fel, nu vor mai exista noi contacte. Orice tergiversare va însemna moartea lui Schleyer...“

S-a precizat și în ce fel de bancnote să fie pregătite cele 15 milioane de dolari: șapte milioane în bancnote de o sută de dolari, trei

milioane în bancnote de o mie de mărci, trei milioane în franci elvețieni, două milioane în guldeni olandezi. Banii de răscumpărare urmau să fie împachetați în trei valize și predați de fiul lui Schleyer, Hanns-Eberhard. A doua zi, la 15 octombrie, la ora 12, el trebuia să se afle la hotelul Intercontinental din Frankfurt, într-un costum bej, cu ochelari de soare în buzunarul de sus. În mână stângă va avea cea mai nouă ediție a revistei *Spiegel*. Trebuia să aducă și pașaportul. În hotel se va prezenta o persoană de contact care va spune parola: „Lăsați-ne să-l salvăm pe tatăl dumneavoastră“. Va răspunde: „Îl vom salva pe tatăl meu“. După aceea va urma indicațiile reprezentantului răpitorilor.

Apelantul a transmis și o mai lungă declarație a operațiunii Kofre Kaddum în care se făcea o paralelă între „vechii naziști“ din Germania Federală și „noii naziști“ din Israel.

Până dimineață la ora 5 situația a fost analizată de cancelarul Helmut Schmidt împreună cu ministrul de interne Maihofer, ministrul de stat Wischniewski, președintele BKA Herold și mai mulți secretari de stat.

În acest timp, avionul deturnat a aterizat la Bahrein, în Golful Persic.

Urmăritorii, oamenii GSG 9, au primit ordin să se întoarcă la Köln, dar după puțin timp li s-a cerut să aterizeze mai întâi la Ankara, în Turcia. În Bahrein, căpitanul Schumann a decolat încă o dată cu avionul său în direcția Dubai. Acolo, pista de aterizare a fost închisă.

– Undeva trebuie să coborâm, a spus el.

Deodată, „căpitanul Mahmud“ i-a pus pistolul în ceafă și a urlat:

– Aterizați acum, aterizați acum!...

Copilotul Victor a preluat manșa de comandă.

– Nu există argumente împotriva, a spus el încet și a lăsat avionul să coboare.

Jürgen Schumann s-a adresat turnului de control:

– Trebuie să coborâm. Aterizăm.

În ultima clipă, comandantul aeroportului din Dubai a ordonat cu de la sine putere eliberarea pistei de blocada formată cu mașinile de pompieri. Avionul putea ateriza.

Teroarea de la bord a continuat.

„Soția îmi făcuse cândva cadou un ceas Junghans, spunea copilul Viotor, care avea stilizată o stea cu un J înăuntru. Precum steaua evreiască. Și acel J în ea. Asta a văzut el. Și mi-a spus că sunt evreu și că mă va împușca.“

„A trebuit să îngenunchez în fața lui, povestea Gabriele von Lutzau, m-a și bătut. Și a spus că aș fi evreică și să recunosc asta. M-am uitat atât de furios la el că a trebuit să râdă și a spus: *Okay, okay, you get up*. Nu i-a plăcut că n-am fost servilă.“

Șeicul Mohammed bin Rașid, 29 de ani, ministrul apărării și al treilea fiu al domnitorului din Dubai s-a îndreptat spre aeroport cu 200 de kilometri pe oră și a preluat legătura radio cu avionul. A cerut piraiților eliberarea femeilor, copiilor și bolnavilor, s-a adresat răpitorilor cu „frați arabi“ și a încercat să folosească și un ton poruncitor. „Căpitanul Mahmud“ a respins orice compromis.

Cu timpul, în avion s-a făcut din nou foarte cald.

„Această noapte a fost ca-n iad, își amintea Gabriele von Lutzau. Cu greu îți poți imagina că 80 de oameni, între care mulți vârstnici, erau în pragul morții.“

„În final au fost, cred, 60 de grade în avion, a spus Diana Müll. Trebuia să rămâi în scaun și să nu te miști. Era dramatic când cineva mergea pe culoar agitând aerul fierbinte.“

Hainele li se lipeau de corp. Stewardesele au împărțit puținele băuturi rămase în pahare de plastic. Deodată, Hannelore Piegler și-a amintit că era ziua de naștere a colegii ei norvegiene, Anna-Maria Staringer.

– Tocmai azi a trebuit să ai și tu ziua de naștere, i-a șoptit ea. Nu aș dori să te felicit, dar dacă scăpăm cu viață, atunci vom recupera.

Martyr Mahmud a auzit. A felicitat-o și el:

– *I wish you all the best for your birthday next year!*

S-a dus în cabina piloților și a comandat turnului de control un tort, cafea și șampanie. După puțin timp, catering-ul aeroportului a adus un tort în culori pastelate, cu înscrisul „Happy Birthday Anna-Maria“. Fiecare pasager a primit o bucățică de tort, împreună cu cafea și șampanie. Căpitanul Mahmud era exuberant. A luat microfonul și a anunțat că explozibilul va fi demontat de pe pereții avionului. Pasagerii au aplaudat ușurați. Mahmud s-a simțit satisfăcut. A luat apoi din nou microfonul:

– Demontăm explozibilii, însă numai pentru cinci minute.

Zâmbetele au dispărut.

Stewardesa Gabriele von Lutzau: „La intervale regulate erau înscenate adevărate momente de groază, când îl termina pe careva din punct de vedere nervos, îl ridiculiza și îl amenința cu moartea. Așadar, o permanentă schimbare de atitudine. Pentru Anna-Maria Staringer s-a comandat mai întâi un tort cu prilejul celei de-a douăzeci și opta aniversări, dar până a venit tortul, l-a luat la trei păzește pe Jürgen Vietor, și l-a lovit. Apoi au adus tortul. A fost servit. Am tremurat văzând ce fac cu colegul meu. L-au bătut, l-au înjosit. Nici nu mai îmi amintesc tot. Era așa groaznic, încât mă gândeam că totul este un coșmar. Dar era realitatea. Și era probabil o parte a unui plan psihologic pentru a-i impresia pe oameni. În final chiar l-am aplaudat pe acest idiot“.

Echipajului i-a venit ideea să transmită o telegramă cancelarului. „Ne punem viața în mâinile dumneavoastră și vă rugăm să ne salvați.“ Pentru redactare, stewardesele au folosit una dintre ilustrațiile Lufthansa aflate la bord. Deodată au observat că pe ea se găsea tocmai avionul lor. Gabi Dillmann a dorit un autograf de la șeful răpitorilor. Mahmud a zâmbit obosit și a venit cu o idee nouă. A ordonat să se scrie pe verso: „With compliments of the SAWIO, «Struggle Against World Imperialism»“. Ilustratele trebuiau împărțite pasagerilor.

Între timp, doi răpitori au efectuat o percheziție a bagajelor de mână ale pasagerilor de la clasa întâi. Deodată, unul a pornit-o alergând pe interval cu un pașaport în mână. O femeie a fost dusă în față. Mahmud a strigat răgușit la ea. Au urmat brutalitățile. Femeia a revenit plângând la locul ei. Mahmud a urmat-o.

– Am descoperit evrei la bord, a strigat el. Știți ce este asta? A arătat resturile unui pix Montblanc spart și a indicat spre steluța albă din capătul capacului. Este o stea evreiască, steaua lui David. Măine îi voi împușca pe acești evrei, se vor prezenta voluntar la mine mâine-dimineață. Îi voi așeza în ușa deschisă a avionului și le trag din spate un glonț în cap. Vor cădea automat din avion.

În negocierile pe care le-a purtat cu Mahmud, ministrul apărării din Dubai a obținut să fie duse la bord medicamente, gheață și băuturi. Stewardesele au împărțit pungi cu gheață pasagerilor ca să-și răcorească picioarele umflate.

Mahmud avea mereu răbufniri furioase, cu amenințări de împușcare a pasagerilor. După aceea devenea absolut liniștit, ținea referate nesfârșite despre dreptatea cauzei palestinienilor, despre modul cum a fost distrus satul Kofre Kaddum, iar locuitorii săi exterminați de sioniști.

Încă din timpul cât avionul se afla pe aeroportul din Dubai, în Germania au fost răspândite scrisori ale răpitorilor către organe de presă și către fiul lui Hanns Martin Schleyer. În plicuri se aflau declarațiile comune ale comandoului Siegfried Hausner și a piraților aerului, care au fost transmise anterior avocatului din Geneva prin telefon. Scrisorile – așa au stabilit anchetatorii BKA – au fost scrise la aceeași mașină.

Dimineața, cei doi clerici ai penitenciarului Stammheim i-au vizitat și pe deținuții Irmgard Möller, Gudrun Ensslin, Jan-Carl Raspe și Verena Becker, oferindu-le prilejul de a avea parteneri de discuții. Jan-Carl Raspe se afla în ușa celei. Pastorului Kurmann

i-a atras atenția că Raspe prezenta un tic nervos. Verena Becker a creat impresia de nesiguranță. La propunerea de a purta discuții, s-a înclinat puțin și a spus foarte încet un „Da“. Gudrun Ensslin părea cea mai calmă dintre toți deținuții.

În aceeași zi, directorul Nusser și inspectorul Bubeck s-au dus la Baader. Au vrut să-l întrebe ce scop are discuția pe care a solicitat-o cu șeful cancelariei Schüler. Baader n-a dat nici o explicație. După aceea a spus râzând că, dacă Schüler nu venea curând, în funcție de împrejurări, poate va trebui să călătorească mult pentru o discuție cu el. A adăugat:

– Trebuie să fie în orice caz un politician, și nu un polițist care vine la mine.

Înainte de masă, cabinetul federal s-a întrunit într-o ședință specială. Ministrul justiției, Vogel, a prezentat considerațiile juridice față de chestiunea unui schimb de prizonieri. Pe de-o parte, era pericolul iminent și concret pentru viața celor 87 de ostatici din avion și pentru Hanns Martin Schleyer, pe de altă parte, amenințarea pentru un număr nedefinit de oameni dacă deținuții erau eliberați. O cedare în fața cererilor răpitorilor – conform paragrafului 34 în „starea de urgență“ – era de neacceptat. Se aflau în fața unei decizii de politică de stat.

În documentația Guvernului Federal privind evenimentele și răpirea lui Schleyer și a avionului, strategia ulterioară a fost descrisă astfel: „Pe baza unei mature chibzuințe în legătură cu toate punctele de vedere cabinetul a decis să se întreprindă tot ce este posibil pentru salvarea ostaticilor fără eliberarea deținuților, inclusiv să se epuizeze toate posibilitățile de negociere, și să se desfășoare o acțiune Polițienească de eliberare“.

La ora 15.50, Hans Jürgen Wischniewski a decolat într-un Boeing 707 spre Dubai. Cel cunoscut drept „Ben Wisch“ ca urmare a bunelor

sale relații cu arabii ducea cu el o geantă cu zece milioane de mărci. Wischnewski își propunea în Dubai să obțină autorizație pentru o intervenție a GSG 9.

Pe scaunul copilotului se găsea Rüdiger von Lutzau, prietenul stewardesei Gabi Dillmann. S-a prezentat voluntar pentru zbor.

„Să stai inactiv te termină, a spus pilotul. Te apasă mai mult decât informația că s-a întâmplat una sau alta. Iar eu doream să fiu de folos, să ajut cumva. Și m-am gândit că este cel mai bine dacă zbor și eu.

La bord se afla și psihologul Wolfgang Salewski, cel care a consiliat guvernul în săptămânile anterioare și în acțiunile referitoare la răpirea lui Schleyer. Neobservat de ocupanții avionului deturnat, 707 a aterizat pe aeroportul din Dubai cu o jumătate de oră înainte de miezul nopții.

Avocatul Payot a primit în aceeași seară la Geneva prin poșta rapidă de la răpitorii lui Schleyer o bandă video cu o declarație a președintelui patronatului: „În situația mea actuală mă întreb dacă este nevoie să se întâmple ceva pentru ca Bonnul să ajungă în sfârșit la o decizie. Mă aflu de cinci săptămâni și jumătate în detenția teroriștilor și aceasta numai deoarece ani de zile m-am angajat expunându-mă pentru acest stat, pentru ordinea sa liberă democratică“.

Aproximativ în același timp, ministrul federal de justiție îl pri-mea pe fiul lui Schleyer, Hanns Eberhard. Vogel i-a spus că este decizia lui și numai a lui dacă a doua zi la prânz se va prezenta la hotelul Intercontinental din Frankfurt cu suma cerută de 15 milioane de dolari pentru a-l aștepta pe trimisul răpitorilor.

– Banii sunt pregătiți, a spus Vogel. Sunt în jur de 130 de kilograme.

Hanns-Eberhard Schleyer va fi însă în pericol. Dacă suma va fi cu adevărat pusă la dispoziție va decide a doua zi Marele Consiliu de Criză.

– Nu văd altă alternativă, a spus Schleyer.

El promitea să se împlinească cu condiția ca guvernul să îndeplinească și celelalte cereri privind eliberarea deținuților și ca în timpul absenței sale să nu se întreprindă nici o acțiune împotriva piraților aerului.

Și în legătură cu acestea, a spus Vogel, Consiliul de Criză trebuia să se pronunțe în dimineața următoare. Hanns Eberhard Schleyer a fost condus la sediul central al BKA de la Godesberg și a discutat acolo cu Horst Herold, care i-a atras încă o dată atenția asupra pericolului la care se expunea. Banii erau pregătiți la banca centrală. Poliția din Frankfurt a întreprins toate demersurile. În continuare, Schleyer a plecat însoțit de agentul BKA Wolfgang Steinke la un hotel din Bonn și a înnoptat acolo.

Raport de noapte, 14 octombrie:

„Ora 23.00 – s-au împărțit medicamente lui Baader și Raspe. Din cauza situației tensionate, Baader cerea prelungirea iluminatului!!!“

Președintele BKA Horst Herold a cerut colegilor spanioli, încă pe când avionul Lufthansa se afla în aer, să-i trimită par avion toate cele 20 000 de fișe hoteliere din ultimele zile de la Palma de Mallorca. În Wiesbaden, programatorii au introdus datele în calculatoarele BKA. Apoi, Herold a comparat datele noi cu baza lui de nume false. Toate pașapoartele iraniene erau înregistrate și prin datele de asemenea înregistrate ale posesorilor acestor pașapoarte false anchetatorii de la BKA reușeau să afle identitatea lor reală.

„Căpitanul Mahmud“, care purta numele Ali Hyderi în pașaportul iranian, se numea în realitate Zohair Youssif Akache și era cunoscut de Poliție. El s-a înscris în 1973 ca student la Chelsea College of Aeronautical and Automobile Engineering din Londra și a studiat aeronautică. După doi ani a obținut diploma de inginer aeronautic.

În decembrie 1974, Scotland Yard l-a luat pentru prima dată în vizor, când cu prilejul unei demonstrații pașnice pro-palestiniene

din Trafalgar Square s-a repezit pe neașteptate asupra polițiștilor. A fost recunoscut ca membru al Frontului Patriotic pentru Eliberarea Palestinei (PFLP) și urma să fie expulzat. Până la urmă i s-a permis să studieze mai departe. Peste un an, Akache s-a bătut din nou cu prilejul unei demonstrații palestinieniene cu polițiștii. De astă dată a fost arestat și a ajuns la închisoarea Pentonville. După o grevă a foamei a fost expulzat la Beirut.

La începutul anului 1977, s-a aflat din nou la Londra. S-a cazat sub nume fals într-un hotel vizavi de Royal Lancaster, în care locuia fostul prim-ministru yemenit. Pe 10 aprilie, ex-premierul, împreună cu soția sa și un apropiat al ambasadei yemenite, s-a urcat în fața hotelului într-un Mercedes. Akache a așteptat în spatele mașinii. A înconjurat-o, a deschis portiera din dreapta și a tras cu un pistol cu amortizor asupra celor trei ocupanți. Aceștia au murit instantaneu. Încă în aceeași zi, Akache a părăsit Londra cu avionul. Deși Scotland Yard l-a urmărit înaintea atentatului, datele sale personale și descrierea nu au fost transmise la aeroportul Heathrow.

În apropiere de Bagdad, el a fost antrenat de secția „Operațiuni speciale“ a PLFP sub conducerea lui Wadi Haddad pentru noi acțiuni. Aici au fost instruiți și ceilalți membri ai operațiunii Kofre Kaddum.

40. Jocul pe 15 milioane de dolari cu fiul lui Schleyer (Sâmbătă, 15 octombrie 1977)

La ora 7.50, căpitanul Schumann a transmis prin radio telegrama adresată cancelarului: „Viața a 91 de bărbați, femei, copii aflați la bordul avionului depinde de decizia dumneavoastră. Sunteți ultima și singura noastră speranță. În numele echipajului și a pasagerilor. Schumann“.

La puțin timp după ora 8, la Bonn s-a întrunit Micul Consiliu de Criză. În documentele guvernului s-a scris: „Deoarece locul și

ora întâlnirii au devenit cunoscute, nu se consideră adecvat ca Hanns Eberhard Schleyer să înmâneze suma de bani... În continuare s-a întrunit Marele Consiliu Politic care și-a însușit această concepție“.

În realitate, încă din seara precedentă, centrala Agenției Germane de Presă (DPA) din Hamburg a primit din partea biroului său din Stuttgart o informație cu detalii despre predarea banilor, dar nu a răspândit-o.

Dimineață, spre ora 9, Hanns Eberhard Schleyer a vorbit la telefon cu ministrul Vogel și s-a referit încă o dată la condițiile implicării sale în transferul de bani. Vogel i-a spus că Marele Consiliu de Criză încă nu a decis dacă deținuții vor fi eliberați.

La ora 9.40, DPA anunța: „Fiul lui Schleyer, Eberhard, urmează să înmâneze 15 milioane de dolari. Autoritățile doresc ca prin plata la prânz a 15 milioane de dolari americani răpitorilor să fie îndeplinită una din cererile teroriștilor. Din cercuri diplomatice de la Bonn s-a aflat sâmbătă că un fiu al președintelui patronatului Schleyer, Eberhard Schleyer, trebuie să înmâneze suma solicitată, la ora 12, în hotelul Intercontinental din Frankfurt“.

Guvernul a lăsat să fie difuzată respectiva știre la sfatul președintelui BKA Horst Herold.

„Consider și astăzi că am făcut bine împiedicând cu acest truc înmânarea banilor, afirma ulterior Horst Herold. Guvernul ar fi pierdut și 15 milioane.“

În jurul prânzului, foaierul hotelului gemea de peste o sută de jurnaliști, în garajul subteran și în preajma Intercontinentalului se aflau două echipe de televiziune.

Schleyer a zburat cu elicopterul la Frankfurt, unde a fost primit la Banca Federală. Acolo s-a întâlnit cu un expert care i-a vorbit despre marcarea banilor de răscumpărare.

După știrea difuzată la radio, călătoria la Intercontinental a fost anulată. În jurul orei 13, Schleyer i-a telefonat încă o dată lui Vogel,

dar ministrul i-a spus că Marele Consiliu de Criză nu a luat încă nici o decizie.

În realitate, acesta stabilise încă din ședința de dimineață, care a durat până la ora 11.35, căile de acțiune. În documentele guvernului se specifică: „Să se mizeze pe o acțiune, eventual în forță, de eliberare a călătorilor aparatului Lufthansa“.

La ora 12.04, a aterizat în Dubai un mic avion cu șase locuri. La bord se aflau șeful grupului GSG 9 ce aștepta la Ankara, Ulrich Wegener, și alți experți în siguranță. Ministrul apărării din Dubai a respins o acțiune de eliberare organizată de unitatea antiteroristă germană, a început însă să pregătească o acțiune la care să participe forțele armate din Emiratele Arabe Unite.

Între timp, avocatul Hanns-Eberhard Schleyer a decis ca ultimă variantă pentru eliberarea tatălui său să se adreseze Curții Constituționale. Documentul a fost pregătit de un coleg din biroul său de avocatură din Stuttgart. În numele tatălui său a solicitat emiterea unei dispoziții cu scopul de a determina Guvernul Federal și guvernele landurilor implicate să-i elibereze pe acei deținuți care au fost specificați pentru a salva viața lui Hanns Martin Schleyer.

La ora 15, Hanns-Eberhard Schleyer a fost transportat cu un elicopter de la Frankfurt la Stuttgart. Cu puțin înainte de aterizare, a aflat prin radio că răpitorii tatălui său au sunat la hotelul Intercontinental din Frankfurt. Elicopterul a făcut o întoarcere și s-a întors la Frankfurt. Schleyer a fost dus într-o cameră de hotel închiriată de BKA.

Primul apel al răpitorilor a avut loc la ora 15.15 la hotel și a fost preluat de un om al BKA, fiind înregistrat pe bandă.

– Alo? a răspuns agentul BKA.

– Alo, cu cine vorbesc? a sunat întrebarea reprezentantului răpitorilor.

– Vorbiți cu BKA.

– Ah, da. Bună ziua. Aș vrea să vorbesc cu domnul Eberhard Schleyer.

– Momentan, domnul Schleyer nu se află aici.

– Este foarte rău, a zis răpitorul. Noi am cerut ca el să fie aici.

Agentul BKA s-a interesat dacă apelantul aparține într-adevăr de comando, cerând să se legitimeze. Bărbatul de la capătul firului a enunțat cuvintele din cod stabilite între BKA și răpitori, iar agentul s-a arătat mulțumit.

– După cum v-am spus, domnul Schleyer nu este aici momentan deoarece e o mare vânzoleală, după cum știți. Dânsul s-a retras pentru moment. Durează puțin timp până când reușim să-l contactăm.

Apelantul s-a arătat dispus să revină la patru și jumătate.

– Pot afla numele dumneavoastră pentru ca imediat să vă....

– Da, Schmittlechner, a răspuns agentul BKA.

– Schmittlechner, este în ordine, atunci mă voi adresa dumneavoastră.

– Da, mă găsiți aici, la hotel.

– *Okay*, mulțumesc.

Răpitorii au mai sunat de două ori la hotel până când l-au găsit pe Schleyer jr. La primul apel, Eberhard Schleyer încă nu sosise, la al doilea centrala de la Intercontinental nu știa nimic, domnul Schleyer nu era înregistrat. La 17.58, receptorul a fost ridicat de Schleyer personal.

– Vorbiți cu comandoul Siegfried Hausner, a spus apelantul.

– Da.

– Aș vrea, pentru a fi sigur, să vorbesc personal cu dumneavoastră, să vă pun o întrebare.

Schleyer a răspuns la întrebarea privind prenumele unui avocat, pe care îl vizitase împreună cu tatăl său la New York. Deoarece legătura nu era bună, răpitorul a propus să mai sune o dată peste

cinci minute. La următorul apel, magnetofonul BKA nu era bine conectat, astfel încât s-a înregistrat numai glasul lui Schleyer, nu și cel al răpitorului.

I s-a comunicat lui Schleyer că pe aeroportul din Frankfurt se găsește un tichet pe numele „Schlier“ pentru el. Avionul va decola la 20.55 spre Paris. De acolo va face o călătorie lungă. Într-o etapă a călătoriei va fi abordat de un reprezentant al răpitorilor, care va specifica modul de predare a banilor. Schleyer a răspuns că nu știe exact în ce stadiu se află pregătirea banilor. Răpitorul să se prezinte încă o dată peste o jumătate de oră.

La următorul apel, magnetofonul era în funcțiune.

– Bună seara, domnule Schleyer, comandoul Siegfried Hausner la telefon.

– Da, tocmai am vorbit la Bonn cu guvernul, a răspuns Schleyer. Vreau să vă spun următoarele cu toată răspunderea și claritatea. Guvernul Federal este de acord să plătească cele 15 milioane de dolari. Dar guvernul nu a fost de acord să călătoresc cu avionul indicat de dumneavoastră. Vă spun și motivul: guvernul a constatat marele pericol generat de publicitatea acestei informații de a nu duce cele 15 milioane la adresa indicată. Am încercat să aduc contraargumente, dar guvernul a rămas pe poziție.

A promis că rămâne în continuare la Intercontinental, unde va putea fi contactat. Răpitorii să stabilească noi modalități, astfel încât o amenințare la adresa persoanei sale să fie exclusă.

– Am încercat, în interesul tatălui meu, să schimb această optică a guvernului. Acesta a rămas însă pe poziție... Vă pot asigura încă o dată că am făcut tot posibilul, cunoașteți eforturile mele. Știți, de asemenea, iar aceasta a contribuit la o decizie pozitivă a guvernului, că noi am sesizat Curtea Constituțională...

– Domnule Schleyer, dacă vă pot întrerupe, pentru noi nu există altă posibilitate. Repet, nici una.

– Da.

- Suntem fixați pe această cale.
- Da.
- Guvernul crede că amenințarea pentru dumneavoastră este prea mare?
- Da, a confirmat Schleyer.
- Acest lucru nu pot decât să-l resping categoric... Consider această măsură a guvernului ca o nouă încercare în tactica de tergiversare. Nu vom accepta așa ceva.
- Nu cred că sunteți în măsură.
- Domnule Schleyer, vă rog să mă ascultați.
- Da.
- Predarea despăgubirii este o componentă importantă a ultimatumului. Amintiți guvernului încă o dată că poartă întreaga răspundere pentru neîndeplinirea ei.
- Da, am făcut-o, a răspuns Schleyer. Guvernul s-a arătat receptiv să pună banii la dispoziție. A exprimat însă un veto decisiv în ce privește zborul meu în această scară. Chestiunea este dacă acest zbor nu poate avea loc mâine.
- Este exclus, a spus răpitorul.
- Eu nu pot decât să apelez cu toată forța la dumneavoastră pentru a reconsidera lucrurile, l-a rugat Schleyer.
- Trebuie să vă spun că nu avem nici o posibilitate să modificăm cursul lucrurilor. Chiar dacă am vrea, decizia nu se mai află în mâinile noastre.
- Nu pot să-mi imaginez așa ceva, cu toată bunăvoința.
- În acest caz este neimportant ce vă imaginați. Trebuie să luați lucrurile așa cum sunt. Iar ceea ce îmi pot imagina *eu* este că guvernul vrea ca această poveste să dea greș din cauza banilor.
- Este exclus.
- Nu, nu este vorba numai de bani, ci și de amenințarea la adresa persoanei mele.

– Domnule Schleyer, nu vom proceda la nici un fel de modificare, iar acesta este ultimul meu cuvânt. Vă rog să comunicați asta și guvernului. Vă salut.

– Sunteți mai criminal... a încercat să spună Schleyer, dar convorbirea s-a întrerupt.

În jurul orei 21, Schleyer a revenit la Stuttgart. Aproape de miezul nopții a fost sunat de răpitori.

– Suntem de acord ca răscumpărarea să fie predată deținuților la eliberarea lor.

– Da, a răspuns Schleyer.

– Sunteți în situația de a comunica acest lucru guvernului?

– Voi înștiința imediat guvernul.

– Pot primi din partea dumneavoastră confirmarea ceva mai târziu?

– Da.

– Mulțumesc, a încheiat răpitorul.

Schleyer l-a sunat pe unul din vicepreședinții BKA, care se afla în legătură cu guvernul și l-a informat despre rezultatul convorbirii. Avea permisiunea de a împărtăși răpitorilor că guvernul este de acord cu o astfel de predare a banilor.

În realitate, zarurile fuseseră de mult aruncate.

Agentul BKA Hans Fernstädt, care schimbase explozibilul la arestarea lui Baader din garajul din Frankfurt în urmă cu cinci ani și acum îl însoțea pe Schleyer în încercarea lui disperată de a-și salva tatăl, avea să-și amintească mai târziu: „Nu i s-a lăsat lui Schleyer nici măcar o șansă să facă ceva pentru tatăl său. Nici atât. Când am ajuns la ghișeu de informații, din însărcinarea președintelui agenției ai BKA preluaseră biletul de avion cu trei, patru minute mai repede, așa că Schleyer stătea nedumerit în aeroport și noi nu știam ce să facem“.

Încă din aceeași noapte, Curtea Constituțională a respins demersul pentru eliberarea teroriștilor arestați: „Așa cum organele

de stat își îndeplinesc atribuțiile pentru apărarea efectivă a vieții, este responsabilitatea lor să decidă... Ținând cont de situația constituțională, Curtea Constituțională nu le poate impune organelor de stat o anumită decizie“.

Guvernul îi informase pe judecătorii de la Curtea Constituțională că o acțiune de eliberare a ostaticilor din avion era în curs de pregătire.

„Aceasta a avut drept consecință faptul că decizia noastră a fost publicată de-abia dimineață devreme, deși era luată cu șase ore mai devreme, a spus judecătorul Curții din Karlsruhe, Ernst Benda, mai târziu.“

Judecătorii s-au preocupat și de reacția răpitorilor lui Schleyer referitor la decizia lor.

„Ne-am gândit că în orice caz și în special în legătură cu deturarea avionului Lufthansa este mai bine să amânăm publicarea hotărârii cât mai mult posibil, deoarece Schleyer era în siguranță atâta timp cât hotărârea nu era luată, respectiv făcută cunoscută. Și, bineînțeles, știam că hotărârea care respingea cererea familiei Schleyer putea avea efectul ca răpitorii să-l ucidă. Am fost conștienți de această posibilitate.“

A fost o hotărâre ținând cont de alternative: viața amenințată concret a unei anumite persoane contra vieții unui număr necunoscut de victime.

„Pentru mine nu a fost o ușurare, spunea Benda, dar vreau să subliniez că Schleyer n-a fost ucis ca reacție a hotărârii noastre, ci ca urmare a celor petrecute la Stammheim.“

În după-amiaza zilei de 15 octombrie, la puțin timp după ce Hanns Eberhard Schleyer a sunat la Curtea Constituțională, BKA a transmis răpitorilor un nou mesaj prin intermediul avocatului Payot: țările de destinație numite de răpitorii avionului, respectiv Vietnam și Yemenul de Sud, au respins categoric posibilitatea de a

prelua teroriști. Somalia, luată în calcul de comando, n-a fost amintită până acum de deținuți.

Deoarece Baader a pretins că nu vor să fie trimiși într-o țară oarecare, ci la stabilirea ei să fie consultați, deținuții urmau să fie din nou chestionați. Ceea ce s-a și făcut.

Era al douăzeci și cincilea mesaj al BKA către răpitorii lui Schleyer.

Agentul BKA Klaus a primit din nou sarcina de a zbura la Stammheim. În jurul orei 18.15, a prezentat un nou chestionar deținuților: „Răpitorii din cadrul comandoului Martir Halimeh au desemnat Vietnamul, Yemenul de Sud și Somalia ca țări de destinație. Vietnam și Yemen au respins ferm preluarea de teroriști. Somalia este chestionată. Sunteți de acord cu soluția?”

Gudrun Ensslin a semnat chestionarul și a răspuns: „Da”.

Jan-Carl Raspe a scris: „Decizia finală depinde de o discuție colectivă a tuturor deținuților ce urmează a fi eliberați”.

Irmgard Möller a scris: „Da, cu condiția ca Guvernul Federal să nu ceară extrădarea noastră”. Andreas Baader a ezitat cu răspunsul spunând:

– Cunoscut faptul că Republica Populară Vietnam este dispusă să ne preia. Aș prefera să fim trimiși acolo. Acum pot să o spun. Unul din avocații noștri a obținut pe canale diplomatice acceptul vietnamezilor de a ne prelua. Însă, ce-i drept, nu în contextul unei acțiuni de luare de ostatici.

Pe foaia chestionarului a scris: „Numai dacă într-adevăr comandoul a scris Somalia”. Apoi a menționat: „Dacă deținuții vor fi cumpărați de la somalezii, atunci putem rămâne aici”. Baader a revenit asupra convorbirii solicitate cu secretarul de stat Schuler:

– Pun un mare accent pe evidențierea dimensiunii politice a schimbului de deținuți. Vă rog să transmiteți neapărat această dorință.

Nici un deținut n-a pus întrebarea ce este cu acest comandou Martir Halimeh. Nimeni nu s-a mirat că, în ciuda interdicției de a

întreține contacte, deținuții discută între ei și primesc informații din afară.

Raport de noapte, 15 octombrie:

„Domnul Klaus de la BKA a fost între 18.10 și 18.45 la deținuții Baader, Raspe, Ensslin, Möller și Becker. Și domnul inspector Götz a fost prezent.

Ora 23 – li s-au dat medicamente lui Baader și lui Raspe“.

41. Pregătiri pentru atac și un pilot mort

(Duminică, 16 octombrie 1977)

Încă de la aterizarea micului său avion, șeful GSG 9, Ulrich Wegener a luat în vizor posibilitatea unui atac asupra avionului Lufthansa. În spatele aparatului se găseau dune de nisip la adăpostul cărora oamenii săi – în cazul în care primeau și aprobarea Ministrului Apărării din Dubai – s-ar fi putut desfășura. Când s-a întâlnit în turnul de control cu ministrul de stat Wischniewski, Wegener i-a spus ce a constatat.

Pe aeroport, Wegener întâlnise două cunoștințe, maiorul Alistair Morrison și sergentul Barrie Davis de la SAS, o unitate britanică specializată în lupta antiteroristă. În urmă cu câteva săptămâni, cei doi îl vizitaseră pe Wegener și unitatea sa SGS 9 la baza lor de la Hangelar de lângă Bonn. Îi prezentaseră atunci noile lor „grenade orbitoare“, care, printr-o străfulgerare puternică și detonație zgomoase, îi scoteau din luptă pentru cel puțin șase secunde pe adversari. În bagaje lor, englezii aveau astfel de grenade.

Între timp, Wischniewski a negociat cu ministrul apărării din Dubai posibilitatea unui atac al SGS 9. S-a îndreptat spre Wegener cu cuvintele:

– A fost luată o hotărâre definitivă. Vor să acționeze singuri. Noi n-avem ce face. Șeicul dorește să apeleze la parașutiștii săi instruiți de britanici.

Unul dintre englezi tocmai se întreținuse cu Wegener pe tema șanselor unui atac asupra avionului.

– Asta nu se poate, ei n-au exersat niciodată așa ceva.

– Atunci trebuie să începem imediat cu exercițiile, replicase Wegener.

La ora 5.30, șeful piraiilor aerului s-a prezentat la turnul de control. Era răgușit și extenuat. Cerea alimentarea avionului până la ora 6, altfel ar fi fost nevoit să-l împuște pe căpitan.

În noaptea precedentă avusese loc o pană de curent în avion și astfel nu funcționase nici instalația climaterică. Căpitanul Schumann i-a explicat că ziua, când soarele era în toi, avionul fără aer condiționat ar deveni un cavou comun. Mahmud a acceptat să se ceară un generator de la turnul de control. Angajați ai Lufthansa au adus un aparat sub avion. Încet, aerul dens din avion a început să se limpezească.

Căpitanul Schumann a încercat să semnaleze prin solicitarea de țigări câți răpitori sunt la bord.

– *Can you get us four packs of cigarettes, please, four packs. Different kind. Two of this and two of this maybe¹.*

În turn s-a înțeles mesajul. Ministrul Apărării a lăudat într-un interviu radiodifuzat informația pe care a dat-o căpitanul. Mahmud a auzit acest lucru la radio. Răpitorul observase și că generatorul a fost adus de nemți.

Dimineța s-a oprit deodată în fața căpitanului și i-a cerut să treacă în coridor.

– *Put your hands up!*², i-a strigat el.

Schumann s-a ridicat și a împreunat mâinile deasupra capului.

¹ Puteți să ne aduceți patru pachete de țigări, vă rog, patru pachete. Două la fel și două de altfel poate. (în lb. engl. în orig.)

² Mâinile sus! (în lb. engl. în orig.)

– În genunchi! a ordonat Mahmud și și-a îndreptat pistolul spre capul lui Schumann. Vă voi spune acum cine este de vină că s-a defectat curentul și cine este responsabil pentru condițiile rele din ultimele ore. Aici se află singurul vinovat, căpitanul vostru. El este trădătorul. A dat informații în afară. Adevărat? Recunoaște!

– Da, a recunoscut căpitanul.

– Ați auzit cu toții că a recunoscut, a urlat Mahmud. Acum vei spune în fața tuturor că ai fost instruit de armată.

– Da, a spus Schumann.

– Oamenii care au venit să repare instalația erau prietenii tăi din armată, nu-i așa? Recunoaște!

– Nu, nu, nu-i adevărat. Erau oameni de la firma noastră!

– Să vedem acum ce ai învățat la armată. Scoală-te! Drepti! Stânga-mprejur! Marș! Unu, doi, unu, doi!

Schumann a mărșăluit pe coridor.

– Ai transmis informații încă din timpul zborului, și în Dubai prin microfon? Asta o poate confirma și copilul, nu-i așa?

– Copilul nu știe nimic, am făcut-o singur, a zis Schumann.

Mahmud a luat microfonul de bord și a cerut de la turnul de control încă o dată realimentarea. Altfel îl va ucide pe căpitan. Avionul a fost alimentat.

În acest timp, Wegener a început instruirea pe un teren al aviației la trei kilometri depărtare de turnul de control. Acolo se afla un Boeing 737 al companiei Gulf Air. 20 de soldați arabi cu instructorii lor englezi exersau sub comanda lui Wegener. Soldații se descurcau surprinzător de bine.

– Nu este încă o echipă perfectă, dar s-ar putea să meargă, le-a spus ofițerilor britanici.

Chiar înaintea prânzului, Mahmud a chemat din nou turnul de control. Aparatul urma să decoleze. Dacă nu se iau imediat toate măsurile în acest sens, atunci la fiecare cinci minute se va vedea nevoit să împuște un pasager. Diana Müll ar urma să fie prima.

„Mi-a pus pistolul la ceafă și a început să numere de la zece înapoi. La început m-am gândit să mă uit în ochii lui Mahmud ca să vadă cum mor. Apoi m-am gândit că nu, nu poate fi așa. Adică ultima figură pe care o vezi să fie fața asta urâtă, brutală. Apoi m-am uitat afară, la soare, iar el a ajuns la unu cu număratul. Iar atunci turnul de control a strigat: «Veți putea pleca!»“

Generatorul a fost decuplat, iar la 15.19 avionul se afla din nou în aer. Mahmud i-a dat copilotului indicații exacte:

– Acum faci o curbă la stânga și zbori spre Oman.

Victor a observat că răpitorul citea de pe un bilețel pe care avea notată întreaga rută de zbor. Una din supraviețuitoarele comandoului, Suhaila Andrawes, a povestit ulterior: „Credeam că toate revendicările ne sunt îndeplinite, iar situația politică ne este favorabilă. Trebuia să zburăm până la Aden, iar acolo operațiunea se va sfârși și noi ne vom preda autorităților yemenite“.

Și Peter Jürken Boock știa că Abu Hani dăduse instrucțiuni precise:

„În Aden, primul comando trebuia să-și fi încheiat sarcina și urma să părăsească avionul și să fie înlocuit de un comando mai mare, înarmat cu arme grele, care să preia ostaticii. În continuare, era planificat ca în cazul în care situația se prelungește, atunci noul comando să coboare cu ostaticii undeva în deșertul yemenit și să dispară, nemaiputând fi prins – ca o presiune suplimentară.

Avionul s-a îndreptat spre insula Massira, aparținând de sultanatul Oman, care era închisă pentru o aterizare. Atunci Boeingul a luat-o spre Aden.

După un zbor de 45 minute, Mahmud a transmis prin microfonul de bord:

– Ne așteptăm la un schimb de focuri la aterizare. Vor fi prezenți soldați. Vă vom lega. Aveți în vedere că o facem numai pentru siguranța dumneavoastră.

Femeile din avion au fost obligate să-și scoată ciorapii. Bărbații au fost îndrumați spre coridor. Una dintre răpitoare îi amenința cu pistolul armat. Cealaltă le lega încheieturile mâinilor la

spate cu ciorapii femeilor atât de strâns încât s-au umflat și învinețit. Unul dintre bărbați l-a întrebat pe Martyr Mahmud dacă legătura nu se poate slăbi. Mahmud a acceptat și le-a ordonat celor două femei să slăbească legăturile. Fără nici un cuvânt, ele și-au făcut treaba.

Mahmud s-a întors în cabina piloților. Cel de-al doilea bărbat, cel „drăguț“, cum îl numeau stewardesele în discuțiile lor, a lipit explozibil de pereții clasei economice și a tras fitile la clasa întâi.

Căpitanul Schumann a stabilit contact cu aeroportul Aden.

– Nu puteți ateriza. Aeroportul este închis, i-a comunicat controlorul de zbor din turn.

– Este o situație de forță majoră. Nu mai avem combustibil. Trebuie să coborâm imediat ce ajungem la aeroport. Chemați, vă rog, pe cineva oficial. Avem 91 de oameni la bord. Ne prăbușim dacă nu primim autorizația de aterizare.

Schumann a încercat să implore, să ordone, a strigat. După câteva minute s-a prezentat o altă voce din turn:

– Ne pare rău, pista de aterizare este blocată. Nu există nici o posibilitate să aterizați.

Motivul refuzului yemenit de a permite aterizarea a fost clarificat mai târziu. Regimul socialist întreținea bune relații cu blocul estic, mai ales cu RDG. Acolo, Stasi era deosebit de activă, iar RDG consilia Yemenul de Sud în chestiuni de siguranță, lucruri cunoscute și de ministrul de stat Wischniewski:

„Faptul că RDG avea o poziție puternică ne era cunoscut. De aceea, încă din aer am solicitat la Bonn să fie stabilite legături nu numai cu Uniunea Sovietică, ci și cu RDG“.

În ziua aceea, ambasadorul RDG Scharfenberg a primit o telegramă din Berlinul de Est. El trebuia să acționeze asupra guvernului yemenit și să determine un final pașnic al răpirii. În consecință, guvernul yemenit a declinat sprijinul pe care teroriștii îl așteptau. Nici reprezentantul PFLP în Yemenul de Sud, Zaki Helou, n-a avut succes în solicitarea sprijinului pentru pirajii aerului.

Peter Jürgen Boock a primit mai târziu amănunte:

„El a fost împiedicat chiar și să vină în apropierea aeroportului. I s-a dat de înțeles că nu va exista contact. A fost revoltat, deoarece asta însemna o rupere totală a tuturor înțelegerilor cu guvernul yemenit, fără să primească o explicație. El a interpretat situația în sensul că la acea oră serviciile secrete din est au pus mâna pe caiet și au exercitat presiuni asupra guvernului yemenit să rupă înțelegerile“.

Avionul mai avea combustibil pentru 25 de minute, iar Aden se afla la 60 de kilometri. Următorul aeroport – Djubuti – era prea departe. Piloții au văzut sub ei două piste ce se intersectau în nisipul deșertului, și erau înregistrate pe hartă drept „Aeroportul șeic Othman“. Nu se vedeau nici un fel de instalații, nu se putea stabili ce fel de pistă există acolo. Au decis ca în ciuda interdicției să zboare la Aden.

Stewardesele au dat indicații pasagerilor pentru aterizare forțată. Ceasurile, broșele, toate obiectele ascuțite au fost adunate într-o pungă de plastic. Copilotul Viector a preluat manșa de comandă. Vedea că toate drumurile de beton erau blocate de blindate. Turnul Aden nu se mai prezenta.

Jürgen Viector a reușit să aducă avionul pe o pistă de nisip lângă blindate. Câteva sute de soldați s-au năpustit spre avion și l-au înconjurat cu armele ridicate. S-a făcut întuneric. Schumann a cerut megafonul și a încercat să explice situația. Mahmud a preluat megafonul și a început să vorbească în arabă. Apoi s-a adresat piloților:

- Nu ajută la nimic, trebuie să plecăm.
- Este o nebunie. După o astfel de aterizare forțată este imposibil să pornești din nou.

Mahmud i-a acordat căpitanului Schumann permisiunea să coboare din aparat pentru a controla starea lui. Copilotul Viector îl vedea cum coboară scările și analizează cu o lanternă roțile din partea stângă. Acestea erau înfundate în nisip. Schumann a strigat:

- Aici, partea stângă este în ordine. Mă duc să văd partea dreaptă.

Victor l-a pierdut din vedere pe pilotul-șef. A avut impresia că a trecut o oră fără ca Schumann să apară. Mahmud a devenit neliniștit, apoi a urlat la soldații care stăteau în continuare în jurul aparatului. S-a întors și le-a explicat ostaticilor în limba engleză:

– Dacă pilotul nu apare, arunc avionul în aer. Dacă revine, îl execut.

Stewardesa Gabi Dillmann a avut impresia că Schumann a fost luat prizonier de soldați.

– Nu pot să-mi explic altfel. Nu ar fi stat în caracterul căpitanului.

După un timp s-a auzit motorul unei mașini. Schumann a apărut din întuneric. Mahmud a ordonat să fie coborâtă scara din spate. Căpitanul Schumann a urcat scările. Gabi Dillmann s-a uitat la el și din privirea lui a înțeles că el știa.

Schumann s-a îndreptat pe coridorul de la clasa întâi direct spre Mahmud.

– În genunchi, a strigat șeful răpitorilor.

Schumann a ascultat. Și-a ținut mâinile deasupra capului. Mahmud a pus un picior pe un loc gol și a strigat:

– Acesta este un tribunal revoluționar. Tu i-ai pus în pericol pe toți să fie aruncați în aer. Tu m-ai trădat o dată. A doua oară nu te iert. Ești vinovat sau nu?

Jürgen Schumann a răspuns cu voce înceată, dar liniștită:

– Căpitane, au existat dificultăți să revin la avion.

Mahmud l-a plesnit cu stânga peste față.

– Vinovat sau nu? a urlat el.

– Sir, lăsați-mă să explic, nu am putut reveni imediat.

Mahmud a lovit încă o dată atât de tare încât capul pilotului a zburat într-o parte. Apoi a tras. Schumann a căzut. Era mort. Stewardesa von Lutzau era în pragul unei crize:

„A fost atât de îngrozitor, a fost împușcat în fața cabinei, lângă copii. Cred că el n-a știut că este o execuție. Îi era o teamă teribilă, am văzut acest lucru când a intrat. Eu m-am ascuns după aceea, mi-am tras o pătură peste cap și m-am gândit că nici nu sunt acolo.

Iar după ce a fost împușcat, am început să plâng deoarece toți erau liniștiți. S-a spus că, dacă cineva plânge, dacă cineva strigă s-au se petrece ceva, atunci va fi împușcat. Acum exista o victimă. A fost tragic că *el* a fost acela. Acum, Mahmud putea să spună: Uitați-vă, noi suntem serioși“.

La ora 16.21, ora germană, din Dubai a decolat avionul avându-l la bord pe ministrul Wischnewski. Spațiul aerian sud-yemenit era închis. Boeingul 707 a aterizat în Djidda (Arabia Saudită).

Seara târziu, Hanns Eberhard Schleyer a încercat, prin intermediul lui Payot, să stabilească un contact direct cu răpitorii tatălui său.

„Pentru mine a devenit clar refuzul guvernului din atitudinea sa“, a declarat el mai târziu la interogatoriul luat de agenți ai BKA.

Stabilirea contactului nu i-a reușit.

Raport de noapte Stammheim, 16 octombrie:

„Baader a primit o injecție în jurul orei 21.30.

Celula 714 a trebuit deschisă.

Ora 23: medicamente lui Baader și lui Raspe“.

42. Foc de artificii

(Luni, 17 octombrie 1977)

Imediat ce au mijit zorile, avionul Lufthansa a fost alimentat în Aden. La ora 2.02, ora Germaniei, aparatul a decolat. Cadavrul căpitanului Jürgen Schumann a fost așezat în poziție verticală în garderoba avionului. Au șters sângele cu cârpe, cu fârașul au adunat bucățile de creier împrăștiate pe covor și le-au aruncat înainte de decolare pe fereastra cabinei.

Jürgen Victor conducea avionul. S-a luat direcția Mogadiscio.

După două ore și jumătate, pilotul a aterizat pe pista din capitala somaleză. Acolo nu se știa nimic. Peste o oră, guvernul local a

informat Ambasada Germaniei. Răpitorii au prezentat un ultimatum: eliberarea deținuților din Germania până la ora 15.

„Când am aterizat la Mogadiscio, Jürgen Victor ne-a spus: «Acum nu mai zburăm nicăieri. Asta a fost. Aparatul nu mai este în stare de așa ceva». Într-un fel eram bucuroși, povestea Gabriele von Lutzau. Deoarece aveam impresia că zburăm din fața a ceva. Ceea ce era adevărat. Zburam din fața unității GSG 9. Dar nu știam acest lucru. Aveam însă impresia că zburăm din fața unei decizii.“

Între timp, o altă unitate a GSG 9 a decolat din Bonn.

„Am fost bucuros când am aflat că avionul a aterizat în Somalia, a spus maiorul Wegener. Și asta deoarece eram aproape siguri că nu vor merge mai departe.“

Avionul cu unitatea GSG 9 a plecat inițial fără o destinație precisă. În Creta a primit însă ordinul de a se îndrepta spre Somalia: „*Immediately, immediately...* contează fiecare minut, trebuie să ajungeți cât de repede la Mogadiscio“.

Unul din militarii GSG 9, Hümmer, care se afla la bord, a spus:

„Ni s-a confirmat clar că din însărcinarea Guvernului Federal în Mogadiscio acțiunea de eliberare va fi executată de noi. Am simțit că avem o șansă“.

Cadavrul pilotului Schumann depozitat în garderobă începuse să emane un miros neplăcut.

„Nici ei nu erau încântați de situație, așa că au deschis ușa din spate și i-au dat drumul căpitanului Schumann pe toboganul prevăzut pentru situații de urgență“, a amintit copilotul Victor.

O ambulanță a preluat cadavrul.

Membrii RAF aflați la Bagdad au urmărit informațiile despre răpire și zborurile avionului Lufthansa la postul de radio Deutsche Welle. După săptămâni de așteptări tensionate, chinuitoare sperau din nou că Guvernul Federal va fi determinat să cedeze și acțiunea va avea succes.

„Cu toții ne-am gândit că acum am reușit, își amintea Peter Jürgen Boock. Eram de părere că acum Helmut Schmidt nu mai poate veni cu soluții politicianiste sau militare. Acum îi aveam pe Schleyer și pe turiști. Urma să aibă loc schimbul.“

Euforia s-a stins după ce avionul a trebuit să decoleze din Aden. Cu toții știau că răpirea trebuie să se termine acolo, dar când s-a aflat că „avionul nu a primit permisiunea să rămână acolo și a trebuit să plece sub amenințare militară, atunci a devenit clar că toată acțiunea eșuează“.

Ministrul de stat Wischnewski, căruia autoritățile din Aden i-au interzis aterizarea, a ajuns la Mogadiscio la ora prânzului. La fel ca în Dubai, autorităților somaleze le-a fost neplăcut să conlucreze cu reprezentanți ai guvernului german. În definitiv, răpitorii erau frați ai marii națiuni arabe. Pe-atunci, PLO avea în Mogadiscio un birou cu 60 de oameni.

„În Mogadiscio primirea a fost foarte rece, amintește Wischnewski, rezervat e chiar puțin spus. În afară de mine, nimeni nu avea voie să părăsească avionul. Toți trebuiau să rămână înăuntru. Iar eu am fost dus imediat la președinte.“

În timp ce Wischnewski aștepta pentru o audiență la președintele Siad Barre, acesta vorbea la telefon cu Helmut Schmidt: „Am vorbit cu dictatorul din Somalia, se numea Siad Barre. El a acceptat. Nu i-am promis nimic, dar după aceea i-am acordat un ajutor substanțial pentru țara sa“.

În continuare, a vorbit și Wischnewski cu dictatorul somalez:

„Am folosit întreaga mea artă de convingere, după care am făcut și o propunere: «Domnule președinte, trebuie să rezolvăm împreună situația. Mai întâi să salvăm viața a 90 de oameni, apoi să păstrăm suveranitatea dumneavoastră deplină. În ceea ce privește păstrarea suveranității, îmi permit să vă informez: Dacă luăm prizonieri, sunt prizonierii dumneavoastră». În acest moment mi-a spus: «Vreți să faceți și prizonieri?»“

Răpitorii au observat sosirea celui de-al doilea avion. Mahmud a întrebat turnul de control:

– Cine a sosit?

– Un reprezentant al guvernului german.

– Spuneți-i reprezentantului german, a spus Mahmud, puțin răgușit, dar liniștit, că între noi nu e nimic de negociat. Vorbesc cu el doar dacă îmi poate spune că deținuții din Germania au fost eliberați.

Turnul de control s-a interesat dacă se poate duce prânzul la bord.

– Nu mai trebuie să mâncăm nimic. În trei ore s-a încheiat ultimatumul, iar atunci vom fi cu toții liberi sau morți.

În seara precedentă, în jurul orei 20.10, Micul Consiliu de Criză a decis să-l trimită pe dr. Hegelau ca reprezentant al secretarului de stat Schüler să discute cu Baader și Ensslin la Stammheim. Urma să fie însoțit de Klaus de la BKA.

A doua zi, ploua și fulgera, motiv pentru care nu au putut apela la elicopter, ci au călătorit cu mașina. Hegelau nu-l văzuse niciodată pe Baader, cunoștea doar vag amănuntele procesului de la Stammheim și ale atacurilor RAF. În timpul călătoriei, Klaus l-a pus cât de cât în temă, i-a prezentat momentele principale din viața lui Baader, iar la sfârșit i-a spus:

– Momentan, este puțin nervos și confuz.

Puțin înainte de ora 14, cei doi negociatori au ajuns la Stammheim. Au fost conduși imediat la directorul Nusser și preluați apoi de gardianul Bubeck. Au urcat la etajul șapte, unde Bubeck a dispus deschiderea celei 719, și i-a spus lui Baader că are o vizită.

– Vin în 5 minute. Am ceva de terminat.

Ușa celei s-a închis și, în timp ce Bubeck aștepta să vină Baader, s-a aprins lumina de semnal la ușa de vizavi. Un gardian a deschis. Gudrun Ensslin a ieșit pe culoar și i s-a adresat lui Bubeck:

– Vreau să vorbesc cu cei doi preoți.

Bubeck i-a promis să transmită dorința ei. Gudrun Ensslin a reintrat în celulă. În același timp, s-a aprins semnalul de la ușa lui Baader. A fost lăsat să iasă și condus în sala de vizite. Alfred Klaus l-a salutat scurt:

– Am transmis dorința dumneavoastră de a purta o convorbire. Dr. Hegelau a venit în calitate de reprezentat al domnului secretar de stat Schüler.

– Aș fi vrut să discut personal cu Schüler, a răspuns Baader arțagos. Practic este prea târziu pentru această convorbire. Posibilitatea de influențare a fost ratată. După care a trecut la răpirea avionului: RAF a respins până acum această formă de terorism.

A mai adăugat că ei, deținuții, n-ar fi aprobat acțiuni împotriva civililor neimplicați și nici acum nu le aprobă. Guvernului trebuie să-i fie clar că a doua sau a treia generație va acționa mai brutal.

– Există două linii ale luptei împotriva statului, a spus Baader. Guvernul Federal a înlesnit prin poziția sa această formă extremă.

– Unde începe terorismul în opinia dumneavoastră? s-a interesat Hegelau.

– În această formă de violență teroristă împotriva civililor, a răspuns Baader. Nu este treaba RAF, care pe termen lung s-a străduit să îmbrace o formă de organizație politică. Aceasta se poate vedea în scrierile sale. Vizavi de ceea ce se întâmplă acum, RAF a urmărit o politică moderată.

– Credeți asta serios după opt morți în ultimele luni? a întrebat Klaus.

– Brutalitatea a fost provocată de stat, a răspuns Baader și a amintit de instalația de tragere plasată vizavi de Procuratura Generală. Mașinăria a fost instalată de oameni din a doua, a treia și a patra generație. Nici răpitorii lui Schleyer sau alții care sunt urmăriți nu ne sunt cunoscuți personal. Dacă BKA susține că acțiunile sunt conduse din penitenciar, atunci se trece în domeniul ideologic. Lupta armată s-a internaționalizat. Acum japonezii sau

palestinienii controlează astfel de evenimente. Eu știu prea puțin despre asta. Nu pot decât să repet că deținuții, în cazul eliberării, nu se vor întoarce în Germania. Ei vor continua lupta lor împotriva statului în contextul mișcărilor de eliberare internaționale, și anume prin campanii. Este absurd de conceput că vom continua să luptăm ca teroriști internaționali. Terorismul internațional nu este o perspectivă pentru RAF.

– Ce influență mai aveți dumneavoastră ca o figură simbolică? a întrebat Hegelau.

– Eu văd două posibilități, a spus Baader. Pe de o parte, o accentuare a violenței, pe de altă parte, o luptă ce urmează niște reguli în contradicție cu războiul total. Eu știu câteva lucruri a căror cunoaștere ar ridica guvernului părul măciucă. Dar eu sunt convins că mai există o posibilitate de influențare, cel puțin a grupurilor din Germania. Se mai poate încerca împiedicarea dezvoltării terorismului, deși există curenți de altă natură. În ultimă instanță, acesta a fost motivul dorinței unei discuții. Terorismul nu este politica RAF. În orice caz, eliberarea celor zece deținuți nu înseamnă o escaladare a formelor de violență armată. Mințiți poporul afirmând contrariul.

– De ce vorbiți de zece, și nu unsprezece deținuți eliberați? s-a interesat agentul Biroului Federal.

– Günter Sonnenberg s-a cretinizat în urma rănii de la cap, de aceea nu îl mai includ între ei.

Sonnenberg fusese împușcat în cap în momentul arestării.

Baader a început să vorbească despre motivația inițială a grupului, constituită de Războiul din Vietnam. Recunoștea însă că s-au făcut și greșeli. A pus întrebarea cui servește escaladarea terorii și brutalității inițiate de stat; poate că au fost chiar dorite. În orice caz, va declanșa o largă mișcare ilegală. În final, Baader a spus:

– Între stat și deținuți există în acest moment un punct minimal de contact al intereselor. Gudrun a spus deja totul pe această temă.

Deținuții eliberați sunt, în comparație cu deținuții morți cel mai mic rău pentru guvern.

Convorbirea a durat mai bine de o oră. După ce Andreas Baader a revenit în celula sa, dr. Hegelau a telefonat la biroul cancelarului.

După-amiaza, pastorul evanghelic al instituției a fost sunat la conventul de la Leonberg de colegul său catolic, dr. Rieder. Gudrun Ensslin dorea să vorbească cu cei doi clerici.

În jurul orei 15.40, cei doi preoți au fost conduși în sala de vizite de la etajul șapte. La puțin timp a sosit și Gudrun Ensslin. Au luat loc la o masă.

– Am o dorință pe care vreau să v-o împărtășesc, a spus deținuta. Pornesc de la ideea că mă puteți ajuta. În celula mea, într-o mapă cu înscrisul „Avocat“ se află trei file scrise ce ar trebui prezentate șefului cancelariei federale dacă eu voi fi distrusă sau executată. Aveți, vă rog, grijă ca aceste hârtii să ajungă acolo. Mi-e teamă că altfel aceste hârtii vor fi preluate de procurori sau chiar distruse.

– Dar, doamnă Ensslin, a întrebat clericul evanghelic, sunteți cu adevărat de părere că cineva vrea să vă distrugă sau execute?

– Nu cineva din penitenciar. Acțiunea provine de-afară. Dacă nu ieșim de aici, atunci se vor întâmpla lucruri groaznice.

– Sunteți de părere că se va declanșa prăpădul? a întrebat Rieder.

– Da, se poate spune și așa.

Gudrun Ensslin era absolut liniștită, nu dădea semne de nervozitate.

În continuare, Gudrun Ensslin a povestit despre războiul aproape inuman din jungla vietnameză care a durat aproape 30 de ani, provocând suferințe indescritibile la milioane de oameni și ale cărui efecte nu sunt de neglijat. În alte țări au existat mișcări de eliberare și revoluții. Numai în ceea ce privește folosirea violenței s-au produs modificări sociale ce au condus la eliberarea asupriților. Așa ceva s-a întreprins în Germania, dacă

s-a făcut, numai pe jumătate. Legăturile de putere între Germania și SUA au determinat o puternică dependență și asuprire a maseilor și va conduce inevitabil la un nou și teribil război cu arme atomice.

– Asta trebuie împiedicat cu orice preț, la nevoie chiar cu forța.

Discuția a durat o oră. La final, Gudrun Ensslin i-a rugat pe clerici încă o dată să aibă grijă ca cele trei foi de hârtie să ajungă neapărat la destinatar.

– Cine să fie informat în orice caz? a întrebat pastorul evanghelic.

– Avocatul meu și părinții mei.

La despărțire, Gudrun a întins mâna preoților.

– Sper că vom continua discuția, i-a spus pastorul Kurmann.

– Teologii speră, a răspuns zâmbind Ensslin și s-a întors în celula ei.

Gardianul Bubeck i-a condus pe clerici la directorul Nusser. Preoții au informat cu privire la convorbire și cele trei hârtii.

– Ce ai răspuns la exprimarea „execuție“? a intervenit Bubeck. Nu i-ai spus că așa ceva este absurd și așa ceva nu există la noi?

– Exact asta am făcut, l-a asigurat Rieder.

Directorul a întrebat dacă „execuție“ nu poate fi apreciată și ca amenințare de sinucidere.

– Nu, au răspuns ambii preoți.

Cele trei hârtii despre care a vorbit Gudrun Ensslin n-au fost niciodată găsite.

În zilele anterioare, avocații deținuților de la Stammheim au făcut tot posibilul ca drama ostaticilor să se termine. Apărătorul lui Baader, Hans Heinz Heldmann: „Avocații au făcut demersuri diferite, au încercat să întreprindă ceva. Printre altele – trebuie să aduc în discuție, căci este important – ei au cerut să găsească modalitatea pentru realizarea unui contact cu clienții lor. După 5 septembrie 1977, nu a mai existat nici un fel de contact între deținuți și exterior,

inclusiv cu avocații lor. În situația luării de ostatici noi am cerut din partea justiției, a președintelui Tribunalului de land din Stuttgart, dr. Foth, să putem intra în legătură cu clienții pentru a clarifica pozitiv că ei renunță o dată pentru totdeauna la a-și obține eliberarea prin luarea de ostatici. În același timp, am înaintat o declarație justiției, anunțând că, dacă clienții noștri nu dau această declarație, noi nu-i vom mai reprezenta.

Cererile avocaților au fost respinse.

Ca ultimă șansă, Heldmann a încercat să obțină sprijinul lui Amnesty International. În după-amiaza zilei de 17 octombrie, el l-a sunat pe reprezentantul Organizației Internaționale pentru Sprijinirea Deținuților, episcopul Helmut Frenz, și l-a rugat să intervină pe lângă cancelar sau la Ministerul Justiției. Frenz s-a dus la Ministerul Justiției și a explicat dorința sa. I s-a explicat că trebuie să aștepte. A rămas ore întregi într-o antecameră. Apoi i s-a explicat că o convorbire la nivelul dorit nu este cu putință.

Ministrul de stat Wischnewski a negociat febril cu guvernul somalez pentru a obține permisiunea intervenției GSG 9. În cabina avionului cu care venise Wischnewski, prietenul stewardesei Gabi Dillmann, Rüdiger von Lutzu, avea sarcina de a asculta și nota discuțiile radio între avionul Lufthansa și turnul de control.

Generalul Abdullahi, șeful Poliției somaleze, a vorbit cu Martyr Mahmud:

– Guvernul german nu va accepta condițiile dumneavoastră... Guvernul somalez încearcă să vă elibereze pe dumneavoastră, pasagerii și echipajul. Vă promitem plecare sigură...

– Am înțeles informația dumneavoastră, a răspuns răpitorul, precum că guvernul german respinge solicitările noastre. Asta nu schimbă nimic. Vom arunca în aer avionul exact în momentul în care se încheie ultimatumul, adică peste o oră și 34 de minute... Dacă vă veți afla în turn, veți vedea avionul zburând în mii de bucăți...

Mahmud le-a spus pasagerilor că guvernul lor îi lasă să moară. Stewardesa Gabi Dillmann l-a rugat să-i permită să mai vorbească o dată cu ambasadorul german. Mahmud i-a cedat microfonul.

Gabi Dillmann a vorbit în engleză și doar după mulți ani a apărut banda cu spusele ei.

– Vreau să spun că este un eșec al guvernului german pentru care noi trebuie să murim. Și noi vom muri. Știu că o vor face, i-au legat pe toți. Lor viața le este indiferentă și le este indiferentă viața altor oameni. Și nici guvernul german nu se interesează nici un pic de viața noastră. Noi vom muri acum. Am încercat să suport cât mai bine ceea ce se întâmplă. Dar frica este pur și simplu prea puternică. Dar vrem să știți că guvernul german nu a întreprins nimic să salveze viața noastră. Ar fi putut face ce trebuie. Nu mai înțelegem lumea.

Rüdiger von Lutzau a înțeles cu dificultate cuvintele ei, atât de sacadat veneau ele prin radio. Nu-i era clar cine vorbește:

– În ordine, acesta este probabil ultimul mesaj pe care îl pot transmite. Numele meu este Gabi Dillmann și vreau să le spun părinților mei și prietenului meu – numele lui este Rüdiger von Lutzau – că voi fi cât se poate de vitează și sper că nu va fi foarte dureros. Vă rog să-i transmiteți prietenului meu că îl iubesc mult și să spuneți familiei mele că o iubesc.

De-abia în acest moment a observat Rudiger von Lutzau că scrie în același timp cuvintele iubitei sale. Gabi Dillmann a apăsă încă o dată pe butonul microfonului:

– Transmiteți mulțumiri tuturor și, dacă în ultimele două ore și jumătate mai există o posibilitate, vă rog încercați totul. Gândiți-vă la toți copiii, la toate femeile, gândiți-vă la noi. Eu nu pot să înțeleg. Puteți să trăiți tot restul vieții cu această povară pe conștiința dumneavoastră? Vom încerca cu toții să fim cât se poate de curajoși, dar nu este ușor. Mă rog la Dumnezeu, mă rog dacă există o modalitate să ne ajute. Nu mai este mult timp. Dacă există cumva o posibilitate, ajutați-ne!

Cei patru palestinieni au fixat din nou explozibili de pereții avionului. După ce le-au legat mâinile la spate, mai întâi bărbaților și apoi femeilor, au adunat toate sticlele cu băuturi alcoolice și au turnat conținutul pe covoare și pe pasageri.

„După ce ne-au legat, au început să toarne cu sticlele pe noi pentru a arde cât mai bine“, și-a amintit copilotul Victor.

„Pasagerii au fost mai întâi legați, a povestit stewardesa Gabriela von Lutzu. Apoi sticlele acelea mari cumpărate de pasageri din Duty-Free au fost turnate peste noi. Și erau cantități mari, foarte mari de alcool. Am fost legați atât de strâns încât unora le-au sângerat mâinile. Și stăteam ca pe scaunul electric. Așteptam să apese cineva pe buton.“

„Acest gând, de a arde de viu și, eventual, de a zbura în aer, asta a fost pentru mine atât de groaznic încât i-am spus prietenei mele că aștept momentul potrivit când totul se sfârșește, spunea pasagera Diana Müll. Atunci am să mă scol și am să-l scuip în față. Ea mi-a spus că nu pot să fac așa ceva, deoarece m-ar împușca. Da, exact. Deci acesta este pentru mine calea cea mai bună.“

De la turnul de control s-a prezentat ministrul informațiilor din Somalia:

– Guvernul nostru încearcă încontinuu să vorbească cu guvernul german. Le-am comunicat poziția dumneavoastră, dar încercăm în continuare. Acum și în această situație guvernul nostru vă roagă să prelungiți ultimatumul cu cel puțin 24 ore...

– Nu vrem să vărsăm sânge, a răspuns Martyr Mahmud din avion, dar regimul vest-german imperialist, fascist, a respins cererile noastre. Din acest motiv nu ne rămâne nici o alternativă. Nu se interesează de oamenii săi, din acest motiv trebuie să aruncă în aer avionul cu toți oamenii la bord... Nu există nici o alternativă în afara faptului că peste 23 de minute avionul va exploda.

Ministrul somalez a întrebat dacă ultimatumul nu poate fi prelungit cu o jumătate de oră pentru a debarasa spațiul din jurul

avionului. Mahmud a fost de acord să discute chestiunea cu tovarășii săi.

Peste puține minute, turnul de control l-a solicitat pe șeful răpitorilor, pentru că atașatul Germaniei la Mogadiscio avea o veste importantă.

– Ascult, domnule reprezentant al Germaniei fasciste, imperia-
liste. Vorbiți și citiți mesajul dumneavoastră, a răspuns Mahmud.

– După cum știți, avem aici o delegație importantă a guvernului meu. Această delegație este condusă de un ministru de stat, care s-a întreținut cu președintele Siad Barre despre situația existentă. Pe baza acestei discuții a devenit necesară o convorbire telefonică cu cancelarul Germaniei.

Din motive tehnice această convorbire nu a putut avea loc până acum, susținea atașatul german. Cât de curând urma să transmită o nouă și foarte importantă informație.

– Am înțeles, a spus Mahmud. Dar ați avut timp aproape 96 de ore. În ultimele zece minute dau înapoi – cum să accept așa ceva de la reprezentantul regimului fascist, imperialist vest-german?

Michael Libal, atașatul german, a încheiat discuția:

– Asta e tot ce vă pot spune acum. Vă rog să așteptați.

Răpitorul a prelungit ultimatumul cu o jumătate de oră pentru ca somalezii să poată debarasa în jurul avionului. Somalezii nu s-au grăbit. La douăsprezece minute după încheierea ultimatumului Mahmud a întrebat turnul:

– Ați închis toate pistele?

– Nu, încă nu. Le pregătim. Așteptați, *sir*.

– Încercați să terminați cât mai repede.

– Da, *sir*, vă mulțumim pentru cooperare.

Wischnewski trebuia să câștige timp:

„După aceea am comunicat faptul că guvernul a cedat, dar avem nevoie de mai multe ore, deținuții trebuie adunați în Frankfurt, dar ei vor fi informați încontinuu unde se află avionul, pentru ca totul să fie clar“.

În scurt timp s-a prezentat din nou atașatul german:

– Mă auziți, domnule Martyr Mahmud? Lângă el se afla și psihologul Wolfgang Salewski, trimis de BKA cu Wischnewski. Orice mesaj pentru răpitorii avionului se discuta mai întâi cu acesta.

– Vă aud foarte clar, căci auzul meu e foarte bun, reprezentant al regimului fascist vest-german, a răspuns răpitorul.

– Tocmai am primit informația că deținuții din închisorile germane, a căror eliberare este cerută, vor fi aduși aici, la Mogadiscio. Din cauza distanței mari, avionul va ajunge de-abia mâine.

– Îndrăzniți să mă rugați pentru o prelungire a ultimatumului până mâine – este adevărat, domnule reprezentant al regimului german?

– În principiu este adevărat, a răspuns Libal.

– Care este distanța dintre Germania și Mogadiscio, domnule reprezentant al regimului vest-german?

– Mai multe mii de mile de zbor.

Mahmud voia să știe exact, iar atașatul german a promis să se intereseze.

– *Okay*, încă patru minute până la terminarea ultimatumului, a spus Mahmud. Dacă vreți să ne înșelați sau să vă jucați cu noi – vă jucați cu explozibili. Dar dacă vorbiți serios și vă faceți griji pentru oamenii de la bordul avionului, atunci suntem dispuși să negociem.

– După cum ați aflat de la mine, suntem dispuși să-i aducem pe deținuți aici, la Mogadiscio.

– *Okay*, dumneavoastră sunteți preocupat, dar regimul dumneavoastră, nu. Și vă preocupați deoarece credeți că am promis să facem ceva și vom și face. Dar guvernul dumneavoastră să nu-și facă iluzii.

Din turnul de control a sosit informația că între Frankfurt și Mogadiscio sunt 3 200 de mile marine, deci șapte ore de zbor. Răpitorul s-a declarat de acord să prelungească ultimatumul până la ora 3.30 ora locală.

Din cabină, Mahmud s-a dus la pasageri:

– Vă dezlegăm, căci a apărut o posibilitate care să însemne salvarea pentru noi toți. Dar încă nu este momentul să ne bucurăm.

Cele două femei au început să-i dezlege pe pasageri. De bucurie, dar și de durere, ostatici au țipat. Mahmud a spus:

– *In the last ten minutes, they promised me everything that I am asking for now for five days¹.*

Avionul Lufthansa cu primul comando GSG 9 la bord se întorsese în ziua precedentă din Turcia la Köln/Bonn. Duminică se dăduse ordinul unei noi intervenții pentru alte două unități. Luni, avionul decolase spre o destinație necunoscută inițial, alimentase în Creta și se învârtea deasupra Djibuti. După ce cancelarul Helmut Schmidt a obținut permisiunea de intervenție a trupei de atac de la președintele somalez Barre, centrul de comandă a luat legătura cu avionul GSG 9:

– ... *Are you ready to copy...* Mesaj: Cancelarul către ministrul de stat Wischniewski. În primul rând: Ministrul de stat Wischniewski este împuternicit să negocieze cu guvernul yemenit. Împuternicirea de negociere se extinde și asupra programelor de dezvoltare în Yemenul de Sud.

– Am înțeles, am înțeles.

Când avionul cu oamenii GSG 9 a ajuns în spațiul aerian al Somaliei, conducerea operațiunii s-a prezentat din nou:

– *Okay*, acum nici un fel de tergiversare. Zburai economic, nu sunt probleme pentru zece minute, ci numai să ajungeți pe întuneric.

– *Okay*, am înțeles.

– Aterizarea cât mai discretă.

Un radioamator din Israel a reușit să intre pe circuit și să intercepteze convorbirea. Cancelarul Schmidt a aflat acest fapt dintr-un ziar:

¹ În ultimele zece minute mi-au promis tot ce le-am cerut de cinci zile încoace. (în lb. engl. în orig.)

– Răul cel mare era că un amator din Israel a fost tehnic în situația de a intercepta convorbirea. Și că un ziar german a publicat acest lucru cu un supratitlu imens pe prima pagină. L-am sunat pe redactorul-șef al ziarului și l-am amenințat cu cele mai rele consecințe, nu mai știu cu care, dacă nu retrage imediat ediția. Așa a și făcut.

După lăsarea întinericului, la ora 19.30, ora locală, Boeingul 707 a aterizat pe aeroportul capitalei somaleze, la 2 000 de metri de avionul Lufthansa. Toate luminile erau stinse. La bordul aparatului răpit nimeni n-a observat sosirea avionului. Au trecut două ore până când bărbații din GSG 9 au descărcat și pregătit aparatura și armele. Între timp, Ulrich Wegener a făcut o recunoaștere a terenului în jurul avionului Lufthansa. Sub protecția câtorva dune de nisip s-a furișat până la câțiva metri de țelul acțiunii:

„N-a fost nici o problemă. Cu avionul totul era în ordine, instalația climaterică funcționa. Domnea liniștea. Împrejur existau niște delușoare pe care le-am folosit pentru camuflaj. Astfel mi-am definitivat planul.“

Atașatul german și psihologul Wolfgang Salewski au vorbit aproape fără pauză cu răpitorii spre a le distrage atenția, dar și pentru a-l reține pe Mahmud în cabina piloților.

O grupă a GSG 9 s-a strecurat din spate la avion. Oamenii aveau scări, arme și aparatură de înaltă sensibilitate de ascultare. O parte s-a postat sub avion și a montat aparatele de ascultare, astfel încât să sesizeze orice mișcare în interior. Răpitorii au înmănat stewardesei-șefe coli de hârtie pe care trebuia să le împartă pasagerilor în grupuri de câte șapte. Fiecare grup urma să fie schimbat contra unui deținut eliberat.

Ulrich Wegener l-a luat deoparte pe adjunctul său.

– Dacă acțiunea eșuează, atunci putem pune punct unităților GSG 9.

S-a dus la Wischnewski și i-a spus:

– Anunțați-l pe cancelar că suntem pregătiți.

Ministrul de stat a telefonat Consiliului de Criză din Bonn și a primit aprobarea pentru acțiune. Împreună cu șeful GSG 9 au stabilit ora exactă a atacului. Nimeni n-a aflat nimic. Wischnewski a stabilit cu somalezii pregătirea pompierilor, ambulanțelor și paturilor din spital. Aeroportul a fost transformat în spital de urgență.

Ulrich Wegener a revenit în avion și a intrat în legătură prin radioul de la bord cu cancelarul Helmut Schmidt:

– Raportez că suntem pregătiți pentru asalt.

– Vă ordon să executați acțiunea, a răspuns cancelarul.

– Domnule cancelar, trebuie să vă atrag atenția asupra unui aspect. Bineînțeles, vom face tot ce depinde de noi pentru ca acțiunea să fie un succes. Nu există nici o îndoială. Numai un lucru nu pot să garantez: că-i vom scoate pe toți ostaticii nevătămați din avion.

– Domnule Wegener, așa ceva nu se poate garanta, dar știu că veți face tot ce este posibil, la fel și oamenii dumneavoastră. Salutați-i și pe ei.

„Dacă nu reușeam să împiedicăm ca teroriștii să arunce în aer avionul la Mogadiscio, a doua zi aș fi demisionat“, amintea mai târziu cancelarul Schmidt.

La bordul avionului atmosfera s-a detensionat în speranța anunțatului schimb cu deținuții.

„Mahmud a mai urlat nițel, și-a amintit Gabi Dillmann. Trebuia să ne grăbim pentru... nu știu ce. Ne-a înapoiat apoi pașapoartele și portofoliile, obiectele de preț și borsetele. S-a instaurat deodată o stare de normalitate.“

După o informare a centrului de comandă din Germania, s-a trecut la acțiune.

„A început apropierea de avion, povestea Wegener, în grupe de atac, rezervă și sprijin. M-am apropiat de avion în spatele primei echipe. Nu era întuneric beznă, dar destul de întunecat. Nu ne puteam apropia decât încet. Era extraordinar de cald și umed,

hainele ni se lipeau de trup, dar trebuia să suportăm deoarece mai căram și tot felul de aparate. Trupa de rezervă se afla în poziție sub avion, la fel și sanitarii și specialiștii în explozibili.“

Din turnul de control, atașatul german a apelat cabina piloților:

– După informațiile noastre, aparatul Lufthansa a decolat la ora 19.20 GMT din Germania. Conform calculelor noastre, va ateriza la ora 4.08 GMT la Mogadiscio. Așteptăm din partea dumneavoastră propuneri concrete privind schimbul de ostatici. Sfârșit.

– Asta e după terminarea ultimatumului, a răspuns Mahmud.

Atașatul german i-a explicat că adunarea deținuților a ridicat probleme. Mahmud s-a interesat la șeful Poliției somaleze dacă datele nemților sunt corecte. Apoi a transmis modalitățile de efectuare a schimburilor.

– Mai întâi, nu vrem presă sau camere TV la efectuarea schimbului. În al doilea rând: Ce este cu tovarășii care vin din Germania? În al treilea rând: Dorim ca reprezentantul Somaliei să verifice avionul care se află pe pista din Mogadiscio și să transmită că nu este nimeni la bord.

– Înțeles, înțeles.

– Nu are nimeni voie să se apropie de avionul Lufthansa aflat sub comanda unității Halimeh – decât cu permisiunea anticipată.

– Înțeles.

– Când aterizează nemții pentru a-i aduce pe tovarășii noștri, trebuie în prealabil să ne informați.

– Da, s-a înțeles.

– Așadar, să vină câte unul spre avion, fiecare să fie verificat de autoritățile somaleze.

– Înțeles.

– Mai departe, avionul care îi aduce pe tovarășii noștri să părăsească aeroportul la solicitarea noastră, să dispară... Conducătorul unității Martyr Halimeh îl va solicita pe unul dintre tovarăși să vină la avionul nostru pentru identificare, pentru a fi recunoscut de ceilalți tovarăși.

– Înțeles.

– După această verificare, tovarășul se va întoarce la pozițiile somaleze de pe aeroport.

– Înțeles.

– Vom adopta alte măsuri cu tovarășii care vin din Turcia.

– Repetați, a fost solicitat Mahmud de la turn.

Acesta a reluat ultima propoziție.

– Înțeles, când vor veni...

În acest moment, colonelul Wegener a dat oamenilor săi ordinul pentru asalt:

– Springtime Magic Fire!

Era ora 2.03, ora somaleză. Grenadele orbitoare au detonat în fața ferestrei cabinei piloților și l-au scos din acțiune pe Martyr Mahmud. Militarii GSG 9 și-au pus mâinile în fața ochilor. Wegener a deschis într-o secundă ușa din față, alte două echipe au intrat pe ieșirile în caz de pericol. Un grup de oameni cu fața înne-grită s-a repezit în cabină trăgând cu gloanțe oarbe și strigând:

– Capul jos! Unde sunt porcii?

– În față, în față, au strigat unii din pasageri.

Apoi oamenii de la GSG 9 au început să tragă. „Micuța“ a murit imediat. „Grasa“ a vrut să se baricadeze în toaletă și a tras prin ușă. Militarii au ripostat cu foc încontinuu. Mahmud a fost împușcat în cabina piloților. Cel mai tânăr, „Drăguțul“, a tras cu pistolul până când a căzut atins mortal. Explozibilul din plastic a explodat, însă fără să provoace mari pagube. Numai stewardesa Gabi Dillmann a fost rănită ușor la picior când a explodat o grenadă de mână. A avut noroc. Era o grenadă concepută de Peter Jürgen Boock care avea o forță redusă de distrugere. Au fost momente de viață și moarte care s-au impregnat în memoria tuturor participanților.

„Apoi am văzut cum partea superioară a unui fotoliu a zburat. Și atunci m-am gândit: O Doamne, acum vei fi tu împușcată, și-a amintit pasagera Diana Müll.“

„Mahmud și terorista mai în vârstă au fost imediat loviți de focurile primelor două grupuri, spunea colonelul Wegener. Dar nu știam dacă mortal. I-am văzut căzând, iar pentru noi erau terminați. La fel cu Mahmud. Cel de-al treilea a tras sălbatic asupra noastră. Eu am pătruns pe o intrare din spate. Slavă cerului, a fost și el nimerit.“

„Când grenada a început să fâsâie, povestește Gabriele von Lutzau, m-am gândit: Cum trebuie să acționez? Nu e voie să-ți ții răsuflarea când se produce o explozie, ci trebuie să lași aerul să iasă – sau cum? Așadar, am expirat, apoi a explodat ceva. Apoi m-am uitat, șira spinării era în regulă, am mișcat piciorul rănit și mi-am zis că degetele par să fie la locul lor.“

„Și atunci cineva a strigat: «Aici mai este cineva în toaletă», îmi amintea acele clipe colonelul Wegener. Și atunci am tras prin ușă și practic am ucis-o în toaletă.“

O femeie din comandoul răpitorilor a supraviețuit grav rănită. Suhaila Andrawes povestea peste ani:

„Am simțit că am fost rănită și m-am gândit că mor. Îmi mai amintesc că un soldat german îmi ținea mâna. Atunci a observat că mai trăiesc.“

„A trebuit să pornesc de la ideea că Andrawes are o grenadă în mână, a povestit Hümmer de la GSG 9. Trebuia trasă înapoi pentru ca mâinile să-i iasă în evidență. În această situație și-a revenit.“

„Iar apoi ne-au spus: «Afară, Afară». Noi doar ne-am aplecat capul... Cineva m-a prins și m-a dus spre ieșirea în caz de pericol. Și înainte de a mă uita înapoi, m-am trezit afară, istorisește Gabriela von Lutzau. Și m-am gândit: Doamne, am reușit. Nu se poate! Coșmarul a trecut.“

Centrul de comandă transmitea prin radio din Germania:

Give result, give result...

„Întreaga acțiune s-a încheiat practic în șapte minute, a relatat colonelul Wegener, inclusiv evacuarea. Apoi am ieșit la pasageri

și am vorbit cu ei. Și mi-a devenit încet clar că totul s-a terminat fără victime.“

S-a raportat centralei Lufthansa succesul acțiunii:

– Frankfurt, Frankfurt, GSG, unul, numai unul rănit ușor.

În câteva minute, acțiunea a fost încheiată cu succes. Trei dintre pirații aerului, cei doi bărbați și o femeie, erau morți, cealaltă femeie grav rănită. La ora 0.12 ora Germaniei, ministrul de stat Wischnewski a raportat la Bonn: „Treaba a fost terminată“.

La Bonn, reprezentantul Amnesty International se găsea tot la Ministerul de Justiție și aștepta să transmită cererea de audiență a apărătorului lui Baader, dr. Heldmann, care dorea să-i determine pe deținuți să renunțe la eliberare prin luarea de ostatici. Cu puțin înainte de miezul nopții, a venit la el un funcționar superior. Era vizibil ușurat. Episcopul Helmut Frenz nu știa de ce. Și-a prezentat solicitarea. Funcționarul i-a răspuns că, dacă este necesar, se poate discuta a doua zi.

Frenz a plecat acasă și a încercat să-l sune pe Heldmann. Fără succes. De-abia dimineața următoare l-a prins la telefon. La radio tocmai se anunțase că deținuții de la Stammheim Baader, Ensslin și Raspe au fost găsiți morți în celulele lor.

43. Noaptea de la Stammheim

(17/18 octombrie 1977)

Cu puțin înainte de ora 22, Jan-Carl Raspe ceruse prin instalația montată în toate celulele un sul de hârtie igienică de la postul de pază. Gardianul de serviciu, Rudolf Springer i-a promis că va primi odată cu medicamentele. Raspe a fost de acord.

La ora 23, au venit la etajul șapte gardienii Zacha și Andersson, care efectuau serviciul de noapte, împreună cu sanitarul Kölz. Când Springer le-a deschis grilajul spre aripa de maximă siguranță,

în mod automat s-a declanșat alarma la paza porții. Gardianul a informat anterior paza că este timpul împărțirii medicamentelor.

Pe un monitor aflat în contact cu instalația video de alarmă de la etajul șapte, postul de pază de jos avea posibilitatea să vadă că grupul de gardieni, la care s-a adăugat și o angajată, Frede, a intrat pe coridorul celulelor. În acest timp, semnalul de alarmă de la pază funcționa în continuare, declanșând gongul de alarmă la intervale regulate. Paznicul avea posibilitatea de a opri alarma eventual când telefona. Dacă mișcarea în aripă se încheia, instalația de alarmă devenea din nou activă în mod automat și semnala dacă apărea din nou mișcare în încăperea observată de camerele video.

Între timp, Springer a îndepărtat panoul de amortizare a zgomotului de la ușa celei, apoi a deschis clapeta de introducere a hranei. Deținutul mascase ușa cu o perdea roie-maronie. Majoritatea deținuților de la etajul șapte își comandaseră un astfel de „perete spaniol“ în atelierul instituției pentru a nu putea fi spionați încontinuu prin deschizătura ușii.

Rudolf Springer a așezat hârtia igienică pe clapeta de hrană. Raspe s-a apropiat și a cerut medicamentele, Paracodin – sirop de tuse și un analgezic, tablete de Dolviran sau Optipyrin. Sanitarul i-a dat medicamentele cerute. Raspe i-a spus:

– Mulțumesc frumos.

Atât de prietenos și respectuos nu l-au pomenit gardienii decât foarte rar. Clapeta pentru mâncare a fost din nou închisă.

Baader nu și-a mascat ușa. După ce gardianul a deschis clapeta, l-au văzut stând pe podea în fața unei farfurii pe care se găseau patru jumătăți de ouă. Mestecând, Baader s-a ridicat, și-a șters gura și a venit în fața ușii. A cerut o tabletă de Dolviran sau Optipyrin, s-a retras în celulă, și-a umplut o cană cu apă și a revenit la deschizătură. Sanitarul i-a pus tabletele în mână. Baader le-a înghițit și a băut apă.

A părut gardienilor foarte echilibrat.

Clapeta pentru hrană a fost din nou închisă, iar panoul de amortizare așezat la locul său. Apoi, cei cinci gardieni au părăsit aripa. Springer a închis grilajul și s-a retras în cabina de pază. De acolo avea posibilitatea să urmărească pe monitoare coridorul și ușile celulelor. El avea în cabina sa un aparat de radio. La ora 0.38, postul central, urmat apoi de celelalte posturi ARD, a anunțat: „Cei 86 de ostatici din avionul Lufthansa-Boenig deturnat de teroriști au fost toți eliberați...”

Rudolf Springer s-a dus la grilajul aripii teroriștilor și a tras cu urechea. Totul era liniștit.

În raportul său de noapte, Springer a scris:

„Ora 23 – li s-au împărțit medicamente lui Baader și lui Raspe. Altceva nu s-a întâmplat“.

Ceea ce s-a petrecut în cele aproape nouă ore dintre 23 și 7.41 în aripa de maximă siguranță va rămâne pentru totdeauna necunoscut – sursă de presupuneri, speculații și mituri.

Pentru anchetatorii de la fața locului – criminaliști, experți mediciniști, procurori – indiciile arătau un singur lucru: Jan-Carl Raspe avea în celula sa un radio cu tranzistori. După ce a auzit la radio vestea despre eliberarea ostaticilor în Mogadiscio, i-a informat prin intermediul instalației de comunicație pe colegii săi. În orele următoare, Andreas Baader, Gudrun Ensslin, Jan-Carl Raspe și Irmgard Möller s-au înțeleas în ce privește o sinucidere colectivă.

Baader s-a aflat din 13 septembrie până la 4 octombrie în celula 715. Acolo a luat pistolul tip FEG, calibru 7,65 din ascunzătoarea din perete și l-a dus cu el când a fost mutat în celula 719. Arma a ascuns-o în pick-up, care i-a fost dat înapoi.

După înțelegerea privind sinuciderea colectivă el și-a scos pistolul din pick-up și a tras din picioare două focuri, unul în saltea,

iar al doilea în perete, lângă fereastră. Astfel se crea impresia unei lupte. Apoi a adunat cartușele goale lângă el. Și-a reîncărcat pistolul, s-a întins pe jos și a îndreptat țeava spre ceafă. Cu o mână a ținut patul armei, iar cu cealaltă țeava și cu degetul mare a apăsător pe trăgaci. Glonțul a pătruns prin ceafă și a ieșit prin frunte, deasupra sprâncenelor.

Jan-Carl Raspe a luat pistolul de 9 mm de tipul Heckler & Koch din ascunzătoare și s-a așezat pe pat. Apoi a apăsător țeava pe tâmplă dreaptă și a tras. Glonțul de calibru mare i-a străbătut craniul, a atins un raft de lemn și s-a oprit în perete.

Gudrun Ensslin a tăiat cu foarfeca o bucată din cablul amplificatorului, a tras un scaun sub fereastra celulei, a legat cablul de grilaj, a făcut o buclă în jurul gâtului și a împins scaunul de sub picioare. În celula 725, Irmgard Möller a luat un cuțit din tacâmurile instituției, și-a ridicat puloverul și l-a înfipt de patru ori în piept, a nimerit pericardul, dar nu l-a rănit.

Irmgard Möller a fost singura care a supraviețuit.

Ea a istorisit o altă poveste:

„Noaptea am stat mult timp trează și am citit la o lumânare din seu. La ora 4 i-am strigat lui Jan întrebându-l dacă mai este treaz. El mi-a răspuns. Tonul lui era limpede, neașteptat de viu. Lumânarea s-a stins. A doua am stins-o eu pe la 4.30...

Eram culcată pe saltea. Rar ne dezbrăcam noaptea, așa că nu a surprins că în noaptea aceasta am rămas îmbrăcată. Ne mai gândeam că poate scăpăm.

În jurul orei 5, am auzit pocnete și sunete ascuțite. Zgomotele erau foarte încete, de parcă ceva ar fi căzut ori s-a împins un dulap. Pocnetele nu le-am identificat imediat ca fiind focuri de armă. Nu au reprezentat un motiv de neliniște. N-am făcut o asociere cu un atentat. Scârțâitul nu provenea de la ușa mea sau din vreo parte a celulei; puteau proveni de jos sau din cealaltă parte a aripii.

Apoi am adormit la loc. Deodată am căzut pe o parte și mi-am pierdut cunoștința, totul s-a întâmplat foarte repede. Ultima

impresie de care îmi aduc aminte a fost o puternică vâjâială în cap. Nu am văzut nici o persoană și n-am observat deschiderea celulei. M-am trezit apoi pe o targă în coridor ca o zdreanță mototolită, groaznic de înfrigurată și plină de sânge și am auzit voci care ziceau că Baader și Ensslin sunt reci“.

Procurorului ea i-a declarat:

„Eu nu am încercat să mă sinucid, nici nu a avut loc între noi o discuție în acest sens“.

În celula 619, un etaj sub Baader, se aflau în acea noapte cinci deținuți. Nici unul n-a auzit vreo împușcătură. La interogatoriul procuraturii, unul dintre ei a declarat: „Eu n-am auzit în acea noapte nimic. Am adormit la ora 23. Am dormit adânc până la 6.30“.

„Între 2.00 și 2.30, spunea Werner W., am auzit clar că la distanțe neregulate Baader a folosit de două, trei ori apa de la toaletă. Înainte de asta am auzit pași. Până dimineața nu mi s-a mai părut nimic suspect. De aceea sunt convins că în celula lui Baader n-am auzit împușcături. Dacă dintr-o celulă se aud pași, căderea unui scaun sau zgomotul apei, atunci sunt ferm convins că s-ar auzi și o împușcătură.“

Nici unul dintre cei 128 de deținuți interogați din Stammheim n-a auzit în acea noapte zgomote care să fi avut ceva în comun cu decesele de la etajul șapte. Și totuși, au fost șapte împușcături la penitenciarul Stuttgart-Stammheim.

Șeful instituției, Nusser, era buimăcit:

„A fost o catastrofă absolută. Îi trec omului cele mai năstrușnice gânduri prin cap. Nici nu-ți poți imagina așa ceva, cum se poate să apară arme?“

Joseph Kögel, de la BKA, care a condus cercetările la fața locului: „N-am simțit ușurare sau ceva asemănător. Erau morți, asta însemna trei oameni mai puțin în viață din RAF. Cum se aflau încă destui în libertate, ne-am făcut mai multe probleme cu ei decât cu cei trei morți“.

44. Autopsii

(Marți, 18 octombrie 1977)

Deținuții au fost găsiți morți sau răniți la împărțirea micului dejun puțin înainte de ora 8. Jan-Carl Raspe mai trăia. A murit la spital. Andreas Baader și Gudrun Ensslin erau morți. Irmgard Möller a fost transportată la spital și operată.

La ora 8.15, a sosit comisia de anchetă la Stuttgart-Stammheim. După o jumătate de oră au sosit și cei de la LKA. La ora 9.00, consilierul criminalist Müller a dispus deschiderea celulelor pentru a arunca o primă privire. A ordonat ca nimeni să nu intre în celule până când nu se termină cercetările medicilor legiști. S-au efectuat câteva fotografiile din pragul ușilor.

Grupa principală a RAF, care se găsea în continuare la Bagdad, a aflat despre asaltul asupra avionului Lufthansa în Mogadiscio, eliberarea ostaticilor și moartea deținuților de la Stammheim de la postul de radio Deutsche Welle. Se aflau în casa pusă la dispoziție de palestinieni.

„Oamenii erau buimăciți, își amintea Peter Jürgen Boock. Unii au plâns. Alții au învinuit statul... Porcii au acționat și i-au omorât...”

Apoi însă Brigitte Mohnhaupt, singura în afară de Boock care știa cum au ajuns armele la Stammheim și cu ce scop, a luat cuvântul. Boock avea impresia că Brigitte nu mai suportă lamentările. Energică și agresivă a spus:

– Vă puteți numai imagina că ei au fost victime. Nu i-ați cunoscut. Nu sunt victime și n-au fost niciodată. Nu ești transformat în victimă, ci te victimizezi singur. Ei și-au decis soarta până în ultima clipă. Ce înseamnă asta? Da, înseamnă că și-au făcut-o și nu că li s-a făcut ceva.

Tăcere de gheață. Toți păreau bătuți în cap, nimeni nu voia să creadă așa ceva. Unii au vrut să ia cuvântul, dar Brigitte Mohnhaupt a parat:

– Nu vor exista dezbatere pe această temă. Despre așa ceva nu vorbesc cu voi. Nu vă interesează. Vă pot spune doar că așa a fost. Încetați să-i vedeți așa cum nu erau.

Cu asta discuția era încheiată. Iar legenda despre omoruri la Stammheim tocmai s-a născut; în afara grupului, nu în cercul intern. Mai târziu, câțiva membri ai RAF au declarat că au aflat de la Brigitte Mohnhaupt în acea zi că deținuții de la Stammheim s-au sinucis. Monika Helbing a declarat procurorilor:

„La puțin timp după anunțul privind decesele de la Stammheim și moartea dr. Schleyer, eu, Elisabeth von Dyck și Frederike Krabbe am avut prima întâlnire cu Brigitte Mohnhaupt în casa mare din Bagdad. Își făcea reproșuri că nu s-a reușit eliberarea deținuților. A declarat cu prilejul discuției că deținuții din Stammheim nu vedeau altă cale decât să se sinucidă, nu din deznădejde, ci pentru a da un impuls politicii RAF. Moartea deținuților a fost interpretată de Brigitte Mohnhaupt ca o *suicid action*, prin care ei doreau să impulsioneze realizarea țelurilor RAF“.

Pe baza acestei discuții, în grupul lor de trei fete nu a mai apărut niciodată impresia că deținuții ar fi fost uciși.

Și Susanne Albrecht a declarat că încă înainte de „Noaptea de la Stammheim“ Brigitte Mohnhaupt le făcuse destăinuiri: „Din discuția cu Mohnhaupt am dedus că deținuții de la Stammheim aveau în vedere să comită suicid dacă acțiunea de șantaj pentru eliberarea lor nu reușește. Trebuia creată însă impresia că statul a ucis deținuții“.

Schleyer încă mai trăia. În cadrul grupului devenise clar că cei ce trebuie să decidă soarta sa sunt cei de la fața locului, cei răspunzători de paza lui.

Șocat de moartea deținuților de la Stammheim, debusolat de dezvoltările lui Brigitte Mohnhaupt, grupul a dat frâu liber tensiunii din ultimele săptămâni. Încă de la deturnarea avionului Lufthansa unii au exprimat rețineri. Ezitări pe care nu le-au manifestat cu

prilejul acțiunii contra președintelui patronatului și-au spus acum cuvântul. Aproximativ jumătate din cei adunați la Bagdad nu mai era de acord cu modul de acțiune al întregii operațiuni și un număr și mai mare era împotriva ca Schleyer să fie împușcat. Unii erau de părere să fie reținut mai mult timp. După ce se va stinge bucuria legată de reușita eliberării ostaticilor în Mogadiscio, credeau ei, Schmidt nu se va mai putea menține mult timp la putere dacă grupul reușește să-l rețină mai mult pe Schleyer. Alții erau de părere să i se dea drumul pur și simplu pentru a se răfui cu adversarii săi. El le declarase paznicilor săi că nu le dă informații, dar după eliberare ar acționa în favoarea lor.

La momentul respectiv cei care reprezentau linia dură a grupului aveau probleme mai mari decât oricând. Înainte, orice ezitare era însă înăbușită de întrebarea: Vrei eliberarea deținuților sau nu? Acum nu mai era de actualitate și unii se opuneau conducerii grupului. În primul rând, era vina lui Brigitte Mohnhaupt și Peter Jürgen Boock că deținuții erau morți. Dar și cei din Stammheim ar fi trebuit să explice mai devreme că nu vor să fie eliberați în urma deturnării unui avion.

Critica agresivă nu a dus la un rezultat. Cei din linia dură nu aveau prea multe contraargumente.

„Cred că nici lor nu le era clar cum să continuăm“, spunea Boock.

Așa nu le-a rămas decât întrebarea standard: Mai sunteți membru RAF sau nu? Mereu același lucru: porc sau nu, problemă sau soluție, polițist sau luptător.

„Chiar dacă am comis greșeli, acum nu este momentul să se acționeze asupra substanței grupului, spunea unul din fracțiunea dură. Acum este vorba despre unitatea grupului. Și atunci nu mai sunteți RAF.“

Astfel, „deviaționiștii“ așa precum s-a exprimat Peter Jürgen Boock au fost convinși să plece din grup. Dar chiar și ieșirea din RAF se făcea conform condițiilor celor din linia dură: cei care erau adunați acolo nu ar fi plecat din Bagdad dacă nu s-ar fi supus.

Nu servea la nimic dacă Monika Helbing, cea care a închiriat sub numele Lottmann-Bücklers prima ascunzătoare pentru Schleyer, izbucnea în lacrimi. Ea a avut curajul să vorbească despre asemenea cu un comportament fașistoid. Ceilalți au atacat-o până când nu s-a mai putut apăra.

Monika Helbing a fost cutremurată din cauza modului în care grupul trata sinuciderea de la Stammheim: „Eram foarte speriată de un asemenea mod de a face politică promovată de membri ai RAF și în cadrul căreia s-a lucrat cu neadevăruri pentru a impune astfel idei politice, a afirmat ea mai târziu. Din punctul meu de vedere, minciuna cu privire la așa-zisele omoruri din Stammheim a avut ca scop continuarea politicii RAF și a face organizația credibilă în ochii opiniei publice. S-a dorit în special crearea impresiei că a fost o reacție a statului fascist“.

Construcția acuzației de „stat fascist“ s-a axat mereu pe condițiile de detenție ale deținuților politici. Acțiunea de sinucidere din Stammheim i-a creat probleme deosebite. Când membrii grupului Willy Peter Stoll și Michael Knoll au murit, Monika Helbing s-a despărțit definitiv de RAF.

La ora 9.06, cancelarul Schmidt a aflat știrea despre moartea deținuților de la Stammheim. Reacția sa: „Am fost parcă lovit cu măciuca, revoltat, deprimat. De-abia am obținut un mare succes și acum am primit o lovitură sub centură. La miezul nopții n-a fost mare entuziasm, mai degrabă o ușurare. Tensiunea s-a destrămat în diferite moduri, la unii prin câteva lacrimi – iar după șapte ore asta“.

Cancelarului i-a fost clar că evenimentele din bastionul justiției Stammheim vor avea ecouri în special în exterior. Ministrul federal de justiție Vogel a propus invitarea de specialiști internaționali la autopsia deținuților morți. Ministrul Justiției de la Stuttgart s-a arătat de acord. A durat însă mai bine de o jumătate de zi până când au sosit medicii legiști din străinătate: profesorul Wilhelm Holczabek de la Universitatea din Viena, profesorul Hans-Peter

Hartmann de la Universitatea din Zürich și profesorul Armand André de la Universitatea din Liège. Astfel, autopsierea a început de-abia după-masă – prea târziu pentru a se stabili ora exactă a decesului. Specialiștii germani, profesorii Joachim Rauschke și Hans-Joachim Mallach se aflau deja la 9.30 în fața celulelor și purtau discuții contradictorii aprinse cu agenții și juriștii de la fața locului – fără succes. Nu li s-a permis accesul la deținuții morți.

Spre ora 16, toți erau adunați; pe lângă medicii legiști și doi procurori se aflau și foștii apărători ai decedaților, Otto Schily, dr. Hans Heinz Heldmann și Karl-Heinz Weidenhammer. Celulele au fost vizitate una după alta, mai întâi cea a lui Irmgard Möller și Jan-Carl Raspe, apoi cele ale lui Andreas Baader și Gudrun Ensslin.

Medicii legiști germani au dictat pentru protocol: „Cadavrul lui Andreas Baader se află întins aproape de mijlocul celulei, între pat și rafturile de cărți... Prezintă două găuri în cap, una în regiunea occipitală, cealaltă aproape de frunte“.

În celula lui Gudrun Ensslin, specialiștii au consemnat: „Cadavrul atârână drept. Ambele mâini atârână fără vlagă pe lângă șolduri și coapse. Capul este aplecat în față și ușor spre stânga. Pe gât se vede o urmă adâncă...“

În jurul orei 20.15, vizionarea cadavrelor a fost terminată.

Morții au fost duși la cimitirul Bergfriedhof din Tübingen și autopsiați acolo în prezența specialiștilor străini și a avocaților.

Profesorul Mallach și asistenții săi au disecat cadavrele în vreme ce colegul său din Stuttgart, Rauschke, a dictat rezultatele. Medicii din străinătate au urmărit autopsia, au dat sfaturi și au discutat rezultatele. Rar au mai pus întrebări și avocații. Nici nu înțelegeau ce mormăia Rauschke în microfon și au urmărit traducerea franceză pentru belgianul André.

Protocolul inițial a fost semnat de experții responsabili Rauschke și Mallach. Colegii din străinătate au primit ulterior

copii care nu trebuiau semnate. Toți cei cinci experți au stabilit la Tübingen ce vor declara presei: „Constatările privind toți cei trei morți nu aduc argumente împotriva sinuciderii, ci se explică toate prin suicid“.

45. Finalul unei răpiri

Moartea deținuților din Stammheim a fost ultimul factor declanșator pentru uciderea lui Hanns Martin Schleyer. Capitolul final al Toamnei Germane a început.

Fiul lui Schleyer bănuia ce se va întâmpla: „Îndeosebi sinuciderea teroriștilor a trezit în mine sentimentul profund al lipsei speranței“.

Prin moartea deținuților de la Stammheim, soarta lui Schleyer părea pecetluită. Criminalistul Steinke de la BKA nu a avut îndoieli: „A fost de la sine înțeles. Am spus că trebuie doar să așteptăm să vedem de unde o să-l preluăm pe domnul Schleyer“.

Cancelarul Helmut Schmidt se aștepta la ce e mai rău: „Posibilitatea ca acești tipi să-l ucidă pe Hanns Martin Schleyer trebuia avută în calcul. Chiar și înainte de Mogadiscio. Și după“.

Nucleul grupului de răpitori se afla în continuare la Bagdad. Acolo s-a hotărât. Peter Jürgen Boock era de față: „Era clar că va fi împușcat, iar noi ne-am dus la Abu Hanni și i-am împărtășit ce vrem să facem. În mod neașteptat, Abu Hanni a fost împotrivă. I-am spus însă că nu-l putem lăsa în viață după ce au murit atâtea tovarăși. Și nici nu-l vom lăsa în viață“.

Condamnarea la moarte a fost transmisă prin telex la Bruxelles.

În Bruxelles existau telexuri publice în clădirea Poștei. Am transmis următorul telex: „Trebuie să încheiem afacerea, ultimul transport s-a alterat. Sunteți de aceeași părere? Din câte îmi amintesc, răspunsul a conținut un singur cuvânt: «*Okay*». Așadar, ei erau de aceeași părere“.

Un drum de pădure în apropierea graniței franco-belgiene a fost ultima etapă a martiriului lui Hanns Martin Schleyer. Doi bărbați din cadrul comandoului de răpitori l-au adus la locul execuției. Probabil că au fost Stefan Wisniewski și Rolf Heibler. Peter Jürgen Boock, aflat la ora respectivă în Bagdad, a aflat mai târziu cum s-a desfășurat execuția. „Rolf Heibler mi-a povestit cum a avut loc. În cadrul grupului nu exista obiceiul de a se pune întrebări de genul: Tu ai tras sau a tras el? Mi-am explicat că el a vrut să demonstreze că s-a aflat o dată în comando și și-a jucat rolul până la capăt.“

Destăinuirea lui Heibler Boock a păstrat-o pentru sine timp de 30 de ani. De-abia în 2007 a povestit ce a aflat: „Au coborât, au deschis portbagajul, l-au ridicat pe Schleyer, l-au așezat în iarbă și l-au împușcat pe loc. A fost o treabă de un minut“.

Martori oculari n-au existat. Numai doi făptași. Și un martor al faptei care a primit informații de la sursă: „Rolf Heibler mi-a spus atunci că au tras amândoi, el și Stefan Wisniewski“.

Explicația de final a fost la fel de cinică precum fapta. Silke Maier-Witt a fost solul morții: „Trebuia să aștept indicații într-o cabină telefonică, deoarece trebuia să transmit declarația finală. Vă vorbește RAF sau așa ceva“.

În după-amiaza zilei de 19 octombrie 1977, s-a primit la cotidianul francez *Libération* un comunicat al răpitorilor lui Schleyer: „Am încheiat după 43 de zile existența jalnică și coruptă a lui Hanns Martin Schleyer. Domnul Schmidt, care în calculele sale de putere a speculat de la început cu moartea lui Schleyer, îl poate prelua din Rue Charles Peguy din Mülhausen, unde se află într-un Audi 100 verde cu număr de Bad Homburg. Pentru durerea și furia noastră cauzată de masacrul de la Mogadiscio și Stammheim moartea sa este neimportantă. Pe Andreas, Gudrun, Jan, Irmgard și pe noi nu ne surprinde dramaturgia fascistă a imperialiștilor în efortul lor de a distruge mișcările de eliberare. Nu vom uita niciodată

sângele vărsat din cauza lui Schmidt și a imperialiștilor care îl sprijină. Lupta de-abia a început. Libertate prin luptă armată antiimperialistă“.

Poliția a găsit cadavrul lui Schleyer în portbagajul mașinii. Fața îi era desfigurată. Purta aceleași haine ca la răpirea sa din urmă cu șase săptămâni. A fost omorât cu trei focuri trase în cap. În gura decedatului medicii au găsit resturi de iarbă. Îmbrăcămintea avea resturi de ace de brad. Anchetatorii au ajuns la concluzia că Schleyer a fost omorât afară. A trebuit să îngenuncheze, iar după împușcăturile mortale a căzut în față.

La locul faptei s-a aflat și Fernstädt de la BKA, cel care schimbase explozibilul din garajul din Frankfurt când avusese loc arestarea lui Baader. El a povestit: „Dacă ești implicat în asemenea cazuri, atunci nu ai multe alternative privind modul în care sfârșesc. Există, poate, o eliberare norocoasă sau ghinionistă, ori moartea. Iar aceasta a fost o execuție“.

Schleyer a fost omorât prin trei împușcături în cap. Fernstädt a declarat: „Singurul lucru pe care l-am putut spune: «Este Schleyer. Nu am fost nevoit să iau amprente»“.

Ucigașii nu și-au recunoscut niciodată fapta.

Pe 25 octombrie 1977, Hanns Martin Schleyer a fost înmormântat la Stuttgart. În biserică s-au adunat toți cei ce au purtat răspunderea în Toamna Terorii. Toți se simțeau vinovați. Președintele Germaniei Federale Walter Scheel: „Hanns Martin Schleyer a murit pentru noi toți. Nu doar nouă, germanilor, ne-a rămas șansa de a stârpi pericolul terorismului. Ne plecăm în fața decedatului. Cu toții ne recunoaștem vinovăția. În numele tuturor cetățenilor vă rog pe dumneavoastră, rudele lui Hanns Martin Schleyer, să ne iertați“.

Pe 27 octombrie, au fost înmormântați într-o groapă comună din cimitirul Waldfriedhof din Stuttgart Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Jan-Carl Raspe. Cetățenii au protestat împotriva faptului că teroriștii urmau să-și găsească liniștea într-un cimitir. Unii au cerut să se arunce cadavrele în groapa de gunoi a orașului, însă Manfred Rommel, primarul din Stuttgart a spus: „Refuz să accept că există cimitire de prim rang și de rangul doi. Orice dușmănie trebuie să înceteze după moarte“.

Mai bine de o mie de polițiști înarmați cu pistoale mitralieră au înconjurat cimitirul. Demonștrânți, dintre care mulți cu măști, purtau pancarde cu inscripțiile: „Gudrun, Andreas și Jan au fost torturați și omorâți la Stammheim“ și „Lupta continuă“.

În predica sa, pastorul a spus: „Iisus a fost răstignit între doi oameni care și-au dedicat viața înfăptuirii violente a țelurilor lor. Una dintre ultimele Sale vorbe a fost: «Doamne, iartă-i, căci nu știu ce fac». Iar aici se referă la judecători și învinuiți din toate timpurile și locurile, la noi toți“.

Noțiunea Toamna Germană există de atunci. Un sinonim pentru atacul unui grup de *desperados* politici asupra sistemului de putere a statului german postbelic, sinonim pentru reacția statului, pentru duritate și prețul ei. Nu există nici un responsabil care să nu se fi întrebat în deceniile trecute dacă el, dacă statul s-a comportat corect.

Germania – toamna lui 1977: a fost sfârșitul provizoriu al unui coșmar al violenței. Numele Baader, Meinhof și Ensslin au intrat în istoria postbelică a Germaniei. Precum mulți din generația lor s-au ridicat împotriva vechiului și aparent noului fascism. Au încercat să schimbe cu forța această lume ucigătoare, s-au intitulat stăpâni peste viață și moarte și au devenit vinovați precum mulți din generația părinților lor. Unii din cadrul RAF au recunoscut aceasta. Alții nu o fac nici până azi. Pentru ei, întemeietorii RAF au devenit martiri.

După ce slujba de înmormântare s-a încheiat și participanții au părăsit cimitirul, s-au controlat identitățile. Cu mâinile ridicate deasupra capului, unii au trecut prin cordonul de polițiști. Nimeni nu le-a solicitat un asemenea gest de umilință. A fost o demonstrație.

46. Timpul miturilor

„Gherila urbană își propune să distrugă în anumite puncte aparatul de dominație al statului și mitul despre atotputernicia sistemului și imposibilitatea vătămării lui“ – asta a scris RAF în *Conceptul gherilei urbane*.

La șapte ani de la saltul în ilegalitate, „atotputernicia sistemului“ nu mai era un mit, ci o realitate cotidiană: urmăriri, observări, sistemul computerizat PIOS, Nadis, mai mulți bani, o mai bună înzestrare a Poliției, Poliția de frontieră; legi noi, săli de justiție întărite, închisori de maximă securitate...

În final, au simțit „atotputernicia sistemului“ pe propria piele – cu prilejul interdicției de a întreține contacte. În jurul lor au avut parte numai de sistem sub formă de paznici, zăbrele, beton. În închisoare, au cunoscut „sistemul porcilor“ într-un fel în care înaintea, în libertate, a existat doar în capul lor.

S-au comparat pe sine și situația cu aceea a deținuților din lagăre de concentrare.

„Deosebirea între aripa moartă și izolare: între Auschwitz și Buchenwald“, a scris Gudrun Ensslin.

„Ori porc, ori om,
Ori supraviețuire cu orice preț,
Ori luptă până la moarte;
Ori problemă ori soluție,
Între ele nu există nimic.“

Această imagine a lumii cuprindea echivalențe noi. „Moarte egal sinucidere egal moarte“, au scris în 1971 membrii Colectivului Pacienților Socialiști pe pereții caselor. Aceeași soluție au strigat-o simpatizanții în 1976, după moartea lui Ulrike Meinhof.

În ancheta comisiei de cercetare, care trebuia să clarifice circumstanțele deceselor din Stammheim, un deputat a întrebat-o pe singura supraviețuitoare, Irmgard Möller:

– Să ne închipuim că faceți foamea până când muriți. Numiți așa ceva sinucidere?

– Niciodată, a răspuns martora Möller.

– De ce nu? Cum numiți aceasta?

– Este indubitabil omor.

– Dar, doamnă Möller, să ne închipuim că într-o grevă a foamei nu se procedează la hrănire artificială și veți muri. Ați denuți asta sinucidere sau potrivit vocabularului dumneavoastră ar fi omor?

– Ce înseamnă „potrivit vocabularului meu“? Conform realității.

– Conform realității ar fi omor.

– Aceasta este răspundere, a concluzionat martora Möller.

– Cum ar fi, doamnă Möller, dacă mai pot întreba, ca un deținut care se află de ani de zile într-o celulă să se împuște? Ați numi aceasta sinucidere sau omor?

– Aceasta este o întrebare foarte provocatoare, ipotetică, a răspuns martora.

Alternativa „omor sau sinucidere“ a devenit o problemă de credință. Cel care socotea verosimilă sau probabilă sinuciderea deținuților de la Stammheim era considerat în sfera RAF în cel mai bun caz un contemporan necritic, nebănuitor.

Invers, lucrurile stăteau asemănător. Cel care manifesta dubii vizavi de versiunea oficială a sinuciderii era bănuțat a fi „simpatizant“ RAF.

Încă dinainte ca Poliția Judiciară și comisia de anchetă să fi început investigațiile, cei mai mulți politicieni susțineau că a fost

sinucidere, iar avocații au fost cei ce au introdus armele în aripa de maximă securitate.

„Perfidia poate fi dusă atât de departe încât sinuciderea să fie transformată în execuție“, spunea ministrul de interne Maihofer a doua zi după „noaptea morții“ de la Stammheim.

Cu aceasta a devenit clar că toate urmele ce ar fi putut indica „implicarea unui terț“, fundamentau în realitate versiunea sinuciderii.

Invers, tot ce susținea sinuciderea era apreciat în rândul RAF – și nu numai – ca indiciu al unei acțiuni de ucidere camuflată în sinucidere.

Speculațiile ce se făceau ajungeau până la concluzia absurdă că Baader, pentru a pregăti versiunea uciderii, a creat indicii în acest sens în așa fel încât fiecare să creadă că ele au fost fabricate de comandoul morții pentru ca oricine să se gândească la faptul că Baader le-a construit pentru a-și masca sinuciderea.

În toate acțiunile complicate de investigare există aspecte ce nu pot fi clarificate decât până la un anumit punct. Reconstituirea evenimentelor trecute are limitele ei. Indiciile nu vorbesc întotdeauna pentru sine, se supun diverselor posibilități de interpretare.

Orice neglijență de neimaginat poate fi privită, dacă se dorește, ca parte a unui plan perfid, orice prostie ca strategie, orice coincidență poate servi ca bază de speculații.

Așa cum, încă din timpul vieții creatorilor, RAF trebuia să fie o suprafață pe care să se proiecteze dorințe și speranțe, temeri și sentimente de ură, tot așa se cumula astfel de proiecții în aprecierea nopții în care au murit deținuții din Stammheim. În special în străinătate, nemții erau socotiți în stare de orice. Oricât de atent ar fi fost efectuate investigațiile – speculațiile și bănuielile nu puteau fi înlăturate de tot. Cine crede ceea ce vrea nu se lasă convins nici de indicii.

Cu toate acestea, mare parte a speculațiilor în legătură cu noaptea morții din Stammheim nici nu ar fi apărut la o cercetare mai atentă, cu mai puține preconcepții ale investigatorilor.

Comisia de investigare s-a reunit de nouăsprezece ori pentru a face lumină în întunericul de la Stammheim. Unele ședințe au fost secrete. Au fost audiați 79 de martori și experți. „Din considerente de păstrare a secretului, la audierea unui martor s-a exclus parțial asistența” – s-a consemnat în raportul comisiei. Despre amănunte privind ședințele Consiliului de Criză de la Bonn, martorilor li s-a interzis să facă referire. Stenogramele ședințelor Consiliului de Criză sunt secrete și vor rămâne ca atare.

Raportul comisiei de investigare a fost terminat înainte ca ultimele investigații criminalistice să fi fost încheiate. El se contrazice în mai multe pagini. Așa, de pildă, la pagina 88 este vorba despre un „pistol Smith&Wesson, nichelat”, găsit într-o ascunzătoare în perete a celei 723. În pagina 90 acesta a devenit un „pistol cromat marca Colt Detective Special”.

Despre întrebări cum ar fi aceea dacă în Stammheim au existat ascultări în primăvara anului 1977, dacă pe timpul răpirii lui Scheleyer s-a ascultat în celulele deținuților, dacă există o bandă cu discuțiile și zgomotele din noaptea morții n-a fost audiat nici un martor. Tema ascultării deținuților a fost tabu pentru comisia de investigare.

Raportul final al procuraturii, cu care s-a încheiat „acțiunea de investigare a morții lui Baader, Ensslin și Raspe”, cuprinde 16 pagini. Despre contradicții privind rezultatele investigațiilor nu se suflă nici un cuvânt.

Au existat și alte cercetări criminalistice pe care procurorul nu le-a considerat demne de a fi amintite.

În raportul său privind distanța împușcăturii, expertul BKA dr. Roland Hoffmann a găsit indicii ce nu susțin teza sinuciderii. Specialistului de la BKA i s-a prezentat o bucată de piele din ceafa lui Baader spre cercetare. El a scris în expertiza sa: „În bucata de

piele se află o rană tubulară ce... se poate să fi fost provocată de un proiectil de calibru 7,65. Pe partea superioară a pielii rana este înconjurată de un halou de forma unei monede ale cărei contururi corespund profilului pistolului amintit“. Expertul BKA a ajuns la concluzia: „Potrivit experienței, aceste urme apar în cazul unei împușcături cu arma lipită“.

Hoffmann a cercetat bucățica de piele și prin așa-numita analiză a fluorescenței Röntgen pentru stabilirea cantității de plumb rămas pe piele. Din „rata impulsului“ se poate stabili distanța de la care s-a tras. Pe partea superioară a pielii s-au stabilit 14 300 de impulsuri pe secundă. Pentru comparație s-a tras asupra pielii de porc, care prezintă caracteristici asemănătoare cu cea umană. La un foc lipit de piele au rezultat 74 000 de impulsuri pe secundă. Pentru a obține un rezultat comparabil cu acela de pe pielea lui Baader a trebuit să se retragă. A ajuns astfel la concluzia că împușcătura a venit de la o distanță de 30–40 cm.

Contradicția nu a fost explicată în mod plauzibil. De aici au apărut speculațiile.

În actele privind investigarea morții sunt și mai multe contradicții. De pildă, la întrebarea cum a ținut Baader pistolul pentru a se omorî. Experții legiști au ajuns, pe baza urmelor de sânge și pulbere de pe mâinile lui Baader, la rezultatul că acesta a ținut patul pistolului *în sus* cu mâna dreaptă spre ceafă, iar cu degetul mare de la mâna stângă a acționat declanșatorul. Acestei concepții i s-a alăturat și procurorul.

Agenții de la fața locului au ajuns la un alt rezultat: „Arma, rana și urmele de pulbere au indicat că pistolul a fost ținut cu patul *în jos*“. Această constatare nu a fost luată în considerație de procurori, nici măcar amintită. Raportul de analiză al Poliției Judiciare ajunge la rezultatul: „Glonțul a ieșit numai cu energie redusă din craniu și a rămas în imediata apropiere a cadavrului“.

La prima vizită în celule, medicii au ajuns la o altă concluzie. Potrivit acestora, glonțul a trecut prin cap și a ajuns la perete, de

unde a ricoșat și s-a oprit pe dușumea. Urma de pe perete a fost consemnată în raportul de la fața locului: „Urma nr. 6 – părți de țesut sau sânge de pe perete“. Și o observație: „Se află în analiză la Institutul medico-legal din Stuttgart“.

De aici, urma „urmei nr. 6“ se pierde. Deși în analiza urmelor efectuată de Poliția Judiciară se evidențiază cele cu nr. 1, 2, 3, 4, 5 și 7, nu se vorbește nimic despre urma nr. 6. Nici după ce dispariția suspectă a „urmei 6“ a devenit cunoscută, „părțile de țesut sau sânge“ n-au apărut. Probabil că au fost rătăcite la Institutul medico-legal.

Invitație la speculații.

În cazul Irmgard Möller există contradicții asemănătoare. Medici, comisie de anchetă și procuratură au ajuns la aceeași concluzie a sinuciderii: „Deși puloverul purtat de Irmgard Möller și desemnat ca singura îmbrăcăminte prezintă în partea anterioară urme abundente de sânge, nu a fost deteriorat: un atacator cu intenții criminale n-ar fi avut reticențe vizavi de îmbrăcăminte a victimei“.

Obiectele de îmbrăcăminte ale lui Irmgard Möller au fost preluate încă din 18 octombrie de criminaliștii din Stuttgart de la spitalul Robert Bosch, unde a fost tratată. În raportul criminalistic se specifică: „Puloverul este atât de tăiat, încât forma sa inițială nu mai poate fi reconstituită. În resturile existente se recunoaște faptul că puloverul a fost inundat de sânge. Urme ale înțepăturilor nu sunt vizibile din cauza stării proaste a obiectului“.

Chiar dacă se presupune că puloverul lui Irmgard Möller a fost distrus cu prilejul dezbrăcării înainte de operație, nu se explică de ce a fost nevoie să fie tăiat în bucățele, astfel încât găurile provocate de înțepături să nu mai fie vizibile.

Era de așteptat din partea unui procuror meticulos să afle motivele distrugerii unei dovezi esențiale.

Invitație la speculații.

Contradicții există cu duiumul, mai mici sau mai mari, agravante sau superficiale. Unele, care au prilejuit multe speculații, pot fi explicate ușor.

De pildă, renumitele urme de nisip de pe pantofii lui Baader pe care medicii experți le-au descoperit cu prilejul primei analize a celulei. Nu există o explicație fără echivoc privind proveniența particulelor.

Un zvon s-a și răspândit: În noaptea după Mogadiscio, Baader a fost trimis cu avionul pentru a-i înșela pe răpitorii avionului. După asaltul avionului de către GSG 9 a fost împușcat și readus în celula de la Stammheim. Din asocierea „nisip egal deșert“ s-a constituit o adevărată teorie. Ar fi fost suficientă o privire pe hartă pentru a vedea că distanța de la Stuttgart la Mogadiscio este atât de mare încât nici un Starfighter n-ar fi reușit să o străbată în intervalul 23 – 7 dimineața dus-întors.

Și Irmgard Möller, singura supraviețuitoare, a explicat într-o broșură ce susținea teoria uciderii: „Andreas nu a fost (în noaptea de 18 octombrie) nici un moment în afara aripii. Este absolut sigur că n-ar fi făcut nici un pas fără noi, tocmai deoarece știa că ei l-ar fi ucis. Exista o înțelegere fermă: nici unul nu face nici un pas fără ceilalți“.

Despre posibila proveniență a nisipului de pe pantoful lui Baader, ea spunea: „Pe timpul reconstrucției (iunie 1977 și aripa de maximă securitate), când pereții au fost dărâmați, se afla pe jos destul ciment, nisip și alte materiale de construcție. Andreas s-a dus adesea să vadă mersul lucrărilor...” Cum deținuții umblau adesea în celulele lor desculți sau în ciorapi, nisipul putea proveni din acea perioadă.

Legendele au însă viață lungă. Nici un procuror, nici o comisie de anchetă n-a considerat necesar să descâlcească fiecare bănuială.

Cu toate acestea, ar fi fost destul de simplu să se preîntâmpine toate imaginile mitice – chiar dacă la un preț considerabil. Sunt

indicii că – așa cum s-a întâmplat în mușamalizarea cercetărilor de la Erfstadt-Liblar – eșecul organelor de securitate a fost ținut secret. Sunt numeroase indicii că deținuții de la Stammheim au fost ascultați – și dacă nu, atunci trebuie să ne întrebăm de ce nu.

Când s-a aflat, în primăvara anului 1977, că discuțiile dintre deținuți și avocații lor au fost ascultate, ministrul de interne din Baden-Württemberg, Schiess a declarat că motivul a fost atacul asupra Ambasadei Germaniei de la Stockholm și răpirea lui Lorenz. În situații asemănătoare ar trebui să acționeze în același mod. Instalațiile de ascultare au fost montate pentru prevenirea unei posibile răpiri, pentru a asculta discuțiile dintre deținuți în ce privește un posibil schimb.

Dacă ar fi existat un impuls pentru utilizarea practică a posibilităților tehnice, atunci acesta ar fi fost răpirea lui Schleyer – chiar dacă n-a existat niciodată o referire oficială că instalațiile de ascultare ar fi fost demontate după primul scandal de la Stammheim.

Toate regulile probabilității converg asupra faptului că în timpul răpirii lui Schleyer și a avionului Lufthansa toate discuțiile deținuților prin intermediul instalației de comunicare ar fi trebuit ascultate. În acest caz era necesară o înregistrare pe bandă. Acest lucru este respins de cei implicați de ambele părți.

Irmgard Möller, singura supraviețuitoare, ar fi trebuit să știe ce s-a discutat despre sinucidere între Baader, Ensslin, Raspe și ea însăși. Ea nu contestă numai faptul de a fi vinovată pentru rănila din piept, ci susține că nu ar fi știut despre discuțiile prin sistemul de comunicație. Ba chiar într-un lung interviu acordat jurnalistului Oliver Tolmein, publicat sub formă de carte în 2002, ea a susținut:

– Despre faptul că am avut o perioadă un sistem de comunicare prin intermediul instalației radio al penitenciarului am povestit deja. Este corect că am fost și ascultați... În timpul interdicției de a

întreține contacte acest sistem nu funcționa de mai multe luni. Ne-am gândit: Ce rost mai are de vreme ce suntem ascultați?

Când a fost întrebată de tehnica de comunicare găsită în celule, Irmgard Möller a răspuns:

– Totul este plin de fantezie, dar fără sens. Eu, de pildă, nu am avut în celulă nici un amplificator.

Asta nu corespunde adevărului. În celula 725 unde se afla Irmgard Möller, expertul ing. Otto Bohner a descoperit în ziua imediat următoare sinuciderii tot ce permitea participarea la sistemul de comunicație al deținuților: o cască de ascultare, mai multe cabluri, două boxe de amplificator, un pick-up Philips cu amplificator de același tip precum cele din celulele 716 (Raspe) și 720 (Ensslin).

Nici până astăzi responsabilii de-atunci și șefii instituțiilor actuale, precum și ministerele de resort nu sunt în stare să rezolve multe enigme. Între acestea se află îndeosebi aceea dacă la Stammheim deținuții au fost ascultați sau nu.

În cazul în care discuțiile între Baader, Ensslin și Raspe au fost interceptate – ce se găsea pe benzile de magnetofon din acea noapte? Discuția privind sinuciderea a fost înregistrată? Ce au întreprins cei care au ascultat? Sau banda mergea singură? Ce s-a întâmplat cu înregistrările? De ce documentele cu privire la tema RAF și Stammheim sunt în continuare secrete?

Există numeroase indicii că în noaptea morții la Stammheim deținuții erau supravegheați. În primăvara lui 1977, Guvernul landului Baden-Württemberg a trebuit să recunoască faptul că agenți de la Biroul de Investigații i-au ascultat pe deținuți. Este greu de presupus că tocmai în săptămânile în care era în joc viața sau moartea lui Hanns Martin Schleyer nu au fost folosite microfoanele.

Se poate presupune că deținuții foloseau două sisteme pentru a comunica între ei în timpul interdicției de contact. Le-a scăpat cu adevărat acest lucru funcționarilor de la Stammheim?

Un criminalist-șef de la secția 8 a LKA Baden-Württemberg, care în acea perioadă a avut de lucru direct cu Stammheim și a dorit să-și păstreze anonimatul, a spus în 2007: „Este o chestiune extrem de fierbinte. Nu am citit nicăieri tot adevărul despre problemele și dificultățile care au existat în noaptea cu pricina. Și am crezut întotdeauna că cineva le va descoperi“.

Deja în a doua zi a procesului, în 5 iunie 1975, Andreas Baader a reclamat președintelui completului că discuțiile acuzaților cu avocații lor sunt ascultate: „Prin intermediul instalațiilor existente în celula în care se primesc vizitele avocaților, despre care știam din vara lui 1973“.

Observațiile lui Baader nu au convins opinia publică. Nu se putea imagina că instituții ale Republicii Federale se implică cu ajutorul microfoanelor și benzilor de magnetofon în perimetrul atât de sever apărat al relației confidențiale dintre apărători și acuzați. Observația a fost considerată mai degrabă o expresie a demenței paranoide a grupului Baader–Meinhof. În realitate, Baader n-a exagerat.

Cu prilejul Crăciunului 1974, președintele BKA, Horst Herold, a prezentat Ministerului de Interne o propunere pentru „Combaterea criminalității violente anarhiste“. Era vorba despre „măsurile ofensive la nivelul celulelor“ și „în ce privește apărătorii“.

În documentul clasificat ca „secret“, până nu demult necunoscut, se enumeră un lung catalog de măsuri: „introducerea de aparatură de ascultare pentru preîntâmpinarea pericolelor – în discuțiile deținuților RAF“, precum și „obținerea de aprobări pentru supravegherea discuțiilor dintre apărătorii suspecți și deținuții RAF“.

Planul n-a rămas în nici un caz teorie, așa cum a susținut mai târziu președintele BKA. Herold a afirmat că a fost vorba mai degrabă de o „expunere de dorințe“ însoțită de o propunere de rezoluție către conferința miniștrilor de interne.

Din protocolul celei de-a șasea ședințe a comisiei federale de interne din 8 martie 1977, când s-a discutat despre cazul de ascultare Traube, rezultă că dorințele lui Herold, cel puțin în domeniul ascultării, n-au rămas fără urmări.

Ministrul federal de interne Werner Maihofer a susținut în comisia respectivă: „Există chiar din anul 1976 o propunere comună, prezentată ministerelor de interne și de justiție în ce privește operațiunile de ascultare în penitenciare. Atunci a fost o problemă uriașă în supravegherea apărătorilor: să nu existe în nici un caz o astfel de supraveghere a apărătorilor, nici în cazul teroriștilor, deoarece asta ar lovi în esența statului nostru de drept“.

Așadar, se dorea abținerea de la ascultarea discuțiilor cu apărătorii. Pentru ascultarea deținuților condamnați exista drum liber.

În realitate, la două luni după ce Herold a avansat propunerea, la Stammheim s-au efectuat primele ascultări. Pe atunci, funcționarii și politicienii, în majoritate juriști, s-au străduit în timpul audierilor din cadrul comisiei de interne a Parlamentului să nu spună tot adevărul – și nici să nu mintă direct. Încă de-atunci, cu o jumătate de an înainte de răpirea lui Schleyer, instalația de comunicare fusese descoperită.

Angajații penitenciarului și agenții BKA, care au verificat de mai multe ori celulele, știau că îndeosebi Raspe dispunea de o mulțime de piese electronice. La el s-a descoperit chiar și un microfon. I s-a permis să-l păstreze. Aparent, nu se știa la ce-i folosesc deținutului criminaliștii și un inginer de la Poșta Federală asemenea obiecte. Doar după moartea deținuților criminaliștii și un inginer de la Poșta Federală au reconstruit la ce au avut nevoie de ele.

Greu de crezut că nimeni din penitenciar n-a aflat nimic. Inginerul Otto Bohner, care a efectuat o expertiză pentru comisia de investigare de la Stammheim, a opinat mai târziu: „Trebuie să fi existat un motiv pentru care li s-a permis deținuților să aibă în celele atâta tehnică“.

La verificarea aparatelor de radio aflate în posesia deținuților au luat parte și specialiști care nu aveau cum să nu observe modificările aduse aparatelor: Grupul F, specializat în comunicații la distanță aparținând Poliției de frontieră. Era vorba despre o unitate necunoscută opiniei publice ce acționa pentru supravegherea internă a transmisiei radio. Grupa F era un serviciu asemănător cu Serviciul de Interceptare din America, National Security Agency (NSA). Acest serviciu secret care nu se supunea nici unui control parlamentar și dispunea de un efectiv de 500 de oameni a fost legalizat doar în 1994. Deja în 1973 a cercetat un aparat de radio aflat în posesia lui Baader și a desființat „componente importante din domeniul undelor ultracurte și scurte“. Și mai secretă era grupa de ingineri a BMI (Ministerul federal de Interne), o secțiune a Grupului F. La sfârșitul anului 1972, de la grupul de ingineri a venit propunerea fotografierii bilețelului deținutei Ensslin, pe atunci în penitenciarul Essen, cu ajutorul unei oglinzi parabolice, de la o distanță cuprinsă între 100 și 200 de metri.

La întrebarea arzătoare dacă și în timpul răpirii lui Schleyer s-au efectuat ascultări, s-a răspuns mereu cu „nu cunosc“, deși ar fi fost simplu ca un terț să se conecteze la instalația de comunicare a deținuților. Tehnica pentru o astfel de conectare exista. Directorul adjunct de-atunci al penitenciarului, Schreitmüller, spunea că practic n-a aflat nimic despre instalațiile de ascultare.

În prima fază a ascultărilor, în 1975, cei care interceptau la etajul șapte stăteau lângă sala de vizite împreună cu magnetofoanele lor. Apoi s-au mutat în sala procesului, în așa-numita hală multifuncțională. Acolo se afla o încăpere tehnică cu monitoare și magnetofoane. Aici conlucrau mai multe servicii.

La sfârșitul procesului, în aprilie 1977, centrala a fost folosită pentru supravegherea acustică a celulelor. Există indicii concrete provenite de la cei implicați, care doresc să rămână anonimi, precum că în timpul răpirii lui Schleyer de aici au fost ascultate celulele de la etajul șapte. Întrebările adresate autorităților și

ministerelor au primit un răspuns ambiguu: nu se mai găsesc acte în acest sens.

Fostul șef al penitenciarului, Hans Nusser, a refuzat să mai răspundă în fața camerei de filmare pentru documentarul *Toamna terorii* după ce a fost întrebat când, unde și mai ales cum au fost instalate și dezinstalate microfoane la Stammheim. „Montarea unei instalații tehnice este posibilă într-o instituție, a spus el. Dar nu a fost acțiunea noastră. Nu vă voi mai spune nimic. Mă aflu încă sub obligația de serviciu de a păstra tăcerea. În general, am permisiunea să vorbesc despre aceste evenimente, dar aceasta este o acțiune ale cărei amănunte nu îmi sunt cunoscute în măsura în care să pot aprecia cât pot spune. Așadar, nu mai spun nimic.“

La întrebarea dacă deținuții din Stammheim au fost ascultați în toamna lui 1977 s-au învăluit în tăcere și alți funcționari de rang înalt din aparatul de siguranță.

Conducătorul de atunci al secției 8 de la LKA din Baden-Württemberg, Hans Kollischon spunea în 2007: „Scopul măsurilor de ascultare a fost împiedicarea acțiunilor de eliberare prin șantaj. Prin moartea deținuților de la Stammheim, scopul a dispărut. De aceea au fost distruse toate documentele“.

La întrebarea dacă în timpul răpirii lui Schleyer s-a procedat la ascultare a răspuns: „Ar fi idiot ca astfel de instalații să nu se fi utilizat pentru a salva viața lui Schleyer. S-a făcut tot ce a fost posibil“.

Într-adevăr, la LKA Stuttgart exista o secție pentru supravegherea telefoanelor. Acolo se aplicau măsurile indicate de judecătorii Curții Supreme. Intern, departamentul era numit „Măsuri speciale“, iar această denumire se regăsește într-un calendar al acțiunilor în ziua sinuciderilor din Stammheim. Pentru ora 10.21 Dieter Löw de la LKA a notat: „Oamenii de la «Măsuri speciale» au fost informați de cele întâmplate la Stammheim și li s-a indicat ca informațiile de care dispun și care au legătură cu acele evenimente să fie transmise urgent la Secția 8“.

Evident, sub numele de cod „Măsuri speciale“ a fost coordonată și supravegherea deținuților de la Stammheim. De unde altundeva ar fi avut cunoștință cei de la „Măsuri speciale“ despre întâmplările din noaptea morții?

Imediat după sinuciderea deținuților, LKA a știut exact în ce mod comunicau aceștia între ei. Ceea ce a fost aparent neglijat luni de zile, a devenit deodată cunoscut cu toate detaliile, după cum demonstrează un document al LKA din 21 octombrie 1977. Aceasta se întâmpla înainte ca expertul Poștei Federale să-și înceapă activitatea. În document se spunea: „Comunicarea era deosebit de bună“. Acest lucru nu se putea cunoaște, încă, deoarece nu au fost găsite conectate amplificatoare, microfoane, căști și cabluri atunci când s-au descoperit cadavrele.

Nu există dubii: instalația de comunicare de la etajul șapte a fost descoperită cu mult înainte de moartea deținuților și s-au folosit mijloace de interceptare. Apare o întrebare stringentă: Au fost ascultați deținuții în noaptea morții, au existat sau există benzi de magnetofon, și dacă da, ce se află sau s-a aflat pe ele? Benzile au înregistrat automat sau se aflau și supraveghetori alături? Ce au făcut aceștia când au ascultat discuțiile despre sinucidere?

Sunt întrebări cu care s-au confruntat toți cei implicați. Răspunsul a fost mereu același: nu mai există acte privind măsurile de ascultare de la Stammheim. Numai Ministerul de Interne din Baden-Württemberg a descoperit în cursul unei acțiuni în propriul sediu patru metri jumătate de acte privind RAF și Stammheim. Ministerul a comunicat în legătură cu aceste documente: Examinarea posibilității de a face publice actele este un proces complex. Încă nu s-a putut lua o decizie fermă în acest sens. Consultarea documentelor n-a adus la ora actuală nici un fel de rezultate.

Permișiunile de declarații pentru funcționarii nominalizați au fost restrânse sau chiar interzise. Cele din Baden-Württemberg erau atât de restrictive încât solicitări de interviuri nici nu-și aveau rostul. Despre documente prevăzute cu NfD (Numai în interes de serviciu)

și până la cele clasificate „secret“ nu se permitea nici o referire. Chiar și o expertiză juridică în cadrul căreia Ministerul de Justiție din Stuttgart a intenționat să elucideze întrebarea care documente sunt considerate secrete sau nu a fost ținută sub tăcere. Sigur, există unele date care trebuie să rămână secrete din varii motive. Când, la mai multe săptămâni după sinuciderea deținuților, s-a efectuat curățirea pereților pentru renovarea celulelor, lucrarea s-a efectuat sub supravegherea experților din Grupul F 8. Sarcina experților a fost analiza tuturor legăturilor la curentul electric. Este posibil ca cei care au supravegheat demontarea să fi fost reponsabili și de montarea instalațiilor de ascultare.

Sunt multe indicii că deținuții au fost ascultați în timpul răpirii lui Schleyer – fie prin intermediul instalațiilor de comunicare amenajate de deținuți, fie prin microfoane instalate în celule sau prin ambele. Întrebarea este însă ce au auzit cei care au ascultat și ce consecințe au fost.

Sinuciderea deținuților a fost, după cum afirma în 2007 fostul șef al BKA, Horst Herold, „o catastrofă pentru stat“. Faptul că sinuciderea „s-a putut întâmpla sub ochii statului este o rușine, era de prevăzut că se vor naște legende, ceea ce a servit pentru a-i face eroi pe cei din RAF“.

Epilog

Fracțiunea Armata Roșie s-a transformat într-o armată moartă. În cimitirul din Stuttgart susținătorii și-au luat un rămas-bun de la Andreas Baader, Gudrun Ensslin și Jan-Carl Raspe, care erau percepuți ca victime. Sinuciderea era considerată de ei ca omor, indiferent de faptul că s-au sinucis în celulele lor sau nu. Adevăratele victime ale RAF, cadavrele sfărțecate de atacurile cu bombe, polițiștii împușcați, execuția procurorului general și a însoțitorilor săi, răpirea și apoi executarea președintelui patronatului – toate au fost luate la cunoștință cu o simplă ridicare din umeri, uneori chiar cu o bucurie ascunsă.

Întemeietorii RAF, Baader, Meinhof și Ensslin au devenit icoane. Gravuri spălăcite ale fotografiilor cadavrelor lor au devenit opere de artă bine plătite care au ajuns până la Museum of Modern Art din New York. Caracterul evasireligios al cruciadei lor nebune care a durat din 2 Iunie 1967 până în 18 octombrie 1977, zece ani care au zguduit Republica Federală, i-a transformat în nemuritori, în imaginea stângii germane.

„Trebuie să fac ceva“, declarase Gudrun Ensslin după incendiul declanșat în două magazine din Frankfurt.

Iar tatăl ei, teologul evanghelic, a vorbit despre o sfântă autoîmplinire. Și mama ei a spus plină de admirație: „Simt că prin fapta ei a determinat o descătușare, chiar și în familie. A fost eliberată de îngustime și teama pe care le-am avut eu în viață, pe drept sau pe nedrept“.

Conștiința mult prea severă și cultivată în casa parohială a familiei Ensslin se străduia să răbufnească violent. Astfel, lupta lui

Gudrun împotriva „sistemului porcesc“ a avut încă de la început trăsături religioase.

Ea și tovarășii de luptă nu s-au considerat niciodată ca fiind teroriști, ci luptători legitimi în rezistență și pentru libertate într-un sistem inuman, legitimat prin dreptul religios al rezistenței împotriva tiranilor reușiți în diverse forme de organizare. Respingeau categoric realitatea sângeroasă, inumană a acțiunilor lor. Numai din aluzia la drama revoluționară a lui Bertold Brecht *Măsura* reieșea că cel puțin Ulrike Meinhof avea habar de grozăvia propriei acțiuni. „Ce faptă nedemnă nu comiți pentru a șterge altă faptă nedemnă“, a citat Brecht și a adăugat: „Sigur, un gând groaznic...”

Întemeietorii RAF de la Stammheim au devenit încă din timpul vieții surse de proiecții. Imaginea dușmanului nr. 1 al statului a căpătat valențe noi trasfigurată de membrii celei de a doua generații RAF. Eliberarea celor de la Stammheim a devenit țelul vieții lor. Să ucidă pentru aceștia și să moară la nevoie a devenit un imperativ categoric al împlinirii revoluționare.

Acum, în Bagdad, se simțeau epigonii revoluției. Țelul lor de a-i elibera pe cei de la Stammheim a cunoscut un triplu eșec. Guvernul nu s-a lăsat șantajat de răpirea simbolului tuturor capitaliștilor, președintele patronatului Hanns Martin Schleyer. Pasagerii avionului Lufthansa au fost eliberați prin intervenția unității antiteroriste GSG 9. Deținuții de la etajul șapte al penitenciarului Stammheim s-au eliberat din aripa de maximă securitate prin sinucidere. Ei nu mai putea fi eliberați prin șantaj. RAF și-a pierdut țelul.

Peste ani, mai mulți membri ai RAF s-au reîntâlnit după executarea pedepsei constând în ani de închisoare pentru a prelucra trecutul comun de terorism. Unul dintre făptașii de la Stockholm a ajuns la concluzia:

„În mod ciudat, moartea lor m-a împăcat cu ei. Sentimentele răbufnite atunci când a sosit vestea: aici se amesteca supărarea că

s-au retras din câmpul de luptă cu faptul că ne-au lăsat să continuăm singuri. Astăzi îmi spun: Ei au păstrat pentru ei criterii politice ori s-au reîntors la ele. De ani de zile se tot discuta despre eliberarea deținuților. Unii dintre noi au murit pentru acest lucru, alții au ajuns în închisoare sau au avut de suferit alte consecințe. Până la urmă întreaga morală a RAF s-a dărâmat – pentru toți eliberarea se afla în centrul preocupărilor. Prin moartea lor au așezat pur și simplu o graniță.

Mesajul era: Pentru noi acum nimic. Terminați sau găsiți o semnificație a luptei pentru voi! Înscenarea morții lor însemna mult: ultimul șut împotriva puterii, de care se vedeau scăpați definitiv.

Ultimii membri RAF au petrecut multe săptămâni în exilul irakian, răbdați de serviciul secret al lui Saddam Hussein, finanțați și instrumentalizați de diverse grupe teroriste palestiniene, în primul rând de Frontul pentru Eliberarea Palestinei (PFLP) al lui Wadi Haddad, alias Abu Hanni.

Șocul Stammheim era resimțit adânc. Peter Jürgen Boock a susținut că e bolnav de cancer, de aceea avea nevoie de medicamente care se găseau numai în Europa. În realitate, era dependent de droguri în cel mai înalt grad. Pentru a-i asigura drogurile dorite era trimis mereu câte un curier în Olanda. Șefa grupului, Brigitte Mohnhaupt, care era în continuare împreună cu Boock, dădea indicațiile. Trimișii ascultau, dar unii au fost prinși.

Succesorii

Când criminaliștii au cercetat celula lui Gudrun Ensslin după moartea deținuților de la Stammheim, au descoperit o carte cu „Învățăături” ale lui Bertold Brecht. Aceasta conținea și *Măsurile* din care deținuții au citat adesea în scrisorile lor. În *Măsurile* se spunea:

„E groaznic să ucizi,

Dar nu numai pe alții, ci și pe noi ne ucidem, atunci când este necesar

Pentru a schimba cu forța această lume ucigătoare,

Așa cum știe orice viețuitor“.

Până la această Toamnă Germană a anului 1977, au fost omorâți 28 de oameni în timpul unor atacuri sau schimburi de focuri. Au murit 17 membri ai „gherilei urbane“. Doi oameni cu totul neimplicați au fost împușcați de polițiști cu prilejul acțiunilor de urmărire.

47 de morți. Acesta este bilanțul a șapte ani de luptă „ilegală“ din Germania Federală. Au fost ani care au schimbat republica întipărintu-se în conștiința cetățenilor. Țara a pierdut din caracterul liberal. Dar nici aparatul polițienesc n-a reușit să oprească războiul următoarei generații a RAF.

Sfârșitul sângeros al Toamnei Germane nu a pus capăt terorismului în Germania. Noul RAF a învățat ceva de aici. Nu mai lăsa urme. Omora pe la spate.

În iunie 1979, Rolf Clemens Wagner a aprins de la distanță o încărcătură postată într-un canal sub o stradă când generalul NATO Alexander Haig se îndrepta spre cartierul general. Deflagrația a fost declanșată cu o fracțiune de secundă prea târziu, astfel încât trei bodyguarzi aflați într-o mașină însoțitoare au fost răniți ușor. Declarația Comandoului Andreas Baader se încheia cu propoziția: „Lupta nu se sfârșește niciodată“.

Între timp, Peter Jürgen Boock s-a retras din grup, iar lângă Brigitte Mohnhaupt se afla acum Christian Klar.

La sfârșitul lui 1979, opt membri ai grupului au vrut să se despartă de lupta armată. Au trebuit să-și predea armele și așteptau într-o casă de vacanță din Bretania să se găsească un exil sigur pentru ei. Urma să fie o țară socialistă din Lumea a Treia.

Inge Viet, o veterană a luptei armate din Germania, a tras sfoarele. În primăvara lui 1978 a cunoscut, mai degrabă întâmplător, pe

aeroportul Schönefeld din Berlinul de Est un maior din Stasi și s-au adâncit în discuții. În iunie, a fost reținută împreună cu alte două femei când tranzita Cehoslovacia. Tovarășul din Berlin s-a grăbit în ajutor și a obținut eliberarea lor. La sfârșitul anului 1980, Inge Viet a vorbit cu ofițerul de la Stasi și unul din colegii săi de la departamentul XXII al Ministerului Securității Statului despre planurile unor membri ai RAF de a se despărți de lupta armată și a pleca în Africa. Au fost sfătuiți să renunțe. În Africa, un grup de albi ar fi imediat reperați, iar situația din țările ce ar putea fi luate în calcul ar fi mult prea nesigură. Șeful departamentului XXII l-a informat pe șeful Stasi Erich Mielke, iar acesta a decis: aceștia să vină pur și simplu în Germania de Est. Fiecare om urma să primească din caseria RAF 3 000 mărci drept capital de pornire pentru integrarea în statul muncitorilor și țăranilor. Bani existau suficienți: numai din răpirea regelui detergenților din Austria, Walter Palmer, Mișcarea 2 Iunie obținuse în anul 1977 suma de 4,5 milioane mărci în diferite valute. Restul acestei prăzi a fost adusă de Mișcarea 2 Iunie în caseria RAF.

Foștii membri RAF au fost găzduiți pentru început într-o „locuință conspirativă” a Stasi din apropiere de Frankfurt pe Oder. Ei trebuiau să urmeze un nou stil de viață, ajutați și de documente false.

Susanne Albrecht a devenit „Ingrid Jager” și a început un studiu la distanță la Universitatea Karl Marx din Leipzig. Ea, care cu câțiva ani înainte îl dăduse pe mâna ucigașilor pe prietenul familiei sale, bancherul Jürgen Ponto ucigașilor săi, și-a dorit să devină profesoară de engleză.

Silke Maier-Witt se numea acum Angelika Gerlach și s-a înscris la Erfurt la un curs pentru a deveni asistentă.

Werner Lotze și Christine Dümlein au devenit Manfred și Katharina Janssen. Ea a devenit secretară la VEB Synthesewerk Schwarzheide, unde el a ajuns chiar șef al unui schimb.

Stasi n-a acordat foștilor membri RAF doar un loc sigur de refugiu. A ținut legătura și cu cadrele RAF active din Vest și le-a

oferit un loc de refugiu pentru recuperare după lupta în ilegalitate. Se întâmpla chiar ca ofițeri Stasi să organizeze exerciții de tragere cu Christian Klar și alți șase membri RAF și să îi instruiască în tehnicile explozibililor și conducerea tancurilor RPG-7 de proveniență sovietică.

Cu o astfel de armă, Christian Klar împreună cu alți trei membri RAF a tras în limuzina Mercedes a generalului american Kroesen.

După reunificare, când membrii RAF trecuți în RDG au fost arestați și s-au analizat documentele Stasi, Procuratura Federală a acuzat unii ofițeri ai Stasi. Nu s-a putut demonstra că exercițiile de tragere au avut loc înainte de atentatul asupra lui Kroesen și nu după, cum susțineau acuzații. Exercițiile, așa afirmău ei, au fost executate la cererea secției pentru Apărarea Persoanei din Ministerul Securității Statului. S-a încercat doar reconstituirea atacului. Un câine ciobănesc a fost așezat pe bancheta din spate în postură de dublură a generalului american. După focul tras, câinele a fost rănit și i s-a pus capăt suferinței cu un pistol. Ofițerii Stasi au fost absolviți de acuzarea de coparticipare la omor.

În timp ce foștii membri se integrau în socialism, RAF a dat publicității pentru prima oară în luna mai 1982 o scriere programatică asemănătoare *Conceptului gherilei urbane*, scris de Ulrike Meinhof în 1972. Purta titlul *Gherila, rezistența și frontul antiimperialist*. Aici se scria: „Am făcut greșeli în 1977 și ofensiva a devenit cel mai dur eșec“.

Deturnarea avionului Lufthansa cu sprijinul aliaților palestinieni a fost criticată, dar RAF „a devenit mai puternic decât înainte“ după toamna 1977. Era vorba ca după aceea „să se deschidă un nou capitol în strategia revoluționară în centrul imperialismului“.

Ce se înțelegea prin aceasta, a devenit rapid clar – omor curat.

Februarie 1985: atac cu explozibili asupra șefului MTU Ernst Zimmermann. Acesta a suferit răni mortale.

August 1985: uciderea soldatului american Edward Pimental pentru a se obține astfel autorizația lui de intrare la baza americană din Frankfurt; doi morți la următorul atac cu explozibili.

Iulie 1986: atac cu explozibili asupra managerului de la Siemens, Kurt Beckurts; acesta și șoferul său au fost uciși.

Octombrie 1986: omorârea unui director al Ministerului Afacerilor Externe, Gerold von Braunmühl.

Noiembrie 1989: atac mortal cu explozibili asupra șefului de la Deutsche Bank, Alfred Herrhausen, șoferul său a fost rănit.

Aprilie 1991: uciderea șefului de la Treuhand, Detlev Karsten Rohwedder. Soția sa a fost rănită. Toate probabilitățile indică faptul că a fost tot o acțiune a RAF, deși nu există dovezi clare.

Iunie 1993: s-a reușit infiltrarea unui spion în conducerea RAF. Dubla conducere era asigurată de Birgit Hogefeld și Wolfgang Grams. Ei urmau să fie arestați de o unitate a GSG 9. Asaltul a eșuat, Michael Newrzella de la GSG 9 a fost rănit mortal. Wolfgang Grams s-a împușcat, iar Birgit Hogefeld a fost arestată.

Deși în absența lui Grams și Hogefeld RAF a devenit inofensiv, a avut nevoie de cinci ani pentru a se despărți și oficial de acțiunile sale nebunești.

Pe 20 aprilie 1998, în biroul din Köln al agenției de presă Reuters a sosit un document expediat din Chemnitz. În stilul specific RAF se scria: „gherila urbană sub forma raf este de-acum istorie. Sfârșitul acestui proiect arată că pe această cale nu am putut răzbate“.

Nici un regret privind victimele „gherilei urbane“, nici o autocritică, nici un sentiment de vinovăție. Numai constatarea laconică

privind falsitatea luptei armate, deoarece nu prezenta perspective de succes.

După enumerarea tuturor luptătorilor care au murit de la constituirea RAF în 1970, s-a citat următoarea propoziție: „Revoluția spune: Eu am fost, eu sunt, eu voi fi“. Această afirmație a fost scrisă de Rosa Luxemburg, în ianuarie 1919, cu o zi înainte de a fi omorâtă.

Coșmarul care a început pe 14 mai 1970 cu eliberarea lui Andreas Baader s-a încheiat după 28 de ani.

Indice

- Abbasi, Riza (Harb, Nabil) 605, 629
- Abdullahi 676
- Abu Hani (Haddad,Wadi) 452, 457, 495, 509, 592, 601-603, 664
- Abu Hannafeh 455, 457
- Abu Hassan (Ali Hassan Salameh) 133, 135, 137, 141, 303
- Abu Iyad 134
- Adenauer, Konrad 32, 35, 38, 52
- Akache, Zohair Youssif 606, 629, 651
- Alameh, Hind (*siehe auch* Holoun, Shanaz) 629
- Albertz, Heinrich 41, 59, 106, 364, 486
- Albrecht, Susanne 317, 505-507, 515, 519, 693, 719
- Anders, Günther 40
- Andersson, Siegfried 687
- André, Armand 695
- Ansari, Soraya (Sayeh, Souhaila) 605, 625, 629
- Arafat, Yassir 134, 452
- Asdonk, Brigitte 156
- Augstein, Josef 86
- B.,Bernd 309, 407
- Baader, Andreas 5, 14, 17-18, 20, 24, 43, 61, 66, 77, 80, 98, 106, 112, 120, 128, 152, 222, 255, 302, 331, 401, 493, 540, 619, 689, 718
- Baader, Anneliese 19, 285

- Baader, Berndt Phillipp 19
 Baader, Joseph von 44
 Bachmann, Josef 70-71
 Backer, Hans Jürgen 138
 Bader, Paul 121, 411
 Balzac, Honore de 20
 Barre, Siad 670, 678
 Bartsch, Jürgen 316
 Barz, Ingeborg 446-447
 Barzel, Rainer 272
 Basaglia, Franco 198
 Bauer, Fritz 441
 Baumann, Michael 63, 66, 89,
 212, 229, 249
 Becker, Marielouise 336, 381
 Becker, Verena 363, 454, 458,
 499, 573, 625, 648
 Beckurts, Karl-Heinz 721
 Beer, Wolfgang 513-514
 Benda, Ernst 658-659
 Bender, Traugott 373, 482, 490
 Berberich, Monika 156, 328
 Berger, Helmut 469
 Berlinguer, Enrico 641
 Bingel, Horst 39
 Bloomquist, Paul A. 273-274
 Boeden, Gerhard 534, 548,
 552, 613, 615
 Bohner, Otto 708, 711
 Böll, Heinrich 211, 253-254,
 339
 Bölling, Klaus 547
 Bonner, Clyde 278
 Boock, Peter Jürgen 6, 93-102,
 151, 218, 286, 316, 370,
 430, 457, 473, 498, 506,
 514, 525, 537, 589, 607,
 669, 718
 Böse, Wilfried 453, 606
 Brändle, Reinhold 532
 Brandt, Willy 37, 46, 172, 254,
 272, 310, 425, 494
 Brauchitsch, Eberhard von
 563, 568, 600, 611
 Braunmühl, Gerold von 721
 Brecht, Bertolt 304, 540, 716
 Breithaupt, Rolf 567
 Brod, Max 39
 Brückner, Peter 158, 183
 Buback, Siegfried 226, 465,
 473, 497, 499
 Bubeck, Horst 12, 325, 353,
 369, 423, 437, 580, 630,
 635
 Carlos 601
 Castro, Fidel 130
 Chandler, Raymond 20
 Cleaver, Cathleen 218
 Cleaver, Eldridge 218
 Conrad, Josef 317
 Conzen, Kurt 574
 Coppik, Manfred 613, 616
 Corterier, Peter 546

- Cossiga, Francesco 640
 Costa-Gavras, Constantin 26
 Croiset, Gerard 582
 Croissant, Klaus 271, 332, 336,
 350, 361, 374, 467, 474,
 523, 615
 Davis, Barrie 661
 Debray, Regis 103
 Dellwo, Karl-Heinz 317, 367
 Diba, Farah 51, 59
 Dillmann, Gabi 637, 647, 666,
 676, 685
 Drenkmann, Günter von 338,
 359
 Dudin, Said 127-129, 133
 Duensing, Erich 57
 Dutschke, Hosea-Che 345
 Dutschke, Rudi 37, 50, 70, 90,
 344
 Dyck, Elisabeth von 197, 452,
 467, 470, 474, 514, 692
 Eckhardt, Hans 266
 Einsele, Helga 76, 86
 Eisenhower, Dwight D. 38
 Engels, Friedrich 53
 Ensslin, Gudrun 5, 13, 27, 37,
 40, 60-61, 66, 76, 79, 81,
 86, 97, 102, 106, 115, 139,
 178, 272, 326, 365, 404,
 434, 581, 632, 715
 Ensslin, Helmut 38
 Enzensberger, Hans Magnus
 39, 65, 540
 Epple, Richard 267-268
 Erhard, Ludwig 42, 46, 425
 Eschen, Klaus 88
 Faller, Herbert 92, 105
 Fassbinder, Rainer Werner 21
 Filbinger, Karl Hans 547
 Folkerts, Knut 197, 317, 598
 Foth, Eberhard 493, 500, 675
 Frede, Renate 12
 Freiberg, Reiner 288-289
 Frenz, Helmut 675, 686
 Fried, Erich 39
 Friedrich, Ralf Baptist 197
 Frings, Klaus 74
 G., Edelgard 231-234
 G., Eric 151
 G., Ursula 269
 Genscher, Hans Dietrich 240,
 564
 Gholam, Shahnaz (Shehadah,
 Nadia) 605
 Glaubrecht, Wilhelm 605
 Gobel, Wolfgang 497
 Goergens, Irene 17-18, 152,
 156, 192, 347
 Gollwitzer, Helmut 436

- Golzem, Armin 285
 Goppel, Alfons 547
 Grams, Wolfgang 721
 Gramsci, Antonio 433
 Grashof, Manfred 114, 153,
 184, 187, 212, 220, 341
 Grass, Günter 37
 Griesinger, Horst 11
 Grigat, Peter 500
 Groenewold, Kurt 22, 320, 380
 Grossmann, Peter 512
 Grundmann, Wolfgang 266
 Guevara, Ernesto Che 26, 103,
 218, 531

 Haag, Siegfried 335, 375, 452,
 455, 458, 470, 478, 518
 Haas, Monika 454, 456-458,
 607-610
 Habash, Georges 134, 452
 Haig, Alexander 718
 Halouska, Franz 581-582
 Hammerschmidt, Katharina
 231, 234, 358
 Hannover, Heinrich 540
 Hansen, Karl-Heinz 616
 Hartmann, Hans-Peter 695
 Hausner, Siegfried 197, 367,
 370, 375, 615, 644, 655
 Hegelau, Hans Joachim 672-673
 Heinemann, Gustav 52, 105
 Heinitz, Ernst 76, 79
 Heinz, Werner 622
 Heißler, Rolf 363, 458, 605,
 697
 Helbing, Monika 317, 592, 692
 Heldmann, Hans Heinz 227,
 389, 675, 695
 Helou, Zaki 453, 454, 606, 665
 Hempfler, Kurt 105
 Henck, Helmut 427
 Hermlin, Stephan 39
 Herold, Horst 237, 487, 544,
 555, 563, 633, 636, 650,
 709, 714
 Herrhausen, Alfred 721
 Hirsch, Burkhard 538, 549
 Hitler, Adolf 29, 54
 Hobbes, Thomas 318
 Hochstein, Inga 447
 Hoff, Dierk 250-252, 257, 260,
 419
 Hoffmann, Roland 704
 Hogefeld, Birgit 721
 Holczabek, Wilhelm 695
 Holtkamp, Jürgen 54
 Homann, Peter 45, 60, 106,
 132, 140, 142, 146
 Honke, Bernhard 282
 Hoppe, Werner 210, 614
 Horkheimer, Max 189
 Hrušciov, Nikita 35

- Huber, Wolfgang 193, 196
 Humphrey, Hubert 47-49
 Hussein, König 127
- Jansen, Heinrich »Ali« 154,
 158, 176
 Jünschke, Klaus 197-199, 213,
 216, 287, 294, 461, 464
- Kapluck, Manfred 34
 Kennedy, John F. 36
 Kentler, Helmut 267
 Kerouac, Jack 42, 196
 Khaled, Leila 606
 Kiesinger, Kurt Georg 425
 Klar, Christian 317, 477, 507,
 522, 542, 718
 Klarsfeld, Beate 76
 Klaus, Alfred 182-184, 245,
 283, 322, 340, 360, 523,
 612, 630, 636
 Klein, Hans Joachim 350, 457
 Klose, Hans-Ulrich 547
 Knoll, Michael 695
 Kohl, Helmut 284, 564, 570
 Kommando Martyr Halimeh
 644, 684
 Kommando Petra Schelm 114,
 128, 153, 171, 210, 274
 Kommando Siegfried Hausner
 615, 617, 644, 655
 Konieczny, Hans-Peter 260, 295
- Krabbe, Friederike 522, 592,
 692
 Krabbe, Hanna-Elise 361, 367
 Kremp, Herbert 471
 Krocher-Tiedemann, Gabriele
 363
 Kuhlmann, Brigitte 453, 606
 Kunzelmann, Dieter 37, 48,
 63, 89
 Kurras, Karl-Heinz 58-59
- L., Eckehard 119
 L., Matthias 23
 Laing, Ronald 197
 Laird, Melvin 425
 Lang, Jorg 360
 Langemann, Hans 560-561
 Langhans, Rainer 63, 66
 Lattmann, Dieter 616
 Leary, Timothy 360
 Lemke, Heinz 222
 Lenin, Wladimir Ilici 53, 199,
 540
 Libal, Michael 679
 Linke, Georg 15-18, 23, 122, 327
 Löbe, Paul 63, 192
 Löchner, Gerhard 611
 Lorenz, Gertrud 15, 362
 Lorenz, Peter 363, 365
 Lutzau, Rüdiger von 649,
 676-677

- Luxemburg, Rosa 540, 722
- M. Ellinor 43
- M. Emiliane 262-263
- Mahler, Horst 24, 27, 45, 62, 74, 85-86, 120, 137, 189, 304, 327
- Maier-Witt, Silke 317, 428, 697
- Maihofer, Werner 710
- Majerowicz, Wolf 13
- Mallach, Hans-Joachim 695
- Mao ȝe Dun 214
- Marcisz, Heinz 530, 533
- Marx, Karl 53, 199, 318, 719
- Mayer, Albrecht 470, 478
- McCarthy, Joseph 42
- Meier, Richard 479, 487
- Meinhof, Dr. Werner 29-30
- Meinhof, Ingeborg 29, 31
- Meinhof, Ulrike Marie 5, 14, 16, 22, 25, 28, 33, 36, 47, 52, 75, 89, 109, 123, 143, 166, 175, 204, 253, 293, 304, 321, 349, 313
- Meins, Holger 164-166, 170, 184, 204, 215, 251, 283, 327, 336, 446
- Meins, Wilhelm 284, 344
- Melville, Herman 318-319
- Miesterfeld, Klaus 11
- Mirbach, Andreas Baron von 368
- Mohnhaupt, Brigitte 231, 233, 437, 450, 473, 498, 507, 514, 525, 542, 592, 603, 692, 717
- Moller, Irmgard 11, 14, 220, 225, 299, 354, 505, 510, 581, 623, 689, 706
- Morrison, Alistair 661
- Morrison, Jim 95
- Mossadegh, Mohammad 56
- Müller, Arndt 467, 469, 475, 510, 617
- Müller, Gerhard 195-197, 212, 225, 272, 287, 318, 347, 443, 461
- Müller, Philipp 478
- Münzing, Heinz 463
- Negt, Oskar 189
- Neubauer, Kurt 193
- Neumann, Heinz 305
- Newerla, Armin 617
- Newrzella, Michael 721
- Niemoller, Martin 38
- Nietzsche, Friedrich 20
- Nixon, Richard M. 425
- Nollau, Günter 189, 366
- Nusser, Heinz 712
- Ohnesorg, Benno 59, 69, 213, 364
- Osborne, Barton 442
- Ossietzky, Carl von 34

- Payot, Denis 559, 564
 Peck, Charles 278, 441
 Peck, Winslow 440-441
 Pimental, Edward 720
 Plambeck, Juliane 212
 Plottnitz, Rupert von 388, 414
 Pohl, Helmut 477, 514, 598
 Pohle, Rolf 363
 Ponto, Jürgen 505, 515, 719
 Posser, Diether 254
 Prinzing, Theodor 336, 366
 Proll, Astrid 18, 25, 103, 176,
 184, 209, 321
 Proll, Thorwald 66, 75, 98,
 103

 Rabehl, Bernd 37, 72
 Raspe, Jan-Carl 5, 13, 100,
 102, 161, 166, 171, 174,
 206, 209, 214, 251, 258,
 272, 302, 353, 417, 435,
 500, 612, 648, 715
 Rauch, Georg von 89, 153, 213,
 246, 266
 Rauschke, Joachim 695
 Ray, Michele 26, 127, 144, 189
 Rebmann, Kurt 372, 375, 549
 Reimann, Max 53
 Reinders, Ralf 89, 153
 Rethardt, Reinhard 79
 Reuter, Thomas 455, 457
 Rieder, Hans Peter 424

 Riemeck, Renate 30-32, 184,
 234
 Ring, Josef 539
 Rinser, Luise 104
 Rohl, Klaus Rainer 428
 Rohwedder, Detlev Carsten
 721
 Rolfs, Rudolf 39
 Roll, Carmen 197, 266, 348
 Rommel, Manfred 699
 Rössner, Bernhard 197, 361
 Roth, Karl-Heinz 95
 Ruhland, Karl-Heinz 152, 154,
 166, 421
 Ruhmkorf, Peter 34, 91
 Ruhnau, Heinz 242

 S., Use «Teeny» 166, 175
 Said, Slim 607, 609
 Salewski, Wolfgang 649, 679
 Sand, Theodor 515
 Sanders, Helma 109
 Sanne, Karl-Werner 565
 Sartre, Jean Paul 20, 349-351,
 480
 Scheel, Walter 425, 699
 Schelm, Petra 114, 128, 153,
 166, 171, 210, 274
 Schieler, Rudolf 438
 Schiess, Karl 373, 375
 Schiller, Margrit 200, 202-208,
 219, 223, 225

- Schily, Otto 77, 192, 227, 239,
355, 379, 386, 392, 434,
480, 695
- Schindler, Heinz 87
- Schleyer, Hanns Eberhard 523,
652-654, 667
- Schleyer, Hanns Martin 6, 492,
519, 523, 530, 547, 566,
643, 649, 697
- Schmidt, Alfred 189
- Schmidt, Helmut 363, 425,
544, 560, 601, 645, 681
- Schmidt, Norbert 222
- Schneider, Dirk 186
- Schneider, Peter 50, 218
- Scholl, Hans și Sophie 19
- Scholze, Ulrich 164, 166,
175-177
- Schoner, Herbert 252, 462
- Schreck, Rüdiger 74
- Schubert, Ingrid 17-18, 155,
192, 229, 437, 468, 505, 514
- Schulte, Michael 168-169, 171
- Schulz, Adelheid 317, 515,
530, 542
- Schulz, Brigitte 455, 457
- Schumann, Jürgen 637, 667
- Schweitzer, Albert 33
- Seghers, Anna 39
- Seidl, Alfred 561
- Severin, Robert 292
- Siepmann, Ingrid 363
- Simons, Heinz 187
- Söhnlein, Horst 66, 104
- Sonnenberg, Günter 499, 545,
673
- Speitel, Angelika 361, 589, 620
- Speitel, Volker 360-362, 472,
475, 477, 618-619
- Spreti, Graf Karl von 119
- Springer, Axel 46
- Springer, Hans Rudolf 11,
687-688
- Stapf, Willi 12
- Staringer, Anna-Maria 637,
646
- Steinke, Wolfgang 535, 650
- Sternebeck, Sigrid 317, 522
- Stoll, Willy Peter 360, 514,
529, 533, 537, 542
- Strauß, Franz Josef 40, 52,
172, 561
- Ströbele, Hans Christian 88
- Stumpf, Reinhold 283
- Sturm, Beate 164-65, 173, 180
- Szasz, Thomas 540
- Şeicul Mohammed bin Raşid
646
- Taufer, Lutz 197, 367
- Teufel, Fritz 63-66
- Textor, Günter 277, 294
- Traube, Klaus 479-480

- Tucholsky, Kurt 305
- Ulmer, Helmut 532
- Urbach, Peter 62, 116,
192-193
- Vesper, Bernward 38, 41, 61,
75, 78
- Vesper, Will 40
- Vogel, Hans Jochen 499
- Wackernagel, Christof 522
- Wagenbach, Klaus 121, 190,
436
- Wagner, Rolf Clemens 287,
454, 458, 478, 522, 604,
718
- Waldmann, Dieter 107, 111
- Wegener, Karl-Heinz 14
- Wegener, Ulrich 642, 653, 660,
682
- Wehner, Herbert 481
- Weidenhammer, Karl-Heinz
695
- Weinrich, Johannes 458, 601
- Weisbecker, Thomas 89, 266,
274, 486
- Werner, Hans-Ulrich 57
- Wernitz, Axel 484
- Wessel, Ulrich 361, 367
- Wetter, Günter 14
- Wischnewski, Hans Jürgen 649
- Wisniewski, Stefan 317, 458,
499, 515, 522, 530, 536,
569, 697
- Wolfe, Thomas 20
- Woodward, Ronald 278
- Wurster, Georg 497
- Zimmermann, Ernst 720

La Editura RAO a apărut

VIATA IROSITĂ A EVEI BRAUN ANGELA LAMBERT

Eva Braun este una dintre cele mai faimoase „nonentități” ale istoriei și, cu toate acestea, la 64 de ani de la moartea sa, numele îi este cunoscut de o lume întreagă. Angela Lambert analizează personalitatea controversată a Evei Braun, pe care își propune să o prezinte într-o lumină pozitivă, nicidecum ca pe o nazistă zeloasă sau ca pe o jucărie sexuală a unui dictator, ci ca pe o tânără bine-crescută, dintr-o familie burgheză respectabilă. Despre viața lui Adolf Hitler s-au scris peste șapte sute de biografii, însă această carte despre Eva Braun este abia a doua în limba engleză și prima scrisă de o femeie.

Acum, cartea RAO vine și prin SMS!

septembrie 2010 — septembrie 2011

Comandați prin SMS cărți RAO, urmând pașii de mai jos:

1. Trimiteți un SMS cu textul „RAO” la numărul 1771 (tarif normal).
2. Noi vă vom suna și vă vom prelua comanda.
3. Cărțile vă vor fi livrate gratuit prin intermediul Poștei Române sau, contra unei taxe de transport, prin curier rapid.

Numărul de SMS este valabil în rețelele Orange, Vodafone și Cosmote.
Pentru toate cărțile comandate prin SMS, beneficiați de 15% reducere.

biblioteca rao

FICȚIUNE

CLASICI

<i>Charles Dickens</i>	David Copperfield (2 vol.)
<i>Diderot</i>	Nepotul lui Rameau
<i>Stendhal</i>	Mănăstirea din Parma
<i>L.N. Tolstoi</i>	Cazacii și alte povestiri

CLASICI CONTEMPORANI

<i>James Agee</i>	Un deces în familie
<i>William Blake</i>	Cântece ale inocenței
<i>Charles Bukowski</i>	Povești despre nebunia obișnuită ♦ Cea mai frumoasă femeie din oraș și alte povestiri
<i>Albert Camus</i>	Carnete ♦ Teatru ♦ Primul om
<i>André Gide</i>	Falsificatorii de bani. Porumbelul ♦ Fructele pământului
<i>William Faulkner</i>	Cătușul ♦ Orașul ♦ Casa cu coloane ♦ Steaguri în tărână ♦ Sanctuar ♦ Sartoris ♦ Nuvele regăsite ♦ Neînfrânții ♦ Povestiri inedite ♦ Recviem pentru o călugăriță
<i>Michel Foucault</i>	Cuvintele și lucrurile
<i>Witold Gombrowicz</i>	Ferdydurke ♦ Trans-Atlantic ♦ Pornografie ♦ Cosmos ♦ Bakakai
<i>John O'Hara</i>	BUtterfield 8 ♦ Întâlnire în Samarra
<i>Hermann Hesse</i>	Jocul cu mărgele de sticlă ♦ Knulp. Demian ♦ Siddhartha ♦ Călătorie spre Soare-Răsare ♦ Lupul de stepă ♦ Narcis și Gură-de-aur
<i>John Irving</i>	Lumea văzută de Garp ♦ Până te voi găsi
<i>Ilf și Petrov</i>	Vișelul de aur ♦ Douăsprezece scaune
<i>Franz Kafka</i>	Correspondență (vol. I) ♦ Correspondență (vol. II) ♦ correspondență (vol. III)
<i>Claudio Magris</i>	La voia întâmplării ♦ Călătorie nesfârșită
<i>André Malraux</i>	Cuceritorii. Calea regală ♦ Speranța
<i>Thomas Mann</i>	Alteță regală ♦ Mărturisirile escrocului Felix Krull ♦ Povestiri ♦ Lotte la Weimar ♦ Doctor Faustus ♦ Casa Buddenbrook ♦ Muntele vrăjit
<i>Gabriel García Márquez</i>	Aventura lui Miguel Littín, clandestin în Chile ♦ Despre dragoste și alți demoni ♦ Generalul în labirintul său ♦ Un veac de singurătate ♦ Toamna patriarhului ♦ Vijelia ♦ Povestea târfelor mele triste ♦ Dragostea în vremea holerei ♦ Douăsprezece povestiri călătore ♦ Cronica unei morți anunțate ♦ Ceas rău
<i>Marcel Proust</i>	Eseuri ♦ Carnete
<i>Antoine de Saint-Exupéry</i>	Curierul de Sud. Zbor de noapte. ♦ Pământ al oamenilor ♦ Pilot de război
<i>William Saroyan</i>	Comedia umană
<i>Jean-Paul Sartre</i>	Cuvintele. Greata ♦ Teatru ♦ Zidul
<i>Claude Simon</i>	Drumul Flandrei ♦ Georgicele
<i>John Steinbeck</i>	Pășunile Raiului ♦ Soareci și oameni ♦ Fructele mâinii ♦ Cartierul Tortilla ♦ Nopti fără lună ♦ Perla ♦ Jurnal rusesc ♦ Joia dulce ♦ Călătorii cu Charley
<i>Stefan Zweig</i>	Suflete zbuciumate

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

<i>Vartan Arachelian</i>	Noaptea bastarzilor
<i>Leo Butnaru</i>	Ruleta românească
<i>Val Butnaru</i>	Cartea nomazilor din B
<i>Eugen Ovidiu Chirovici</i>	Suflete la preț redus ♦ La Broasca Leșinată ♦ Labyrinth.com ♦ A doua moarte ♦ Voodoo ♦ Pulbere neagră

<i>Cristian Gava</i>	Drumul spre fericire. Misterul testamentului
<i>Dafin Mureșeanu</i>	Sosia
<i>Adrian Onciu</i>	Cercul Kagan ♦ Afacerea Alzira
<i>Dumitru Popescu</i>	Cândva, după izgonirea din Paradis...
<i>Dinu Săvaru</i>	Trilogia țărănească (3 vol.)
<i>Alex Mihai Stoescu</i>	Patimile Sfântului Tommaso d'Aquino

THRILLER, AVENTURI, ACTIUNE

<i>David Baldacci</i>	Jocul orelor ♦ Colecționarii ♦ Clubul Camel
<i>Josh Bazell</i>	Târgul cu moartea
<i>Dan Brown</i>	Codul lui da Vinci (ediție ilustrată) ♦ Îngeri și demoni (ediție ilustrată)
<i>John le Carré</i>	Prietenie absolută ♦ Cel mai vânat om din lume
<i>Richard Clarke</i>	Poarta scorpionului
<i>John Connolly</i>	Răzbunătorii
<i>Robin Cook</i>	Șocul
<i>Clive Cussler</i>	Walhalla ♦ Odiseea troiană ♦ Șarpele ♦ Aurul albastru
<i>Joseph Finder</i>	Puteri excepționale ♦ Paranoia ♦ Omul companiei
<i>Colin Forbes</i>	Conspirația ♦ Rinocerul ♦ Valul ucigaș
<i>Karin Fossum</i>	Nu privi înapoi!
<i>David Gibbins</i>	Aurul cruciaților
<i>Olivia Goldsmith</i>	Prețul libertății ♦ Viața după Billy
<i>Javier Gonzales</i>	A cincea coroană
<i>John Grisham</i>	Campionul din Arkansas ♦ Mediatorul ♦ Fotbal și pizza ♦ Ford County
<i>Jack Higgins</i>	Atac la președinte ♦ Răzbunarea
<i>Jane Johnson</i>	Al zecelea dar
<i>Dean Koontz</i>	Chipul ♦ În puterea nopții ♦ Trăiește noaptea ♦ Invazia ♦ Odd Thomas ♦ Odd pentru vecie ♦ Fratele Odd ♦ Noaptea lui Odd
<i>Brad Meltzer</i>	Cartea sorții ♦ Milionarii
<i>Nelson DeMille</i>	Căderea nopții ♦ Întoarcerea la Coasta de Aur
<i>Jo Nesbo</i>	Fantoma trecutului ♦ Călăul
<i>Jodi Picoult</i>	O viață de rezervă ♦ Disparații
<i>Mario Puzo</i>	Omerta
<i>John Saul</i>	Casa de la răscruce ♦ Clubul Manhattan ♦ Vocile ♦ Coșmarul ♦ Vocile răului
<i>Joselyn Godwin & Guido Mina di Sospiro</i> ..	Cartea interzisă
<i>Olen Steinhauer</i>	Turistul
<i>Scarlett Thomas</i>	Sfârșitul domnului Y
<i>J.R.R. Tolkien</i>	Copiii lui Hurin
<i>Nicola Upson</i>	Un expert în crimă
<i>Philip Vandenberg</i>	Al optulea păcat
<i>Michael White</i>	Secretul Medici
<i>Mark Winegardner</i>	Întoarcerea nașului ♦ Răzbunarea nașului
<i>David Wroblewski</i>	Povestea lui Edgar Sawtelle

ROMAN ISTORIC

<i>Juan Tafur</i>	Pătimirile Mariei Magdalena
<i>Su Tong</i>	Eu sunt împăratul Chinei

RAO CONTEMPORAN

<i>Chimamanda Ngozi Adichie</i>	Jumătate de soare galben
<i>Aravind Adiga</i>	Tigrul Alb
<i>Nikita Lalwani</i>	Harul
<i>Manuel de Lopez</i>	Frumoasa din ceață
<i>Javier Marias</i>	Inimă atât de albă
<i>Colum McCann</i>	Goana nebună a lumii
<i>Azar Nafisi</i>	Citind <i>Lolita</i> în Teheran
<i>Marius Serra</i>	Farsa
<i>Patricia Wood</i>	Loterie

DRAMĂ

<i>Angela Becerra</i>	Ella
<i>Kim Edwards</i>	Fiica tăcerii
<i>Louise Erdrich</i>	Toba pictată
<i>Alice Hoffman</i>	Al treilea Înger
<i>Helen Oyeyemi</i>	Fiica lui Icar
<i>Indra Sinha</i>	Oamenii lui Animal

ROMAN BIOGRAFIC

<i>Ruy Câmara</i>	Cântece de toamnă
-----------------------------	-------------------

PENTRU TINE

<i>Anthony Capella</i>	Ofițerul stării civile
<i>Lan Samantha Chang</i>	Moștenire
<i>Sophie Dabl</i>	În jocul celor mari
<i>Laura Dave</i>	Londra este cel mai frumos oraș din America
<i>Anne Fine</i>	Cenușa unei iubiri
<i>Rina Frank</i>	Toate casele au nevoie de un balcon
<i>Gloria Goldreich</i>	Cină cu Anna Karenina
<i>Victoria Hislop</i>	Insula
<i>Stephanie Kallos</i>	Vieți în mozaic
<i>Sarah Lark</i>	În țara norului alb
<i>Santa Montefiore</i>	Marea iubirii pierdute
<i>Linda Newbery</i>	Fata sălbatică
<i>Ambra Radaelli</i>	Casa de vacanță
<i>Daniele Sallênave</i>	La Fraga
<i>Lisa See</i>	Floare-de-Zăpadă și evantaiul secret
<i>Heather Skyler</i>	Vârsta perfectă
<i>Ayelet Waldman</i>	Dragostea și alte lucruri imposibile

NONFICȚIUNE

ISTORIE, SOCIOLOGIE, POLITICĂ, GEOGRAFIE, RELIGIE, ARTĂ

<i>Benedict al XVI-lea</i>	Isus din Nazaret
<i>Grigore Arbore</i>	Libertatea fără democrație și „glonțul de aur”
<i>Richard Bassett</i>	Spionul-șef al lui Hitler
<i>Antony Beevor</i>	Stalingrad
<i>Eugen Ovidiu Chirovici</i>	Misterele istoriei ♦ Puterea ♦ Noua economie
<i>Bill Clinton</i>	Arta de a dăru
<i>John Curran</i>	Agatha Christie. Jurnalul secret
<i>Vasile Dâncu</i>	Patrie de unică folosință
<i>Norman Davies</i>	Varșovia
<i>Ioan Drăgan</i>	Comunicarea
<i>Richard J. Evans</i>	Al Treilea Reich
<i>John Lewis Gaddis</i>	Războiul Rece
<i>Cristopher Hale</i>	Cruciada lui Himmler
<i>Jonathan Harr</i>	Tabloul pierdut
<i>Vittoria Haziell</i>	Patimile după Leonardo
<i>Angela Lambert</i>	Viața irosită a Evei Braun
<i>Vasile Maiervean, Dan Dulciu</i>	O istorie a criptologiei românești
<i>Liviu Maior</i>	Alexandru Vaida Voevod
<i>Bor Sugarjav & Ion Mihail Iosif</i>	Mongolia lui Cinghis Haan
<i>M. Baigent & Ion Mihail Iosif</i>	Moștenirea mesianică ♦ Săngele sfânt și Sfântul Graal
<i>Irène Mainguy</i>	Simbolurile masoneriei în mileniul III
<i>Virgil Măgureanu</i>	Declinul sau apoteoza puterii? ♦ Sociologie politică ♦ De la regimul comunist, la regimul Iliescu
<i>Ștefan Măsu</i>	Revelațiile Ucenicului Mason ♦ De la Ucenic la Calfă în Francmasonerie
<i>Marian Nazat</i>	România oranj ♦ România târâș
<i>Barack Obama</i>	Îndrăzneala de a spera
<i>Ioan Mircea Pașcu</i>	Jurnal de... „Front”

<i>Sidney Pike</i>	CNN – Noi am schimbat lumea
<i>Lynn Picknet & Clive Prince</i>	Giulgiul de la Torino ♦ Misterul templierilor
<i>Lawrence Rees</i>	Auschwitz
<i>Mihai Reteagan</i>	Povestea unei trădări
<i>Alex Mihai Stoenescu</i>	Istoria loviturilor de stat în România (vol. 4, partea I) ♦ Istoria loviturilor de stat în România (vol. 4, partea II) ♦ Interviu despre revoluție ♦ În sfârșit, adevărul
<i>James Tabor</i>	Dinastia Iisus
<i>Frederick Taylor</i>	Dresda
<i>Oreste Teodorescu</i>	Codul lui Oreste
<i>Joyce Tyllesley</i>	Egipt
<i>Dumitru Zamfir</i>	Respectarea drepturilor omului în activitatea serviciilor de informații

MEDICINĂ

<i>Aurelian Curin</i>	Reiki nontradițional
<i>Vlad T. Popescu</i>	Dincolo de frontierele Reiki

MEMORII, JURNALE, BIOGRAFII

<i>Carl Bernstein</i>	O femeie la putere
<i>Benazir Bhutto</i>	Reconcilierea
<i>Rodney Bolt</i>	Lorenzo da Ponte. Aventurile libretistului lui Mozart
<i>Gyles Brandreth</i>	Philip și Elisabeta – Portretul unei căsătorii
<i>Edon de Charles-Roux</i>	Coco Chanel
<i>Eric Clapton</i>	Autobiografie
<i>Stanislaw Dziwisz</i>	O viață cu Karol
<i>Al Gore</i>	Asalt asupra rațiunii
<i>Mireille Guiliano</i>	Frânzuoaicele nu se îngrașă
<i>Agnès Humbert</i>	Resistance. Războiul nostru
<i>Julio Iglesias</i>	Între Paradis și Infern
<i>Angela Lambert</i>	Viața irosită a Evei Braun
<i>Enrik Lauer</i>	Mozart și femeile
<i>Gerd Langguth</i>	Angela Merkel
<i>Pierre Leprohon</i>	Vincent van Gogh
<i>Ilie Năstase</i>	Mr Năstase (conține colită filatelică)
<i>Ioan Paul al II-lea</i>	Memorie și identitate
<i>David Rockefeller</i>	Memorii
<i>Emil Tocaci</i>	Ultimul protest
<i>Roxana Valea</i>	Prin praf și vise
<i>Kurt Vonnegut</i>	Un om fără de țară
<i>Regina Maria a României</i>	Povestea vieții mele (3 vol.)

ESEISTICĂ

<i>Mark Crick</i>	Supa lui Kafka
<i>Ernesto Sábato</i>	Eseuri (vol. 1, 2)
<i>Marius Tucă</i>	Astenii de buzunar ♦ Pamflete cu români

CLUBUL CĂRȚII

CLUBUL CĂRȚII RAO are un regulament de funcționare mai modern, mai eficient și mai adaptat nevoilor dumneavoastră, pus la dispoziția membrilor odată cu fișa de înscriere. Pentru detalii vă puteți informa din broșurile noastre sau scriindu-ne pe adresa: CPCE–CP 23 București
e-mail: club@raobooks.com

sau accesând site-urile:

www.raobooks.com; www.rao.ro

Tiparul executat de
R.A. „Monitorul Oficial”
București, România